

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

POEMATATA
HESIODI
ASCRAEI, QVAE
EXTANT, OMNIA, GRAECE,
cum uaria interpretatione
Latina.

VNA CVM DOCTISSIMIS IOAN.
nis Tzetzi Grammatici in omnia Poemata eiusdem
Scholys, nunc primum ex Græco sermone
in Latinum conuersis, & in
lucem editis,

A
GEORGIO HENISCHIO B.

Rerum & uerborum in iisdem Poematis &
Scholys memorabilium locuple-
tissimi INDICES.

BASILEAE, EX OFFI-
cina Oporiniana,

(1574)

Stadtbibliothek
Augsburg

1962.1657

REVERENDISSI-
MO PRINCIPI ET DOMINO, D.
IOANNI HVLDERICO A' RAI-
thnauu, Abbati Murbacensi & Luthrensi,
domino suo clementissimo,
S. P. D.

RA DVNT Scripto-
res, Reuerendissime
Princeps, apud uete-
res tantam fuisse He-
siodi authoritatem, ut
pueri cunabulis egres-
si uersus ipsius ediscere sint soliti, non
aliter quàm in Ecclesia elementa do-
ctrinae Christianae ex uulgò uocatis ca-
techesibus à rudì & nullis adhuc disci-
plinis imbuta iuuetute memorię man-
dantur. Tantæq; aiunt illum fuisse exi-
stimationis, ut carmina ipsius tãquam
oracula & ἀξιόματᾱ quaedam commu-
ni sermone usurparentur. Nec uerò
immeritò: siquidem ipsius parenetico

a 2 poe-

EPISTOLA

poemate post Homerum nihil uel in
 omni poetica Græca, uel apud uniuersos
 etiam Græcos scriptores extat san-
 ctius, uenustius aut commodius ad in-
 formandos rudes hominum animos.
 Quamobrem etiam factum, ut Pieri-
 des Musæ non solum intra limites Græ-
 ciæ manserint, sed transcursis tam ma-
 gno illo, quod Oceanum uocant, quam
 mediterraneo mari, tum Tauro, Alpi-
 bus & Atlante, intra omnium schola-
 rum parietes resonent: & ut uiri celebres,
 omniumque disciplinarum periti illas
 commentarijs suis illustrare & magis
 familiares reddere contenderint, idque
 perpetuæ laudi sibi fore duxerint. In
 horum numero etiam fuit Ioannes
 Tzetzes, cognomēto Grammaticus:
 qui cum uideret, Hesiodum diurna
 nocturnaque manu à iuuentutis teri ma-
 nibus, & in magno commentatorum
 numero, præsertim uero post Procli
 ἐξηγησιν, disquisitione adhuc atque an-
 nota-

N V N C V P A T O R I A.

notatione non indigna reperiri, hunc laborem studiorum iuventutis iuuan-
dorum gratia suscepit ac perfecit, scri-
pto in Hesiodum commentario do-
ctissimo, & rerum scitu dignissima-
rum referto. Vixit is ante annos circi-
ter quadringētos, ad annum uidelicet
à Christo nato 1160. id quod ex accu-
rata annorū supputatione liquet. Scri-
bit enim ipse in suo uariarum historia-
rum libro, historia 385, se anno post
Michaelē Psellū, præceptorem Mi-
chaelis Parapinacij, centesimo uixisse,
idemq̃ apparet ex eo, quod in his cō-
mentarijs quos nunc cōuertimus, So-
terichū ait suo tēpore ætatem egisse,
qui fuit episcopus Antiochenus circi-
ter annum Salutis 1154. quem loco &
officio mouit imperator Manuel, pro-
pter priuatam opinionem de Dei in-
carnati oblatione, ut refert Nicetas in
Annalibus Manuelis. Fuit autem *μυ-
ζιλλω* à paterno maternoq̃auo Græ-
cus,

EPISTOLA

cus, à materna uerò auia Abasgicus siue Iberus, suosq; libros eā ob causam Græca lingua conscripsit, quæ tū temporis in scholis & uulgo non ita corruptè adhuc usitata fuit. Cæterum ut alios ipsius libros prætermittam, quos magna cū laude contexuit, ne hic prolixè uerba faciam, tantum de commentarijs ipsius in Hesiodi opera aliquid subiungam, in quæ cum nuper incidissem, non potui non ea in uilitatiorem Latinum sermonem conuertere, idq; duabus de causis me fecisse non dissimulabo. Quarum prima quidem me ab obtrektorum & Zoïlorum dictarijs liberabit, qui eiusmodi conuersiones non euulgādas esse clamitabunt, ne sint uidelicet pigritiæ & desidiæ quorundam adminicula. Altera uerò finem & usum monstrabit præcipuū, quo compulsus hanc opellam susceperim. Quod ad primam igitur causam attinet, equidē mirabar hactenus, quo modo

modo fiat, ut illorum aliquis, qui nostra ætate nullum non Græcum authorem Latinum faciunt, eam operam etiam scholijs uertendis non nauaret. Sic enim arbitror, & rectè quidem, nisi me ratio fallat, Græcos quidem authores ipsos potius esse relinquendos in sua lingua, quàm scholia, quæ constat ob hanc causam scripta esse, ut authoris mens & sensus penitus intelligatur. Nam qui fidelem aliquem interpretem habet præ manibus, eumq; intelligit, ille sine magno labore authorem quoque in sua lingua loquentem intelliget, idq; multò certius, uerius & manifestius, quàm si prætermisissis interpretum scholijs, conuersionem solum sectetur. Neq; hic obiectio ualet, extare conuersiones hominum eruditorum, quæ magna cum industria & fide sunt elaboratæ, ut sine scholijs authoris sensum aliquis possit sperare se percepturum. Nam si ipsi Græci eius-

EPISTOLA

modi scholijs indigent: multò magis
 ij qui eam linguam non habent uerna-
 culam, sed ex præceptis tantùm & e-
 xemplis multis eam discere conantur,
 luculentioris declarationis ad eruen-
 dum poetæ ingeniũ, necessitatem ha-
 bebunt. Iam uerò, si scholia hoc præ-
 stant, id quod faciliè efficiunt, ut au-
 thor in sua lingua rectè possit intelli-
 gi, nòne satius fuerit scholia conuer-
 ti, quàm authorem, quem in sua lingua
 legendũ esse testatur hic pentameter:

Gratius ex ipsa fonte bibuntur aquæ?

Omitto illud, quòd certum est con-
 uersores illos, qui interpretes non in-
 spexerunt, sæpe turpiter hallucinatos
 esse: id quod plurimis exemplis ma-
 nifestũ facere possum, & breui etiam,
 Deo bene fauente, manifestum faciam.
 Altera uerò caussa, quam me explica-
 turũ dixi, est, quòd hic interpretes mul-
 ta utilia & digna lectu contineat, quæ
 apud alios non tam faciliè reperientur.

Neq;

N V N C V P A T O R I A.

Neq; enim in eo tantum occupatur, ut
rationem uersuum Grammaticā ex-
plicet, uel mutatis uerbis rem eādem,
sed clarius, repetat : id quod fecit fere
Proclus, & fortassis ex nomine Gram-
matici, quod habuit, Tzetzen idem
fecisse aliqui existimabunt : imò uerò
nihil eorum omisit, quæ in laudabili
enarratione authorum requiri solent,
cuius leges ipsemet initio commenta-
rii sui præscribit, dum Proclum repre-
hēdit, qui boni interpretis officio non
satisfecerit. Admiscet uerò suæ inter-
pretationi crebras allegorias, propter
frequentes fabulas, & quia fere poeta-
rum talis est oratio, ut aliud uerbis di-
cant, aliud intelligi uelint, qua in re
ab oratoribus præcipue differunt. Est
enim fabula, ut inquit Aristoteles, ue-
lut anima poematis, citra quam nemo
uerè poetæ nomen obtinet. Eum igitur,
qui poetam feliciter interpretari
uelit, sine dubio in allegorijs frequen-

EPISTOLA

rem esse, easq̃ quàm aptissimas inuenire, necesse est. qua in re hic noster exemplo esse potest omnibus, qui eandem prouinciā enarrandi poetās suscipiunt. Præterea aliquarum rerum, & historiarum quoq̃ multarum mentionem facit, quarum cognitio hoc seculo ex alijs uix potest desumi: atq̃ ut hic exemplis paucis rem confirmem, ille non procul ab initio meminuit herba cuiusdam, quam Chrysopolin uocat, eaq̃ aurum probari affirmat. non aliter quàm Lydio lapide uel igne ipso. Aurum quoq̃ medulla canis unctum æruginari, adamantem plumbo frangi, & alia multa tradit, de quibus alijs scriptores, quos nunc habemus, uix inuenientur ullum uerbum fecisse. Necq̃ res tantum physicas & historicas explicauit, sed etiam Geometrię & Astronomię problematis commentarium suum exornauit, ubicunq̃ res ipsa & locus atq̃ opportunitas postulauit:

N V N C V P A T O R I A.

lauit: sed id tamē parcē admodū & bre
uiter, ne limites enarrationis debitæ
trāsilīſſe uideretur. Propter has igitur
cauſſas non potui intermittere, quin
ipſum Latinum facerem, ne uidelicet
ille, iuxta prouerbum, ſibi ſoli & Mu
ſis cecinīſſe uideretur: quādo quidem
nō omnes Græcē intelligunt, uel ſaltē
plurimi in obſcuris hæſitāt: quō fit, ut
interdū authorem in manus ſumptū
uel difficultate, uel temporis penuriā
deterriti. deponant rurſum & prorsus
negligāt. Hunc uerō meum laborem,
Reuerēdiſſime Princeps, Tuę digni
tati conſecrandū & adſcribendum du
xi: quia certō cōpertum habebam, T.
D. Muſarum & literarū amore inflam
matam eſſe, & animū habere propen
ſum in promouendis liberaliū artium
ſtudijs, quibus nimirum in hac uita ni
hil melius nec utiliſus, deorū munere
generi humano conſeſſum eſt, ut uerē
inquit Plato: & ut Xenophō, quę ſunt
fontes

EPISTOLA

fontes omnium bonorum. Quocirca
 mihi certò persuasi, hūc quoq; meum
 conatum, ut ita dicam, literarium à T.
 D. approbatū iri, eiq; fore acceptum.
 Nec uerò me absterrebat, quo minus
 hoc scriptū T.D. offerrem, quòd scie
 bam, Tuam Dignitatem, quam Deus
 in summo honoris gradu collocare
 uoluit, alijs grauioribus occupationi
 bus detentam, his triuialibus scriptis
 minimè uacare posse. Sunt enim alijs,
 quos T.D. amore prosequitur singu
 lari, qui huius scripti lectione se oble
 ctare & erudire possunt. Atq; ut illos
 honoris gratia nominem, habet T.D.
 Vuolfgangum Theodoricum, habet
 Ioannem Iacobum, habet Iacobum
 Hannibalem, FFF. à Raithnauuu ger
 manos, qui omnes te charissimum &
 colēdissimum patrum & patronum
 salutant. Horum nobilissimorum ado
 lescentum adhuc ea est ætas, ut ex fan
 ctissimi huius poetæ lectione & ex
 positione

N V N C V P A T O R I A.

positione fructum non exiguum percipere, eiꝑꝫ legendo operam dare possint. Atqꝫ ea est indoles ipsorum, eaque ingeniorum facilitas & liberalitas, quam mihi eruditus uir Theodoricus Eccombertus Thuringus non satis prædicare potuit, tam Vefontione, qua Parisijs cognitam, ut non possim non sperare, ipsos uel per se, uel T.D. instinctu hunc authorem in manus sumptum deosculaturos, atqꝫ præcepta illius de uite ac morum legibus, & de communibus humanitatis officijs, ad quæ naturæ impulsu feruntur, admiraturos & magnifacuros.

Quapropter, ne diutius T.D. detineam, Princeps Reuerendissime, huiusmodi occasionibus fretus, ac potissimum fiducia humanissimæ mansuetudinis, & beneuolentiæ tuæ erga ingenua studia, eosqꝫ qui illorum profitentur & spargunt semina, hunc laborem T.D. inscribere, & ut sub celeberrimi

EPIST. NVNCVPAT.

rimi nominis tui auspicio ederetur, consecrare sustinui: simul orans etiam atq; etiam, ut istud quaecumq; specimen testificandæ voluntatis meæ erga T.A. non respuere, sed de eo candidè sentire & fauere non dedignetur. Bene valeat Reuerenda tua Amplitudo.

Basileæ, Anno Salutis M. D.

**LXXIIII. pridie Non.
Martij.**

T.Reuerendæ Amplitudinis

studiosiß. Georgius Henisch

Barthfeldensis.

EPIGRAMMA HEINRICI FABRICIJ Tabernæmontani, poetę Laureati,
ad Georgium Henischium Barthfeldensem, de conuersione commentariorum Ioannis Tzetzis in Latinam linguam.

*Pierides debent Ascræo multa poetæ,
Qui faciles primus duxit in arua deæ.
Ascræus Tzezi debet non pauca magister,
Quo suus huic redijt restituyente nitor.
At tibi quid Tzezes non debet, amice Georgi,
Per te qui Latia se modò ueste tegit.
Hactenus infelix uno præcinctus amictu,
Græca sub Elysia pallia ualle tulit.
Nunc piget, & patriæ posito uelamine gentis,
Romana mauult splendidus ire toga.
Perge pari studio nobis documenta Georgi
Illustrare, suo quæ dedit Ascra seni.
Hæc erit ingenuis res acceptissima Musis
Res à nominibus non aliena tuis.*

ΗΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ

ΑΣΚΡΑΙΟΥ, ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΟΥΣ ΑΙ ΠΙΣΤΕΥΟΝ ΔΙΟΔΩΣΙ ΚΛΑΐν
σαι,

Δούτι δ' οὐκ ἐπὶ σφίτερον πα
τίρ ὑμνεῖσαι,

Ορ τε διὰ βροτοῖ ἀνδρες ὁμῆς, Δο

φαῖοί τε φαῖοί τε,

Ρήτοί τ' ἄρρητοί τε, διὸς μεγάλοιο ἐκπῆ.

Ρέα μ' γὰρ βεῖα, ρία ἢ βεῖα νῆα χαλὴ πῆα,

Ρέα γ' ἀβυσσὸν μινύθει καὶ ἀδύλον ἀΐξα,

Ρέα δέ τ' ἰδυῖα σκολιὸν, καὶ ἀγλῶρα ἰαίρφα

Ζυῖς ὑψιβερέτης, ὅς ὑπὸ ρά τ' αἰάματ' αἰάει.

Κλῦθι ἰδὼν αἰῶν τε, Δίκη δ' ἰδυῖα θέμιστας

Τυῶν, ἐγὼ δέ κε πέρσῃ ἐτύμματα μαθῆσά μιν.

Οὐκ ἄρα μῆνορ ἐλὼν ἐξιδωρ γούος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν

Εἰσι δύνω, τλὼν μού λιον ἱπαινόσσαι νεόσας,

Ἡ δ' ἐπιμνησθή. Διὰ δ' αὖδε χα θυμὸν ἔχουσιν.

Ἡ μ' γὰρ πόλεμόν τε λιανὸν καὶ ἀνερὸν ἐφίλλα,

Σχίσλιν, ἧ τις τλὼν γε φιλεῖ βροτὸς, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης

Λθανάτων βελῆσιν ὄριμ τιμῶσι βαρεῖαν.

Τλὼν δ' ἐτόβην, προτέρην μ' ἐγείνατο νύξ ὄρεβρονή,

Θῆκε δέ μιν λιρονίδης ὑψίστοτος, αἰθέρι ναιῶν.

Γαῖης τ' οἱ ρίζῃσι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω.

Ἡ τε καὶ ἀπάλαμνόν πόρ, ὅμως ἐπὶ ὄργον ἐγείρα.

Ὡς ἐτόβον γὰρ τίς τε ἰδὼν, ὄργοιο χατίζων,

πλά-

HESIODI ASCRAEI

OPERA ET DIES.

VSAE Pierides, carminibus celebres,

Adeste, Iouem narrate, uestrum patrem cantantes,

Per quemq; sunt mortales uiri celebres pariter, atq; obscuro,

Gloriosiq; & inglorij, Iouis magni consilio.

Facile enim extollit, facile uero elatum deprimit:

Facile insignem minuit, & obscurum auget:

Facile quoq; corrigit prauum, & superbum attenuat:
Iupiter altitonans, qui supremas aedes incolit.

Adsis uidens, audiensq; recte uero moderare leges

Tu: ego autem Persae uera loquar.

Non utiq; unum est contentionum genus, sed in terra

Sunt duo. alteram quidem laudauerit prudens: (huc.

Altera uero culpanda est. per diuersa aut animu tra-

nam haec quidem bellumq; malum, & litem auget,

Perniciosa, nullus haec amat mortalis, sed necessitate

Fatali quadam contentionem colunt grauem.

Alteram uero (nam priorem genuit Nox atra) (tas,

Posuit quidem ipsam Saturnius altijugis, ethere habi-

Terraeq; in radicibus, & uiris longe meliorem:

Hec etiam inertem, tamen ad laborem excitat.

In alterum enim quispiam respiciens, opere uacans,

Πάσιον, ἔσπευδα μὲν ἀρόμμουνα, ἡδὲ φυτὸν ἐρῶ,
 Οἶκόν τ' οὐ βέβαιον, ἡλοὶ δὲ τι γαίονα γάτων,
 Εἰς ἄφρονον πᾶσιν δόντ', ἀγαθὸν δ' ὅρις ἔσθι βροτοῖσι.
 Καὶ ἡσάμους ἡσάμα ἡστίαι, καὶ τέκτονι τέκτων.
 Καὶ πῶχός πῶχῳ φρονία, καὶ αἰδὸς αἰδῶ.

Ὡ πόρκα, σὺ ἢ ταῦτα τιῶ οὐκ ἄττις θυμῷ.
 Μὴ δὲ σ' ὅρις ἡσάματος ἀπ' ὅργης θυμὸν ἔρῃσι,
 Νῆαυ' ἐπιπρόντον ἄγορῃς ἐπακτὸν ἰόντα.
 Ὡς γὰρ τ' ὀλίγη πείλαται ναυίων τ' ἀγορίων τε,
 Ὡς τινι μὴ βίος οὐδὲρ ἐκτετατός ἡσάματος
 Ὡς αἶμα, τὸν γαῖα φέρει ἀμείβοις ἀκτῶν.
 Τὸ ἡσάματος ἀμείβεται καὶ δῶκεν ἐφύλας
 Κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις, σοὶ δ' ἔνεστι δούτορος ἔσθαι
 Ὡς ἔσθαι, ἀλλ' αὖθις διασπῶμεθα γαῖος
 Ἰθάκης δίκης, αἱ τ' ἐν δίκῃ αἰσιν ἄρισται.
 Ἡσάμα μὲν γὰρ ἡσάματος ἀμείβεται, ἀλλὰ τι πολλὸν
 Ἀρπάξωρ ἐφόρει, μέγα ἡσάμων βασιλῆας
 Δωροφάγας, οἱ τέλει δὲ δίκῃν ἰθὺς δίκης
 Νῆαυ' ἐπὶ ἡσάματος ὅσον πλέον ἡμῖν πάντος,
 Οὐδ' ὅσον οὐκ ἀλλὰ τι καὶ ἀσφάδην μίγ' ὄντα
 Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
 Ρυθιδίως γὰρ ἡσάμα καὶ ἐπ' ἡματι ἐργάσασθαι,
 Ὡς τι σὶν ἔς οὐκ ἀντὶν ἔχου καὶ ἀσφάδην ἰόντα
 Αἰθῆρα πειλάδων μὲν ὑπὸρ ἡσάματος καταβῆαι,
 Ἐργα βόων δ' ἀπόλοιτο, καὶ ἡμῶν ταλαφύγῃ,
 Ἀλλὰ βίος ἡσάματος, χολωσάμενος φρεσὶν ἡμῖν,
 Ὅττι μὲν ἡσάματος ἀσφάδην ἀγκυλομήτης.

Τὴν

OPERA ET DIES.

9

Dixitem, qui properat arare & iq; plantare, (nus
Domūq; bene institueret: emulatur sanē uicinū uici-
Ad opes contendēt: bona certē cōtentio hēc mor-
Et figulus figulo succenset, & fabro faber: (talibus
Et mendicus mendico inuidet, cantbrq; cantori.

O Persa. Tu uerō hēc tuo reponē in animo, (cat,
Neq; malis gaudēs cōtētio animū tuū ab opere abdu-
Lites spectantem, foriq; auscultatorem existentem.
Tempus namq; paruum est litiumq; foriq;
Cui non sit mētus domi annuus repositus,
Tempestiuus, quem terra fert, Cereris munus.

Quo satiatus, lites at rixam mouens (terti

De facultatib. alienis. Tibi uerō non amplius erit i-
Sic faciendum. Sed rursus discernamus litem
Rectis iudicijs, quę ex loue sunt optima. (ta

Nā nuper quidē patrimoniū diuisiuus, sed sanē mul-
Rapiens ferebas, ualde demulcens reges
Doniubros, qui hanc litem uolunt iudicasse.

Stulti, neq; sciunt, quanto plus dimidium sit toto,
Neq; quam magnum in malua & asphodelo bonū.
Occultatum enim habent dii uictum hominibus:

Facile enim alioqui uel uno die tantū operatus esses,
Ut in annum quoq; satis haberes, ociosus etiam:

Statimq; temonem quidem super sumum ponerēs,
Opera uerō bonum cessarēt, mulorūq; laboris forū.
Sed Iūpiter abscondit, iratus mente sua,

Quia ipsum decepit Prometheus uersutus.

6

2

Quo-

Τὺνεν' ἀρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο ἡέδεια λυγρὰ.
 Κρύψει ἢ πῦρ, τὸ μὲν αὖθις εἴς παῖς ἱαπετιοῖο
 Ἐκλειψ' ἀνθρώποισι, Διὸς παρὰ μκτιόοντος,
 Ἐρ' ἰούλῳ ναρθικῇ, λαθὼν δία τὸρπινέραντον.
 Τὸν τε χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·
 ἱαπετιονίδη, πάντων πῆρι μῦθεα εἰδώς,
 Χαίρεις πῦρ κλέψας· καὶ ἐμὰς φροῖας ἠπαροπύσασε
 Σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιρ' ἑσομοόοισι.
 Τοῖς δ' ἐγὼ αὐτὶ πυρὸς δώσω ἱκανὸν, ὥκον ἅπαντας
 Τέρπονται κατὰ θυμὸν, ἐὼν ἱκανὸν ἀμφαγαπῶντες.
 Ως ἔφατ'. ἐκ δ' ἐγέλασε πατήρ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 Ἡφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν, ὅττι τάχιστα
 Γαῖαν ὕδαι φύραρ, σὺ δ' ἀνθρώπων θέμεν αὐδὺν,
 Καὶ αἰεὶς ἀθανάτης ἢ θεῆς εἰς ὧπα εἴσηαι
 Παρθενιαῖς, ἱαλὸν εἶδος, ἐπύρατον, αὐτὰρ ἀθλύνων
 Ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἱστὸν ὑφαίνειν.
 Καὶ χάριμ' ἀμφιχεῖαι λεφαλῇ χρυσέῳ ἀφροδίτῃ,
 Καὶ πόθον ἀργαλίου, καὶ γυθόνας μελιδῶνας.
 Ἐν ἣ θέμεν λιυιόρ τε νόον καὶ ἐπικλοπορ ἄθος
 Ερμείῳ ἥνωγε, Διὰ κῆτορον ἀργειφόντῃ.
 Ως ἔφαθ'. οἳ δ' ἐπὶ βοντο Διὶ ἱρονίῳνι αὐαῖσι.
 Αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσει λιυτὸς ἀμφιγυῖας
 Παρθένῳ αἰδοίῃ ἱκελον, ἱρονίδειῳ Διὰ βλάστ.
 Ζῶσε ἢ καὶ λίσσῃσιν θεῶν γλαυκῶπις ἀθλύν.
 Ἀμφὶ δὲ οἱ χαρίτες τε θεῶν, καὶ πότνια Παιτώ,
 Ορμυς χρυσείας ἔβρισαν χροῖ, ἀμφὶ ἢ τλήν γε
 Δρακὶ κακλίκμοι σέφορ' αὐθισιν εἰκερνοῖσι.

Πάντα

OPERA ET DIES.

Quocirca hominibus parauit tristia mala. (puer
 Abscōdit uerò ignē. quem rursus quidē bonus Iapeti
 Surripuit ad hominum usum, Ioue à consulto,
 In caua ferula, clam Ioue fulminibus gaudente.
 Huncq; indignatus affatus est nubicoga Iupiter:
 Iapetionide, omnium maximè uersute,
 Gaudes ignē furatus? quodq; animū meū deceperis?
 Id tibiq; ipsi magnum erit malum, & posteris.
 Ipsis namq; pro igni dabo malum, quo omnes
 Se oblectent animo, suum malum amplectentes.
 Sic ait, risitq; pater hominumq; deūmq;.
 Vulcanum uerò insignem iussit, quàm celerrimè
 Terram aquæ miscere, hominisq; imponere uocem,
 Et robur, immortalium uerò dearum faciem referre
 Virgini, pulchrā formā, peramabilem. at Mineruā,
 Opera docere, ingeniosam telam texere.
 Et gratiam circumfundere capiti, auream Venerem,
 Et desiderium molestum, & mēbra fatigantes curas.
 Imponere uerò canināq; mentem, & furaces mores
 Mercurium iussit, nuncium Argicidam.
 Sic ait. illi autem obtemperarūt Ioui Saturnio regi.
 Moxq; ex terra finxit inclytus utrinq; claudus
 Virgini uerecundæ similem, Iouis consilijs.
 Cinxit uerò & ornauit dea glaucocula Minerva.
 Circum uerò Charitesq; deæ, & ueneranda Suada,
 Monilia aurea posuerunt corpori. ipsam porro
 Horæ pulchricomæ coronarunt floribus uernis.

Γάρτα λί οί χροί λίσμον ἰφάρμοσι παλλὰς ἀθάνα,
 Ἐν δ' ἄρα οἱ γέθρασι διαήτορος ἀργαφόντης
 Ψούδια θ' αἰμυλίαις τε λόγυς, καὶ ἐπίκυλοποι ἔθεε.
 Τούξι, διὸς βυλῆσι βαρυκτύπῳ, σὸν δ' ἄρα φωνὴν
 Θῆκε θεῶν ἡῦρυξ, ὀνόμηνι δὲ τήνδε γυναικα
 Πανδώραν, ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 Δῶρον ἰδώρασαν, πῶμ' ἀνδράσιμ ἀλφειῶναι.
 Αὐτὰρ ἰπεί δόλον αἰπιὴν ἀμήχανον ἐξετέλεισσε,
 Εἰς ἐπιμυθία πῖμπι πατὴρ ἡλυτὸρ ἀργαφόντιν.
 Δῶρον ἄγοι' αἰθῆρ ταχυὴν ἄγγελον, ἔδ' ἐπιμυθούε
 Εφράσκει ὥς οἱ ἴαπε προμυθόνε, μή ποτε δῶρον
 Δείξασθαι παρ' ἱνυὸς ὀλυμπίῳ, ἀλλ' ἀποπέμψαι
 Εξοπίσω, μὴ πῦρ τι ἡκρόν θνητοῖσι γούεται.
 Αὐτὰρ ὁ Λιξάμενος, ὅτε δὲ ἡκρόν ἐχ' οὔνεσι.
 Περὶ μὲν γὰρ ζώισκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων,
 Νόσφι κ' ἄτορ ἡκρόν, καὶ ἄτορ χαλεποῖο πόνοιο,
 Νύσων τ' ἀργαλίῳ, αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἰδῶσαν.
 Αἶψα γὰρ σὺ ἡκρόν τι βροτοὶ καταγυράσκουσι.
 Ἀλλὰ γυνὴ χεῖραςί μενέει μέγα πῶμ' ἀφίλῃσα,
 Εσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο ἡήδεια λυγρὰ.
 Μῦνν δ' αὐτόθι ἐλπίς σὺν ἀρρύντοισι δόμοισι
 Ἐνδον ἱμῖννι, πῖθ' ἐπὶ χεῖλεσι ἔδδ' ὑβράζε
 Εξέπην, πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πῖθοιο,
 Λίγισχ' βυλῆσι διὸς νεφελυγόρετα.
 Ἀλλὰ ἢ μύθ' αἰ λυγρὰ κατ' ἀνθρώπων ἀλλάσσεται,
 Γλαῖν μὲν γὰρ γαῖα ἡκρόν, πλεῖν ἢ θάλασσα.
 Νῦσοι δ' ἀνθρώποισιμ ἐφ' ἡμέρη, ἔδ' ἐπὶ νυκτὶ,

Αὐτόμα-

OPERA ET DIES.

Omnē nerò illius corpori ornatum adaptauit Pallas
 At pectori sanè nuncius Argicida, (Minerva.
 Mendacia, blandosq; sermones, et dolosos mores
 Indidit, Iouis consilijs grauistrepi, sed nocem utiq;
 Imposuit deorū præco. appellauit aut mulierē hāc
 Pandorā: quia omnes cœlestium domorum incolæ
 Donū cōtulerunt, detrimentū hominibus curiosis.
 At postquā doli pnciosum et ineuitabilē absoluit,
 Ad Epimethæa misit pater inclytum Argicidam,
 Munus ferētē deorū celerē nunciū. neq; Epimethæus
 Cogitauit, ut illi præcepisset Prometheus, ne quādo
 Susciperet à Ioue Olympio, sed remitteret (munus
 Retrò, necubi mali quippiam mortalibus fieret.
 Verū ille suscipiens, cū iam malū haberet, sensit.
 Prius namq; in terra uiuebant familiæ hominum
 Omnino absq; malis, et sine difficili labore,
 Morbisq; molestis, qui hominib; senectam afferunt;
 Mox enim in afflictione mortales consenscunt.
 Sed mulier manib; uasis magnū operculū dimouens,
 Dispersit, hominib; aut machinata est curas graues.
 Sola uerò illic spes infracta in pyxide
 Intus mansit, doli sub labris, neq; foras
 Euolauit. prius enim iniecit operculum doli,
 Aegiochi consilio Iouis nubicogæ.
 Aliā uerò innumera mala inter homines errant.
 Nam plena quidem terra est malis, plenumq; mare.
 Morbi autem hominibus tam interdiū quā noctu

Αὐτόματοι φοιτῶσι, ἡμὰ θνητοῖσι φέρουσα,
 Σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μυτιέτα ἱσὺς.
 Οὕτως ἔτι πρὶν εἶσι διὸς νόον ἐξαλέαδαι.
 Εἰ δ' ἐβίβεις, ἑσπέρην τοι ἐγὼ λόγον ἐκκερυφῶσα.
 Εὐκαὶ ἐπισταμνύως, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεις σῆσιν.

Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ, θνητοὶ τ' ἀνθρώποι,
 Χρῦσον μὲν πρῶτιστά γένος μόρτοων ἀνθρώπων
 Ἀθάνατοι ποίησαν, Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντες,
 Οἱ μὲν ἐπὶ ἱερὸν ἦσαν, ὅτ' ἔραυν' ἐμβασίλυσεν.
 Ὡς τε θεοὶ δ' ἐζωρ, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
 Νόσφιν ἄτορτι πόνων καὶ οἴζους, ἔδε τε δαῖδον
 ἔκρας ἐπὶ λῦν, αἰεὶ ἧ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοιοί
 Τέρποντ' ἐν θαλίῃσι, ἡμεῶν ἐκτοδρὸν ἀπάντων.
 Θνητοὺν δ' ὥς ὑπὸν διεδμημένοι. ἰδὼλ' ἧ πάντας
 Τοῖσιν ἔλν. ἡαρπὸν δ' ἐφόρει ζείδωρος ἄφρα
 Αὐτομάτη, πολλὸν τε καὶ ἄφθονον. οἱ δ' ἐβελήμοι,
 Ἥσυχοι ὄργα νέμοντο σὺν ἰδλοῖσιν πολέεσιν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κεν τῆτο γένος ἡατὰ γαῖα ἡάλυνεν,
 Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι διὸς μεγάλα διαβλάς,
 Ἐδλοὶ, ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
 Οἷρά φυλάσσοσι τε δίκας καὶ χεῖλια ὄργα,
 Ἠόρα ἰοσάμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,
 Πλητοδόται, καὶ τῆτο γέρας βασιλῆϊον ἔχον.

Δσύντορον αὐτε γένος πολὺν χαρότορον μετόπισθεν
 Ἀργύρεον ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντες,
 Χρυσῶν ἔτε φυλὴν ἐναλίγκιον, ἔτε νόημα.

Ἀλλ' ἐκὰς μὲν πᾶσι ἔτια παρὰ μκτίρι ἡιδυῖ

Εὐτρίφει

Ultrò oberrant, mala mortalibus ferentes,
Tacite. nam uocem exemit consultor Iupiter.
Sic nusquam licet Iouis mentem cuitare.
Ceterum si uoles, alium tibi sermonem exponam
Bellè ac scienter: tu uerò præcordijs imposito tuis.

Vt simul nati sunt dij, mortalesq; homines,
Aureū quidè primū genus diuersiloquentiū hominū
Dij fecerunt, coelestium domorum incole.
Ii quidem sub Saturno erant, cum in cælo regnaret.
Sed ut dij uiuebant, securo animo præditi,
Planè absq; laboribus & erumna: neq; molesta
Senectâ aderat, semper uerò pedib. ac manib. similes
Delectabantur in conuiujs, extra mala omnia.
Moriebātur aut̃ ceu somno domiti. bona uerò omnia
Illis erant, fructum autem ferebat fertile aruum
Sponte sua, multumq; & copiosum: ipsiq; ultrò
Quieti partis fruebantur, cum bonis multis.
Verum postquam hoc genus terra abscondit,
Ii quidem diui facti sunt Iouis magni consilio,
Boni, in terris uersantes, custodes mortaliū hominū,
Qui sanè obseruant & iusta & praua opera,
Aerem induti, passim euntes per terram,
Opum datores, atq; hoc munus regale cōsecuti sunt.

Secundum inde genus, multò deterius postea
Argenteum fecerunt coelestium domorum incole,
Aureo neq; natura simile, neq; intellectu.
Sed centum quidem annis puer apud matrē sedulam

Ετρίφειτ' ἀδάκλωρ μέγα τέπιοις ὣσ' οὐδ' ὄκω,
 ἀλλ' ὅταν ὑβίσαι, καὶ ὕβρις μέτρον ἴκοιτο,
 Πρωτόδικον ζώοντα ἐπὶ χρόνον ἄλγος ἔχοντες
 Ἀφραδίαις. ὕβρις γὰρ ἀτάσθαλον ἐκ ἐδυνάυνται
 ἀλλήλων ἀπέχαι, ὅτ' ἀθανάτους θοράσσεται
 ἠθέλων, ὅτ' ἔρδαι μακάρων ἰσοῖς ἐπὶ βωμοῖς,
 ἠθίμους ἀνθρώποισι κατ' ἕβαν, τὴν μὲν ὀπάτα
 Ζοῖς ἱερῶν ἐκρυψέ, χολύμονος, ὅντα τιμὰς
 οὐκ ἐδίδαν μακαρίας θεοῖς, οἳ δὲ αὖτις ἔχουσιν.

Αὐτὰρ ἐπὶ καὶ τὴν το γούος κατὰ γαῖαν ἑλάνθη,
 τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται
 ἀσύντοροι, ἀλλ' ἑμπεσ τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπασθῆ.
 Ζοῖς ἢ παῖρ ἴχτηρ ἄλλο γούος μερόπων ἀνθρώπων
 κάλιστα ποῖνσ', ἐκ ἀργυρῷ ὕδρῳ ὅμοιον,
 ἐκ μίλικῳ, ἀνόντι καὶ ὀμβριμονοῖσιν ἄρσιν
 ἐργ' ὅμιλος φρονέοντα, καὶ ὕβρις ἑδέτι σίτην
 ἠδὲ ποτ', ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν,
 ἀπλάγτοι, μεγάλα ἢ βίη, καὶ χεῖρες ἀκτῆες,
 ἐξ ὤμων ἐπέρουον ἐπὶ σιβαροῖς μιλίεσσιν.
 τοῖς δ' ἔρ χαλκία μὲν τούχια, χαλκίοι δέ τι οἶκος,
 καλαῖ δ' ἔργαζοντο, μέλας δ' ἐκ ἔσπευ σίδερος.
 καὶ τοὶ μὲν χεῖρας ἐκπύοντο σφαιρῶν ἀμρόντες,
 βάσαν ἐκ σφύοντα δόρυ ἐκρυψέ, ἀδάκω,
 νύκτωρ, θάνατος ἢ, καὶ ἐκπύοντο πόρδοντα,
 εἴλε μέλας, λαμπρόν δ' ἐλκοντο φάος ἀλίοιο.

Αὐτὰρ ἐπὶ καὶ τὴν το γούος κατὰ γαῖαν ἑλάνθη,
 αὐτοὶ ἐπ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ παλαστήσαντες
 Ζοῖς

OPERA ET DIES.

2

Nutriebatur crescens, ualde rudis, domi suæ.
 Cū uerò adoleuisset, et pubertatis terminū attigisset,
 Pauillum uiuebant ad tempus, dolores habentes
 Ob stulticias. iniuriam enim parua non poterant
 A se mutuo abstinere, neq; deos colere
 Volebant, neq; sacrificare beatorum sacris in aris,
 Quatenus fas hominib. ex more. Hos quidem deinde
 Iupiter Saturnius abscondit iratus: quia honores
 Non dabant beatis dijs, qui Olympum habitant.

At postquam & hoc genus terra occultauit,
 Hi quidem subterranei beati mortales uocantur
 Secundi: sed tamen honor etiam hos consequitur.
 Iupiter uerò pater tertium aliud genus hominum
 Aeneum fecit, omnino argenteo dissimile,
 E' fraxinis, uehemens & robustum, quibus Martis
 Opera curæ erāt luctuosa, ac iniuriæ: neq; ullū cibū
 Edebant, sed adamante habebant duriorē animā,
 Deformes: magna uerò uis, & manus inuisibiles
 Ex humeris prouenerant super ualidis membris.
 His erant enea quidem arma, enaeq; domus:
 Acre uerò operabantur: nigrū aut nōdū erat ferrū.
 Et hi quidem manibus proprijs domiti,
 Descenderunt amplam in domum frigidi inferni,
 Ignobiles: mors uerò tametsi stupendos existentes
 Cepit atra, splendidum uerò liquerunt lumen solis.

Sed postquā & hoc genus terra operuit, lumnā
 Rursum etiā aliud quartū super terrā multorum &
 Iupi-

Ζούς Ιριονίδης ποίησι, δικαιοτόρον καὶ ἄριστον,
 Ἀνδρῶν ἡρώων θεῶν γένος, οἱ καλέονται
 Ἡμίθεοι, προτέρη γονεὺ κατ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Καὶ τὸς μὲν πόλεμος τε κακὸς, καὶ φιλοπῖς αἰνέ,
 Τὸς μὲν ἐφ' ἐπὶ πύλῳ θύβη παδμνήδι γαίῃ.
 Ὀλέσει μαρταμόους μέλων σὺν οἰδιπόδαο.
 Τὸς ἡ καὶ σὺ νέεσιν ὑπὲρ μέγα λαΐτμα θαλάσσης.
 Εἰς τρολλῶν ἀγαγὼν, ἐλόντες σὺν ἡνίομοιο,
 Ενθ' ἦτοι μὲν τὸς θανάτῳ τέλος ἀμφεκάλυψε.
 Τοῖς ἡ δὲ ἀνθρώπων βίον καὶ ἔτι ὅπασας
 Ζούς Ιριονίδης καθύλασσε πατὴρ ἐς πέρατα γαίης,
 Καὶ τοι μὲν ναῖεσιν ἀκροδία θυμὸν ἔχοντες
 Εὐμακάρων νήσοισι, παρ' ὠκεανὸν βαρυδίνῳ,
 Ολβιοὶ ἦρωες, τοῖσι μελινδία καρπὸν
 Τρεῖς ἔτης βάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρυστα.
 Μαρτ' ἐπατ' ὤφελον ἐγὼ πέμπητοισι μετέναι
 Ἀνδράσι, καὶ ἡ πρόδε θανῶν, ἡ ἐπιτα γονέδαι.
 Νυνὶ δ' αὖ γένος ἐστὶ σιδήρειον, καὶ δέ ποτ' ἡμᾶρ
 Πάσσονται καμάτῳ καὶ οἰζύνῳ, καὶ δέ τι νύκτωρ,
 Φθιγρόμονοι, χαλεπὰς ἡ θεοὶ δώσασσι μέμνας.
 Ἀλλ' ἐμπης καὶ τοῖσι μεμίζεται ἰδὼν ἀλκνοῖσιν.
 Ζούς δ' ὀλέσει καὶ τὸ γένος μόρῳ ἀνθρώπων,
 Εὐτ' αὖ χεῖνόμενοι πολλοὶ πρότῳ τελέθωσιν,
 Οὐδέ πατὴρ παῖδας ὁμοῖός, καὶ δέ τι παῖδες,
 Οὐδέ ξένος ξινοδόκῳ, καὶ ἐταῖρος ἐταίρῳ.
 Οὐδέ κασιγνητος φίλος ἴσεται ὡς τὸ πάρος ποτ'.
 Αἶψα ἡ γὰρ αἰσκοντας ἀτιμάσσει τοκῆας,

OPERA ET DIES.

*Iupiter Saturnius fecit, iustius & melius
 Virorum heroum diuinum genus, qui uocantur
 Scindei, priori generationi per immensam terram.
 Hos quoq; bellumq; malum & pugna grauis,
 Alios quidem ad septiportem Thebas, Cadmeâ terrâ,
 Perdidit pugnanſes propter oues Oedipi:
 Alios uerò & in nauib. super magnum fluctu maris
 Ad Troiam ducens, Helenæ gratia pulchricomæ,
 Vbi quidem ipsos mortis quoq; finis adobruit.
 Iis aut scorsim ab hominib. uictum & sedē tribuens,
 Iupiter Saturnius pater constituit ad terræ fines.
 Et hi quidem habitant securum animum habentes
 In beatorum insulis, iuxta Oceanum profundum,
 Felices heroes: his dulcem fructum
 Ter quotannis florentem profert fecunda tellus.*

*O si neq; iam quinto ego interesset (natus.
 Hominū generi: sed aut mortuus esse prius, aut postea
 Nunc enim genus est ferreum: nunquam nec die
 Quiescent à labore & miseria, neq; nocte,
 Corrupti. graues uerò dii dabunt curas.
 Sed tamen & hisce admiscebuntur bona malis.
 Iupiter aut perdet etiâ hoc genus uariè loquētū ho
 Postquam facti circa tempora cani fuerint. (minū,
 Neq; pater liberis, similis, neq; liberi,
 Neq; hospes hospiti, neq; amicus amico,
 Neq; frater amicus erit, ut antehac.
 Statim uerò senescentes dehonorabunt parentes,*

Incu-

Μιμνύονται δ' ἄφα τὲς χαλεποῖς βάζοντες ἱππεῖς
 Σχέτλιοι, ὅδ' ἐθὺς ὅπρ' αἰδότες, ὅδ' ἐθ' οἷ γε
 ἑκαυτέοισι τοκῶσιν ἀποβριπνύμενα δοῖον,
 Χαροδίκαι, ἑτέρος δ' ἑτέρῳ πόλιν ἐξακαπάξαι.
 Οὐδέ τις οὐδὲν χάρις ἴσεται, ὅτι δίκαια,
 Οὐτ' ἀγαθὸν, μᾶλλον ἢ κακὸν ριπνύειν, καὶ ὄβριον
 ἄνθρωπον τιμῆσαι, δίκην δ' οὐ χόρει, καὶ αἰδώς
 Οὐκ ἔστιν, βλάβη δ' ὅ κακὸς τὸν ἀφάνεια φῶτα,
 Μύθοισι σκευλοῖς οὐκ ἔπωρ, ἐπὶ δ' ὄρεον ἑμῶτα.
 Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν οἷσιν οἷσιν ἑκάσιν
 Δυσπείλατος, κακὸς χαρτος, ὁ μαρτύσει τὸν ὀφθαλμὸν
 Καὶ τότε δὲ πρὸς Ὀλύμπου ἀπὸ χθονὸς ἀνυποστάτης
 Ἀστυκόισιν φαρίσιν καλυψαμένῳ χροῖα καλόν,
 Ἀθανάτωρ μὲν φῶλον ἴτον, προλιπόντ' ἀνθρώπους,
 Αἰδώς καὶ νέμεισι, τὰ ἢ λαΐζεται ἄλγιστα λυγρὰ
 Θνητοῖς ἀνθρώποισι, κακὸν δ' ἐπ' ἴσεται αἰνῶν.

Νυνὶ δ' αἶνον βασιλεὺς ὄρεω, φρονέει καὶ αὐτοῖς.
 Ωδ' ἱμερὲς προσέειπον ἀνδρόνα ποικιλόδακτον,
 Ὑψι μάλ' οὐ νεφέεσσι φέρων ὀνύχας μεμαρκῶς.
 Ἡ δ' ἑλὶον γενναῖοις πιπταρμόν κεν ὀνύχας
 Μύριτο, τὴν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἱππεῖ
 Δαιμονίῳ, τί λήθαρας ἔχειν σε πολλὸν ἀφάνεια.
 Τῇ δ' εἰς ἣν ἀπὸ γάπρ' ἄγω, καὶ αἰοδὸν εὔσαν.
 Δέπνυν δ' αἶν' ἐθέλω ποιήσομαι, καὶ μύθος.
 Ἀφρων δ' ὅς κ' ἐθέλει πρὸς ἑλπίδας ἀντιφύγειν,
 Νίκης, τι γέρεται, πρὸς τ' αἰχμασίον ἄλγιστα πάσχει.
 Δεῖναι δ' ἀνεπείσθη ἰσοῖ, πᾶν νοστήσας ἔρπει.

ὁ πέρ-

Mensabunt autem illos molestis alloquentes uerbis
 Impij, neq; deorum oculum ueriti, neq; hi sanè
 Senibus parentibus educationis præmia reddent,
 Violenti, alter uerò alterius ciuitatem diripiet.
 Neq; ulla pij gratia erit, neq; iusti,
 Neq; boni, magis uerò maleficum & iniurium
 Virum colent, iustitiæ uerò in manibus, & pudor
 Non erit. Lædet autem malus meliorem uirum,
 Verbis obliquis alloquens, periurium uerò iurabit.
 Lincor autem homines miseros omnes,
 Rancus, malis gaudens, comitabitur inuisus;
 Tumq; demum ad cælum à terra spaciōsa,
 Candidis uestibus testæ corpus pulchrum,
 Deorum ad familiam abierunt, relictis hominibus,
 Pudor & Nemesis, relinquuntur aut dolores graues
 Mortalibus hominibus, mali uerò non erit remediū.
 Sed nunc fabulā regib. dicam, tametsi ipsi sapiāt.
 Sic accipiter affatus est lusciniā canoram,
 Alit in nubibus ferens unguibus correptam.
 Illa uerò miserè curuis confixa unguibus
 Lugebat, eā aut imperioso ille sermone allocutus esse
 Infelix, quid strepis habet certè te multo fortior.
 Hæc uadis, quā te duco, etiam cantatricem existentē.
 Cænam uerò, siquidē libet, faciam, uel dimittā: (re,
 Imprudēs uerò, quicūq; uelit cū potentiorib. cōtēde-
 Victoriāq; priuatur, adq; pudorem dolores patitur.
 Sic ait uelox accipiter, lotis alis prædita auis.

Ω πόρση, σὺ δ' ἄκρη δίνας, μὴδ' ὕβριν ὀφθαί.
 ὕβρις γὰρ τι λιανὴ δαυλῶ βροτῶ, ὅθι μὲν πολλοὶ
 φηδὶως φορέμενον διύαται, βαρύνθαι δέ τ' ὑπ' αὐτῆς,
 Εγκύρσας ἄτησιν, ὁδὸς δ' ἐτέρωφι παρελθεῖν
 Κρείσων ἐς τὰ δίναια, δίνα δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴχει,
 Ες τέλος ἐξελθῶσα, παθῶν δέ τι νύπιος ἐγνώ.
 Αὐτίκα γὰρ τρέχει ὄρκος ἅμα σκολιῇσι δίκησιν.
 Τῆς ἧ δίκης ρόθος, ἐλκομένους ἢ κ' ἀνδρὶς ἄγωσι
 Δωροφάγοι, σκολιᾶς ἧ δίκης λήνῳσι θέμιστας.
 Ἡδ' ἔπιται λιαίνοσα πόλιν τι καὶ ὕβρις λαῶν,
 Ἥρα ἰοσαμύν, λιανὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
 Οἳ τέ μιν ἐξελάουσι, καὶ ὅν ἰθεῖαν ὄναμαν,
 Οἳ ἧ δίκης φένοισι καὶ οὐ δάμοισι διδῶσι
 ἰθείας, καὶ μὴ τι παρειαίνουσι δικάειν,
 Τοῖσι τέθνηκε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθῶσιν ἐν αὐτῇ.
 Εἰρήνη δ' ἀνὰ γλῶν λιχοτρόφος, ὁδὸς ποτ' αὐτοῖς.
 Αργαλίστην πόλεμον τευμαίρεται σὺν ῥύσσει.
 Οὐδέ ποτ' ἰδυδίκασι μέτ' ἀνδράσι λιγὸς ὀππιδῶ,
 Οὐδ' ἄτ' ἐκ θαλῆς ἧ μεμνηλὸτα ὄργα νέμονται,
 Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολλὴν βίον, ὕβρις ἧ δρῦς
 Ἀρη μὲν τι φέρει θαλάσσης, μέσση ἧ μελίσσης.
 Εἰροπόποι δ' οἷε μαλλοῖς καταβιβέεσθαι.
 Τίτῃσι ἧ γυναικες εἰκότα τέκνα γονοῦσιν.
 Θάλασσαν δ' ἀγαθοῖσι διαμπαρὲς, ὅδ' ἐπὶ νηῶν
 Νέουσονται, λιαρπὸν ἧ φέρει ζείδωρος ἄρῃα.
 Οἷς δ' ὕβρις τι μέμνηε λιανῇ, καὶ χέτλια ὄργα,
 Τοῖς ἧ δίκης ἱρονίδης τευμαίρεται σὺν ῥύσει.

Πολλά-

O Persa, tu uerò audi iusticiã, neq; iniuriã foue.
Iniuria enim pñciosa est misero homini, neq; bonus
Facile ferre potest, grauaturq; ab ipsa, (quidẽ
Illapsus damnis. Via uerò altera perueniendi
Melior ad iusta. Iusticia autem super iniuriam uolet;
Ad finem progressa: passus uerò stultus sapuit.
Citò enim abit iusiurādum unā cum prauis iudicijs:
Iusticiæ uerò impetus, tractæ quocūq; homines duxe
Dominori, prauis aut iudicijs iudicarint leges. (rint
Hec uerò sequitur flēs, urbemq; et mores populorū,
Aerem induta, malum hominibus adferens,
Quiq; ipsam expellunt, neq; rectam distribuerunt.
At qui iura tam hospitibus quā popularibus dant
Recta, neq; à iusto quicquam exorbitant,
Iis uiget urbs, populiq; florent in ipsa:
Pax uerò per terram alma, neq; unquam ipsis
Molestum bellum destimat latè cernens Iupiter.
Nec unquam iustos inter homines fames uersatur;
Neq; noxa: in conuiujs uerò partis opibus fruūtur.
His fert quidẽ terra multū uictū: immōtib. uerò quer
Summa quidem fert glandes: media uerò apes. (cus
Lanigeræ autem oues uelleribus onustæ sunt.
Pariunt uerò mulieres similes parentibus liberos.
Florent autem bonis perpetuò, neq; nauibus
Nauigabunt: fructum uerò profert fœcundus āger.
Sed quibus iniuriaq; mala curæ est, prauaq; opéra,
In pœnam Saturnius destimat latè cernens Iupiter.

Πολλὰ κεῖν ἐξ ἑμπασσα πόλιν Ἰακκὴν ἀνδρὸς ἱκανοῦ,
ὅς τις αἰλτραίνει, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάεται.

Τοῖσι δ' ἔρκαίνοντο μέγ' ἐπὶ γαίῃ πῦμα κρονίου,
λεῖμον' οὐκ καὶ λοιμὸν ἀποφθινύθουσι ἢ λαοί.

Οὐδέ γε γυναῖκες τίπτεσσιν, μινύθουσι ἢ οἶκοι,
Ζηνὸς φραδομοσυβήσι δ' Ὀλυμπία ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἡ τῶν γε στρατὸν σύρω ἀπώλειον, ἢ ὅγε τείχεσσι,
Ἡ νῆας οὐ πόντῳ κρονίδης ἀποτίθηται αὐτῶν.

Ω βασιλεῖς, ὑμῖς ἢ λατρεφράδετε καὶ αὐτοὶ
Τλήϊδε Διήλυ, ἐγγὺς γὰρ οὐκ ἀνθρώποισιν ἔοντες
ἀθανάτοι λούσεσθαι, ἔσοι σκολιῷσι δεικνύσι
ἀλάλῃ τε τέρβουσι, θεῶν ὅπιν ἐκ ἀλίσγοντες.
Τρεῖς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πολυβοτάει
ἀθανάτοι Ζηνὸς, φύλακες θεατῶν ἀνθρώπων,
οἳ ῥα φυλάσσουσιν τι δίκας καὶ χέτλια ὄργα,
Ἡδ' ῥα ἐσαέμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐκ' αἶαν.
Ἡ δέ τε παρβοοὶ ἐπὶ δίκη Διὸς ἐκγεγάηα,
Κυδνέτ' αἰδοῖν τι θεοῖς, οἳ ὄλομποιον ἔχουσιν.
Καί ῥ' ὅπότ' αὖ τις μιν βλέπῃ σκολιῷς ἐντάλλεται,
αὐτίκα παρ' Διὸς πατρὸς ἱαβιζομοσὴν κρονίου,
Εὐρέετ' ἀνθρώπων ἄδικον νόον, ἔφρ' ἀποτίσῃ
Δῆμος ἀτάσθαλίας βασιλείων, οἳ λυγρὰ νοεῦνται,
ἀλλὰ παρῆλινθοι δίκας σκολιῷς οὐκ ἐποντί.
Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλεῖς, λθύνετε μέθεσσι,
Δωροφάγοι σκολιῶν ἢ Διὸν ἐπιπύγῃ λαβέμεθα.
οἳ αὐτῷ ἱακὰ τόνχῃ αὐτῶν, ἄλλω ἱακὰ τόνχων.
Ἡ ἢ ἱακὴν βελὴ τῷ βελόνσαντι ἱακίην.

ΡΑΨΟΔ

OPERA ET DIES.

Sepeq; uniuerſa ciuitas malum ob uirum punitur,
Qui peccat, et iniqua machinatur.

Illis autem coelitis magnū adduxit malū Saturnius,
Famem ſimul et peſtem. intereunt uerò populi,
Neq; mulieres pariunt, decreſcuntq; familie,
Iouis Olympij conſilio. interdum uerò rurfus
Aut horū exercitum ingentem perdidit, aut murū,
Aut naues in ponto Saturnius punit ipſorum.

O reges: uos autem conſiderate etiam ipſi
Iuſticiam hanc. propè enim inter homines uerſantes
Dij uident, quotquot prauis iudicijs
Se mutuo atterūt, deorū animaduerſionē nō curātes.
Innumeri enim ſunt in terra multorum alumna
Dij Iouis, cuſtodes mortalium hominum:
Qui ſanè et iudicia obſeruant, et praua opera
Aerem induti, paſſim oberrantes per terram.
Virgo autem eſt iuſticia, Ioue prognata,
Claraq; et ueneranda dijs qui coelum habitant.
Et certe cum quis ipſam laſerit, oblique iniuriat,
Statim ad Iouem patrem conſidens Saturnium,
Conqueritur hominum iniquam mentem: ut luat
Populus peccata regum, qui praua cogitantes
Alio deſleſcunt iudicia oblique pronunciantes.
Hec obſeruātes o reges corrigite ſentētias. ſcamini.
Corrupti: obliquorū uerò iudiciorū prorſus obliui.
Sibi ipſi mala fabricatur uir, alij mala fabricans.
Malum uerò conſilium conſulenti peſſimum.

Omnia

πάντα ἰδὼν διὸς ὀφθαλμούς, καὶ πάντα νοήσας,
 καὶ νῦν τὰ δ' αἶν' ἐβίβλω' ἐπιδέκνικη, καὶ δὲ ἐλήθεα
 οὐλὴν δὴ καὶ τλήθε δίκην πόλιν σὺν τοῖς ἔργοι.
 Νῦν ἧ' ἐγὼ μὴτ' αὐτὸς σὺν ἀνθρώποισι δίκαιος
 εἶην, μὴτ' ἑμὸς υἱὸς ἐπὶ ἑκατόν, ἀνδρῶν δίκαιον
 ἐμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικωτότερος ἔξει.
 Ἀλλὰ τὰ γ' ὑπὸ ἰολλὰ τελεῖν δίκ' τόρπι κέραιον.

Ω, πέρσαι, σὺν ἧ' ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλειο σῆσιρ,
 καὶ νῦν δίκης ἐπάκει, βίης δ' ἐπιλάβειο πάμπαν.
 Τένδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξεν ἥρην, ἥρην
 ἰχθύσι μὲν, καὶ θύρσι, καὶ αἰωνοῖς πετεινοῖς,
 ἔδωκεν ἀλλήλους ἐπὶ τῇ δίκῃ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς.
 Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, καὶ πολλὸν ἄριστον
 γίνεται, εἰ γὰρ τις καὶ ἐβίβλω' τὰ δίκαια ἀγορεύει,
 γινώσκων, τῷ μόνῳ ὄλβον δίδοι σὶ εὖσπερ ζόντι.
 Οὗ δέ κε μαρτυρήσῃ ἐκὼν ἱππόκορον οὐμόσας,
 τῶν σῆται, σὺν ἧ' δίκην βλάψας, νήκετον ἀάδων,
 τῷ δέ τ' ἀμαυροτέρῃ γαστρί μετόπιδ' ἐλάσσει.
 Ἀνδρὲς δ' ὁδὸν γυνὴ μετόπιδον ἀμείνων.

Σαί δ' ἐγὼ ἰδὼν νοέω ὄρεω μέγα νήπιε πέρσαι,
 τλὴν μοῖ τοι ταπείνωτα καὶ ἱλαδὸν ἔστιν ἐλίδει
 ρηϊδίως ἀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθει νῆα.
 Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωῖτα θεοὶ προπαρέουσιν ἐβύκαν
 ἀθάνατοι μακρὸς ἧ' ἡμῶν ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτῶν,
 καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον, ἐπὶ δ' αἰς ἀκρορῖνκται,
 ρηϊδίῳ δ' ὑπὲρ πείλα, χαλεπὸν πόρ' ἔσσα.
 οὗτος μὲν πάντ' αἶρετος, δεσπότης πάντων νοῆσαι,

οἰκιστὴς

*Omnia uidens Iouis oculus, omniaq; intelligens,
Et hæc certè (siquidè uult) inspicit, neq; ipsum latet,
Quale nã hoc quoq; iudiciũ ciuitas intus exerceat.
Ego porrò nec ipse nunc inter homines iustus
Esse uelim, neq; meus filius, quãdo malum est, iustũ
Esse: siquidè plus iuris iniustior habebit. (gaudētē.
Sed his nõdũ finē arbitror impositurũ Iouē fulmine*

*O Persa. Ceterũ tu hæc animo tuo repõe. (prorsũ.
Et iusticiæq; dē animũ adijce, uiolētia uerò obliuiscere
Nãq; hanc hominib. legē disposuit Saturnius,
Piscibus quidem & feris & anibus uolucribus,
Se mutuo ut deuorent, quãdoquidem iusticia carēt.
Hominibus autem dedit iusticiã, quæ multò optima
Est. Si quis enim uelit iusta in publico dicere,
Cognoscēs, ei quidē opes largitur latè uidēs Iupiter.
Qui uerò testimonijs uolens periurium iurando
Mētictur, in ius delinquēs immedicabiliter lesus est.
Eius uerò obscurior posteritas postea relictæ est:
Viri autem iusti generatio posteris præstantior.*

*Ceterũ tibi ego bona sciēs dico, stultissime Persa.
Malitiam quidem cumulatim etiam capere
Facile est. breuis quippe uia est, adeoq; proxima.
Ante uirtutem uerò sudorem dii posuerunt
Immortales: longa uerò atq; ardua uia est ad ipsam,
Primumq; aspera. ubi uerò ad summũ uentũ fuerit,
Facilis deinceps est, quantumuis difficilis fuerit.
Ille quidē optimus est, qui sibi ipse per omnia sapit.*

Φρασεάμονος, τὰ κ' ἔπατα καὶ ἐς τέλος ἦσιν ἀμάντ',
 Εὐδλὸς δ' αὖτε ἰακκῆνοι, ὅς σ' ἀπῆντι πείνεται.
 Οὐδέ τις μὴδ' αὐτῷ νοῖν, μέτ' ἄλλας ἀπέωρ
 Εἰς θυμῷ βάλλεται, ὅδ' αὖτ' ἀχέως ἀνέρ.
 Ἀλλὰ σύ γ' ἡμετέρῃσι μνημονόος αἰὲν ἐρεῖμης,
 Εργάζου πέρον δῖον γούης, ὄφρα σε λιμός
 Εἰσθαίρῃ, φίλῃ δέ σ' ἐντίφανος δαμῆτης
 Αἰδοίῃ, βίῳ τε ἢ τλὴν πύμπλησι καλλιῇ.
 Λιμός γάρ τοι πάμπαν ἀδργῷ σύμφωρος ἀνδρῶν.
 Τῷδε θεοὶ τιμᾶσαι καὶ ἀνέρες, ὅσους ἀδργὸς
 Ζῶν, ἀφελῆσαι κοῦροις ἐκείλῳ δρυμῶν,
 Οἷ τε μελίσσων ἡμάτορ τρύχῃσιρ ἀδργῶν,
 Εὐδοκίῃ. σοὶ δ' ὄργα φίλ' ἔγω μέτρια κοσμεῖν,
 Οὐδέ τις οὐραῖν βίῳ τε πλῆθωσι καλλιῇ.
 Εξ ὄργων δ' αἰσθῆσαι πολὺ μῆλοί τ' ἄφρασί τε.
 Καὶ τ' ὄργαζόμενος πολλὸν φίλτερος ἀθανάτοισιν
 Εἴσεται, καὶ βροτῆς, μάλα γὰρ στυγέειν ἀδργῶν.
 Εργον δ' ἔσθ' ἐν πᾶσι, ἀδργὴν δέ τ' ὄντορος.
 Εἰ δέ τις ἔργον ὄργαζῃ, τάχα σε ζυλώσῃ ἀδργῶν,
 Πλῆτ' σὺν ἡ. πλῆτ' δ' ἀρετῇ καὶ ἡδύς οὐκ ἀδῶ.
 Δαίμονι δ' οἷος ἐσθ' αὖτε, τὸ ὄργαζέσθαι ἀμείνον,
 Εἰ κεν ἀπ' ἀλλοτέρων ἡμετέρων ἀεισφρόνα θυμῶν
 Εἰς ὄργον τρέψας, μελίσσας βίῳ, ὥς σε ἡλῶν.
 Αἰδώς δ' ἐν ἀγαθῇ ἡγεμονόος ἀνδρῶν κομῆσαι.
 Αἰδώς, ἥτ' ἀνδρῶν μέγα σίνεται, καὶ οἶνισι.
 Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβῇ, θαρσύνῃ ἢ πρὸς ἔλβῳ.
 Κρήματα δ' ἔχ' ἀρκαῖα, θέσσοις, πολλοὶ μὲν ἀνδρῶν.

Cogitans quaecunq; deum & postremo sint meliora.
Rursus & ille bonus est, qui bene monenti paruerit.
Qui uero nec sibi sapit, neq; alium audiens
Animum adijcit, rursus hic inutilis uir est.
Verum tu nostri semper praecepti memor,
Operare, ô Persa diuinum genus, ut te fames
Oderit, amet autem pulchrè coronata Ceres
Veneranda, uictuq; tuum impleat horreum.
Fames namq; perpetuò ignauo comes est uiro.
Atq; eundē & dii oderūt, et homines, quicūq; ociosus
Viuat: fucis aculeo carentibus similis studio,
Qui apum laborem absument ociosi,
Vorātes. tibi uero opera mediocria obire gratū esto,
Vt tibi tempestiuo uictu impleantur horrea.
Ex laborib. aut, uiri euadunt pecorosi & opulenti.
Et laborans, multo etiam charior tam immortalibus
Eris, quā hominibus. ualde enim oderunt ociosos.
Labor uero nullū dedecus, sed ignauia dedecus est.
Quod si laboraueris, mox te emulabitur & ociosus
Ditescēt: diuitias uero et uirtus et gloria comitatur.
Deo autem similis fueris. Laborare quidem melius,
Siquidem ab alienis facultatibus stolidum animum
Ad opus cōuertens, uictus curam habeas, ut te iubeo.
Pudor autem non bonus indigentem uirum tenet.
Pudor qui uiros ualde & ledit & iuuat.
Pudor quidē ad paupertatē, audacia uero ad diuitias.
Opes uero nō repta, diuinitus data, multo meliores.

Εἰ γὰρ τις καὶ χόρσι βίη μέγαν ὄλβον ἔλται,
 Ἡ δ' γ' ἀπὸ γλώσσης λείσεται (οἷά τε πολλὰ
 Γίνεται, εὐτ' αὖ δὴ λέρδος νόον ἐξαπατήσῃ
 Ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδέϊν ἑατοπάειν)
 Ρεῖά τε μιν μαυρῶσι θεοὶ, μινύθῃσι δ' οἴκοι
 Ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπασθεῖ.
 Ἴσον δ' ὅς ἐκέρχῃ, ὅς τε ξείνον ἑαπὸρ ὄρξῃ
 Ὅς τε ἑασιγνήτοιο εἰς ἀναιδέμνια βάνοι,
 Κρυπῆαδίνης σύνῃς ἀλόχε παρακαίερα ρίζῃ,
 Ὅς τέ τιν ἀφραδίνης ἀλιτκάνεται ὀρφανὰ τέκνα,
 Ὅς τε γοῆα γέροντα ἑακῷ ἐπὶ γῆρας ἔδω
 Ναικέη, χαλεποῖσι ἑαθαπτόμενος ἐπίεσι.
 Τῷ δὲ τοι βούς αὐτὸς ἀγάζεται, εἰς δ' ἐλπίσιν
 Ἐργῶν αὐτ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
 Ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἐργ' αἰσιφρονα θυμόν,
 Καταδυνάμιν δ' ἐρδην ἱερ' ἀθωμάτοισι θεοῖσιν
 Ἀγνῶς καὶ ἑαθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μνηστῆρας
 Ἀλλοτε δὴ παυομένης θυέος τε ἱλάσκεισθαι,
 Ἡ μὲν ὅτ' ἀνάζῃ, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ,
 Ὡς πε τοι ἱέον ἑαδίκῃ καὶ θυμόν ἐχῶσιν,
 Ὅφρ' ἄλλων ὠνῇ ἑλῆρον, μὴ τὸν τιὸν ἄλλος.
 Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα ἑαλεῖν, τὸν δ' ἐχθρόν ἐᾶσαι.
 Τόνδε μάλιστ' ἑαλεῖν, ὅς τις σέθεν ἐγγύθι ναίῃ.
 Εἰ γὰρ τοι καὶ χρεὶν ἐγχώριον ἄλλο γούκται,
 Γείτορες ἄψωφοι ἐκίον, ζώσαντο δ' ὡδοί.
 Πῦμα ἑακὸς γέτωρ, ὅσοι τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄναρ.
 Ἐμμορέ τοι τιμῆς ὅς τ' ἐμμορε γέγονος ἐδῶδε.

ὄνδ'

Si q̄s enim ex manib. per uim magnas opes traxerit,
 Aut lingua spoliarit (qualia multa
 Fiunt, quamprimum lucri amor mentem deceperit
 Hominum: pudorem uerò impudentia expulerit)
 Facile ex illum obscurat dii, minuuntur uerò familie
 Viro illi: exiguum uerò ad tempus diuitie adsunt. (ciat:
 Par. est delictum, si q̄s ex supplicem ex hospitē malo affi
 Quiq; fratris sui cubilia ascenderit,
 Secreti lecti uxoris importuna patrans: (ros:
 Quiq; malo cuiuspiam consilio deceperit orphanos libe
 Quiq; parentem senem misero in senectæ limine
 Probris affecerit, grauibus incessens uerbis:
 Huic certe Iupiter ipse irascitur. ad extremum uerò
 Pro operibus iniquis grauem exhibet talionem.
 Verum tu quidē ab his omnino cohibe stultū animū:
 Pro uirili autem sacra facito immortalibus dijs,
 Castē ex purē, splendidaq; crura adurito,
 Interdum certē libaminibus atq; hostijs placa,
 Et quando cubitū ieris, et quando lux sacra uenerit:
 Ut beneuolum erga te cor atq; animum habeant,
 Ut aliorum emas sortem, non tuam alius.
 Amicum ad conuiuiū uocato, inimicum uerò finito.
 Eū uerò potissimū uocato, quicūq; te prope habitat.
 Si enim tibi et negotiū aliquod domesticū accadat,
 Vicini discincti accurrūt: cinguntur aut cognati. (dū.
 Noxa tā magna est malus uicinus, quātū bonus cōmo
 Sortitus est premiū, quicūq; sortitus est uicinū bonū.

Οὐδ' αὖ βῆς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γάτωρ ἱκανὸς ᾔεν.
 Εὖ μὲν μετρείσθαι παρὰ γάτονος, οὗ δ' ἀπειδέσθαι
 Αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον, αἷκε δαΐναι,
 Ως αὖ χρεΐσθαι καὶ ἐς ὑπόβρον ἄρμιον ἄρης.
 Μὴ ἱκανὰ ἱστράσθαι, ἱκανὰ ἱστράσαι ἴσ' ἄτησι.
 Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσέοντι προσεῖναι.
 Καὶ δόμον ὅσον δῶ, καὶ μὴ δόμον ὅσον μὴ δῶ.
 Δώτῃ μόν τις ἰδωνον, ἀδύτῃ δ' ὅτις ἰδωνον.
 Δῶς ἀγαθὸν, ἄρπαξ δ' ἱκανὴ, θανάτῳ δόταρα.
 Ος μὲν γὰρ κεν ἀνὴρ ἰδέσθωρ, ὅγε ἡδὲ μέγα δῶς,
 Χαίρει τῷ δῶρ, καὶ τέρπεται ὅν ἱκανὰ θυμῶ.
 Ος δέ κεν αὐτὸς ἰλκται ἀναιδέϊφι πιθέσας,
 Καί τε σμικρὸν ἴδον, τότε ἱπλάχυναι φίλον ἔτορ.
 Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν ἱκαναθῆαι,
 Καὶ θαμὰ τῷδ' ἱπείσοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γυνόσθαι.
 Ος δ' ἐπ' ἴοντι φέρε, ὃ δ' ἀλύγεται αἰδοπα λιμόν.
 Οὐδὲ τό γ' αἶν οἶκῳ ἱκαναίμονον ἀνέρα λήσσει.
 Θῆκοι βέλτερόν εἶναι, ἢ παῖ βλαβρόν τὸ θύρεμα.
 Εὖ λὼν μὲν παρόντος ἐλίδει πῦμα ἢ θυμῷ
 Χρεΐσθαι ἀπίοντος, ὃ σε φράζειται ἀνῶγα.
 Αρχόμεν' ἢ πῖθαι καὶ λήγοντος ἱορίσσεσθαι,
 Μισότι φάσεσθαι, θανὴ δ' οὐκ πυνθμονέ φασθαι.
 Μισός δ' αὖδρ' εἶλω ἀρχόμενος ἄρμιος ἔσθαι.
 Καί τε ἱανογνῆται γελάσας ἐπὶ μαρτύρεα θῆδαι.
 Πίπται δ' αἶψ' ὁμῶς καὶ ἀπιστοὶ ὥλισαν ἀνδρα.
 Μηδὲ γινώσκει νόον πυνγογόλος ἑξαπατάτω,
 Αἰμύλα λιωτίλλασα, τίλιν ἀνθρώπον ἱκανοῦ.

Neq; sanè bos interierit, nisi uicinus malus sit.
Recta quidè mensura à uicino mutuū accipe, rectaq;
Eadè mensura et amplius, siquidem possis: (redde
Ut indigens, et in posterum promptum inuenias.
Ne mala lucra captes: mala lucra equalia damnis,
Amantem te ama, et iuuantem te iuua.
Et da ei qui dederit, neq; da qui non dederit.
Datori namq; est qui dat, non danti uerò nemo dat.
Donatio bona, rapina uerò mala atq; lethifera.
Quisquis etenim liberalis uir est, etsi multū dederit,
Gaudet donando, et delectatur suo in animo.
Qui uerò ipse rapuerit, impudentia fretus,
Quamuis id sit exiguū, tamen uexat charū animū.
Siquidem enim et paruū paruo addideris, (cuaferit,
Et frequēter istuc feceris, mox quidè magnū et hos
Qui uerò partis adiicit, is uitabit atram famem.
Neq; uerò quod domi repositum est, uirum ledit.
Domi melius esse, quoniam noxium quod foris est.
Bonum quidè de præsenti capere, noxa uerò animo
Egere absente: id quod te cogitare iubeo.
Incipiente uerò dolio, et desinente saturato te,
Medio parce: mala enim in fundo parsimonia.
Merces autem uiro amico constituta sufficiens esto:
Etiam cum fratre ludens, testem adhibeto:
Credulitas pariter ac diffidētia perdiderūt homines.
Ne uerò mulier te animo nates succincta decipiat,
Blandè garruens, tuum inquirens tugurium.

Ὅς ἢ γνωκινὶ πέποιθε, πέποιθ' ὄγε φιλέτηται,
 Μυνογενὴς ἢ παῖς σώζοι πατρῷον οἶκον,
 Φορβέμεν' ὥς γὰρ πλῆτος αἰξίται ἐν μεγάροισι.
 Γυραίος ἢ θαύοις ἑτόρομ παῖδ' ἐγκαταλάπωρ,
 Ρῆα δέ τιον πλεόνεσι πόροι ζῶνς ἄπειταρ ὄλβου.
 Φλαῖωρ μὲν πλεόνωρ μελέτη, μείζωρ δ' ἐπιβήκη.
 Σοὶ δ' εἰ πλῆθ' ἐθυμὸς ἐείλετ' ἐν φρεσὶν ἦσι,
 Ὡς εἰρδαμ' ὄργον δέτ' ἐπ' ὄργῳ ὄργάζεσθαι.

BIBLION B.

Ἀντιάδωρ ἀτλαγγρῶν ἐπιήλομε-
 νάων

Ἀρχεὺδ' ἀμυῖν, ἀρότιοι ἢ ἀναγομε-
 νάων. (σαράκοντα)

Αἱ δὲ τοι νῦν ἦς τε καὶ ἤματα τες-

Κερύφαται· αὐτίς ἢ περιπλομένη ἐνισωτὴ
 φαίνονται, ταπρῶτα χαρὰς μοῦνοιο σιδήρεα.
 Οὗτός τοι πιδίωρ πέλει νόμος, οἶτε θαλάσσης
 ἐγγύθιναιετάσθ', εἴτ' ἄγκιστρον βροσέμεντα
 πόντε λιμναῖοντος ἀπόπροθε πόνονα χῶρον
 ναῖνσι, γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν ἢ βρωτέειν,
 γυμνὸν δ' ἀμᾶδαι' ἔχ' ὥρμα πάντ' ἐβέλκεα
 ἔργα ἱομίζεσθαι ἀμυῖνός τρος, ὥς τοι ἔκαστα
 ὦρε αἰξίται, μήπως τὰ μεταξὺ χατίζωρ
 ἑτάσσης ἀλλοτρίως οἴκῃς, καὶ μηδὲν ἀνύσσης.
 Ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἐμ' ἤλθεις, ἐγὼ δέ τοι ἔτι ἐπιδώσω,
 οὐδ' ἐπιμετρέσω, ὄργᾶς σου νῆπιε πύρρον
 ἔργα τάτ' ἀνθρώποισι θεοὶ ἀντικμήσαντες,

Qui nāq; mulieri confidit, cōfidit is quidem furibus.
 Vnicus uerò filius seruarit paternam domum
 Pascendo: ita enim opulentia crescet in ædibus.
 Senex autem moriaris, alium filium relinquens.
 Facile uerò et plurib. præbuerit Iupiter ingētes opes:
 Maior autem plurimum cura, maior quoq; accessio.
 Tibi uerò si opes animus appetit intra sese,
 Sic facito, operamq; operæ subinde addito.

L I B E R I I.

Leiadib. Atlante natis exoriētibus.
 Incipe messem, arationem uerò oc-
 cidentibus.

Hæ quidem noctesq; et dies quadra-
 ginta

Latent: rursus uerò circumuolvente se annos
 Apparent, primum ut acuitur ferrum.
 Hæc utiq; aruorum est regula: quiq; mare
 Prope habitant, quiq; ualles flexuosas
 Mari fluctuante procul pinguem regionem
 Habitant. Nudus serito, nudusq; arato,
 Nudus quoq; metito: siquidē tēpestiua omnia uoles
 Opera ferre Cereris, ut tibi singula
 Tempestiua crescant, ne quando interim egens
 Mendices ad alienas domos, nihilq; efficias. (dabo,
 Sicut et nūc ad me uenisti. ego uerò tibi nō amplius
 Neq; amplius mutuo tradam. Labora stolide Persa,
 Opera que hominibus dii destinarunt,

Ne

Μὴ ποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἄχσυνῃς
 Ζητούντες βίοντες ἡσυχίαν γένεσθαι, οἷδ' ἀμιλῶσιν.
 Αἷς μὲν ἢ ἡμῶν τρεῖς τάχιστα τούξιναι, ἢρ δ' ἐτι λυπῆς,
 Χρῆμα μὲν ἔσθ' ἐπὶ πρῆξις, σὶ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις.
 Ἀχρεῖος δ' εἶναι ἐπέων νόμος, ἀλλὰ σ' αὖτις
 Φράζεσθαι χρῆμαρ τε λῦσιν, λιμὲν τ' ἀλευρήν.

Οἶκον μὲν πρώτιστον, γυναικί τε, βῦντ' ἀροτῆρα,
 Κτηκτῆν ἢ γαμῆλιν, ἢ τις ἡμῶν βασίλιν ἐποιτο,
 Χρήματα δ' εἰς οἶκον πάντ' ἄρμονα ποιήσασθαι.
 Μὴ σὺ μὲν αὐτῆς ἄλλοι, οἷδ' ἀρνῆται, σὺ ἢ κτερεῖ.
 Ἡ δ' ὅρῃ παραμάβεται, μινύθει δέ τοι ἔργον.
 Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι εἰς τ' αὖτις, εἰς τ' ὀνηφίρι,
 Θὺ γὰρ ἐτωσιόβροτος ἀνὴρ πῖμπησιν ἡσυχίαν,
 Οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μελέτη δέ τι ἔργον ὀφείλεις.
 Αἰεὶ δ' ἀμβολισβρότος ἀνὴρ ἔτασι παλαίει.

- Ἡμεῖς δὲ λῦγαι μόνος ὀξείος ἡλίουιο,

Καύματος ἰθαλίμῃ μετοπωρινὸν ὀμβρύνσαντος
 Ζηνὸς ὀριδόνιος, μετὰ ἢ τρέπεται βρότιος χροῖς
 Πολλὸν ἐπαφρότορος. δὲ γὰρ τότε σέβεις ἀσπὴρ
 Βαίον ὑπὲρ ἡφαλῆς ἡφαιστειφύων ἀνθρώπων
 ἔρχεται ἡμάτις, πλεῖον δέ τι σὺν ἡμῶν ἐπαυραῖ,
 Ἡμεῖς ἀδελφεοτάτῃ πείλεται τμηθῆσα σιδήρῳ
 ὕλη, φύλλα δ' ἐρασι χεῖρα, πῶς θοῖοι τι λήγαν
 Τῦμος ἄρ' ὕλοτομῆν, μεμνημένος ὅριον ἔργον,
 Ολμον μὲν τριπόδιν τέμεναι, ἢ πόρον ἢ τέτρακτον,
 Ἀξίον θ' ἐπὶ ἀπόδιν, μάλα γὰρ νῦν τοι ἄρμονος ἔστω
 Εἰ δέ κεν ὀπῆ ἀπόδιν, ἀπὸ ἡμῶν φύραρ καὶ τέμνοιο,
 Τραπέ-

OPERA ET DIES.

29

Ne quando cum liberis, uxoreq; animo dolens
 Queras uictū per uicinos, hi uerò negligent. (lestes,
 Bis enim et ter forsità cōsequēris. si uerò amplius mo-
 Rem quidem non facies, tu uerò inania multa dices.
 Inutilis autem erit uerborum lex. Sed te iubeo
 Cogitare debitiq; solutionem, famisq; euitationem.

Domū quidē primū, uxoreq; bouemq; aratorē,
 Famulam non nuptam, quæ et boues sequatur,
 Utensilia uerò domi omnia apta facito: (reas,
 Ne tu quidē petas ab alio, illeq; recuset, tu uerò ca-
 Tempus autem prætereat, minuaturq; tibi opus.
 Ne uerò differas inq; crastinum, inq; perendinum.
 Non enim laboris fugitans uir implet horreum,
 Neq; procrastinator. Cura uerò tibi opus auget.
 Semper aut dilator operū uir cum damnis luctatur.
 Quum itaq; iam desinit robur acuti solis,
 A calore humido per autumnum pluyente
 Ioue præpotente, mutatur humanum corpus
 Multo leuius. nam tunc canicula stella
 Paulisper supra caput fato obnoxiorum hominum
 Venit interdiu, magis autem nocte fruitur,
 Quando incorrupta est caesa ferro
 Sylua, folia autem humi fundit, ab ramisq; cessat:
 Tunc sanè ligna secato, memor tēpestiui operis. (lē,
 Mortariū qdē tripedale seca, pistillū uerò tricubita-
 Axēq; septempedale, ualde enim certē cōueniens sic.
 Si uerò octopedalem, et malleum inde secueris,

Trium

Τετασίθαμον δ' ἄψιν τέμνειν διναδάρω ἀμάξῃ·
 Πόλλ' ἐπὶ καμπύλα καῖα φέρει ἢ γύλῳ, ὅτ' αὖ εὐρηθῇ
 εἰς οἶκον, κατ' ὄρος διζήμενος, ἢ κατ' ἀφραὺν,
 Πέριον, ὃς γὰρ βασιρ' ἀφ' ἑν' ὀχυρώτατός ἐστιν,
 εὐτ' αὖ ἀθλιωαῖος Διῶος σὺν ἐλύματι πῆξας,
 Γόμοφοισιν πελάσας προσσάφρηται ἰσοβοῦι.
 Δοιὰ δ' ἢ θείδαι ἄροτρα πονησάμενος κατὰ οἶκον,
 αὐτόγυον καὶ πηκτόν, ἐπεὶ πολὺ λῶϊον ἔτω,
 εἶχ' ἐτόρόν γ' ἄξαις, ἐτόρόν γ' ἐπὶ βασιβάλοιο.
 Δάφνης δ' ἢ πηλείης ἀκνώτατοι ἰσοβοῦις.
 Δρυὸς ἐλύμα, πρὶν γύλῳ βόει δ' ἐναετῆρ
 Ἀρσόνι λεκτῶσαι (τῶν γὰρ Διόνος ἐν ἀλαπαδνόν)
 Ἡβης μέτρον ἔχοντε, τῷ ὄργῳ ξείδαι ἀρίστῳ.
 Οὐκ αὖ τῷ γ' ἐρίσαντες σὺν αὐλακι καμμενὸν ἀφ' ὅρου
 Ἀξισαν, τόδ' ὄργον ἐτώσιον αὐθι λίαιοισιν.
 Τοῖς δ' ἅμα τεσσαρανορταετῆς αἰζήνους ἔποιτα,
 Ἀρτον δεκνύσας τετράτρυβον οὐκ ἄβλωμον,
 ὅς κ' ὄργῳ μελετῶν ἰθείαν αὐλακ' ἐλάυνει,
 Μηκέτι παπῳάνων μεθ' ὀμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἐργῷ
 θυμὸν ἔχωρ, τῷ δ' ἔτι νεώτορος ἄλλος ἀμείνων,
 Σπέρματα δάσσασαι, καὶ ἐπισπέρνῃ ἀλίσσας.
 Καρότορος γὰρ αὐτῆς μεθ' ὀμήλικας ἐπείονται.
 Φράζειδαι δ' εὐτ' αὖ φωνὴν γορᾶν ἐπαπύσας,
 Ὑψοθρὴν ἐν νεφῶν σὺν αἰῶσι κακλκγῆς,
 Ἥτ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει, καὶ χεῖματος ὄρῳ
 Διανύει ὀμβριοῦ, ἡραδίην δ' ἔδαν' αὐδρὸς ἀβύττας,
 Δὴ τότε χορτάξαι ἐλίκαι βόας σῶλας ἔοντας.

Triū palmorū curuaturā secato 10 palmarū currui.
 Multa præterea curua ligna. ferto autē dē tale cū inue
 Domum, siue in mōte quærens, siue in agro, (neris,
 ilignum: hoc enim bobus ad arandum firmissimū est:
 Nempe quū Attica Cereris famulus tēmoni insfigens,
 Clauis adiunctum stiue adaptauerit.

Bina uerò disponito aratra, laborans domi:
 Dentatum & compactū: quoniā multo optimū sic.
 Siquidem alterum fregeris, alterum bobus iniicias.
 E' lauro autē, uel ulmo firmissimæ stiue sunt. (nouēnes
 E' quercu tēmonem, ex ilice dē tale, boues uerò duos
 Masculos cōparato (horū. n. robur nō imbecillū est)
 Adolescētiae mēsura habētes. hi ad laborādū optimi.
 Non utiq; hi cōtendentes in sulco, laborando aratrū
 Fregerint, opus uerò imperfectum reliquerint.
 Hos autem simul quadragenarius inuenis sequatur;
 Panem cornatus quadrifidum octo morsuum;
 Qui quidem opus curans rectum sulcum ducat,
 Non amplius respectans ad coætaneos; sed in opère
 Animum habens. hoc uerò neq; iunior alius melior
 Ad spargendum semina & iteratā sationē cuitandū
 Iunior enim uir ad coætaneos euolat animo.

Considera uerò, cum uocem gruis audieris
 Altè ex nubibus quotannis clangentis,
 Quæ & arationis signum affert, & hyemis tempus
 Indicat pluuiæ: cor autem rodit uiri bobus carentis
 Tunc sanè pasce curuos boues, domi detinens.

Ρυΐδιον γὰρ ἔπος εἰπεῖν, βόε δὸς καὶ ἄμαξαν.
 Ρυΐδιον δ' ἀπανήναδαι, παῖρα δ' ὄργα βόισιν.
 Φοῖοι δ' αὐτῆς φρονέας ἀφνειός, πύξαδαι ἄμαξαν.
 Νύπιος ὕδρε τόγ' οἶδ', ἐκατόν δέ τε δύραθ' ἄμαξας.
 Τῶν πρόδιον μελέτιον ἔχμεν, οἰκίᾳ θέδαι.
 Εὐτ' αὖ δὴ πρώτισ' ἀροτοὶς θνητοῖσι φανείν,
 Δι' τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς ἀμῶές τε καὶ αὐτὸς,
 Αὔλῳ καὶ διόρῳ ἀρώων ἀρότοιο κατ' ὥρην,
 Γρωὶ μάλα σπύδαυ, ἵνα τοι πλήθωσιρ ἄγραι.
 Εἰαρι πολεῖρ, θέριος ἤνευ μούνη σ' ἀπατήσα.
 Νειὸν ἢ σπάρην ἐτι λιφίζουσαν ἄγραυ.
 Νεὸς ἀλεξιαρκ, παίδων συνκλήτερα.
 Εὐχεσθαι ἢ δι' ἡβονίῳ, διμῆτερι θ' ἀγνῇ,
 Εκτελέα βέλβαιρ διμῆτορος ἰδρὸν ἀκτῶν,
 Ἀρχόμενος ταπρῶτ' ἀρότρα, ὅταν ἄκρον ἔχῃ τλῆς
 Χερὶ λαβὼν ὀρπηκὰ βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκται,
 Ενδρυσὸν ἐλκόντων μισάδω. ὃ ἢ τυτθὸς ὀπιδοῦν
 Ὀμῶς ἔχωρ μακρόν, πόνον ὀρνίθιας τιθείν,
 Σπέρματα λιανερύπῳ, σύνθυμοσύνη γὰρ ἀρίστη
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, λιανοθυμοσύνη ἢ λιανίστη.
 Οἱ δὲ λιὸν ἀδροσύνην σάχυνε νόσοισιν ὄραζε,
 Εἰ τέλος αὐτὸς ὀπιδοῦν Ὀλύμπιος ἰδρὸν ὀπάζει.
 Επ' ἀγγέων ἐλάσας ἀράχνια, καὶ σ' ἰολπᾶ
 Γυθῆσαι βιότοιο ὀρσύνεον σῶλον ἰόντος.
 Εὐοχέωρ δ' ἴξαι πολὺν ἴαρ, ὕδρε πρὸς ἄλλας
 Λυγάσαι, σὺ δ' ἄλλος αὐτῆς λιχνημένος ἔσται.
 Εἰ δὲ λιὸν κελίοιο τροπῇ ἀρόνης χθόνα δῖαν

Ἡμενος

Facile enim dictu est, par boum da & plaustrum:
Facile autem recusare, instant uero opera bobus.
Inquit autem uir mentis compos: fabricato plaustru.
Stultus etiam hoc nescit, centum esse ligna plaustri.
Horum ante curam habere oportet, domi reponedo.
Cum primum igitur aratio mortalibus apparuerit,
Tunc aggredere, simul & serui & tu ipse,
Siccam & humidam arans, arationis ad tempus,
Summo mane festinans, ut tibi se impleant arua.
Vere uertito, aestate uero iterata non te fallat.
Noualem uero serito adhuc leuem terram, (est.
Noualis imprecationu expultrix, liberoru placatrix
Supplica uero Ioui terrestri, Cererique caste,
Prouentum ut impleant, Cereris sacrum munus;
Ut primum incipis arare, cum extremum stiuæ
Manu capiens, stimulo boum terga attigeris
Quercum temonem trahentiū loro. iuuenis aut pone
Seruus, ligonem tenens, negocium auibz facessat,
Semina abscondens. Industria enim optima
Mortalibus hominibus est: ignauiā uero pessima.
Sic quidem ubertate spicæ nutabunt ad terram,
Si finem ipse postea Iupiter bonum præbuerit.
E' uasis autem eijcies arancas. & te spero
Gauisurum, uictu potitum domi existente.
Letus autem peruenies ad canum uer, neq; ad alios
Respicias. Tui uero alius uir indigus erit.
Si uero ad solis cōuersionem araueris terram abnā.

Ημῶνος ἀμύσεις ὀλίγον περὶ χαρὸς ἔργων,
 Ἀντία δεσμούςων λιπονομίος, ὃ μάλα χαίρων.
 Οἷσιν δ' ἐν φόρμῳ, παῦροι δέ σε θνήσκονταί.
 Ἀλλοτὲ δ' ἀλκιῶς ζυγὸς νόος αἰγιόχοιο,
 Ἀργαλέος δ' αὐδριεσι κατὰ θνητοῖσι νοῦσαι.
 Εἰ δέ κεν ὅψ' ἀρσῆς, τόδε κοῦ ποτ' φάρμακον ἔκ.
 Ἡμὸς κοῦκνυξ κοῦκνύξαι δρυὸς ἐν πετᾶλοισι,
 Τὸ πεῖτον τέρεα τε βροτὺς ἐπ' ἀκείρονα γαῖαν,
 Τῦμος ζῶνς ὅσι τρίτω ἡματι, μήδ' ἀπολήγῃ,
 Μήτ' ἄρ' ὑπὸρβάλλων βεὸς ὀπλῶν, μήτ' ἀπολείπων.
 Οὕτω κ' ὄψαρότης πρωτηρότη ἐσοφάριζα.
 Εἰ θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσει, μήδέ σε λήθῃ.
 Μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιοῖ, μήθ' ὥριε ὄμβρος.
 Παρ' δ' ἴθι χάλκειον θῶπον, καὶ ἐπ' ἀλῖα λείχην,
 Διὸς χειμῆρι, ὅπότε λιγύς ἀνδρᾶς ἔργον
 ἰχναῖ. οὐθα κ' ἀοκνὸς αὐτῆς μέγαν οἶκον ὀφέλλει.
 Μή σε λιανὴ χειμῶνος ἀμυχανίη καταμαρψῇ,
 Σαυὸς πονίη, λεπτῇ ἢ παχυὴ πόδα χειρὶ πιέσει.
 Πολλὰ δ' ἀόργος αὐτῆς κοινὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνοντα
 Χρηῖζων βίοτῳ, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
 Ἐλπίς δ' ἐν ἀγαθῇ λεχθεμένου ἀνδρα κομίζει,
 Ἡμῶνον οὐ λέχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος ἔκ.
 Δείκνυε ἢ δειώσῃ, θέρος ἐτι μέσῃ ἰόντος,
 Οὐκ αἰεὶ θέρος ἰοσπῇται, ποιεῖδ' ἐκαλῆας.
 Μήνυα ἢ λυαῖων, κακ' ἡματὰ βύθορα πάντα,
 Τῶτον ἀλσύαδαι, καὶ πηγάδας, αἶ τ' ἐπὶ γαῖαν
 Ψνύσαντος βορέαο δυσκλεγεῖς τελέθαι,

Sedens metes, pauxillum manu comprehendens,
 Obuersim manipulās puluerulētus, nec ualde gaudēs.
 Feres autem in sporta, pauci uerò te suspicient.
 Aliās uerò alia Iouis mens Aegiochi:
 Sed mortalibus hominib. cam deprehēdere difficile.
 Sin aut serò araueris, hoc quidē tibi remediū fuerit:
 Quando cuculus canit quercus in frondibus,
 Primū delectat mortales super immensam terram:
 Tunc Iupiter pluat triduo, neq; desinat,
 Non utiq; superans bouis ungulam, neq; relinquens:
 Ita et serotina aratio tempestiue equalis fuerit.
 Animo autem bene omnia reconde. neq; te lateat
 Neq; uer exoriens canum, neq; tempestiua pluuia.
 Accede autem aeneam sedē, et ad calidam tabernā,
 Tempore hyberno, cum frigus homines uehemens
 Detinet. tunc sanē impiger uir ualde domum auget.
 Ne te male hyemis difficultas opprimat, (premas.
 Cū paupertate: macilenta uerò crassū pedem manu
 Multa uerò ignauus uir uanam ob spem expectans,
 Egens uictus mala intra animum uersat.
 Spes uerò non bona indigentem uirum fert,
 Sedentem in taberna, cui uictus non sufficiens sit.
 Indica autem seruis, estate adhuc meū existente:
 Non semper aestas erit, facite nidos. (nes,
 Mensem uerò Ianuariū, malos dies bobus nocētes om
 Hunc uitate: et glacies, quæ quidem super terram
 Flante borea molestæ existunt,

Ὃς τε διὰ θρήνης ἰπποτρόφου σὺν εἰ πόντῳ
 Εμπνύσας ὄρει. μέμνηε ἢ γαῖα καὶ ὕλη,
 Πολλὰς ἢ δρυὸς ὑψιόμους, ἐλάτας τε παχείας,
 Οὔρεις ἐν βήσῃσι πιλναῖ, χθονὶ πεδυβοταῖρ
 Εμπίπῳ, καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νῆριτος ὕλη.
 Θῦρες δὲ φέροντο, ὅρας δ' ὑπὸ μέγ' ἔβοντο.
 Τῶν καὶ λάχνη δέρμα κατὰ σκυριον, ἀλλὰ νῦν καὶ τῶν
 Ψυχρὸς ἐὼν διάνοι διασπέρνων πόρ' ἰόντων,
 Καὶ τε διὰ ῥινὸς βοὸς ὄρχεται, ὃ δὲ μιν ἴχα.
 Καὶ τε δι' αἶγα ἄσσι τανύτριχα. πῶϊα δ' ὕτι,
 Οὐνεκ' ἰππετανὴν τρέχες αὐτῶν, ὃ διάνοισιν
 Ἰς ἀνέμῳ βορέας. τροχαλὸν ἢ γέροντα τίθουσι.
 Καὶ διὰ παρθονικῆς ἀπαλόχρους ὃ διάνοισιν,
 Ἡτε δόμων ἐν τόδ' ἐφίλη παρὰ μητίει μίμνα,
 Οὔπω ὅρ' γ' εἰδὺα πολυχρῆσιν ἀφροδίτης,
 Εὔτε λοιπὰ μὲν τέροντα χροῖα, καὶ λίπ' ἐλαῖα
 Χρῆσα μὲν, νυχὶν καταλέξετε σὺν δόδον οἴκῳ
 Ἡματι χαμῖν, ὅτ' ἀνόςγειος ὁρ' πόδα τόνδε,
 Εἰς τ' ἀπύρῳ οἴκῳ, καὶ ἐν ἥθεσι λουγαλῆσι.
 Οὐ γὰρ οἱ ἥλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι,
 Ἀλλ' ἐπὶ ἱκανέων ἀνδρῶν δῆμῳ τε πόλιν τε
 Στρωφᾶται, βράδιον ἢ παντὶ λλῦσι φαίνει,
 Καὶ τότε δὴ ἱεῖρα καὶ νηῖβοι ὕληκοῖται,
 Λυχνὸν μυλῶντες ἀνὰ δρυῖα βροσθέντα
 Φσύγουσιν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τῷτο μέμνηται,
 Οἱ σέπα μαιόμενοι, πονινὲς ἱσθυμῶνας ἔχουσι,
 Καὶ γλάφυ πετρῆσιν, τέτι δὲ τρέποδι βροτῶσι.

οὐτ'

Qui per Thraciam equorum altricem lato mari
 Inspirans concutit, remugit autem terra & sylua:
 Multas uerò quercus alticomas, abietesq; densas,
 Montis in uallibus deijcit, terræ multos pascenti
 Incumbens, & omnis reboat tunc ingens sylua.
 Feræ autem horrent, caudasq; sub pudenda ponunt:
 Eæ etiam quarum uellere cutis densa est, & quas
 Frigidus existēs pflat, hirsuta licet pectora habētes.
 Quinetiā p bouis pellē penetrat, neq; ipsū cohibet.
 Etiāq; p caprā flat hirsutā. ouium aut greges nō itē,
 Eo quod annui ipsarum uilli sunt, non perflat
 Vis uenti boreæ: incuruum uerò senem facit.
 Et per tenelli corporis uirginem non perflat,
 Quæ edes intra charam apud matrem manet,
 Nondum opera experta aureæ Veneris,
 Beneq; lota tenerum corpus, & pingui oleo
 Vincta, noctu cubat intra domum (arrodit,
 Tempore hyberno, quādo exossis polypus suū pedē
 Inq; frigida domo, & in habitaculis tristibus.
 Non enim illi sol ostendit pabulum ut inuadat,
 Sed super nigrorum hominum populūq; & urbē
 Vertitur. tardius autem uniuersis Græcis lucet.
 Et tunc sanè cornutæ bestię & incornutæ syluicubæ
 Miserè dentibus stridentes per quercetum nallosum
 Fugiant, & passim omnibus id cūra est:
 Quæ tecta inquirentes, densas latebras habent, cles,
 Et cauernas petrosas, tūc utiq; tripedi homini simi-

Οὐτ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, λάρη δ' εἰς ὕδατος ὄρεσται,
 Τῷ ἱκελοι φοιτῶσιν, ἀλυσόμενοι νίφα λυγρῇ.
 Καὶ τότε ἔσκαδαι ὄρυμα χροῶς, ὥς σε λελύω,
 Χλαῖνάν τε μαλακῇ, καὶ τὸρμίοντα χιτῶνα.
 Στήμονι δ' ἐν πῶρῳ πολλὸν κρόαα κηρύσασθαι,
 Τῷ περιέσκαδαι, ἵνα τοι τέχνης ἀτρεμέωσι,
 Μηδ' ὄρεθαι φέρισσι, ἀερόμεναι κατὰ σῶμα,
 Ἀμφὶ δ' ὅσῳ πῶσι πῶσι λαβὸς ἱφί λιταμόνοιο
 Ἀρμενα λίσσασθαι, πῶσις ἐντοδὲ πυκνάσας.
 Πρωτογόνων δ' ἐρίων, ὅπόταν κρύος ἄβιον ἔλθῃ,
 Δέρματα συρράπην νύμφῳ βορῆ, ὅφρ' ἐπὶ νῶτα
 Υἱὲ ἀμφιβάλῃ ἀλεῖν, λιπαλῇ δ' ὑπὸρθον
 Γίλον ἔχῃ ἀσκητὸν, ἐν ἕατα μὴ λιταδύει.
 Ψυχὴ γὰρ τ' ἡὼς πάλαι, βορέας πεισόντες.
 Ἡὼς δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' ἔραν ἄσπρόντος
 Ἄνρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἐπὶ ὄργοις.
 Ὅς τε ἀρυσάμενος ποταμῶν ἀπὸ αἰνάντων,
 Υἱὲ ὑπὸ γαῖης ἀρθεῖς ἀνέμοιο θυέλλῃ,
 Ἀλλοτε μὲν θ' ὕει ποτὶ ἔσπρον, ἄλλοτ' ἄποι,
 Πυκνὰ θρηκίς βορέα νέφεα κλονέοντος.
 Τὸν φθάμενος, ὅργα τελέσας, οἶκονδε νύειναι,
 Μὴ ποτὶ σ' ἔρανόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ,
 Χρῶτά τε κενδάλειν θείῃ, κατὰ θ' εἴματα λύσει.
 Ἀλλ' ἐπαλύνσασθαι, μείνῃ γὰρ χαλεπώτατος ὕτος
 Χαμέριος, χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
 Τῆμος θ' ἡμισυ βροσὶν, ἐπὶ δ' ἀνέρι τὸ πλεον ἔκ
 Ἀρμαλῆς μακρὰ γὰρ ἐπὶ ῥοτοὶ σφύρονται εἰσί.

Ταῦτα

*Cuius & humeri fracti sunt, et caput pavimentū spe
Huic similes incedunt uitantes niuem albam. (Stat:
Et tunc indue munimentum corporis, ut te iubeo,
Chlénamq; mollem, & talarem tunicam.
Stamine uerò in pauco multam tramam intexe.
Hanc circum induito, ut tibi pili non tremant,
Neq; erecti horreant, arrecti per corpus.
Circum uerò pedes calceos bouis fortiter occisi
Aptos ligato, pilis intus condensans. (uenerit,
Primogenitorū uerò hœdorū, cū frigus tempestiuum
Pelles consuito neruo bouis, ut super humcrum
Pluuie arceas teporem. supra caput uerò
Pileum habeto elaboratum, ut aures ne humefiant.
Frigida enim aurora est, Borea cadente:
Matutinus uerò super terram à cœlo stellifero
Aer frugifer, extensus est beatorum super opera.
Qui hauriens è fluminibus semper fluentibus,
Altè supra terram leuatus uenti procella,
Interdum quidem pluit ad uesteram, interdum flat,
Densas Thracio borea nubes excitante.
Hunc anteuertens, opere perfecto domum redi,
Ne quando te coelitus tenebrosa nubes circumtegat,
Corpusq; madidum faciat, uestesq; humectet:
Sed cuitato. Mensis enim difficilimus hic
Hybernus: difficilis ouibus, difficilisq; hominibus.
Tunc medium bobus, homini uerò amplius adsit
Alimonie longe enim ualideq; noctes sunt.*

Ταῦτα φυλασσόμενος τίθει μόνον αἰς οὐρανὸν
 ἰσθλαίνων τε καὶ ἤματα, εἰσέκην αὖθις
 Γῆ παύτων μήτηρ καρπὸν σύμμιχτον οὐρανῷ,
 Εὐτ' αὖ ἐξήκοντα μετὰ τροπᾶς ἡλίου
 Χαμέρι' ἐντελέσει τὸν ἤματα, δὴ ρά τότ' ἀγῆρ
 Ἀρκήϊος προλιπὼν ἰσθλὸν ῥέον ἰσκιανοῖο,
 Πρωτὸν παμφαίνων, ἐπιτέλλεται ἀκρονέφαιος.
 Τόνδε μετ' ὀρθρογόνων πανδιονὶς ὥρτο χειρὶ δῶν,
 Εἰς φάος ἀνθρώποις, ἴαρος νέον ἰσημερινόιο.
 Τὸν φθάμενος, οἶνας περιταμνέμεν, ὥς γὰρ ἄμεινον.
 Ἀλλ' ὁπόταν φερέοιμος ἀποχθονὸς αὖ φυτὰ βαίνει,
 Πληκτῆσθαι φύγων, τότε δὴ σκάφος ἔκτετι οὐνών,
 Ἀλλ' ἄρπας τι χαρὰ σέμεναι, καὶ δμῶας ἰγείρειν.
 Φύγειν ἢ σκιδρῆς θύκας, καὶ ἐπ' ἡῶ κοῖτον,
 Ωρὴν οὖν ἀμντῶ, ὅτι τ' ἡλίου χροᾶ καίρη.
 Τῆμῶτος ἀσύνδαιρ, καὶ οἶκαδε καρπὸν ἀγείρειν,
 Ορθρῶν ἀνισάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρμιος εἴη.
 Ἡὼς γὰρ τ' ὄργιοι τέτλην ἀπομείριται αἶσαν.
 Ἡὼς τοι προσφέρει μὲν ὅδε, προσφέρει ἢ καὶ ὄργη.
 Ἡὼς, ἥτις φανείσα πολλὰς ἐπέβησι λιγυρὰς
 Ἀνθρώπων, πολλοῖσι δ' ἐπὶ ζυγὰ βροσὶ τίθυσιν.
 Ἡμος ἢ σκόλυμός τ' αὐθαί, καὶ ἤχετα τέτλιξ
 Δρυιδρέων ἐφεισόμενος, λιγυρὴν καταχσύνει αἰετὶν
 Φυκτὸν ὑπὸ πτόρυγιν, θέρειος καρπατῶδες ὥρη,
 Τῆμος πριόταται τ' αἶγες, καὶ οἶνος ἄριστος,
 Μαχλόταται ἢ γυναικίς, ἀφανρότατοι δέ τε ἄνδρες
 Εἰσιν, ἐπεὶ λιπαρὸν καὶ γύναια σῶμα ἄφα.

Ἀναλέου

Hæc obseruans perfectum in annum
Aequato noctesq; et dies, donec rursum
Terra omnium mater fructum omnigenū proferat.
Quum sexaginta post uersiones solis
Hybernos perfecerit Iupiter dies, tunc sanè stella
Arcturus relinquens immensum fluctum Oceani,
Primus totus apparens exoritur uespertinus.
Post hunc manè lugens Pandionis prorumpit hirudo
Ad lucem hominibus, uere nuper cæpto.
Hanc præuertens, uites incidito. sic enim melius.
At cum domi porta à terra plantas ascenderit,
Pleiades fugiens, tunc non amplius fodiendæ uites,
Sed falcesq; acuito, seruosq; excitato.
Fugito uerò umbrosas tabernas, et ad auroræ cubile,
Tempore mæsis, quando sol corpus exiccat:
Tunc festina, et domum fruges congrega,
Diluculo surgens, ut ibi uictus sufficiens sit:
Aurora enim operis tertiam sortitur partem.
Aurora tibi promouet quæ uia, promouetq; laborē:
Aurora, quæ apparens multos ingredi fecit uiam
Homines, pluribus uerò iuga bobus imponit.
Quum uerò carduusq; floret, et canora cicada
Arbori insidens stridulum effundit cantum
Frequenter sub alis, æstatis laborioso tempore,
Tunc pinguesq; capræ, et uinum optimum,
Salaciissimæ uerò mulieres et uiri imbecillimi
Sunt, quoniam caput et genua Sirius exiccat.

Siccum

ἀνκλίσας δέ τι χεὺς ὑπὸ λιάνμαϊος, ἀλλὰ τότε ἦδη
 εἰν πετραῖν τε σικκῇ, καὶ βίβλινος οἶνος,
 μάλα τ' ἀμολγαῖν, γάλα τ' αἰγῶν σβρυννυμνῶν,
 καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο λεῖας, μήπω τι τοῖχης,
 φρωτογόνων τ' ἐρίφων, ἐτι δ' αἰβοπα πινέμον οἶνον,
 ἐρ σικκῇ ἰζόμενον, λικορνημνόν ἦτορ ἐδωδῆς,
 ἀπτόν συνκράσις ἀνέμα τρέψαντα πρόσωπον,
 κρύβνυς τ' ἄσπευ καὶ ἀπορρύττη, ἥτ' ἀβολωτος,
 τρεῖς ὕδατος προχέειν, τὸ δ' ἑτέτρατον ἰέμεν οἶνον.
 Δμωσὶ δ' ἐποτρυνῶν, διμήτορος ἰσθὸν ἀκτῆν
 ἀνέμεν, εὐτ' αὖ πρῶτα φανῇ ὄρος ὠρέωνος,
 χώρῳ σὺ δναεῖ καὶ σὺ τροχάλῳ σὺ ἀλῶν,
 μέτρῳ δ' ἐνομίσασθαι σὺ ἔγγεσιρ, αὐτὰρ ἐπὶ λὺν δὲ
 πάντα βίον κατὰ θῆναι ἐπαρμένον σὺ δολοβρὸν οἶον,
 οἷτ' ἄοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἀτεκνον ὄριθον
 δίξασθαι ἑέλομαι, χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ὄριθος.
 καὶ λιύνα μαρχαρόδοντα ἱομαῖν, μὴ φείδιο σίτη,
 μή ποτέ σ' ὑμρόποσιτος ἀνὴρ ἀπὸ χήμαθ' ἔλκται,
 Χόρτον δ' ἐνομίσαι, καὶ σὺρφετόν, ὄφρα τοι εἴη
 βυσὶ καὶ ὑμρόνοισιρ ἐπηκετανόν, αὐτὰρ ἐπειτα
 ἀμῶας ἀναψύξαι φίλα γύναια, καὶ βόε λῦσαι,
 εὐτ' αὖ δ' ὠρέων καὶ σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
 οὐρανόν, ἀρνητῆρον δ' ἐσίδῃ ρόδοσι δακτύλος ἡὼς,
 ὦ πέρση, τότε πάντας ἀπὸ δρεπε οἶνα δὲ βότρους.
 αἰῖξαι δ' ἡελίῳ δέκα ἔματα καὶ δέκα νύκτας,
 γόντε δ' σὺ σσηκῶσαι, ἐπὶ δ' εἰς ἄγγε ἀφῶσαι,
 ἀῶρα διωνύσεα πολυγνηθίος, αὐτὰρ ἐπὶ λὺν δὲ

Siccum uerò corpus ob æstum. Sed tunc iam
Sit petrosaꝫ umbra, & Biblinum uinum,
Libũꝫ lacteũ, lacꝫ; caprarũ non amplius lactantiũ,
Et bo uis arboriuoræ caro, nondum enixa,
Tenerorũꝫ; hædorũ. præterea nigrum bibito uinũ,
In umbra sedens, saturatus cibo,
Contra temperatum uentum obuerso uultu.
Fontusꝫ; perennis, ac deflui, quiꝫ; illimis sit,
Tertiã aquæ partẽ infunde, quartã uerò uini misce.
Famulus autem impera, Cereris sacrum munus
Vertere, quando primũ apparuerit uis Orionis,
Loco in uentoso, & bene planata in area.
Mẽsurã uerò diligẽter recõdito in uasis. sed postquã
Omnem uictum deposueris sufficientem intra domũ,
Seruũ domo carẽtẽ cõducere, & sine liberis ancillã
Inquirere iubeo: molesta est aut quæ liberos habet an
Et canẽ dẽtib. asperũ nutrito, nec parcas cibo, (cilla.
Ne quãdo tibi interdiu dormiẽs uir facultates aufe-
Fœnum autem importato, & palẽas, ut tibi sit (rat.
Bobus ac mulis annuum pabulum. sed postea
Serui refocillent chara genua, & boues soluantur.

Quum uerò Orion & Sirius in medium uenerit
Cœlum, arcturũ aut inspexerit rosea digitis Aurora,
O' Persa, tunc omnes decerpe domum uuas:
Exponito uerò soli decem dies, totidemꝫ; noctes,
Quinq; autem adumbrato, sexto in uasa haurito
Dona leticiæ datoris Bacchi. Sed postquam utiq;

Pleia-

Πληιάδεις θ' ὑάδεις τε, τό τε Διόνος ὠρίωνος
 Διῶωσιρ, τότ' ἐπατ' ἀρότρων μνημεύος εἶναι
 Ωραίη, πλέων ἢ ἡατὰ χθονὸς ἄρμενος εἶν.

Εἰ δέ σε ναυτιλίας Δυσσεμεφέλα ἱμόρος αἰρή,
 Εὐτ' αὖ Πληιάδεις Διόνος ὄμβριμον ὠρίωνος
 Φεύγῃσι, πίπῃσιρ ἐς ἡόροειδέα πόντον,
 Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύγῃσιρ αὐταί.
 Καὶ τότε μνηέτι νῆας ἔχαιρ σὺν οἶνοπι πόντῳ.
 Γλῶ δ' ὄργαζεσθαι μνημεύος, ὥς σε λιπύσω.
 Νῆα δ' ἐπ' ἡπείρην ὀρύσαι, πυνκάσαι τε λίθισι
 Πάντοβρι, ὄφρ' ἰχθῶσ' ἀνέμων μούος ὑγρὸν ἀόντων,
 Χείμαρον ἐξόρύσας, ἵνα μὴ πύθῃ διὸς ὄμβρος.
 Οπλὰ δ' ἐπαρμόνα πάντα τιῶσιν ἐν ἡάτθιο οἴκῳ,
 Εὐνόσμως σολίσας νηὸς πῆρ' ἀπὸ ποντεπόροιο.
 Ρηδάλιον δ' εὐρύγες ὑπὲρ ἡαπτῆς λιγυμάσασθαι.
 Αὐτὸς δ' ὠραίῳ μίμναιρ πλόον εἰσὶν κεν εἰλθῇ.
 Καὶ τότε νῆα θολὴν, ἅλα δ' ἐλκόμεν. σὺ δέ τε φόρτον
 Ἀρμονοῦ στυγῶσθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδιος ἄρῃαι.
 Οἷς πρὶ ἐμός τε πατήρ, καὶ σὸς, μέγα νέπιε πόρτη,
 Ρωϊίσει νηῦσι, βίη λιχνημένος ἐδλῆ.
 Ος ποτε καὶ τῇ δ' ἦλθε πολὺν διὰ πόντον ἀνύσας,
 Κύμῳ αἰολίδα προλιπῶν, σὺ νῆι μιλαίνῃ,
 Οὐκ ἄφρονος φύγῳ, καὶ δὲ πλετόν τε καὶ ὄλβον,
 Ἀλλὰ ἡαπτῇ πονίῳ, τὴν ῥοὴν ἀνδρείοις δίδωσι.
 Νέσασατο δ' ἄγχι' ἐλκύνωνος οἰζυρῇ σὺν ἡάτθῃ
 Ἀσηρῇ, χαῖμα ἡαπτῇ, θέρεα ἀργαλῆν, καὶ δέ ποτ' ἐδλῆ.
 Τίτῳ δ' ὦ πείρην ἐργῶν μνημεύος εἶναι

Ωρίων

Pleiadesq; hyadesq; ac robur Orionis
 Occiderunt, tunc deinde arationis memor esto
 Tempestiue. annus uero per terram accōmodus sit.
 Quod si te nauigationis periculose desiderium cepe-
 Quando utiq; Pleiades robur ualidum Orionis (rit,
 Fugientes, occiderint in obscurum pontum,
 Tunc certè uariorum uentorum stridunt flamina,
 Et tunc ne amplius naues habe in nigro ponto.
 Terram autem operari memineris, ita ut te iubeo:
 Nauem uero in cōtinentē trahito, munitoq; lapidib.
 Vndiquaq; ut arceant uentorū robur humidè flatiū,
 Sentina exhausta, ut ne putrefaciat Iouis imber.
 Instrumenta uero congrua omnia domi tue repone,
 Ornate conseruans nauis alis pontigradæ.
 Clauum uero sabrefactum super fumum suspendito.
 Ipse aut tēpestiuā expectato nauigationē dū ueniat.
 Tuncq; nauē celerē ad mare trahito. intus uero onus
 Aptum imposito, domum ut lucrum reportes:
 Quēadmodū meusq; pater, & tuus, stultissime Persa,
 Nauigabat nauibus uictus indigus boni.
 Qui olim & huc uenit, immensum pontum emensus,
 Cum Aeolide relicta, in nauī nigra:
 Non reditus fugiens neq; opulentiam ac facultates,
 Sed malam pauperiem quam Iupiter hominib. dat.
 Habitauit autem prope Heliconem misero in uico
 Ascra, hyeme malo, æstate aut molesto, nūquā bono.
 Tu uero ô Persa operum memor esto

Tem-

Ωραῖον πάντων, πρὶ νηυτιλίας ἢ μάστιγι·
 Νῦν ὀλίγην αἰνέειν, μεγάλη δ' ἐνὶ φορτία θέδαι·
 Μείζων μὲν φόρτος, μείζον δ' ἐπὶ κέρδει κέρδος
 Εἴσεται, εἴκ' αὔε μοιγε λιανὰς ἀπέχωσιν αἵτας.
 Εὐτ' αὖ ἐπ' ἐμπορίῳ τρέψας αἰσιφρονα θυμὸν,
 Βύληναι χρέα τε προφυγεῖν, καὶ λιμὸν ἀτόρπῃ,
 Δείξω δέ τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 Οὔτε τι νηυτιλίας σισυφισμόςος, ὅτε τι νηῶν.
 Οὐ γὰρ πώποτε νύκ' ἐπέπλωρ σὺρέα πόντον,
 Εἰ μὴ εἰς σὺβοιαν ἐξ αὐλίδος, ἢ πῶτ' ἀχαιοὶ
 Μέναντες χειμῶνα, πολυὺν σὺν λαὸν ἄγεραν
 Εὐλάδος ἐξ ἱέρους, τροίην ἐς καλλιγυνάικα.
 Εὐθάδ' ἐγὼν ἐπ' αἶθλα δαίφρονος ἀμφιδάμαντος,
 Χαλκίδα τ' ἴσσεπέρησα, τὰ δ' ἢ προπεφραδμένα πολλὰ
 Αἰθ' ἐβισαν παῖδες μεγαλήτορες, οὐδ' αὖ με φημι
 Ὑμῶν νικῆσαντα, φόβον τέρπειν ὡτάρντα.
 Τὸν μὲν ἐγὼ μύσησ' ἐλινωνιάδεος ἀνέβηνκα,
 Εὐθά με τοπρώτον λιγυρῆς ἐπέβησαν αἰοιδῆς.
 Τόσον τοι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.
 Ἀλλὰ καὶ ὥς ὄρεω βῆνός τ' ὅσον αἰγιόχοιο.
 Μῦσαι γὰρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον αἰεδαίον.

Ἡματα πρὸν τῆνοντα μετὰ τροπὰς ἡελίοιο,
 Ες τέλος ἐλθόντος θόρυος λαματώδους ὥρου,
 Ωραῖος πέλεται θνητοῖς πλῆθος, ὅτε κε νῆα
 Κανάξαις, ὅτ' αὐδρας ἀποφθίσει θάλασσα,
 Εἰ μὴ δὴ πρόφρων γε ποσειδάων ἐνὸς σίχθων,
 Ἡ βῆνός θ' ἀθανάτων βασιλὸς ἐβίλητιν ὀλέσσει.

Tempestiuorū omniū: de nauigatione uerò maxime
 Nauē paruā laudato, magnæ uerò onera imposito.
 Maius quidem onus, maius uerò lucrum ad lucrum
 Erit, siquidem uenti malos abstineant flatus.

Quando ad mercaturam uerso imprudente animo,
 Volueris & debita effugere, & famem inamœnam,
 Ostendam autem tibi modos multisoni maris,
 Esi neq; nauigandi peritus, neque nauium.

Neq; enim unquā naui profectus sum ad latū mare,
 Nisi in Eubœam ex Aulide, ubi quondam Græci
 Expectata tempestate, magnū collegerūt exercitum
 Græcia è sacra, ad Troiā pulchris foeminis præditā.

Illuc ego ad certamina strenui Amphidamantis,
 Chalcidemq; traieci. prædeliberata uerò multa (co
 Certamina instituerūt iuuenes magnanimi, ubi me dē
 Carmine uictorem tulisse tripodem auritum.

Quem ego quidem Musis Heliconiadibus dicaui,
 Vbi me primum sonorum aggredi fecerūt cantum.
 Tantū nauū expertus sum, multos clauos habentiū.
 Sed tamen dicam Iouis consilium Aegiochi.

Musæ enim me docuerunt diuinum carmen canere.

Dies quinquaginta post uersiones solis,
 Ad finem progressu æstatis laboriosæ tempore,
 Tēpestiua est mortalibus nauigatio. nec certē nauē
 Fregeris, neq; homines perdiderit mare,
 Nisi sciens Neptunus terræ quassator,
 Aut Iupiter immortalium rex uelit perdere.

Ἐν τῷδε γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν τε.
 Τῦμος δ' ὁ σὺν κρινέες τ' αὔραι, καὶ πόντος ἀπὸ μωρῶν,
 Εὐκηνλος τότε νῆα βοῶν, ἀνέμοισι πιθέσας,
 Ελκόμεν ἐς πόντον. φόρτορ δ' ὅν πάντα τίθει δαΐ,
 Σπένδον δ' ὅτι τάχιστα πάλιν οἶκονδε νέεσθαι.
 Μὴ ἢ μόνον οἶνον τε νέον, καὶ ὁπωρὸν ὄμβρον,
 Καὶ χαμῶν ἐπιόντα, νότοιο τε θανάς ἀτάς,
 Οἱ τ' ἔρπει θάλασσαν ὁμαρτήσας διὸς ὄμβρον
 Παλλῶ, ὁπωρῶν, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθνηκον.
 Ἄλλος δ' εἰαρινὸς πείλεται πλῆος ἀνθρώποισιν.
 Ἡμος δὲ τοπρῶτον, ὅσον τ' ἐπιβᾶσα ἱερῶν
 Ἰχθὺς ἐποίκισιν, τόσον πείταλ' ἀνδρῶν φανείν.
 Ἐν ἱεράδῃ ἀπρόσβλητο, τότε δ' ἀμβρόσιος ἐστὶ θάλασσα.
 Εἰαρινὸς δ' ὅτος πείλεται πλῆος. ἢ μὴ ἐγὼ γε
 Αἴνημι. ἢ γὰρ ἐμῶ θυμῷ λιχαρισμός ἐστιν,
 Ἀρκαῆϊός· χαλεπῶς κε φύγοις κακόν. ἀλλὰ νῦν ἡ πόλις
 Ἀνθρώποι ρέζουσιν ὁδρέησι νόοιο.
 Χρήματα γὰρ ψυχὴ πείλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.
 Δανὸν δ' ἐστὶ θανεῖν μετὰ λύμασιν. ἀλλὰ σ' αἰὼν
 Φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσίν, ὥς σ' ἀγορεύω.
 Μὴ δ' οὐδὲ νηυσὶν ἀπαντα βίον κοίλῃσι τίθεισθαι,
 Ἀλλὰ πλείω λείπειν, τὰ ἢ μάστιγα φορτίσθαι.
 Δανὸν γὰρ πόντῳ μετὰ λύμασι πῆματι λῆρσαι.
 Δανὸν δ' εἰ κ' ἐπ' ἀμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀέρας,
 Αἶψα καυάξαις, τὰ ἢ φορτὴν ἀμαρτωθείς.
 Μίτρα φυλάσσεισθαι. κακὸς δ' ἐπὶ πᾶσι ἀρίστος.
 Ωραῖος ἢ γυναικα τὸν ποτὶ οἶκον ἄγειναι.

OPERA ET DIES. 91

In his enim summa est simul bonorumq; malorumq;
 Tunc uerò facilesq; aura, et mare innocuum,
 Tranquillum: tunc nauem celerem, uentis fretus,
 Trahit in pontum. onus uerò omne bene colloca.
 Propeta aut q; celerrimè iterū domū redire. (brem;
 Neq; uerò expectato uinūq; nouū, et autūnalē im-
 Et hyemem accedentem, notiq; molestos flatus,
 Qui concitat mare, secutus cœlestem imbrem
 Multum, autumnalem: difficilem uerò pontum facit.
 Sed alia uerna est navigatio hominibus:
 Nempe cum primum quantum incedens cornix
 Vestigium fecit, tantum folia homini appareant
 Summa in ficu, tum sanè imperuium est mare.
 Verna autem hæc est navigatio. non ipsam ego tamē
 Probo. neq; enim meo animo grata est,
 Quia rapax. ægrè quidē effugeris malū. sed tamē et
 Homines faciunt stulticia mentis. (hæc
 Pecunia enim anima est miseris mortalibus.
 Miserum uerò est mori in fluctibus. Verum te iubeo
 Considerare hæc omnia in animo, ut tibi consulo.
 Ne uerò intra naues omnem substantiam cauas pones
 Sed plura relinquito, pauciora uerò imponito.
 Miserum enim, ponti in fluctib. in malum incidere.
 Miserā etiā, siquidem in currū prægrāde onus impo-
 Axem frangeris, onera uerò intergant. (uens
 Mediocritatē observa: occasio uerò in omnib. opti-
 Maturus. nō uxorem tuam ad domum ducito, (ma-
 Neq;

Μότι τριηκόντων ἔτεων μάλα πόλλ' ἀπολάμπω,
 Μὴτ' ἐπιβίης μάλα πολλὰ· γάμος δέ τοι ἄριστος ἔσται.
 Ἡ δέ γυνὴ τέτορ' ἄβωη, πρὶν μὲν ἦν ἡ γαμοῖτο.
 Παρθενικὴν ἦ γαμῶν, ὥσπερ ἤθια λιδοῦν ἀδιάξει.
 Τίλῃσι μάλισα γαμῶν, ἢ τις σείβη ἐγγύθι ναῖα,
 Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν, μὴ γέτοσι χαρμὰς γύμνα.
 Οὐ μὲν γὰρ τι γυναικὶς ἀνὴρ λήϊζετ' ἀμάρτυ.
 Τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὖτε λιανῆς ὑργίον ἄλλα,
 Δαιτυλόχης, ἢ τ' ἀνδραγαθὴν ἰφθιμόν περ ἰόντα.
 Εὖναι ἄτορ' δακλῦ, καὶ ὠμῷ γύραι δάκνον.
 Εὖ δ' ὅπιν' ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένους εἶναι
 Μυθὲς ἱασιγνήτω ἴσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον. (ὕμνος)
 Εἰ δέ κε ποιήσῃ, μὴ μὲν πρότερος λιανὸν ἔρξῃ.
 Μὴ ἦ ψύθεισθαι γλώσσης χάριν, εἰ δέ ἴσῃ ἀρχῇ.
 Ἥτις ἔπος εἰπὼν ἀποθύμιον, καὶ ἔρξας,
 Καὶ τόσα τίτυσθαι μεμνημένος, εἰ δέ κεν αὖτις
 Ἡ, ἢ τ' ἐς φιλότιμα, δίκην δ' ἐβίβησι παρεχόμενος
 Δίεξασθαι, δειλὸς τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
 Ποιᾶται, σὲ ἦ μή τι νόον ἡατελεγχέτω ἴδως.
 Μὴ ἦ πολυξάνον, μὴ δ' ἄξανον ἡαλίσσῃ,
 Καὶ ἦ λιανὸν ἑταῖρον, μὴ δ' ἰδλῶν νανιφάρκ.
 Μυθὲς ποτ' ἔλομόν τε ποτίει θυμοφθόρον, καὶ δὲ
 Τέτλαθ' ὄναδίζειν, μακάρων δόσιρ' αἰὼν ὄντων.
 Γλώσσης τοι θεσσαυγὸς ἐν ἀνθρώποισιρ' ἀριστος.
 Φασιδωλὴς, πλείσθῃ ἢ χάρις ἡατὰ μέτρον ἰότης.
 Εἰ ἦ λιανὸν ἔποις, τάχα κ' αὐτὸς μᾶζον ἀπύσσε.
 Μὴ ἦ πολυξάνε δαιτὸς δυνάμειρος ὄντι.

Neq; triginta annis ualde multum deficiens,
 Neq; superans multum: nuptiæ uerò tempestiue hæ.
 Mulier aut quarto supra decimū anno pubescat, qnto
 Virgine uerò ducito, ut mores castos doceas. (nubat)
 Eā uerò potissimū ducito, q te ppe habitat, (ducat)
 Omnia diligēter circū cōtēplatus, ne uicinis ludibria
 Neq; enim muliere quicquam uir sortitur melius
 Bonæ rursus uerò mala non durius aliud,
 Comeſſatrice. quæ uirum tametsi sortem
 Torret sine face, & crudæ senectæ tradit. (uato)
 Bene uerò animaduersionē immortalū dcorū obser
 Neq; fratri æqualem facito amicum.
 Quod si feceris, ne ipsum prior malo afficias.
 Ne uerò mentiaris linguæ gratiam. Sin aut cœperis,
 Aut uerbum aliquod locutus infestum, aut faciens,
 Bis tantum puniri memineris. Sin uerò rursus
 Redeat ad amicitiam, poenam autem uelit præstare,
 Suscipe. miser namq; uir amicum aliàs alium
 Facit. te uerò ne quid animo coarguat uultus.
 Ne uerò multorū hospes, ne uel nullius hospes dicaris.
 Ne uel malorū socius, neq; bonorū conuiicator. (mini
 Neq; unq miserā pauperiē, animi consumptricē, ho-
 Sustineas exprobrare, diuorum munus immortalū.
 Linguae certē thesaurus inter homines optimus
 Parcæ: plurima uerò gratia ad mensuram entis.
 Quod si malum dixeris, forsā & ipse maius audies.
 Neq; publici conuiuij grauis accessor esto.

Εκ βοιῶν πλείηνη ἢ χάρη, διαπαύν τ' ὀλιγίστη
 Μὴ δέ ποτ' ἐξ ἡὺς διττὰ λαβὰρ αἴθοπα οἶνον
 Χόρσιν ἀνιπῆσιρ, μὴ δ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
 Οὐ γὰρ τοί γε λύναισιρ, ἀποπῆνυσι δέ τ' ἀράς.
 Μὴ δ' αὐτ' κέλειο τιτραμμόος ὀρθὸς ὀμιχᾶρ.
 Αὐτὰρ ἐπεί κεν δύναι μεμνημόος ἐφ' ἀνιόντα,
 Μὴ τ' οὐκ ἰδῶ, μέτ' ἐκτὸς ἰδῶ προβάδην ὕψους.
 Μὴ δ' ἀπογυμνοβαί, μακαρῶν τοι κύνῃς ἱάοισιν.
 Ἐξομότης δ' ἔγιθες ἀνὴρ, πεπνυμένος ἀδάς,
 Ἡ ὄγε πρὸς τοίχον πελάσας εὐδότης αὐλῆς.
 Μὴ δ' αἰδοῖα γονὴ πεπαλαγμένοος σῆδοθον, ἀλλὰ
 Ἐστὶν ἐμπυλαδὸρ παραφροσύνη, ἀλλ' ἀλέαδιν.
 Μὴ δ' ἀπὸ δυσφύμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
 Ξυρμαίνειν γονίῃ, ἀλλ' ἀθωάτωρ ἀπὸ δακτύλου.
 Μὴ δέ ποτ' ἀρνάων ποταμῶν λιανδέρροον ὕδαρ
 Προσὶ πόρῳ, πρὶν γ' εἴη ἰδῶν ἐς λιανὰ ρέεθρα,
 Χεῖρας νεφέμενος πολυπράττω ὕδατι λουῖν.
 Ος ποταμόν διαβῆ, λιανότητι ἢ χεῖρας ἀνιπῆς,
 Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι, λιὰ ἄλγεια δῶκαν ὀπίσσω.
 Μὴ δ' ἀπὸ ποντοτόξου θιῶν σὺν δακτύλῳ θαλάσῃ
 Ἀνὸν ἀπὸ χλωρῆς τάμναι αἴθωνι σιδήρῳ
 Μὴ δέ ποτ' οἰοχόλῳ τιθέμεν ἱερκτῆρος ἐπόρθου
 Πινόντων, ὅλοῦ γδ' ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
 Μὴ δέ δόμορ ποιῶν ἀνιπῆισιν λιανὰ λάπειρ,
 Μὴ τι ἐφισμένοος ἱράσῃ λακέρυζα ἱερῶν.
 Μὴ δ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνιπῆρ ἱερῶν ἀνιόντα
 Βάδαι, μὴ δέ λείδαι, ἐπεί λιὰ τοῖς σὺν ποιῆ.

Μὴ δ'

OPERA ET DIES.

Nam ex publico plurima gratia, sumptusq; minimus.
 Neq; unquam de manè Ioui libato nigrum uinum
 Manibus illotis, neq; alijs immortalibus.
 Neq; enim illi exaudiunt, respuunt uerò etiam preces.
 Neq; contra solem uersus erectus meisto:
 Sed postquam occiderit, memor usq; ad orientem,
 Neq; in uia, neq; extra uiam progrediendo meas,
 Neq; denudatus. decorum quippe noctes sunt.
 Sedens uerò diuinus uir, et prudens,
 Aut idem ad parietem accedens bene septi atrij.
 Neq; pudenda semine pollutus intra domum
 Focum iuxta reuelato, sed cauto.
 Neq; ab infami sepulchro reuersus
 Seminato progeniem, sed decorum à conuiuio.
 Nec unquam perennium fluuiorum limpida aqua
 Pedibus transito, priusquàm oraueris aspiciēs pulchra
 Manus lotus amœna aqua limpida. (fluenta,
 Qui fluuium transierit, malicia uerò manus illotus,
 Ei succensent dii, et damna dant in posterum.
 Ne uerò à manu decorum in celebri conuiuio
 Siccum à uiridi refeca nigro ferro.
 Neq; unquàm patinā libatoriam pone super craterem
 Bibentium. perniciosum enim in ipso satum est fitiū.
 Neq; domum faciens imperfectam relinquito,
 Ne fortè insidens crocitet stridula cornix.
 Neq; à pedatis ollis nondum lustratis rapiens
 Comedito, neq; lauator: quia et hisce noxa inest.

Μηδ' ἐπ' αἰκινήτοισι λιβίῃσιν, ἢ γὰρ ἀμείνονας,
Γαῖδα θυωδικοπαταῖον, ὅτ' ἀνὴρ ἀνέλιονα ποιῶ,
Μηδὲ θυωδικάμηνον ἴσον καὶ τὸτο τέτυκται,
Μηδὲ γυναικίῳ λυτῷ χροῖα φαεινὴν εἶδαι
Ἀνέρα, λσυγαλὴν γὰρ ἐπὶ χρόνον ἐγ' ἐπὶ καὶ τῷ
Γοιτῇ, μηδ' ἰσροῖσιν ἐπ' αἰδομένοισι λυγρῶσιν
Μωμόσιν αἰδοῖσιν, θεὸς τοι καὶ τὰ νειμεῖται,
Μηδὲ ποτ' εὖ προχοῦ ποταμῶν ἄλλαδε περιόντων,
Μηδ' ἐπὶ λυγρῶν ὄρεσιν, μάλα δ' ἐξαλείψαι,
Μηδ' ἐναποψύχειν, τὸ γὰρ ὅτοι λυγρὸν ἐστίν.
Ὡς ἔρδαν, δ' αὖτις ἢ βροτῶν ὑπαλσύνει φάμην.
Φύμη γὰρ τε κακὴ πύλεται, λυγρὰ μὲν ἀπῆραι
Ρεία μάλ', ἀργαλὴν ἢ φέραι, χαλεπὴ δ' ἀποβίβει,
Φύμη δ' ὅστις πάμπαν ἀπόλλυται, ἢ τῶν πολλοῖ
Λαοὶ φημίζουσι, θεὸς γὰρ τις ἐστὶ καὶ αὐτὰ.

Η Σ Ι Ο Δ Ο Υ Η Μ Ε Ρ Α Ι.

Ματὰ δ' ἐν Διόσῳ πεφυλαγμένους
εὖ κατὰ μοῖραν
Πετραδίμην δ' αὖτις, τριπλάσια
μυθὸς ἀρίστου
Εργα τ' ἐποπῆσιν, ἢ δ' ἀρμαλὴν
λατρίαδαι,

Εὖτ' αὖ ἀληθείην λαοὶ λύνοντες ἄνωσιν.
Αἱ γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς παρὰ μητιόοντος
Πρῶτον εὖν, τετράς τε, καὶ ἑβδόμη ἰσὺς ἡμῶν.
Τῇ γὰρ ἀπόλλυται χρυσάρεα γένητο λυγρῶ.
Οὐδ' αὖτε τ' ὀνάτῃ τε, δύνει μὲν ἡμεταμύνης

Εἰς

Neq; super immobilibus locato (nō enim bonum est)
 Puerum duodennum: quia uirum inertem facit.
 Neq; duodecim mensium: æquale & hoc est.
 Neq; muliebri in balneo corpus abluito
 Vir: gravis enim ad tempus est & in hoc
 Poena. neq; in sacrificia accensa incidens,
 Reprehēde arcana. Deus quippe et hæc indignè fert.
 Nec unquam in alieo fluuiorum mare influentium,
 Neq; in fontium, meijtorquin ualde euitato.
 Neq; in cacato: id enim nihilo est melius.
 Sic facito. grauem uerò mortaliū euitato famam.
 Fama enim mela est, leuis quidem leuatu
 Facillime, molesta uerò portatu, difficilisq; depositu.
 Fama uerò nulla prorsus perit, quam quidem multi
 Populi diuulgant. quippe dea quædam est & ipsa.

HESIODI DIES.

ies uerò ex Ioue obseruans bene, se-
 cundum sortem
 Præcipe seruis, tricesimam mēsis o-
 ptimam
 Ad opera inspiciendum, dimensumq;
 diuidendum;

Nempe cum ueritatem populi iudicantes agunt.
 Hæ enim dies sunt Ioue à prudente:
 Primum, nouilunium, quartaq; et septima sacra dies.
 Hac enim Apollinem auriensem genuit Latona.
 Octauaq; & nona ambæ dies mensis

Εξοχ' αἰετομόιοιο, βροτῆσι κ' ὄργα ποσειδάων.
 Ενδινάτη ἢ, δουδινάτη τ', ἀμφω γ' ἰδὲ δαίαι,
 Ἡ μὲν οἷς πάτερ, ἡ δ' ἀνδρὸν ἀκαπὸν ἀμείβεται.
 Ἡ δὲ δουδινάτη τῆς οὐδινάτης μὲν, ἀμάνων.
 Τῇ γὰρ τοι νῦν νύματ' ἀδριπτότετος ἀράχτης,
 Ἡμῶς ἐν πλείν, ὅτε τ' ἴδμεσθαι ἐμῆται.
 Τῇ δ' ἰσὺν γῆσαιτο γυνὴ, πρὸς αἰσὶ πότι ὄργον.
 Μένους δ' ἰσχυροῦν τρισηκοντακτῶν ἀνδρῶν
 Σπέρματος ἀρξάνθαι, φησὶ δ' οὐδ' ἐνθάδ' ἀρξάνθαι.
 Εὐνὴ δ' ἡ μέγιστη μάλ' ἀσύμφορος ἰσχυροῖσι,
 Ἀνδρογόνος τ' ἀγαθῆ, λύρη δ' ἡ σύμφορος ἰσχυρῶν.
 Οὔτε γονίδια πρῶτ' ὅτ' αὐτὰ γὰρ ἀντιβέβαιον.
 Οὐδέ μιν ἡ πρώτη εὐνὴ, λύρη τε γονίδια
 ἀρμονος, ἀλλ' ἐμφυὲς τάμναται, καὶ πᾶσι μέλυσται.
 Σκῆπτρ' ἀμφιβαλεῖν ποικιλοῦ ἥπιον ἤμαρ.
 Εὐδλὴ δ' ἀνδρογόνος, φίλια δὲ τι λίστομα βάσαι,
 Ὑσούδαι θ' αἰμυλῆς τε λόγους, ἀρυφίης τ' ἀκρισιμῶν.
 Μένους δ' ὀγδοάτη λίστομα καὶ βῆρ ἐρύμνηον
 Ταμνέμεον, ἔρῃας ἢ δουδινάτη ταλασργῆς,
 Εἰνάδαι δ' οὐ μεγάλη πλὴν ἤματι ἰσὺρα φῶτα
 Γείνασθαι, μάλα γὰρ τε νόον πεπνηκασμένους ἐφίμ.
 Εὐδλὴ δ' ἀνδρογόνος δινάτη, λύρη δὲ τι τιτράς
 Μίσηται. τῇ δὲ τι μᾶλα καὶ αἰλύποδας ἔλινκε βῆς,
 Καὶ λυῖα ἀρχαρόδοτον, καὶ ἔρῃας ταλασργῆς,
 Γρυῖναι ἐπὶ χῆρα τιβάς. πεφύλαξο ἢ θυμῷ
 Τιτράδ' αἰλύνανθαι φθίνοντος θ' ἰσχυροῦν τε,
 Ἀλγία θυμοβορᾷ μάλ' αὖ τοι τιταλισμοῦ ἤμαρ.

Egregiè crescentis, ad curandum opera mortalium.
Undecima uerò duodecimaq; ambæ quidem bonæ,
Hec quidē tōdendis ouibus, illa letis segetib. metēdis.
Duodecima tamen undecima multo melior:
Hac enim net fila in aere suspensus araneus,
Die expleta, quā et prudēs formica. aceruū colligit.
Hac telam ordiatur mulier, proponatq; opus.
Mensis autem inchoati decimatertia cauetō
Sementē incipere: plantis uerò inferēdis optima est.
Sexta uerò media ualde incommoda est plantis,
Viripara bona. puella uerò non utilis est,
Neq; gignendæ primū, nec nuptiis tradendæ.
Nec prima quidem sexta puellæ gignendæ
Apta est, sed hædis castrandis, et gregibus ouium,
Stabuloq; circum sepiēdo pastoralī benigna dies est,
Bona uerò uiripara, amatq; conuicia loqui, (quia
Mendaciāq; et blandos sermones, et occulta collo-
Mensis uerò octaua caprum, et bouem mugientem
Occidito: mulos autem duodecima laboriosos.
Vicesima uerò in magna, plena die, prudentem uirū
Generato: ualde enim bonæ est indolis.
Bona autē uiripara decima, puella uerò et quarta
Media. hac uerò et oues, et curuipedes boues,
Et canem asperis dentibus, mulosq; laboriosos
Cicurato, sub manum ponēs. cautus uerò esto animo,
Ut quartam uites desinētis et inchoati mensis, (dies.
Dolorib. conficiendo animo ualde hæc accōmoda est

Quar.

Ερ ἢ τιτάρτη μένους ἀγιδαι δ' εἰς ἄνον ἀνοιτιρ,
 Οἰωνὸς ἕρνας, οἱ ἐπ' ὄργματι τέτω ἀριγοί.
 Ρίμπης δ' ἐφαλῖαδαι, ἐπεὶ χαλκπαί τε καὶ αἰναι.
 Ερ πῖμπῃ γὰρ φασιν ὄρινύας ἀμφιπολόνειν,
 Ορνον τιννυμόας, τὸν ἔρις τίς πῃμ' ἐπιόρποις.
 Μίωσ δ' ἐβδόματι δηνμήτορος ἰδρόν ἀκτῶν
 Εὐ μάλ' ὀπιπῶντα ἐντροχάλῳ ὄν αἰλῶ
 Βάλλειν, ὑλοτόμου τε ταμείν βαλαμῖα δῶρα,
 Νήϊά τε ξύλα πολλά, τάτ' ἀρμενα εννοὶ πείλονται.
 Τετράδι δ' ἀρχιδαι νῆας πῶγγινδαι ἀφαιάς.
 Εἰνὰς δ' ἡ μέωσ ἐπισείλα λαῖον ἡμαρ.
 Πρωτίην δ' εἰνὰς πικναπήμων ἀνθρώποισιρ.
 Εὐδλή μὲν γὰρ τ' ἡ φουτσῶν, ἡ δὲ γονέδαι,
 Ἀνέρι τ' ἡ δὲ γυναικί, καὶ ὑποτε πᾶγκαυορ ἡμαρ.
 Παῦροι δ' αὐτ' ἴσασι τρισεινάδα μένους ἀρίστῳ
 Ἀρξιδαι τε πῖθς, καὶ ἐπὶ ζυγὸρ ἀνχόντ' εἶναι
 Βυσὶ καὶ ἡμῖόνοισι καὶ ἱπποῖς ὠκυπόδεοσι,
 Νῆα πολυκλήϊδα βολὴν εἰς οἶνοπα πόντον
 Εἰρύμοναι, παῦροι δὲ τ' ἀληθεία λυκλήσκησιρ.
 Τετράδι δ' εἰγι πῖθς, περὶ πάντων ἰδρόν ἡμαρ
 Μίωσ, παῦροι δ' αὐτὲ μετ' εἰκάδα μένους ἀρίστῳ
 Ἦς γινόμενός, ἐπισείλα δ' ἐπὶ χορεῖον.
 Αἶδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ.
 Αἶ δ' ἄλλαι μετὰ δειποι, ἀνῆριοι, ὅτι φέρσαι.
 Ἄλλος δ' ἀλλόλλῳ αἰνέ, παῦροι δὲ τ' ἴσασιν.
 Ἄλλοτε μωτρυὴ πῖλαι ἡμέρη, ἄλλοτε μέτης.
 Τέων σὺ δαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅς τάδε πάντα

Quarta autem mensis uxorem domum ducito,
Observatis auius quæ ad hanc rem sunt optimæ.

Quintas uerò euitato: quia difficiles sunt, & graues.

In quinta enim aiunt furias obambulare, (iuris.

Periuriū uindicātes, quod malū Cōtentio genuit per

Media uerò septima Cereris sacrum munus

Diligenter inspiciens, bene equata in area

Vētilato, roborūq; sector incidito cubicularia ligna,

Naualiaq; ligna multa, & quæ nauibus cōgrua sunt.

Quarta uerò incipito naues compingere hiantes.

Nona autem media pomeridiana melior dies.

Prima uerò nona prorsus innoxia hominibus.

Bona siquidem est ad plantandum, & ad generādū,

Tā uiro quā mulieri: nec unquā prorsus mala dies.

Sed pauci rursus sciunt tertium nonū mensis optimū

Implendis dolijs, & sub iugum ponendo collo

Bobus & mulis & equis celeribus.

Nauem bene clauatam celerem in nigrum pontum

Trahito: sed pauci uera intelligunt.

Quarta uerò aperi dolum. præ omnib. sacra dies est

Media. pauci uerò rurū post uicesimam mēsis opti-

Aurora uigēte, pomeridiana uerò est deterior. (mā,

Et hæc quidem dies sunt hominib. magno commodo.

Ceteræ autem incertæ, sine sorte, nihil ferentes.

Sed alius aliam laudat, pauci uerò norunt.

Interdum nouerca est dies, interdum mater.

Harum beatusq; & felix, qui hæc omnia

Sciens

Εἰδώς, ὀργάζεται αὐαίτιος ἀθανάτεισι,
ὀριθας λῆνων, καὶ ὑπόρβας ἀλεείνων.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΣΙΟ

Δε ὀργων καὶ ὑμῶν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣ

πίδος.

Αφιοι τρατσούσαντες ἐπὶ τὰς ἡλῆς
κῆρυνας βῆς, αὐαίλον τῆς τῆς ἀλλε-
μύνης ἀδελφῆς, τὴν θριμμάτων ὑ-
πόραγονισμούς. τὴν ἁμφιτρυά-
νος βελομόν αὐτῇ συσιλθαῖρ, οὐ
πρότοδρον αὐτῷ ὑπέχετο, πρὶν παρὰ τὴν ἀδελφο-
πῶνων εἰσπράξεται τιμωρίαν. ὁ δὲ ἐπιστρατσάσας,
αὐαίλιν αὐτῆς. κατὰ τὴν αὐτῆν νύκτα συνέρχοντ
αὐτῇ ἀμφότροι, ὁ, τριζὺς καὶ ὁ ἀμφιτρυά. ὁ μὲν ἐπὶ
τὴν πολέμῳ ὑποστέψας, τριζὺς ἡ βεληθείς τοῖς ἀνθρώ-
ποις βοῦθον γεννῆσαι. ἡ δὲ λύνει, ἐν μὲν ἀμφιτρυάτων
ἰφικλία, ἐν τῇ διὸς ἡρακλία. δε καὶ ἐπὶ λύνων ἀρεῖον
ἡδὺν, λύνιοχον ἡδὺν ἰόλαον, τριτσάσας. δε τῆς τῆς ἀλλε-
κάδας ἡγόντας εἰς πῶνθῳ, περιμένει. σπειπαθεῖς ἡμ
ἡφαιστοτάνητῳ ἀσπίδι, πρόσθεν εἰς τραχίνα πρὸς
λύννα. συμβαλὼν τῇ τῇ λύννῳ, αὐτὸν μὲν ἀνταρῆ. τὸν
τὴν ἀφῆν ὑπόρασιζόντῃ τὴν ἡδὺν, κατὰ μὲν τὴν τριζὺς.
καὶ ἔτως ὀρχεῖται πρὸς λύννα. ἡ δὲ τὸ λύννος, γαμο-
βρὸς λύννος, ἐπὶ θυγατρὶ θεμῳ
γονάμῃ.

Η ΣΙ Ο Δ

OPERA ET DIES.

Sciens operatus fuerit, inculpatus dijs,
Auguria obseruans, & delicta euitans.

FINIS HESIODI OPERUM & dicrum.

ARGUMENTVM SCVTI.

Aphij militantes ad Electryonis bo-
ues, interfecerunt Alcmenæ fratres,
iunctorum defensores. Amphitryone
autem uolente ipsi coire, non prius
ei promisit, quàm de fratricidis poenas
sumpsisset. Ille autem immilitas, interfecit eos. Sed in
eadem nocte coeunt ipsi, utriusque Iupiter et Amphitryon:
hic quidem ex bello reuersus, Iupiter autem uolens ho-
minibus auxiliatorum generare. Illa uero parit ex Am-
phitryone quidem Iphicleum, ex Ioue autem Herculem:
qui contra Cygnum Martis filium, aurigam habens
Iolaum, militat: qui decimas ducetes ad Pytho, depre-
datur. Protectus igitur per Vulcanum facto scuto, ac-
cedit ad Trachina, ad Ceycem. Congressusque cum Cy-
gno, ipsum quidem interemit. Martem uero scuto defen-
dentem filium, in crure uulnerat. Atque ita uenit ad
Ceycem. Erat autem Cygnus gener Cey-
cis ob filiam Themisto-
nomen.

Hesiodi

Η ΣΙΟΔΟΥ ΠΟ-

ΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΗΙΔΟΣ

τῆ ἡρακλείους.

Οὐκ προλεπῶσα δόμους, καὶ πατρὶ-
δα γαῖαν,
Ἠλυθον εἰς θύβας, μετ' ἀρῆτον ἀμ-
φιτρύωνας, (ἡτρώωνος,
Ἀλκμήνῃ θυγάτηρ λαοσφόρῳ ἡλε-

Ἡ ῥα γυναικῶν φύλον ἐκαίνυντο θνητοδράων,
εἶδαι τε μεγέθει τε νόον γε μὲν ὅτις ὄριζε
τάων, ἅς θνητὰ θνητοῖς τίονον σὺννεύσαι.
Τῆς, καὶ ἀπὸ ἡρῆθην, βλεφαρῶν τ' ἀπὸ ἰωναιάων,
τοῖον ἀνθ' οἷόν τε πολυχρῆστος ἀφροδίτης.
Ἡ δὲ καὶ ὥς ἱατὰ θυμὸν ἐὼν τίσκειν ἀποιότιν,
ὡς ἂν ποτ' ἐτίσει γυναικῶν θνητοδράων.
Ἡ μὲν πατέρα ἐδδλὸν ἀπέκτανεν ἱφι διαμάσας,
Χωσάμενος περὶ βροσί, λιπῶν δ' ὅτε πατρίδα γαῖαν,
Εἰς θύβας ἰνέταυσε φέρειας ἀνίας ἱακμεύας,
Ενθ' ὅγε δώματ' ὄναιε σιὴν αἰδοίῃ παρακοῖτι,
Νόσφι μ' αὐτὸρ φιλότικτος ἐφιμέρου, ἃ γὰρ οἱ ἦεν
Φεῖν λιχέων ἐπιβλῦναι εὐσφύρεν ἡλεπτρώωνος,
Πρῶν γε φόνον τίσαιτο ἱασιγνήτων μεγαθύμων
Ἡς ἀλόχου, μαλ' ὁρῶ ἢ ἱαταφλέξει περὶ ἡώμας
Ἀνδρῶν ἐρώων ταφίων, καὶ δὲ τηλεβοάων.
Ὡς γὰρ οἱ δίδεκετο, θεοὶ δ' ἐπιμαρτύροισιν ἦσαν.
Τῶν δ' ὅστις ἐπὶ μῆνιν, ἐπάγειτο δ' ὅτι τάχιστα

ἔατε

HESIODI OPVS

DE SCVTO HERCVLIS.

EV qualis relinquens domos & patriam terram,

Venit ad Thebas, ad similem Marti Amphitryonem;

Alcmene filia populos seruantis Electryonis:

Quæ certè mulierū genitor nabat feminearū (tēdebat
Et pulchritudine et magnitudine. animo aut nulla cō
Earū, quas mortales mortalib. pepererūt cōcūbētes.

Huius & ab capite, & palpebris nigris,
Tale spirabat, quale & aureæ Veneris.

Quæ & tantum in animo suum honorabat maritū;

Quantū nōdū aliqua honorauit mulierū feminearū:

Attamen patrem bonum interfecit ui domans,

Iratus pro bobus. relinquens autē ille patriam terrā;

Ad Thebas supplex uenit, scuta ferentes Cadmaeos,

Vbi ille domos habitauit cum pudica uxore,

Scorsum sine desiderato amore. non enim sibi licuit

Prius lectū cōscēdere pulchras suras habētis Electryo

Quam eadem ultus esset fratrum magnanimorum (nis;

Sue uxoris, acriq; combustisset igne uicos

Virorum heroum, Taphiorum & Teleboarum.

Sic enim sibi constitutum erat. dii autem testes erāt,

Quorū ille curabat irā, et festinabat quā celerrimē

Perficia

Εκτελέσαι μέγα ὄργον, ὃ οἱ Διόθεν θέμις ἔσται.
 Τῷ δ' ἄμα ἱεῖς πολέμοιό τε φυλάκιός τε
 Βοιωτοὶ πηξέειποι, ὑπὲρ σάνεων πνέοντες,
 Λοήροί τ' ἀγχιμάχοι, καὶ φωνῆς μεγάθυμοι,
 ἔσποντ' ἤρχε ἧ τοῖσιν εὖς πᾶσις ἀλκίαιος,
 Κυδλιῶν λαοῖσι. πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θιῶν τε
 Ἀλλυ μῆτιρ ἔφαινε μετὰ φρεσὶν, ὄφρα θεοῖσιν
 Ἀνδράσι τ' ἀλφειῇσιν ἀρῆς ἀληϊῆρα φυτᾶσαι.
 Οἶρτο δ' ἀπ' ἐλύμποιο δόλον φρεσὶ βουδομοσύνῃ,
 ἱεῖρων φιλότῳτος εὐζόνοιο γαυακῆος,
 Εὐνύχιος· τάχα δ' ἔξει τυφάνιον. τότε δ' αὖθις
 Φίνιον ἀκρότατον πρῆσιβῆσατο μκτεῖταιζονε.
 Εὐθα λαβεῖσθαι φρεσὶ μέλειτο θίσκιλα ὄργα.
 Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ τανυσφύρεσ' ἤλετ' ἱρυνῶνε
 Εὐνὴ καὶ φιλότῳτι μίγν, τέλεισιν δ' ἀπ' ἱήλαρ.
 Αὐτῇ δ' ἀμφιτρήων λαοσόος, ἀγλαὸς ἦρας,
 Εκτελέσας μέγα ὄργον, ἀφίκετο ὄνδε δόμονδε.
 Οὐδ' ὅγ' ἐπὶ δμῶας καὶ ποιμόνας ἀγχοῖώτατ'
 Οἶρτ' ἰούα, πρὶν γὰρ ἢς ἀλόχευ ἐπιβήμεναι σὺνῃς.
 Τοῖος γὰρ ἱραδῆλυ πόθος αἶνυτο ποιμόνα λαῶν.
 Ως δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπασθὸν ὑπὲρ προφύγει λακόντα,
 Νύσας ὑπ' ἀργαλέης, καὶ ἱρακτορῶν ὑπὸ δισμῷ,
 Ως γὰρ τότε ἀμφιτρήων χαλεπὸν πόνον ἐπὶ ἡλκῆσται,
 Ἀσπασίως τε φίλως τε ἐὼν δόμον εἰσαφίκεται.
 Γαννύχιος δ' ἀπ' ἑλεῖτο σὺν αἰδοίῃ παρᾶκοιτι,
 Τόρ πόμονος δώροισι πολυχρύσας ἀφροδίτης.
 Ἡ δὲ θιῶ δμνθεῖσα, καὶ ἀνέει ποταλὸν ἀόρτα,

SCVTVM HERCVLIS. 67

Perficere magnum opus, quod sibi ex Ione facerat.
 Hunc autem simul cupientes et belli et persecutionis
 Bæoti, percussores equorum, super scuta aspirantes, (nimis
 Et Locri breuib. armis pugnatores, et Phocæses magna
 Sequebantur. dux autem istis erat bonus filius Alceæ,
 Iactabundus populis. pater autem hominumque deorumque
 Aliud consilium texebat in mentibus, ut dijs (neraret
 Et hominib. artium inuentorib. nocumēti expulso-
 Statim uero descendit ab olympo dolū mētib. struens.
 Desiderans amorem bene cinctæ mulieris, (rursus
 Nocturnus: cito autem uenit Typhaonium. Tunc autē
 Phiciam summum ascendit consultor Iupiter,
 Vbi sedēs mētib. cogitauit stupēda opa. (Electryonis
 Eadē quidē enim nocte extēsum pedem habētis filia
 Lecto ex amore mistus est, ex perfecit desiderium.
 Eadē autē et Amphitryō populorū defensor, inelutus
 Perfecto magno opere uenit suam domum. (heros
 Neque ille ad famulos ex pastores agrestes
 Perrexit ire, priusquā sue uxoris cōscenderet lectū.
 Talis enim cor cupiditas capiebat pastore populorū.
 Ut autem quando uir libenter effugeret calamitatem
 Aegritudine ab molesta, uel etiam a sorti uinculo:
 Sic tunc Amphitryon graui labore defunctus,
 Libenterque ex amice suam domum peruenit.
 Nocturnus autem cōcubuit sua cū ueneranda uxore,
 Delectatus donis ualde pulchræ Veneris.
 Illa autem Deo domita, ex uiro longē præstantissima.

Οὐκ ἔστιν οὐδ' ἐπὶ κρήνῃσι διδύμοι γένετο παῖδες,
 οὐκ ἔστιν οὐδ' ἐπὶ φρονέοντι μάστιγι γέμει ἐσθλὸς
 τὸν μὲν χειρότερον, τὸν δ' αὖ μὲν ἀμείνονα φῶτα,
 δαδόμεν τε κρατορόν τε, βίην ἡρακλειῆϊ.
 τὸν μὲν ὑποδραβεῖσθαι ἐλαυνεφείη λεονίῳνι,
 αὐτὰρ ἰφικλῆα γέροντα δαδόμεν ἀμφιτρήνῃ,
 κενεμοσύνην γυνεῖν, τὸν μὲν βροτῶ ἀνδρὶ μιγάδα,
 τὸν δ' αὖτε λεονίῳνι, θεῶν σκμαῖντορ πάντων.
 οὐδ' ἴαυ Κύννορ ἐπιφρον ἀρετὶ δαδὸν μιγάθυμον.
 Εὐρε γὰρ οὐ τιμὸς ἐκαταβόλῃ ἀπόλλωνος
 αὐτόν, μὰ πατέρ' ἐν ὄλῳ, ἅτορ πολέμοιο,
 τούχισι λαμπομένοισι σέλας ὡς πυρὸς αἰδομένοιο,
 ἔφατόν οὐδ' ἴφρων, χθόνα δ' ἐκτυπον ὠκίει ἵππος,
 ἠδ' ἀσσαντες χυλῶσι, βάνε δέ σφ' ἀμφιδιδήσας,
 κοσσομένον πληνθίστην ὑφ' ἄρμασι, μὰ ποσσὶν ἵππων,
 ἀσματο δ' ἀνποιόντα καὶ ἀντυγας ἀμφερσέβιον,
 ἵππων ἡμιόνων, λιχαρήν τε ἢ λύνος ἀνέμων,
 ἐλλόμενος δαδὸς ἦν ἀφ' ἑσθλῶν, κινέοχόν τε
 χαλκῷ δαϊώσειν, καὶ ἀπὸ λυγρὰ τούχια δάσειν.
 ἀλλὰ οἱ σὺν χυλῶμιν ἐκλυε φείβος ἀπόλλωνος,
 αὐτὸς γὰρ οἱ ἵπῳ βίην ἡρακλειῆϊ.
 γὰρ δ' ἄλλος καὶ βωμὸς ἀπόλλωνος παρὰ πᾶσι,
 λάμπον ὑπαὶ δακτύλοισι θεῶν τούχων τε καὶ αὐτῶν,
 εὐρ δ' ὡς ὀφθαλμῶν ἀπιδάμπετο, τίς κεν ἱεῖον
 ἔτλη θνητὸς ἴον καταρραγνίον ὀρμηθῆναι,
 ἔλιν ἡρακλῆος καὶ ἐνδραδίμην ἰολάνην,
 Κύννορ γὰρ μεγάλην τε βίαν, μὰ χεῖρας ἀσπῆδος.

Thebis septē portas habētib. gemellos generauit filios.
Non tamen similia sapientes, fratres quāuis fuerunt:
Hunc qdē peiorē, illū aut rursus multo meliorē uirum,
Grauemq; fortemq; uim Herculeam: (nio;

Hūc quidē subdomita nigras faciēti nubes Ioui Satur-
Sed Iphicleū lancea seruanti populos Amphitryoni,
Distinctā prolem. hunc quidem mortali uiro admista,
Illum aut Ioui Saturnio, deorum imperatori omnium,
Qui & Cygnum interfecit Martis filiū magnanimit.

Inuenit enim in luco longē sagittantis Apollinis
Ipsū, & patrem suū Martem insatiabilem bello,
Armis coruscantes, splendorem ut ignis ardentis,
Stantes in curru. terrā uerō uerberabāt ueloces equi
Pūgētes ungulis. puluis aut circa ipsos utrinq; sparge-
Trita plicatis currib. & pedib. equorum. (batur,

Currus autem bene facti & canthi circumstrepebant,
Equis currere cupiētib. letatus aut est Cygnus irrepre-
Sperās Iouis filiū bellicosum, et aurigatōrē (hēsibilis,
Ferro scindere, & inclyta arma spoliare.

Sed sibi factas supplicationes non exaudiuit Phoebus
Ipse enim sibi concitauit uim Herculeam. (Apollo.

Omne autem nemus & templum Apollinis Pegasei
Splendebat ab grauis dei armisq; & ipsius.

Ignis aut tanquam ab oculis splendebat. Quis aut illi
Sustinuisset mortalis existens obuiam moueri,

Præter Herculem, & inclytum Iolaum?

Illorum enim magnāq; uis, & manus intangibiles

Εξ ὧμων ἐπίφθοιμι ἐπὶ τιβαροῖσι μέλεισιν.
 Ος ρὰ τότε ἠνίοχον προσέφη λευκὸβρόν ἰόλαον·
 Ἡρως ὦ ἰόλαι, βροτῶν πολὺ φίλτατι πάντων,
 Ἡτι μετ' ἀθανάτης μάκρας, τοὶ ὄλυμπον ἔχουσι,
 Ἡλτρην ἀμφιτρύων, ὅτ' ἐν γέγονον ποτὶ θύβην
 Ἡλθε, λιπὼν τίρυνθοι ἐν ἡτίμοισιν ἡλκιδόρην,
 Κτάνας ἀλεῖν ῥύωνα βοῶν οὐκ ἐνδρυμένωπων.
 Ἰμετο δ' εἰς λευκόντα, καὶ ἠνίοχῳ τασύνπειλον.
 Οἱ ρὰ μὴ κινάσονται, καὶ ἄρμονα πάντα παρ᾽ ἑχον.
 Ἡ δὲ δίκην ἰδὲ ἰκέτησι, τίον δ' ἄρ' τηλόθι μᾶλλον.
 Ζῶε δ' ἀγαλλόμενος σὺν ἐνσφύρῳ ἀλεῖν ῥύωνα,
 Ἡ δ' αἰόχῳ, τάχα δ' ἄμμιε ἐν πελομοῶν οὐρανῶν,
 Γενόμεθ' ὅτε φρονέας εὐαλίγιοι, ὅτε νόημα,
 Σὺς τε πατήρ καὶ ἐγώ, τῷ ᾗ φρονέας ἐφέλετο ζῆν.
 Ος προλιπὼν σφέτοδρον τε δόμον, σφίεργας Ἴσιον ἄσπετον
 ὤχετο τιμῶν ἀλιτομόνον ἐνδρυδῆα,
 Σχέτλιος, ἔπε μάλ' ἀμετρίονα χίρ' ὅπῳ
 Ἡν ἄτλιον ἀχέων, ἔσθ' ὅ παλιν ἀχέτος ἴσιν.
 Ἀνταρ' ἐμοὶ δαίμων χαλεπὸς ἐπιτίλλει ἀέθλος,
 Εἰ φίλος, ἀλλὰ σὺ θάοσον ἔχ' ἠνία φοινικόοντα
 ἱππῶν ἰοκυνπόδων, μέγα ᾗ φρεσὶ θάρσος αἴψων,
 Ἰθὺς ἔχειν βοὸν ἄρμα, καὶ ἰοκυνπόδων δυνόος ἱππῶν,
 Μυδιγὲν ὑποδδείσας κῆνυπον ἄριος ἀνδροφόνου,
 Ος νῦν λεκληγὸς περιμαίνεται ἰδρὸν ἄλσος
 Φοῖβος ἀπόλλωνος ἐκατηβελίταο αὐαντός.
 Ἡ μὲν καὶ λευκὸβρόν πορ' ἰὼν, ἄκται πολέμοιο.
 Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἀμώμυτος ἰόλαος·

Ex humeris extendebantur in fortissimis membris.
 Qui tunc aurigam affatus est fortem Iolaum:
 O' heros Iolae, mortalium longè charissime omnium,
 Certè cōtra immortales beatos, qui coelū habitāt, (bē
 Peccauit Amphitryō, quādo bene coronatāmuris The
 Venit, inquit Tyrinthū bene aedificatū oppidū, (tiū.
 Interfecto Electryone bouum causa latas frōtes habent
 Venit ad Creōtē, et Heniochā extēsū peplū habentē.
 Qui ipsū amicē exceperūt, et omnia necessaria prae-
 Ut fas est supplicib. honorarūtq; pcul magis. (buerūt.
 Viuebat aut letus cū pulchros pedes habēte Electry-
 Sua uxore. Celeriter aut nos uertentibus annis (ona
 Nati fuimus, neq; mentib. similes, neq; intellectu, (ter,
 Et tuus pater et ego. huius quidē mentes eripuit Iupi
 Qui relinquens et suam domum, et suos parentes,
 Venit honoraturus iniquum Eurystheum,
 Miser. profectō ualde suspirabat, in futurum
 Suam calamitatem dolens, quae non reuocabilis est.
 Sed mihi fortuna molesta commisit certamina,
 O' chare, sed tu citius cape habenas purpureas, (gēs,
 Equorū pedib. uelociū. ualde aut mētib. audaciam au
 Rectè habeto uelocē currū, et pedib. uelociū robur
 Nihil subueritus fragorē Martis homicidae, (equorū,
 Qui nunc uociferans circumferit sacrum nemus
 Phœbi Apollinis longè sagittantis regis.
 Attamen quamuis fortis existens, satiatur bello.
 Hūc aut uicissim allocutus est irreprehēibilis Iolaus:

Η δ' ἔμμελα δὴ τι πατὴρ ἀνδρῶν τε θιῶν τε
 Τιμᾶ σὺν κεφαλῇ, καὶ ταύριος ἐννοσίγαιος,
 ὅς θήβης κρήδεμνον ἔχει, ῥύεταί τε πόλιν.
 Οἶον δὲ καὶ τόνδε βροτὸν κρηϊστὸν τε μέγαν τε
 Σᾶς εἰς χεῖρας ἄγασιν, ἵνα κλέος ἰδὼλ' ἀρκαι.
 Ἀλλὰ γε δόσσει τσίχ' ἀρήϊα, ὄφρα τάχιστα
 Δίφρως ἐμπειλάσαντες ἄρκος θ' ἐμέτορόν τε,
 μαρνάμεσθ'· ἐπεὶ ὅτοι ἀταρβέστον διὸς υἱόν,
 οὐδ' ἱφικλέειδ' ἀσπίδεται, ἀλλὰ μιν εἴω
 Φύξεσθαι δύο παῖδας ἀμύμονος ἀλκίεδαο,
 οἱ δὲ σφι χιθὼν εἴσι, λιλαϊόμενοι πολέμοιο
 Φυλόπιδ' αἰσείν, τά σφι πολλὸν φερόμεναι θέλεις.
 ὣς φάτο, μέδουσιν δὲ βίη κρηαικῆν,
 θυμῷ γηθήσας, μέλα γὰρ νῦν οἱ ἄρμονα ἔπεν.
 Καὶ μιν ἀμειβόμενος ἐπὶ πηδύοντα προσκύνει.
 Ἥρως ὦ ἰόλας διοτρεφέε, ὑκέτι τυλῶ
 ὕμνῳ τραχεῖα, σὺ δ' ὥς πάρος ἔειπα λαίφρων,
 ὣς καὶ νῦν μέγαν ἵππον ἀρέοντα κρηαιχάειν,
 Πάντη ἀναστροφῶν, καὶ ἀρηγέμεν ὅς κε δυνάει.
 ὣς εἰπὼν, κρηαικῆς ὄρεχάλοιο φανῶ,
 Ἡφαίστος ἑλνυτὰ δῶρα, περὶ λυγέμεσιν ἔθηκε.
 Δούτορον αὖ θέρεκε παρὶ θέθιασιν ἰδμεσι,
 Καλὸν, χρύσεον, πολυδαίδαλον, ὅρ' οἱ ἔδωκε
 Παλλὰς ἀθηναίη, κέρη διὸς, ἐκπότη' ἐμμελε
 Τοπρῶτον φονόοντα ἐφορμήσασθαι αἰθέρας.
 Θήκατο δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἄρ' ἑσ' ἀλκίῃρα σίδερον
 Δανὸς ἀνὴρ κούρην ἧ περὶ γάθῳ φαρέτρην
Κάββαλε

O' patre, certè ualde iam pater hominūq; deūq;
 Honorat tuum caput, et taureus Neptunus,
 Qui Thebes arcem habet, et conseruat urbem:
 Qualē nam et istum mortalem fortemq; magnūq;
 Tuas ad manus agunt, ut gloriam bonam sumas.
 Sed iam iam indue arma bellicosa, ut celerrimè
 Curribus appropinquant, et Martis et nostro,
 Pugnemus. postquam neq; intrepidum Iouis filium,
 Neq; filium Iphicli timebit. sed ipsum puto
 Fugiturum duos filios irreprehensibilis Alcida,
 Qui iam prope ipsos uadunt, cupientes belli
 Cede statuere, quæ ipsis multo præstātiora dapibus.
 Sic dixit: subrisit autem uis Herculana,
 Animo gaudens. ualde enim sibi accommoda dixit.
 Atq; ipsi respondens uerbis pennatis allocutus est:
 Heros o Iolæ diuine, non amplius procul
 Pugna aspera: tu autem ut prius eras bellicosus,
 Sic et nūc magnū equū Arionē, nigras setas habētē,
 Quacunq; conuerte, et auxiliare quantisper potes.
 Sic satus, ocreas æris splendentis,
 Vulcani inclita dona, circa crura posuit.
 Secundò rursus thoracem circa pectora induit,
 Pulchrum, aureum, ualde uarium, quem sibi dedit
 Pallas Minerva, filia Iouis, quando debebat
 Primitiis suspiriosa irruere certamina. (cum
 Posuit alit circa humeros nocumēti propulsorē fer-
 Terribilis uir, et cauam circa pectora pharetram.

καββάλετ' ἐξόπιθον· ποταὶ δ' οὔτεδον οἷα
 Ρίγαλοι θανάτοιο λαθιφθόγγοιο δολύρεις.
 Τρόπον μὲν θανάτον τ' εἶχον, λιὰ δ' ἀκρυσι μῆρον.
 Μίεσαι ἢ ξιστοὶ περιμάκεις, ἀνταρ' ὀπιθον
 Μορφοῖο φλεγύκο καλυπτόμενοι πτόρυγαςιν
 Ησαν, ὃ δ' ὄρεμον ἐγχεσ, ἀναχμοῖοι μᾶθεσι χαλαρῶ.
 Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ λυσιέλυ ἐντηνῆον ἴδουσι
 Δαυδαλέλυ, ἀδάμαντος, ἐπὶ λυροτάφοις ἀφαρῆας,
 Ητ' εἰρυτο λυρὴν ἡρακλῆος θέσσε,

Χάροι γὰρ μὲν σάκος αἶετ' παναίολον, ὃ δέ τις αὐτὸ
 Οὐτ' ἐρρήξει βαλὼν, ὅτ' ἔθλασι, βαῦμαι δὲ ἰδῆται.
 Παῦν μὲν γὰρ λύνκω τιτανῶ, λονκῶ τ' ἰλέφαντι,
 Ηλέκτρῳ θ' ὑπολαμπέει ἔλυ, χρυσῶ τε φαεινῶ
 Λαμπόμομον, λιανῶν ἢ διὰ πῆγχεσι ἠλέλαντο.
 Εἰ μίεσω ἢ δρᾶκοντες ἔλυ φόβος, ὅτε φατειὸς,
 Εμπάλιν δασεισιν πυρὸν λαμπομομόοισι διεδερκῶς.
 Τῷ λιὰ ὀδόντων μὲν πλῆτο σέμα λονκὰ θιόντων,
 Δανῶν, ἀπλέτω μ. ἐπὶ ἢ βλοσυροῖο μετώπῳ,
 Δανὴ ὅρις πιπότιτο, λονκῶσσεα λόνον ἀνδρῶν.
 Σχετλίν, ἡρὰ νόον τε λιὰ ἐκ φρεσῶας εἴλετο φωτῶν,
 Οἱ τινες ἀντιβίλυ πόλεμον διὸς ἢ φέροιον.
 Τῶν λιὰ ψυχὰ μὲν χθόνα λιανῶς αἶδλος εἶσω
 Αὐτῶν, ὅτ' αἰ δέ σφι περὶ ῥινοῖο σκαπείσσε,
 Σχερὶς ἀζαλέοιο λιανῶν πόνθεται αἶν.
 Ερ ἢ προῖωξίς τε παλῶξίς τε τίτυνη,
 Ερ δ' ὁμαδὸς τε φόβος τ' ἀνδροῦξίς τε διδία,
 Ερ δ' ὅρις, ἐν ἢ λονκοῖος ἰθύνον, ἐν δ' ὅλῳ λιερ

Ἄλλοι

Coniecit retrò. multe autem intus sagittæ
 Rigide, lethi obliuisci uocem facientis datrices.
 Antrorsu quidẽ mortẽ habebãt, & lachrymis luctũ:
 Mediæ autem rasiles longè, sed retrò
 Coloratæ aquilæ occultatæ pennis
 Erãt. ille aut̃ terribilem læccam, acutã, ardenti ferro:
 Capiti autem potenti galeam benefactam imposuit,
 Ingeniosam, ex adamante, temporibus congruam,
 Quæ seruabat caput Herculis diuini. (ipsum
 Manibus aut̃ scutũ cepit undiq; uariũ, neq; aliquis
 Neq; rupisset uulnerans, neq; fregisset, mirabile uisu:
 Totum quidem in circulo gypso albo, & ebone,
 Et electro subsplendidum erat, & auro lucenti
 Splendens, nigro autem circuli discurrebant.
 In medio autem draconis erat terror non narrabilis,
 Retrò oculis igne splendentibus aspiciens. (rentibus,
 Cuius et detib. quidẽ implebatur bucca albit̃ discursur
 Crudelibus, implacabilibus. In terribili autem aspectu
 Grauis Lis uolabat, galeata perturbatione hominũ,
 Improbã, quæ et intellectũ et mētẽ capiebat hominũ,
 Quicunq; obuiam bellum Iouis filio ferrent. (sernum
 Quorũ & animæ quidẽ terrã ingrediũtur, intra in-
 Ipsorum: ossa uerò ipsis, carne corrupta,
 Sirio sub arido nigra putrefacit terra.
 Ibi expulsatioq; retròq; fugatio picta erat:
 Ibi & tumultus & terror, et hominũ cades ardebat,
 Ibi discordia, ibi fragor discurrebat: ibi pñiciosa Parca
 Alium

ἄλλον ἰωὸν ἐχυσαν ἐστᾶτον, ἄλλον ἄλλον,
 ἄλλον τιθναῖα κατὰ μοθὸν ἔλκε ποδοῖν.
 Εἶρα δ' ἔχ' ἀμφ' ὥροισι διαφόνιον αἵματι φῶτῶν,
 Δανὸν δόρκομυν, παναχῆσι τε βεβριθῆα.
 Εὐ δ' ὀρίων λιφαλαῖ Δανῶν ἴσαν, ἔτι φαταῦν,
 Δώδεκα, τὰ φοβέεισιν ἐπὶ χθονὶ φύλ' ἀνθρώπων,
 Οἵ τινες ἀντιβίλιν πόλεμον διὸς ἤϊ φέριον.
 Τῶν καὶ ὀδόντων μὲν ἡαναχὶ πέλυν, ὥτε μάχοισθε
 ἀμφιτρωνιάδης, τὰ δ' ἰδαίτο θωπῆτά ὄργα,
 Στίγματα δ' ὡς ἐπέφαντο ἰδαίμ Δανοῖσι δρᾶν κασι
 Κυνάια κατὰ νῶτα, μελανύθησαν δ' ἰγνῆα.
 Εὐ δ' συὼν ἀγέλαι χλάνων ἴσαν, καὶ δὲ λείοντων,
 Ες σφίεας δόρκομυν, λιοτίοντων θ' ἱεμύνων τε.
 Τῶν καὶ ὀμιληδὸν σίχες ἦσαν, ἔδινε τῷ γῆ
 Οὐδ' ἐτόροι τρεῖτιν, φέριον γὰρ ἢ ἀνχύναις ἀμφω.
 Ἦδη γὰρ σφιρ ἴκειτο μέγας λῆς, ἀμφὶ δ' ἡλᾶσσι
 Δοιοὶ ἀπυράμνοι ψυχὰς, κατὰ δὲ σφι λιλαυνὸν
 Αἶμα' ἀπιλάβειτ' ὄρατ'. οἱ δ' ἀνχύναις ἐξεπιπόνεις,
 Κάατο τιθναῖα υἱὸς βλασυροῖσι λένει.
 Τοὶ δ' ἐτι μάλλον ἐγερῆσθιν, λιοτίοντι μάχιθα
 ἀμφότοροι, χλάναι τε σῖες, χαροποί τε λείοντες.
 Εὐ δ' ἦρ ὑσμίνη λακίβων αἰχμητῶν,
 Κανεία τ' ἀμφὶ ἀνὰ κῆλα, δρύναντά τε παρὶ βοὸν τε,
 Οπλῆα τ', ἐξάδιον τε, φάληρον τε, πρόλοχόν τε,
 Μόφον τ' ἀμπυκίδην, τιταρῆσιον, ὄζον ἄρνος,
 Θυσία τ' αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν,
 Ἀργύριοι, χρύσεια περὶ χρυσοῖ τούχε' ἔχοντες

Κούτανα

Aliū uiuū habens nouiter sauciatū, aliū nō sauciatū
 Aliū mortuum in conflictu, trahebat per pedes.
 Palliū autē habebat circa humeros ualde funestū sāguī
 Terribiliter afficiēs, strepituq; grauata. (ne hominū,
 ibi serpentū capita terribiliū erant, non enarrabiliū,
 Duodecim, quæ terrebant in terra nationes hominū,
 Quicunq; bellum obuiam Iouis filio ferrent. (ret
 Illorū & dentiuū quidē crepitatio erat, quādo pugna
 Filius Amphitryonis. & ista lucebāt miranda opera.
 Pūcta autē ueluti quādā uidebātur uidere horribilib.
 Nigra sup̄ tergora, nigrescebāt autē barbæ. (draconib.
 Ibi aprorum greges masculorum erant, & leonum,
 Inter se afficientiū, irascentiū, & mordere cupiētū.
 Horum & congregatim acies ibant. neq; isti
 Neq; alij tremebant. horrebāt siquidem collis ambæ.
 Iam enim ipsis iacebat magnus leo: circa autē apri
 Bini priuati animas. & apud ipsos niger (cadentes
 Sāguis stillabat in terrā. aliqui autē depressis ceruicib.
 Iacebant mortui à crudelissimis leonibus, (gnandum
 Qui adhuc magis incitabantur, et irascebātur ad pū
 Vtrinq; masculiq; sues, alacresq; leones.
 Ibi erat pugna Lapitharum pugnatorum,
 Et Ceneā circa regem, & Dryanta Perithoumq;
 Hoplemq;, Exadiumq;, Phalerumq;, Prolochumq;
 Mopsūq; Ampyci filium, Titaresium, florē Martis
 Theseaq; Aegei filium, similem dijs immortalibus:
 Argentei, aurca circa corpus arma habentes.

Κούττωροί θ' ἐτέρωθεν σὺν αὐτίοι κ' ὀρέβοντο,
 Ἀμφὶ μέγαν πῆρ' αἶον, ἠδ' ἄσβολον οἰωνιστὴν.
 Ἀρηϊοὶ θ' ἔριόν τε, μελαγχαίτην τε μίμαντα,
 Καὶ δύο πουνέδας περιμήφειά τε δρύαλόν τε,
 Ἀργύριοι, χρυσέας ἐλάτας σὺν χορσίῳ ἔχοντες.
 Καὶ τε σὺν αἰνῇ τῇ ὥσ' ἐβροίοντο ἴοντες,
 Εὐχέσιν ἠδ' ἐλάτης αὐτοσχεδὸν ὠστ' ἐγνώοντο.
 Ἐν δ' ἄριος βλοσυροῖο ποδῶν κίεε ἔσσαν ἵπποι,
 Χρῦσοι, σὺν ᾗ καὶ αὐτὸς σὺν ἀρφόρος ἕλιος ἄρης,
 Λιχμήν σὺν χείρεσιν ἔχωρ, περὶ δ' ἔσσετο λιγδύων,
 Λίματι φοινικέσσι ὥσ' ἐβροῖς σὺν ἀρίστῳ,
 Δίφρῳ ἐπεμβεδέως, παρὰ δ' ἡ δαίμων τε φόβος τε
 ἔσσαν, ἱέμενοι πόλεμον λιπαδόμενοι καὶ ἀνδρῶν.
 Ἐν δ' ἰδὸς θυγάτηρ ἀγίλειν τριτογενεῖα,
 Τῇ ἱκέλη, ὥσ' ἐτε μάχῃ ἐβλάσσατο ῥύσασθαι,
 Εὐχὸς ἔχουσ' σὺν χορσί, χρυσείῃ τε τρυφάλειαν,
 Διγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις, ἐπὶ δ' ὤχετο φύλοπιν αἰνῶν.
 Ἐν δ' ἦν ἀθανάτων ἰσθρὸς χορὸς, σὺν δ' ἄρα μέσῳ
 ἱμῶρόν τε λιθάριζε λυτῆς καὶ διὸς ἦος,
 Χρυσεῖν φόρμιγγι, θεῶν δ' ἔδος, ἄγνους Ὀλυμπος.
 Ἐν δ' ἀγορῇ, πόρῃ δ' ἔλβος ἀπείριτος ἐπιφάνωτο,
 Ἀθανάτων σὺν ἀγῶνι, θεαὶ δ' ἐξ ἤρχον αἰσιδῆς,
 Μῆσαι περὶ δαίς, λιγὺν μελοπομόνας ἀκῆται.
 Ἐν δ' ἡμιλὺν σὺν ὀρμος ἀμαίμακ' ἐτοιο θαλάσσει
 Κυκλοτόρης ἐτίτηντο πάντες θ' ἱεραὶ τεύχεσσι,
 Κλυζομένων ἱκελος, πολλοὶ γὰρ μιν ἀμείσουσιν αὐτῶν
 Διελφίνες, τῇ καὶ τῇ ἐβρώοντο ἰχθυόοντες,

Νηχομίη

Centauriq; ex altera parte contrarij cōgregabantur;
 Circa magnum Petreum, & Asbolum augurem,
 Arcumq; Vriumq; nigrasq; setas habentē Mimanta.
 Et duos Peuci filios, Perimedeaq; Dryalumq;
 Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
 Et irruebant tanquam uiui existentes.

Lanceis & abietibus propè porrigebantur.
 Ibi Martis terribilis uelocipedes stabant equi,
 Aurei. ibi & ipse spolia ferens perniciosus Mars,
 Hastam in manibus ferens, pedestribus imperans.
 Sanguine purpureus, tanquam uiuos spolians,
 Currum ascendens, iuxta autē Demosq; Phobusq;
 Stabant, cupientes bellum ingredi hominum.

Ibi Iouis filia prædatrix Minerva,
 Ei similis, tanquam ad pugnam uolens se armare,
 Lanceamq; habens in manibus, aureamq; galeam,
 Et thoracē circa humeros, & ibat ad pugnam grauem.
 Ibi erat immortalū deorū sacer chors, et ibi in medio
 Desiderabile quiddā personabat Latonæ et Iouis filius,
 Aurea cithara. Deorū autē pauimentū, purus Olympus.
 Ibi Senatus, et fœlicitas infinita in circuitu erat, (næ,
 Immortalū in certamine. deæ autē duces erāt cætile
 Musæ Pierides, stridulè canentibus similes.

Ibi uerò portus tutus indomiti maris
 Circulari forma factus erat ex toto solido stanno,
 Inundanti similis. multi tamen in medio ipsius
 Delphines, hæc & illæ discurrebant, pisces capiētes,

Natan-

Ναχομομόις Ινιδαι, Δοιοὶ δ' ἀναφυσιόωντι
 Ἀργύρεοι Δελφῖνες ἰφοίτωρ ἐκλεπας ἰχθύς.
 Τῶν ὑπὸ χάλκαιοι τριόν ἰχθύς, αὐτὰρ ἐπ' αὐταῖς
 Ηγο αὐτὴρ Ἀλίσους διδοκμημόνος, ἔχει ἢ χόρσιρ
 ἰχθύσιρ ἀμφίβληττον ἀπορρίψοντι εἰοικώς.
 Εὐ δ' ἦν ἠνυμόμαιο Δανᾶς ἱππότα πόρσους,
 Οὐτ' αὖ ἐπιφάνωρ σάκος ποσσὶν, ὅθ' ἱκᾶς αὐτῷ.
 Θαῦμα μέγα φράσασαδ', ἐπεὶ ὕδαρ' ἐξέειπε.
 Τὼς γὰρ μιν παλάμαις τῶξε ἑλνυτὸς ἀμφιγυῖας,
 Χρύσειον ἀμφὶ ἢ ποσσὶν ἔχει πηδρόοντα τίδηλα.
 Ωμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελανόστον ἄορ ἱκατο,
 Χάλκιστον ἐκ τελαμῶνος, ὃ δ' ὥσπερ νόμ' ἐποῖατο.
 Παῦν ἢ μεταφρενον εἶχε λαρὴ Δανοῖο πιλῶρ
 Γοργῆς, ἀμφὶ δέ μιν λύβυσις θῆε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀργυρεὴ θύσανοι ἢ λατνωρσύντο φαεινοί,
 Χρύσειοι, Δαινὴ ἢ πῶρὶ λιροτάφοισιν αὐαντος
 Κᾶτ' αἰδὸς λιωίν, νυκτὸς ῥόφον αἰὼν ἔχουσα.
 Αὐτὸς ἢ ἀσύνδοντι, λαὶ ἱρρίγοντι εἰοικώς,
 Πόρσους Δαναΐδης ἐτιταίνετο, τὰν ἢ μετ' αὐτόν,
 Γοργόνες ἄπλητοί τε, καὶ ὅφαται ἱρρίοντο,
 ἱμῖνα μακτέρ, ἐπὶ ἢ χλωρῷ ἀδάρμαντος
 Βανυσέωρ, δάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρμαγδῷ,
 Οξεία λαὶ λιγύως, ἐπὶ ἢ ζώνῃσι δρεάνοντες
 Δοιοὶ ἀππωρσύντ', ἐπικυρτώνοντι λαρλίνα.
 Λίχμαζον δ' ἀράτῳγε, μόνος δ' ἐχάρακτον ὀδότης,
 Ἀγρία δόρνομενῶ, ἐπὶ Δανοῖσι ἢ λαρλίνοισι
 Γοργείοις, ἰδονάτο μέγας φόβος, οἱ δ' ὑπὲρ αὐτῶν.
Λοδρεῖ

Natantibus similes. duo autem supra inflantes aquas
Argentei delphines inuadebant mutos pisces.

A' quibus arci tremebant pisces. sed in litoribus
Sedebat uir piscator apparēs. habebat aut in manib.
Piscibus rete abiecturo similis.

Ibi erat bene comata Danaes eques Perseus,
Neq; utiq; attingens scutū pedibus, neq; lōgē ab ipso.
Mirū magnū cogitatu: quoniā nullo pacto infixerat.
Sic enim manib. ipsū fecit inclytus utroq; crure claud,
Aureū. circa autem pedes habebat alata calciamēta.
Humeris aut ipsū circa se nigra uagina inclusis iā
Ferre, ex loro. ille aut ut imaginatio uolabat. cēbat.
Omne autem dorsum habebat caput grauis monstri
Gorgoos. circa aut ipsum speculū discurrebat. mirabi
Argenteum. uilli aut suspensi erant lucidi, (le uisu,
Aurei. grauis autem circa tempora regis
lacebat Orci galea. noctis tenebram grauem habens.
Ipse autem festimanti & rigenti similis,
Perseus Danaes filius extēdebatur. ille aut post ipsū
Gorgones inapplicabilesq; et inenarrabiles promptē
Cupientes capere: & in uiridi adamante (stabant,
Ascendentibus, resonabat scutum magno tumultu
Acute & stridule. & in zonis dracones
Bini dependebant, & attollebant capita.
Lingebāt aut utiq; illi, & impetu imprimebāt dētes,
Asperē aspicientes: & in grauibus capitibus (ipsos
Gorgoneis agitabatur magnus terror. qui uerō cōtra

f Homi-

Ἄνδρες ἰμαρναῖοι, πολεμῆια τούχῃ ἔχοντες·
 τοὶ γὰρ ὑπὸ σφετέρῃς πόλιος, σφετέρῳ τε τοκῇῳ
 λοιμὸν ἀμύνοντες, τοὶ γὰρ, προθίειν μεμαῶτες.
 Πολλοὶ γὰρ λίεατο, πλείονες δ' ἐτι δῆριον ἔχοντες
 Μάρνανθ'· αἱ γὰρ γυναῖκες ἐν δαμνῶν ἐπὶ πύργῳ
 χάλκειον ὀξὺ βόων, λιπατὰ δ' ἐδρύνθηοντο πάρεάς,
 Ζωῆσιρ ἰνελαι, ὄργα λιλντῆ ἡφάισιοι.
 Ἄνδρες δ' οἱ πρεσβῆες ἴσαν, γῆρας τε μέμαρπον,
 Ἀθρόοι ἐν τοδῶν πυλῶν ἴσαν, αὐτὰρ θεοῖσι
 Χεῖρας ἔχον μακαρίοισι, πόρῃ σφετέροισι τέλεισι
 Δαδίοτες, τοὶ δ' αὐτὲ μάχῳ ἔχον, αἱ γὰρ μετ' αὐτῶν
 Κῆρες λυαύναι, λυῆες ἀραβῶσαι ὀδύχτας,
 Δαινῶπι, βλοσυροὶ τε, λαφοῖνοί τ', ἄπληστοί τε,
 Δῆριον ἔχον περὶ πειπνῶντων, πᾶσαι δ' ἀρ' ἴοντο
 Αἶμα μέλαν πῖεον, ὅρῃ γὰρ πρῶτον μεμάπειον
 Κέμονον ἢ πῖοντα νεύτατον, ἀμφὶ γὰρ αὐτῶ
 Βάλλ' ὄνυχας μεγάλας. Ψυχὴν δ' αἰδὼς δὲ λιανέον
 Τάρταρον ἐς ἑρυνόγνθ'. αἱ γὰρ φρεσὺς σὺν' ἀφίσαντο
 Αἵματος ἀνδρομέων, τὸν μὲν ῥίπτεσκον ὀπίσσω.
 Ἀψ' δ' ὁμαδον ἰαὶ μῶλον ἐθυῖον αὐθις ἰῶσαι·
 Κλωθὰ ἰαὶ λάχεσις σφιρ ἐφέσασαν, ἢ γὰρ ὑφῆσων
 Ἀτρεπος, ὅτι πῖον μεγάλην θεὸς, ἀλλ' ἄρα ἤγε
 Τῶν γε γὰρ ἀλλάων προφορῆς τ' ἤμ, πρεσβυτάτω τε.
 Πᾶσαι δ' ἀμφ' οἷ φωτὶ μάχῳ δειμῶν ἐθοντο·
 Δαινὰ δ' ἐς ἀλλήλας ἀράκον ὅμμασι θυμήνασαι.
 Ἐν δ' ὄνυχας χεῖρας τε θρασείας ἰώσαντο.
 Παρ' δ' ἀχλὺς εἰσθήει ἐπισμυγὸρήτε ἰαὶ αἰνῇ,
κλωθῇ,

Homines pugnarent, bellica arma habentes:
 Aliqui quidem pro sua urbe suisq; parentibus
 Restem arcentes: aliqui autem procurrere prompti.
 Multi quidē iacebāt, plures etiā contentionē habētes
 Pugnabānt, & mulieres bene factis in turribus
 Ferreē acutē clamabāt, et dilacerabāt unguib. genas,
 Viuis similes, opera incluta Vulcani.
 Viri autem qui seniores erant, senectutemq; ceperāt,
 Congregati extra portas erant, & dijs
 Manus extēdebāt beatis, pro suis filijs (aut ad ipsos
 Timentes. rursus uerō aliqui alij pugnā habebāt, ipsæ
 Parcæ nigræ, albos concutientes dentes, et iabiles,
 Graues uoce, et terribiles aspectu, & funestæ, & in sa
 Cōtētionē habebant de cadentib. omnes aut cupiebāt
 Sanguinem nigrū bibere: & quem primum rapuissēt
 Iacentē uel cadentē nuper sauciū, circa quidē ipsum
 Iaciebāt unguēs magnos, animā in orcū ut dimitterēt,
 Tartarū ad frigidū. illæ aut mētes statim ut placassent
 Sanguine humano, hoc cadauer piceiebāt retrō. (tes:
 Retrō aut ad clamorē et cōflictū discurrebāt iterū eū
 Et Clotho et Lachesis ipsis instabat, et quidē aliquāto
 Atropos: neq; erat magna dea sed certē illa (minor
 Istarū quidem aliarū pręstantior erat, et antiquior.
 Omnes aut circa unū hominē pugnā acerbā faciebāt:
 Grauitēr autem adinuicem afficiebant oculis iratæ.
 Ibi unguēs manusq; audaces æquabant.
 Et iuxta Achlys adstabat, inuisaq; & grauis,

Χλωρὴν, αὐθαλὴν, λιμὴν ἡαταπεπτηγὰ,
 Γανοπαχὺς. μακροὶ δ' ὄνυχες χείριστον ὑπῆσαν.
 Τῆς ἐν μὲν ῥινῶν μύξι, ῥέον, ἢ ἢ παραιῶν
 Αἶμα' ἀπιδείβει· ὄραζε. ἢ δ' ἀπλκτορ σισαργῆα,
 Εἰσθήκει. πολλὰ δ' ἢ ἰόνις ἡατρυνύνοσθαι ὤμας,
 Δάκρυσι μυδαλέν. παρὰ δ' ὄνυργος πόλις αὐδρῶν.
 Χρῦσαι δέ μιν εἶχον ὑπὲρ θυροῖς ἀγαργῆαι
 Ἐπ' αὐτῶν. τοὶ δ' αὐδρῆς ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε
 Τέξιν εἶχον. τοὶ μὲν γὰρ ἐν σώτρει εἶπα' ἀπλκτορ
 Ἡγοῦντ' αὐδρῆς γυναικα. πολλὸς δ' ὕμνος αἰὶνός.
 Τῶν δ' ἀπ' αἰδομένων διαίδων σέλας αἰλύφαζε
 Χόρσιν ἐν δμῶν. ταὶ δ' ἀγλαΐαις τε καλῶν
 Πρόδ' ἐκτορ. τοῖσι δ' χοροὶ παίζοντες ἵκοντο.
 Τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἴσαν αὐδρῶν,
 Ἐξ ἀπαλῶν στομάτων. περὶ δέ σφισιν ἄγνοτο ἡχῶ.
 Αἶ δ' ὑπὸ φορμύγων αἶαγον χορὸν ἰμόροντα.
 Εὐθρῶν δ' αὐτῶν ἐτέρωθεν νέοι λώμαζον ὑπ' αὐλῶ.
 Τοὶ γε μὲν αὐτῶν παίζοντες, ὑπ' ὀρχασμῶν καὶ αἰοιδῶν,
 Τοὶ γε μὲν αὐτῶν γελῶντες, ὑπ' αὐλατῶν ἱκανοί
 Πρόδ' ἐκτορ. πᾶσαν δ' πόλιν θαλίαις τε χοροῖς τε,
 Ἀγλαΐαις τ' εἶχον. τοὶ δ' αὐτῶν προπαρόντες πόλιν
 Νῆσθ' ἱππῶν ἐπιβάντες, ἐβούνορ. οἱ δ' ἀροτῆρες
 Ἡρακλῶν χθόνα θίαν. ἐπιστολάδην δ' χιτῶνας
 Ἐσάλατ', αὐτὰρ εἰς βαθὺ λῆϊον. οἱ γὰρ μὲν ὕμνων
 Αἰχμῆς ὀξείης ἡορωνιόωντα πέτῃλα,
 Βελόμωνα σφαχῶν, ὥσεί δὴ κμάτορος ἀκτῆν.
 Οἱ δ' αὖ ἐν ἐκτεταταῖσι δίορ, καὶ ἐπιπλορ ἀλλῶν.

οἱ δ'

Viridis, sicca, fame cadens,
 Genua pinguis. longè uerò ungues manibus suberāt.
 Cuius qdē ex narib. mucores fluebāt, ex maxillis autē
 Sanguis stillabat ad humum. illa autē immense ridens,
 Stabat. multus autem puluis super florebat humeros,
 Lacrymis humida. iuxta autē bene turrita urbs uirorū.
 Auræ autem ipsam habebāt super foribus adaptatæ
 Septem portæ. uiri autem in conuiujs & choreis
 Delectationē habebāt. ij enim in bene seruante curru
 Ducebāt uiro mulierē. multus autē Hymeneus orieba
 Lōgē autē ab ardētib. facib. lumē inuoluebatur (tur.
 Manibus in ancillarum, quæ & splendoribus floridæ
 Anteibant. quas & choreæ ludentes sequebantur.
 Alij quidem sub stridulis tibijs mittebant uocem
 Ex teneris oribus. in ipsis autem frangebatur sonus.
 Aliæ uerò sub citharis reducebāt chorū dulcē. (tibia.
 Inde autē rursus ex altera parte iuuenes lasciuebāt sub
 Alij quidem rursus ludentes, sub chorea & cantu,
 Alij quidem rursus ridentes, sub tibicine unusquisque
 Anteibant. omnē autē urbem & conuiuia, et tripudia,
 Et splendores habebant. alij autem rursus ante urbē
 Terga equorum inscendentes discurrebant. alij autē
 Rumpebant terram diuam, ornateq; uestes (aratores
 Gerebāt succinctas: sed erat profunda scges. alij qui-
 Cuspilibus acutis rostrata folia, (dem metebant
 Grauata spicis, tanquam Cereris fructum.
 Alij in manipulis ligabant, & implebant arcem.

Οἱ δ' ἐτρύγων οἶνας, ἀρεπαύνας οὐ χόρσιν ἔχοντες.
 Οἱ δ' αὐτ' ἐς ταλαρὺς ἐφόρειον ὑπὸ τρυγητέρων
 Λουκῆς καὶ μέλανας βότρυας, μεγάλων ἀπὸ ὄρχων
 Βειβομένου φύλλοισι, καὶ ἀργυρέης ἐλίναςιν.
 Οἱ δ' αὐτ' ἐς Ταλαρὺς ἐφόρου, παρὰ δὲ σφισιν ὄρχος
 Χρῦσιος ἦν (ἡλυτὰ ὄργα περίφρονος ἠφάισιο)
 Σαόμνος φύλλοισι, καὶ ἀργυρέοισι λάμαξι.
 Τοίγε μὲν ἦρ παίζοντες ὑπ' αὐλητῇ ἐκαστος,
 Βειβόμενος σταφυλῇσι μελαύθησαν ἧ μὲν αἶδε.
 Οἷγε μὲν ἐτράπιον, τοῖ δ' ἔρπον, οἱ δ' ἐμάχοντο
 Πύξτε καὶ ἐλληδόν, τοῖ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἔρπον,
 Ἄνδρες θηρσυνταί, καὶ ἡραρχαρόδοντε κυῖε πρὸς
 ἱέμενοι μαπείην, οἱ δ' ἱέμενοι ὑπαλύνεαι.
 Παρ' δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον, ἄμφι δ' αἰέθλων
 Δῆμον ἔχον, καὶ μόχθον, εὐπλενίωρ δ' ἐπὶ δίφρων
 Ἡνίοχοι βεβαῶτες, ἐφίεσαν ὠκείας ἱππας,
 Ρῦτ' ἀχαλαίνοντες, τά δ' ἐπικροτέοντα πέτοντο
 ἄρματα ἡκολήεντ', ἐπὶ ἧ πλημναι μέγ' αὐτίων.
 Οἱ μὲν ἄρ' αἰθίων εἶχον πόνον, ὅδ' ἐποτέσφιεν
 Νίκην ἐπὶ λυῦσθ, ἀλλ' ἀκραιτον εἶχον αἰθλον.
 Τοῖσι ἧ καὶ πρῦκειτο μέγας τρίπος οὐτὸς ἀγῶνας,
 Χρῦσεος, ἡλυτὰ ὄργα περίφρονος ἠφάισιο.
 Ἀμφὶ δ' ἵτω ρέον ὠκεανὸς, πλήθοντι ἰοικῶς.
 Πᾶν ἧ σιωεῖχε τέκος πολυδαίδαλλον, οἱ ἧ κατ' αὐτὸν
 Κύννοι ἀόρσιπόται μεγάλ' ἔπνον, οἱ ῥά γε πολλὰ
 Νῆχορον ἐπ' ἄκρον ὕδωρ, παρ' δ' ἰχθύες δονέοντο,
 Θαῦμα ἰδίην καὶ βυθὶ βαρυντὶ πῶ' ἔδιδε βυλάς

Ἡφαιστος

Alij uindemiabant uites, falces in manibus habentes.
 Alij aut rursus in cistellas ferebant à uindemiatorib.
 Albos & nigros racemos, magnis à puluinis
 Oneratis folijs & argenteis clauiculis.
 Alij rursus in cistas ferebant. iuxta aut ipsos puluimus
 Aureus erat (inclyta opera solertis Vulcani)
 Concussus folijs & argenteis palis.
 Alij quidem igitur ludentes, sub tibicine quilibet,
 Oneratus uuis, nigrescebant autem quidem iste.
 Alij quidē uertebāt, et hi hauriebāt, et illi pugnabant.
 Pugiliterq; et luctādo. alij aut pedib. ueloces lepores
 Viri uenatores, & duo dētati canes iuxta (uenabātur
 Cupiētes capere, illi uerò cupiētes aufugere. (tamen
 Apud ipsos aut eqtes habebāt laborē. circa uerò cer-
 Cōtēttonē habebāt et laborē. bene uerò cōplicatos in
 Aurige ascēdentes immittebāt ueloces equos, (currus
 Frena laxantes. at illi strepentes uolabant,
 Currus cōpaēti, orbilia uerò ualde resonabant. (ipsis
 Alij quidem immensum habebant laborē. neq; unquā
 Victoria expediebatur, sed anceps habebāt certamē.
 Istis aut et propositus erat magnus tripus intra certa
 Aureus, inclyta opera solertis Vulcani. (men,
 Circa autem oram fluebat Oceanus pleno similis:
 Omne aut continebat scutum, ualde uarium. et in ipso
 Cygni acriuoli ualde clamabant. qui certē multi
 Natabāt in summa aqua, et iuxta pisces gestiebāt, (lia
 Mirabile uisu etiā Ioui graui strepētī cui, ppter cōsi
 f 4 Vul-

Ηραιοτος ποίησι σάκος μέγα τι θιβαρόν τι,
 Αρσάμενος παλάμῃσι, τὸ μὲν διὸς ἄλκιμος υἱός,
 Γάλλῳ ἐπικρατέως, ἐπὶ δ' ἐπὶ πῶς θόρε Δίφρῳ,
 ΐκελος ἀποδρόπῃ πατρός διὸς αἰγίοχοιο,
 Κῦφα βιβᾶς, τῷ υἱόχῳ ἱρατόρος ἰόλαος
 Δίφρῳ ἐπιμβεβᾶς ἰδυύντο ἱαμπύλον ἄρμα.
 Αἰγίμολον δὲ σφ' ἦλθε θιὰ γλαυκῶπις Ἀθλίην,
 Καὶ σφίεσ φωνάσας ἔπια πῖρρόντα προσκύνει·

Χαίρετε λυγγῆος γενεὴ τελευταίου. (σωρ,
 Νυῦ δὲ ζῶντος κράτος ὕμμι διδοὶ μακαρίεσιν ἀνάσ-
 κύνοντ' ἔξεραιρ, καὶ ἀπὸ ἱλυτὰ τσύνχεια δῦσαι.
 Ἄλλο δὲ σοι τί ἔπος ὄρεῖ, μέγα φέρτατε λαῶν.
 Εὗτ' αὖ δὲ λύνον γλυκὸρ ἄϊωνος ἀμείρεται,
 Τὸν μὲν ἔπειτ' αὐτῇ λιπείην, καὶ τσύνχεια τοῖο.
 Αὐτὸς ἢ βροτολογὸν ἄρῃν ἐπὶ νῶτα δοκύσας,
 Ἐνθα γυμνωθέντα σάκους ὑπὸ δαιδαλίοιο
 Ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς, οὐδ' ἤτάμον ὀξεί χαλκῷ,
 Ἀψ' δ' ἀναχωρήσας, ἔπειτ' ἐν τοι αἰσιμόρ ἔστιν
 Οὐδ' ἔπειτ' ἐλπίην, ὅτι ἱλυτὰ τσύνχεια τοῖο.
 Ως εἰπὼς ἐς Δίφρῳ ἰβήσατο διὰ θεῶν,
 Νήλῳ ἀθανάτης χόρσιν καὶ λῶδος ἔχυσας,
 Εὐρυμενῶς, τότε δὲ φάει διόγοντος ἰόλαος
 Σμὸρ δαλίου ἔπποισιν ἐκίπλετο, τοί δ' ἐπ' ὁμοπλῆς
 Ρίμφ' ἐφόρον θόρον ἄρμα, λονίοντες πεδίῳ.
 Ἐρ γὰρ σφιν μενός ἦκε θιὰ γλαυκῶπις Ἀθλίην,
 Αἰγίδ' ἀνασείσασα, πόριγονάχιζε ἢ γαῖα.
 Τοί δ' ἄμυνδεις προγόνοντ' ἱκελοι πυρὶ καὶ θυέλλῃ,
 Κύνους

Vulcanus fecit scutum & magnum & solidum,
 Aptans manibus. quod quidem Iouis fortissimus filius
 Vibrabat firmiter, & in equestrem saliebat currum
 Similis fulguri patris Iouis caprigeri,
 Leuiter uadens. cui auriga fortis Iolaus
 Biga conscensa direxit flexibilem currum. (nerua,
 Propè aut ipsi uenit dea faciem glaucam habens Mi
 Et ipsos uocans, uerba alata allocuta est:

Saluete Lyngei profapia Telecleti.

Nunc Iupiter fortitudinem uobis det beatis imperās,
 Et Cygnum interficere, & inclyta arma spoliare.
 Aliud aut tibi quoddā uerbū dicā, lōgè præstātis. po
 Quādo iam Cygnū dulci seculo priuaueris, (pulorū:
 Hunc quidē postmodū ibi relinquere, & arma illius.
 Ipse aut hominū corruptorē Martē post terga seruās,
 Quando denudatum scuto ab ingenioso
 Oculis uideris, tum sauciato acuto ferro.
 Statim autem recedito. Quoniam tibi non fatale est,
 Neq; equos capere, neq; inclyta arma ipsius.
 Sic fata, in bigas ascendit diua dearum,
 Victoriā immortalibus manibus & gloriā habēs,
 Celeriter. tunc iam utiq; generosus Iolaus,
 Terribiliter equis acclamauit. illi aut ab increpatiōe
 Perniciter ferebāt celerē currū, puluerē faciētes cāpo.
 Quoniā ipsis uires immisit cæsios oculos habēs Mi—
 Scutū concutiens. circumgenuit autē terra. (nerua,
 Illi aut simul procedebant, similes igni uel procelle,

f s Cy-

Κύννος θ' ἵππόδαμος, καὶ ἄρης ἀνόρητος αὐτῆς,
 τῶν δ' ἵπποι μὲν ἐπειθ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν
 ὀξεία λρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγρυτο ἦχῳ,
 Τὸν πρότορος προσέειπε βίη ἠρακλεΐη·
 Κύννι πέποι, τί νυ νῶϊν ἐπίχετορ ὠκείας ἵππας,
 Ἀνδράσιρ οἳ τε πόνος καὶ οἷζυος ἰδρυες ἀμείβῃ,
 Ἀλλὰ πάρεξ ἔχε δίφρον ἐνέξοον, ἠδὲ μελίσθον
 Εἶνε πάρεξ ἰούαι, τρηχίνα δέ τοι παρελαύνω,
 Ες λυύνα ἀνὰ κτλ, ὃ γὰρ διωάμεαι τε καὶ αἰδοῖ
 Τρηχίνος προβέβηκε, σὺ δ' εὖ μάλα οἶδα καὶ αὐτός,
 Τῷ γὰρ ὀπῆας παῖδα, θεμιτονόλῳ λυανῶπιρ.
 Ω πέποι, ἔμην γὰρ τοι ἄρης θανάτοιο τελευτῆων
 Ἀρκέσει, εἰ δὲ νῶϊ συνοισόμεθα πόλεμίζον,
 Ἦδη μὲν τε ἐφ' ἡμῖν καὶ ἄλλοτε περὶ θλῦσαι
 Εὐχεος ἡμετέρων, ὅθ' ὑπὲρ πύλων ἡμαθόντων
 Ἀντίος ἔσθ' ἡμεῖο μάχης ἄμοτον μνηστῆρων,
 Τρεῖς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δαυρὶ τυπαῖς, ἠρέεσατο γαῖῃ,
 Οὐτα μὲν σάκειος, τὸ δ' ἵππετρατον ἤλασα μικρόν,
 Γαντὶ μὲν ἀπὸ σὺ δαυρ, διὰ δ' ἡμέγα σάκος ἄραξα,
 Πρὶν ὅθ' ἐν κοινίῃσι χαμαὶ πῆσαν, εὐχεος ὀρμῇ,
 Εὐθά κε δὲ λωβητὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθην
 Χόρσιρ ἐφ' ἡμετέρῃσι, ληπῶν σῶα βροτόντα,
 Ως ἔφατ'· ἔσθ' ἄρα Κύννος εὐμελὴς ἐμνοῖνα,
 Τῷ ἐπιπεθόμονος ἐχέμον ὄρουσάρματα ἵππας, (αν,
 Δὲ τότε ἀπ' ἐν πλεῖστον δίφρων θόρον αἰψ' ἐπὶ γαῖ-
 Γαῖς τε διὸς μεγάλῃ, καὶ ἐνναλίοιο ἀνὰ κτλ,
 Ἠνίοχοι δ' ἐμπλήν ἔλασαν καλῶν τευχῶν ἵππας.

Τῶν

Cygnus equorū domitor, Marsq; insatiabilis clamore.
 Istorum aut equi quidē posteaquā obuiātes adinuicē
 Stridulē hinnuerūt, et circa ipsos frāgebatur sonitus,
 Istum prior affata est fortitudo Herculea:

Heus Cygne, quid nobis prohibetis ueloces equos,
 Hominibus qui et laboris et æumnarū periti sumus?
 Sed extrā habe bigas bene ornatas, et à uia

Cede extrā cundo. Trachinam autem tibi ueho,
 Ad Ceycem regē. Ille enim et potestate et uerecūdia
 Trachinis præcellit. tu quoq; satis scis et ipse.

Huius. n. uxorē habes natā, Themistonoē nigros ocu-
 Heus tu, nō qdē. n. tibi Mars mortis finē (lōs habētē:
 Arcebit, siquidem nos concurremus in conflictu.

Iam equidem et ipsum dico aliquando expertum esse
 Lanceam nostram, quando in Pylo arenosa

Contrarius stetit mihi in pugna insatiabiliter furens.

Ter quidem à mea lancea percussus, incubuit terræ,

Vulnerato scuto. quartò autem percussus crus

Omni robore urgens, et magnum scutum disrupi.

Pronus aut in puluerib. humi cecidit, lanceæ impetu,

Atq; ita infamis inter immortales factus est

Manibus ab nostris, relinquēs spolia cruenta. (bat

Sic dicebat. neq; Cygnus, bene peritus hastæ, cogita-

Huic obtemperans cohibere bigā trahentes equos.

Ac tūc à bene implicatis bigis desiliit statim ad terrā,

Natusq; Iouis magni, et Martis regis.

Aurige autem iuxtā impulcrūt pulchrijubos equos.

Horum

Τῶν δ' ὑποσσομένων λιανάχιζι πῶς δὴ ῥέει χθών.
 Δε δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρειος μεγάλῳ
 Πέτρῳ ἀποθρόσκουσιν, ἐκ' ἀλλήλων ἢ πείσῳσι,
 Πολλὰ ἢ ἄρ' ὑψίνομοι, πολλὰ δέ τι πῶσαι,
 Λιγαυοὶ τε ταυνὴ ῥίβοι ῥύγνυνται ὑπ' αὐτῶν,
 Εἴμφο λιτανδομοσῶν, ὡς πεδίου δ' ἀφίκνυνται.
 Δε οἱ ἐκ' ἀλλήλοισι πείσῳ, μέγα λικλήγοντες.
 Ρᾶσα ἢ μυρμιδόνων τε πόλις, λιλεῖται ἰαωλκός,
 Ἀρνητ' ἢ δ' ἐλίκη, ἀνθεά τε ποιήσας,
 Φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἰαχον. οἱ δ' ἀλαλητῶ
 Θιπασίῳ συνίσταν. μέγα δ' ἐκτυπε μυτιέτα ῥόνος.
 Καθὰ δ' ἀφ' ἀπ' ἔρανόθεν ψιᾶδας βάλεν αἵματοῖς.
 Σῆμα τιθεῖς πολέμοιο ἐὼ μέγα θάρσει παιδί. (σας,
 Οἷος δ' ἐν βύσσης ὄρειος χαλεπὸς προῖδέδω
 Κάπρος χαυλιόδωρ, φρονίει ἢ θυμῷ μαχίσσασθαι
 Ἀνδράσι θυρσντῆς, θῆγει δέ τι λυκὸν ὀδόντα
 Δοχμωθεῖς, ἀφρὸς ἢ περὶ στόμα μαστιχέωντι
 Λαίβεται, ὅσας δέ οἱ πυρὶ λαμπιτόωντι ἥϊλιν,
 Ορθὰς δ' ἐν λοφίῃ φέρονται τέχας, ἀμφὶ τε διαρύν.
 Τῷ ἱκελὸς Διὸς ἦος, ἀφ' ἱππέας θόρε δίφρον.
 Ἥμος ἢ χλοορῶ λιανόπιδρος ἠχέτα τέτλιξ,
 Οἷω ἐφιδόμονος θέρος ἀνθρώποισιν αἰείδων
 Ἀρχεται, ὥτι πῶσις καὶ βρωσις θυλὺς ἔρση,
 Καὶ τε πανκμήριός τε καὶ ἡῶς χέει σὺ δὴν,
 Ἰδα ἐν αἰνοτάτῳ, ὁπότε χροά σείριος ἄξει.
 Τῆμος δὲ λίγχοισι περὶ γλῶχες τελέθωσι,
 Τὲς τε θέρει σπάρκων, ὅτ' ὄμφαντες αἰόλονται,

Horum aut irruentium pedibus substrepebat lata terra.
 Ac ueluti quando ab alto uertice montis magni
 Saxa defiliunt, et inuicem cadunt,
 Et multae quercus alticomae, multae et abietes,
 Et populi extensis radicibus rumpuntur ab ipsis,
 Facile deuolutibus, usque dum ad planum perueniunt:
 Sic illi inter sese concurrerunt, uehementer clamantes.
 Omnis aut et Myrmidonum urbs, et inclita Iolcus,
 Et Arne, et Helice, et Anthea herbosa, (multum
 Clamore ab amborum ualde resonabant. illi aut cum tu
 Mirando concurrerunt. Valde aut resonuit consulator Iu
 Et ab caelo guttas deiecit cruentas, (piter,
 Signum faciens belli suo magnum audaci filio.
 Qualis aut in conuallibus motis asper ad uidendum (dum
 Aper curuos dentes habes, furit aut animo ad pugnam
 Cum uiris uenatoribus, acuit autem album dentem
 Curuatus, spuma autem circa os mandenti
 Stillat, oculi autem ipsi igni lucido assimilantur,
 Erectas autem in dorso riget setas, et circa collum:
 Huic similis Iouis filius, ab equestri defiliit curru.
 Quando aut uiridi nigras alas habens sonora cicada,
 Ramo insidens aetatem hominibus cantare
 Incipit, cui et potus et cibus tener ros,
 Etiam toto die et ab aurora fundit cantilenam,
 Calore in grauissimo, quando corpus Sirius siccatur:
 Tunc sane in milijs cuspidulosa folia sunt,
 Quae aestate seminant, uuae cum subrubescent,
 Cuius.

Οἷα διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμ' ἑκαὶ ἄχθος,
 Τὸν ὥρην μαρναντο, πολὺς δ' ὀρυγματῶς ὀρώρει·
 Ως ἢ λέοντε δύο ἀμφὶ ἱταμένους ἐλάφοιο
 Αἰχμῇσι λοτεύοντε, ἐπὶ σφέας ὀρμήσωσι,
 Δανὴ δέ σφ' ἱαχὴν, ἄραβός θ' ἅμα γίνετ' ἐδόντων,
 Ἡδ' ὥς τ' αἰγυπιοὶ γαμψόσυχες ἀγνυλοχεῖλαι
 Πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα λελάζοντε μαχέδην,
 Αἰγὸς ὄρεσινόμας, ἢ ἀγροτέρης ἐλάφοιο
 Πίονος, ἥν τ' ἐδάμασσε βαλὼν αἰθήριος αἰὲρ
 Ἰφ' ἀπὸ νυκτὸς αὐτὸς δ' ἀπαλίσσεται ἄδλῃ,
 Χώρα δῖοις ἐὼν· οἱ δ' ὀτραλέως ἐνόησαν,
 Εὐθυμῶνς ἢ οἱ ἀμφὶ μάχην δειμῖαν ἔβηντο·
 Ως οἱ λευκαγότες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρυσαν.
 Εὐθ' ἤτοι λύκνος μὲν ὑπὸρμυγνέος διὸς ὑόν
 Κτεινέμεναι μεμαῶς, σάκε' ἐμβαλε χάλκιον ἐγχεῖ.
 Οὐδ' ἐρρήξεν χαλκὸν, ὄρυτο ἢ δῶρα θεοῖο.
 Αμφίτρωνιᾶδης ἢ, βίη κ' ἀκλινείη,
 Μεσσηγὺς Λόρυθος τε καὶ ἀσπίδος ἐγχεῖ μακρῷ
 Αὐχυνά γυμνωθέντα θεῶς ὑπὸν ὄρθε γονεῖν,
 Ἡλᾶσ' ἐπιπρατέως, ἀπὸ δ' ἀμφω κέρσε τόνοντε
 Ἀνδρεφόνος μελίσ'· μέγα γὰρ θεῖος ἐμπίσσε φωτός.
 Ἡεῖπε δ' ὥς ἄτε τίς ἀρὺς ἤριπν', ἢ ὅτε πέτρῃ
 Ἡλίβατος, πληγεῖσα διὸς φολέεντι Λόραυνῷ.
 Ως ἐρεπ', ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τούχια ποικίλα χαλκῷ.
 Τὸν μὲν ἔπειτ' ἔασε διὸς ταλακαφείδος υἱός.
 Αὐτὸς ἢ βροτόλοι γορ αἶλιν προσικύτα, δοκύσας,
 Δαιτὸν ὀρῶν ὄσσοισι, λείων ὥς σώματι λύρσας,

Cuiusmodiet Bacchꝰ dedit hominibꝰ. leticiã et dolorẽ,
 Ea hora pugnabãt. uehemẽs aut tumultus excitaba-
 Ut autem leones duo circa interfectam ceruam (tur.
 Adinuicem irascentes, inter se corruunt,
 Rigidus autẽ ipsis clamor, strepitusqꝰ simul fit dẽtiũ:
 Aut ut uultures curuis unguibus, curuisqꝰ rostris,
 Petra in alta ualde clangentes pugnant,
 Capræ in mōtibꝰ. pascentis gratiã, uel syluestris ceruæ
 Pinguis, quam domuit sagittans uigorosus uir
 Sagitta ab neruo: ipse uerò uagatus est aliò, (runt,
 Loci imperitus existẽs. illi aut quã primũ cognoue-
 Celeriter aut sibi pugnam acerbã pro ea susceperũt.
 Sic isti uociferantes adinuicem irruerunt.
 Ibi uidelicet Cygnus quidem præpotentis Iouis filiũ
 Interficere meditans, scutum percussit ferrea lancea,
 Neqꝰ fregit æs, tuebantur autem dona Dei.
 Amphitryonides autem, fortitudo Herculeã,
 In medio & galeæ & scuti lancea longa
 Collum denudotum celeriter infra barbã
 Vulnerauit forti, & ambos incidit neruos
 Homicida fraxinus. magnum enim robur incidit uiri.
 Cecidit autẽ, ueluti quãdo aliqua quercus corruit, uel
 Altũ, percussũ Iouis ardenti fulmine: (quando saxum
 Sic cecidit, eiqꝰ circũ sonuerũt arma uariegata ferro.
 Illũ qdẽ postea dimisit Iouis magnanimus filius. (uãs,
 Ipse aut hominũ corruptorẽ Martẽ pꝑrediẽtẽ obser-
 Terribiliter intueñs oculis, leo tãquã corpus cõsecutus,
 Qui

Ος τι μάλ' οὐδυνέως ρινὸν ἑρατόροισι δύνχιασε
 Σχίσας, ὅττι τάχιστα μελίσφρονά θυμὸν ἀπύρεα.
 Εμμενέως δ' ἄρα ἔγι κελαινὸν πύμπλαται ἦτορ.
 Γλαυκιδίωρ δ' ὅσοις θανόν, πλυσράς τε καὶ ἄμους
 Οὐρῇ μαστιγῶν, ποσὶ γλάφῃ, ὅδε τις αὐτὸρ
 Ἐτλη ἐς αὐτὰ ἰδὼν χειδὸρ ἐλθεῖν, ὅδε μάχεσθαι.
 Τοῖος ἄρ' ἀμφιτρυννιάδαί, ἀνόρητος αὐτῆς,
 Ἀντίος ἴση ἄρνος, οὐὶ φρεσὶ θάρσος αἰξῶν,
 Εἰσυνμύως. ὁ δέ οἱ χειδὸρ ἤλυθεν, ἀχνύμενος ἑῷ.
 Ἀμφότεροι δ' ἰάχοντις, ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρυσαν.
 Ως δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλας πέτρης πρηνῶνος ὄρυσσά,
 Μακρὰ δ' ἐπιθρώσκεινσά κυλίνδεται, ἡ δέ τι ἡχὴ
 Ἐρχεται ἐμμιμαῖα, πάθος δέ οἱ ἀντιβόλησεν
 Ὑψιλὸς, τῷ δὲ σωσμένηται, οὐδ' αὖ μιν ἰχθῆ·
 Τόσση ὁ μὲν ἰαχὴ φρεσὶ φάρματος ὕλιος ἄρης,
 Κεκληγὼς ἐπόρουσεν· ὁ δ' ἐμμαπῆως ὑπὲρ λειψέ.
 Ἀντὰρ ἀθλίωσιν ἑσθὴν διὸς αἰγιόχοιο,
 Ἀντίη ἤλθεν ἄρνος, ὄρεμνὸν αἰγίῳ ἔχουσα.
 Δαναὶ δ' ὑπόδρα ἰδῶσ' ἐπὶ πᾶσι πτόρόντα προσπύδα·
 Ἄρισ, ἐπὶ ἴχε μοῖος ἑρατόρορ, καὶ χεῖρας ἀάπτῃς.
 Οὐ γὰρ τοι θέμις ἴσθι ἀπὸ λυγρὰ τόνχεια δύσαι,
 Ἡρακλῆα λείναντα, διὸς θρασυκαρδίου υἱόν.
 Ἀλλ' ἄγε παῦε μάχης, μὴ δ' ἀντίος ἴθασ' ἐμῷ.
 Ως ἔφατ'· ἀλλ' ὃ πείθ' ἄριστος μεγαλήτορα θυμόν.
 Ἀλλὰ μέγ' ἰάχων, φλογὶ ἱκελὰ τόνχεια πάλων,
 Καρπαλίμως ἐπόρουσεν βίη Ἡρακλῆειν,
 Κατ' ἄμυναι μεμαῶς, καὶ ῥ' ἐμβαλε χέλιον ἔγχος.

Σπόρ—

Qui & ualde accuratè pellem tenacibus unguibus
 Scindens, quàm celerrimè dulcem animam abstulit.
 Constanter autem utiq; nigrum ipsius impletur cor:
 Ignitis aut̃ intuēs oculis terribiliter, et lato et hume-
 Cauda uerberans, pedib. fodit: neq; aliquis ipsum (ros
 Toleraret contrà aspiciens propè ire, neq; pugnare.
 Talis utiq; Amphitryoniades, insatiabilis clamore,
 Obuius stetit Marti, in mentibus audaciam augens
 Celeriter. ille autem ipsi propè uenit, dolens corde.
 Ambo autem uociferantes, adinuicem irruerunt.
 Quēadmodū aut̃, quando ab magno saxū cacumine
 Longeq; desiliens uoluitur, & fragor (corruens,
 Venit subitò ingens, rupes autem ei obsistit
 Alta, cui iam confertur, ibi ipsum retinet: (Mars
 Tanto quidem ille sonitu grauans currū perniciosus
 Vociferans irruit. ille autem incessabiliter excepit.
 Sed Minerva filia Iouis caprigeri,
 Obuia uenit Marti, tenebrosū scutū habens. (ta est:
 Grauius aut̃ ac toruē aspiciēs, uerbis uolucris allocut
 O' Mars, retine impetū fortē, & manus intangibiles.
 Non enim tibi fas est incluta arma spoliare,
 Herculem interficientem, Iouis audacicordem natū.
 Sed eia, cessa à pugna, neq; obuius sta mihi.
 Sic ait, sed non persuasit Martis magnanimū animū:
 Sed ualde clamans, flammæ similia arma uibrans,
 Celer irruit fortitudini Herculanæ,
 Interficere conans, et iaculatus est ferream lanceam,

Σπορχνόν, παιδὸς ἐν λωΐωρ περιτιθεαῖτος,
 Ερσάνει μὲγ' ἄλλω ἀπὸ ἧ γλαυκῶπις ἀθλίῃ
 Εγγχεὺς ὀρμὴν ἔτραπ', ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου.
 Δεινὸν δ' ἄφ' ἑὺ ἄχος εἶλον, ὄρυσάμενος δ' ἄρ' ὄξυ
 Εἰσὺν' ἐφ' ἥρα κλαῖ ἑρκατόροφρονι, τὸν δ' ἐκίοντα
 Ἀμφιτρωνιάδης δεινὸς ἀνέριτος αὐτῆς,
 Μηρὸν γυμνωθόντα σάκευς ὑπὸ δαιδαλίοις
 Οὔτασ' ἐπιπρατίως, διὰ ἧ μέγα σάκος ἄραξε
 Δέρατι νωμήσαν, ἐπὶ ἧ χθονὶ ἑάββαλε μέσση.
 Τῷ ἧ φόβος καὶ δαῖμος ἐντροχὸρ ἄρμα καὶ ἵππος
 Ἠλᾶσαν αἰψ' ἐγγυς, καὶ ἀπὸ χθονὸς ἐνρυσδαίνε.
 Ες δίφρου βῆκαν πολυδαίδαλαοι, αἶψα δ' ἐκείτω
 Ἴππος μασιότῃ, ἵκοντο ἧ μακρὸν ὄλωμπον,
 Υἱὸς δ' ἀλκμήκης καὶ λυδᾶλεμος ἰόλαος,
 Κύννορ συλήσαντες ἀπ' ὤμων ἰσχύια ἑλὰν,
 Νόσαντ', αἶψα δ' ἐκείτω πόλιν τραχίνον ἵκοντο
 Ἴπποις ὠκυπόδεσσι, ἀτὰρ γλαυκῶπις ἀθλίῃ
 Εξίειτ' ἔλωμπόν τε μέγαν, καὶ δώματα πατρός,
 Κύννορ δ' αὖ ἑβύξ θάπῃσιν, καὶ λαὸς ἀπαίρων,
 Οἶρ' ἐγγυς ναίων πόλιν ἑλατῇ βασιλῆϊ,
 Ἀνθλιν, μυρμιδόνων τε πόλιν, ἑλατῇ τ' ἰωνοῖσιν,
 Ἀργεῖον τ' ἡδ' ἐλίκλιν, πολλὸς δ' ἠγάγετο λαὸς,
 Τιμῶντες ἑὴν ἡν, φίλον μακάρτοσι θεοῖσι,
 Τῷ ἧ τάφοι καὶ σῆμ' αἰδοῖς ποίησεν ἄναρτος,
 Ομβρῷ χεῖματι πλῆθον, τὸς γὰρ μὴ ἀπώλων
 Λατοῖδας ἔνωξ', ὅτι ῥα ἑλατὰς ἐνατόμβας
 Οὔτις ἄγοι ποθοῖδε, βίη σὺλασσι δουδύνει.

Celerem, filio suo iratus pro mortuo,
 In scutum magnum, sed oculos glaucos habens Pallas
 Hastilis impetum auertit, deflectens à biga. (acutum
 Acerbus aut Martē dolor cepit, extrahens aut ensem
 Irruit in Hercule, animo fortissimū. at illū adueniētē
 Amphytrionides, graui insatiabilis clamore,
 Femur denudatum scuto ab ingeniose facto
 Vulnerauit fortiter, et magnum scutum perfregit
 Lancea diuisum, et in terram deiecit mediā. (equos
 Illi aut Pauor et Terror bonas rotas habētē currū et
 Impulerūt statim propē, et ab terrā latas uias habētē
 In currum posuerunt sabresactū: statimq; postea (pū.
 Equos flagellauerūt, et peruenerūt in longū Olym-
 Filius autem Alcmenæ, et inclytus Iolauus,
 Cygnū spoliantes ab humeris arma pulchra, (nerūt
 Recesserūt: statimq; postea urbē ad Trachinā perue-
 Equis uelocibus. sed glaucis oculis prædita Minerva
 Exiuit ad Olympum magnum, et domos patris.
 Cygnum uerò Ceyx sepeliuit, et populus infinitus,
 Qui propē habitabant urbes inclyti regis,
 Anthen, Myrmidonūq; urbē, et inclytā Iolcū, (lus,
 Arnenq; atq; Elicē. multus aut cōgregatus est popu-
 Honorātes Ceycē, charū beatis dijs. (naurus torres,
 Illius aut sepulchrū et monumētū inuisibile fecit A-
 Imbre hyemali abundans. sic enim ipsum Apollo
 Latonæ filius iussit, quoniam inclytas hecatombas
 Quicumq; duceret ad Pytho, ui spoliabat, insidians.

Τῆς ἀσιόδοις ἡ ἀρχὴ οὗ τῷ δ καταλόγῳ φέρεται
 μέχρι σίγῳ ν καὶ σ. ὑπώπυσται ἢ ἀεισοφάνης, οὐχ ὁ
 λωμινὸς, ἀλλὰ τις ἑτέρος χαμματινὸς, ὡς ἐν ἕσσαν
 αὐτὸν ἡσιόδῳ, ἀλλ' ἑτέρα τινὲς τὸν ὀμηρικὸν ἀσιόδῳ
 μιμήσασθαι προσερχομένη. μιγακλῆς ἢ ὁ ἀθύναιος
 γνήσιον ἢ οἶδε τὸ ποίημα. ἄλλως ἢ ἐπιτίμῃ τῷ ἡσιό-
 δῳ. ἄλλοι γὰρ φησι, ποιῆν ἕφαιστον τοῖς τ' μητρὸς
 ἑχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. ἀπαλλάνιος ἢ ὁ ῥόδιος οὗ
 τῷ γ. φησὶν αὐτὸ εἶναι, ἐν τῷ χαρμῆϊρος, καὶ ἐν
 τῷ τὸν ἰόλαον οὗ τῷ καταλόγῳ εὗρισται, ἰνιοχῶντα
 τῷ ἡρακλεῖ. ὡς αὐτὸς ἢ καὶ φησὶ χορὸς φα-
 ειρ, ἡσιόδῳ εἶναι τὸ
 ποίημα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ Η Σ Ι Ο Δ Ο Υ

ἢ ἀσιόδοις.

Huius Aspidis principiū in 4. Catalogo dicitur usq;
 aduersum 50, et 200. Suspiciatus est aut Aristophanes,
 non comicus ille, sed quidam alius grammaticus, non
 esse ipsam Hesiodi, sed alterius cuiusdā, qui Homerici
 scutum imitandum sibi delegerit. Megacles autē
 Atheniensis, legitimū poema agnoscit: sed alioquin
 reprehendit Hesiodū: absurdū enim esse, facere Vul-
 canum matris hostibus arma præbentem. Apollonius
 autē Rhodius in 3. dicit, ipsius esse, et ex stylo, et quod
 Iolaus in Catalogo inuenitur aurigans Herculi. Iti-
 dem et Stefichorus dicit Hesiodi esse
 hoc poema.

FINIS ASPIDIS

Hesiodi.

8 3

Alia

ALIA EIVSDEM

POEMATIS DE CLYPEO

Herculis translatio.

VALIS illa relictā domo ac patria
tellure,

Venit Thebas, secuta maritū Am-
phitryonem,

Alcmena, filia seruatoris populorū

Electryonis.

Quæ mulierum genus ornabat fœminearum, (bat
Formaq; & proceritate. mēte utiq; nulla cū ea certa
illarū, quas mortales mortalib. peperere cōcūbentes.

Cuius ex à uertice, ex à palpebris nigricantibus

Tale quiddam spirabat, quale & ab aurea Venere.

Atq; hæc talis existēs, tātū animo suū colebat cōiugē,

Perinde ut nulla unquā coluit mulierum fœminearū.

Quāquā ipsi patrē præstantē occidisset, ui domitū,

Ira cōmotus propter boues. relictā aut ille patria tel-

Thebas uenit, supplicans bellicosus Cadmaeis, (lure

Vbi idem habitabat cum ueneranda coniuge, (ipsi

Seorsim absq; cōcubitu desiderabili. Nō enim licebat

Antea lectum conscendere formosæ Electryonidis,

Quā cædem ultus esset fratrum magnanimorum

Suæ coniugis: flagrantiq; combustisset igne uicos

Virorum heroum Taphiorum atq; Teleboarum.

Ita enim constitutū ipsi erat, dijq; testes facti fuerāt:

Quo.

Quorū ille uerebatur irā, festinabatq; quā celerrimē
 Exequi magnū opus, quod ipsi à Ioue cōcessum erat.
 Hunc autem unā, cupidi belliq; praelijq;,
 Bœotij equorum domitores, sub clypeis anhelantes,
 Longiq; hastati, & Phocenses magnanimi,
 Sequebātur. ducebat autem eos prestans puer Alcei,
 Gaudens tot populis. At pater hominumq; deorumq;
 Aliud consilium texebat intra mentes, ut dijs pariter
 Et hominibus rerum indagatoribus Martis depulso-
 rem plantaret. (ditans,

Profectus aut ab Olympo est, dolū mētibus altis me-
 Desiderio concubitus elegantis mulieris,
 Per noctē. celeriterq; uenit in Typhoniū, unde rursum
 Ad Phicium summum accessit consiliarius Iupiter.

Vbi residens mentibus uersabat diuina opera.
 Nam eadem quidē nocte cum proccera Electryonide
 In lecto concubitu mixtus est, perfecitq; desiderium.
 Eadē aut & Amphitryo populorū defensor, splendi-
 Perfecto magno opere, redijt domū suam. (dus heros
 Neq; ille ad famulos & pastores agrestes
 Cœpit ire antea, quā suæ cōiugis cōscendisset lectū.
 Tale siquidem corde desiderium ceperat pastorem
 populorum. (nem.

Vt aut, quādo quispiā magno affectu effugit afflictio-
 Morbo ex difficili, aut etiam ualidis ex uinculis:
 Ita tunc Amphitryo difficili labore exantlato, (est,
 Magnoq; affectu, lubētīq; animo domū suā reuersus

Totaq; nocte concubuit cum ueneranda uxore,
 Oblectando se muneribus aureæ Veneris. (mo,
 Illa aut à deo pariter uicta, et ab homine lōgè opti-
 Thebis septē portas habētib. geminos pepit pueros,
 Haudquaquā eadē sapientes, quanquā fratres essent.
 Alterū siquidē inferiore, alterū aut lōgè præstantio-
 Seuum ac ualidum, uim Herculanam. (rē uirū,
 Hunc quidem subiecta nubium offuscatori Saturnio:
 Iphiclum autem, hastarum concussori Amphitryoni,
 Diuersa generatione. alterum quidē, cum uiro mor-
 tali concumbens:

Alterū aut, cum Saturnio deorū imperatore omnium:
 Qui et Cygnum occidit, Martis filiū magnanimum.
 Inuenit enim in luco longē iaculantis Apollinis
 Ipsum, et patrem ipsius Martem, bello insanabilem,
 Armis fulgentes, ceu fulgor ignis ardentis,
 Stantes in curru. terrā autem pulsabāt ueloces equi,
 Ferientes ungulis, puluisq; circa ipsos diuidebatur,
 Excitatus cōpactis à curribus et pedib. equorū. (bāt,
 Currus aut fabrefacti et rotarū ambitus circū resona
 Equis festinātibus. gaudebat aut Cygnus inculpatus,
 Sperans se Iouis filium Mauortium, aurigamq;
 Ferro interēpturū esse, et inclyta arma despoliaturū.
 Sed ipsius uota non exaudiuit Phœbus Apollo.
 Ipse enim contra illum concitauit uim Herculeam.
 Totus uerò lucus et ara Apollinis Pegasei
 Collucebat præ uehementis Dei armis, et ipso,

Et

Et quasi quidā ignis ex oculis illius effulgebat. Quis
autem illi (dire,

Sustinuisset, mortalis existēs, obuiā sub cōspectū pro
Præter Herculem, et gloriosum Iolaum?

Illorum enim et uis magna, et manus inuictæ

Ex humeris prognatæ erant, unā cū robustis mēbris.

Is igitur tunc aurigam allocutus est fortem Iolaum:

Nēpe uerē in immortales beatos, qui Olympū tenēt,

Peccauit Amphitryō, quādo bene munitas ad Thebas

Abijt, relicta Tiryntho, urbe bene fūdata, (tes frōtes:

Postq̃ occiderat Electryonē, ppter boues latas habē-

Veniūq; ad Creontem, et Heniochen longis ornatam

uestibus,

(buerunt,

Qui ipsum utrō receperūt, et necessaria omnia præ-

Quatenus ius ē supplicib. coluerūtq; ex animo magis.

Viuebat aut exultabūdus cū formosa Electryoncide,

Coniuge sua. moxq; nos reuoluto anno

Nati sumus, neq; ingenio similes, neq; intellectu,

Pater tuus et ego: cuius quidē mōtes sustulit Iupiter,

Qui relicta domoq; sua, et suis parentibus,

Abijt ueneraturus, sceleratū Eurystheū, (præcitorū,

Infelix: et nūc fortassis multā ingemiscit poenitētia

Noxam suam lugens. Sed hæc irreuocabilis est,

Mibi uerō deus difficilis imperauit labores.

O' amice, sed tu celeriter cōtine habenas rutilātes (lās,

Equorū alipedum, magnāq; mētib. fiduciā accumu-

Rectā dirige celerē currū, et alipedū robur equorū.

Nibil ueritus strepitum Martis, hominum occisoris.
 Qui nūc cū clāgore circūquaq; furit per sacrū nemus
 Phœbi Apollinis, longē iaculantis regis. (tur bello.
 Enimuerò etiā ualidus licet existat, tamē exaturabi-
 Hunc contrā allocutus est inculpatus Iolauus:

O' patruē, quā multū uerò pater hominū atq; decorū
 Honorat caput tuum, et taurinus Neptunus,

Qui Thebarum moenia tenet, et tuctur ciuitatem:

Quemadmodū et hūc mortālē, ualidūq; magnumq;

Tuas in manus adducūt, ut gloriā magnā auferas.

Sed age, induere arma Mauortia, ut quā celerrimē

Carrus inter se committentes Martis et nostrum,

Decertemus. Quoniam neq; intrepidum Iouis filium,

Neq; Iphiclidem perterrebit. Sed ipsum puto

Mox fugiturum duos pueros inculpati Alcide,

Qui sibi propē sunt, cupientes belli

Certamē instituere: quā res ipsis multo gratior, quā

Sic ait. arripit autem fortis Hercules, (cœna.

Verbo oblectatus. admodū enim sibi cōmoda dixerat.

Atq; ipsum, respondēs, uerbis uolucris. allocutus est:

O' heros Iolae, Iouis alumne, nō procul etiā hinc (sus,

Pugna aspera. Tu uerò quēadmodū antea fuisti bellico

Ita et nunc magnum equum Arionem nigricantibus

setis oblitum

(ris.

Quoquouersum cōuerte, et auxiliare pro eo ac pole

Sic locutus, ocreas ex orichalco splēdido,

Vulcani inclita dona, tibijs induxit.

Mox

Mox ex thoracem pectori induit
 Pulchrum, aureum, variegatum, quem ipsi dederat
 Pallas Minerva, filia Iouis, tunc cum coeperat
 Primum luctuosa aggredi certamina.
 Posuit aut circa humeros nocumēti depulsoriū ferrū,
 Sæuus uir. canam autem circa pectora pharetram,
 Reiecitq; in tergum. in hac multæ erant sagittæ
 Horrende, mortis uocem reprimentis datrices.
 Hæ à capite quidem mortem habebant præfixā, et
 unguentum lachrymarum:
 Mediæ autem politæ erant, longæ, sed à tergo
 Nigræ aquilæ contestæ alis
 Erant. ille aut ualidā hastam præfixā ere corripuit.
 Capiti uerò ingenti galeam sabrefactam imposuit,
 Variegatam, ferream, temporibus adaptatam,
 Quæ tutum reddebat caput Herculis diuini. (quam
 At manib. clypeū accepit, uariū totū, quē nemo quis-
 Neq; perrupit iaciendo, neq; comminuit, mirū uisu.
 Nam totus quidē circūquaq; gypso, candidoq; ebore,
 Et electro lucidus erat, aluroq; fulgido
 Splendens, cæruleis plicis fulgorem interfecantibus.
 In medio aut draconis erat terror, haudquaquā effa-
 Retro, oculis igne lucentibus, tuens. (bilis
 Cuius et dentibus quidē repletum erat os cādīcantib.
 Sæuis, inaccessis. supra terribilem autē frontem (num
 Sæua cōtētionis dea uolitabat, accēdens pugnas homi
 Infœlix, quæ et mentem eximebat, et præcordia uiris,
 Qui-

Quicumq; bellum aduersus Iouis filium gererent.
 Quorū et animæ quidē sub terrā eūt, ad Orcū intro,
 Ipsorum ossa autem ipsis, pelle circum putrefacta,
 Sirio sub torrido in nigra putrescant terra.

In eo autem et persecutio, et inclinatio fiste erant.
 In eo tumultus, cadesq; et homicidium, huc illuc fe-
 rebantur.

(Parca,

In eo Eris quoq; et motus furebat: in eo pernicioſa
 Viuū alium tenens, recēs vulneratū, aliū aut illeſum,
 Aliū mortuū per pugna traherat pedibus. (rorum,
 Vestē aut habebat circū humeros cruētā sanguine ui
 seuū, uidens, clamoribusq; ingrauescens.

In eo autem et serpentū capita seuorum erant, baud
 quaquam effabilem,

(hominum,

Duodecim, quæ per terrefaciebāt super terrā genera
 Quicumq; bellum contra Iouis filium mouerent.

Quorū et dentiū quidem crepitus edebatur, quoties
 pugnabat

(randa opera.

Amphitryoniades. Hæc aut distincta mutuò crāt, mi-
 Porro ueluti pūcta qdā apparebāt uidēda seuis draco
 Cærulea p terga, denigratæq; crāt illis maxillæ. (nib.
 In eo aut et suum greges agrestium crāt, atq; leonū,
 Mutuò sese aspicientiū, irascētiumq; et festinantiū,
 Quorū etiā turmatim ordines incedebāt. neq; uerò hi
 Neq; illi alteros timebāt. horrebāt attamē colla ambo
 Iā enim ipsis instabat magnus leo, circū aut apri (rū.
 Duo, spoliati animas, decorsumq; ipsis niger

Cruor

Cruor destillabat in terram. ipsi autē ceruicibus deie
lacebant mortui sub terribilibus leonibus. (Etis

At illi magis etiam excitabantur, et incendebātur ad
Vtriq; agrestesq; sues, trucesq; leones. (pugnandum
In eo autem erat et pugna Lapitharum bellatorum,
Caneum circa regem, Dryantemq; Pirithoumq;
Hopleumq; Hexadiumq; Phalerumq; Prolochumq;
Mopsunq; Ampycidem, Titaresium, nothum Martis:
Theseumq; Aegidem, similem immortalibus.

Argentei, aurea circum corpus arma habentes.

Cētauri autē ex altera parte cōtra hos cōgregabātur,

Circa magnum *Petræum* atq; *Asbolum* augurem,

Arctumq; *Hureumq;* *nigrumq;* pilis *Mimantem*.

Et duos *Peucidas*, *Perimedem*, *Dryalumq;*

Argentei, aureas abietes in manibus habentes.

Atq; impetu pariter facto, perinde ac si uiui essent,

Lanceis atq; abietibus cominus certabant.

Inter hæc autē Martis terribilis alipedes stabāt equi

Aurei, et ibidē ipse quoq; spoliator pñciosus Mars,

Macronem in manibus habens, milites exhortans,

Sanguine cruentus, perinde atq; uiuos spolians,

Currui insistens iuxta autem *Pauorq;* *Metusq;*

Stabant, gestientes bellum subire uirorum.

Ibidem autem et *Iouis* filia, prædatrix *Tritogenia*,

Ei similis, quasi quæ pugnam uellet armare,

Hastā habens in manib. aureamq; *galeam*, (senum.

Aegidemq; circa humeros gradiebatur autē in præliū.

At erat in eo clypeo et immortalium chorus, in cuius me
 Desiderabile quiddam personabat Iouis et Latonæ filius (dicitur)
 Aurea cithara. decorum autem sedes, purus Olympus,
 In quo et forum, circum autem opulenta infinita, quasi
 in corona erat posita

Immortalium in certamine. Deæ autem incipiebant canticum,
 Musæ Pierides, canorum quiddam canentibus similes.
 In eo autem et portus appulsu facilis indomiti maris,
 Rotundus, factus erat liquido est stanno,
 Inundanti similis. multi uero per medium ipsius
 Delphines hanc atque illam ferebantur, piscibus inhiantes,
 Natantibus similes. Duo autem sursum efflantes
 Argentei delphines, depascebant multos pisces.
 Sub his ærei trepidabant pisces. sed in ripis
 Sedebat uir piscator observans. habebat autem manibus
 Piscium rete, proicienti similis. (Perseus,

In eo autem erat et pulchricornæ Danaës filius eques
 Neque quidem contingens clypeum, neque longe separatus ab illo.
 Miraculum magnum dictum: quoniam nusquam insistebat illi.
 Ita enim ipsum manibus fecerat inclutus Vulcanus,
 Aureum. circum pedes autem habebat alata talaria.
 Ex humeris autem circa ipsum uagina inclusus nigrum
 gladius suspensus erat

Acreus, de loro. ipse autem uelut cogitatio uolabat.
 Totum autem tergum eius tenebat caput seui monstrum
 Gorgonis. circum ipsum autem pera ferebatur, mirum uisus,
 Argentea, simbriaque dependebant lucide,

Aureæ.

Antea. seu autem circum tempora regis
Posita erat Orci galea, noctis caliginē grauem habē.
Ipsē autem properanti & formidanti similis
Perseus Danaides extendebatur. post ipsum uerō
Gorgones inaccessē & ineffabiles rēbant,
Cupientes ipsum apprehendere. in uiridi autē adamātō
Euntibus ipsis resonabat clypeus magno strepitu
Acutum & tinnulū quippiam. in xonis autē dracones
Duo suspēsi erant, attollentes capita.
Lambebant autem & illa, iraq; infrendebant dentes,
Crudele tuentes. supra seu autem capita
Gorgonum agitabatur magnus terror. ac supra ipsas
Viri pugnabant, bellica arma habentes:
Hi quidem pro sua ciuitate, suisq; parentibus,
Pestem depellentes. illi autem depopulari studentes.
Ac multi quidē iacebāt, plures autē etiā pugnā tenētes
Dimicabāt. mulieres autem à bene cōstructis turrib.
Acreum, acutum clamabant, lacerabanturq; genas,
Viuis similes, opera inclyti Vulcani.
Viri autē qui seniores erāt, et senectutē apprehēderāt,
Conferti extra portas ibant, fursumq; dijs
Manus tendebant beatis, pro suis liberis. (autem
Metuētes. illi autē cōtrā pugnā conferebant. post ipsos
Porcæ nigre, candidis crepantes dentibus,
Torue terribilesq; cruentāq; inaccessāq; (picbant
Certamē habebāt de ijs qui cadebant. omnes enim eis
ſuorē nigrū bibere. Et quem primū fortē ceperāt,

Ei iniiciebant ungues magnos, animaq; ad Orcum
abibat, (tiassens

Tartarū in frigidū. illæ autē præcordia postquā exa-
Sanguine hominis, ipsum quidē abiiciebāt post tergū.
Retrō aut in tumulū & stragē festinabant iterū ire.
Clotho & Lachesis ipsis astabant, atq; paulo minor
Atropos: neq; enim erat magna dea: sed tamen
Alijs quidem præstantiorq; erat, & æuo grādissima.
Omnes aut circa unū uirū pugnam acerbā instituerāt,
Sæuoq; modo seipsas mutuō aspiciebāt, oculis succēse
Inter se aut ungues manusq; audaces exæquabāt. (tes.
Iuxta aut et Caligo stabat, perusta similis, & grauis,
Pallida, aridaq; fame exhausta, & compressa,
Crassipes: longiq; ungues ē manibus prominebant.
Huius quidē ex narib. mucus manabat, ex genis autē
Cruor destillabat in terrā. ipsa aut terribiliter den-
tes stringens

Stabat, multusq; puluis constrauerat ei humeros,
Lachrymis humida. iuxta aut turrata ciuitas hominū.
Auræ aut ipsam tenebāt, superliminaribus adaptatæ
Septem portæ, hominesq; in uoluptatibus & choreis
Oblestationē capiebāt. Nam alij quidē agili in curru
Ducebāt uiro uxore, multq; Hymenæ excitabatur.
Et procul ab ardentibus facibus fulgor resplēdebat.
In manib. famulorū. Mulieres aut uenustate florētes
Præbant, quas chori ludentes sequebantur.
Atq; hi quidem canoris tibijs emitebant cantum,

Inter ceteros, circumq; ipsos repercutiebatur sonus
ille aut ad modulationem ducebāt chorū amabile.

Inde rursus ex alia parte iuvenes comessabantur ad
fistulam;

Alij quidem contrā ridentes salutatione, et cantu;

Alij aut contrā ridentes, ante tibicinē autem singuli;

Præcedebant, totamq; ciuitatē leticia, choroq;

Voluptateq; tenebant. Alij aut rursus, extra ciuitatē

Tergis equorum conscissis currebant, arabas dū

Proscindebant terram hominū, ornateq; tunicas;

Succinctas habebant: sed erat profunda seges, ubi alij

quidem motebant;

Mucronibus acutis densa folia,

Granda spicis, ueluti Cereis, cūm;

Alij autem in manipulos ligabūt, et implebant arē.

Rursum alij uindemiabant uinas, falces in manibus
habentes.

Alij autem in calathis ferebant, a uindemiatorib; acce-

ptos et nigros racemos magnis ex uitis;

Quandis folijs, et argenteis sapreolis.

Alij uisus in calathos portabant, iuxtaq; ipsos uitis

Argentea erat, inclita opera prudentis Vulcani;

Arguta folijs, et argenteis peticis.

Inde quidem igitur ludunt ad tibicinē, unusquisq;

Oneratur uitis, quæ ipse nigra erant.

Alij quidem calcabant in latu, alij hauriebant, alij au-

tem dimicabant.

Pugnās, & luctādo alij uenō alipedes lepores uenabatur;

Variuēatores, & ferratis dētib. canes duo ante ipsos
Cupientes assequi, illi autem cupientes effugere.

Iuxta ipsos autē & equites habebant laborem, proq;
premijs

Certamen habebāt et pugnā bene iunctis aut in curru
Aurige stantes, immittebant ueloces equos,

habenas laxantes, illi autem subsultantes uolabant,
Curru ferruminati, voturūq; modiolī ualde ex eo re
sonabant.

Illi quidem igitur perpetuum habebāt laborem, neq;
Victoria cōpleta erat, sed inde finitū habebāt certamen.

Ipsis autem etiā propositus erat magnus tripos intra
Aureū, iuncta opera prudentis Vulcani.

Circa extremam autem oram manabat Oceanus inun
danti similis:

Totū autē continebat clypeū uariegatū, per ipsum autē
Cygni alij uolantes magnum clangebāt, qui illic multi

Natabāt in summa aqua, iuxta autē pisces monebātur,
Mirum uisū etiam Iouis granitonanti, cuius consilijs

Vulcanus fecit clypeum magnumq; ualidumq;
Componens manibus: quem quidem Iouis fortis filius

Iustabat facile, equestrem autem asilijs in curru
Similis fulguri patris Iouis agida tenentis,

Leniter ingrediens, huic autem auriga fortis Iohannes
Bigis insistens, regebat curuum curuum.

Propē

Propè autem ipsis aduenit dea cassijs oculis Minerua,
 Atq; ipsos cõfirmãs, uerbis uolucris alloquebatur:
 Saluete Lyncei progenies longè nobilitati.
 Nũc itaq; Iupiter robur uobis dat, is q; beatis inpat,
 Cygnũq; interficere, et inclyta arma eius despoliare.
 Sed tibi diud uerbum dicam, multo præstantissime
 populorum:

Postquam igitur Cygnum dulci æno spoliaueris,
 Illũ quidem tum eodem loco relinque, et arma ipsius.
 Ipse aut hominũ pestem Martẽ accedẽtem obseruãs,
 Vbi nudatum clypeo uariegato
 Oculis uideris, ibi uulneta acuto ferro,
 Retroq; te recipe, quoniam tibi fas non est
 Neq; equos capere, neq; inclyta arma illius.
 Sic lotuto, in currum ascendit diua dearum,
 Victoriã immortalibus manibus ex gloriã ferens
 Certatim. Tunc igitur Ioui notis iolans,
 Horrendũ equos increpuit, illi aut à comminatione
 Lẽuiter ferebant celerem currum, festinantes cãpor.
 Nã ipsis animũ addiderat dea cassijs oculis Minerua,
 Aegide cõcussa, ingemiscebat aut circumquaq; tellus.
 Illi aut pariter procedebãt, similes igni siue procellis,
 Cygnus equũ domitor, et Mars insatiabilis clamo-
 Horum equi deinde obuiam sibi mutuò facti, (re.
 Acutũ bininuẽre, circaq; ipsos reuerberabatur sonus.
 Atq; hunc prior alloquebatur nis Hereulea:
 Cygne ignaue, cur contra nos tenetis ueloces equos,

Viros, qui laboris et ærumnae experti sumus.
 Ad diuersum tene curruum bene polium atq; e uia
 Cede cedendo. Trachinam enim tendo
 Ad Crecem regē. nam ille potestate pariter et pudore
 Trachini antistat. Tu uerò satis admodū scis etiā ipse.
 Eius enim cōnubio teneas filiam Themistoclen nigris
 oculis præditam.

O ignaue. non enim tibi neq; Mars. mortis exitium
 Prohibuerit. si nos inter nos congregiamur bellando.
 Siquidem tibi dico. illum iā ante quoq; aliquoties pe-
 riculum fecisse

Hæste nostra. quando pro Pylo arenoso
 Aduersus stetit mihi. pugnandi insatiabilitate furæ.
 Ter siquidem mea hæste percussus. sustinuit se terra.
 Vulneratus clypeo: quarto aut transadegi femur eius.
 Totis animis festinās. magnūq; illius clypeū perforaui.
 Pronus autem in pulucribus humi prostratus. cecidit
 hæste impetu.

Vbi etiam ignominia affectus inter immortales fuit
 Manibus à nostris. relictis spolijs cruentis.
 Sic dixit. at Cygnus bellicosus. haudquaquam curabat
 Huic obtemperans retinere trahentes curruum equos.
 Ac tunc à bene compactis bigis desiliū rūt celeriter in
 terram.

Et Iouis filius magni. et Eryali regis.
 Aurigæ aut propius egerunt pulchricomos equos.
 Illis aut irruentib. sonitu pedū cōcitata est lata terra.
 Ut au-

Vt autem ab alto uertice montis magni
 Rapes defiliunt, alie super alias cadentes:
 Multæq; quercus, multæ item piceæ,
 Alniq; totis radicibus refringuntur ab ipsis
 Facile delabentibus, donec in campum perueniant:
 Ita & illi in se mutuò cadebāt cum magno clangore.
 Tota autem Myrmidonum ciuitas celebrisq; Iolcus,
 Arneq; & Helice, & Anthea herbosa,
 Præ uoce utriusq; sonitum magnum dedere. Illa autem
 canit clamoribus. (rius Iupiter,
 Mirādo cōgressi sunt: magnū aut innotuit & cōsilia
 Et à cælo guttas demisit sanguinolentas,
 Signum id ponens belli suo multum confidenti filio.
 Qualis autem in uallibus montis acerbis aspectu
 Aper, dentes habens prominenter, fertur impetu ad
 pugnandum
 Cum uiris uenatoribus, acuitq; candidum dentem,
 Per obliquum actus. spuma autem circa ora ipsi uelut
 ningenti
 Destillat: oculiq; ipsi igni splendenti similes sunt,
 Rectis autem in uertice horret setis, circaq; collum:
 Tali similis Iouis filius ab equestri defiliit curru.
 Quando autem uiridi nigricans alis sonora cicada
 Ramo insidens, æstatem hominibus canendo
 Incipit, cuius & potus & cibus scæmineus ros est,
 Atq; per totum diē, & manē sub aurorā fundit uocē
 Aestu in grauissimo, quādo & corpus Sirius exiccat,

Quando item et milio circum ariste nascuntur,
 Quod estate seminant, quando uae adhuc immatura
 colorem uariare incipiunt, (et laborem,
 Qualia Bacchus dare solet hominib. in leticiâ simul
 Eo tempore pugnant. multus autem tumultus ex-
 citabatur.

Vt autem leones duo, pro occisa cerue
 Sibi mutuò succensentes, in seipsos impetum faciunt,
 Senuſq; inter ipsos rugitus, strepitusq; exoritur den-
 Atq; ut uultures incuruis unguibus repâdi roſtricti;
 Rupe in excelsa, magno clangore dimicant,
 Capra montiuage gratia, aut fere cerue
 Pinguis, quam interfecit iaculando iuuenis uir,
 Sagitta e neruo emissa: ipse autem nagatur alio loco
 Regiones ignarus existens, at illi celeriter animaduer-
 terunt,

Certatimq; pro ea pugnam acerbam instituerunt;
 Sic et hi duo cum clamore cōtra se mutuò irruerūt,
 Ibi igitur Cygnus quidem potentis Iouis filium
 Occidere meditans, clypeo æream hastam adegit,
 Neq; tamen perripit et defendebāt enim dona Dei,
 Contrā autem Amphitryoniades, uis Herculeæ,
 Inter galeam et clypeum, hasta longa
 Cervicem nudatam, celeriter intra mentum
 Transadegit ualide, ambosq; detōdit neruos collares
 Hominum interfecitrix fraxinus, magnum enim ro-
 bur inciderat uiri.

Prostratus autem est, perinde ac si quando quercus a-
liqua prostruitur, aut quando rupes

Excelsa ieta Iouis fumanti submine, (uariiegata etc.

Sic ille prostratus est, circū ipsū aut resonabāt arma

Atq; hunc quidem ibi reliquit Iouis ærumnosus filius

ipse aut occisorē hominū Martē accedētē obseruans,

Solum uidēs oculis leonis instar, qui corpus aliquod
fortē nactus est:

Quiq; admodum accuratē pelle ualidis unguibus

Dissocia, quā celerrimē dulcem animum abstulit:

Alacriter autem cæcum expletur cor, (res

Ac cæcis intuentis oculis sensū quiddā, costaq; et hume

Cauda flagellans pedibus fodit. neq; quisquam ipsū

Sustinet ex aduerso aspiciens, propius accedere, aut
pugna lacescere.

Talib; igitur et Amphitryoniades insatiabilis clamore

Contra Martē stetit, in præcordijs audaciam augēs

Certatim. Ille autem propē uenit affecto corde.

Viriq; autem eum clamore alter alacrum inuascrūt.

Vt aut quando à magno rupes cacumine precipitāt,

Et in longum delata saltu uoluitur, fragor

Vento subito ingens, collis autem ipsi obuius respōdet

Altus, ad quem cursu desertur, ubi ipsam retinet:

Cum tanto itidem fremitu, curruū grauator, pernicio

sus Mars. (cepiū

Vociferans irruit. ille aut magno animo uenientē ex-

Porro Minervæ filia Iouis, ægida tenentis,

Ex adverso venit Mars, acerbosam habens egelionem.
 Seu a aut torue intusens, verbis uoluerit allocuta est:
 Mars inhihe animos ingentes, et manus iniustas.
 Neque enim tibi satis est iuclum arista enserre,
 Hercule occiso, Iouis magnanimo filio.
 Sed age, desiste a pugna, neque adversus steteris, mihi
 sic ait, sed non persuasit. Martis magnanimum animo.
 Sed magno fremitu, flammæ similis arma vibrans,
 Celeriter inuasit, uim Herculeam.
 Occidere festinans, et coniecit eratam bastam,
 Acriter ob suum filium irascens mortuum,
 In clypeum magnam, at procul caesa Minerva.
 Hæste impetum auerit, manu defleces diuersam a cur
 Acerbus autem dolor, Martem cepit, manuq; vibrato
 gladio acuto,
 Irruit contra Herculem magnanimum, at illi accedenti
 Amphitryoniades, seuo infatigabilis clamore,
 Femur nudatum clypeo uariegato
 Vulnerauit ualide, magnamq; perforauit clypeum.
 Hasta diuides, in terra aut prostrauit media Martem.
 At Pauor et Metus agilen currum, et equos.
 Adegerunt celeriter propius, et a terra habente la-
 tas uias
 In currum posuerunt uariegatum, atq; inde celeriter
 Equos flagellis impulerunt, ueneruntq; in altum olympum.
 Filius autem Alcumena et gloriosus Iolaus, (his,
 Cygno despoliato, armis ab humeris pulchris detra-
 Reuer-

Ruertebantur. moxq; exinde ad ciuitatem Trachiniam uenerunt,

Equis uelocibus. At celsis oculis Minerva

Peruenit in olympum magnum, & domus patris.

Cygnū aut cōtra Ceyx sepeliuit, et populus infinitus,

Qui prope ciuitatem habitabant inchyti regis,

Anthen, Myrmidonūq; ciuitatē, celebremq; iolcū,

Arnēq; et Helicē. multus aut cōgregabatur populus,

Honorantes Ceycem, charum beatis dijs.

Sed illius sepulchrū & monumentum obscurum reddidit Anaurus,

Imbre hyemali exundans. ita enim ipsum Apollo

Latone filius iussit, propterea quod inchyta hec-
tambas

Quicunq; Delphos portaret, eū ille. ui. despoliabat,
ex insidijs adortus.

b s HE

Η ΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟΥ ΓΟΝΙΑ

ΜΟΥΣΑΩΝ ἐλκυνάδων ἀρχαίης
αἰάδων,
αἷθ' ἐλκυνάων ἔχουσιν ὄρος μέγα τε
ζάθειόν τε (ἀπαλοῖσιν
καὶ τε πορὶ ἐρλήνῳ ἰοαδία πῶσ'
ορχοῦνται, καὶ βωμὸν ὄριον ὄντες ἐρονίωτος.
καὶ τε λοισάμωναί τέρων χροά τέρωνσοιο,
ἡ ἱππὴ ἐρλήνῳ, ἡ ἄλμαϊς ζάθειοιο,
ἀκροῖα ἐλκυνάων χορὸν οἰκιστοῦτο,
καλὸν ἐμὸν ὄντας, ἐπὶ ῥῶσαν τοῦ ἡ ποσσί.
ἐνθεοὶ ἀπορνύμεσθαι, ἐκκαλυμμέναι ἡ ἐρὶ πολλῇ,
ἐντήχισται στήθεσιν, ποικιλλὰ ὄσαν ἰώσαι,
ὑμνοῦσαι διὰ τ' αἰγίοχον, καὶ πότνιαν ἡρῶ
ἀργαῖον, χρυσοῖοι πεδίλοις ἐμβεβαῖαν,
κέρων τ' αἰγίοχοιο διὸς γλαυκῶπιρ ἀθήνην,
φοῖβόν τ' ἀπόλλωνα, καὶ ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
ἡ δὲ ποσειδάωνα γαίονχον οἰνοστέγαιον,
καὶ θέμιρ αἰδοίην, ἐλκυνόβλεφαρόν τ' ἀρροδίτην,
ἡβλὴν τε χρυσοστέφανον, καλλίον τε διώνην,
ἡὸ τ' ἡέλιόν τε μέγαν, λαμπρὰν τε σελήνην,
ἀντιὸν τ' ἰάπετόν τε, ἡ δὲ ἐρόνον ἀγκυλομήτην,
γαῖαν τ' ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ νύκτα μέλαιναν,
ἄλλων τ' ἀθανάτων ἰσθρὸν γόνος, αἰὲν ὄντων
αἰὲν πῶσ' ἰοαδίων καλλίον ἐδίδαξαν αἰετὸν,

ἀρεταί

HESIODI DEO- RVM GENERATIO.

Vsas Heliconiades incipiamus ca-
nere,

Que Heliconē tenent, montē ma-
gnūq; diuinūq;

Et circa fontē nigrū pedib. teneris

Saltant, aramq; præpotentis Saturnij.

Atq; abluta tenero corpore Termesi,

Aut equi in fonte, aut in Holmio sacro,

Summo in Helicone choreas duxerunt,

Pulchras, amabiles, fortiterq; tripudiarunt pedibus,

Inde concitate, uelate aere multo

Noctu incedebāt, perpulchrā uocē emittētes: (nonē,

Qua celebrēt louēq; ægida tenentē, et uenerādā iu-

Argiuam, aureis calceamentis incedentem: (Meruā

Filiūq; Aegiochi Iouis, ceruleos oculos habentē Mi-

Augurēq; Apollinem, et Dianā sagittis gaudentem,

Atq; Neptunū terram continentem, terræ motorem:

Et Themis uenerandam, et obtortas palpebras ha-

bentem Venerem,

Hebenq; aurea corona decorā, formosamq; Dionem,

Auroramq; Solemq; magnū, splendidamq; Lunam,

Latonamq; Iapetumq; ac Saturnum uersipellem,

Terramq; Oceanumq; uastum, et Noctem atram,

Aliorūq; immortalū sacrū genus semper existentū:

Que olim Hesiodum pulchrum docuerunt carmen,

Agnos

Ἀργας ποιεῖσθαι νότον ἐλκεῖν ὑπὸ λαοῖσι.
 Τὸν τε δὲ μὴ πρῶτιστ' ἀνὰ πρὸς μῦθον εἰπερ,
 Μῦσαι Ὀλύμπιαδες, λῦσαι Διὸς αἰγιόχοιο
 Ποιμένες ἄγροιοι, ἵακ' ἐλέγχεα, γαστέρες δ' ὄϊον,
 Ἰδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα·
 Ἰδμεν δ', εὖτ' ἐβέλωμεν, ἀληθεία μυθήσασθαι.
 οἳ ἐφάσαν λῦσαι μεγάλα Διὸς, ἀρτίπαικα·
 καὶ μοι σκῆπτρον ἔδωκεν, δάφνης ἐριβλέεος ὄϊον,
 Δρίψασθαι θεικτόν, οὐκ ἐπυσσασθαι δέ μοι αὐδὲν
 Θείην, ἵνα ἱλύνωμι τάτ' ἐσόμενα πρὸτ' ἰόντα.
 καὶ μὴ κίλονθ' ὕμνων μακάρων γένος αἰὼν ἔργων.
 Σφᾶς δ' αὐταῖς πρῶτόν τι καὶ ὕσθρον αἰὼν αἰδέσθην.
 Ἀλλὰ τί μοι ταῦτα περὶ Διὸς καὶ περὶ Διὸς;
 Ταῦν μακάρεσσι ἀρχόμεθα, ταὶ δὲ πατρὶ
 Ὑμνεῖσθαι, τέρπεισι μέγαν νόον, οὐκ Ὀλύμπῳ,
 Περσεῖσθαι τάτ' ἰόντα, τάτ' ἐσόμενα, πρὸτ' ἰόντα,
 οὐκ Ὑμνεῖσθαι. τῶν δ' ἀπάμας ρέα αὐδὲν
 ἔμφορματων ἡδύα. γίλα δέ τι δώματ' ἀπ' αἰῶνος
 Πλὴν ὅρι γένεσσι, θεῶν ὅπ' ἀνελπίστον
 ἔκλειπται. καὶ ἡ χεῖρ ἡ γὰρ νιφάσσης Ὀλύμπῳ,
 Δώματ' ἅτ' ἀθανάτων, αἰὲς ἀμβροτον ὅσων ἰᾶται,
 Θεῶν γένος αἰδοῖον, πρῶτον ἡλείσσειν αἰοδῆ,
 Ἐξ ἀρχῆς, ὅς γαίᾳ καὶ ἔρηνος σὺν ἔστιν ἔτιον,
 οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγγόνων θεοὶ Διὸς τῆς ἑσπερίας.
 Δαίμονες αὐτὲς ζῆνα, θεῶν πατέρ', ὅδ' ἐκ ἀνδρῶν,
 Ἀρχόμεθα δ' ὕμνεσθαι θεῶν, ἀλλ' ἄγεσσι τ' αἰοδῆς,
 ὅσων φέρτωρ ἴσθι θεῶν, ἡράτ' ἐκτε μέγιστος.

*Agnos pascentem Helicone sub diuino.
 Hoc autem me primū deæ sermone compellarunt,
 Musæ Olympiades, filiæ Iouis Aegiochi: (luti
 Pastores in agris pernoctātes, mala probra, uētres ue.
 Scimus mendacia multa dicere ueris similia:
 Scimus etiam, si uoluerimus, uera loqui.
 Sic dixerunt filiæ Iouis magni, ueridicæ:
 Et mihi sceptrum dederunt, lauri peruiridis rāum,
 Decerpendum diuinū. inspirarūt insuper mihi uocē
 Diuinā, ita ut audirē tam futura, quā præterita:
 Et me iubebāt celebrare beatorū genus sempiterno-
 Se uerò primò semper decantare. (rum,
 Sed quō mihi hæc circa quercam, aut circa petram?*

*Ergo Musas ordiamur, quæ Ioui patri
 Canendo oblectant magnū animum in Olympo,
 Memorantes & præsentia, & futura, & præterita,
 Voce concinentes. illarum uerò indefessa fluit uox
 Ab ore suauis. rident autem domus patris
 Iouis ualde tonantis, dearum uoce florida
 Dispersæ: resonant uerò uertices niuosi Olympi,
 Domusq; cœlitū. hæc uerò immortalē uocē emittētes,
 Deorū genus uenerādū in primis celebrāt cātēna,
 Ab exordio, quos Tellus & Cælum latum genuerūt,
 Quiq; ex his prognati sunt dij, dātores bonorum.
 Secundò rursum Iouē, deorū patrē, atq; etiā uirorū,
 Incipientesq; laudant deæ, & finiunt carmen,
 Quā sit præstātissimus deorū, et imperio maximus.*

Porro

Αὐτίς δ' αὐθρόων τε γένος, ἱερὰ τ' ὄρωρ τε γιγάντων
 ὕμνους αἶ, τέρπυσι δῖος νόον ἐντὸς ὀλύμπου,
 Μῦσαι ὀλυμπιάδες, ἱέραι δῖος αἰγιόχοιο.
 Τὰς οὖν περὶν ἱερὸν ἰδὲ τέκε πάτερ, μετ' αἶσα
 Πνευμοσύνη, γυναικῶν ἐλευθεῖρος μεδίσσας,
 Ληυμοσύνη τε λακῶν, ἄμπαν μὰ τε μόρμηράων,
 Ἐννέα γὰρ εἰς ἐνὶ ἡστέμω γένος μετ' αἶσα
 Νόσφιρ ἀπ' αἰθαιάτων ἰσθρὸν λῆχος αἶσαναβαίνων.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐδῆ αὐτὸς ἔλω, περὶ δ' ἔτραπεν ὄρα
 Μένων φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέσθην.
 Ἦδ' ἔτι κ' ἐννέα ἑώρας ὁμόφρονας, ἴσιν αἰοῖσθ
 Μῆλ' ἔται, ἐν γένεσιν ἀπὸ δῖα θυμὸν ἐχέουσας,
 Τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης ἱερῆς νιφόντος ὀλύμπου,
 Ἐνθά σφιν λιπαροὶ τε χοροὶ, καὶ δῶματα λαλῶν.
 Παρ' δ' αὐτῆς χεῖρες, καὶ ἱμόρος, οἷν' ἐχούσιν,
 Ἐμβαλῆς ὄρατ' ἡ δὴ διὰ σῶμα δόσαν ἰῆσαι
 Μέλπονται, παύτων τε νόμους, καὶ ἤβια λείδ' αἶ
 Ἀθανάτων λείδ' αἶ, ἐπύρατον δόσαν ἰῆσαι.
 Αἱ τὸτ' ἴσαν πρὸς ὀλύμπου ἀγαλλόμεναι ὅπ' ἱερῶν,
 Ἀμβροσίη μολπῇ, πόρ' δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα,
 ὕμνους αἶ, ὄρατ' ἡ δὴ ποδῶν ὑπὸ δῖος ὄραται,
 Νέσσοι μὲν ὡν πατέρ' εἰς ὄρ', ὅ δ' ἔραν ὡς ἐμβασιλεύει,
 αὐτὸς ἐχὼν βροντὴν, Ἦδ' αἰθαλόεντα ἱερῶν αὐτῶν,
 Καρτεῖ νικῆσας πατέρα ἱρόνον, ἐν ἧ ἱερῶν
 Ἀθανάτοις διέταξεν ὁμῶς, καὶ ἐπεφραδε τίμας.
 Ταῦτ' ἄρα μῦσαι αἶσιν, ὀλύμπια δῶματ' ἐχούσας,
 Ἐννέα θυγατέρες μεγάλας δῖος θυγατέρας.

Porro & hominum genus, fortiumq; gigantum
 Celebrantes oblectant Iouis mentem in Olympo,
 Musæ Olympiades, filie Iouis ægida habentis:
 Quas in Picria Saturnio peperit patri mixta
 Memoria, fertilitati Eleutheris imperans:
 Oblivionemq; malorum, & solatium curarum.
 Nouem enim ei noctes mixtus est prudens Iupiter,
 Scorsim ab immortalib. sacrū lectū conscendens. (r
 Sed cū iā annus exactus, circūuoluta uerò esset tēpo-
 Mensium decrecentium, diesq; multi trāsacti essent,
 Ipsa peperit nouem filias concordēs, quibus carmen
 Cura est in pectoribus securum animū habentibus,
 Paululum à summo uertice niuosi cœli:
 Vbi ipsis splendidiq; chori, & adēs pulchræ.
 Iuxta uerò eas Gratiæ & Cupido domos habitant,
 In conuiuijs amabilemq; per os uocem emittentes
 Canunt, omniumq; leges, & mores pudicos
 Immortaliū celebrant, amabilem uocem emittentes.
 Iste tum ibant ad Olympum, læta uoce pulchræ
 Immortali cātilena undiq; uerò resonabat terra atra
 Canētib. hymnos, iucūdus uerò à pedib. strepitus ex-
 Proficiścētū ad patrē suū, q̄ cœlo impitat, (citabatur
 ipse habens tonitru, atq; candens fulmen,
 Strenuē uictō patrē Saturno, bene autem singula
 Immortalibus disposuit simul, & indixit honores.
 Hæc sanè Musæ canebant, cœlestes domos tenentes,
 Nouem filie, magno è Ioue progenatæ.

Κλαῖω τ', οὐτέρη περὶ θάλαα περιπαλομένης
 Τόρψιχάρι τ', ἔφρατ' αὖτε παλύνειά τ', ἔρατιναι τε,
 Καλλιόπην δ' ἡδὲ προφθρηγὰς εἰς ἱμῶσιν αἰσῶν.
 Ἡ γὰρ ἑλὼ βασιλεύσιν ἄμ' ἀφαιόισιν ὀππιδεῖς,
 Οὐ τινα τιμῶσασιν ἰδὼς ἑδραὶ μεγάλαις,
 Γενόμενά μ' ἐῖσιδ' αἰσι διοτρεφέων βασιλῶν.
 Τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκὸρ ῥῶ χείριστ' αἰσῶν,
 Τῷ δ' ἐπ' ἐν σώματος ρεῖ μείλιχα, οἱ δέ τ' ἐν λαῷ
 Γαῖντες εἰς αὐτὸν ὀρῶσι, διακρίνοντ' αἰεμίτας
 ἰθαῖσι δῖμοισι, ὃ δ' ἀσφαλῆως ἀγορεύων,
 Αἰψά τε ἑλὼ μέγα νεῖκος ἐπισταμόσως ἑλπίσιν αἰσῶν.
 Τά νιν αὖ γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, ἄνευ λαοῖς
 Βλαπτήμονόις ἀγορῇφι μίλ' ἀτροπὰ ὄργα τελοῦσι,
 Ρυθδῶς μαλακοῖσι παρὰ φάμονοι ἐπ' ἑσπέρῃ.
 Εργχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θιδὼ ὡς ἰλάσκοντα
 Αἰδοῖ μείλιχ' ἡ, μετὰ δ' ἢ πρὶν αἰεμίτοισιν,
 Οἷα τοι μυσσῶν ἰδὼν δόσις ἀνθρώποισιν.
 Ἐν γὰρ μυσσῶν ἑλὼ ἐκινῶλ' ἀπάλλωντος,
 Ἄνδρες αἰοῖσιν ἐπὶ χθονά, ἑλὼς ἑλθαρικῆς
 Ἐν δ' αἰὲς βασιλῆες, ὃ δ' ὀλβίως, ὅρ' ἵνα μῦθος
 Φιλῶνται, γλυκὸρ ῥ' οἱ ἀπὸ σώματος ρεῖ αἰσῶν.
 Εἰ γὰρ τις ἑλὼ πόντος ἔχωρ, νεικῆ δ' ἢ θυρῶν
 Ἀζηται ἑλθὰ δὲ ἀναχήμενος, ἀστὰρ αἰοῖσιν
 Μυσσῶν βορά πωρ ἑλὼς πρὸ τέρων ἀνθρώπων
 Ὑμῆας, μάκρ' αὖς τε θεῶς, οἱ δ' ὀλυμπὸν ἔχουσιν,
 Αἰψ' ὅγε δυσφρονέων ἐπιλήθεται, ὅτε τι ἑλθῶν
 Μίμνηται, ἰαχέως δ' ἀπαρτ' ἐτραπέδωρα θεῶν.

Χαίρετε

Clioq; Enterpeq; Thaliaq; Melpomeneq;
 Terpsichoreq; Eratoq; Polymniaq; Vraniaq;
 Calliopeq; hæc autem excellentissima est omnium.
 Hæc enim & reges uenerandos comitatur,
 Quemcunq; honoraturæ sunt Iouis filia magni,
 In lucem editū, & aspexerint à Ioue nutritorū regiū
 Huic quidem super linguā dulcem fundūt cantilenā,
 Huius uerba ex ore fluunt blanda: ceterū populi
 Omnes ad ipsum respiciunt, discernentem ius
 Rectis iudicijs. hic autem tutò cauteq; loquens,
 Statim etiam magnam contentionem scitè diremit.
 In hoc enim reges prudentes, quod populis
 Damnū inferētib; in foro uicissitudinem rerū faciūt,
 Facile mollibus appellantes uerbis.
 Incedētem uerò per cœtū populi deum ueluti, placāt
 Reuerētia blāda. eminet uerò inter ipsos cōgregatos
 Tale Musarum ingens munus hominibus.
 A' Musis etenim, & eminus scriente Apolline,
 Viri cantores sunt super terram, & citbarædi:
 Ex Ioue uerò reges. ille uerò beatus, quemcunq; Musæ
 Amant, suauis ei ab ore fluit uox.
 Quod si enim quis luctum habēs, recētī dolore saucio
 Tristetur, animo dolens, ceterū poeta (animo
 Musarum famulus res claras priscorum hominum
 Laudib; uexerit, beatosq; deos qui Olympū incolunt,
 Statim hic rerū animū ei; molestatiū obliuiscitur, nec
 Mēinit, qn citò deflexerūt eū aliò dona dearū. (dolorū
 i Salue-

Καίριτε τένακ διός, δότε δ' ἰμρόόισαν κείδωδι,
 κλείετε δ' ἀθανάτων ἰφρόν γόνεσ, αἰγὴν ἰόντων,
 Οἷ γυῖς ἐξεγόνοντο, καὶ ὕραν ἄσφρόοντος,
 Νυκτὸς καὶ θνητοφρόνης, ὅς θ' ἄλμυρός ἐτρίφι πόντος,
 Εἶπατε δ' ὡς τα πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γόνοντο,
 Καὶ ποταμοὶ, καὶ πόντος ἀπάρκτος, ἰδματι θύων,
 Ἀστρά τε λαμπετόωντα, καὶ ὕρανος σφρὺς ὑπόρθον,
 Οἷ τ' ἐν τῶν ἐγόνοντο θεοὶ, δωτῆρις ἑσών.
 Ὡς τ' ἄφρονες διέσσαντο, καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
 Ἡδὲ καὶ ὡς τα πρῶτα πολὺν κῆχον ἔχον ὀλυμπον.
 Ταῦτά μοι ἱστέτε μῦσαι, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσα
 Εξ ἀρχῆς, καὶ ἄπαθ' ὅ, τι πρῶτον γόνειτ' αὐτῶν.
 Ἡ τοὶ μὲν πρῶτα χάος γόνειτ', αὐτὰρ ἔπατα
 Γαῖα σφρὺσφρόνος, πάντων ἴδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
 Ἀθανάτων, οἷ ἔχουσι καὶ ἄρ' νιόοντες ὀλύμπῳ,
 Τάρταρά τ' ἰσφρόντα μυχῶ χθονὸς σφρὺσφρόνης.
 Ἡ δ' ὄρος, ὅς καὶ ἄλλοις σφρὺν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Λυσιμελὲς πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων,
 Δάμναται σφρὺ σφρὺσφρόνος καὶ ἐπίφρονα βυλῶν.
 Ἐκ χάος δ' ὄρεβός τε, μέλαινα τε νύξ ἐγόνοντο,
 Νυκτὸς δ' αὐτ' αἰθήρ τε καὶ ἡμέρη ἐξεγόνοντο,
 Οὗς τένε λυοσαμὸν ὄρεβει φιλόνηι μυγῆσα.
 Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγόνοντο ἴσον ἑσὼτῃ
 Οὐρανὸν ἄσφρόονθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτῃ.
 Ὀφρ' ἔην μακάρεσσιν θεοῖς ἴδος ἀσφαλὲς αἰεὶ.
 Γένετο δ' ἕρεια μακρὰ, θεῶν κέροντας σφρὺσφρόνης
 Ἡμφῶν, αἷ ναιέσιν αὐτὰρ ἕρεια βυοσφρόντα.

Saluete nate Iouis, date uerò amabilem cantilenam;
 Celebrate quoq; immortalium diuinum genus, semper exi
 Qui Tellure progenerati sunt, et Cœlo stellato; (stentibus
 Nocteq; caliginosa, quos item salsus nutriuit Pontus.
 Dicite insuper ut primum dij & terra fuerint;
 Et flumina & pontus immensus, æstu feruens,
 Astraq; fulgentia, & cœlum latum supernè,
 Et qui ex his nati sunt dij, datores bonorum.
 Utq; opes diuiserint, et quò honores distinxerint, (lū.
 Atq; quò primum multis implicatū sphaeristenuerint cœ
 Hæc mihi dicite Musæ, cœlestes domos inhabitantes
 Ab initio, et dicite quod nam primum fuerit illorum.

Primò omnium quidem Chaos fuit, at deinde
 Tellus lato pectore prædita, omnium fundamētum soli
 Immortalium, qui tenet iuga niuosi Olympi, (dū semp
 Tartaraq; tenebricosa in recessu terræ spaciofa:
 Atq; amor, qui pulcherrimus inter immortales deos,
 Soluens curas & omnium deorum, & omnium hominum;
 Domat in pectoribus animum, & prudens consiliū.
 Ex Chao uerò Erebusq; nigraq; Nox editi sunt.
 Nocte porro tam Aether quàm Dies progenerati sunt:
 Quos peperit, ubi concepisset Erebo amore mixta.
 Terra uerò primum quidem genuit parem sibi
 Cœlum stellis ornatum, ut ipsam totam obteget,
 Utq; esset beatis dijs sedes tuta semper.
 Genuit præterea montes altos, dearum gratas spelūcas
 Nympharum, quæ habitant per montes concauos.

Ηδὲ καὶ ἀτρυγίτον πύλαγος τέκνονιδματι θυῶν
 Γόντον, ἄτορ φιλότατος ἐφιμέρη, αὐτὰρ ἔπατα
 Οὐρανῷ συννθέσθαι, τέκ' ὠκυανὸν βαθυδίνῳ,
 Κοῖον τε, ἡρᾶον θ', ὑπόβριονά τ' ἰαπετόν τε,
 Θάαν τε, ρέαυ τε, θέμιρ τε, μνημοσύνην τε,
 Φοῖβλιν τε χρυσοσέφανον, τεκνὺν τ' ὄρατ' ἐνὶ.
 Τὺς δ' ἡ μὲθ' ἐπλότατος γούετο ἡρόνος ἀγνυλαμῆτις,
 Δανότατος παῖδων· θαλάσρην δ' ἤχθηρε τοκῆα.
 Γάνατο δ' αὖτ' ἰνὸ κλωπας, ὑπόβριον ἔτορ ἔχοντας,
 Βρόντην τε, σφρόπην τε, καὶ ἀργλιν ὀβριμόθυμον.
 Οἱ βρὺν βραυτὶν τ' ἔδιδσαν, τσῦξά τε ἡδραυτόν.
 Οἱ δ' ἄ τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς σὺ ἀλὶ γήιοι ἦσαν,
 Μῆνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσω ἐπέεατο μετώπῳ.
 Κύνκλωπις δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπάνυμον, ἔνιν' ἄρα σφείων
 Κυκλοτόρης ὀφθαλμὸς ἐὼν σὺ ἐπέεατο μετώπῳ.
 Ἰαχὺς τ' ἡδὲ βῆν, καὶ μνηχασαὶ ἦσαν ἐπ' ὄργοις.
 Ἄλλοι δ' αὖ γαίης τε καὶ ἔραυς ἐξεγούοντο
 Τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὀβριμοί, ἔν ὀνομασθῶ,
 Κότῃος τε, βραιάριος τε, γύγης θ' ὑπόβριονά τέκνα.
 Τῶν ἑνατὸν μὲν χεῖρις ἀπ' ὤμων αἰόσαντο,
 Ἀπλάστοι, ἡφαλαὶ δ' ἑνάσσω πρηντῆνοντα
 Ἐξ ὤμων ἐπέφυγον, ἐπὶ σιβαροῖσι μέλισσι.
 Ἰαχὺς δ' ἀπλάτος, ἡρατόρην, μεγάλῳ ἐπὶ ἄδῃα.
 Οἶοι γὰρ γαίης τε καὶ ἔραυς ἐξεγούοντο,
 Δανότατοι παῖδων, σφετέρῳ δ' ἤχθηοντο τοκῆι
 Ἐξ ἀρχῆς, καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γούοιτο,
 Πάντας ἀποπρήψασκε, καὶ ἐς πάντας ἀπώλυσκε,
 Γαίης

Atq; etiā infrugiferū pelagus peperit unda cōcitatum
 Pontum, absq; amore suauī. cæterum deinde
 Cælo cōcūbens, peperit Oceanū profundos uortices
 Cœumq; Creūq; Hyperionēq; Iapetumq; (habentē,
 Theamq; Rheamq; Theminq; Mnemosyncnq;
 Phœbenq; aurea corona insignē, Tethynq; amabilē.
 Hos uerò post natu minimus natus est Saturnus uaser,
 Acerrim⁹ inter liberos. floridū aut odio psequēbatur
 Porrò genuit et Cyclopes magnū cor habētes, (parētē,
 Brontēq; Steropemq; et Argē forti animo præditū:
 Qui Ioui et tonitru dederunt, et fabricarunt fulmē.
 Hi sanè per alia dijs similes erant,
 Vnus uerò oculus media positus erat fronte:
 Cyclopes uerò cognomento erant, eo quòd ipsorum
 Circularis oculus inerat fronti.
 Roburq; et uires, et molimina erant in operibus.
 Alij deinde è Tellure et Cælo prognati sunt
 Tres filij magni et prauālidī, non nominandi,
 Cottus, Briareusq; Gygesq; superba proles.
 Quorū centū quidē manus ab humeris prominebāt,
 Inaccessæ: capita uerò unicuiq; quinquaginta
 Ex humeris procreuerant, super robustos artus.
 Robur autem immensum, ualidum, magna in forma:
 Quotquot enim Tellure et Cælo procreati sunt,
 Vehementissimī filiorū, suo uerò insensī erant parētī
 Ab initio: et hos quidem ut quisq; primū nascebatur,
 Omnes occultauit, et ad lucem non submisit,

Γαίης ἐν λυθμῶνι. λακνῶ δ' ἐπιτέρπητο ὄργα
 οὐρανός, ἥ δ' ἐντὸς θοναχίετο γαῖα πελώρη,
 Στεινομύνῃ. δολίλῃ ἢ λακνῇ ἐπιφράδατο τέχνη.
 Αἶψα ἢ ποιήσασα γόνος πολὺ ἀδελφάντων,
 Τούξῃ μέγα δρέπανον, καὶ ἐπέφραδε παῖσι φίλιστα.
 Εἶπε ἢ θαρσύνουσα, φίλῃ τιτιμυκνῇ ἔτορ·
 Γαῖδες ἱμοί, καὶ παῖρὸς ἀπαδάλας, αἶν' ἐθέλειτε
 Γάθειδαι, πατρός γε λακνῇ τισαίμεθα λάβλις
 ὑμῖν. πρότερος γὰρ ἀεικία μῆσατο ὄργα.
 Ως φάτο. τίς δ' ἄρα πάντας ἔλον δῖος, ὅδε τις αὐτῷ
 Φθέγγατο. θαρσύνει ἢ μέγας ἱρόνος ἀγκυλομήτης,
 Ἀψ' αὐτὶς μύθοισι προσεὐδα μῆτερα λακνῇ.
 Μῦθον, ἐγὼ ἔκν τῷτο ὑποχόμενος τελέσαιμι
 ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε δύσωνύμῃς ἦν ἀλεγίζω
 ἡμῖν. πρότερος γὰρ ἀεικία μῆσατο ὄργα.

Ως φάτο. γῆθεσι ἢ μέγα φρεσὶ γαῖα πελώρη.
 Εἴσε δέ μιν ἑρύνψατο λόχῳ, οὐέβηκε ἢ χειρὶ
 Ἀρκίῃ λαρχαρόδοντα· δόλον δ' ὑπεθήκατο πάντα.
 Ἠλθε ἢ νύκτ' ἐπάγων μέγας ὕρανος. ἀμφὶ ἢ γαίῃ
 ἡμέρων φιλότητος ἐπέχρητο, λαίρ' ἐτανύδῃ
 Πάντῃ. ὃ δ' ἐκ λοχεοῖο πᾶσι ὠρέξατο χειρὶ
 Σκαιῇ, δεξιότῃ ἢ πελώριον ἔλαβον Ἀρκίῃ,
 Μακρῇ, λαρχαρόδοντα, φίλῃ δ' ἀπὸ μήδεια παῖρ' ὅρα
 Εὐσμενῶς ἥμῃσι. πάλιν δ' ἐρρίψε φέρεδαι
 Εξοπίσω. τὰ μὲν ἔτι ἐτάσια ἐκφυγε χαίρις.
 Οὐδ' αὖ γὰρ ραθάμιγγες ἀπείσυνον αἱματόεσσαι,
 Πάσας δῖξατο γαῖα, περιπλομῶν δ' ἐνισπύρ,

Γαῖα

Terræ in latebris. malo autem oblectabatur opere
 Cœlum. ipsa uerò intus ingemiscebat Terra uasta,
 Arrestata: doloſam uerò malamq; excogitauit artem.
 Statim uerò cum edidiſſet ſœtum, ex cano adamantē
 Fabricauit magnā ſalcem, edixit uerò charis liberis.
 Dixit autem, ſumpta fiducia, charo mœrens corde:
 Filij mei, & patris nefarij, ſi uolueritis
 Parere, patris malam ulciſcemur contumeliam
 Veſtri. prior enim ſeua machinatus eſt opera. (Illoꝝ
 Sic dixit. illos uerò omnes inuaſit metus, neq; quiſquā
 Locutus eſt. cōfirmato animo tādē magnus Saturnus
 Econtrā uerbis cōpellauit matrem caſtam: (uerſutus
 Mater, ego certē hoc in me recipiens peragam
 Facinus. patrem enim inauſpicatum nihil curo
 Noſtrum: prior enim ſeua meditatus eſt opera.

Sic dixit. gauiſa eſt autē ualde animo Tellus ingens.
 Collocauit autē ipſum celās in inſidijs. indidit uerò ma
 ſalcem aſperis dentibus: dolo autē inſtruxit omni. (nuſ
 Venit autē noctē adducēs magnū Cœlum, undiq; uerò
 Cupiens amorē imminebat, et ſanē extētū eſt (Terra
 Paſſim: cum ex inſidijs ſiluius prehendit manu
 Siniftra, dextra uerò immanem cepit ſalcem: (patris
 Longam, aſperos dentes habentem, chariq; genitalia
 Feſtinanter demeſſuit, ruruſumq; abiicit, ut ferrentur
 Ponē. illa quidem non incāſſum elapſa ſunt manu.
 Quotquot enim gutte proruperunt cruenta,
 Omnes ſuſcepit Terra: circumuolutis autem annis,

Γείνατ' ἱερῶν τε ἱερατάρων, μεγάλης τε γίγαντας,
 Τούχισι λαμπροσφύς, δόλιχ' ἐγχεα χόρσιν έχουσας.
 Νύμφας θ' ἄς μελίας καλέσθ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Μυδρία θ' ὡς τοπρώτον ἀποτμήσας, ἀδάμαντον
 Κάββαλ' ἐπ' ὑπέρβιο πολυκλύσῳ ἐνὶ πόντῳ.
 Ως φέρετ' ἀμπέλκος πηλὴν χρόνον, ἀμφὶ ἧ λονκὸς
 Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτων χρόος ὤρνυτο. τῷ δ' ἐνὶ λέρῳ
 Εὐρέφθω. πρῶτον ἧ λυθόροισι θαύροισιν
 Ἐπλετο, ἐνθὲν ἔπατα πειρῶντορ ἵκετο λῦπον.
 Ἐκ δ' ἔβη αἰδοῖν καλὴ θεός, ἀμφὶ ἧ ποῖν
 Προσὶν ὑπὸ ῥαδινοῖσιν ἀέξετο, τλήν δ' ἀφροδίτῳ,
 Ἀφρογενεῖαν τε θιῶν, καὶ ἐν τέφραον λυθόροισιν,
 Κυλλήνοισι θεοῖσι καὶ ἀνέροις ἐνὶ κ' ἀφρῷ
 Θρίφθω. ἀταρ λυθόροισιν, ὅτι προσέκυρσε λυθόροισιν.
 Κυπρογενεῖαν δ', ὅτι γόνετο πολυκλύσῳ ἐνὶ λῦπον.
 Ἡδὲ φιλομυδρία, ὅτι μυδρίων ἐξεφασάνθω.
 Τῇ δ' ὄρος ὠμαρτῆσι, καὶ ἱμῶρος ἔσπετο καλὸς
 Εἰκομένη ταπρώτα, θιῶν τ' ἐς φύλον ἴσθω.
 Τῶν τ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἡδὲ κίλινον
 Μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Παρθονίας τ' ὁσφρ, μακρόματά τ', ἐξαπάτας τε,
 Τῶν τ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, ἡδὲ κίλινον.
 Τὸς ἧ πατὴρ τιτλήσας ἐκίλησιν καλέσθω,
 Καὶ δὲ νεικῶν, μέγας ἄρηνος, ὅς τινος αὐτός.
 Φάσκει ἧ, τιταίνοντας ἀταρ ἀλὴν μέγα ρέξαι.
 Εργον, ταῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθον ἰσίδω.
 Νύξ δ' ἔτις σὺ γόρῳ τε πόρῳ, καὶ λῦρα μέλαναν,

καὶ

Produxit Erinnyes ualidas, magnosq; Gigantes,
 Armis nitentes, longas hastas manibus tenentes:
 Nymphasq; quas Melias uocāt, super immēsam terrā.
 Testiculisq; ut prius reſectis, adamantem
 Deiecit circa Epirū undis agitātū in pontū. (rō alba
 Sic ferebātur per pelagus lōgo tēpore. circūcirca ue
 Spuma ab immortali corpore ferebatur, in quo puel
 Innutrita est. primū uerō ad Cytheras diuinas. (la
 Vehabatur, inde tum circumflua peruenit ad Cyprū.
 Prodiit uerō uenerāda formosa dea. circū uerō (psam
 Pedibus sub mollib. herba crescebat: Aphroditē aut i
 Spuma prognatā deā, et decorā pulchris fertis Cythe
 Nomināt tam dij q̄ homines: eo quōd in spuma. (reā,
 Nutrita est: sed Cythereā, quōd appulit Cytheris:
 Cyprigenā uerō, quōd nata est undosa in Cypro:
 Atq; amantem genitalia, quia ex genitalibus emerſit.
 Hanc Amor comitatus est, & Desiderium ſequebatur
 Natam primū, & deorū ad cōtū euntē. (pulchrū,
 Hunc uerō ab initio honorem habet, atq; ſortita est.
 Partem inter homines & immortales deos,
 Virgineas conſabulationes, & riſus, & deceptiones,
 Oblectationemq; ſuauem, & amicitiam, blanditiasq;.

Pater uerō Titanes cognomento uocabat,
 Filios obiuergans, magnū Cælum, quos genuit ipſe. (ſe
 Diſtitabat porrō, nocētes ex proteruiamagnū patraſ
 Facinus, cuius deinceps ultio in poſterum futura ſit.
 Nox præterea peperit odioſum Fatū, & Parcā atrā,

Καὶ βάναυρον, τέκε δ' ὕπνον, ἐτίμη δ' ἡ φύλον ἀνδρῶν.
 Οὐτινι κοιμηθεῖσα θεὰ τέκε νῆξ ὄρεβοντῆ.
 Δόντ' ἄρα καὶ μῶμον, καὶ οἷον ἀλγινόσσαν,
 Εὐσεβείας θ' αἷς μῆλα πέρην ἑλντῆ ὠκεανοῖο
 Χρῦσα λαλὰ μέλυσσι, φέροντ' αὖτε δούδρια λακρόν
 Καὶ μοῖρας, καὶ ἑῶρας ἐγείνατο νολεοπέινυς,
 Κλωθῶ τε, λάχεϊν τε, καὶ ἄτροπον, αἶ τε βροτοῖσι
 Γαυομόνοισι διδάσσειν ἔχων ἀγαθόν τε κακόν τε,
 Αἶτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παρὰ βασιλῆας ἐπέπυσσε
 Οὐδέποτε λήγσει θεὰ δαυτοῖο χόλοιο,
 Πῶν γ' ἀπὸ τῷ δύνωσι κακὸν ὄπιν, ὅς τις ἀμαρτή.
 Τίη δ' ἡ καὶ νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νῆξ ὀλοή, μετὰ τὴν δ' ἀπάτην τέκε, καὶ φιλόττα,
 Ἑῶρας τ' ὑλόμονον, καὶ ἔριμ τέκε λακρόβουλον.
 Αὐτὰρ ἔρις συγδοή τέκε δ' ἢ πόνον ἀλγινόσστα,
 Λήθην τε, λαιμὸν τε, καὶ ἄλγισα δακρυόοντα,
 Ψομίνας τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδροκῆσας τε,
 Πείκειά τε, ψευδέας τε λόγους, ἀμφιλογίας τε,
 Δυσνομίην, ἄτην τε, συνθήκας ἀλλήλοισιν.
 Ορκον θ', ὅς δ' ἂν πλείστον ἐπιχθονίδος ἀνθρώπου
 Γημαίνει, ὅτι ἐκείνους ἐπὶ οὐρανὸν ὁμόσση.
 Περὶ αὖτ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γένετο πόντος,
 Πρεσβύτατον παῖδων. αὐτὰρ ἑλπίδας γέροντα,
 Οὐνεκα νημόρτης τε καὶ ἥπιος, ὅς τις θεμιστῶν
 Λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἥπια μήδεα οἶδεν.
 Αὐτὶς δ' αὖ θάνατον μέγαν, καὶ ἀγλῖον φόρον,
 Γαῖαν μισγόμενος, καὶ ἑκτὸν κακὸν παῖδων.

Et Mortē peperit etiā Somnū, pepit uerò agmē Sōni
 Non ulli cōdormiens dea peperit Nox obscura. (orū.
 Rursum postea Momū & Aerumnā dolore plenam,
 Hesperidesq; quibus mala ultra inclytum Oceanum
 Aurea pulchra curæ sunt, ferentesq; arbores fructus
 Et fatales deas, & Parcas genuit immites,
 Clothoq; Lachēsinq; et Atropon. quæ mortalibus
 Editis dant habendum bonumq; malumq;,
 Quæq; hominumq; & deorum delicta insequentes,
 Nunquam desinunt deæ à uehementi ira,
 Priusq; repēderint alicui malū nūciū, q̄squis peccarit.
 Pepit p̄terea et Nemēsīn, nocumētū mortalib. homib.
 Nox p̄niciosa post hāc q; fraudē enixa est, et amicitia,
 Seniumq; noxiū, et contentionē peperit pertinacem.
 Ceterū contētio odiosa peperit q̄dē laborē molestū,
 Obluionemq; Pestemq;, & Dolores lachrymabiles,
 Pugnasq; cadesq; praeliaq; stragesq; uiroꝝ,
 Iurgiasq; mendacesq; sermones, disceptationesq;,
 Licentiam, Noxamq; familiares inter sese.
 Iuramentumq;, quod plurimum terrestres homines
 Ledit, quando quispiam uolens peierauerit.
 Nereūq; alienū à mendacio, et ueracē genuit Pontus,
 Maximum natu filioꝝ, sed uocant senem,
 Eo quòd uerus atq; placidus, nec iuris & equi
 Obluiscitur, sed iusta & mansueta consilia nouit.
 Deinde rursum Thaumātē magnū, et fortē Phorcyn,
 Terræ commistit, & Ceto pulchris genis pręditam,
Eury-

Εὐρυβίλῃ τ' ἀδάμαντος σὺ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσιν.
 Νηρῆος δ' ἔχουσιντο μεγέρετα τέκνα θιάωρ,
 Φόντω ἐν ἀτρυγέτῳ, καὶ Δωρίδος ἠπινόμοιο,
 Κέρκῃς ὠκεανοῖο τελλόντες ποταμοῖο,
 Φρωτώ τ' ἀνκράτη τε, σαώ τ' ἀμφιτέτη τε,
 Εὐδάρκῃ τε, θέτις τε, γαλλίῃ τε, γλαύκῃ τε,
 Κυμοδόκῃ, σπειώ τε βοῶ, θαλίῃ τ' ὀρέεσσά,
 Καὶ μελίτῃ χαρμεύσα, καὶ σὺλιμοῖν, καὶ ἀγαστῇ,
 Γασσιβίῃ τ' ὄρατῷ τε, καὶ σὺνακῇ ῥοδόπῃχες,
 Δωτώ τε, πρῶτῳ τε, φόρβασά τε, Διοκαμμένη τε,
 Νησαίῃ τε καὶ αἰῆσιν, καὶ πρωτομέδεια·
 Δωρεῖς, καὶ πανόπῃ, καὶ σὺειδὺς γαλάτῃα·
 ἱπποβόῃ τ' ὀρέεσσά, καὶ ἱππονόῃ ῥοδόπῃχες·
 Κυμοδόκῃ δ' ἡ λύματ' ἐν ἠδρόαδῇ πόντῳ,
 Φροιάς τε βαθίῳ ἀνέμων σὺν λυματολήγῃ,
 Ρῆα κρηύνει, καὶ εὐσφύρῳ ἀμφιτέτη·
 Κυμώ τ' αἶον τε, εὐσφρανός δ' ἀλιμήδην·
 Γλαυκονόμῃ τε φιλομμείδῃς, καὶ παντοπόρεα·
 Λεαιγόρῃ τε, καὶ σὺαγόρῃ, καὶ λαομέδεια·
 Πηλεοδόμῃ τε, καὶ αὐτονόμῃ, καὶ λυσισάνκασα,
 Εὐαέρῃ τε φυλίῳ τ' ὄρατῇ καὶ εἶδος ἄμωμος·
 Καὶ ψαμάθῃ χαρμεύσα δάμας, δῖα τε μνήπῃα·
 Νητώ τ' ἀνπόμπῃ τε, θεμισσῷ τε, κρονόῃ τε·
 Νημερτῆς δ' ἡ πατρὸς ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
 Αὐταὶ μὲν νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγούοντο,
 Κῆραι ποντήμοντα, ἀμύμονα ὄρ' γ' εἰδύμε.
 Θαῦμας δ' ὠκεανοῖο βαθυρράταο ἑτάτα.

Eurybiamq; adamantis in pectore animum habentē.
Ex Nereo porrò prognati sunt perq; amabilis soboles
 Ponto in infructuoso, et Doride pulchricoma, (dearū
 Filia Oceani, perfecti fluij,

Protoq; Eucrateq; Saoq; Amphitriteq;
 Eudoraq; Thetisq; Galencq; Glaucēq;
 Cymothoe, Spioq; uelox, Thaliaq; iucunda,
 Et Melita amabilis, & Eulimene, & Agaue,
 Pasitheaq; Eratoq; & Eunice roseis cubitis,
 Dotoq; Protoq; Pherusaq; Dynameneq;
 Neseaq; & Actæa, & Protomedia:

Doris, & Panope, & speciosa Galatea:
 Hippothoeq; lepida, et Hippōe roseis ulnis prædita:
 Cymodoceq; quæ fluctus in obscuro ponto,
 Et flatus diuinorum uentorū, unā cum Cymatolege
 Facile mitigat, & pulchros talos habēte Amphitrite.
 Cymoq; Eioneq; pulchreq; coronata Halimede:
 Glauconomeq; renidens, & Pontoporia:

Liagoreq; & Euagore, & Laomedia:
 Polynomeq; & Autonome, & Lysianassa,
 Euarneq; tā indolis grata, quā inculpata formæ:
 Et Psamathe decora corpore, diuinaq; Menippe:
 Nesoq; Eupompeq; Themisoq; Pronoeq;
 Nemertesq; quæ patris habet animum immortalis.
 Hæ quidem ex Nereo inculpato procreatae sunt,
 Filiae quinquaginta, inculpata opera callentes.
Thaumas uerò Oceani profundiflui filiam

Duxit

Ηγάγ' ἔκλεπ' ἱερὸν, καὶ δ' ὠκέϊαν τέκνον ἱερὸν;
 Ἡπόμης δ' ἄρπυγας, αἰετὰ τ', ὠκυπέτην τε,
 Αἶψ' αὐέμων παροῖσι καὶ οὐανοῖς ἅμ' ἔπονται;
 Διεύς π' ἰδρύεσσι, μεταχθόνιοι γὰρ λαοί.
 Φόρυν δ' αὖ λικτὰ χροῖας τε λαοκταφύγας;
 Εὐγονετῆς ποταμῶν, τὰς δὲ χροῖας καλέουσι
 Ἀθανάτοί τε θεοὶ, χαίμαί τ' ὄρχόμενοι ἄνθρωποι.
 Περρηδὴ τ' εὐπεπλοῦ, χύνω τε λιροκόπειπλον;
 Γεργύς θ' αἰναῖσι πέρην λιγυτῆ ὠκεανοῖο,
 Εὐχατὴ πρὸς νηῆος, ἣν ἐσπερίδης λεγύφωτος;
 Σθενώ τ', ἐνρυάλη τε, μέδισά τε, λυγρὰ παρθέναι.
 Ἡ μὲν εἴην θνητῆ· αἱ δ' ἀθανάτοι καὶ ἀγέρας
 Αἰδύο, τῇ δ' μὴ παρελέξατο λιανοχόαις,
 Εὐμκλακῶν λαμῶνι, καὶ αὐθιγαῖσι εἰαρινοῖσι,
 Μιχθεῖς καλλιρὸν ἑρμῆ λυγρῆ ὠκεαντοῖο.
 Τῆς δ' ὅτε δὴ πόρσους κεφαλὴν ἀπεδερδόμενον;
 Εξέβουρε χρυσάωρ τε μέγας, καὶ πῆγας ἵππος.
 Τῷ μὲν ἐπ' ὠκυνοῖον ἦν, ὅτ' αὖ ὠκεανὸς περὶ πηγὰς
 Γένεθ'· ὁ δ' ἄρ' ἔχουσε χρύσεον ἔχον μετὰ χόροι φήλησι.
 Ἐμὲν ἀποπλάμους προλιπὼν χθόνα μετέρα μῆ-
 λ' ἐς ἀθανάτους, ἑλὼς δ' ἐν δώμασι νηῆς, (λαοί)
 Βροντὴν τε, σφοδρὴν τε φέρων διὰ μητιόεντι,
 Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τεμίσφαλον γηρυονῆα.
 Τὸν μὲν ἄρ' ἐξονάριξε βίη ἱρακλειῆς,
 Βασὶ παρ' εἰλιπόδεσι περὶ ῥῶτῳ εἰν ὄρυβας,
 Ἡματι τῷ, ὅτε πόρ βῆς ἤλασεν ἐνρυμῆόπας
 Τίρωθ' αἰς ἰσθμὸν, διαβάς πόρον ὠκεαντοῖο,

Duxit Electram. hæc autem celerem peperit Irim,
 Pulchricomasq; Harpyias, Aelloq; Ocypetenq;
 Quæ uentorum flamina, et aues assequuntur
 Pernicibus alis: in cælo enim degentes uolitant.
 Phorcyi post hæc Ceto Græas peperit pulchris genis
 A' partu canas, quas ob id Græas uocant (præditas,
 immortalesq; dij, humiq; incendentes homines.
 Pephredoq; pulchro peplo, Enyoq; croceo peplo,
 Gorgonesq; quæ habitant ultra celebrem Oceanum,
 In extrema parte ad noctem: ubi Hesperides argutæ,
 Sthenoq; Euryaleq; Medusaq; grauiâ ppressa. (noxia
 Ipsa erat mortalis: ast aliæ immortales, et senio nō ob-
 Duce. cum una concubuit cærulea cæsarie Neptunus
 In molli prato et floribus uernis,
 Mixtus Callirhoæ filia nobilis Oceani.
 Eius autem cum Perseus caput amputasset,
 Promicuit Chrysaor magnus, et Pegasus equus.
 Huic qdē cognomētū erat, q Oceanus apud fontes (ris
 Natus esset: ceterū hic ensē aureū tenebat manib. cha
 Et ille quidē cū auolasset, relicta terra matre malorū,
 Peruenit ad immortales, Iouis uerō in domib. habitat,
 Tonitruq; et fulgur ferens Ioui prudenti.
 Chrysaor porrō genuit tricipitem Geryonem.
 Illum quidem armis exuit uis Herculana,
 Boues apud flexipedes circumflua in Erythia,
 Die illo cum boues egit latas frontes habentes
 Tirynthum in sacra, emensus iter Oceani,
 Orthoq;

Ορθορ τι λῆϊνας, καὶ βεκόλορ σύρτυϊωνα,
 Σταθμῷ σὺ ἡρόοντι, κέρλιω λιυτῷ ἰπικανόϊο.
 Ἡ δ' ἔτι κ' ἄλλο πῆλωρορ, ἀμύχανορ, ὕδρην ἰοικὸς
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, ὕδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Σπῆι σὺν γλαφυρῷ, θέλιω ἡρατόροφρον ἔχιδινα,
 Ἡμισυ μὲν νύμφην ἐλινάπιδι, καλλιπαρήμορ.
 Ἡμισυ δ' αὖτε πῆλωρορ ὄφιρ, θεινόμεν τε μέγαν τε,
 Ποικίλορ, ὠμνησίω, βαθέως ὑπὸ λισθθεσι γαίης.
 Εὐθα δὲ οἱ σῶτος ἐστὶ λιάτω, λυίλῃ ὑπὸ πῆτερη,
 Τηλῷ δ' ἀθανάτωρ τε βιῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων.
 Εὐθ' ἄρα οἱ δάσαντο θεοὶ λιυτὰ δῶματα ναίειν.
 Ἡ δ' ὄρνυτ' αἰρ ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρῇ ἔχιδινα,
 ἀθάνατος νύμφη, καὶ ἀγέρας ἡμᾶτα πάντα.
 Τῇ δ' τυφάωνα φασὶ μιν γήμεναι σὺ φιλότῃτι,
 Δανόμεν θ' ὑβρισιλὼν ἀνέμορ, ἐλινάπιδι λῆρῃ.
 Ἡ δ' ὑπακυσσάμεν κ' τέκετο ἡρατόροφρονα τέκνα.
 Ορθορ μὲν πρῶτορ λιύα γένετο γερνονῆϊ.
 Δούτορορ αὖτις ἔτι κ' ἔτι ἀμύχανορ ὅτι φαταῶν,
 Κόρβορορ ὠμνησίω, αἰδέω λιύα χαλκίοφωτορ,
 Πρωτηκοντανέφαλορ, ἀναιδία τε, ἡρατόρορ τε.
 Τὸ τρίτορ ὕδρην αὖτις ἐγένετο, λυγρ' εἰδιῶν,
 Λορναίλω, ἡρ θρέψε θεὰ λσυνάλονος ἡρῃ,
 Απλητορ λωτέσσα βίη ἡρακλειῆς.
 Καὶ τῶν μὲν Διὸς υἱὸς σὺν ἦρατο νολέϊ χαλκῷ,
 Αμφίτρωνι κείνῃ, σὺν ἀρήνι φίλῳ ἰοδάω,
 Ἡρακλῆς, βαλῆσιν ἀθλίω αἰὲς ἀγέλας.
 Ἡ δ' ἡμίμαιραν ἔτι κ' ἔτι, πνέσαν ἀμμαιμάχιστορ πῶρ.
Δανίω

Orthog; intersecto, et bubulco Eurytionē,
 Stabulo in obscuro, ultra inclytum Oceanum,
 Ipsa insuper peperit aliud ingēs, perplexum, nihil si-
 mortalibus hominibus, neq; immortalibus dijs, (mille
 Specu in concauo, diuinam animo infracto Echidnā,
 Dimidio nymphā, limis oculis, pulchris genis: (gnūq;
 Dimidia itē parte ingentē serpētē, horrendūq; ma-
 Varium, crudiuorum, diuinæ sub cauernis terra.
 Illic uerò ei specus est in imo, caua sub petra,
 Procul ab immortalibusq; dijs, mortalibusq; hominib;
 Ibi sanē ei destinarunt dij inclytas domos incolere.
 Atq; coerceretur in Arimis sub terra tetra Echidna,
 Immortalis nymphe, et senio illæsa perpetuo.
 Huic Typhaonem aiunt mixtum esse amore, (puelle:
 Vehementem et uiolentū uentū, limis oculis cōtūctū
 Illa uerò grauida facta, peperit fortes filios,
 Orthum quidem primò canem peperit Geryoni.
 Iterū secūdo edidit partu immēsum, minimè effabilē,
 Cerberum crudiuorum, Plutonis canem ærea uoce,
 Quinquaginta capīum, impudentēq; fortemq;
 Tertiò, hydrā genuit odiosa edoctā,
 Lerneam, quam enutriuit dea albis ulnis Iano,
 Insatiabiliter indignans uirtuti Herculanæ.
 Ac illam quidem Iouis filius occidit seuo ferro
 Amphitryoniades, cum bellicoso Iolao,
 Hercules ex consilijs Mineruæ prædatrix. (gnem,
 Tum ipsa Chimeram peperit, spirātem terribilem i-

Δανίῳ τι, μεγάλην τι, ποδάμειά τι ἑρατῶράν τε.
 Τῆς δ' ἤν τρεῖς κεφαλαιμία μὲν χαροποῖο λείοντος,
 ἡ δ' ἡμιαῖρας, ἡ δ' ὄφις ἑρατῶροιο δράκοντος.
 Ἡρόδιε λείων, ὅπιθον δ' ἀράκων, μίσην δ' ἡμιαῖρας,
 Δανὸν ἀποπνέουσα πυρὸς μόνος αἰθεμοόιο.
 Τὴν μὲν πῦρ ἡγήσας αἶψα, καὶ ἰδὼν βιλλοβορόν τε.
 Ἡ δ' ἄρα σφίγγ' ὀλοὴν τίει, λυαμῶσι μὲν ὀλοβροῦ.
 Ορβῶ ὑποδυμνῶσαν νιμασίῳ τι λείοντα,
 Τὸν ῥ' ἤν θρέψασα, διὸς λυδνῆ παρὰ κείνῃς,
 Γαμυοῖσι μὲν ὑποούχουσι νεμῶν, πῦρ αὐθρόπῳ.
 Εὐθ' ἄρ' οὐ γὰρ οἰκῶν, ἐλεφαῖρ' ἴσθι ἀνθρώπων,
 Κριτασίῳ τρωτοῖο νεμῶν ἡ δ' ἀπίσαντος.
 Ἀλλὰ ἰς ἐλεμάσας βίης ἡρακλεῖας.
 Κητῶ δ' ὀπλότητον, φόρμυι φιλότῃ μὲν ἔσθαι,
 ἔειπεν Δανὸν ὄφιν, ὅς ὄφιν ἔστιν ἐκείνῃς γαίης,
 Πείρασιν οὐ μεγάλοις παγχεύσας μῦλα φυλάσας.
 Τῆτο μὲν ἐν κατῇ καὶ φόρμυος γοῖος ἐπὶ.
 Τῆτο δ' ὠκεανῷ ποταμὸς τίει δινέοντα,
 Νελὸν τ', ἀλφειὸν τι, καὶ ἑρμῶν βελυδίνην,
 Στρυμόνα, μαίανδρον τι, καὶ ἰστρον ἡκαλιγέδρονα,
 Φάσιμ τι, ῥῆσον τ', ἀχιλῆιον ἀργυροδίνην.
 Νέσον τι, ῥόδιον τ', ἀλκίμονά τ', ἐπὶ ἀπορόν τι,
 Τρηνιόν τι, καὶ αἰσπορ, θαῖον τι σιμῆντα,
 Πλωτόν τι, καὶ ἱρμον, ἄρρῆά τινι τι καῖνον,
 Σαγγάριον τι μέγαν, λάδωνά τι, παρθονίον τι,
 Εὐλιόν τι, καὶ ἀρδυσκορ, θαῖον τι σπᾶμανδρο.
 Τίτῃ δ' ἑνυγῆρων ἰστρον γοῖος, αἰ κατὰ γαίαν
ἡ δ' ἔστι

Trucemq; magnamq; pernicemq; ualidamq;
 Illi erant tria capita: unum quidem terribilis leonis,
 Alterū capellæ, tertium uerò serpētis robusti draconis:
 A fronte leo, ponē uerò serpens, media uerò capra:
 Horrendē efflans ignis robur ardentis.
 Hāc quidē Pegasus cepit, et strenuus Bellerophōtes,
 Illa sanē Sphingē exitiale peperit, Cadmeis perniciē,
 Ab Ortho subacta: Nemeæumq; leonem,
 Quem Iuno cū enutriuisset, Iouis ueneranda uxor,
 In locis fertilib; collocauit Nemeæ, cladē hominibus.
 Ibi sanē hic commorans decipiebat tribus hominum;
 Imperans cāuernosæ Nemeæ, atq; Apesanti.
 Sed ipsum robur domuit uirtutis Herculanæ.
 Ceto uerò minimū natu cū Phorcō amorī indulgēs
 Peperit grauē serpentē, qui obscuræ latibulis terræ,
 Finibus in amplis prorsus aurea mala custodit.
 Hoc quidem ex Ceto et Phorcō genus est.
 Tethys aut Oceano flumina pepit uorticosa, (bentē,
 Nilūq; Alpheūq; et Eridanū profundos uortices ha-
 Strymonem, Meandrumq; et Istrum pulchris flum;
 Phasiūq; Rhesūq; Acheloiū limpidum,
 Nessūq; Rhodiumq; Haliacmonēq; Heptaporūq;
 Granicumq; et Aesapū, diuinumq; Simoenta,
 Peneūq; et Hermum, amœnēq; fluentem Caicum,
 Sangariūq; magnum, Ladonēq; Partheniumq;
 Euenumq; et Ardescum, diuinumq; Scamandrum.
 Peperit quoq; filiarū sacrum genus, quæ per terram

Ἀνδραὶ ἐκέρχουσι, σὺν ἀπόλλωι αἰνέει,
 Καὶ ποταμοῖς, πάντῃ δ' οἷος παρὰ μοῖραν ἔχουσι,
 Γαῖά τ' ἀσμήνητι, ἰαύθη τ', ἡλένηρητι,
 Δωρίετι, πρυμνώτι, καὶ ὕρα νῆι θιοσφίης,
 Ἰππῷ τε, ἑλνυμόνῃ τε, ῥοδίᾳ τε, καλλιρρόῃ τε,
 Ζευξίῳ τε, ἑλυτίνῃ τε, ἰδύᾳ τε, πασιθόῃ τε,
 Πληξάνῃ τε, γαλαξάνῃ τ', ὄρατῇ τε δειῶν,
 Μελόβοσις τε, θεή τε, καὶ ἀναδῆς πολυδάρο,
 Κόρμητις τε φυνὼ ὄρατῇ, πλητῷ τε βροῦπιτι,
 Ἰορσκήτις τ', ἰαυαρά τ', αἰκάσῃ τε, ξαύθῃ τε,
 Φιτράκῃ τ' ὀρέεσσαι, μενεαῖῳ τ', σὺρῶπιτι,
 Μῆτις τ', σὺρυνόμῃ τε, τελεθῷ τε ἡροπόπιπτοι,
 Κρεῖσιν τ', ἀσίῃ τε, καὶ ἰμοῖρεσσαι καλυψῷ,
 Εὐδάροῃ τε, τύχη τε, καὶ ἀμφιρῷ, ἀκυρόν τε,
 Καὶ σὺν, ἥ δὲ σφίωρ προφύρεσθαι ἐστὶν ἀπασίωρ.
 Αὐταὶ δ' ὠκεανῷ καὶ τυθύνος ἐξεγρόντο,
 Ἐρισβύταται ἑῷραι, πολλαὶ γέ μοι αἶσι καὶ ἄλλαι.
 Τρεῖς γὰρ χίλια εἰσὶ τῶν ὕσφυροι ὠκεανίναι,
 Αἶρα πολυασβρίτες γαῖαν καὶ βοάθια λίμναι,
 Γαυτή ὁμῶς ἰφίπασσι θεῶν αἰγλαὰ τέσσα.
 Τόσσασι δ' αὖθ' ἑτόρροι ποταμοὶ ἰαπαχιδὰ ῥέοντες,
 Υἱέες ὠκεανῷ, τὸς γένετο πότνια τυθὺς,
 Τῶν ὄνομα ἄργαλέον πάντων βροτῶν ἀνδρα ὀνίσσων.
 Οἱ δ' ἱπτατοὶ ἰσασιν οὐδ' ἀν' ὑπερναυτῶσι.
 Θεία δ' ἡέλιος τε μέγαν λαμπρὰν τε σιλήϊον,
 Ἡ δ' ἡ πάντας ἐπιχθονίοισι φαάναι,
 Ἀσπανάτοις τε θείοις, τοὶ ὕρα νῆι σὺν ἔχουσι,
 Τῶν κ'

Viros à teneris educant unà cum Apolline rege,
 Et fluminibus hanc uerò à Ioue sortem habent,
 Pithoq;, Admete q;, Ianthe q;, Electra q;,
 Doris q;, Prymno q;, & Vrania forma deam referens,
 Hippo q;, Clymene q;, Rhodia q;, Callirho q;,
 Zeuxo q;, Clytie q;, Idyia q;, Pasithoe q;,
 Plexaure q;, & Galaxaure, amabilis q;, Dione,
 Melobosis q;, Thoe q;, & uenusta Polydora,
 Cerceis q;, indole amabilis, Pluto q;, bouinis oculis,
 Perseis q;, Ianira q;, Acaste q;, Xanthe q;,
 Petrea q;, lepida, Menestho q;, Europa q;,
 Metis q;, & Eurynome, Telesto q;, croceo peplo,
 Crisie q;, Asia q;, & blanda Calypso,
 Eudore q;, Tyche q;, & Amphiro, Ocyroe q;,
 Et Styx, quæ ipsarum excellentissima est omnium:
 Atq; hæ Occano & Tethyde prognatae sunt,
 Grandiores natu filia: multæ quidem sunt & aliæ.
 Ter mille enim sunt celeres filia: Oceani.
 Quæ sanè disperse terram & profunditates lacus,
 Passim pariter incolunt, dearum splendida proles.
 Tot rursus alij fluuij cum strepitu fluentes,
 Filij Oceani, quos peperit ueneranda Tethys.
 Quorū nomina difficile omnium mortalē uirū p̄loqui:
 Sed singulatim nouerunt quotquot circum habitant.
 Thia præterea Solem q;, magnum, lucentem q;, Lunā,
 Auro ram q;, quæ omnibus terrestribus lumen præbet,
 Immortalibus q;, dijs qui cœlum latum tenent,

Γένεσθ, ὑπεννεθῶς ὑπόριονος οὐ φιλότῃτι.
 Κέω δ' ὑρυνβίη τίνισον, φιλότῃτι μιγάσα,
 Ατρυῶν τι μέγαν, πάλαντ' ἀ τι, διὰ θιάων.
 Εἰσελὼ θ', ὅς καὶ πᾶσι μετέπειπον ἰδμοσυώσιον.
 Ατρυῶν δ' ἡὼς ἀνέμης τίνι λαγρόθυμης,
 Αργέτιον, ξεφυρον, βορέλιον λαψροκίλσυνον,
 Καὶ νότον, οὐ φιλότῃτι θεῶν θεὰ συννεθῶσα.
 Τὸς ἢ μετ' ἀτρυῶν τίνισον ἰωσφόρ, ἡεργούσια,
 Ατρυῶν τι λαμπιτόωντα, τὰτ' ὑρυνβίη ἰσφάνωται.
 Εἰσελὼ ἢ τίν' ὠκεανὸν θυγάτηρ, πάλαντ' ἀ τι μιγάσα,
 Ζῆλον, καὶ νίκην ἡελκίσφυρον, οὐ μιγάσοι.
 Καὶ ἡράτος, ἡδὲ βίλιν, ἀριδείκνυται γένεσθ τίνισον
 Τῶν ἐν ἰσφ' ἀπάνσυνθε διὸς δόμος, ἡδὲ τις ἰδρυ,
 Οὐδ' ὁδοῦ, ὅππῃ μὴ ἡένοισι θεὸς ἡγεμονόσιν,
 Αλλ' αἰεὶ παρ' ἡνὶ βαρυητῷ πῶ ἰδρυώωνται.
 Ως γὰρ ἐβύλσυνσι σὺν ἡεργίῳ ὠκεανίνῃ,
 Ηματι τῷ, ὅτι πάντας οὐλύμπιος ἀτρυῶν πῇτις
 Αθανάτης ἐνάλλεσι θεὸς ἐς μακρὸν ὄλυμπον.
 Εἶπε δ', ὅς αὖ μετὰ εἰς θεῶν τιτῇσι μάχοιτο.
 Μί τιν' ἀπορήσαν γοράων, τιμὴν ἢ ἱνασον
 Εξέμεν, ἡν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
 Τὸν δ' ἰφάθ' ὅς τις ἄτιμος ὑπὸ ἡρόνῃ, ἡδὲ ἀγέρεσθ,
 Τιμῇ καὶ γοράων ἐπιβησίμεν, ἡ θέμις ἐστὶ.
 Ηλθε δ' ἄρα πρώτη σὺν ἡεργίῳ ἡλυμπόνδε,
 Σὺν ἀφροῖσι παῖδισι, φίλῃ διὰ μήδεια παῖδρος.
 Τὴν ἢ ζῶνς τίμησι, πειθισαὶ ἢ δῶρα ἰδρυώων.
 Αὐτὴν γὰρ ἐβύλσιν θεῶν μέγαν ἐμμεσαι ἡρόν,

παῖδες

Genuit, congressa cum Hyperione in amore.
 Crioq; Eurybia peperit, per amorem mixta,
 Astrœq; magnum, Pallantemq; præstâtissima dea
 Persenq; qui omnes præcellebat peritia.
 Astreo uerò aurora uentos peperit magnanimos,
 Argesten, Zephyrum, Borœam rapidum,
 Et Notum, in amore dea cum deo congressa.
 Post hos stellam genuit Luciferum manè genita,
 Astraq; fulgentia, quibus cœlum cinctum est.
 Styx uerò peperit, Oceani filia, Pallanti mixta,
 Zelum ex Nicen pulchros talos habentem in edibus;
 Et Robur, atq; Vim, præclaros genuit filios:
 Quibus non est seorsim à Ioue domus, nec ulla sedes;
 Neq; uia, qua non illis deus præit:
 Sed semper apud Iouē grauius tonātē sedem habēt.
 Sic enim consuluit Styx incorruptibilis Oceanis.
 Die illo, quando omnes Olympius fulgurator
 Immortales uocauit deos ad altū cœlum. (nes pugnet.
 Dixit aut, quod quisquis unā secū deorū cōtra Tita-
 Non cariturus sit munēribus, sed honorem quemq;
 Habiturum, quem antea inter immortales deos.
 Illūctiā dixit q honoris expers fuerit sub Saturno, atq;
 Ad honores ac præmia ascēsurū, ut fas est. (inmunis,
 Venit aut prima Styx incorruptibilis ad Olympum
 Cum suis filiis, chari per consilia patris. (dit.
 Ipsam uerò Iupiter honorauit, eximia quoq; dona de
 Ipsam enim cōstituit deorū magnum ut sit iuramētū.
 k 4 Filios

Ραΐδας δ' ἔματα πάντα εἰς μετ' ἀναιήτας ἀναι.
 Ως δ' αὖτως πάντας διαμπόρεις, ἥσσορ ὑπέστη,
 Ξετίλινος· αὐτὸς δὲ μέγα ἱραΐει, καὶ ἀνέσσει.
 Φοίβη δ' αὖ τοῖς πολυήρατορ ἦλθεν εἰς σὺνδύον.
 Κρυσαμμένη δ' ἔπατα διὰ θεῶν σὺ φιλότῳτι,
 Αὐτὴν ἱκανόπεπλον ἐγείνατο, μάλιχον αἰεὶ
 ἡπιορ ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Μάλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγαυότατον οὐτὸς οὐλόμην,
 Γένετο δ' ἀστερόν, σὺν ἡνυμον, ἥρ ποτε πέτραις
 ἠγάγετ' εἰς μέγα δῶμα, φίλῳ ἱκανῶσαι ἀποΐην.
 Ἡ δ' ὑποκρυσαμένη, ἐκείτῳ τέκε, τὴν πόρῃ πάντων
 Ζῶς ἱερνίδης τιμῶσι, πόρῃ δὲ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
 Μοῖραν ἔχει γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 Ἡ δὲ καὶ ἀσφόδοντος ὑπ' ἥραν ἔμμορε τιμῆς,
 Αθανάτοις τε θεοῖσι τιτιμῶν ἐστὶ μάλιχα.
 Καὶ γὰρ νῦν ὅτε πῶς τις ἐπιχθονίῳ ἀνθρώπῳ,
 Εὐδῶρ ἰδρὰ καλὰ κατὰ νόμον ἱλάσκηται,
 Κυλίσκει ἐκείτῳ, πολλὴ τέ οἱ ἔσσιτο τιμή,
 Ραῖα μάλ' ὧ πρόφρων γὰρ θεὰ ὑποδέξεται σόχαις,
 Καὶ οἱ ὄλβον ὁπάσει ὑπαὶ δυνάμει γὰρ παρῆσιν.
 Οἶσσι γὰρ γαίης τε καὶ ἥραν ἐξεγούοντο,
 Καὶ τιμὴν ἔλαχον, τῶντων ἔχει αἴσαν ἀπάντων.
 Οὐδέ τις μὲν ἱερνίδης ἐβήσατο, καὶ δὲ τ' ἀπύρρα,
 Οἶσ' ἔλαχον τιτῆσι μετὰ πεσέροισι θεοῖσιν·
 Ἀλλ' ἔχει, ὡς τοσούτων ἀπ' ἀρχῆς ἐπλήστο δασμῶς.
 Οὐδ' ὅτι μνηστῆρας, ἥσσορ θεὰ ἔμμορε τιμῆς,
 Καὶ γέρας σὺ γαίης τε καὶ ἥραν ἔραον, καὶ θαλάσσης.

Filios aut, diebus omnibus sui cohabitatores ut sint.
 Similiter etiā omnibus perpetuò, sicuti pollicitus est,
 Perfecit. ipse autem præpotens est, atq; regem agit.

Phoebe porro Cœi genialem uenit ad lectum.

Grauida uerò facta deinde dei amore,
 Latonam ceruleo peplo peperit blandam semper,
 Mitem hominibus atq; immortalibus dijs,
 Suauem ab initio, in primis hilarem intra Olympum.
 Genuit insuper Asteriam claram, quam olim Perses
 Duxit in domum amplam, chara ut uocetur uxor.

Illa iterū grauidata, Hecatē peperit, quā super omnes
 Iupiter Saturni9 in precio habuit, dedit uerò ei splēdi
 Partē ut habeat terræq; et infrugiferi maris. (da dona,
 Imò etiam stelligero à cœlo sortita est honorem,
 Immortalibusq; dijs ueneranda est maxime.

Etenim nunc sicubi aliquis terrestrium hominum,
 Faciens sacra honesta ex lege expiat,

Inuocat Hecaten: ingens uerò eum sequitur honor
 Facilmè, cuius bencuola dea suscepit preces,
 Et illi diuitias largitur, nam facultas ipsi adest.

Quotquot enim Terra cœloq; prognati sunt,
 Et honorē sorte acceperūt, istorū habet sortē omniū:
 Neq; qcq; ipsi Saturni9 p uim ademit, neq; priuauit,
 Quæcunq; sortita est Titanes inter priores deos:
 Sed habet, sicut prius ab initio facta est distributio.

Nec quia unigenita, minorem dea sortita est honorē,
 Et premium tam in terra ac cœlo, quàm in mari:

Αλλ' ἐτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ζῶνς τίττω αὐτὸν.
 ὃ δ' ἐβίλα μεγάλως παραγίνεται, ὃ δ' ὀνίνηται.
 Εὐθ' ἀγορῇ λαοῖσι μεταπρὶ κωρὴν κ' ἐβίληται,
 ἢ δ' ὅπότ' ἐς πόλεμον φθισίνορα θωρήσονται
 ἄνθρωποι, οὐδ' αὖθις παραγίνεται οἷς κ' ἐβίληται,
 Νίλην προφρονέως ὀπάσσει, καὶ λῆδος ὀρίξαι.
 Εἰς δὲ δίκη βασιλεύσει παρ' αἰθεραίοισι λαβίξαι.
 Εὐδὰ δ' αὖθ' ὅπότ' ἀνδρῶν αἰγῶνι κτελόμενοι,
 Εὐθ' αὖθις καὶ τοῖς παραγίνεται, ὃ δ' ὀνίνηται.
 Νικίσας ἢ βίη καὶ λαῖττι, λαλὸν ἀνδρα
 Ρῆα φέρει, χαίρων τε τοκῶντι λῆδος ὀπάξαι.
 Εὐδὰ δ' ἐκπέσει παρ' αἰθεραίοισι, οἷς κ' ἐβίληται.
 Καὶ τοῖς, οἱ γλαυκῶν δαυσιμφοῖον ὄργασσονται,
 Εὐχονται δ' ἐκείνη, καὶ ἐρμῆϊ περ εἰσοισγῶν.
 Ρῆιδίως δ' ἄγχι λῆδος θιδὸς ὅπασσι πολλῶν,
 Ρῆα δ' ἀφείλετο φαινομένοιν, ἐβίλησά γε θυμῶ.
 Εὐδὰ δ' οὐ σταθμοῖσι σὺν ἐρμῇ λῆδ' αἰξάν,
 Βαρυλίας τ' αἰγῶνι τε, καὶ αἰπόλια πλατὶ αἰγῶν,
 Τόμης τ' εἰροπόκωρ οἶον, θυμῶ γε θέλυσσιν,
 Εξ ὀλίγων βριάει, καὶ πολλῶν μέγιστα θῆκεν.
 Οὕτω τοι καὶ μενοειδὲς ἐκ μητρὸς εἴσα,
 Πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τιτίμωται γοργαῖσι.
 Θῆκε δέ μιν λιρὸνίδης λιροτρόφος, οἱ μετ' ἐκάνην
 Οφθαλμοῖσιν ἰδόντο φάος πολυδερκίος ἄστ.
 Οὕτως ἐξ ἀρχῆς λιροτρόφος· αἱ δέ τι τιμᾶι.
 Ρῆη δ' αὖθις ἀμνηθεῖσα λιρόνῳ, τέκε φαίδιμα τέκνα,
 Ἰφίλῳ, Διμήτρῳ, καὶ ἤρῳ χυσοπίδῳ,

Sed insuper multo maius quādo Iupiter honorat ipsā.
 Cui uerò uoluerit magnificè præstò est, atq; iuuat.
 Ibi tū in foro inter homines eminet, quē ipsa uoluerit.
 Quando uerò ad bellum perdens uiros armantur
 Viri, tum dea adest quibus uoluerit,
 Victoriā cupidè ut præbeat, & laudem porrigat.
 Inq; iudicio regibus uenerandis asidet.
 Bona insuper quando uiri in certamine colluctantur,
 Ibi dea & illis præstò est atq; iuuat.
 Qui uerò uicerit uirtute et robore, pulchrū præmiū
 Facile fert, letusq; progenitoribus gloriā dat.
 Commoda item equitib. quæ adstet quibus uoluerit:
 Et his qui glaucum mare tempestuosum secant,
 Votaq; faciunt Hecata, & ualde frementi Neptuno.
 Facile etiam prædam inchoyta dea dedit copiosam,
 Facile uerò abstulit apparentem uolens animo.
 Bona præterea in stabulis cū Mercurio pecus augerè,
 Armenta q; bouum gregesq; latos caprarum,
 Gregesq; lanigerarum ouium, animo uolens.
 Ex paucis fecūda facit, et ex multis pauciora reddit,
 Adcò sanè licet unigenita ex matre existens,
 Omnibus inter deos honorata est muneribus. (psam
 Fecit aut ipsam Saturnius alumnā iuuenū, qui post i-
 Oculis aspexerūt lumen multa contuentis Auroræ.
 Sic ab initio nutriens filios. Atq; hi sunt honores.
 Facile uerò domita à Saturno, pepit illustres liberos,
 Vestā, Cererē, et Iunonē aureis calceamētis gaudētē,

For.

Ἰφθιμόν τ' αἰδελὺν, ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματ' αἶσα,
 Νηλεὺς ἔτορ ἔχωρ, καὶ ἐρμῆν πορ' οἶνοσέ γαίον,
 Ζῆνός τε μκτιόρην, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 Τῷ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίσσειαι σὺν ῥῆα χθών.
 Καὶ τὸς ᾧ κατέπινε ἱρόνος μέγας, ὃς τις ἴνατος
 ἦεν ἄνθρωπος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο,
 Τὰ φρονέωρ, ἵνα μὴ τις ἀγαθῶν ὑβρισιάνωρ
 ἄλλος σὺν ἀθανάτοισιν ἔχῃ βασιλικὴν τιμὴν.
 Εὐνέετο γὰρ γαῖης τε καὶ ὑρανόθεν ἀγρόφοιτος,
 Οὐνικά οἱ πέπρωτο ἑὺ ὑπὸ παιδὶ δαμνῶναι,
 Καὶ ἱερὰ πόρ' ἰόντι, διὸς μεγάλα διὰ βυλάς,
 Τῷ ὄγῃ ἐκ ἀλαστοκοπιῶν ἔχον, ἀλλὰ δοκῶν
 Παῖδας εἰς κατέπινε, φίλῳ δ' ἔχε πόντος ἄλκον.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ δὲ ἔμελλε θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
 Τέξιδαι, τότε ἔπατα φίλῳσι ταύσιν τεκνῆας
 Τὸς αὐτῆς, γαῖαν τε καὶ ὑρανὸν ἀγρόφοιτα,
 Μητὶρ συμφράσασθαι, ὅπως λιλάθοιτο τινῶσιν
 Παῖδας φίλῳ, τίσαστο δ' ὄριν' ὅσον πατρὸς τοιοῦτον
 Παῖδων, ὃς κατέπινε μέγας ἱρόνος ἀγνυλομήτης.
 Οἱ δὲ θυγατρὶ φίλῳ μάλα ᾧ ἐλύοντο, ἠδ' ἐπίθοντο.
 Καὶ οἱ πεφραδέτιν ὅσα πόρ' πέπρωτο γυνέσθαι
 Ἀμφὶ ἱρόνῳ βασιλῇ, καὶ ὑπὲρ ἱερτορόθυμῳ.
 Πέμψαν δ' εἰς λυκίον ἱέρους εἰς κρίνονα δῆμον,
 Οἱ πότερ' ἀρ' ἐπλότατον παῖδων ἔμελλε τεκνέσθαι,
 Ζῆνῳ μέγαν, τὸν μόνον οἱ εἰδέξατο γαῖα πελώρη
 Εὐρύτῃ σὺν σὺν ῥῆα, τραφέμεν ἀτιταλλέμεναί τε.
 Ἦνθα ᾧ ἔκτε φέρουσα θοὴν διὰ τῆς μέλαιναν,

Πρῶτον

Fortemq; Plutonium, qui sub terra domos incolit,
 Immite cor habes, et ualde sonantē terra concussorē,
 Iouemq; consiliarium, deorum patrem atq; hominū,
 Cuius & à tonitru concutitur lata terra.
 Atq; istos qdē deglutiebat Saturnus magnus, quicūq;
 Ex utero sacro matris ad genua uenerat:
 Hec animo uoluens, ne ullus clarorum filiorum Caeli
 Alius inter deos haberet regium decus.
 Audierat enim ex Terra & Caelo stellis micante,
 Quod sibi fatale esset proprio à filio domari,
 Quātūuis robusto existēti, Iouis magni p̄ cōsilia. (ens
 Ideoq; hic nō cecā speculationē habuit, sed insidias: stru
 Filios suos deuorabat. Rheā autē habebat luctū grauē.
 Sed quando iam Iouem erat deorū patrē atq; uirorū
 Paritura, iam tum charis supplicabat parentibus
 Suis, Terrēq; & Caelo stellis aptato,
 Consilium ut suggererēt, quo pacto latēret pariendo
 Filium charum, possetq; ulcisci furias patris sui
 Cōtra filios, quos deuorabat ingēs Saturnus uersipellis.
 Illi uerō filiae dilectae auscultaŕūt atq; morē gesserūt,
 Et ei cōmemorauit quaecūq; satis cōstitutū esset fieri
 Circa Saturnum regem, & filium magnanimum.
 Miserunt autē Lyctum Cretae ad pinguem populum,
 Cum minimum natu filiorum esset paritura,
 Iouem magnum, hūc quidem ipsi suscepit Terra uasta
 In Creta lata, ad educandū et enutriendū ab infantia.
 Tum quidē peruenit ferens celerē per noctē nigrā,
 Primus

Πρώτον ἐς αὐτὸν λύντορ. ἐκρύνε δ' ἱ χορσὶ λαβέσθαι.
 Ἀντρω ἐν ἡλιβάτῳ, χαθὲς ὑπὸ ἑσθύνει γαίης,
 Ἀργαίῳ ἐν ὄρεσι πεπυκασμοῦν ὑλίσσῃ.
 Τῷ ἧσπερ γανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιστον,
 Οὐρανίδην μὲν ἀνὰ τῇ θεῶν προτέρῳ βασιλῇ.
 Τὸν τόθ' ἐλὼν χεῖρισιν, ἐλὼν ἐγκάτθετο νεοῦν,
 Σχίτλιος, ὃς δ' ἐνόησε μετὰ φρεσίν, ὥς οἱ ὀπίσσω
 Ἀντίλινος ἐὼς ὑὸς ἀνίκητος καὶ ἀκροῦς
 Λάπιδ', ὃ μιν τάχ' ἐμειλε βίην καὶ χορσὶ διαμάσσει.
 Τιμὴς ἐξελάαν, ὃς δ' ἐν ἀθανάτοισιν αἰάξεν.
 Καρκαλίμως δ' ἄρ' ἐπαταμόσας καὶ φαίδιμα γῆα
 Ἡῦξτε τοιοῦτον ἀνὰ τῇ, ἐπιπλομοῖς ἐν αὐτῇ
 Γαίης ἐνιστάσας πολυφραδίαισι δολεραίς,
 Ὅν γένοντο ἀνὰ τῇ μέγας ἑρῆος ἀγρυπνοῦντες,
 Νικηθεὶς τέχνησι βίην τε παλαιὸς εἶδον.
 Πρώτον δ' ἐξήμῃσι λίθον πύματορ καταπύον,
 Τὸν μὲν ἵππος γήρυξ κατὰ χθονὸς εὐρυοδείης,
 Πυβοὶ ἐν ἡγαθῇ, γυάλοις ὑπὸ παρρησίοιο,
 Σὺν ἐμὸν ἐξοπλίσσω, θαῦμα θνητοῖσι βροτοῖσι.
 Λῦσι ἧ πατροκασιγνήτης ἐλὼν ὑπὸ δεσμῶν
 Οὐρανίδης, ὃς δ' αὖτε πατὴρ αἰσιφροσύνησιν.
 Οἱ οἱ ἀπὸ μνήσαντο χάριν σὺν ὀργισαίῳ,
 Δῶκαν ἧ βροντὴν, ὃς δ' αἰθαλόγῃ καὶ ἑρῆον,
 Καὶ σφοδρὴν, τὸ πρὶν ἧ πειλώρε γαῖα κεκρύβη.
 Τότε πρίσσω, θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν αἰάσσει.
 Κέρην δ' ἱαπιδὸς καλλιόφρονος ὠκεανίνην
 Ἠγάγετε ἑλνυμόνην, καὶ ὁμὸν λέχος αἰσανίβανον.

Primum ad ipsam Lyctū abscōdit aut ipsum manib. pre
Antro in excelsō, diuinæ sub latebris terræ, (hensum
Argæo in monte denso syluoso. (dedit

Huic aut fascijs inuolutum magnū lapidem in manus
Cœli filio, præpotenti deorum priorī regi.

Quem tum arreptum manibus suū condidit in aluū,

Miser, nec cogitauit animo, quod sibi in posterum

Pro lapide filius inuictus et insepultus

Superesset, qui ipsum mox ui et manibus domitum

Ex honore expulsurus, ipseq; immortalibus imperatū

Celeriter aut deinde robur et fortia mēbra (rus sit.

Crescebant illius regis, uertente anno,

Terræ consilio astuto circumuentus,

Suā sobolē iterū submisit magnus Saturnus uersutus,

Victus artibus ac ui filij sui.

Primum uerō euomuit lapidem ultimō deuoratum.

Illū quidē iupiter firmiter defixit in terrā spaciosam

Pytho in diuinā, iugis sub Parnassi, (minibus.

Monimentū ut sit in posterū, miraculū mortalib. ho-

Soluit uerō fratres ex patre noxijs à uinculis

Cœligenas, quos uinxerat pater ex amentia.

Qui ipsi memores fuerunt propter beneficia,

Dederuntq; tonitrum, atq; candens fulmen,

Et fulgur quod antè immanis tetræ occultabat:

Quibus confisus, mortalib. atq; immortalib. impērat.

Filiā porro Lapetus pulchros talos habētē Ocea-

Duxit Clymenē, et eundem lectum conscendit. (nidē

ipse

Ηδὲ οἱ ἄτλαντα κρατόροφρονι γένετο παῖδά·
 Τίη δ' ὑπὸρύναντα μενοίτιον, ἠδὲ προμηθεῖα
 Ποινίλον, αἰολόμυτιν, ἑμαρτνόον τ' ἐπιμηθεῖα,
 ὅς λακὸν ἐξ ἀρχῆς γόνιτ' ἀνδράσιρ ἀλφειῇσι.
 Πρῶτος γὰρ ῥα διὸς πλαστὴν ὑπέδωκε γυναικα,
 Γαρθύον, ὑβριστὴν ἢ μενοίτιον σὺν ὅπασιν
 εἰς ὄρεος κατέπιμψε, βαλὼν ψολόροτι κορυμνῷ,
 εἶναι ἄτασθαλις τε καὶ λυορέας ὑπὸρῶπλον.
 Ἀτλας δ' ἔρανον σὺν ὧν ἔχει κρατόρως ἐπ' ἀνέγκας,
 Πείρασιν οὐ γαῖης, πρόπασιν ἐσπερίδων λεγυφάνων
 ἑσθλῶς, λιφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χέρτεσι.
 Ταῦτ' ἰδὼν γὰρ οἱ μοῖραν ἰδέσσετο μνηστῆρας.
 Δῖσι δ' ἄλυστοπέδωσι προμηθεῖα ποικιλόβαλον,
 Δισμοῖς ἀργαλέοιςσι μέσον διὰ λίον ἰδέσσεας.
 Καὶ οἱ ἐπ' αἰετὸν ὥρσει τανύπτερον. αὐτὰρ ὃ γ' ἦ παρ
 ἠέδισιν ἀβάνεσσιν, τόδ' αἰξέτο ἴσον ἀπάντη
 Νηητὸς, ὅσον πρόπαν ἤμαρ ἔδει τανυσίπτερος ὄρεος.
 Τὸν μὲν ἄρ' ἀλκιδύνης λαλίσφυρος ἄλκιμος ἦεν,
 Ἠρακλῆος ἱήεαι, λακὴν δ' ἀπὸ νῆσον ἀλαλκῶ
 καπιτιονίδα, καὶ ἐλύσατο δυσφροσυνάων,
 οὐκ αἰκνέει βλυσὸς ὀλυμπία ὑψιμέδοντος,
 ὅφρ' Ἠρακλῆος θαλαργυῖος κλέος ἦν
 φλαῖον ἔτ' ἢ τοπαροῖδον, ἐπὶ χθόνα παλυσόταραν.
 Ταῦτ' ἄρ' αἰζόμενος τίμα ἀριδείκτεον ἦεν.
 Καὶ πρὶν χῶόμενος, παύθη χόλη, ὅν περ ἔχισκεν,
 οὐκ ἔτι ἐβλήτο βαλὰς ὑπὸρμενῇ κρονίῳ.
 Καὶ γὰρ ὅτ' ἐκέρνοντο θεοὶ θνητοὶ τ' ἀνθρώποις,

*Ipsa uerò ei Atlantem magnanimum peperit filium.
 Pepit præterea gloria præsignè Menœtiũ, atq; Pro-
 Varium, uersipellem: stultũq; Epimetheũ, (methcum
 Qui noxa statim ab initio fuit hominib. inuentorib.
 Primus enim Iouis fictam suscepit mulierem, (rerum.
 Virginẽ. iniurias uerò inferentẽ Menœtiũ latè uidẽs
 In Erebu detrusit, feriens candenti fulmine, (Iupiter
 Propter stulticiam & fortitudinem immensam.
 Atlas uerò cœlum latũ sustinet dura ex necessitate,
 Finibus in terræ, eregionẽ Hesperidum argutarum
 Stans capiteq; & indefessus manibus.*

*Hanc enim ipsi sortem destinauit prudẽs Iupiter. (tũ.
 Ligauit uerò insolubilib. cõpedibus Promethea uersu
 Vinculis difficilibus mediam per columnam adigens.
 Et ei aquilã immisit expansis alis: ceterũ hic epar
 Comedeat mori nesciũ, qn ipsum crescebat par ubiq;
 Noctu, quãtũ toto die edebat extẽtas alas habẽs auis.
 Hũc qdẽ Alcmenæ pulchros talos habẽtis fortis filius
 Hercules occidit, malum uerò morbum profligauit
 Iapetionidæ, & liberauit ab egritudine,*

*Non inuito Ioue Olympio in alto imperante,
 Quo Herculis Thebis geniti gloria esset
 Maior etiam quàm antea super terrã multos pascẽtẽ.
 Ob idq; ueneratus honorabat præclarum filium.*

*Quãuis succenscens remisit iram, quã prius habuerat,
 Eo quòd cõtendisset consilio cum præpotenti Ioue.*

Itenim quandq; disceptabãt dii mortalesq; homines,

Μηκύνῃ, τότε ἔπειτα μέγαν βῆρ πρόφρονι θυμῷ
 Δαοσάμενος πρὸς θνῆι, ζῶδες νόον ἔξαπαφίτκωρε
 Τῷ μὲν γὰρ σάφης τε καὶ ἔγκρατα πῖονι δαμῶ
 Εὐρίνῳ κατίθνηι, καλύνφας γαστρί βοῆν.
 Τῷ δ' αὖτ' ὅσ' ἐκ λονηῶ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ
 Εὐθετίσας, κατίθνηι καλύνφας ἀργέτι δαμῶ.
 Δὲ τότε μιν προσίειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Ἰαπετιονίδα, πάντων ἀρισταίτ' ἀνάντων,
 Ως πίπορ, ὡς ἐτόροξῃλως διιδάσασο μοίραν.

Ὡς φάτο ἑσπτομήων ζῶς ἄφθιτα μέδεια αἰδώς.
 Τὸν δ' αὖτε προσίειπε προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,
 Ἦκ' ἐπιμεδίωςας, δολίης δ' ἔλθετο τέχνης
 Ζῶς λύνδισι μέγιστι θεῶν αἰετονετάων,
 Τῶν δ' ἔλσιν ἐπιοτόρλυν σὶ οὐ φρεσὶ θυμὸς ἀνέγχα.
 Φῆ ῥα δολοφρονέων ζῶς δ' ἄφθιτα μέδεια αἰδώς,
 Τῶν ῥ' ὅδ' ἔγνόνεισι δόλορ, ἡανὰ δ' ὄσ' ἐτο θυμῷ
 Θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἐμπαλιν.
 Χόρσιν δ' ὅγ' ἀμφοτέρωσιν ἀνείλιτο λονηὶν ἄλαφας,
 Χώσσατο ἧ φρεσὶν, ἀμφιχόλος δὲ μιν ἵκετο θυμῶ.
 Ὡς ἴδον ὅσ' ἐκ λονηῶ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ.
 Εκ τῷ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῶλ' ἀνθρώπων
 Καίεσ' ὅσ' ἐκ λονηῶ θυονότων ἐπὶ βωμῶν.
 Τὸν ἧ μὲν ὀχθέσας προσίειπε νεφελιγόρετα ζῶς
 Ἰαπετιονίδα, πάντων πῖονι μέδεια αἰδώς,
 Ως πίπορ, ἦν ἄρα πῶ δολίης ἐπιλάθω τέχνης.
 Ὡς φάτο χωόμενος ζῶς, ἄφθιτα μέδεια αἰδώς.
 Εκ τῷ δ' ἔπειτα δέλεα μιμνημένοισι αἰεῖ,

*Mæconæ, ibi tum magnum bouem prompto animo
Diuisum proposuit, Iouis mentem fallens.*

*Hac enim carnesq; et intestina pingui adipe
In pelle deposuit, tegens uentre bouino.*

*In altera rursum ossa alba bouis, dolosa arte
Rite disponens, deposuit tegens candida aruina.*

*Iamq; tū ipsum allocutus est pater hominūq; deūmq;
Iapetionida omnium celeberrime regum,*

O tu, quā iniquē diuisisti partem.

Sic dixit cōuicijs prōscindēs Iupiter ppetua cōsilia

Hūc rursum allocutus est Prometheus uaser, (sciens.

Dixit, et arridens dolosæ non obliuiscēbatur artis:

Iupiter gloriosissime, maxime deorū sempiternorū,

Hanc elige utrā te in pectorib. animus iubet. (sciens,

Dixit sanē dolosa cogitās. Iupiter aut perēnia cōsilia

Cognouit, nec ignorauit dolum. mala aut prospiciebat

Mortalib. hominib. quæ et perficienda erant. (animo

Manibus uerò hic utrisq; sustulit album adipem.

Irascebatur aut mēte, ira uerò eius occupauit animū,

Vt uidit ossa alba bouis dolosa ab arte.

Ex illo tempore dijs super terram genus hominum

Adolent ossa alba odoratis in aris.

(ter

Hunc ualde cōtristatus allocutus est nubicogus Iupi,

Iapetionida, omnes super consilia edoctus,

O tu, nondum dolosæ oblitus es artis?

Sic dixit ira percitus Iupiter prudentissimus.

Ex illo tempore doli memor semper,

l a

Non

Οὐκ ἐδίδου μέλιναι πυρὸς μόνος ἀκαμάτοιο
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, ρε ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.
 Ἀλλὰ μιν ἐξαπάτησον εἰς πάϊς ἱαπετοιο,
 Κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγίῳ.
 Ερυσώλω νάρθηκι δάκνον δ' ἄρα νεόθε θυμὸν
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτιν, ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ,
 Ως ἴδον ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγίῳ.
 Αὐτίκα δ' αὐτὶ πυρὸς τσῦξε ἱακὸν ἀνθρώποισι.
 Γαῖης γὰρ σύμπλασε πόριμλντος ἀμφιγυῖας,
 Παρθοῖν αἰδοίη ἱμελόν, ἱερνίδειω διὰ βυλάς.
 Ζῶσε ἧ καὶ λίσσμεναι θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Αργυφεῖ ἰδῶτι, ἱατὰ ἱρῦθον ἧ ἱαλὺπῆρην
 Δαιδαλέην χεῖρας ἱατέχευε, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνης νοθαλίας ἀνθεσι ποίης
 ἱμῶντες παρήβηκε ἱαμάτι παλλὰς Ἀθήνη.
 Ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνῳ χρυσέῳ κεφαλῆφιρ ἴθνη,
 Τὴν αὐτὸς ποίησε περιμλντὸς ἀμφιγυῖας,
 Ασκήσας παλάμῃσι, χαρίζομενος δὲ πατρὶ.
 Τῇ δ' ἐνὶ θαλάσσῃ πολλαὶ τεῖσ' ὕχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,
 Κνύδαλα ὅς' ἤπειρος γὰρ τρέφει, μὲν δὲ θάλασσα.
 Τῶν ὅγε πολλὰ ἐνέθηκε, χάρις δ' ἀπειλάμπετο πολλὰ,
 Θανμασίν, ζωῖσι ρίοι νότα φωνέουσιν.

Αὐτὰρ ἐπειδὴ τσῦξε ἱαλὸν ἱακὸν αὐτ' ἀγαθοῖο,
 Εξάγαγ' οὐθαπόρ' ἄλλοι ἴσαν θεοὶ ἢ δ' ἀνθρώποι,
 Κόσμῳ ἀγαλλομοσύνην γλαυκῶπιδος ὀβριμοπάτρης,
 Θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτους τε θεὸς, θνητὸς τ' ἀνθρώπος,
 Ως εἶδον δόλορ αἰπιὸν, ἀμέχεον ἀνθρώποισιρ.

Non dabat Melijs ignis robur indefessi
 Mortalibus hominibus, qui super terram habitant.
 Sed ipsum decepit bonus filius Iapeti,
 Furatus indomiti ignis eminus apparentē splendorē,
 In concava ferula. momordit uerò imo animo (de,
 Iouē in alto tonātē, ad irāq; ipsum cōmouit caro cor-
 Ut uidit inter homines ignis procul lucētē splendorē.
 Protinus autem pro igne struxit malum hominibus.
 E' terra enim conformauit perq; celebris utroq; pede
 Virgini pudice simile, Saturnij consilio. (claudicans
 Cinxit uerò et adornauit dea celsijs oculis Minerva,
 Candida ueste. à capite uerò calyptram
 Ingeniosē factam manibus detinebat, mirum uisu.
 Circum uerò eiserta florentis ē floribus herbae,
 Optata imposuit capiti Pallas Minerva:
 Circumq; ei coronam auream caput posuit,
 Quam ipse fecerat inclytus Vulcanus,
 Elaborans manibus, gratificans Ioui patri.
 In hac artificiosa multa cælata erant, mira uisu,
 Animantia quæcunq; continens alit, atq; mare.
 Ex illis hic multa indidit. gratia uerò resplēdebat ma-
 Mirabilis, animantibus similia uocalibus. (gna,
 Ceterū postquā effecit pulchrū malum pro bono,
 Eduxit eò ubi alij erant dii atq; homines, (gnate.
 Ornatu gestientem celsæ Palladis forti patre pro-
 Admiratio cepit immortalesq; deos mortalesq; homi-
 Vbi uiderūt dolū arduū, inexplicabilē hominib. (nes,

Επὶ τῆς γὰρ γούρας ἐστὶ γυναικῶν θυλυτοδράων·
 Τῆς γὰρ ὁλώϊόν ἐστι γούρας, καὶ φῦλα γυναικῶν
 ἦμας μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναυετάρσι,
 οὐλομένους πονίης ἀσύνφοροι, ἀλλὰ ἰόροιο.
 Ως δ' ὁπότε σὺ σμύλλεσσι κατατρεφίεσσι μέλιοςαι
 κυφίως βόσκησι, λακῶν ξυθόνας ὄργων
 αἰμονίῃ πρόπαν ἡμᾶρ ἐς ἡλίον καταδιώτα
 ἡμάτιαι ἀπὸνδουσι, τιθεῖσί τε λυρία λανηαί.
 Οἱ δ' οὔ ποτε μένοντες ἐπηρεφίεας κατα σίμβλους,
 ἀλλόττωρ ἰάματον σφιτέρην ἐς γαστὴρ ἀμῶνται·
 Ως δ' αὐτὼς ἀνδρείοι λακὸν θνητοῖσι γυναικας
 ζῶνς ὑψιβρεμέτης θῆνης, ξυθόνας ὄργων
 ἀργαλίων, ἰτόρρον ἢ πόρρον λακὸν αὐτ' ἀγαθοῖο.
 Ος κε γάμον φεθγων, καὶ μέρμόρα ὄργα γυναικῶν,
 μὴ γῆμαι ἐθέλη, ὁλοὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκηται,
 καὶ τα γηροκόμοιο, ὃ δ' ὅ βιότῃ ἐπιδουῖς
 ζῶει, ἀποφθιμὸν ἢ διὰ λιτῶσιν διατίονται
 χορυσταί. ὧ δ' αὐτὲ γάμῃ μετὰ μοῖρα γούνησαι,
 Κιδνίην δ' ἔχον ἀκοιτιμ, ἀραργῆαν πεππίδισσι,
 Τῷ δ' ἀπ' αἰῶνος λακὸν ἐδωλῶ ἀντιφδρίζει
 Εμνονα. ὅς δέ κε τέτμη ἀταρτηροῖο γονέθλης,
 ζῶει σὺν στήθεσιν ἔχων ἀλίσσων ἀνίλιν
 θυμῷ καὶ ἱραδίην, καὶ ἀνέκιστον λακὸν ἐστρ.
 Ως ὅκ ἐστι διὸς ἠλέψαι νόον, ὅδε παρελθεῖν.
 Οὐδέ γὰρ ἱαπιτιονίδης ἀνάκτα προμηθεύς
 τοιοῦ γ' ὑπεξήλυψε βαρυὸν χόλον, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
 καὶ πολυΐδην ἰόντα μέγας καταδισμὸς ὄρνηται.

Ex illa enim genus est mulierum foeminearum.
Illius enim perniciosum est genus, et sexus mulierum
Nocumentum ingens mortales inter uiros habitant,
Perniciosa paupertati non accommoda, sed satietati.
Ac ueluti cum in aluearijs testis apes
Fucos pascunt, malorum participes operum:
Ille quidem per totum diem ad solem occidentem
Diurne festinant, et faciunt fauos albos:
At illi intus permanentes coopertis in aluearijs,
Alienum laborem suum in uentrem metunt:
Similiter uiris rem malam mortalibus mulieres
Iupiter altitonans dedit, participes operum
Difficilium, aliud uero præbuit malum pro bono.
Qui nuptias refugiens, et sollicita opera mulierum,
Nō uxore ducere uelit, nocinā uero attigerit senectā,
In penuria eius q̄ senē foueat, hic etiā nō uictus indi-
Viuit: mortui uero possessionē inter se diuidunt (gus
Remoticognati. Cui uero nuptiarū cōditio cōtigerit,
Pudicā uero habuit coniugē, cōuenientē præcordijs,
Huic ab æuo malum bono equiparat
Esse, qui uero adeptus fuerit nocentis natiuitatis,
Viuit in pectoribus habens indefinentem moesticiam
Animo et corde, et immedicabile malum est.
Quoniam nō licet iouis fallere mētē neq; præterire.
Neq; enim Iapetionides Acacesius Prometheus
Illius euitauit grauem iram: sed necessario,
Quāuis multifcū existentē, magnū uinculū coerces.

Βραβείω δ' ὡς πρῶτα πατήρ ἐδύσατο θυμῷ,
 Κότῳ τ' ἰδὲ γύγῃ, δῖος ἱρατὸρ ὦν ἐν δισμῷ,
 Ἡγορέην ὑπέρσπορον ἀγώνων, ἰδὲ καὶ αἶδοι,
 Καὶ μέγεθος, ἱατὸρ ἄσπευ δ' ὑπὸ χθονὸς ἐρυοδάης.
 Ἐνθ' οὔγ' ἄλλγε ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ νικητᾶοντες,
 Εἶατ' ἐπ' ἱχατιῇ μεγάλῃς σὺ πάρασι γαίης,
 Διθά μάλ' ἀχρύνενοι, ἱραδίῃ μέγα πούθος ἔχοντες.
 Ἀλλὰ σφέας ἱρονίδας τε ἰδὲ ἀθανάτοιοι θεοὶ ἄλλοι,
 Οὐς τέκον ὑψόμοις ῥέει ἱρόνῳ σὺ φιλότῃ,
 Γαίης θραυμοσύνησιν ἀθήγαγον ἐς φάος αὐτῆς.
 Αὐτὴ γὰρ σφίρ ἀπαντὰ διδωσκέως ἱατέλιξε,
 Σὺν ἱενοῖσι νίκῃν τε καὶ ἀγλαὸν θυχὸς ἀρέσσει.
 Διγὼν γὰρ μαρναμένο πόνορ θυμαλγὲ ἔχοντες,
 Τιτλιῶες τε θεοὶ, καὶ ὅσοι ἱρόνῳ ἔξεργούνητο,
 Ἀντίοι ἀλλήλοισι διὰ ἱρατὸρ ἄς ὑσμίνας·
 Οἱ μὲν ἀφ' ὑψέκλῃς ὀθρύνει τιτλιῶες ἀγανοὶ,
 Οἱ δ' ἀφ' ἀπ' ἑλύμποιο θεοὶ Δωτῆρες ἰάων,
 Οὐς τέκον ὑψόμοις ῥέει ἱρόνῳ σὺν νικᾶσα.
 Οἱ ῥὰ τότε ἀλλήλοισι μάχην θυμαλγὲ ἔχοντες,
 Σιωπῆως ἐμάχοντο δάνα πλείους σὺν ἑσπέρῃ.
 Οὐδέ τις ἦν ἐριδος χαλεπῆς λύσις, ὅδ' ἐτελεύτη
 Οὐδέ τί τοις ἴσοις ἦ τέλος τέτατο πολέμοιο.
 Ἀλλ' ὅτε Διὶ ἱενοῖσι παρέχεθον ἄμμενα πάντα,
 Πάνταρ τ' αἰμβροσίην τε, τὰ πόρ' θεοὶ αὐτοὶ ἰδῶσι,
 Πάντων σὺν σῆβασιν ἄξετο θυμὸς ἀγλῶνερ,
 Ὡς νύτῃα τ' ἐπάσαντο καὶ αἰμβροσίην ἑρατεινὴν.
 Δὴ τότε τοῖς μετῴκε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε

κίχλυ

Briareo uerò ubi primùm pater iratus est animo,
 Cottoq; atq; Gyge, ligauit forti uinculo,
 Fortitudinem immanẽ admiratus, atq; etiam formã,
 Et magnitudinem collocauit sub terram latam:
 Vbi dolores habentes sub terra agentes,
 Sedent in extremitate magnæ in finibus terre,
 Vsq; ualde mœrentes, corde magnũ luctum habētes,
 Sed ipsos Saturnius atq; immortales dij alij,
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturni in amore,
 Terræ consilijs subduxerunt ad lucem iterum.
 Ipsa enim eis cunãta prolixè recensuit,
 Cũ illis uictoriamq; et splendidã gloriã accepturos.
 Diu enim pugnarũt, laborẽ animũ cruciatũ habētes,
 Titanesq; dij, et quotquot è Saturno nati sunt,
 Contra sese mutuò per ualidas pugnas:
 Ipsi quidem ab alta Othry Titanes nobiles,
 Ab Olympo uerò dij datores bonorum, (gens.
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturno cubile iũ-
 Illi sanẽ tũ inter se pugnã animũ excruciantẽ habētes
 Continuè pugnant, decem plus annis.
 Neq; ulla erat cõtentionis molestæ cõpositio, neq; finis
 Alterutris: æqualiter autem finis extensus erat belli.
 Sed quãdo iam apposuerunt congruentia omnia,
 Nectarq; ambrosiamq; quibus dij ipsi uescuntur,
 Omnium in pectoribus augebatur animus superbie,
 Vbi nectar comederunt et ambrosiã amabilẽ. (rũq;
 Iam tũ ipsis interlocutus est pater hominũq; deo-
 l 5 Audi-

Κίχλυτέ μου γαίης τε καὶ ἔραν ὀγλαὰ τέσσα,
 Οφρ' ἄπω, τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσι κελεύει.
 Ἦδη γὰρ μάλα διγρὸν οὐρανίῳ ἀλλήλοισι,
 Νίκης καὶ ἡράτιος περιμαρνάμεθ' ἔματα πάντα,
 Τετλίως τε θιοὶ, καὶ ὅσοι ἡρόνυ ἐκγονόμεθα.
 Ὑμεῖς ἢ μεγάλῳ τε βίῳ, καὶ χεῖρεσι κἀπῆς
 Φύγετε τιτλίωσιν ἐναντίοι οὐδ' αἰλῶνι,
 Μνησάμενοι φιλότιτος οὐκείας, ὅσα παθόντες
 Ες φάος ἄψ' ἀφίκεσθε δυσηλεγίης ὑπὸ δισμῷ,
 Ἡμετέρας διαβυλὰς ὑπὸ ζόφῳ ὑδρόροντες.
 Δε φάτο· τὸν δ' ἐξ αὐτῆς ἀμαίβετο λώτῃος ἀμύμων
 Δαίμονι' ἢ ἀδάκτα πικράσσεια, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 Ἰδμεν, ὅτι πόρῃ γὰρ περὶ πείδεις, πόρῃ δ' ἔστι νόημα,
 Αλκτὴρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γόνιον ἡρυκροῖς,
 Σῆσι δ' ἐπιφροσύνησιν ὑπὸ ζόφῳ ὑδρόροντες,
 Αψορρόν δ' ἐξ αὐτῆς ἀμαλκήτων ὑπὸ δισμῶν
 Ἠλθόμεν, ἡρόνυ γὰρ ἀνὰ, ἀνὰ ἡλπῆα παθόντες.
 Τῷ καὶ νῦν ἀτονῆ τε νόῳ, καὶ ἐπίφρονι βυλῇ,
 Εὐσόμεθα ἡράτος ὑμῶν ἐν αὐτῇ δαϊστῆτι,
 Μαρνάμενοι τιτῆσιν ἀνὰ ἡρατόρως ὑσμίναις,
 Δε φάτ', ἐπάρησαν ἢ θιοὶ δωτῆρες ἰάων,
 Μῦθον ἀνέσαντες· πολέμῳ δ' ἐλθαίτε θυμὸς
 Μάλλον ἔτ' ἢ τοπαροῖσι μάχην δ' ἀμύγαλτον ἔγε-
 Γαύτες, θύλαιά τε καὶ ἄρσους, ἔματι κείνῳ, (φαν-
 Τετλίως τε θιοὶ, καὶ ὅσοι ἡρόνυ ἐκγονόντο,
 Οὔς τε ζῶνς ὀρέβασαμεν ὑπὸ χθονὸς ἡκεφῶς δι,
 Αἰνὰ τε ἡρατοροὶ τε, βίῳ ὑπέρτατον ἔχοντες.

Audite me Terræq; & Coeli inclyti filij,
 Ut dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
 Iam enim admodum diu aduersi nobis mutuo,
 Victoria & imperio propugnauimus dies omnes,
 Titanesq; dij & quotquot è Saturno sati sumus.
 Vos uerò magnamq; uim & manus inuictas
 Ostendite Titanibus contrarij in pugna graui,
 Memores amicitie placide, quibus perpessis
 Ad lucem redieritis molesto à uinculo,
 Nostra per consilia à caligine obscura. (sibilis
 Sic dixit. illi uerò rursus excepit Cottus irreprehen
 Venerādē, nō indocta loqueris: sed et nos (intellectus,
 Scimus q; excellūt qdē præcordia, excellēs uerò est
 Auxiliator uerò immortalib. execrationis fuisti hor-
 Tua uerò prudentia ab caligine opaca, (rendē
 Retrogradē iterum acerbis à uinculis
 Venimus, Saturni fili rex, insperata passi.
 Ideoq; nunc intento & prudenti consilio,
 Vindicabimus uestrum imperium graui conflictu,
 Pugnantes cum Titanibus per acria prælia.
 Sic dixit. collaudarunt uerò dij datores bonorum,
 Sermone audito. bellum uerò cupiebat animus
 Magis etiā q̃ antea: pugna uerò arduam excitarunt
 Omnes sceminaq; & mares die illo,
 Titanesq; dij, & quotquot Saturno procreati sunt,
 Quosq; Iupiter ex Erebo sub terra misit ad lucem
 Acres robustiq; uires immensas habentes.

Horum

Τῶν ἱναῖτον μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἰσούσης
 Παῖσιν ὁμῶς λιφαλαῖ ἢ ἱνάσῃ ποντύκοντα
 Εξ ὤμων ἐπέσπον ἐπὶ σιβαροῖσι μέλεισιν.
 Οἱ τότε τιτλήναισι κατ' ἐσθλὸν ἐν δαί' λυγρῇ,
 Ρέτρας ὑλικάτας σιβαρῆς ἐν χορὸν ἔχοντες.
 Τιτλήναι δ' ἐτίρωθον ἱερτυῖατο φάλαγγας
 Προφρονέως χαρῶν τι βίης θ' αἶμα, ὄργον ἔφαινον
 Ἀμφοτέρωι. Διανὸν ἢ πόρταχε πόντος ἀπείρων.
 Γῆ ἢ μέγ' ἰσμαράγην, ἐπίσπον δ' ἕρπυς ὑδρὺς
 Σαίοντος, περὶ δόθον δ' ἐτινάσσειτο μακρὸς ὄλεμος
 Ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων, οἷσι δ' ἱκανὴ βαρεῖα
 Τάρταρον ὑδρόγοντα, ποδῶν ἀπεία τ' ἰωὴ
 Λαίετα ἰωχομοῖο, βολάων τε ἱερὰ ὀρέων.

Ως αἶψ' ἐπ' ἀλλήλοισι ἴσαν βέλεα στυγερῆα.
 Φωτὴ δ' ἀμφοτέρωι ἵκν' ἕρπυς ἀσφρόδοντα,
 Κεκλομένοισι, οἱ δ' ἐξυῖσαν μεγάλῃ ἀλαλητῷ.
 Οὐδ' αἶψ' ἐτίσους ἴχθυον ἐὼν μόνος, ἀλλὰ τυτῷ
 Εἶθαρ μὲν μόνος πλῆλυτο φρονέει, ἐν δέ τε πᾶσαν
 Φαῖνε βίην. Ἀμυδίς δ' αἶψ' ἀπ' ἕρπυς ἢ δ' ἀπ' ὀλύμπου
 Ἀγρὰ πῶν ἐσχευε στυγερὰ δόρυ, οἱ δ' ἱερῶν
 Πῶν αἶμα βροντῇ τε καὶ ἀσφροπῇ ποτίζοντο
 Χερὸς ἀπὸ σιβαρῆς, ἱερὸν φλόγα θ' αἰνυφώντες
 Ταρφέες, ἀμφὶ δ' γαῖα φρέσβιος ἰσμαράγισον,
 Καυμονήλας δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλῃ ἀπείρος ὕλη.
 Ἔπει δ' ἡχθὶρ πᾶσα, καὶ ὠπτιανοῖο ῥέεθρα,
 Ρόντος τ' ἀτρυγέως. τὺς δ' ἀμφεπεθερμὸς αὐτῶν
 Τιτλήνας χθονίδος, φλόξ δ' ἠέρα διαν ἱκανον

Λαίετος.

Horū centum quidē manus ab humeris cōcitabātur,
 Omnibus simul: capita uerò unicuiq; quinquaginta
 Ex humeris enata sunt super firmis membris.

Qui tum Titanib. oppositi sunt in pugna luctuosa,
 Saxa prærupta ualidis in manibus gestantes.

Titanes uerò ab altera parte cōfirmarūt phalanges,
 Alacriter manuūq; uiriumq; simul opus ostētabāt,
 Vtriq; horrendē uerò insonuit pontus immensus.

Terra uerò stridebat, ingemiscebat uerò latum cœlū
 Quassatū, ē fundo uerò cōcutiebatur amplus Olym-
 Impetu à deorum, motus uerò uenit grauis (pus
 Ad Tartarum tenebricosum, pedū et alta uociferatio
 Immodici tumultus, ictuumq; fortium.

Ita sanē inter mutuos ibant tela gembunda.

Vox autem utrorumq; peruenit ad cœlum stellatū,
 Adhortatū. at illi cōgrediebātur magno cū clamore.

Neq; sanē amplius Iupiter cohēbebat suū robur, sed
 Statim robore implebantur animi, et omnem (ipsius

Exeruit uim, simul etiam à cœlo atq; Olympo

Fulgurans incedebat confertim, fulmina autem

Celerrimē unā cum tonitru et fulgure uolabant

Manu à robusta, sacraꝝ flammam rutilantes

Crebrò, circum uerò terra alma reboabat. (ua.

Ardēs crepitabat uerò undiq; igne ualde magna syl-

Feruebat uerò terra tota, et Oceani fluentia,

Pontusq; immensus, circumdedit autē calidus uapor
 Titanes terrestres, flāma uerò ad aerē diuinū puenit

Magna,

Απειτός, δάσι δ' ἄμβροδι καὶ ἰφθίμων πόρ' ἰόντων;
 ἀνὴρ μαρμαίρουσα ἰορῶν τε θόροπ' ἴτι.
 Κῶμα ἢ θιαπέσιον ἰάτεχρον χάος, ἔσκατο δ' αὐτὰ
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδῆν, ἢ δ' ἔασιρ δόσαν ἀνῆσαι,
 αὐτὸς ὥς ὅτε γαῖα καὶ ἕρανός σ' ἴν' ὑπόρθευ
 φίλνατο, τοῖς γὰρ κε μέγιστος δῶπος ὀρώρει,
 τῆς μὲν ὀρειπομένης, τῇ δ' ὑπόρθευ ἐξεριπόντος.
 τὸσος δῶπος ἐπλετο θεῶν ὄριδι ξυοῖόντων.
 Σὺν δ' αἶμοι ἐν σῆρ' τε λόνιρ' τ' ἰσφαράγιζον,
 βροντὴν τε θόροπ' ἴν' τε καὶ αἰθαλόεντα ἰορῶν,
 Κῶμα δ' ἰορῶν, φέρου δ' ἰσχυρὸν τ' ἐν σῆρ' τε,
 ἐς μέσον ἀμφοτέρων, ὅτοβος δ' ἀπλῆτος ὀρώρει
 Σμόρδαλέης ἐριδος, ἰάτος δ' ἀνιφαίνετο ὄργων,
 ἐκλίνθη ἢ μάχη, πρὶν δ' ἀλλήλοις ἐπέχοντες,
 ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ ἱρατόρας ὑσμίνης.
 οἱ δ' αἶψ' ἐν πρώτοις μάχην διεμῖναν ἰεργαν,
 Κόττος τε, βριαρέως τε, γύγης τ' ἄατος πολέμοιο.
 οἱ ῥα τριηκισίας πέτρας σιβαρῶν ἀπὸ χαρῶν
 ῥέμπορ' ἰπαρυτέρας, ἰατὰ δ' ἐσπίασαν βελέας
 Τιτλῶας, καὶ τῆς μὲν ὑπὸ χθονὸς σῆρ' ὀρώρει
 ῥέμψαν, καὶ διεσμοῖσιν ἐν ἀργαλίοισιν ἰδίσαν,
 Νικήσαντες χόρσιρ' ὑπόρθευ πρὸς ἰόντας,
 τὸσος ἐν σῆρ' ὑπὸ γῆς, ὅσοι ἕρανός ἐν ἀπὸ γαῖης.
 ἴσθ' γὰρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς τάρταρον ὑπόρθευ.
 ἐννία γ' ὑνῆας καὶ ἥματα χάλκεις ἀκμῶν
 οὐρανόθεν ἰατιῶν, διεπᾶτη ἐς γαῖαν ἰοῖτο.
 ἐννία δ' αὐνῆας τε καὶ ἥματα χάλκεις ἀκμῶν

Magna. oculos uerò uisu priuabat quantūuis fortū,
 Splendor radians fulminisq; fulgurisq;
 Incēdiū aut immēsum occupauit Chaos. uidebatur autē
 Oculis aspicere, ac auribus uocem audire, (coram
 Videm ut cūm olim terra et cœlum latum superne
 Appropinquabat. talis enim maxim, strepitus excita
 Hac quidem diruta, illo aut ex alto diruēte, (batur,
 Tantus fragor erat dijs confligentibus. (tabant,
 Simul quoq; uenti motūq; puluerēq; cū strepitu exci
 Tonitruq; fulgurq; et ardens fulmen, (remq;
 Ardentia tela Iouis magni ferebāt aut fremitū. clamor
 In mediū uirorūq; strepitus aut ingens excitabatur,
 Stupende pugna. robur autem exerebatur operum.
 Inclinata uerò est pugna. prius uerò sibi mutuò immi
 Fortiter pugnabant in forti prœlio. (nentes,
 Illi uerò inter primos pugnam acrem excitarunt,
 Cottusq; Briareusq; Gygesq; insatiabilis bellī.
 Hi sane trecentas petras robustis à manibus
 Mittebant frequentes. obumbrarunt autem iaculis
 Titanas, atq; hos quidem sub terram longè patentem
 Miserunt, et uinculis molestis alligarunt,
 Vincentes manibus magnanimos licet existentes,
 Tantū infrā sub terram, quātū cœlum distat à terrā
 Par enim spaciū à terra in Tartarum caliginosum.
 Nouem enim noctes ac dies ferreus Acmon
 Cœlitis delapsus, decimo die ad terram uenit:
 Nouem rursus noctes et dies æreus Acmon

Εργαίης λακτιῶν, Διπάτη δ' ἐς τάρταρον ἵκνῃ,
 Τὸν περὶ χάλκειον ἔρκος ἐλάλαται. ἀμφὶ δέ μιν νύξ,
 Τειροισαίε λίχυνται πῶρ' ἀφελὺν, αὐτὰρ ὑπὸ βροχῇ
 Γῆς ῥίλαι πεφύκασι, καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 Ἐνθα θεοὶ τιτλῶες ὑπὸ ῥόφῳ ἡτρόνυντι
 Κικρύφαται, βυλῆσι Διὸς νεφελῇ γόρεται,
 Χώρῳ δ' οὐδ' ὄρνυται, πειλῶρης ἰχάτα γαίης.
 Τοῖς δ' ἐξιστόρ' ἐστὶ πύλας δ' ἐπέθηκε ποσειδάων
 Χαλκείας, τείχος περικείται δ' ἀμφοτέρωθεν.
 Ἐνθα γύγης, λότης τε, καὶ ὁ βριαρέως μεγάθυμος,
 Ναιΐσιρ, φύλακες πεισοὶ Διὸς ἀγχιόχοιο.
 Ἐνθάδε γῆς ἀνοφόρῃς, καὶ τάρταρον ὑδρόρροισι,
 Ρόντες τ' ἀτρυγέτοιο, καὶ ἕραν ἄστροφόγητος,
 Εξείης πάντων πηγὰ καὶ πείρατ' ἱάσιρ,
 Ἀργαλῆ, σὺν ὄρνυται, τὰ τε σπυγέσι θεοὶ πόρ,
 Χάσμα μὲν, ὃ δέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνὶ αὐτῷ.
 Οὐδ' ἄς ἴκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων οὐτοδ' ἐγούοιτο.
 Ἀλλὰ ἴον ἐνθά καὶ ἐνθά φέρεται προθύειλα θυέλλῃ,
 Ἀργαλῆ, Διανόρ τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
 Τῷτο τέρας, καὶ νυκτὸς ὄρεμνῆς οἰκία Διανῶ
 Ἐστηκῃ, νεφέλης λιπαλυμμοῖα λιανέησι.
 Τῶν πρόδ' ἱαπετοῖο πάϊς ἔχειτ' ἕραν ὀνὸν σὺρῳ,
 Ἐσθλῶς, λιπαλῇ τε καὶ ἀπαμάρτησι χερσίν
 Ἀσμεφείως, ὅτι νύξ τε καὶ ἡμέρα θάσσοι ἴδουσι,
 Ἀλλήλας προσείπορ, ἀμειβόμενοι μέγαν ὕδωρ,
 Χάλκειον, ἢ ᾗ ἴσω ἡαταβήσεται, ἢ ᾗ θύραξιν
 Ἐρχῆται, ὃ δέ ποτ' ἀμφοτέρωθεν δόμοις ἐντὸς ἵργει.

Ex terra descendens, decimo die ad Tartarum uenit.
 Quem circa ferreū septū ductū est, circū uerò ipsum
 Triplici ordine fusu est circa collū, sed superne (nox
 Terræ radices creuerunt, & infructuosi maris.

Vbi dij Titanes sub caligine opaca
 Absconditi sunt, consilijs Iouis nubicogi,
 Regione in squalida, uasta ultima terræ.

His nō exitus patet: portas uerò imposuit Neptunus
 Ferreas: murus etiam circumdatus utrinq;

Illic Gyges, Cothūq;, & Briareus magnanimus

Habitant, custodes fidi Iouis ægida habentis.

Ibidem terræ tenebricosæ, & tartari opaci,

Ponti; infructuosi, & cœli stelligeri,

Ex ordine omnium fontes & fines sunt,

Molesti, squalidi, quos oderunt dij,

Hiatus ingens, nec uerò integro anno

Solum attinget, ubi primū portas intra uenerit:

Sed sanè huc & illuc fert impetuousa procella,

Molesta, horrendumq; etiam immortalibus dijs

Hoc monstrum, & noctis obscuræ domus horrenda

Stant, nubibus obtectæ nigris.

Has iuxta Iapeti filius sustinebat cœlum latum,

Stans capiteq; & indefessis manibus

Firmiter: quia tam nox quàm dies celeriter euntes

Se se compellabant per uices, mutantés magnū limen,

Ferreum. hæc quidem intrat, illa uerò foras

Egreditur, neq; unquā utraq; domus intus cohibet.

Αλλ' αἰεὶ ἐτίγχε δόμων ἐντοδὸν ἰῆσα,
 Γαῖαν ἐπιστρέφεται· καὶ δ' αὖ δόμῳ οὐτὸς ἰῆσα,
 Μῆναι τὸν αὐτῆς ἄρῳ ὁ δὲ, ἔσ' αὖ ἵσταται.
 Ἡ δ' ἐπιχθονίοισι φαίος πολυδόρνευς ἔχυσεν,
 Ἡ δ' ὑπνον μετὰ χόρσιν, κασίγνητον θανάτῳ,
 Νῦξ ολοῦ, γέφυρα λιπαλὴν μεσὴν ἰόροισι δαΐ.
 Ἐνθα ἦ νυκτὶς παῖδες ὄρεμνῃς οἰκῇ ἔχουσιν,
 Υἱοὺς καὶ θάνατος, δαυοὶ διὰ δόποιτ' αὐτῶς
 Ἡέλιος φαίδων ἐπιδέρνεται ἀκτίνεσσιν,
 Οὐρανὸν αἰσάνειν, καὶ ὑψανόθεν ἐκταβαίνων·
 Τῶν ἑτόροισι δ' ἔλῳ τι καὶ σιγῇ νῦτα θαλάσσης,
 Πουχὸς ἀντρίφῃ καὶ μάστιχος ἀνθρώποισι.
 Τῶν δ' οἰδηρὴν δ' ἱερὰν, χάλκεον δὲ οἱ ἦτορ
 Νηλεὺς οὐ γέθισεν· ἔχε δ' ὅρ' αἰετὰ λάβησιν
 Ἀνθρώπων ἐχθρὸς ἦ καὶ ἀθανάτοισι θιδοῖσιν.
 Ἐνθα θεῶν χθονὶν πρόδον δόμοι ἠχέοντες,
 Ἰφθίμῳ τ' αἰδῶ, καὶ ἱπαιῦς πόρσιφονάης.
 Ἐγῶσι, δαυὸς δ' ἰώων προπαύει θε φυλάσας,
 Νηλεὺς, τέχνῳ δ' ἱερῶν ἔχε· ἔς δ' ἰόντας
 Σαίνει ὁμῶς ὑρῇ τε καὶ ὑἱαὶν ἀμφοτέροισιν,
 Ἐξελθεῖν δ' ἔν' αὐτῇ εἴς πάλιν, ἀλλὰ Λοκῶν
 Ἐδία, ὅρ' κε λάβῃσι πυλῶν ἐντοδὸν ἰόντας,
 Ἰφθίμῳ τ' αἰδῶ καὶ ἱπαιῦς πόρσιφονάης.
 Ἐνθάδε γαῖά τε γυγέρη· θιάς ἀθανάτοισιν,
 Δαυὴ γῆξ, βυγῆτης ἀψορρὸς ὠκεανῶ
 Τρισυλάτῃ νόσφι δ' αὖ καὶ ἰόντας δόμασιν αἰετῶν
 Μακρῇσι πέτρῃσι κατὰ γυγέρῃ· ἀμφὶ δ' πάντε

Sed semper altera domos extra existens,
 Terrâ circa mouetur: altera rursus in domo existens;
 Expectat horam itineris, donec ueniat.
 Hec quidem terrestribus multa cernens lumô habes,
 Illa uerò somnum in manibus, fratrem mortis,
 Nox noxia, nube testâ atra.
 Ibi autem Noctis filij obscuræ domos habent,
 Somnus et Mors, graues dij: neq; unquam eos
 Sol lucidus intuetur radijs,
 Cælum scandens, nec cœlitus descendens:
 Horum alter quidem terramq; et lata dorsa maris,
 Quiescit percurrit et placidus hominibus,
 Alterius uerò ferreum quidē cor, ærē uerò ei pectus
 Crudelē in præcordijs. habet aut quē semel arripue-
 Hominum: hostis uerò etiam immortalibus dijs. (rit
 Illic dei inferi in anteriore parte ades resonantes,
 Fortisq; Plutonis, et grauis Proserpine,
 Stant: asper autem canis pro foribus custodit,
 Sæuus: artem aut malam habet. ad introeuntes quidē
 Adulatur pariter caudaq; et auribus ambabus.
 Exire uerò non iterum permittit denuò, sed obseruans
 Denorat, quęcumq; prederit portas extra existētē,
 Fortisq; Plutonis et grauis Proserpine.
 Ibidem habitat abominanda dea immortalibus,
 Horrenda Styx, filia reciprocantis Oceani (læ
 Maxima natu. seorsim uerò à dijs inclytas ades inco-
 ingentibus saxis supernè testâ: circum uerò quaq;

Κίσιον ἀργυροῖσι πρὸς ἄραν ἐστρέψαι.
 Παῦρα ἢ θάυμαντος θυγάτηρ πόδας ἰκέει,
 Ἀγγελίης πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῦτα θαλάσσης,
 Ὅππότε ἔρως καὶ νῆκος οὐ θάνατόισιν ἔρπται,
 Καίρ' ὅς τις ψεύδεται οὐλύμπια δώματ' ἐχόντων,
 Ζῶντες δέ τε ἔρην ἔπειψε θεῶν μέγαν ὄρνον οὐρανοῦ
 Τυλόθρον οὐ χροσὶν προχέει πολυώνυμον ὄδωρ,
 Ψυχρὸν, ὃ, τ' ἐκ πέτρης ἑσπλάμβηται ἡλεβάτιο
 Ψυλλῆς, πολλὰν ἢ ὑπὸ χθονὸς στυγροδαίνας
 Ἐξ ἱερῶν ποταμοῖο ῥέει διὰ νῦντα μέλαιναν,
 Πικροποῖα λίρας, Δικὰτι δ' ἐπὶ μοῖρα δίδασται,
 Εὐρέα μὲν πόρτι γλῶν τε καὶ εὐρέα νῦτα θαλάσσης
 Δίνης ἀργυρίης αἰλιγμόνος εἰς ἅλα πίπτει.
 Ἡ δὲ μὲν ἐκ πέτρης προρέει μέγα πῆμα θεοῖσιν,
 Ὅς ἱερὸν τινὲν ἐπίερνον ἀπολάφας ἐπομόσσει
 Ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι ἑσπέρην νιφόοντος οὐλύμπου,
 Κεῖται γὰρ ποταμός τε ἱερισμοῖον εἰς οὐρανόν.
 Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ὄρχησται ἄσπον
 Βρώσιος, ἀλλὰ τε καὶται ἀνέπνευστος, καὶ αἶσαντος.
 Στρωτοῖς ἐν λαχείοσι, λακόν δ' ἐπὶ καίμα κακώπεια.
 Αὐτὰρ ἐπὶ νῦσον τελέσει μέγαν εἰς οὐρανόν,
 Ἄλλος δ' ἐξ ἄλλων δέχεται χαλεπὰτατος ἄλλος.
 Εὐνάτις ἢ θεῶν ἀπομάρτυται αἰὼν ἰόντων,
 Οὐδέ ποτ' ἐς βαλὼν ἐπιμίσγειται, ὅδ' ἐπὶ δάστας
 Εὐνία παρ' ἔτια, Δικὰτι δ' ἐπιμίσγειται αὐτίς
 Εἰρέας ἀθανάτων, οἳ οὐλύμπια δώματ' ἔχουσι.
 Τοῖον ἀρ' ὄρνον ἐθούτο διὰ θυγὸς ἀφθίον ὄδωρ,

Columnis argenteis ad cœlum firmata est.
 Rarò uerò Thaumantis filia pedibus uelox Iris,
 Nuncia, uertitur super lata dorsa maris,
 Quando lis et contentio inter deos exorta fuerit.
 Et sanè quisquis mentiatur cœlestes domos tenentiū,
 Iupiter tū trim mittit, deorū magnū iusiurādū, ut se-
 Longè in aureo gutturnio celeberrimam aquā, (rat
 Frigidam, quæ è petra destillat alta,
 Excelsa. multam uerò subtus terram spaciosam
 E' sacro flumine fluit per noctem nigram,
 Oceani cornu, decima uerò pars attributa est.
 Nouem quidem circa terramq; et lata dorsa maris;
 Vorticibus argenteis intortus in mare exit,
 Vna uerò ex petra profluit, magnum damnum dijs.
 Quisquis periurium relictis iurauerit
 Immortalibus, qui tenent uertices niuosi cœli,
 Iacet exors integrum per annum.
 Neq; ambrosiæ et nectaris accedit propius
 Cibum, sed iacet non respirans, et mutus,
 Stratis en lectis, malus autem uternus obtegit.
 Sed postquam morbo defunctus est magnū per annū,
 Aliud ex alio excipit difficilimum certamen,
 Nouennio autem à dijs relegatur sempiternis, (pulas
 Neq; unq; ad consiliū ineundū cōmiscetur, neq; ad e-
 Nouem totis annis, decimo tandē cōmiscetur iterum
 Cœtib. immortalīū, q; cœlestes domos incolūt. (aquā
 Tale enim iuramentū cōstituerūt dij, Stygis perennē

Πύργιον, τὸ δ' ἴσκιεα γυφίλῃ διαχώρα.
 Ενθάδε γῆς ἀνοφρύς καὶ ταρταρὺς ἀφρόντης,
 Πόντος τ' ἀτρυγέτοιο καὶ ἕρην ἀσφρόντης,
 Εξάει πάντων πύλαι καὶ πείρατ' ἴκσι,
 Ἀργαλὲ, σύρῳσιν τάτι θυγίσι θιοίπορ,
 Ενθάδε μαρμαίρει τι πύλαι, καὶ λαίνας ἔδωρ,
 Αἰγιόχες, ρίψαι διλοικίσιον ἀκρῶς
 Ἀντοφύς. πρὸ δ' οὗ, θιῶν ἐπ' ὁδῶν ἀπάντων,
 Τιτλῶες ναῖσι, πύλῃ χάσιος βοφροῖο.
 Ἀντὰρ ἐρισμαράγοιο διὸς ἡλαῖοι ἐπίκρυοι
 Δώματ' αἰετῶσιν ἐπ' ὠκεανοῖο θυμὸν λαις,
 Κότῃς τ' ἔδω γύγης βελκίωρ γέμον ἔνν' ἔντα,
 Γαμβρόν ἐόν ποίσι βαρύντοπος σίνοςίγαιος.
 Δῶκε ἣ κυμοπόλαιαν ὀπύαν θυγατέρα ἔρ.
 Ἀντὰρ ἐπεὶ τιτλῶες ἀπ' ἕρην ἐξέλασι βόντ,
 Οπλοτατορ τέκε παῖδα τυφώϊα γαῖα πελώρη,
 Ταρταρὺς ἐν φιλότῃ, διὰ χυσιῶν ἀφροδίτῃ.
 Οὐ χεῖρες μ' ἴκσι ἐπ' ἰχθυὶ ὄργματ' ἔχουσαι,
 Καὶ πόδες ἀκμάσῃσι λιγυρῶν θεῶν ἐν δέ σι ὤμων,
 Ἡρ ἐκτὸν κεφαλῇ ὄφιος, δεινοῖο ἀράποτος,
 Γλώσσησι ἀνοφρύσι λελεχμότες. ἐν δέ σι ὄσων
 Θειασίης κεφαλῇσιν ὑπ' ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσιν.
 Γαστὴρ δ' ἐν κεφαλῇσιν πῦρ καί το δόρυ μοῖοιο,
 Φωνά δ' ἐν πάσῃσιν ἴσαν δεινῆς κεφαλῇσι,
 Γαντοῖον ὅπ' ἰεῖσαι, ἀβέστατον. ἄλλοτε μ' γὰρ
 Φθίγγονθ' ὥς τε θιοῖσι συνίμεν. ἄλλοτε δ' αὐτὰ
 Τάυρ' ἐμβρύχῳ μοῖος ἄχλιν ὄσαν, ἀγῶν'

Antiquam istam, quæ tranat aridum locum.
 Vbi terræ caliginosa, et tartari obscuri,
 Pontiq; infructuosi, et cœli stellati,
 Ex ordine omnium fontes et fines sunt
 Molesti, squalidi. quos oderunt dii licet,
 Illic splendidaq; portæ, et lapideum limen,
 Immotum, radicibus longis compactum,
 Sua sponte enatum. ante illud uerò, extra omnes deos
 Titanes habitant, ultra Chaos caligine obductum.
 Ceterum ualde tonantis Iouis inclyti auxiliarij,
 Domos incolunt in Oceani fundamentis,
 Cottus atq; Gyges. Briareū quippe bonum existētem
 Generum suum fecit grauius fremens Neptunus.
 Dedit aut Cymopoliā, ut ducat in uxorem, filiā suam.
 Ast ubi Titanes è cœlo expulsi Iupiter,
 Minimū natu peperit filiū Typhocum Terra magna,
 Tartari compressu, per auream Venerem.
 Cuius manus quidem sunt ob robur operibus aptæ,
 Et pedes indefessi robusti dei. ex humeris uerò ei
 Erant centum capita serpentis horrendi draconis,
 Linguis nigris lambentes. præterea ex oculis ei
 Admirandorum capitum sub supercilijs ignis micat.
 Omnibus autem ex capitib. ignis flagrabat cernentis.
 Voces quoq; in omnibus erant horrendis capitibus,
 Omnigenū sonitū emittētes ineffabilē. interdū enim
 Sonabāt, ut dijs intelligere liceret: interdū rursū (cis:
 Tauri ualde mugietis, robore incoercibilis uocē sero

Ἄλλοτε δ' αὖτε λείοντες, ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντες.
 Ἄλλοτε δ' αὖ σκυλάνιστον ἰοικόντα, θάνατον αἰῶσιν
 Ἄλλοτε δ' αὖ ροῖζαχ' ὑπὸ δ' ἤχον ἕρκα μακρὰ.
 Καὶ νύ λον ἔπλετο ὅρ' γοῦ ἀμήχανον ἡμῶν κῆνον.
 Καὶ λον ὅγε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάξου,
 Πι μὲν αὖ ὅξυ νόμισι παῖσι ἀνδρῶν τι θιῶν τε,
 Σκληρὸν δ' ἐβρόντησι καὶ ὀβριμον. ἀμφὶ ἧ γαῖα
 Σμόρδαλιον λιονάβουσι, καὶ ἕρανος σὺν γυνὲ ὑπάρβου,
 Ρόντος τ' ὀκνεῖν τε ροαί, καὶ τάρταρα γαῖης,
 Ροαὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὀλυμπον,
 Οργημοῖοιο ἀνάκτες, ἐπεσφράχιζε ἧ γαῖα.
 Καῶμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κατέχευ' ἰοαῖα πόντορ,
 Βροντῆς τε σφρόπις τε πυρὸς ἀπὸ τοῖο πελάγους,
 Πρηγῆρων ἀνέμων τε ἱόρων τε φλεγίθουτος.
 Εἴτε ἧ χθὼρ πάσα, καὶ ἕρανος, καὶ θάλασσα
 Θυε δ' αὖ ἀμφ' ἀντῶν, πόρι τ' ἀμφὶ λώμαϊ μακρὰ
 Ριπῇ ὑπ' ἀθανάτων, σῶσις δ' ἄσβεστος ὁρώσα.
 Τρίαις δ' ἄδουσ' ἐνέροισι κατὰ φθιμονόοισιν ἀνάσσει,
 Τιτῶνις θ' ὑποταρτάριοι, ἱρόνυ ἀμφὶς ἱόντες,
 Ασβείης λιλάδοιο καὶ αἰνῆς ἀνιόκτος.
 Ζοῦς δ' ἐπεί ἑρ ἱόρβωρον ἱὸν μοῖος, εἴλετο δ' ὅπλιν,
 Βροντῆν τε σφρόπιῦν τε καὶ αἰθαλόγνην ἱόρωνον,
 Φλῆξεν ἀπ' ἑλύμποιο ἐπάλμνον, ἀμφὶ ἧ πάσαι
 Ἐπρε θεασίσιας ἱεφάλας δεινοῖο πελάγους.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ μιν δάμασι πληγῆσιν ἰμάσας,
 Ηἵκει γηωθείς, σφράχιζε ἧ γαῖα πελάγην.
 Φλόξ ἧ ἱόρωνωθούτος ἀπείαυτο τοῖς αἰακτοῖς,
Οἶρεται

Interdum rursus leonis, impudentē animū habentis,
 Interdum rursus catulis similia, mira auditu:
 Interdum uerò stridebat, resonabantq; montes alti.
 Et sanē erat opus perplexum die illo.

Atq; certē ipse mortalib. & immortalib. imperasset,
 Nisi statim intellexisset pater hominumq; deorumq;
 Grauius autē intonuit, atq; fortiter, undiq; uerò terra
 Horrēdē edidit fragorem, & cœlum latū superne,
 Pontusq; & Oceani fluxus, & infima loca terræ.

Pedib. uerò sub immortalib. magnus cōtrēnuuit Olynx
 Excitato rege. ingemiscebat autem tellus. (pus,

Ardor autem ab utrisq; occupabat nigrum pontum,

Tonitruq; & fulguris igne ab isto immani,

Valde spirantium uentorumq; & fulminis ardentis,

Ferebat autem terra omnis, & cœlum, atq; mare

Furebat circum littora, circūquaq; & fluctus magni

Impetu à deorū. cōmotio uerò difficilis sedatu coorie

Expauit autē Pluto inferis mortuis imperās, (batur,

Titanesq; sub Tartarū detrusi, à Saturno seorsim exi

Ob inextinguibile fremitū, et grauē cōfuctū. (stētes

Iupiter uerò postquā accumulauit suū robur, sumpsit

Tonitruq; fulgurq; & coruscās fulmē, (uerò arma,

Percussit ab Olympo insiliens. circum uerò omnia

Combussit ingentia capita seui portenti.

Ceterum ubi ipsum uicit ictibus percutiens,

Cecidit mutilatus, ingemiscebat autē terra uasta. (gi,

Flāma autē fulmine icti cū impetu ferebatur illius re-

Οὔριος οὐ βίασσιν αἰδυνῆσαι παπλοῖσας,
 Γλυγόντες, πολλὰ δὲ πειλὼν καίετο γαῖα,
 Αἰτῇ θρασυῖα, καὶ ἐτήκετο βασίτορος ὡς
 Τέχνη ὑπ' αἰετῶν, ὑπὸ τ' οὐτράτε χαύνησε
 Θάλαβης, καὶ σιλαρος ἐπὲρ κρατοράτης ἐστὶν.
 Οὔριος οὐ βίασσιν, ἀκμαζόμενος πυρὶ κελύει,
 Τάκεται οὐ χθονὶ δύν, ὑφ' ἡραϊστῶν παλάμῃσιν.
 Δις αἶψα τέκετο γαῖα σίλα πυρὸς αἰθομένοιο.
 Εἶπε δέ μιν θυμῷ ἀνάχων ἐς τέρτατον αἰνυῖο.

Εκ δὲ τυφνὸς ἐστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν αὐτῶν,
 Νέσφι νότον, βορέω τε, καὶ ἀργέτω φερόμενο.
 Οἱ γέ μιν ἐκ θύοιεν γυνεῖ, θνητοῖς μὲν ὄντα.
 Αἱ δ' ἄλλαι μαφῶραι ἐπιπνέουσι θάλασσαν,
 Αἱ δὲ τοι πύπνῃσι ἐς ἰστροπέδα πόντον,
 Γῆμα μέγα θνητοῖσι, κελύει θύοισιν αἰόλῃ.
 Ἄλλοι δ' ἄλλαι ἄνσι, διασιναῖσι τε νῆας,
 Νάυτας τε φέρονται, κακῶ δ' ὅ γινέται ἀλκή
 ἀνδράσιν, οἱ λήθουσι συναντήσοι κατὰ πόντον,
 Αἱ δ' αὖτε κατὰ γαῖαν ἀπείριτον ἀνθυμῖον,
 Εἰς δ' ὅρατα φέρονται χαμαιγενέων ἀνθρώπων,
 Πυρπολάουσι κόνιός τε καὶ ἀργαλέν ἑλδοσυρτῶ.

Λύταρ ἐπεὶ ῥά πόντον μάκρας θινὶ ἐξέβλεας αἶψα,
 Τιτάνιοις δὲ τιμῶν ἑλόναντο βίηφι,
 Δις ῥα τότε ἤτρενον βασιλοῖνον, καὶ ἀνδράσιν,
 Γαῖας φραδομοσύνης, ὀλύμπιον δ' ἐξέοντα βίῳ
 ἀθανάτων, ὃ δὲ τοῖσιν οὐ διεδῶσατο τιμῆς.
 Ζεὺς δὲ βίῳ βασιλὸν ἐπείτιν ἄλλοχον θέτο μάτηρ,

ΕΛΕΥΣΑ

Montis in concavitates opacas, asperas,
 Percussi. multa autem uasta ardebat terra,
 Præ uapore ingenti, et liquecebat stannum ueluti
 Arte ab inuenum, et fabrefacto catino fusorio
 Calefactum: atq; ferrum quod solidissimum est,
 Montis in concauitatibus, uictum igne combustiua,
 Liquefcit in terra diuina à Vulcani manibus.
 Sic sanè liquecebat terra iubare ignis ardentis.

Abiecit aut ipsam animo tristatus, in tartarum latius

Ex Typhoeo aut est uentorum uis humide flantiæ
 Excepto Noto, Borea; et esleri Zephyro. (tas.

Qui sanè ex dijs sunt natiuitate, hominib. magna utili
 Ast alie leues aure inspirant mare,

Que utiq; incidentes in nigrum pontum,
 Clades magna hominibus malo rapiuntur turbine:
 Nunc he, nunc ille flant, dissipantq; naues,
 Nautasq; perdunt. mali autem non est remedium
 Viris, qui illis occurrunt in ponto.

Eadem rursam per terram immesam florib. ornatam
 Opera iucunda corrumpunt humo prognatorum homi-
 Replentes puluereq; et molesto strepitu. (num

Sed postquam sanè laborem dijs beati perfecerunt,
 Cum Titanibus autem pro honore pugnarunt ui,
 Iam tum impellebant regnare atq; imperare,
 Ex terre consilio, Olympium late cernentem Iouem
 Immortalib. hic uero inter illos rite distribuit munia.
 Iupiter aut deorum rex primam uxorem suam fecit Prudentiam,
 Pluri-

Γλαῦκα θυῶν εἰδήσαν, καὶ θυγατρὶν ἀνδρόπυρον.
 Ἀλλ' ὅτι δὲρ' ἄμμιλιν θύσαν γλαυκῶπιον ἀβλήων
 Τέξιδαι, τό τ' ἔπατα δολοφρονας ἐξαπαλίσας,
 Αἰμυλίῳσι λόγουσιν, μὲν ἐς λιάνθετο νεαυὴν,
 Γαῖης φραδμοσιῶνσι, καὶ ἔρπον ἀγρόφροντες.
 Τῆς γὰρ οἱ φρεσὶ τῶν ἴνα μὴ βασιλεύειδα τιμὴν
 Ἄλλος ἔχῃ, Διὸς αὐτὶ, θυῶν αἰεὶ γροίτῃον.
 Ἐκ γὰρ τῆς εἰμαρτο πόριφρονας τέσσα γονίδαι.
 Γρώτων μὲν ἡ ἑσπέρην γλαυκῶπιδα τρετιγοῦσαν,
 Ἰσὴν ἔχουσαν πατρὶ μοσός, καὶ ἐπίφρονας βαλὴν.
 Αὐτὰρ ἔπειτ' ἄρα παῖδα θυῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν,
 Ἡμιλλαν τέξιδαι, ὑπέρβιον ἥτορ ἔχοντα.
 Ἀλλ' ἄρα μιν ἴσους πρόδον ἰκὼν ἐγνατθετο νεαυὴν,
 Ως δὲ οἱ φράσασατο διαἀγαθὸν τι λιανὸν τι.
 Δούτοφρον ἠγάγετο λιπαρὴν θέμιρ, ἥ τέσσα ὤρας,
 Ἐννομίην τι, Διάν τι, καὶ εἰρηνίην τι θαλῆαν.
 Αἰτ' ὄρ' γ' ὠρεαῖνσι λιπαρῶν τοῖσι βροτοῖσι,
 Μοίρας θ', ἥς πλεῖστον τιμὴν πόρι μκτίστα ἴσους,
 Κλωθὴ τι λάχιστη τι καὶ ἄτροπον, αἰ τι διδῶσι
 Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθὸν τι λιανὸν τι.
 Τρεῖς δὲ οἱ σύρυσόμην χαρίϊας τέσσα λιανῶν παρῆες,
 Ωκεανὸς ἑσπέρην, πολυήρατον εἶδος ἔχουσαν,
 Ἀγλαΐην, καὶ σφραγισμένην, θαλίην τ' ἄρα κτανὴν.
 Τῶν καὶ ἀπὸ βλεφαρῶν ὄρεσ' ἔβητο δόρυ μομονάον
 Ἀνσιμέλως, καλὸν δὲ θ' ὑπ' ὄρεσι δόρυ κίωνται.
 Αὐτὰρ ὁ Διμήντρος πολυφύρετος ἐς λέχος ἤλθον,
 ἥ τέσσα πόριφρονίην λασκάλον, ἥρ' αἰδωνόν.

Ηρκα

THEOGONIA.

187

Plurimum ex dijs edoctam et mortalibus hominibus
 Sed cum iam esset deam celsijs oculis Minervam
 Paritura, ibi tum dolis animo decepto,
 Blandis sermombus suam incondidit aluum,
 Telluris consilijs, et coeli stellati.
 Illa duo enim ei dixerunt, ne regium honorem
 Alius haberet Iouis loco, deorum sempiternorum:
 Ex hac enim in fatis erat prudentes liberos nasci.
 Primam quæ, uirginem celsijs oculis præditam in Tritone
 Par habentem patri robur, et prudens consiliū. (genitā,
 Ceterum deinde sanè filium deorum regem et uirorum
 Erat paritura, magnum animum habentem:
 Sed ipsum sanè Iupiter antè suo condidit uentre.
 Sic ei consulebat dea bonumque malumque.
 Postea duxit splendidam Themis, quæ peperit Horas,
 Eunomiamque, Dicenque, et Irenen florentem,
 Quæque opera matura faciunt apud mortales homines:
 Parcasque, quibus maximū honorē dedit prudens Iupiter,
 Clothoque, Lachesinque, et Atropon, quæ dant
 Mortalibus hominibus habere bonumque malumque.
 Tres uero ei Eurynome Gratias pepit pulchras genas
 Oceani filia, à multis optatam formam habens, (habentes,
 Aglaiam, et Euphrosynem, Thalianque amabilem,
 Quarum et à palpebris amor destillat contuentium.
 Soluēs mēbra, iusundū uero sub supercilijs aspiciūt.
 Porro hic Cereris multos pascentis ad lectum ucnit,
 Quæ peperit Proserpinam pulchris uulvis, quæ Pluto
 Rapuit,

Ηρπασεν ἥς παρὰ μητρός· ἰδὼν δ' ἡ μήτις τα ἰδὼν.
 Μνημοσύνης δ' ἐξαυτίς ὄρασάτο ἑλληκόμοιο;
 Ἐξ ἥς αἱ μῦσαι χροάμπουκί· ἐξεγοφόντο,
 Ἐνθά τ' ἦσαν ἄδερ· βαλῶν, καὶ τέρψις αἰεδῶν,
 Ἀκτῶ δ' ἀπόλλων, καὶ ἀρτίμην ἰοχίαιραν,
 Ἰμβρόοντα γόνον περὶ πάντων ὑβρανίωνων;
 Γένετ' ἄρ', αἰγιόχοιο Διὸς φιλότῃ· μιν γὰρ.
 Λοιδοῖά τ' ἔτι δ' ἦρ' ἑλν βαλῶν ποιήσατ' ἀκροίτηρ.
 Ἡ δ' ἦβ' ἑλν, καὶ εἰλείβαν ἔτι κ' ἦ,
 Μιχθῆσ' οὐ φιλότῃ· θεῶν βασιλεῖ καὶ ἀνδρῶν.
 Αὐτὸς δ' ἐν ἑσφαλῇ γλῶκκῶπιδα τριτογόνειαν,
 Δανῶν, ἀχρονόδοιμον, πρὶν γέγραπτο, ἀντρυάνην,
 Ρόττιαν, ἢ ἑλῶδοι· τι ἄδερ, πόλεμοι· τι, μάχαι τε;
 Ἡρ' δ' ἦφαιστον ἑλντορ οὐ φιλότῃ· μιν γὰρ
 Γένετ' ἄρ', καὶ ζαμύνει, καὶ ἔρπον ὧ παρκοίτη;
 Ἐκ πάντων τέχνης ἑκαασμοῖον ὑβρανίωνων.
 Ἐκ δ' ἀμφιτέτῃ καὶ ἐκ τῶν οὐνοσι γαῖαν,
 Τέτῃ οὐρβῆς γόνετο μέγας, ὅς τε βαλῶν
 Τυθμόν· ἔχων, παρὰ μητρί· φίλῃ καὶ πατρὶ· ἀνκῇ
 Ναία χροῖα δ' ἑλν, Δανὸς θεός· αὐτὰρ ἄρ' ἦ
 Ἐντορῶν· κυθέραια φόβον καὶ δαμόν· ἔτι κ' ἦ
 Δανὸς, οἱ τ' ἀνδρῶν πονηρὰς ἑλνέουσι φαλαγγας;
 Ἐν πολέμῳ ἑλνέουσι, σὺν ἄρ' ἦ· πρὶν γέγραπτο.
 Ἀρμονίῳ δ', ἦν ἑλν· ἀπέρθυμος βέτ' ἀκροίτηρ.
 Ζῆνι δ' ἄρ' ἀτλαντί· μιν τέκε· ἑλν· ἀπέρθυμος βέτ' ἀκροίτηρ.
 Κέρην· ἀθανάτων, ἰδὼν δ' ἑλν· ἀπέρθυμος βέτ' ἀκροίτηρ.
 Καθμῆν δ' ἄρ' οἱ σιμέλῃ τέκε· φαίδιμον ἦν,
 Μιχθῆσ'

THEOGONIA.

194

Rapuit sua à matre: dedit autem consiliarius iupiter.
 Mnemosynem uero deinceps amauit pulchricomam,
 Ex qua Mase aurea mitra reuincte nate sunt
 Nouem: quibus placent conuiuia, et oblectatio catus.
 Latona aut Apollinem et Dianā sagittis gaudētem,
 Amabilem prolem supra omnes cœlites.
 Genuit sanè, Aegiochi Iouis amori mixta.
 Postremam uero lunonem floridam fecit uxorem:
 Hec autem Heben, Martem, et Lucinam peperit,
 Mixta amore deorum regi et hominum.
 Ipse uero ex capite cæsis oculis præditā Tritogeniā,
 Acrē, in agris tumultuatē, ducē exercitus, indomitā,
 Venerādā: cui clamoresq; placuerūt, bellaq; pugnēq;
 Iuno autem Vulcanum inclytum amori indulgens,
 Genuit, et uires intēdit, et cōtendit cum suo marito,
 Præ omnibus artibus ornatum cœlitibus.
 Ex Amphitrite autem et graui crepo Neptuno,
 Triton latē potens natus est magnus: qui maris
 Fœdum tenens, apud matrem charā, et patrē regem
 Incolit auream domum, uehemens deus, sed Marti
 Clypeos dissecanti, Venus Timorem et Metū peperit,
 Graues, quiq; uirorum densas turbent phalanges,
 In bello horrido, unā cum Martē urbes deuastante.
 Et Harmoniā q̄ Cadmus magnanimus duxit uxore.
 Ioui uero Atlātis filia Maia peperit gloriosū Mercur-
 Præconem deorū, sacrum lectum cōscendens. (rium,
 Sædmi filia uero ei Semele peperit clarum filium,

B. 11

Μιχθαῦς οἷ φιλότῃτι, Διόνυσον πολυγυθία,
 Αθανάτορ θνήτῃ, νῦν δ' ἀμφοτέρωθι θωὴ αἶσα.
 Αλκμήνῃ δ' ἄρ' ἐτιῶσι βίην ἤρακλειον,
 Μιχθαῦς σὺ φιλότῃτι Διὶς νεικελγορέταο.
 Αἰγαίῳ δ' ἤρατος ἀγκυλὸς ἀμφιγυῖας,
 Οπλοτάτῃν χαρίτων θαλάρῃν ποιεῖσκέτ' ἀνοσιγ.
 Χρυσόκομος δ' ἄρ' αἰνέσας ξανθὴν ἀφιδύην,
 Κέρκῃ μύθοσθ' θαλάρῃν ποιεῖσκέτ' ἀνοσιγ.
 Τὴν δ' αἰὲς ἀθανάτορ καὶ ἀγέρω θῆκε λισσόνων.
 Νέβλῃ δ' ἀλκμήνης καλλιφύρον ἀκίμοσ γόνος,
 Ἐν ἤρακλῃ, τελείας γονόροντας πέδλας,
 Παῖδα Διὶς μέγαλοιο, καὶ ἤρας χρυσοπέδλας,
 Αἰδοίῳ δ' ἐτ' ἀνοσιγ, σὺν ὕλμπῳ νιφόροντι.
 Ολβιος, ὅς μ' ἐγὰρ ὄργον σὺν ἀθανάτοισιν ἀνέσας,
 Νεία ἀπέμεινεν, καὶ ἀγέρας ἤματα πάντα.
 Νεῖλῳ δ' ἀνέμεινεν τέκε λυτὴν ὠκεανίην
 Πόρροισι, λίρῃν τε, καὶ αἰάτῃν βασιλῆα.
 Αἰάντῃ δ' ὅς φαισιμβρότερ' αἰετοῖο,
 Κέρκῃν ὠκεανοῖο τελείοντες ποταμοῖο
 Γῆμε, θεῶν βαλῆσιν, ἰδύαν κακοπαῖμον.
 Ἡ δ' αἰὲς ἀφιδύαν ἰσοφύρον σὺν φιλότῃτι
 Γάνυθ' ὑποδμηθῆσα διὰ χρυσῇν ἀφροδίτην.
 Ὑμῖν ῥ' νῦν χαίρειτ' ὕλμπια δώματ' ἔχοντες,
 Νῆσοί τ' ἤπαροί τε, καὶ ἀλκυρόντες ὀδὸσι πόντος.
 Νῦν δ' ἡ θεάων φύλον ἀάσκετε ἠδ' ἀνέπαυ
 Μῆσαι, ὀλυμπιάδεις ἑσθλὰ Διὸς αἰγιόχοιο,
 Θάσαι δὲ θνήτοισι παρ' ἀνδράσι συνθεσθαι

THEOGONIA

Rem cum eo habens, Dionysum hilarera,
 Immortalem mortalis, nunc uerò ambo dij sunt.
 Alcmena uerò peperit uim Herculanam,
 Mixta amore Ioni nubicogo.
 Aglaim uerò Vulcanus ualde inchtus claudicans,
 Minimam natu è Gratijs floridam duxit uxorem.
 Sed aureo crine cõspicuis Bacchus flauã Aridnrem,
 Filiam Minois, in flore existensidm fecit coniugem.
 Hãc uerò ei immortalẽ expectõq; senij fecit Saturnus.
 Hebem autõ Alcmenæ pulchros talos habentis fortis
 Vis Herculis peractis lusuofis certaminibus (filius,
 Filiã Iouis magni, & Iunonis aureis calceamētis utõr
 Pudicam duxit uxorem, in Olympo niuosa. (tis
 Felix qui magno facinore inter deos confectõ,
 Habitat illesus, & carens senio perpetuo.
 Soli autem rapido peperit inchtã Oceanis
 Perseis, Circeãq; & Acetem regem.
 Acetes autem filius lucem hominibus dantis Solis,
 Filiam Oceani perfecti finuij. (praditam
 Duxit Deorum ex uoluntate Idyiam pulchris genis
 Hec autem ei Medea pulchros talos habentẽ amorĩ
 Peperit, succubens per aureã Venerem. (indulgens
 Vos quidem nunc ualete coelestes domos tenentes,
 infuleq; & continentis terræ, & salsus intus pontus.
 Nunc autem deorum coetum caritate blandiloqua,
 Muse Olympiades, filie Iouis Aegiochi,
 Quæcunq; mortales apud viros cubantes,

Dea

Αθανάτῃ, γένοντα θεοῖς ἐπιέπειλα τέκνῳ,
 Διμυθῶν ἢ πλεονῶν ἑγείνατο, δία θεῶν,
 ἑσέω ἤρωι μιν εἰς ὄρατῷ φιλότητι,
 Νεῶν οὐ τριπόλῳ, ἑρῆτης οὐ πῖονι δάμῳ,
 Εὐδελῶν, ὅς ἐσ' ἐπὶ γλῶσσοι σῖντα βαλῶσιν,
 Γᾶσιν, τῷ ἢ τυχόντι, μὲν ἢ ἐν χεῖρας ἱππῶν,
 Τὸν δ' ἀφνειὸν ἰδοὺ, πολὺν τέρι ἄπασιν ὄλβον,
 Κάδμῳ δ' ἀρμονίαν ἀνέστην χρόνους ἀρροδίτης,
 Πρὸς ἑμὲ σιμῶν, δάκρυον δὲ δάκρυον ἀνέστην,
 Αὐτὸν δὲ δὲ γῆμι ἀνέστην βαθυχάτης,
 Εὐκλείδῳ δὲ πᾶσι θεοῖς ἐν πᾶσι οὐ δάμῳ,
 Κᾶρῳ δ' ἀνέστην χρόνους ἀνέστην ἀνέστην,
 Αἰχλὸν δὲ ἐν φιλότητι φιλότητι ἀρροδίτης,
 Καλλιγῶν, τέτι πᾶσι θεοῖς ἀνέστην ἀνέστην,
 Γηρυονῶν, τὸν δὲ δὲ δάμῳ ἀνέστην,
 Βοῶν οὐκ ἀνέστην ἀνέστην ἀνέστην,
 Τιθωνῶν δὲ πᾶσι τέτι μέγιστον χαλκονεργῶν,
 Αἰθιόων βασιλῆα, ἑμὲ δὲ δάμῳ ἀνέστην,
 Αὐτὰρ τοι λιφάλῳ φυτῶν φαίδιμον ἦρ,
 ἑρῆτης φαίδοντα, θεοῖς ἐπιέπειλα ἀνέστην,
 Τὸν δ' ἀνέστην τέρῳ ἀνέστην ἔχοντ' ἑρῆτης ἀνέστην,
 Πᾶσι δ' ἀνέστην φρονίοντα φιλότητι ἀρροδίτης,
 Δρῶν ἀνέστην ἀνέστην, ἑμὲ δὲ δάμῳ ἐν πᾶσι
 Πηλοῦ δὲ δάμῳ ἀνέστην ἀνέστην ἀνέστην,
 Κᾶρῳ δ' ἀνέστην ἀνέστην ἀνέστην ἀνέστην,
 Αἰσωνίδης, βαλῶν θεῶν ἀνέστην ἀνέστην,
 Ἠγε πᾶσι ἀνέστην, τέτι δὲ δάμῳ ἀνέστην,

Dæa pepererunt dijs similem prolem.

*Ceres quidem Plutum genuit, præstâtissima dearum,
Iasia heroi mixta incundo amore,*

Novali in ter proscisso, Crete in pingui populo,

Bonū: qui uadit super terrā & lata dorsa maris (rit,

Omnē. Ei uerò q̄ adipiscitur, & cuius ad manus uenq̄

illum locupletem fecit, multaq; ei præbuit felicitatē

Cadmo præterea Harmonia filia auræ Veneris,

Ino & Semelem, & Agauen pulchras genas habentē,

Autonoenq; q̄ duxit Aristæus dēsa cesarie præditus,

Genuit, & Polydorū mœnijs pulchrē cinctis in The-

Filia uerò Oceani Chrysaori magnanimo (bis.

Mixta amore abundantis auro Veneris,

Callirhoe peperit filiū mortaliū pulcherrimū omnū,

Geryonem. quem interfecit uis Herculana,

Boues propter flexipedes, circumflua in Eurythea.

Tithono uerò Aurora peperit Memnona ærea galea

Aethiopum regem: & Emathionē regem. (munitum,

Ceterū Cephalo plantauit inclytum filium,

Fortem Phaetontem, dijs similem uirum.

Qui sanē iuuenē tenerū florē habetē gloriose puber,

Filiū iuuenilia sapientem renidens Venus, (tatis,

Incitauit instituens, & ipsum in templis

Aedituum nocturnum fecit, demonem diuinum.

Filiam uerò Acetæ à Ioue nutriti regis

Aesonides, uoluntate deorum sempiternorum

Abduxit ab Acetæ, pactis plenīs suspirijs certaminib;

Τὸς πολλὰς ἐπέτελλε μίγας βασιλοῦς, ὑπερέκωρ,
 ὕβριος πείλεις, καὶ αἰτάδαλος ὀβριμοσύνης.
 Τὸς τελείας εἰς ἰωληὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογίσκας,
 ὁκείης ἐπὶ νηὸς ἄγων ἐλικώπιδα λυρῆν,
 αἰσονίδης, καὶ μιν θαλάρην ποιεῖσκέτ' ἀκρετῆρ.
 Καί ῥ' ἤγε δαμνθεῖς ὑπ' ἰήσωνι ποιμονὶ λαῶν,
 Μῆδεον τέτι παῖδα, τὸν ὕρσιον ἐτρεφί χείρων
 Φιλλυρίδης. μεγάλη ἧ διὸς νόος ἐξετελεῖτο.
 Αὐτὰρ νηρηίδης λυρῆν ἀλίοιο γέροντος,
 ἦτοι μὲν φῶκος ψαμάθην τέτι δῖα θιάωρ,
 Αἰαντὸς οὐ φιλότῃτι, διὰ χροσῷ ἀφροδίτῃ.
 Γυλαῖ ἧ δαμνθεῖσα θεία θέτις ἀργυροπίνα,
 Γένετ' ἀχιλλῆα ρηξέμευρα θυμολέοντα.
 Αἰνείαν δ' ἀρ' ἐτίησεν ὠφείφανος λυβίρην,
 Αἰχίον ἥρωι μεγεῖς ὄρατῃ φιλότῃτι,
 ἰδὼς οὐ λορυφῆσι πολυπύχην, ὑλνέας.
 Κίρην δ' ἡελίην θυγάτηρ ὑπεριονίδαο,
 Γένετ' ὀδυοσῆος ταλασίφρονος οὐ φιλότῃτι,
 Αἰχίον, ἡδὲ λατίνον, ἀμύμονά τε, ἡραδρόν τε.
 Οἱ δὲ τοι μάλα τῆλε μυχῶν νῆσων ἰσάων,
 Εἴδοιρ τυρολυνοῖσιν ἀγαλντοῖσιν αἰάσσει.
 Ναυσίθεον δ' ὀδυοῦτ' ἡαλόν φῶ δῖα θιάωρ
 Γένετο, ναυσινόον τε, μεγεῖς ὄρατῃ φιλότῃτι.
 Αὐταὶ μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιρ σὺν νηδύσιν,
 Αθάναται γέναντο θεοῖς ἐπιάνελα τέκνα.
 Νηῦ ἧ γυναικῶν φῶλον αἴεσκει, ἰδούσαντα
 Μῆσαι οὐραναιάδης, λυρῆν διὸς ἀγιοόχου.

Τ Ε Λ Ο Σ

Que multa imperabat magnus rex, superbus,
 Violentus Pelias, et iniquus fortis, facinorū patrator.
 Quibus peractis ad Iolcum redijt, multa perpeffus,
 Veloci in naue uehēs pulchris oculis pręditā puellā,
 Acsonides, et ipsam floridam fecit uxorem.
 Et sanē hac domita ab Iasone pastore populorum,
 Medeū peperit filiū, quē in montibus educabat Chirō
 Phillyrides: magni uerō Iouis uoluntas perficiebatur.
 Ceterum Nereides filię marini senis,
 Et sanē quidē Phocū Psamathe peperit, pręstātissima
 Acaci in amore, per aurcam Venerem. (dearum,
 A' Peleo autē subacta dea Thetis cādidos pedes habēs,
 Genuit Achillē prorūpētē p̄ uiros, leonis animū habē
 Acneā porro pepit pulchrē coronata Cytherea, (tē.
 Anchisę heroi mixta iucundo amore,
 Ide in uerticibus, habentis multos anfractus, syluosa.
 Circe uerō Solis filia, filij Hyperionis,
 Peperit Vlyssis ærumnosi in amore,
 Agrium, atq; Latinum, Amymonemq; Craterumq;
 Qui sanē ualde procul in recessu insularum sacrarū,
 Omnibus Tyrrhenis ualde inclytis imperabant.
 Naufithou uerō Vlyssi Calypso excellētissima dearū
 Genuit, Naufinoumq; mixta grato amore.
 He quidem mortales apud uiros cubantes
 Deę, pepererunt dijs pares filios.
 Nunc uerō foeminarum agmen cantate sua uiloque
 Musę Olympiades, filię Iouis à capra nutriti.

Nicolaus Valla.

SI uacat Aenea rerum dignissime praesul,
 Grataq; sunt animo carmina nostra tuo:
 Perlege quae quondam dulci modulatus aena,
 in Latios ausus uertere Graeca modos:
 Ascras inspiciens in opas laei op'ya poeta,
 Grecia quo quondam floruit, Hesiodi.
 Hec fuerant, fateor, plectro meliore canenda,
 Hic opus ingenij quippe senilis erat:
 At quia nonnullos tam magna superbia uates
 Eleuat, ut nullo Graeca in honore putent:
 Sum tamen hoc ausus bis septem et quatuor annis,
 Dum mea labuntur lustra tradente dea.
 Sumpsimus et tenuis Graecorum e fontibus haustus,
 Mixtaq; cum Graeca lingua Latina fuit.
 Quicquid id est, ad te uatum clarissime uates
 Mittimus, es Clario non minor ipse deo.
 Suscipe, et Hesiodum placito complectere uidu:
 Hic quoq; iudicio stetitq; cadatq; tuo.

HE

HESIODI ASCRAEI

POETAE OPERA ET DIES,

Georgicon liber, Nicolao Val-
la interprete.

Ierides Muse, quarum uiget inclita
cantu

Fama ducū, et nomen uestri immor-
tale parentis, (nomine uitam

Dicite, cur hominum pars hæc suo

Ducat? et illius cur fama æterna per altum

Euolet? hæc Iouis est magni diuina uoluntas.

Ille etenim, altitonans summi regnator olympi,

Excitat imbelleis animos, et sortia corda

Debilitat, duce quo fortuna inimica superbos

Deprimit, atq; humileis clarum super æthera tollit.

Tum mala mens hominis meliorem inclinat ad usum,

Et capiunt molles crudelia pectora cultus,

Exaudi qui cuncta polo specularis ab alto,

Cui nihil ignotum est, sanctissima dirige iura

Iusticie, liccatq; mihi fraterna monere

Pectora, et ignotos uiuendi ostendere mores.

Sunt gemine in terris quibus altercantur in unū

Mortales cause, uaria quoq; mente trabuntur:

Vna quidem studium laudabile sedula curat,

Altera crudeli rerum depascitur haustu,

Bella cupit, pugnaq; exercet iniqua tumultus,

Inuisum atq; atrox pestis genus hanc tamen ipsi
Mortales fugiunt. tandemq; uolentibus hanc. dijs
Exoptant, huius nequeunt cohibere furores.

Illam autem prius obscura genuere tenebrae.

Sed fato meliore pater Saturnius illam,

Et generi humano, et terre radicibus imis

Imposuit. segnes artus et inertia corda

Excitat. alter enim segnis, cui uita manebat,

Alterius spectans cumulos, mora nulla, bouesq;

Iungit, et impresso terram diuertit aratro,

Siue domum curat, siue inserit: alter ad artes

Vicinum uicinus agit. laudabilis haec est

• Pugnandi ratio. fugienda sed altera, sub qua

• Inuidet aut figulus figulo, uel egenus egeno,

• Siue faber fabro, dulcisq; poeta poete.

Haec mea dicta precor toto cape pectore Perse,

• Nec te crebra foro speculari iurgia uulgi,

• Auocet à studijs, pugnandi inimica uoluntas.

• Nemo forum sequitur, quem non fouet annua messis,

• Et bene clausa domi Cereris gratissima dona.

• Haec querenda prius: dehinc si uacat, i pete uulgi,

• Et fora, in alterius rebus certamina pone.

At non illud ages iterum germane, quod olim

Ausus es infelix, litem hanc data iura resolucent.

Scis, quandam inter nos patria est partita facultas.

At tu nil iusta multo plus parte uereri

Tecum efferre rapax, corruptus munere iudex

Ille tuo est, sub quo tota hæc sententia pendet,
 Ignarus: non nouit enim quàm dulcius, aut quàm
 Sit melius toto medium, seu uiuere malus
 Vtilius, quantum uili seu uiuere porro.
 Hos ueterum uictus occultauere superni,
 Inq; polo retinent cælestes, tempore quorum
 Sat fuit una dies tenui exercenda labore.
 Vna quiescenti tibi debinc alimenta parabat
 Annuatunc poteras temonis robora fumo
 Exploranda dare, & nulli iuga curua premebant
 Terga bouum, nullum muli sensere laborem.
 Hos uoluit faciles uiuendi abscondere mores
 Ira Louis, quam se deceptum fraude Promethei
 Sensit, & illius causa mortalibus auxit
 Curarum moles, surreptumq; abdedit ignem.
 Reddidit hunc iterum terris, curuaq; latentem
Surripuit serula canto puer ille Tonanti
Iapetionides, iacto qui fulmine gaudet,
 Lusit fraude sua, subitam tamen arsit in iram.
 Hæc puer effatus nubis collector aquosæ:
Iapetionide, cuius prudentia cunctos
 Consilio excellit, magnum spreuisse Tonantem
 Arte tua, gaudesq; dato mortalibus igne.
 Heu nociture tibi, generi nociture futuro:
 Tale mali genus excutiam, quo pectore toto
 Exultent homines cupidi sua damna ministrent.
Subrisit fatus diuûm pater atq; hominum rex,

+ Prometheus
 a. Iapetionides
 p. Iapetionides

Vulcanum aspiciens, atq; illi talia mandat:
 Vadit celer speciem e terra, mixtoq; liquore
 Confice, mortalem cui uocem et robora iunge.
 Sitq; ea uirginis celestis imago puella,
 Quam sibi quisq; uelit, dea quam doctissima Pallas
 Instruat, et uarias percurrere pedum telas,
 Adijciat capiti facilem Venus aurea formam,
 Curet ut assidua stimulata cupidine corpus.
Fallacemq; addat mentem et fallacia uerba
 Interpretes superum, uictor Cyllenius Argi.
 Dixerat, imperio Iouis annuit aequa uoluntas
 Coelicolum. exemplo fingis Vulcane puellam
 Virginis ora deae similem, quam glauca Minerva
 Cinxit, et ex omni fulgentem parte poluit.
 Hinc etiam Charites, etiam celeberrima Pitho,
 Aurea candenti posuere monilia collo,
 Effuseq; comas ori de flore coronam
 Vernali tribuere deae. tamen Attica Pallas
 Illam praecipuo formae decorauit honore.
 Et superum interpretes uictor Cyllenius Argi,
Fallacem attribuit mentem et fallacia uerba.
 Sic pater altitomans diuino iusserat ore,
 Quandoquidem dederat sua manera quisq; decorum,
 Mercurius merito Pandoram nomine dixit,
 Exitiale malum mortalibus et fera pestis.
 Postquam autem tantos confecit Iuppiter astus,
 Mercurium ad magnum iubet ire Epimetheus, dona
 Cui

Cui ferat hanc, qui nūc ueritus praecepta Promethei.

Scilicet à magno caperet ne inuitus Olympo:

Cepit, et accepto nouit sua damna Epimetheus:

Nam prius humano generi secura manebant

Tempora: nulla mali species, aut cura laboris

Morborumq; genus, tristem qui funeris atri

Corripuere iam, quibus omnis frangitur aetas.

Viucere dulce fuit quondam. sed tegmen ab urna

Dum Pandorae leuat, totum exiliere per orbem

Curarum infestae effigies: Spes sola remansit

intus, et è labris ima sub parte resedit.

Obstitit impositum nam tegmen abire uolenti.

Sic qui fulmen agit, nubis collector aquosae

Iusserat, innumereq; etiam mortale uagantur

Per genus infandae species, quibus equor et omnia

Terra infecta tumet, morbi noctesq; diesq;

Sponte sua sine uoce ruunt. namq; ab Ioue summa

Ablata est illis quaecunq; potentia fandi.

Sic impune parens offenditur ille deorum.

Si uacat o frater, si non audire recusas,

Ordine plura canam. Genus immortale creatum

Ac mortale simul credendum est, aurea primum

Secula dii superi totum sparsere per orbem,

Tempore quo caeli imperium Saturnus habebat;

Tunc homines diuam uiuebant more, neq; illos

Anxia curarum moles, operumq; labores

Lassabant, aberat tristi cum mente senectus,

Semper

- Semper et in ualido regnabant corpore vires,
- Nulla mali labes, conuiuia leta placebant.
- Mors similis somno fuit, atq; uberrima tellus
- Omnia liberius nullo cogente ferebat,
- In commune bonum, nec quisquam inuidit habenti.
- Quam foelix etasterat omnibus una uoluntas,
- Et tatiti letos soluebant pectora in usus.
- + Aurea postquam hominum paulatim defuit etas,
- His pater altitonans meritos adiunxit honores,
- Sub terris habitare dedit: qui numina facti,
- Et genus humanum, sancte quoq; iura tuentur
- Iusticie, tenebris circumfusiq; peragrant
- Terrarum fines, et opes mortalibus augent.

Proxima successit terris argentea proles,
 Auro deterior, sensuq; et moribus impar.
 Tunc sibi quisq; sue fecere sub ubera matris
 Ocia mortales, paulatim adoleuit in annos
 Ingenij rude principium, quo decolor etas
 In proprijs etiam laribus rude pectus agebat.
 Aucta tamē postquam ad summos peruenerat annos,

- + Vitendi breuius spatium fuit, anxius ardor
- Curarum incumbens aderat, quas improba mentis
- Gaudia fecerunt, alterna iniuria nunquam
- Deficit, et nulla in superos reuerentia, nullos
- Sacrorum ritus etas argentea uidit.

Hanc Deus, extinxit meritam flammatus in iram.

Postquam hominum oculuit argentea secula tellus,

Non

Non tamen illorum sine nomine uita recessit,
Sub terrisq; dei sedes coluere secundas.

Tertia post illam successit abenea proles.
At nihil argento similis, Dryadumq; creata
Sanguine, dura quidem, robustaq; pectora tendens
Tota feri misera Martis seruebat amore.
Nulla quies illi, nullum ius, durior etas
Ipso adamante fuit, uultu metuenda superbi:
Cui nunquam inuictum robur, fortesq; lacerti
Defuerant humeris. tunc arca tela, domusq;
Omnis in ere labor, non ferri emergerat usus.
Hec autem proprio proles consumpta furore,
Ad gelidi loca nigra Iouis sine honore recessit.
Et quanquam extiterit inuicto robore, ab atra
Morte tamen uicta est, solis lumenq; reliquit.

Postquā autem occulta est, atq; enea corruiet etas,
Quarta fuit soboles melior, cui plurima toto
Iusticie herabant animo praecepta uerenda,
Diuinum genus Heroum, primumq; uocati
Semidei, immensos illi patuere per orbes. Heracl
Hos insanus amor Martis, belliq; nefandi
Ardor, Agenoride septem prope moenia Cadmi
Oedipode imperij causa consumpsit. Et alti
Hos maris undisoni fluctus, quum Pergana classes Heracl
Argolica peterent, ubi pallida mortis imago
Desuper incubuit, dum iusto ulciscitur ense
Tyndaris. hos etiam toto diuisit ab orbe

Iuppi.

- Iuppiter & uita mellorem tradidit usum;
- Elysiosq; dedit colles habitare profundi.
- Littus ad Oceani, foelix & sancta propago
- Hic ubi uernat humus, ubi dulcia poma quotannis

- T&T gremio effundit nutrix uberrima tellus.
- O' utinam non me quinta cum stirpe creassent
- Fata, sed antè mori, seu post licuisset oriri.

Ferrea nunc atas, quam cura & mille labores
Nocte dieq; premunt, paulatimq; illius instant
Exitio: sic displicuit, sed prospera tanto

- Fata etiam uenient aliquando in turbine rerum.
- Nec minus hæc infanda hominum delebitur atas,
Cum matura annis illorum tempora cani
Insicient crines: matris nec ut antè parentes,
Nec patribus nati similes, nec ab hospite tutus
Hospes erit, sanctum corrumpent fœdus amici:
Et furet arma ciens inter discordia fratres.
Vluet honoris inops hominum: properata senectus,
• Nec pudor effractus senio obiurgare parentes.
Infelix soboles legem & præcepta deorum
Nescit, & inualido non hæc alimenta parenti
Iusta suo reddet. quid enim, quodd iniqua rapaces
Apparet usq; manus, urbesq; & moenia narrem
• Alterna deleta manu: iurataq; fallent
Numina, iusticie nulli tribuentur honores.
- Pulsa gemet Bonitas: illum uenerabitur orbis,
- Cui mala mens suadet fera crimina: tota iacebit,

Tota

Tota quidem orbatō tecum reuerentia uultu:
 O' dea iusticie soboles, en improba ledet,
 Si probus ullus erit, quem contra insurget iniqua
 Voce furens factum affirmans, altrixq; malorum
 Inuidia incedet fatali turbida uultu.
 Protinus humanas sedes Astræa relinquet,
 Diua suos pariter tendet Reuerentia cursus
 Ad superes, nitido uelate corpus amictu.
 Milie recedentes illæ mortalibus ægris,
 Non cessanda tamen rerum mala semina linquent.
 At nunc te moueam, nunquam sapiis omnia; iudex
 His intende animum: sed quid iuuat ista moneres?
 Stultus maiori quicumq; resistere tentat,
 Vincitur, & magno pœnas subit inde pudore.
 Sic ego sum tanquam uolucris quem prenderit astur,
 Prensâq; sublimes agitur philomela per auras,
 Hec dolet infelix ungui transfixa recuruo.
 Quam contra horribili raptor sic intonat ore:
 Quid misera exclamas? te multo fortior astur,
 Te premit: huc adsis, quò te meus egerit ardor:
 Et quanquam bene suane canas, mihi cœna futura es,
 Si lubet, aut dimissa iterum remcabis in auras.
 Sic fatus, tacuit pennatus & impiger astur.
 Tu modò iusticiam cole, nulla iniuria Perse
 Tecum habitat, fatale gerit secum illa, nec illam
 Vllus amat, nisi mens cui uilis & improba surgit.
 Vir bonus hanc inferre timer: quòd si intulit, acti

- Poenitet, & magno contristat corda dolore.
- Est uia iusticie melior, qua uincitur omnis,
- Omnis ad extremum ueniens iniurius ardor.
- Quid dicam? quod nunquā aliquid dementia noscit,
- Ni modò passa prius: sic qui malè iura ministrat,
- Peierat, & tandem dementi panditur error,
- Eripe iusticiam, corruptus munere iudex
- Ius uiolat: dolet hæc, & nulli uisa per orbem
- Tristis it, & lachrymans poenam mortalibus orat,
- Qui uiolant iura, & recti sacra fœdera rumpunt.
- Verū ubi iusticie sancti seruantur honores,
- Iudicioq; pares, & ciuis & aduena pendent,
- Vrbs uiget, augetur soboles, pax leta uagatur,
- Pax iuuenum nutrix, nunquam his fatalia bella
- Preparat altitonans, nullis in rebus egestas
- Imminet, in quenquam nulla est offensio, dulci
- Quos innat interdum genio alleviare labores:
- Terra quibus largè fundit sua semina, & altæ
- Montibus innatæ mittunt sua munera quercus
- Glandiferae in summo: media tamen arbore mussans
- Vndiq; ingentes acies, uestemq; ministrant
- Lanigerae pecudes, per se magis omnia florent.
- Non his externis merces uehit ardua puppis,
- Omnia dat tellus. quid enim, quod iuncta marito,
- Et patribus similes emittit femina partus?
- Non datur hoc, quibus illa placet uiolentia iuris,
- Hos ad supplicium uocat alti cura Tonantis.

- Sepe subit pœnas plebs tota miserrima, tantum
 - Vnius, ob noxam, pestis furit atra per urbem,
 Et malefuada fames paulatim deficit omne
 Vulgus, & hic uacuos ostendit tecta penates:
 Fœmina nulla parit. Sic scœuit Iuppiter erga
 Quos malefacta iuuant: qui si modò fortè cruentum
 Militiæ exercent studium, mora nulla, sinistro
 Marte cadunt: uel si potius iuuat ire per altum,
 Fluctibus in medijs summergitur obruta puppis.
 Vos igitur qui iura datis, conuertite mentem
 Ad tales hominum pœnas. diuina potestas
 Mortales circumuolitans, uidet improba quorum
 iudicia emergunt multorum in damna, deumq;
 Ignorant monitus: genus hi mortale pererrant.
 Innumeri, tenebris circumfusi; tuentur
 Iusticiæ sacra iura, domant genus omne malorum.

illa quidem uirgo est sup̄cto Ioue nata parente,
 Nomine clara suo, coetūq; uerenda deorum,
 Quam si quis uiolet, lachrymans sua fata parentis
 It Iouis ante pedes, & lamentabile fundens
 Humanos queritur mores, ac debita poscit
 Supplicia in populos. tu iudex, causa malorum,
 Qui uiolas sacra iura deæ, iam dirige mentem,
 Ius cole, in alterius te nulla pecunia uertat
 Damna, nocet sibi, qui cuiquā nocet: & malè suadet
 Ille sibi, in quenquam si quis malè iura ministrat.
 Cuncta uidet pater omnipotēs: & quod mihi tecū est,
 O iudex, modò si lubeat, speculatur ab alto.

Nil

- Nil latet hunc, aut hoc quales tribuantur honores.
- Iusticiæ in populo: quam non ego pectore toto,
Nec mea progenies coleret, postquam orbe sub isto
Spreta iacet bonitas, ex ius iniuria vincit,
Inuito Ioue ni fierent. hæc accipe frater,
Hæc animo meditare, iniustum pone furorem:
- Ius quoq; frater ama, sine quo genus omne seruum.
- Credimus alterno certatim corpore pasci.
- At nos instituit uitæ melioris origo,
- Iura dedit pater omnipotens, ea pectore toto
- Si quis habet, decus æternam pia præmia reddet.
- Iuppiter affligit, si quis pro teste uocatus
- Pelerat, ac merito pensatur culpa nocentis
- Supplicio: offendens ius, ille offenditur unâ.
Ex quo obscura quidem, nulli quoq; cognita surget
- Posteritas. iusto de sanguine nata propago,
- Clara caput tollet, patrio seruata decore.
- Hæc quoq; quæ referam stultissime, concipe frater,
Quam facile innumeras uitiorum amplectitur artes.
- Haud procul illa habitât, brevis est uia qua sit cun-
- Est uia uirtutis cōtraria, sudor anhelus (dum.
- Hanc sequitur, quæ se scopulosis ardua cliuis
- In longum prorumpit iter, riget aspera primo
- Ingressu, leuis est postquam alta cacumina tanges.
- Optimus hic sese, qui nouit cuncta magistro,
- Prospiciens rerum fines meliora sequutus.
- Dignum laude uirum parentem recta monenti
- Credimus: ille tamen sibi qui non consulit, aut qui

Alterius præcepta fugit, uir inutilis extat.

*Ergo agè frater ades generoso è sanguine Perse,
Neu fuge fraternos monitus, operare laborem.
Alma Ceres ornata caput sua dona ministret,
Sit tibi plena domus. segnem crudelis egestas
Opprimit, hunc homines odio superiq; sequuntur,
Torpenti similem fucò, cui spicula surgunt
Horrida, distensumq; fauis consumit edendo
Semen apum, piger ipse sedet, uitatq; laborem.
Tu modò curam operi quantũ potes adijce frater.
Horrea sic rumpunt messes, sic copia rerum,
Sic pecus augetur, sic tu mortalibus & dijs
Gratus eris: segnis animos & inertia corda
Oderunt. operi laus est imponere curam,
Turpe sed hinc prohibere manus. incumbere labori,
Forsitàn ad studium torpentia pectora uertes,
Dum partas ostendis opes, uirtutis adeptus
Nomen, & æternum laudis decus: utere quæso
Arte, para uictum: uiolare aliena nefandum est.
Fac superos æquandus eas, incumbere labori,
Nec pudeat: pudor hic multos inhonestus egentes
Secum habet. auget opes fiducia, qua melior res
A' superis non it. proh rerum insana cupido,
Proh animis infusa lues, iam nulla pudoris
Curæ iacet passim longè post terga relictus.
Tu coleris, duce te paulatim corrui ille.
Dijs inuisus homo, cui mens intenta rapinis
Inuigilat: neq; enim semper felicia durant.*

- Nec minus omnipotens poenis affligit eisdem,
- Qui seruum offendit, uel qui sanctissima frangit
- Fœdera amicitiae, seu qui cum coniuge fratris
- Non pauet infandos coitus fraternus adulter,
- Vel qui in pupillos audet uim ferre nefandam,
- Vel qui in longæua confectum ætate parentem
- Horribili uoce insurgit, uixq; abstinet illi
- Verbera, non impune tamen stat poena nocenti
- Post obitum. Depone igitur tam falsa superba
Mentis consilia, & melioribus utere queso.

Thure pio uenerare deos, ijs tempore in omni

- Et mundè & purè liba, cum clara nitescet
- Sole dies, aut cum nox circumfusa tenebris
- Abscondit terras. casto torrenda sub igne
- Hostia mactetur, hymnos cane, thura ministra,
- Ut tibi dij saueant, immensaq; copia rerum
- Hinc tibi nascatur. multis ut egentibus ipse
- Subuenias, non ut uiuas germane rapina.
- Conuiuas inter si uis discumbere amicus,
- Non hostis, ueniat primum uicinia. nam si
- Aduersi quicquam acciderit de more repente,
- Primum illa occurret: quæ si sine uestibus esset,
- Nuda etiam ueniet, quod nec tibi sanguine iunctus
- Non aget: iste sibi uestes, atq; omnia ponet.
- Improba damnosa est uicinia. sed proba si sit,
- Vtilis. hæc igitur cupienda est pectore toto,
- Tanquam laudis opus: neq; enim lamenta refundes,
- Amisisse bouem, proba si uicinia tecum est.

Acce-

Acceptum metire, & eodem pondere redde
Vicino tibi, ut hic iterum succurrat egenti.
Res malè parta, mala est, damnosaq; semper. ab illa
Ergo caue, nec te uincant in amore sodales.
Illum adeas qui te. fac, mutua munera reddas,
Sponte datum capias: scelus est lethale rapina.
Quicumq; etsi magnum aliquid, largiatur amico,
Letatur: quicumq; iacit de fronte pudorem,
Et rapit alterius quanquam infima, turbat amici
Visceraq; & mentem, cui uis illata rapinæ.
Adde parum paruo, paruo superadde pusillum,
Fiet & hoc magnum. infœlix pelletur egestas,
Si modò rem cumules: hominem non lædit, habere
Cuncta domi, nocet esse foris, quàm dulce bonumq;
Præsens accipere, atq; absente carere molestum est.
Tunc bene potandum, cum plena effundit ab alto
Vina cadus: tunc parcus eris, cum parte Lyeus
Defluit è media: sed cum declinat ad inum,
Spumantes iterum cyathos & pocula sume.
Quicquid polliceare homini seruetur amico.
Si quicquam cum fratre tibi est, testem adijce rebus:
Subridens nocuit non credere credere semper.
Ne ue tuam alliceat meretrix caue fœmina mentem.
Rem totam uorat illa, nimis dum blanda uidetur.
Heu quàm damnosum est, mulieri fidere cuiquam.
Rem patris acceptam melius fouet unicus hæres,
Anget & hanc. at tu plures in morte relinque,
Ex te ortos: nam plura pater Saturnius illis.

Attribuet, sed te si cæcus tangit habendi
 Ardor adhuc, fragilisq; placet tibi gloria rerum,
 Hæc age quæ moneam, & uarios operare labores.

HESIODI ASCRAEI OPE-
 rum & dierum li-
 ber II.

CUm cælo emergunt sublimi ab Atlātide natæ
 Pleiades, truncanda Ceres: morientibus illis,
 Mitte in aratra boues. latitare ea sidera dicunt
 Viginti totidemq; dies, annoq; uoluto
 Apparent iterum: maturam incidere messem
 Rursus & incipiunt dentata falce coloni.
 Hanc legem agricolæ atq; habitantes littora seruāt,
 Aut qui pingue solum, uallosq; tecta tenerent.
 • Nudus ara, nudusq; sere, & mete corpore nudo,
 Si tempestiuos agrorum ducere cultus,
 Augeriq; illos magnis successibus optas,
 Neue aliena roges interdum pauper egenus.
 Quod si ad nos supplex iterum fortasse redibis,
 Non iterum dabimus. iuuat exercere labores
 Improbe, quos inter mortales diua potestas
 Sortita est: ne tristis inops cum coniuge mæsta,
 Aut cum natorum misera comitante caterua
 Viçtum à uicino rogitas: dare negliget iste.
 Bis uel ter fortasse dabit; dehinc si petis ultra,
 Proficies nihil: at tu plurima uerba refundes,
 Orabisq; iterum, frustra tamen. artibus, ut te
 Lampridem admonui, inuigila, atq; incumbe labori.

Dira

Dira fames procul hinc abeat, tua debita solue.
 In primis tibi conde domum, precioq; ministram
 Debinc eme, quam possis custodem adiungere bobus.
 Pone domi quantum toto tibi sufficit anno,
In rebus spes est alienis irrita nam si
 Hic dare forte neget, tu semper pauper egebis.
 Tempora labuntur, operum quoq; deficit usus.
At cras rem differre nocet: nunquā horrea, nunquam
Implet iners, aut qui tempus producit habenda est
 Cura operi, turgescet opus, mala mille molestant,
 Affliguntq; hominem, cui segne et inutile corpus.
 Cum hanc se posuit rapidi uis ignea Phœbi,
Ac pater omnipotens sæcundis imbris ether
Defilit in terras, et languida membra resumunt
Lampridem amissas æstiuo in tempore uires.
 Nam breue sol hominum supra caput astat ab alto,
 Ac de nocte magis currus exercet agendo.
 Tunc operum multo antè memor, discinde securi
 Syluam incorruptam, tunc germina desinit arbor
 Fundere, datq; suas uolitare per aera frondes.
 In tres tende pedes mortaria, contineat tres
 Pistillus cubitos, pedibus quoq; confice septem
 Temonem: qui si fuerit protentus in octo,
 Hinc tibi malleolus crebros formetur in ictus.
 Palmarumq; trium rota sit, uarijsq; reponere
 Ligna efficta modis, ualidamq; in montibus altis
 Quere, uel effuso campi super æquore pinum
 Aestiuaus, compone manum qua firmet arator,

Temoni cuneis dentaliq; alliget imo,
 Torqueat & fortes illa durante iuuenkos,
 Binaq; præterea tectis seruentur aratra.
 Sic melius: nam si casu discinditur unum,
 Restat adhuc aliud uarios agitare iuuenkos.
 Temonem ex ulmo, uiridi seu confice lauro.
 Stiua sit ex pino, dura dentalia quercu.

- Duc in aratra bouem, nono qui uiuat in anno.
- Apta ætas operi matura est: frangat aratrum
- Bos iuuenis, imitans iuuenili prælia cornu,
- Et rixam exacuens opera imperfecta relinquet.
- Quære quater decies annorum ætate bubulcum;
 Quadriduus panis, & ofellat casus in octo,
 Sit cibus huic; recto sulcabit uomere terram,
- Si maturus erit: studium intermitteret arandi
- Iunior, aspiciensq; pares ætate colonos
- Ibit ad hos, ludosq; ciet lasciuia iuuentus.
- Ergo non melior iuuenis, neq; semina uerse
 Spargere humi, quantum terræ mensura requirit.
- Contemplantur etiam quum grus è nubibus altis
- Assiduos agitat clangores, nunciat imbrem,
- Venturamq; hyemem, tempusq; indicit arandi,
- Angit & illius mentem, cui nulla bouum spes.
- Tunc redeant fessi plena ad præsepia tauri,
 Tunc proprios operare boues, & plaustra. sed inquit,
 Non habeo. dabit hic, facile est petere, atq; negare.
 Mentis inops alius, quid enim componere currum
 Tunc uolet ignarus non nouit quantus in illo

Sit labor, & centum compagibus insita ligna,
 Quæ debent multo antè domi prouisa reponi.
 Præterea cum tempus adest rescindere campum,
 Fortius insistas operi, exercere ministros.
 Nam uertenda duplex tibi, sicca atq; humida tellus
Vere nouo ueniant celeres ad aratra iuuenti,

Fertilis ut grauida culmus procumbat arista:
 Neu te decipiat, cum semina colligit æstas.

• Si noua studeas tellus inarata quotannis,

• Terra recens largè natis alimenta parabit.

Plutonium in primis uenerare, atq; annua sacre
 Vota refer Cereri, quum stiue innixus agendo
 Incipis exercere boues, stimuloq; fatigas:
 Sic immensa tibi surgent Cerealia dona.

Semina cum terræ committis, ponè sequatur
 Seruulus, atq; auibus rastro sata leta recondat.

• Optima crede iuuat rerum prudentia cunctos,

• Leditur aduerso qui negligit omnia fato.

Si sit pingue solum, grauida inclinantur ariste,

Fœlicesq; operum successus ab Ioue summo

Hinc capies, neq; sub tectis extendat arachne

Fila, sed immensa replebunt horrea messes.

Tunc gaude, & cani florentia tempora ueris

Letus agas, quum te incassum crudelis egestas

Aspicit, & parto turget domus, atq; aliena

Re tibi non opus est, tua pluribus adiumentum.

Fit st. rilis tellus, medio uersata sub æstu.

Hincq; solo residens inas falcabis aristas,

Auersos religans culmos, tenuisq; sequetur
 Spes uite, paucite mirabuntur ab agris
 Parua sub exiguo referentem sarra canistro.
 Difficile interdum mutabile noscere tempus.
 Mobilis & uaria est alti natura Tonantis.
 Ac si tardus aras, tardè tibi solus aranti
 Afferet auxilium, si largis imbribus æther
 Tris noctes, totidemq; dies non cessat ab alto,
 Donec replevit ualidi uestigia tauri.
 Tempora quo querna residens super arbore coccyx
 Exululat, gaudentq; hominum mortalia corda:
 Vere sub aprico si tardus forsitan æquet,
 Qui tempestiuo diuerit uomere terram.
 His intende animum, nec florida tempora ueris
 Te lateant, glacialis hyems tibi cognita surgat,
 In qua incumbendum est, nec ulla taberna moretur,
 Aut narrata loco sub aprico fabula tardet.
 Dum frigent alij, uir rem tamen impiger auget.
 Surge igitur, nec te paupertas opprimat illo
 Tempore: dira fames tenues facit esse lacertos,
 Elatosq; pedes, & crura tumentia multo
 • Sanguine, segnis inops, & spe suspensus inani,
 • Inclinat mentem sceleri, & meditatur iniquos
 • Vnde paret uictus, hominum spes nutrit egentem
 • Irrita, cui nihil est, & tota luce uagatur.
 Dum media elapsa est ætas, Properate ministri,
 Condite (dic) casulas: nam semper non erit ætas.
 A' Iano mensem dictum caue, nubibus ille

Lethales bobus glacies & frigora ducit.
Thracius insurgit boreas, & turbine facto
Disturbat maria ac campos, syluamq; sonantem,
Alticomas quercus, annosaq; robora pinus
Diruit ex alto, & ualles iaculatur ad imas.
Syluarum auditur fragor undiq; sed fera duos
Arrigit ipsa pilos, caudamq; in cruribus angit:
Quin etiam quibus est uillis densissima pellis,
Perforat ille quidem, setosaq; pectora transit.
Nec se defendunt dura sub ueste iuuenti,
Et miserè algescunt hirsuto crime capellæ.
Vincit ouis boream instantem, sultoq; repellit
Tegmine lanarum: sed non obsistitur illi
A senibus, curuo facit hos incedere collo.
Non tamen ad teneram penetrat boreale puellam
Frigus. at illa domi, cui nondum nota libido,
Matris apud charæ gremium sedet, atq; hyemales
Non sentit glacies, & tota nocte quiescit,
Atq; oleo teneros interdum perluit artus.
Tum polypo durum est gelidis habitare sub undis,
Nec uidet unde sibi uenetur in æquore prædam,
Allenuetq; famem, proprios tum deniq; in artus
Vertit atrox rabiem immensam. sic imbribus atris
Turbatur mare, sic atra caligine cœlum.
Sol quoq; ad Aethiopas radios & lumina fundit,
Rarus apud Graios: fugiunt animalia curui
More senis, ualles imas & dente trementi
Concaua saxa petunt nemorum, tenebrosa q; tecta.

Tunc quoq; ne noceant hyemes, tibi protegat artus
 Mollis chlœna tuos, cui tecta ex ordine recto
 Pauca, sed aduerso ducantur plurima fila,
 Sitq; ea crure tenus. uetat hæc per corpora setas
 Surgere, & instanti prohibet durescere uento.
 Tegmina sint pedibus taurorum è pelle cothurni,
 Nec nocet, hos instare pilis, ut frigora uincas.
 Hædorum teneras neruo bouis insue pelles,
 Ac dorso suspende. tegant capita alta galeri,
 Ne madeant aures. borea spirante cauendum est
 Frigoribus, tunc ros cœlo diffusus ab alto
 Educat & Cererem sacros operumq; labores.
 Ille quidem ui uentorum è fluuiialibus undis
 Tollitur in sublime. & matutinus in agros
 Desilit, interdumq; expectat tempora noctis,
 Interdum borea nubes agitante procellas
 Vertitur in uentosam hyemem. fuge prouidus illam,
 Acceleretur opus, pete tecta obstantia uentis:
 Ne fortè obscura nebulæ infusus amictu,
 Immadeas, largosq; imbres pluat humida uestis.
 Pascua tunc carpant quamuis non pinguis tauri:
 Quippe leuis labor, & longa sub nocte quiescunt,
 Nutrimentum ingens, uobis uberrima mando,
 Agricole, faciliq; dies transire labore.
 Hæc seruanda tibi, donec nox æqua diebus,
 Atq; iterum satio committit semina terræ.
 At dum sexdecies sol arduus occidit undis,
 Hybernæ post solstitium, sacrosq; relinquens

Oceani

Oceani fluctus sublimi Arcturus Olympo
Exoritur, primumq; cupit splendere sidus,
Tunc uites incide: noui neq; nuncia ueris,
Antiquos iterans questus præcedat hirundo,
Dum tamen immensos effundit Pleias æstus,
Profiliensq; umbrosa petit plantaria limax
Tellure è sicca, tunc uinea nulla ligonem
Sentiat, accelerentq; uncata falce ministri
Maturam in segetem, nec te pulcherrima Tempe
Dctineant segnem, matutiniq; sopores.
Eia age rumpe moras, pelle ocia segnia pelle,
Dum uocat alma Ceres, robustaq; collige farra,
Pone domi quantum toto tibi sufficit anno,
Mane operi assurgens: operis pars tertia mane
Conficitur. labor haud grauis est. de mane uiator
Longum linquit iter, taurosq; exercet arator.
Præterea sua dum scolymus florentia mittit
Germina, & in ramos dulces resonare cicadæ
Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis,
Fit capra tunc mollis, tunc sunt dulcissima uina,
Fœminaq; urenti Veneris prurigine corpus
Appetit insanos coitus: lassantur ab æstu
Membra uirum, tantumq; potest uis ignea solis,
Tunc licet ardores gelida releuare sub umbra,
Fontis ad apricos latices, semperq; fluentis
Murmur aquæ, faciles quam circum leniter auræ
Aspirant, zephyris plerunq; agitantibus illas.
Hic bilares letus cyathos & pocula sume

Biblina, ter infusa magis quæ temperet unda:
 Hic tibi ab uberibus caprarum caseus astet,
 Quæ nullos pascant fectus hic lactea liba,
 Hic tibi sylvestris ponatur caro iuuenta,
 Quæ nondum enixa est: hic mollior hœdulus adsit,
 Et iaceas saturus patula sub tegminis umbra.
 Surge tamen, cœlo dum fidget Orionis astrum,
 Tempus adest Cerei sacras terat area fruges,
 Ad uentos posita, atq; ingenti equata cylindros
 Nec nisi libratae ducantur ad horrea messes.
 Postquam autem satis ad uictum tibi contulit æstas,

- Continuo cui nulla domus sit quære ministrum:
- Adde etiam ancillam, quæ sit sine prole. molestū est,
- Ac grææ seruitium illius, quam curare mordet
- Natorum, blandire cani, panemq; ministra:
- Peruigil ante fores sedet ille, domumq; tuetur,
- Dente rapax, furiq; altis latratibus instat.

His pròperè exactis, foenum paleasq; recònde,
 Hemionos quantum satis ac nutrire iuuenços.
 Inde laboranti requies præbenda colono,
 Tempus & exhaustis pariter iuga demere tauris.

Dum tamen in media cœli statione refulget
 Sirius, Orionq; loco splendescit eodem,
 Et rosea Arcturi cernit Pallantias astrum:
 Tunc uuas tenero abscindens de corpore matrum,
 Per bis quinq; dies tepido sub sole iacentes
 Pande: dies etiam mollescant quinq; sub umbra,
 Dehinc torque, & capiant uegetes iucunda Lyei

Munera

Munera, sed fidus cum deficit Orionis,
 Pleiadesq; Hyadesq; cadunt, meminisse iuuabit
 Protinus impresso subuertere uomere terram.
 Stat tempestiuo cuncta exercere labore.

Si tamen infestum iuuat ire per æquor, et alta
 Puppe uchi, moneo ne quando ab Atlantide natas
 Orion sequitur, totoq; excludit Olympo,
 Ut uideas illas medio submergere ponto,
 Nauigio incumbas, mare tunc tollentibus euris
 Obscurum undosos iaculatur ad æthera fluctus.
 Tunc igitur iaceant religatæ ad littora puppes
 Saxorum obnoxie obijcibus, ne fortè ruentes
 Discutiant uenti: pateat pars ima carinæ,
 Ne pluuiam excipiens putri marcescat ab imbre.
 Instrumenta domi naualiaq; arma quiescant
 Pensa, gubernaculiq; exploret robora fumus.
 Interea Cereris sacros operare labores.
 Nec prorsus fugiendus ager, labatur in altum
 Aequor amica ratis, dum non magis unda tumescit,
 Nec refluunt uasti sublato gurgite montes:
 Vadat onusta tamen censu reditura superbo.

Sic meus ille quidem ~~perit~~, dum pauper egeret,
 Errabat, maria alta secans, fluctusq; profundos.
 Ille olim Aeolidam curuataq; littora linquens,
 Appulit huc non spe lucri commotus auara,
 Durum opus exercere inuisa urgebat egestas.
 Ille uagus demum prope Tempe Heliconia sedem
 Ascream incoluit, coeli in regione molesta.

Frigo:

Frigore nunc nimio, nunc quæ intolerabilis æstu est,
 Tempore quosq; suo iuuat exercere labores,
 Nauigium ante omnes: cuius si te ulla remordet
 Cura, placetq; altos fulcare per æquora fluctus,
 Dum faciles spirant uenti, & furor ille quieuit,
 Ne te inuisa fames alieno uiuere parto
 Cogat, & inuitus multorum debitor extes.
 Vade nec in cymba, sed te uehat ardua puppis,
 Ingentes referant census ingentia mercis
 Pondera. Præterea quæ sint aptissima nautis
 Tēpora narrandū est: quanquā mihi parua p undas
 Vita fuit, uixq; ex illa tantum Aulide cursus
 Littus ad Eubœum, sub quo omnis Græcia quondam;
 Dum pelago deseuit hyems, conuenit in unum,
 Et meritò infandos fatum iuratur in hostes.
 Inde mihi placuit non longè ad Chalcida cursus,
 Huc ubi magnanimū genus Amphidamantis Achiui
 Constituunt populis certamina, & inclyta quondam
 Munera defuncti ponunt in honore parentis.
 Hic ego me dulcis referentem præmia cantus
 Auratos memini tripodas, quos sponte dicaui
 Musarum ante aras, quibus antra Heliconia curæ,
 Illæ ubi me primum dulcem docuere poesim.
 Tantum igitur mihi res naualis cognita surgit.
 Dicam aliquid tamen, & uarios pādā ætheris usus,
 Hæc etiam nobis aspirauere Camœnæ.

Acquora tuta legant instructo remige puppes,
 Quum decies quinq; est series exacta dierum,

Acstiuunt

Aestiuum post solstitium & iam deficit aestas.
Nam neq; tunc classes, medio nec nauita ponto
Obruitur: ni fortè uelit Iouis alta potestas,
Aut Deus, ipsarumq; parens Neptunus aquarum.
Exitus omnis in his rerum manet, exitus omnis.
At lencs spirant zephyri, tranquilla quiescunt
Aequora. tunc celerem uentis committe carinam.
Vadat onusta: tamen reditum properare memento,
Quàm prius ipsa nouos fundant uineta liquores,
Autumniq; imbres, & hyems infausta procellis,
Aut notus insurgat pluuiâ rorantibus alis,
Incumbatq; mari, totumq; euoluat ab imo.
Exercent etiam studium nauale sub ipso
Vere nouo, cum se tam latas arbor ab alto
Induit in frondes, quantum uestigia cornix
Pandit humi depressa: silet tunc nabilis unda.
Ast ego nauigium graue tunc, semperq; molestum
Crediderim. hoc naturæ homines leuitate nefanda
Subtraxere, agitant diuersa pericula fluctus:
Et tamen ire placet, quanquam mors dura sub undis
Diuitiæ fiunt hominum, atq; insanus habendi
Ardor. Ad hæc animû germane intende parumper,
Concipe fraternos monitus. maria alta secando
Fac tecum ne cuncta uehas, maiora reserua.
Nec nimis est oneranda ratis, sit ponderis æqui,
Quicquid in hac, durum est, aduerso occurrere fato;
Fluctibus in medijs, currus discinditur omnis,
Si grauius superinstat onus: seruare memento

- Mensuram in rebus, & idonea tempora ad usus;
- Quum propè ter decies tibi uita elabatur annos,
- Connubium maturum aderit: decimumq; puella
- Exigat, & quartum, sed quinto nubat: & illa
- Virgo sit, atq; habitet prope te, cui sedulus astes,
- Sedulus inspicias artemq; usumq; puellæ.
- Hec age, ludibrio ne te uicinia cantet.
- Coniuge nil melius casta, nil turpius illa
- Quæ uenerem prurit sine fine, & prostat ad omnes
- Semper, & exitio superimminet illa uirosum.
- Nemo etiam fratris in amore æquetur amicus.
- At par si quis erit, sit amandus tempore in omni.
- Nulla ex te inceptum foedus discordia soluat.
- Mentiri scelus est, præstat compescere linguam.
- Infandam, si uim tibi quisquam inferret amicus
- Aut ore, aut manibus, surge & te ulciscere, redde
- Redde uicem duplicem, quòd si illum poenitet acti,
- Ac poenam implorans iterum te exoptat amicum,
- Suscipe. uile quidè est, homines noua querere semper
- Fœdera amicitiae. multos si frater amabis,
- Non laudo: nullos etiam. medium sit in isto.
- Si tibi corda tument, uultus non indicet iram.
- Turpe sequi sceleratū hominē, maledicere cuiquam
- Infandum est: qui iam uita laudatur honesta.
- Nūquam à te nūquam misera obiurgetur egestas
- Diuinum donum est, diuūq; æterna uoluntas,
- illa quidem, quæ sepe uiri sublime molesta
- Impedit, ingeniumq; uetat super alta leuari.

Qui loquitur parcè, linguam nec in omnia soluit,

Thesaurum præ se gerit ille: ea gratia magna est,

Vt linguam moderes, pensataq; uerba loquaris.

Si quenquam uerbo ledes, ledèris & ipse.

Grata in amicorum uenias conuiuia sumptu

Communi, dato particulam. gratissima sunt hæc.

Acre Ioui unum, seu dijs, de mane cauendum est

Illauta libare manu, tum uota precando

Incautum fundes nulli exaudita deorum.

Solis ad aspectum nec quenquam mingere fas est,

Nocte sub obscura recto neq; corpore nudo,

Non quia sacra deis, media nec credimus illud

Posse licere uia: si declinetur ab illa,

Esse etiam uetitum: diuus uir, & omnia noscens,

Herens parietibus sedet, atq; exponit urinam

Intus, ubi orbatæ tenuis latet angelus aule.

Non coitu polluta sacros genitalia pandas

Ante ignes, neq; cum dulci tibi coniuge præstet

Concubium, ut generes, dum mœsto à funere tristi

Mente redis, superùm sacra sed letus ab ara.

Credimus inuisum superis, semperq; molestum,

Qui natat assiduo labentia flumina cursu,

Quin sit lota manus prius, & pla uota precesq;

Fuderit, ante ipsas supplexq; orauerit undas.

Infandum ante aras ungues incidere, cum dijs

Sancta facis: scelus est cyathos imponere uasi,

In quo uina latent, sacros operare lebetas.

Nil tibi, cū in sacris etiā hinc lauisse nefandum est.

Perfice tecta prius, quàm cornix garrula ab alto
 Nunciet atram hyemem, ruit hæc inimica procella
 Fæc sedeat bis sex quibus ætas exigit annos,
 Aut totidem menses natorum chara propago,
 Sede sub instabili: iuuat hoc, omnemq; repellit
 Segnitiam: facit esse agiles, et ad omnia promptos.
 • Fœdum ac turpe uirum est thermis muliebribus uti
 • Hoc prorsus fugiendum etiam: stat talibus atrum
 • Supplicium ante aras superum obiurgare, nefandum est,
 Sacra ministeria ac diuinos spernere cultus.
 Nec licet in fluuio, neq; fontis mingere in unda.
 Est quoq; turpe aliud uetitum, fuge pessima fama
 Nomina. fama malum, facile in sublime leuatur:
 Est graue sufferri nimium, nimiumq; molestum,
 Difficile ut taceat, nunquam delabatur illa,
 Sedula quæ uarias populi penetrauit ad aures
 Est dea fama quidem, sunt ipsi numina fame.

D I E S.

S it tibi præterea series seruanda dierum.
 A Ioue natæ omnes, sunt à Ioue tempora natæ
 • Ultima mensis erit nullo exercenda labore,
 • At genio utendum est: illa omnis festa per urbes
 • Ducitur, illa forum claudit, neq; iura resoluit.
 • Prima dies sacra est, et quarta, et septima: prima
 Natus Apollo die radiantia lumina fudit.
 • Luce dein quarta felix ducenda sit uxor,
 • Omine captato sunt omnia prospera rebus,
 Et licet incuruam trabibus componere nauim.

OPERA BT DIES.

At quintas fuge: namq; illarum pallidus Orcus,
 Tum dire Bumenidum facies toto orbe uagantur.
 Castigant, si qua in terris periuria falsum
 Affirmant, quæ lis alternè agitata creauit.
 Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortum,
 Leta uiris: multiq; etiam nascuntur in illa,
 Quis malomens, fallax animus, fallacia uerba,
 Et qui concubia exercent arcana per artem.
 Hac ouium foetus licitum castrare, uel hœdos,
 Et licet in fixa pecudes circumdare mandra.
 Scindimus octaua foeta genitalia tauro,
 Castramusq; fues, foelix est ponere plantas.
 Nona uiros gigni, uel amica sorte puellas.
 Luce uiris decima faustos quoq; credimus ortus.
 Vnaq; post decimam felix incidere uites,
 Et tempestiuam segeti supponere falcem.
 Hoc curat bis sexta etiam, foelicioꝝ illa,
 Stamina & ex alto tenuissima torquet arachne,
 Ingentem accumulans formicæ farris aceruum,
 Et inuat arguto percurrere pectine telas.
 Tunc quoq; syluestres licitum castrare iuuenços.
 Tertia post decimam plantaribus optima surgit,
 Spargere semen humi: pallet contraria semper.
 Quartaq; post decimam mulierum prospera natus,
 Ac prensos domitare boues, ualidosq; labori
 Hæmionos, canibus faciles adiungere cultus,
 Ac lenire manu, pecudiq; imponere mores,
 Atq; aperire cados, & dulcia fundere uina.

Sextaq; post decimam plantaribus inuida surgit,
 Opportuna uiros nasci: sed iniqua puellas
 Aut nasci, aut thalamos petere, aut herere maritis.
 Septima post decimam Cereris terat hordea sacra,
 Ingentemq; licet ferro discindere syluam,
 Ac uariis aptare trabes, quibus ardua tecta
 Moliri, ac structam possis agitare carinam.
 Nonq; post decimam felix est, cum dea surgit
 Lutea: sed medium coeli cum uenit in orbem,
 Fit grauis: ex media ad finem letissima fulget.
 Proxima lux sapientem hominem diuina creandi
 Insigni uiget officio, nec luce dolendum est.
 Post illam quarta sacra est, ea leta trahantur
 Gaudia, quinta dies post hanc, iuga curua iuuentis
 Ponit, & hemionos & colla exercet equorum,
 Altaq; ueliuolas deducit ad equora puppes:
 Quam pauci nouere, & recto nomine dicunt.
 Sunt harum humano generi seruanda dierum
 Tempora, quippe illud magnis successibus augent,
 Sunt alie ancipitesq; tamen sine mente, neq; ulla
 Officio excellunt, hanc alter laudat & illam,
 At paucis natura illarum cognita surgit:
 Nam nunc ipsa dies totum complectitur orbem,
 More pie matris, seuæ modo more nauercæ:
 Nunc fulget, nunc atra latet, felixq; beatus
 • Ille quidem, qui dijs gratus, cui cognita sunt hæc,
 • Omniaq; inspiciens rerum se exercet ad usus,

F I N I S.

HE

HESIODI OPERA

ET DIES, VLPIO FRANEKENEN-

fi Frisio interprete, ita ut uersus
uersui respondeat.

Vsa Pierides, præstâtes laude canendi,
Adsitis, patrē celebrâtes dicite uestrū:
Dicite cur homines inter sit nobilis il-
le

Conspiciusq; hic obscurus? iouis illa uoluntas.
Nam facile extollit, facile elatumq; refrenat,
Et clarum obscurans, obscuri nomen adauget,
Erigit & miserum facile, extinguitq; superbum,
Iuppiter altifremus, cui celsum regia cœlum.
Audi cuncta uidens, noscensq; & dirige recte
Hæc oracula, ego sic Persen uera docebo.

Scilicet in terris gemina est contentio. uerū
Hanc animaduertens aliquis laudarit, at illam
Dixerit esse malam: sibi nam contrariæ utraq;
Seminat illa etenim bellum, litesq; maligna.
Hinc hominum nulli grata est: sed sæpe sequuntur,
Atq; colunt illam, dijs instigantibus ipsis.
Alteram at ipse (etenim prior atra nocte creata est)
Terris imposuit summi regnator Olympi
Iuppiter, at longè mortalibus utilio rem.
Namq; facit segnem quamuis meminisse laboris.
Qui cernens alium ditescere, dum piger ipse est,
Festinat quoq; arare, & humi desigere plantas.

Tam curare domum: nam vicino emulus usq;
 Vicinus ditescenti. ac pugna utilis hæc est.
 Sic figulus figulum, sic & fabrum faber odit,
 Sic uates uatem malè fert, sic irus & irum.

Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
 Ne mala sic placeat, nulla ut sit cura laborum,
 Lis tibi, clamosas rixasq; forumq; sequenti.
 Ille etenim lites fugere & contemnere debet,
 Cui non plena domus, cui non sunt horrea plena
 Maturi fructus, Cereris quem terra dat alma.
 Huius si sat habes, age iurgia dira moueto
 Ob res alterius: mecum facere amplius istud
 Haud licet. at potius rursus causam experiamur
 Iudicijs rectis, quæ uel Deus optima dicat.

Quum fieret nostræ sortis diuisio, rapta
 Plurima iudicibus sic corrumpendo dedisti
 Dontuoris: hanc qui cupiunt discernere litem,
 Stulti. quos latet, ut toto sit dimidium plus,
 Et quanta in molli malua asphodeloq; uoluptas.
 Quippe occultarunt homini nunc numina uictum,
 At quondam tantum facile una luce parasses,
 Unde anno segnis potuisses uiuere toto:
 Continuò ad fumum licuisset ponere stiuam,
 Ac tibi cessarent operæ mulùmq; boumq;.
 Abdidit at pater hæc, iratus pectore secum,
 Imposuit quòd ei uersuta mente Prometheus.
 Hinc generi humano mala tristia plurima struxit.
 Primum occultauit seuis mortalibus ignem,

Quem

Quem satis lapeto rursus est furatus in usum
 Humanum, in ferula deportans clam Ioue summo.
 At pater offensus, uerbis est talibus usus:
 Qui superas cunctos ô calliditate Prometheus,
 Ob me deceptum ac sublatum lætus es ignem:
 Sed dolor hinc ingens tibi erit, cunctisque futuris.
 His dabo namque malum, mihi quod furatus es ignem,
 Ob quod gaudebunt cuncti, proprium malum amantes.
 Sic dixit, risitque parens hominumque deumque,
 Vulcanoque iubet, properanter fingeret udo
 Et limo plasma, huic uires hominisque loquelam
 Inderet, ac uultu cœlestibus assimilaret
 Virginibus, forma effingens pulchra: inde Minervam,
 Cum textura alias artes quoque tradere mandat.
 Et Venerem, capiti speciosum adhibere decorem,
 Atque comes desiderium curasque uoraces,
 Addere fallaces mores, mentemque caninam,
 Mercurium iussit, tibi qui caput abscidit Arge.
 Dixit, et implebant patris omnes iussa uolentes.
 Ex templo è terra primus pede claudis utroque
 Mulciber effinxit diuæ simile omnia plasma.
 At cinxit, uarieque ornauit cæsia Pallas.
 Undique per totum Charites, Suadelaque corpus
 Contorta ex auro posuere monilia fuluo.
 Pulchricomæ uernis cinxerunt floribus Honæ,
 Aptauit reliquum mundum Tritonia Pallas.
 Instruxit pectus Maia genitrice creatus,
 Vastitiam imponens, mendacia uerba, dolosos

Mores: consilium Iouis hoc erat. indidit idem
 Præco deum nomen mulieri, nomine recto
 Pandoram appellans: illam quod quisq; deorum
 Dono donarat, quod non hominum fuit ex re.

Postquam igitur factus dolus insuperabilis esset,
 Tum pater omnipotens cum dono Epimethea adire
 Iussit Mercurium, qui nuncius astricolarum est.
 Immemor ast erat hic, frater quod iusserat olim,
 Ne Iouis acciperet donum, sed sperneret à se
 Dimittens iterum, ne cladis origo sit orbi:

At miser accipiens, malum habens tum deniq; sensit.

- Ante Epimethei erratum mala cognita nulla
- Prorsus erant, facilis sed uita erat absq; labore,
- Difficiles aberant morbi senium accelerantes:
 (Nāq; statim inq; malis homines morbisq; senescunt)
- At mulier digitis dum tollit opercula uasi,
- Omne malū, ledens homines graue, sparsit in orbem.
 Sola ibi se in firmis tenuit spes ædibus, intus
 Pixidis ad labrum latitans non euolat extrā.
 Atq; etiam citius rursus uas tegmine clausit,
 Consilium, mentemq; Iouis Pandora secuta.
 In terram exiliit reliquum genus omne malorum.
 Hinc mare nunc illis est plenum, plenaq; terra,
 Nocte dieq; homines miseros inuadere nunquam
 Exangues cessant morbi mala multa ferentes,
 Et tacite adueniunt. nam uox est à Ioue dempta:
 Sic non ulla Iouis mentem cuitare potestas.

Nunc aliud referam, si non audire graueris,

Ordine

Ordine quodq; suo memorans, tu mente reconde,
 Postquam una nati dij, mortalesq; fuerunt,
 Primum fecerunt hominum genus aureum, Olympi
 Qui celsas habitant ædes dij sine carentes:
 Hiq; homines cœli Saturno sceptrâ tenente
 Viuebant, et erat dijs uita simillima, curis
 Aerumnisq; uacans, nunquam quassata senecta,
 Robore semper erant simili manuumq; pedumq;
 Perpetuas epulas agitabant pectore leti,
 Mors accedebat tanquam sopor illa fuisset,
 Commoda nulla aberant, immensos terra ferebat
 Sponte sua fructus, illi sine murmure donis
 Diuûm uiuebant, inter se pace fruentes,

At genus hoc postquam tellus contextit in aluo,
 Continuò facti sunt diui mente Tonantis,
 Atq; colunt terras, hominum custodiam agentes,
 Qui nunc quid iuste obseruant, quid fiat iniquè,
 Acre uestiti, peragrantes undiq; terram,
 Diuitias tribuunt, regale hoc munus eorum est.

Inde genus superi fecere argenteum Olympi,
 Longè deterius multis in partibus aureo,
 Haud mentis probitate ualens, haud indole tantum.
 Tempore at hoc hominû, bis quinquaginta per annos
 Matris lacte domi uiuebat paruulus infans.
 Sed quum pubertas iam plenaq; contigit ætas,
 Tempus ad exiguum post illis uita manebat.
 Plurima uiderunt mala, namq; iniuria nunquam
 Mutua cessabat, reuerentia nulla decorum,

Nullus

Nullus erat cultus, nulla aris sacra ferebant,
 Ut mos est alijs mortalibus. hinc pater altus
 Iuppiter accensus, merita illos perdidit ira,
 Quòd superis nullos dare dignarentur honores.

At genus hoc postquā tellus quoq; textit in aluo,
 Illis sub terris sedes habitare secundas
 Sunt iussi, atq; illic non sunt ab honore remoti.

Aeneū at hinc hominū genus alti rector olympi
 Iuppiter equandum non parte argenteo in ulla,
 Quercubus ex duris fecit durum ualidumq;
 Mars erat his cordi, et uesana libido nocendi.
 Non frugem ederunt, adamantis pectus habentes,
 Infandum suberat robur, sortesq; laterti
 Pendebant de humeris, mēbra omnia crassa ferebant:
 Arma quidem ex solido constabant ære, domusq;
 Omnia (adhuc ferro tunc ignoto) ex ære parabant.
 Vita illis proprio manuum finita furore est,
 Atraq; Plutonis nullo cum nomine regna
 Intrarunt: quamuis fortes, quamuisq; superbas,
 Mors tamen inuasit, solemq; relinquere fecit.

At genus hoc postquam tellus quoq; textit in aluo,
 Iuppiter in terris Saturni filius inde
 Rursum aliud fecit quartum præstantius atq;
 Iustius heroum genus, ipsis equiparantum
 Dijs, ac semideos hos secla priora uocabant.
 Abstulit at nimius bellorum ardorq; furorq;
 Hos septem geminae Cadmeæ ad moenia Thebes
 Ob tua pugnātes pecora, atq; ipsum Oedipe regnū,
 Illos

OPERA ET DIES.

Illos nauigio sala per spumantia ponti
Ad Troiam uectos, te propter Tyndaris alma,
Oppreſſitq; illic mors ultima linea rerum,
Iuppiter ac ſimul hos ad mundi extrema remouit,
Longè à terricolis tribuens uitamq; domosq;
Atq; quidem lati ſemper uacuiq; dolore
Calcant Elyſios campos prope littora uaſti
Oceani. hinc illis dulcemq; unoquoq; ter anno
Effundit fructum mater graſſiſſima tellus.

Dij utinam quinta mihi uitam etate negaſſent,
Sed naſcendus adhuc miſer eſſem, aut mortuus olim.
Ferreum enim nunc eſt genus, intermiſſio nunquam,
Nunquam finis erit nocturne diene malorum,
Perpetuis hominum dij ſtringent pectora curis.
Aſt aliquando malis his ſuccedent bona ruruſum.
Nãq; pater genus hoc hominũ quoq; morte doma-
Vtraq; quum fuerint iam cani tempora facti. (bit.
Nec ſimilis nato genitor, nec filius illi,
Nec ſocius ſocio, nec fidus ſuſcipienti
Hoſpes erit, proprio nec fratri frater, ut antè:
Deſpicient ſenio feſſos ſine honore parentes,
Inſuper audebunt duris inceſſere uerbis,
Vtpote nec numen reuerentes. adde quòd ipſi
Dira ſeni patri proles alimenta negabit.
Ius erit in dextra, ſuaq; alterna oppida ſcindent:
Vir bonus aut iuſtus nullius fiet honoris,
Sed magis inſignem ſua per ſcelera atq; rapinas
Suſpicient, cedit ius dextra, nec pudor ullus

Notus

Notus erit, faller probum & improbus, ore doloſo
 Verba obliqua loquens, periuriaq; inſuper addens.
 Deniq; liuor edax, pallens, triſtisq; malusq;
 Alterius gaudens, homines ſe ſparget in omnes.
 Tum Pudor & Nemefis, duo maxima numina, cœli
 Antiquas repetent ſedēs, uelamine corpus
 Obteſti niuco, terramq; hominesq; ſuperbos
 Gaudebunt liquiſſe: quibus tamen ægra relinquent
 Tot mala, quæ nullo poterunt medicamine tolli.
 Nunc age principibus referam, doctis licet ipſis,
 Fabellam. Accipiter ſic paruam ad aedona dixit,
 Alta in nube ſerens, conuellensq; unguibus atris.
 Hæc miſerè eluxit curua lacerata ſub ungue,
 At fuit accipitri uox illa tyrannica diro:
 Quid garris demens? nunc longè fortior in te
 Ius habet, hæc tibi cantrici, quæ ducō, ſequendum.
 Nunc mihi ſi placeat, tibi parcā, aut cœna futura eſt:
 Stultus, maiori cupiens contendere contrā,
 Vincitur, atq; ignominiam cum clade reportat.
 Sic ait accipiter, ſulcans celeri æra penna.
 Tu ſequere ô Perſe iuſtum, iniuſtumq; relinque,
 Nam multum petulans homines iniuria ledit,
 Quam uir ferre nequit patiens, quin corde mouetur
 Cladem, nullam accipiens: melior ſic ſemita monſtrans
 Iuſticiam, cedit quoq; tandem iniuria iuri
 Succumbens, ſtultus non nouerit hoc niſi paſſus.
 Iamq; ſtatim comes eſt iuri periurium iniquo.
 Iuſticia huc ſequitur, trahitur quocunq; ab auaris
tudi-

Iudicibus, quos lege finit decernere iniqua.
Hinc lachrymans urbis uicos populumq; pererrat
Aere tecta, illis secum mala plurima uoluens,
A' quibus exacta est, fraudataq; partibus equis.
Qui uerò externis et ciuibus omnia iuste
Distribuunt, nil flectentes à tramite recto,
His uiret urbs, populiq; uigent, atq; omnia florent,
Pax iuuenum nutrix usq; est, non horrida bella
Latiuidens illis immittit Iuppiter unquam,
Nec populos inter rerum ulla penuria iustos,
Insunt epulis in sacris parta labore,
Terra dat immensos fructus, in montibus altum
Quercus fert glandes caput, est apes incola uentris,
Grex ouium lana per agros incedit onustus,
Et similem sobolem genitrices patribus edunt:
Deniq; cunctarum rerum ubertate fruuntur,
Non scandunt naues, tellus uictum alma ministrat.
At quibus est cordi mala uis, malefactaq; dira,
Destinat ex templo his Saturnius æthere poenas.
Nomine sepe uiri scelerati urbs plectitur omnis,
Qui peccet, faciatq; Ioui non facta ferenda.
Verum ut subiiciam mala quæ Deus æthere mittit,
Dat cum peste famem, tacta omnis plebs cadit igni,
Incedunt sterili mulieres uentre, domusq;
Ac stirpes pereunt, supero id rectore uolente,
Agmina qui nunc sternit eorum aut mœnia frangit,
Currentesq; rates disrumpit in æquore sæuus.

O uos qui regitis terras, aduertite mentem

Huc

Huc ad iusticiam, quoniam superi pròpe nos sunt
Dij, qui cuncta uident, & eos qui per mala iura
Defraudant alios, sprete ratione deorum.
Ter numerum exuperant coelestia numina, terrant
Quae nobiscum habitant, in tutelam data nostrum,
Illaq; quid iuste obseruant, quid fiat iniquè,
Acre tecta, omnem pedibus peragrantia terram.
ipsaq; iusticia est uirgo Ioue nata parente,
Clara deos inter superos, reuerendaq; multum.
Quam si quis uiolet, meritòue fraudet honore,
Continuò ante pedes residens patris Iouis alti,
Humanae exponit mentis scelera, & dare poenas
Vidit fraudis, populi rectores, qui sacra iura
Detorquent, mala dum ob nummum sententia fertur.
Sed memor ô iudex horum, tua dirige rectè
Iudicia, & capiant te obliuia iuris iniqui.
Noxius ipse sibi est, alij qui querit obesse,
Consiliumq; malum danti fert maxima damna.
Perspicit ac sentit sacrum Iouis omnia lumen,
Nunc uidet & nobis quid agatur, si uelit, illum
Nec latet hac quodnam ius exercetur in urbe.
Ast ego mortales inter iustus minimè essem,
Filius aut itidem, si peccatum foret, esse
Iustum, aut præmia si iniustum maiora manerent
Talia sed minimè est facturus Iuppiter unquam.
Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
Audi iusticiæ, uimq; obliuiscere diram.
Hanc etenim legem nobis Deus ipse reliquit.

Piscibus at, nemorumq; feris, auibusq; se ut ipsi
Inuicem edant iuris quia non discrimen in illis,
Iusticiam nobis, quæ præstantissima longè est,
Tradidit, & quoties audet quis dicere uerum
Existens testis, Deus huic dat prospera cuncta:
Qui dum testis adest, temerè periuria iurans
Mentitur, ledens hic ius, magè leditur ipse.
Nam genus ipsius perit, atq; extinguitur omne:
At genus in claro iusti post nomine uiuit.
Nunc tibi præcipuè memorabo salubria Perse.
Scilicet ex uitij facile est uel prendere turbam:
Nam uia non longa est, foribus uicina morantur.
At regina graui uirtus sudore paratur,
Est uia difficilis, præceps, longa, aspera ad illam
Principio: postquam iam stas in uertice summo,
Tum facilis, tum fit dulcis, licet antè molesta.
Optimus ille uir est, primusq; sibi omnia noscens
Consulere expendens quæ post prodesse ualebunt.
Sed bonus hinc ille est, audit qui recta monenti.
Qui sibi consulere ignorat, nolitq; monenti
Auscultare alij, nullusq; & inutilis hic est.

Sed tu nostra animo semper præcepta reuoluens,
Esto operi intentus Perse diuine, famēs ut
Te premat inuidia, Cereri sed amore pudicæ,
Illa tua omnigeno sic impleat horrea uictu.
Ecce famēs comes est homini certissima pigro.
Adde quòd hunc odio superiq; hominesq; sequuntur,
Quisquis segnitia fucos imitatur mertes,

Quorum uenter apum consumit parta labore,
 Ocia agens: sed opus tu quodq; in tempore cura,
 Horrea ut accipiant maturum in tempore fructum.
 Ditescunt homines ex sedulitate laborum,
 Quin operans fies multo mortalibus & dijs
 Charior: his odio, cui corpus torpet, habetur.
 Turpe labor non est quicquam, sed inertia turpe.
 Tu studio, ad studium quoq; perstimulabis inertem
 Ditescens. at opes uirtusq; decusq; sequuntur,
 Dijs similis fies. melius nil ergo labore:
 Siq; nec alterius cupiens rerum, usq; laborans,
 Ut iubeo proprium studeas acquirere uictum.
 Vtilis haudquaquã est homini pudor hospes egent.
 Nunc iuuat ille uirum, nunc officit ille uicissim.
 Vir pudibundus inops manet, audax fit citò diues.
 Nil unquam rapias, data cœlitis optima dona.
 Cuius enim fuerit manuum res aucta rapinis,
 Siue usu lingue mendacis (qualia fiunt
 Humanis animis lucri dulcedine captis,
 Dumq; pudor nullus, sola irreuerentia regnat)
 Hunc malè dii uexant, rursus possessio primum
 Atteritur, felix nec longo tempore uiuit.
 Par scelus hic à quo supplex & leditur hospes,
 Patrat & ingreditur quicumq; cubilia fratris
 Vxorem maculans, & sancta cubilia stupro.
 Peccat & is qui ledit utroq; parente carentes,
 Quiq; senectutis supremo in limine stantem
 Haud timet immiti sermone offendere patrem.

Hunc

Nunc pater ipse Deum Saturnius odit, et illi
Factis pro iniustis tandem mala digna rependit.
Sed nunquam Perse tu quicquam feceris horum,
At pro uirili superis dijs fac sacra, pure
Mundetq; et pingues coxas adoletis sub aris,
Nunc tui pateris, nunc placat thuris odore,
Solis ad occasum facies et solis ad ortum,
Ut tibi perpetuo fausti sint atq; fauentes,
Utq; iuuare queas alios, non te inuict alter.
Hoste tuo, ad cenam tui amantem accersere, relictor:
Hunc tamen ante omnes, paries quem separat unus
Abs te, si qua etenim tibi res peragenda domi sit,
Disincti uicini aderunt, cingentur amici.
Damnam uicinus malus, auxilium bonus ingens;
Atq; bonum nactus uicinum, est nactus honorem.
Nec res, uicinus ni sit malus, ulla peribit.
A' uicino aliquid capias si mutuo, eadem
Mensura, ac non si possis sine foenore redde,
Indignus ut rursus nullam patiari repulsam.
Ne mala lucra pares, mala lucra equalia damnis.
Sis charus charo, uisentem inuise uicissim.
Quiq; dedit, reddat nil da, qui nil dedit unquam.
Danti aliquis dedit: at nil danti quis dedit unquam?
Dus bona, sed nunquam bona mortifera ulla rapina.
Qui dat sponte lubens, quamuis hic grandia preestet
Munera, letatur, facit atq; hoc corde sereno:
Qui uero ipse rapit, nullo remorante pudore,
Sit quamuis paruum, cruciatum hic pectore sentit.

Namq; super paruum, si paruum apponere curas,
 Sæpius & facias, citò magnus fiet aceruus.
 Effugit ille famem, præsentem qui auget aceruum.
 Sufficit hoc minimè, quod cella penaria seruat.
 Esse domi præstat, nam damnosum foris esse.
 Dulce est, de cumulo præsentis sumere: contrà (rũ,
 Est graue, egere aliqua re absente. hinc sis memor bꝑ
 Dum plenum est, fermeq; uacat uas, largius hauri:
 In medio parcas, in fundo parcere serum.
 Dicta prius merces detur famulo, idq; benignè.
 Et cum fratre iocans, cura tuam testis ut adsit.
 Fidere sæpe nocet, nocet & diffidere sæpe.
 Ne fucata tua spoliēt te mente cauto,
 Fœmina, blanda, loquax, nidi damnosa uorago.
 Confidit furi, qui confidit meretrici.
 Hinc patrius seruet dilectus filius ades.
 Sic tibi res crescent, procedentq; omnia dextrè.
 Fac moriari senex, gemina ex te prole relicta:
 Namq; Ioui facile est locupletes reddere plures.
 Curaq; multorum maior, plus fertur in arcam.
 Si cupias summis quoq; tu ditescere uotis,
 Perse, sic facito, usq; laborem annecte labori.

LIBER SECVNDVS.

Pleiadas cernens orientes, demete frugem:
 Vomere uerte solū, quū submergūtur in undas
 At bis uicenas latitant noctesq; diesq;
 Hinc iterum apparent impletis mensibus anni,
 Tempore quo primum incipiunt splendere falces.

Hoc

Hæc lex aruorum est cunctis seruanda colonis,
Sive habitent illi rauci prope littora ponti,
Pingua siue colant in uallibus arua remota
A ponto procul. At nudus sere, nudus arato,
Et nudus metito, Cereris si in tempore cuncta
Officia exoptes curata ut tempore crescant
Quæq; suæne quando, grauis dum uexat egestas,
Frustra mendices aliena per ostia uictum,
Ut qui nunc ad me uenisti, at non dabo quicquam
Aut dono, aut usu: sed Perse stulte labora,
Ipsi terricolis dii constituere laborem,
Ne cum filiolis, cum coniuge, pectora tristis
Panem à uicinis quæras, ipsiq; repellant.
Forsitan accipies bis tæue, at si inde molestes,
Efficies nihil, in uanum sed plurima dices.
Sed quid uerba inuuant? horror, memor esto parare
Ipse seram unde famem places, ac debita soluas.
Præmam, edes, famulam, taurum qui ducat aratrum,
Emptam non ductam, tua quæ iumenta sequatur.
Hinc memor apta tuæ domui instrumenta parato,
Ne poscas alium illa, ex eo ludare negante.
Tempora diffugiunt, inceptaq; res caret auctu.
Ne differ sub cras opus, adq; diem inde sequentem,
Nam sua desidiæ sectans replet horrea nunquam.
Nec cunctatur iners: studium rem promouet unum.
Hinc est lucta pigro cum paupertate perennis.
Cum deserbuerit Phœbeæ lampadis ignis,
Atq; calor sudorificus, cum Iuppiter imbrem

Mensibus autumnii fundit, corpusq; leuatur
 Humanum, ac recipit uires (quia Sirius horis
 Per lucem exiguis, hominum tunc imminet ardens
 Verticibus, uerum sese plus nocte fatigat)
 Deniq; cum cariem contemnit secta securi
 Sylua, et fundit humi frondes, cessatq; uirere,
 Cadere materiam è syluis tum sis memor aptam,
 Ut mortariolum tripedale, trium cubitorum
 Pistillum, atq; axem resecato septipedalem:
 Octopedum si sit, tum malleus abscindatur,
 Tres palmas rota habens sit, denas currui habenti:
 Plurima ligna incurua seces, dentale per arua
 Aut montem quæres, inuentum confer ad aedes
 Illiguum, nam tale haud frangitur inter arandum,
 Si clauis buri, Cereris qui munia tractat
 Rusticus insigens, temoni adiunxerit aptè.
 Sed tibi sub tecto fabricans duo aratra parato,
 Perfectum ac rude: nam multo præstantius est sic:
 Nempe uno fracto, tum tauris alterum ut addas.
 Temones ualidos de lauro ulmoq; recides.
 Ex quercu buris, dentale ex ilice fiat.
 Sintq; nouem annorum tauri, his firmissima membra,
 Conueniuntq; operi medio cui flore uigentes.
 Non illi inter opus miscentes prælia, aratrum
 Frangentq; inceptumq; ita opus linquent sine fructu.
 Hos numerans annos uir quadraginta sequatur.
 Postquam edit panem morsus quater octo tenentem,
 Sollicitus rectum curet tum ducere sulcum,

Ad socios non respiciens, sed pectore toto
Incumbens operi: non iunior aptior illo est
Spargere sementem, et loca semine sparsa cauere.
Iunior ad socios crebro uaga lumina fleat.

Obserua, si quando gruis uox clangit ad aures,
Nubibus ex altis dantis tibi signa quotannis:
Nam fert signa soli uertendi, et tempora brumæ
Indicat: at bobus uenit ipsa ingrata carenti,
Inclusas stabulo uaccas tum pascito scæno.
Dicere per facile est, Cum bobus des rogo currum:
Et facile abnuere est, proprijs bobus labor instat.
Vir cordatus ait, Currum compinge tibi ipse.
Stultus at hoc nescit, centum is sibi ligna requirit.
Sed tu cuncta domi curato negocia primum:
Et simul ac ipsum iam tempus uenit arandi,
Tum quoq; cum famulis insistas ipse labori.
Humidus et siccus sit ager quum scindis aratro,
Mane bene aggrediens, spicis onerentur ut arua.
Vere solum proscinde, iteratum haud fallet in æstu.
Esto noualis ager, cui uis committere semen.
Dira nouale arcet, puerorum est blandaq; nutrix.

Terreno fac uota Ioni, Cereriq; pudice,
Ut placidi pleno dent arua grauescere foetu.
Fac uota aggrediens terram sulcare, manuq;
Corripiens stiuam stimulis quum dorsa trahentum
Vimine taurorum: sed tunc te ponè sequatur
Rastra puer portans, quum mandas semina terre,
Isq; auibus semen celando negocia ponat,

(Sedulitas homines iuuat, at socordia ledit)

Sic grauis in terram fructu nutabit arista.

Siq; tuo placidus Deus annuat inde labori,

Eijce tum uasis, quas fecit aranea telas,

Et cunctis plenis uictu letabere uisis.

Inueniet te uer epulantem, non eris unquam

Indigus alterius, sed opus tua ope alter habebit.

Sed tibi solstitio brumæ si terra subacta est,

Raras innitens genibus ressecabis aristas,

Dragmata pauca ligans, reptansq; in puluere tristis,

Corbe uehes messem, paucus erit illa stupori.

Nunc etenim magni Iouis hæc, nunc illa uoluntas,

Ac homini illius mens perscrutabilis ægrè.

Quòd tibi si serò sit aratum, hæc una medela est.

Tempore quo primùm coccyzat in arbore coccyx,

Humanasq; suis demulcet cantibus aures,

Tum triduum totum si fundat Iuppiter imbrem,

Qui non destituat bouis aut uestigia uincat,

Primus ita æquè multa metent et serus arator.

Pectore cuncta tene memori, nec tempora cani

Te lateant ueris, nec tempus quo cadit imber.

Fabrorum uitato focos, nugatq; calentes

Tempore brumali, cum frigora corpus adurunt.

Tum propriæ domui uir prospicit omnia gnauius.

Ne te seu a dies hyemis deprendat egenum,

Constringatq; pedem manus attenuata tument cæ.

Multa uir ignauus, dum se spe pascit inani,

Indigus interea uictus, mala corde uolutat:

Namq;

Namq; potest inopem minimè spes pascere, pigra
Ocia sectantem, et tenuis cui copia rerum.
Tu media exerce famulos æstate labore,
Non erit usq; æstas, curate in tempore nidos.

Excoriatorem pecudumq; hominumq; Decēbre
Evita studio summo, glaciemq; molestant,
Que per humum Borea solet indurescere flante.
Is per Thraciam equis claram flans, Oceanoq;
Incumbens, mugire facit terramq; nemusq;
Alticomas quercus, ornosq; ex monte profundam
Deijcit in uallem, rapiens radicibus imis
Flamine præcipiti, strepitu boat ardua sylva.
Tumq; seræ exhorrent, caudasq; sub inguina ponūt.
Densa licet pellis setisq; pilisq; sit ipsis,
Sic tamen armatas Boreæ uis frigida transit.
Nec bouis hunc arcet tergus, sed ad intima perflat;
Perflat et hirsutas capras: finit esse bidentes
Immunes, anno nam toto in corpore lanæ
Perdurant: facit ille senes incedere curuos.
At non mollicutes infestat uirginis artus,
Quæ manet intra ædes matri coniuncta paternas,
Nescia adhuc quid amor, quid sint tua facta Dione;
Vndiq; sed tenerum corpus bene lota, oleoq;
Perlita odorifero, tectum intra nocte quiescit,
Tempore quo polypus proprios depascitur artus,
In gelido recubans antro, madidoq; cubili.
Nondum etenim inuitat sua lustra relinquere Titan,
Qui super Aethiopum populos incedit et urbes,

Tempus ad exiguum se terræ ostendit Achinæ,
 Syluicoleq; feræ tunc undiq; quotquot inermes,
 Quotquot cornigeræ stridentes dentibus, altas
 Percurrunt sylvas, resq; omnibus est ea cordi,
 Quæ sitisq; diu in latebris sua corpora sternunt:
 Sed similes homini baculus cui tertius est pes,
 Cuiq; est iam fractû dorsum, et dependet humi frons,
 Huic similes, inde aufugiunt ubi nix iacet alba.
 Tunc, quod mando, tuû corpus bene uestibus arma:
 Indue talarem tunicam, superindue chlenam:
 Staminibus raris inducas læcia densa:
 Inijceq; hinc uestem, ne horrescant frigore crines.
 Nèue tibi horriduli rectiq; in corpore surgant,
 Induc perones pedibus de tergore tauri
 Fortiter occisi, prius intus crinibus opplens.
 Et bruma aduentante, bouis tibi consue nervo
 Pelles hœdorum, ut latè imponentur ad imbrem
 Pellendum dorso: crinesq; caputq; galerus
 Arte laboratus tegat, ut ne aures madefiant.
 Frigus in aurora sænum est aquilone ruente,
 Astriferoq; cadens in terram ex æthere mane
 Aer fecundans segetem, super arua resedit.
 Qui primum liquidis fluuiorum hauritus ab undis
 Hinc ui uentorum è terra sublatus in altum,
 Nunc pluuiam sub noctè adfert, nunc flamina gignit,
 Vndiq; Threicio nubes aquilone ciente:
 Hunc tu præueniens actò pete tectâ labore,
 Ne propinquans cœlo te fors nebula occupet atra,

Et madidum corpus, uestesq; intingat in imbre.
Hinc prauitatio: mensis seuiſſimus hic est
Brumalis, grauis & pecori & mortalibus ipsis.
Pabula iumentis tum parcius obijce. uerum
Plus homini apponas, quoniam longiſſima nox est.
Hec obseruato, dum impletis mensibus anni
Aequa dies fuerit nocti, & dum denuò mater
Cunctorum tellus fructus ferat alma recentes.

Cum post solstitium brumæ regnator Olympi
Sexaginta dies confecerit, illicò deinde
Oceani Arcturus sacris releuans caput undis
Exoritur, fulgens noctis uenientibus umbris.
Hunc post, lugubris rege ex Pandione nata
Ad uer primum oculis hominum se ostendit hirundo.
Huius præueniens aduentum, incidito uites.

Cum calida è terra reptat testudo per agros
Pleiades fugiens, tum tempus mittere uites,
Sed falces acue, atq; in messem mittito seruos.
Desere mane torum, & ualeat confessus in umbra
Temporibus meſis, cum Phoebus corpus adurit.
Sed properans cura, ut fructus sub tecta uehantur.
Surgito mane, tibi ut uictus contingat abundè.
Conficitur facile pars tertia mane laborum,
Aurora acceleratq; uiam, acceleratq; laborem.
Multi iter inceptare solent illius ad ortum,
Bobus & iniicitur tum multis pondus aratri.

Carduus in pratis cum floret, & ore cicada
Arboribus latitans dat acutum stridula cantum,

Crebrò alas quatitans, operose æstatis in hora,
 Tunc capre pingues, tunc et mollissima uina,
 Foemina tunc coitus auidissima, languidus est uir.
 Nam capiti et genibus uires Canis æstifer aufert,
 Corpus et exuccum facit æstas saxeæ tum te
 Umbra habeat, tumq; adsint Biblina uina, placenta
 Lactea, lacq; capra, quæ non alit ubere foetum,
 Nec teneri uituli nondum enixi caro desit
 Hædorumq; reccus natorum: nigra sub umbris
 Vina sedens misce, recrea cor dulcibus escis,
 Spirantem leuiter faciem conuersus ad Euriam,
 Et fontem aspiciens sine limo et sine fluentem:
 Sed ter aquam funde, et quarta uinum uice misce.
 Brachia cum primam profert robustus Orion,
 Sacra iube excutiant famuli Cerealìa dona,
 Area in æquali, et uentis regione patente.
 Excussam Cererem metire, in uasa reponens.
 Quumq; tenes omnem iam structum intra horrea uictum,
 Quære domo propria famulum, famulamq; carentem
 Prohibus. illa solet, quæ lactat, inutilis esse.
 Pascere cura canem quoq; sit, ne parcito pani,
 Ne tua furetur solitus fur stertere luce.
 Postremò moneo, ut scænum paleasq; recondas,
 Vnde boues pascas mulosq; his omnibus actis,
 Tauris deme iugum, et famulis concede quietem.
 Cum medio cælo Canis Orionq; uagantur,
 Arcturumq; aurora uidet sibi stare propinquum,
 Collige tunc omnes Perse de uitis uuas,

Et his quinq; dies noctesq; exponito soli,
Sint & quinq; dies sine sole, in dolia sexto
Munera leticiam Bacchi parientia conde.
Postquam pleiades hyadesq; atq; amplus Orion
Occiderint, tum mox inuertere uomere terram
Esto memor sic quæq; suo anni tempore fiant.

At tibi difficilis res si sit nautica cordi,
Tempore quo eæ Atlantides Oriona
Vitantes sæum, pelagi conduntur in undas,
Omnigeni miscent inter se prælia uenti,
Hinc tua nulla mihi tum currat in æquore nauis
Cura sit, ut iubeo, tellurem inuadere aratro.
Nauigium subduc in littus, & undiq; saxa
Aduolue, ut sedeat tutum spiramina contra.
Eijce aquas pluuias, ut ne Iouis imbre putrescat.
Arma ratis cuncta ad tua tecum culmina confer,
Carbasa, quæ nauis sunt alæ, ritè plicato,
Suspendas fumosa super laquearia clauum.
Ipse uiam differ dum tempus uenerit aptum,
Tum na: em æquoreas in aquas deducito, & illam
Mercibus oppleto, unde domũ bona lucra reportes.
Sic noster solitus pater est dare uela per undas,
Perse chare, bonum uictum hinc æquumq; parabat.
Et semel hac tenuit cursum, emensus mare magnum,
Acolica à Cuma soluens cum naue picata:
Non quòd diuitias amplas fugiebat, opesq;,
Sed paupertatem mortalibus à Ioue missam,
Haud Helicone procul, miserãda habitabat in Asctra:

Qui

Qui malus ac grauis est, brumaq; æstateq; uicinus
 Curandum Perse tempestiuo omnia fiant
 Tempore, sed primam hanc curâ res nautica poscit.
 Laudato exiguan nauem, at res credito magna.
 Quo maior uestura, lucra hoc maiora futura,
 Si modò contineant rabiosi flamina uenti.
 Quando ad mercatum uertisti pectora, sic et
 Debita conaris uitare, famemq; molestant,
 Multifoni ostendam pelagi cursusq; modosq;
 Non tamen ipse rei, quæ pertinet ad mare, doctus.
 Nam nunquã rate sum spaciofa per æquora uestus,
 Præterquam Euboeam ad uicinâ ex Aulide, ubi olim
 Argiui à ducibus populi collectio facta est,
 Dum seuum mare ibi tenuit Troiam ire uolentes.
 Illuc Amphidamantis ego ad certamina ueni,
 Chalcidâq; intraui. nam plurima præmia clari
 Proclamata uiri statuêre: at carmine tum me
 Victorem, tripodem auritum retulisse recordor.
 Hunc ego suspendi Musis Heliconis honorem,
 Primam ibi fecerunt me hymnum tentare sonorum.
 Nunc mihi quanta fuit ratiùm experientia cernis.
 Attamen Aegiochi mentem reserabo tonantis,
 Nam docuêre deæ me sacrum pangere carmen.
 Quinquaginta dies post, quàm se uertit ab usto
 Sol Cancro, æstatis iam parte cadente suprema,
 Est opportunum fluctus intrare marinos.
 Non facîle frâges nauem, aut homines mare perdet,
 Perdere si nolit princeps Neptunus aquarum,
 Siue deum simul atq; hominum rex Iuppiter altus.

Namq; per hos pariter stat cardo boniq; maliq;
Non uarij tum flant uenti, iacet unda quieta,
Tum trahere confidens uentis securus in altum
Nauem, ac sarcinulas impone suo ordine cunctas.
Ne differ reditum, citò sed properato reuertii:
Neu pluuiã autumnni expectes, Bacchũq; recentem,
Insanosq; noti flatus, hyememq; sequentem.
Namq; autumnali pluuiã comitatus abunde,
Fluctibus horrifonis imum mare concutit auster.

Ast iter est aliud per pontum tempore ueris,
Cum primum apparent frondes in uertice fici
Tantæ, quanta pedum reddit uestigia cornix.
Per terram incedens: tum fit uia peruia ponti.
Atq; hic est cursus, qui fit sub tempora ueris:
Sed nulla ille animo nostro ratione probatur,
Maturus nimium, datur ægrè euadere cladem.
Attamen hæc homines cæci mente omnia tentant,
Nam miseris anima est dirum mortalibus aurum,
Sed durum oppetere ac submergi gurgite falso est.
Hinc præceptorum uolo te memorem esse meorum.
Nunquam quicquid habes totum committe carinis,
Plura domi, linquens, paucissima credito naui.
Nam graue, damna pati medijs in fluctibus atris,
Vt graue si plaustrum nimio sub pondere præsi
Axis frangatur, res dispergantur et omnes.
Hinc modum ama, bonaq; in re occasio præualet omni,
Iunge tibi uxorem dum firmus adhuc uigor adsit,
Annos cum numeras ter denos, plusue minusue,
Aptum est coniugium: decimo sed socina quarto.

Anno pubescit, nubat mox deinde sequenti.
 Virginem, ut instituas laudatis moribus opta,
 Vicinamq; tibi præ cunctis delige sponsam.
 Sis tamen hic cautus, ne te uicinia ludat,
 Nil uxore uiro melius contingit honesta,
 Nilq; mala prius: tali, quæ uiuere laute
 Clam solent. hæc quamuis ualidum, sine torre maritum
 Vrit & exiccat, citiusq; senescere cogit.
 Sedulus observa curam, cultumq; decorum.
 Dilige post fratrem, socium: quod si parem amorem
 Esse uelis, socius ne ledatur prior abs te,
 Neue illi fictum tua lingua ostendat amorem.
 Si dicto incipiat prior ille aut ledere facto,
 Tunc memor esto, eademq; illi cum scenore redde.
 Rursus amicitiam ueterem obseruare uolentem,
 Atq; pati poenas uiolati foederis à se,
 Suscipe, (nam miser est, crebro qui mutat amicos)
 Nec tua post unquam facies præ se ferat iram.
 Ne multos, neu rursus habeas nullos tibi amicos.
 Prauos cuitato, bonis noli esse molestus.
 Paupertatis inops nunquam grauis audiat ex te
 Opprobrium: nam dos est numinis illa potentis.
 Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur,
 Siq; modum conseruet, inest tum magna uenustas.
 Si probris laceres, laceraberis illico prius.
 Publica cum celebrat populus conuiuia, conser
 Accedens aliquid tecum, nec sordidus esto.
 Pro sumptu exiguo redit ad te magna uoluptas.

Mane

Mane Ioui ac reliquis superis libare caueo
Illois manibus. Dij sordida sacra recusant.
Ad faciem solus conuersus meiere noli:
Sed quando occubuit, donec fuerit nouus ortus.
Atq; quibus sis cunq; locis, facere inter eundum,
Detectus ne caue nam Dijs sacra quoq; noctes.
Vir pius, ac dextro donatus pectore, meiet
Siue sedens, siue admoto stans corpore sepi.
Res fuit in thalamo chara cum coniuge, Veste
Tum tibi polluto caue ne peragantur honores.
Nec Veneri coena funebri incumbere reuersus:
Verum epulis surgens letis, lautisq; Deorum.
Ne fluuios pedibus calcaueris usq; fluentes,
Ni prius aspiciens exores pulchra fluentia,
Ac manuum sordes in aqua purgaueris antè.
Qui fluuium impurus nullum calcare ueretur,
Hunc superi oderunt, ac post mala plurima sentit.
Symposio in celebri, praesentes sunt ubi diui,
Ne reseces ungues cultello à sorde repurgans.
Ne cratera super potantum pone lagenam:
Qui facit, eueniet mors illi cruda repente.
Aedificansq; domum, ne linquito semiparatam,
Ne sedeat clamosa super cornicula cantans.
Ne comedere ex illa quae non benedicta patella est,
Neue laues: quoniam factis quoq; poena stat illis.
Ne puerum, seu sit natus ter quatuor annos,
Seu totidem menses, educas molliter, inq;

Delicijs: siquidem nil uiribus officit equè.

Néue ad balneum, ubi muliebris turba lauatur,

Vir lotum ueniat: nam poena grauis quoq; tali

Euenit, aut ueniens superis ubi Dijs sacra fiunt,

Ne culpes ea: quippe Dei hinc accenditur ira.

Præcipuè hoc caueas, uel fluminum in ostia, cursu

In mare que properant, uel in ipsos mingere fontes

Néue alium exoneret: nam non est utile factu.

Sedulus ac hominum famam uitato molestam:

Ingens fama malum, facilisq; illius origo est.

Perfertur graue, et orta semel deponitur egre:

illa etenim protius nequit euanescere fama,

Vndiq; quam uulgus spargit, quoniã quoq; diua est.

HESIODI DIES.

Ritè dies seruans, que sunt Ioue patre creatæ,
Optima die seruis quòd sit tricesima mensis,

Ac opera inspicere, ac dimensum diuidere illis,

Qua solet et populus tractare forensia iura.

A' magno Ioue principium est et origo diebus.

Prima dies sacra est, tum quarta et septima sacrae

Namq; hac Latona genitus perhibetur Apollo.

Octaua, et Lunæ crescentis nona, putantur

Esse bonæ, quæuis opera atq; negocia obire.

Laudantur quoq; post decimam prima atq; secundæ

Scito tamen, quòd sit longè hæc præstantior illa.

Hæc tonde pecudes, lætam illa demete frugem.

Pendula et hæc tennes connectit aranea telas,

Quòd

OPERA ET DIES.

142

Quod si plena dies, formicaq; rodit acerum:
 Illa exordiri telam mihi foemina curet.
 Tertia post decimam infelix conspergere cultum
 Semine agrum, praestat tamen optima robora pluitis.
 Sexta super decimam teneris asperissima plantis:
 Apta mari gignendo, sed est non apta puella
 Gignende primum, nec eam tum nubere praestat.
 Sextaq; praecedens gignende inimica puella est,
 Apta haedis, pulumq; uiris excindere testes,
 Et petudum stabulum communire undiq; sepeo.
 Dandis apta uiris: et amat conuicia, falsa
 Verba loqui, clam sermones ferere inter amantes.
 Mensis at octaua castres caprumq; bouemq;
 Luce duodecima malis castratio fiat.
 Sed cum uicenus luna iam uoluitur orbis,
 Vir tibi assectur prudens, et ad omnia dexter.
 Dandis apta uiris decima est: hinc quarta puella
 Blanda fauet: pecora hac, curuq; boues pede cunctos,
 Et celeres catulos, mulosq; operum patientes
 Imposita cicurato manu uidere memento.
 Quarta iam medijs, tum quartam deficientis
 Mensis namq; animus tum cure mille remordent,
 In quarta prima uxorem tibi ducito charam,
 Auguria obseruans, quae sunt dexterrima tædis.
 In primit quintas fuge pestiferasq; grauesq;
 His etenim Eumenides terramq; hominesq; pererrant,
 Suppliciumq; ferunt periuria falsa locuti.

OPERA ET DIES

Septima post decimam felix: Cerealia domo
 Area in aquata rectè terere, atq; flagellis
 Excutere: ad thalamum faber hac tibi ligna secato,
 Tum quoq; materiam fabricandis nauibus aptam,
 Incipias quarta naues sarcire uetustas.
 Iam nonæ medie pax uespertina probatur:
 Ac homini innocua est, quæ nona est ordine primo.
 Consert et plantis, tum formellisq; uirg;
 Gignendis simul est felix, nec inutilis unquam est.
 Sed late hoc multos, quod sit penultima mensis
 Optima, seu referare uelis nas, seu iuga dura
 Bobusq; et mulis et equis annexere collo,
 Seu tibi si placeat nauem deducere in altum.
 Namq; datum paucis discrimen noscere uerum.
 Vasa aperi decima quarta: nam præ omnibus hæc est
 Sacra dies, post uicemiam: quæ solis ad ortum
 Est bona, ad occasum mala laudent pauci alie hinc,
 Iamq; dies alie felices atq; benigne,
 Contra alie ancipites sunt, et uirtute carentes.
 Et laudant alias alij, est cognitio paucis.
 Seu a nouerca dies nunc est, nunc mater amica.
 Is felix ac proffer aget, qui hæc omnia seruans,
 Sic uitam instituat, Dijs inculpabilis ut sit,
 Anguria obseruans, nec quicquam spernere tentans.

HESIODI OPERVM

et Dierum finis.

REVERENDISS

IN CHRISTO PATRI AC ILLV-
stris. Præfuli & Dn. D. Nicolao Olaho E-
piscopo Agriensi, S. R. Maiestatis per Hun-
gariam & Bohemiam supremo cancel-
lario, patrono suo humanissimo.

Ioan. Ramus *ὁ πρῶτος*.

CUM nuper in Hesiodi opusculum,
quod de Herculis clypeo scripsit,
incidissem, Præsul illustrissime, ne-
scio quàm insidiosa uoluptate me re-
tinuerit, ut non semel legisse conten-
tus fuero, nisi iterum atque iterum de integro uol-
uerem. adeo postrema mihi lectio semper noui ali-
quid promittere uidebatur. Senti tandem quibus me
insidijs occulta poetæ emulatio occupasset: nimirum
quòd hic minimè sui similis, totum se in certamen Ho-
mericum contulisset, magnificentiusq; quàm alibi
assurgere niteretur. Enam in Georgicis & Theogo-
nia, præcipuam operam in uocabulis & nominibus
posuit) Homeri deinde & Virgilij clypeos huic com-
paraui, ut trium inter se pactarum discrimina, quan-
tumq; altus alium figmentorum ac ingenij felicitate
superasset, intelligerem. Homero igitur (quòd om-
nium primus fuerit) inuentionis laudem omnes uno

Clypeos
Virgilij,
Homeri &
Hesiodi cō-
paratio.

ore concedunt: quem Hesiodus tanto dexteritate imi-
 tatus est, ut non uno loco magnam illi laudis partem
 eripuerit. Vtrog; iunior Virgilius, breuiter quidē, sed
 & luculentius & utilius laborauit, qui totius ab ip-
 sis ferē exordijs Romane rei historiam admirabili ar-
 tificio repetiuerit. At Homerus et Hesiodus, quanquā
 non omnino, propemodum tamen hic partes sunt. et si
 inuentioni, quā imitationi, plus laudis debeat. V-
 trius tamen etas prior, & an idem aut fuerint, iam
 olim apud maximos controuersum est: suisq; utrinq;
 testimonijs hac res & oppugnari, & defendi potest.
 Nec satis scio quāti hoc faciundū sit, quod uictū olim
 ab Hesiodo Homerum poetico certamine commema-
 rant. Mihi certē si quid in tantis tenebris diuinare li-
 cet, nec contemporanei fuisse uidentur, nec unquam
 hunc illi poetico certamine commissum, non enim ue-
 risimile est, in tanta laudis emulatione, & temporū
 affinitate, alterū alterius labores tā manifestario fur-
 to aggressurum fuisse: praesertim cum uictū uictoris
 nimium semper pomiteat. uictorem autem *ἀντιπρόσωπον*
αὐτῶν uictoris labores & ingenium ad sui nominis or-
 namentum inuadere, quid aliud est, quā decretam
 sibi uictoriam pessimo iure aduersario ereptam esse
 confiteri? Quod cum in alijs multis, tum maxime in
 comparationibus factum intelliges, in quibus inter-
 dum ne latum quidem unguē alter ab altero recesser-
 rit: nisi quod is qui etate posterior fuit, non nihil com-
 mutatis

tantatis uerbis furtum suū occultare conatus sit. Sed
 ne prolixitate nimia odiosus sim, ad Cel. V. uenio, cui
 nostri laboris patrocinium in tāta temporū maligni-
 tate imponere ausus fui: confusus uel D. Nantiij nomi-
 ne, hominis V. Cel. studiosissimi, leuidense hoc munus-
 culum non ingratum Cel. V. futurum: praesertim cū
 iam olim ab ipsa tui ortus nobilissima infantia et do-
 ctos ornare, et crescentium ingeniorum conatus adiu-
 nare cōsueueris. Accipe igitur Praesul generosissime,
 quem superioribus istis diebus ex Graeco cōuertimus,
 Hesiodi clypeū: opusculū breue quidē, sed tale, quod
 cum Homeri quouis uolumine facile conferri possit.
 Maxime enim hic conatus uidetur, ut illi principatū
 extorqueret. Quod et sua Aeneide Virgilius molitus
 est: de cuius imitatione quia in entio incidit, quid ha-
 berem mihi uideatur aperiam. Sed primis libris cum
 Odyssea contendit: illisq; quemadmodum suum Vlyss-
 sem Homerum, ita ille Aeneam, tot malis, tempestatib.
 et erroribus exercitum depingit: ut si uel nomen so-
 lum commutes, in diuersis scenis unius hominis fortu-
 nas recenseri, aut eundē histrionem alijs atq; alijs ar-
 tibus personatum, induci credideris. adeoq; ille per
 omnia studiose Homerum expressit, ut in Vlysse Ae-
 neam, in Aenea Vlyssē, denique alterius in alterum
 fortunae tam cōformiter transulerit, ut nihil eo nec
 similius nec melius dici possit: atq; ista parte (meo cer-
 te iudicio) Homerum longē superauit. Sex postremis

cum iliade illi certamen est: quod opus tantum abest
ut superarit, ut ne equarit quidem: tam ibi grandis,
tam magnificus, quasi inimitabilis Homerus, ut nec
à Deo quidem, si scribere incipiat, uictoriam illi cre-
ptū iri metuerim. Quid tamen Virgilius superstes fa-
cturus erat, nescio. multum, qui extant, promittere ui-
dentur labores: qui si sub quo artifice infantiam, sub
eodem adolescentiam egissent, non dubium est quin
grandiores longè, magnificentioresq; futuri erant.
Ut ut est, hoc euicit, ut quanto hic inferior, tanto ibi
superior excellentiorq; euaserit: usq; adeò, ut nisi u-
triusq; tempora tam certa essent, non tam Virgilius
Homeri, quàm Homerus Virgilij imitator uideri pos-
set. Verùm de his (quia huc non pertinent) satis. Ad te
redeo, Reuerendis. Præsul, obsecrās ut istas nostri in-
genij primitias ex tui nominis splendore aliquid or-
namēti decerpere patiaris (*ἐν δόξῳ γὰρ τοιούτω τὸν
δουαμὶν ἢ δόξαν ἡγούμενον τινὸς τῶν αὐτῶν ἐκτενέστε-
ράτων ἀπαρξάνει.*) Quod si facis, nostrosq; labo-
res à Cel. V. probari sensero, maiora breui, quæ non-
dum ad iudiciū populi maturuerunt, multo et luben-
tius et alacrius proferemus. Bene uale, generosissime
atq; eruditissime patrone. Vienna Austriaco-
rum tertio Idus Maij,
Anno 1550.

D. PETRONANNIO ALC

mariano Ioannes Ramus

ὁ πρῶτον.

Cui tradenda mihi dederas tua dona patrono,

Καὶνός ἐμὸι διὰ τοῦ Δῶρα παρῆχαι νέον.

Et placido affexit per te mea carmina uultu,

Ἀρχὸς ἐν ἀνδρείοις πλεῖστα διόργότατος.

Sit precor ex uiuo, sit functo corpore felix

Ὀλβιος ἐν βίῳ, Ὀλβιος ἐν θανάτῳ.

Tu quoque, qui tanti fueras mihi numinis author,

Αὐτὸς ἐμὸι πατρὸς Καίνι θεομότης.

AD MAGNIFICVM VIRVM, ET LIBERALIVM STUDIOSAM AFFECTOREM ACERTISSIMVM, D. IOANNEM HASSENBERGIUM HORATIUM, ARCHIDUCVM AVSTRIÆ PRÆCEPTOREM, IOANNIS RAMI DE GOES CARMEN, quo totius opusculi argumentum continetur.

Ωὐπατ' ἀσπράϊς ὅσα λείψανα ἔργα ποικῆς
 Καὶ πρότορον λατίω μὴ ποτε γνωστὰ, δέχσθαι.
 Εὐθα δὲ σάκος μέγα κρηαλλέες, καὶ τόξα μέγιστα,
 Θέσκηται καὶ φοβέρε' τὰν χερσὶν φῶτος οἶον.
 Εὐθα δρᾶνοντες ἴφου θανὸς φόβος, σὺν ὅλῳ λῆρι,
 Κῶμοι καὶ μανίαι, καὶ τ' ἐρεὶ ὑλομένη,
 Νομίναι τε, μάχαι τε, φόνοι τ' ἀνδρὸς ταῖσι τε,
 Καὶ μακάρων θαλίαι δαίστε, καὶ τε γαμοί.
 Ζῶά τε, καὶ βλοσυρὰν λιφαλαὶ χαρσποί τε λείοντες,
 Καὶ τρυγετοί, Βάκχης θύοντα δῶρα πατρὸς.
 Τῷτο δὲ ἀργυρῷ χαλκούς ἐποιᾶτο φαίνων,
 Δέξιος ἦν τέχνῳ πάντοσε λαμπρόμηνον.
 Τῷ μεμαῶς τὸν κύκνον ἀρήϊον ἦορ ἐπέφθι,
 Υἱὸς ὁ Αἰακιδῆος καὶ μεγάλῳ Διὸς.
 Εὐθα Ἀρίων ἀλίγοντα ἔχωρ δολιχόσκιον ἔγχος,
 Οὐτα κατὰ μῆρον, καὶ ἐξουάριξε λῆρον.
 Εὐθα δὲ καὶ νύμφαι δονδέρτιδες, αἵτ' οἶον πόρτω,
 Νύμφιδες, ἦν μίεσσι φοῖβος ἐπιζόμενος. (νῦν,
 Βλῆπτρον ἔχωρ, παλάμοις τε χίλιον καὶ νῶν ἐπιτά,
 Καὶ λυγρὸν χάριτις φθίγμ' ἄμα μελπομένην.
 Εἰ δ' ἐβέλαις τομάτων τε μέλινε, καὶ πλῆθ' ὅν ἀκῶσαι,
 Καὶ παλάμοις λιθαράν φοῖβον ἄγοντα βλέπων,
 Δόρκειο Ἀσπράϊν τὸν βίβλον, ὅν ἔδε πεδίσταται,
 Μῦσαις ὑφ' ἑρμῆος πατι οἶον χ' ἔχουσιν.

Lectori.

Pingunt, Virgilius, uates Ascreus, Homerus:

Aeneae, Alcidae, Peligenae clypeos.

Belligeros contra Turnum, Cygnū, Hectors: donant

Alma Venus, uirgo Pallas, aquosa Thetis.

Formauit superūm coelestis dextera fabri:

Hec ita festiue sacra poesis habet.

Fulgida describunt speciosis scuta figuris,

Effigiem ueri principis, atq; animum.

Quem non uult uarijs mundi succumbere curis,

Aut leuiter, uates Graecus uterq; trahi.

Romanus duros non formidare labores,

Pro modo uentura posteritate iubet.

Esse animos tales solius munera caeli,

Tres simul unanimi dogmate constituunt.

GVILIELMVS COTVRNOSSIVS

in Clypei uersionem.

Trunca uidens Italiam ferri sua scripta per orbem,

Omnia nec Latio carmine uersa legi,

Ascreus genuit uates: Et quid iuuat, inquit,

Sic mea truncato corpore membra rapi?

Progenies superam, et fratri que scripta colono,

Ausonios olim uersa iniere pedes.

Alcidae clypeus, Cygnaeq; bella supersunt,

Gloria qua nostri prima laboris erant.

Omnia uel Latium legat, aut intacta relinquat:

Nil mea sic lacero corpore scripta iuuant.

Prodiit hinc igitur Ramus, gemitusq; poeta

Sustulit, et Latij Herculis arma dedit.

570

HESIODI ASCRAEI

OPVSCVLVM DE HERCVLIS

clypeo, Latinitate donatum per

Ioannē Ramū de Goes.

Orditur à
commēda-
tione Alc-
menz, quæ
Amphitryo
nem patris
interfecto-
rem The-
bas secuta
est.

V Mliquit patrios Tyrinthia regna pe-
nates,

Et Thebas, Alcmena, virum comitata,
petiuit,

Quam placidos niueo tollebat pectore vultus,

Oraq; mortali nunquam concessa puella,

Nympharum matrumq; decus, sexusq; uerendi

Gloria, seu purum uideas sine crimine pectus,

Seu raros formæ spectes cœlestis honores:

Cuncta Cythereæ similis, quæ fronte decoram

illi cæsariem dederat, lumenq; iuuentæ

Purpureum, et letos oculis afflarat honores.

Insignemq; adeo, rerum nec inanibus auctum

Gestarum titulis, coluit uenerata maritum,

Quantum nulla queat uinclo sociata iugali.

Qui licet in patrem ferro grassatus honeste

Coniugis, et tantum maculasset sanguine nomen:

Non tamen hoc facinus, cæsiq; iniuria patris,

Eripuit primos quos illi iunxerat ignes.

Verum in Agenoreos, patria tellure relictæ,

Tunc cum migravit fines, Cædmiq; superbum

Imperio supplex populum, gentemq; petiuit:

Exemplum
amoris con-
iugalis.

Illa secuta, domus coniunx habitauit easdem.

*Non tamē aut ibalano prius est dignata maritum,
Concubitu, ue admisit, agros quā uerteret ultor
Hostiles, flammaq; urbes à stirpe ruiſſet
Teleboūm, Taphiūmq; olim qui fortia ferro
Demisere neci magnorum corpora fratrum.
Hoc diuis quondam uotum iuratus Olympi
Fecerat: hos metuit, ſi quid promiſſa moretur
Soluere, ne tali poſcant pro crimine poenas.*

*Oceſſio
belli ſuſcep-
ti.*

*Ergo opus aggreditur, promiſſaq; uota capeſſit
tam certus, rapit arma ſerox, ſubitoſq; tumultus
Euulget, belliq; omnes petit ordine curas.
Illi ſe comites equitum genus acre ruentum
Bæoti adiungunt, belli pugnaq; ſurentes
Ardere, et clypeos docti uerſare trilices:
Locriq; inſignes iaculo, breuibuſq; ſagittis:
Vnā magnanimi genus inſuperabile bello,
Phocides, in pugnam ſocij comitesq; ſequuntur.
Tales Amphitryo populos, et talia bello
Peſtora, Teleboas duros educit in hoſtes.*

*Catalogus
popularū,
qui Amphitryonē ſe-
cuti ſunt.*

*Conſilium interea Deus altitonantis Olympi,
Anxius in curas animo conuerſus agebat,
Quo tandem ſupercrūmq; iras, hominumq; tumultus
Solueret, et totum freno ſubiungeret orbem.
Talia uolenti, potior ſententia uifa
Vnā animo ſubiit: quā mox ſimulatq; recepit,
Vritur, et molli bene cinſta uirginis igne*

*Cur Iupit:
ſer Alcme-
onæ concu-
bitum peti-
uerit.*

Ardet

Ardet amans, subitoq; furens delapsus Olympo,
 Alta Typhaonij tetigit fastigia templi
 Inde petiturus diuina sede uerendum
 Phicion hic partes agitur diuersus in omnes,
 Cum subito pulchrae thalamos nocturnus inibat
 Virginis Alcmena, Venerisq; in mollia soluit
 Dona animum, uoti compos, lectoq; receptus.
 Mox illo labente die redit inchyus heros
 Amphitryo, partis inimica ab gente trophæis.
 Non famulos, non ille prius quod quisq; sequatur,
 Explorat studium, nec agris commissa reuisit:
 Quam sua membra toro formose coniugis usu
 Lassa refocisset, notua nocte potitus.

Cōparatio. Tanta etenim uidui uis impellebat amoris
 Amphitryona ducem: quantum qui ferre recusat
 Præsentis curæ morbi, subitoq; laborat
 Tollere, & abruptis optat sibi libera uinclis
 Membra dari, ut cœlum possit commune tueri.
 Non secus exhaustis bellis, rebusq; peractis,
 Ille domum, charosq; petit uictrice penates
 Dextra, & uirgineos per noctem coniugis haurit
 Amplexus, carpitq; suos quibus arserat ignes.

Sio que ignara Ioui thalamum, reduciq; marito
 Indulsi septem claudencia mœnia portas
 Ornauit duplici partus genialis honore:
 Et fratres una geminos produxit ab aluo, (quam
 Nec quicquam aut animo similis, aut pectore quicquam
 Doti-

Dotibus hic minor ingenij, virtutibus alter.
 Alcides melior, pugna, interritus, atrox.
 Hunc, compressa deo superumq; hominumq; potestis
 Ast alium peperit, mortali iuncta marito.
 Hic tamen ille Iouis natus, sobolesq; Tonantis,
 Marte satum duris Cygnus confecit in armis.

Fortè sub umbroso nemoris sylvaq; recessu
 Delphicoe Phœbi, magnum cum Marte uagantem
 Vnâ conspexit Cygnus, fulgore minaces
 Armorum, et currus metuendo robore sultos:
 Pulsabant celeri terram commota uolatu
 Corpora magnorum, eripedum, densissimus auras
 Pulvis ab illorum pedibus, plaustrisq; rotatu
 Versus, obumbrabat, prospectumq; ire uetabat
 Longius, obscura densans caligine cœlum.
 Splendidus axis erat, temone insignis et auro,
 Quem circum rapido cursus sonuere uolatu
 Aeratis orbes radijs, chalybeaq; uincla.
 Quo uebitur Cygnus curru, medioq; tremendus
 Insidet, atq; animo spem turbidus haurit inanem:
 Cum charo, Alciden sperat se posse, nepote
 Perdere, et exutos armis spoliare superbis.

Talia, sed tacite, secum indignatus agebat.
 Abnuìt euentum uotis Cyrrhæus Apollo,
 Atq; preces aliò uertit, cum uiribus auctum
 Concitat Alciden, tantumq; impellit in hostem,
 Magnus ab armorum radijs, natisq; patrisq;

Herculis &
 Iphicli fra-
 trum com-
 paratio.

Vbi & quo
 modo Her-
 cules inci-
 derit in Cy-
 gnum.

Per nemus, et sacra phœttrati numinis aras
 Fulgor ijt, densas illustrans lumine sylvas.
 Visaq; nescio quid penitus commota minas
 Luminaq; uultusq; Dei, totoq; moueri
 Pectore, et infans facies efferrere flammis.
 Hei mihi, quis tantis ausit ferre obuiis armis
 Arma, nisi Alcides, magno comitante iuuo?
 Nec, nisi eos quenquam tantos equare labores
 Posse reor, Martis ue iras, clademq; morari:
 Quis magna uires animo, quis fortia bello
 Pectora, quicis ualide pugnanda in prœlia dextra.

Posteritatē
 aliquando
 maiorum
 suorum sce
 lera laore.

Tum sic Alcides memori sermone nepotem
 Aurigam affatur: Dulci mihi charior aura
 O' Iolæ nepos, generis spes optima nostri,
 Aeternæ forsân sedis suprema regentum
 Numina, non parui sceleris sibi conscius, olim
 Laferit Amphitryo, tunc cum sacramenta Thebos
 (Tirynthum fugiens) et Agenoris arua petiuit,
 Ob cæsi inuidiam soceri: supplexq; Creontem,
 Heniochenq; adiit: quem mox, simulatq; precando
 Institit, ornarunt donis, rerumq; dederunt
 Quantum supplicibus satis, hospitioq; receptis,
 Atq; ita foelicem pulchra cum coniuge uitam,
 Tranquillosq; dies, et fata quicta peregit.
 Iamq; uno lapsus Titan reuolubilis anno
 Menses bit senos obiit: mox nascimur ambo,
 Ipse tuus mecum genitor, sacroq; parentis

Fundi-

Fundimur e gremio fratres, moresq; animūmq;
 Dissimiles. illi præclari Iuppiter usum
 Abstulit ingenij, & corpus sitte mente reliquit,
 Qui profugus patria (sic dii uoluere) relicta,
 Eurysthea miser, non una cæde tyrannum
 Infamem sequitur: scelerum nisi forte pudore
 Victus, degenerem mentem ad meliora reduxit.
 Sed frustra ista queror, lachrymisq; offendor obortis,
 Chære Iolæ, tui miseratus fata parentis.

Iphiclus.

At pater omnipotens mihi duos ferre labores,
 Accumulans immisit, & ingentes ærumnas.
 Interea eripedes frenis uinclisq; superbos
 Tu regē, nexilibus distortuens ora lupatis.
 Atq; axes fidens animi, curtusq; guberna:

Adhorta-
tio.

Nil uanos Martis strepitus, nihil arma moratus,
 Qui Phœbi in longum iaculantis tela uagatur
 Per nemus, insolito (res admiranda) tumultu.
 Cui quamuis magnæ diuino in pectore uires:
 Non tanten hinc, nostro nisi uulnere fractus, abibit.

Talia iam dudum memorātem, & uerba serentē,
 Auriga aspexit, fortiq; hæc protulit ore:
Iuppiter omnipotens, diuūmq; hominūmq; potestas,
 Et glaucus falsi Neptunus gurgitis heros,
 Urbem qui Thebas clarissima mœnia seruat,
 Te multis ornant memores utriq; triumphis:
 Qui tibi tam clara Cygnum uirtute, domandum
 Opposuerē uirum: quo uicto, ut uictor Olympi,

Abhona-
sto.

A premiis:

Acternis nomen uicturum sedibus addas.

Accipe tela manu, rigidoq; accingere ferro,

Vt modò commissis inter se Martia plaustris

Arma armis cocant. nec enim me, nec Ioue natum,

Murmure terre bunt uacuo, uotisue fugabunt.

At spero infestis propius cum surgere signis,

Amphitryone satos, gladijsq; urgere uidebunt:

Perculsi fugient, nec ad incita tela resistent.

Namq; adeò in pugna calet hæc mihi dextra ruinas,

Vt longè malum, quàm regia prandia, bellum.

Sic ait, ast tales iuuenili pectore fusos

Alcides animos, et uerba uirilia tollit

Laudibus in cælum meritis, illumq; uicissim

Affatur, uolucris contra sermone locutus:

O Iolæ nepos, ô magni cura Tonantis,

Non procul hinc ualidis moturus prælia signis

Hostis abest, quare quicquid generosius audes,

Expedias, durisq; ferocis Arionis ora

Includas phaleris, doceasq; uelocius omnes

Auxilio partes monitum tentare ferendo.

Sic fatus, subito robustis cruribus aptat

Aere renidentes ocreas, argentea crurum

Vincula sortitas, thoracem deinde coruscis

Sidereum flammis, uarioq; colore micantem

Induit, hunc illi Pallas florentibus annis,

Tristia cum duri subiit discrimina belli,

Obtulit, atq; ensen collo suspendit eburnum.

Ardor &
promptitu
do iuueni-
lis.

Ariô equus
Herculis.

Hercules
ad pugnam
instruitur.

Dein-

Deinde humero ingentem, retroq; in terga refusam
 Accingit p̄bretram, cui plurima spicula diris
 Artibus, ex varijs incrant imbuta uenenis:
 Vnde mouerentur lachrymæ, gemitusq; cadentium
 Tela polita tamen, varijsq; operosa figuris,
 Et bifido nigris uelata in cuspide pennis,
 Missa quibus coeptum rapiunt per mane uolatam.
 Tum iaculum capit oblongum, ferroq; timendum
 Prefixo, capitiq; aptat quam ferre solebat
 Terribilem cristis galeam, multisq; rigentem
 Auri fulgentis radijs, qua tutus iniquum
 Alcides belli posset perferre laborem.

Tela uena-
 nato cuspi-
 de.

Tum capit ingentem clypeum, prorsusq; stupenda
 Arte laboratum, iactu quem nulla recepto
 Vulnere, nec duris religarant ictibus hasta.
 Vndiq; ceruleis circum currentibus aurum
 Orbibus infusum, duroq; uolumina gypso
 Incuruata, eboris niueo candore relucens
 Multaq; permixtis uariata coloribus æra
 Alternant uiuos clypei cœlestis honores.

Clypei Her-
 culis elegā-
 tissima &
 admirabi-
 lis descri-
 ptio.

In medio spiris tortus draco, fronte reflexa,
 Atq; retrouersis oculis in terga recumbit,
 Ingens, terribilis, multoq; rubentibus igne
 Luminibus, stringens ad apertis faucibus ora,
 Ora superfusis sortentia tota uenenis.
 Cui Dea terribili uultum compleuerat æstu,
 Spargere bellorum causas consuecta serox Lis.

Idem
 dicit, quam
 Contentio-
 nem alij uo-
 cant.

Homines
hoc uiso
monstro,
subito con
cidebant.

αποτονωει
acerrimæ
pugnæ.

ipsa potens animis rapere improvisa rigorem
Humanis, rigidaq; illam substernere morte.
Quisquis in Alciden ferro consurgit, & abnuat
Obuius infestis Ioue natam prouocat armis,
Illius in Stygias animam deturbat arenas,
Quæ dulcem subito uitam indignata relinquit,
Nudaq; putrescunt inhumati corporis ossa.

Hic uideas diræ signa atrocissimæ pugnae,
Inq; fugam uersos alios, aliosq; sequentes
Strage data, & multos ultrò citroq; tumultus,
Quos Eris adiuncto conciuerat improba Fato.
Inuenies alios multo cum sanguine mistam
Vitam exhalantes, alios in uulnera pronos
Deficere, & uitam uix ducere: uulneris illum
Expertem, hunc casum pedibus per tota reniditis
Castra rapi, iamq; arma uirum, iam corpora multa
Cede cruentari, fluere atro sanguine uestes.

Bis sena hic uideas stridentibus effera flammis
Colla, uenchato uultu maculosa, draconum:
Tam magis offenso spirantia gutture uirus,
Quàm magis Alcides effuso sanguine pugnat.
Istaq; ceruleos chypei dispersa per orbem
Monstra uidebantur, proprijsq; ornata nitebant
Cuncta notis: auri per cerula colla draconum
Fulgor ijt, nighos pingebat sepia uultus.

Leonum &
suum inter
se certant.

Haud procul infle fies, hinc effera turba leonum,
gratis cocunt animis, & toruæ tuentes

Con-

Congressi multo miscent cum sanguine pugnas.
 Sed nec apri rapidis quicquam cessere leonum
 Agminibus, nec apros sului timuere leones.
 Primus ibi exiliens campo sese arduus infert
 Agmina pertrampens ualide leonallius ergo
 In sua præcipientes ceciderunt uulnera proni
 Cladibus, atq; anima duo apri periére relictæ.
 Vulnera nigram mentem rufæstauere cruorem,
 Concretum gremio Terra officiosa recepit.
 Clamorem excipiunt socij, fremituq; sequuntur,
 Præcipientesq; ruunt, et ad incerta bella seruntur.

Nec non è iuuentum fortissima pectora coetu,
 Inde uicti animis Lapithæ, duriq; Gigantes
 Astant: hicq; uirum Ceneus dux, hicq; Dryantens,
 Pirithous, proceresq; duces Mopsusq; Phalerusq;
 Exadius, Prolochusq; uirum non infima bello
 Gloria: Marte satus comes hic Titaresus, atq;
 Theseus Aegides, fama immortalibus æquus.
 Insignes auro iuuenes, insigniq; auro
 Arma humeros circum gestant, et pectora circum:

Nubigena ex alia Centauri parte coactas
 Semiferæ in numerum glomerarunt milite turbas.
 Hic fortis Eotrens, huic comes Asbolus augur,
 Hurius, atq; Arctus, Dryalus, Perimedes, et ipsi
 Pencide gemini fratres, placidaq; superbus
 Fronte Minas, nigrumq; gerens etate capillum
 Conspicui argento iuuenes, gemmisq; cornisci

Lapithæ
 cum Cen-
 tauris con-
 gressi sunt
 in nuptiis
 Pirithoi: ad
 quas allu-
 sum uide-
 tur.
 Centauri.

Sidereis, dextra truncos & robora vibrant
 Arborea, & sudibus miscent horrenda praeustis
 Prælia cum duris Lapithis, qui cominus actis
 Inter se insurgunt armis, hastisq; minantur.

Mars & Mi
 nerua præ-
 lio inter-
 sunt.

Alipedes medio fusi certamine Martis,
 Et Mars ipse truces agitur furibundus in hostes,
 Sanguineis telum manibus complexus, & omnem
 Expedit in pugna aciem, spolijsq; superbit.
 Illum indignanti similem, similemq; minanti
 Aspiceres, celeri raptum reuolamine currus.
 Cui socij toto cupientes pectore bellum,
 Adherent Pauor atq; Metus, trepidiq; sequuntur.

Minerva.

Quos Iouis haud lōgo sequitur discrimine Pallæ,
 Tristia non uano uolvens certamina uultu,
 Et gladium manibus, galeamq; in uertice fuluam
 Horrendam quatiens, clypeoq; animosa se uero
 Infert se mediam spumanti sanguine pugna.

Deorum
 concilium.

Cum Ioue coelicola cuncti super aurea cœli
 Tecta residebant, primoq; in limine Olympi;
 Hic ubi diuorum sedes, & plurima fului
 Circumsusa iacet uis innumerabilis auri.

Personat auratam citharam Cyrrheus Apollo,
 Quem circum paribus dulcissima carmina Mæse
 Respondet uicibus, coetu assistente deorum.

Portus
 imago.

Nō procul hinc motos ubi condūt equora fluctus,
 Placatiq; cadunt tumuli, strepitusq; residunt,
 Appulsu facilis portus, pelagoq; fluenti

Vndarum

Vndarum strepitu similis, similisq; tumentis,
 Et quem multa super delphinum turba ruebat
 In medios sine lege maris, portusq; recessus.
 Ast duo qui reliquis longè excellentius ibant,
 Conspicui argento nitido Delphines, in orbem
 Aequora uerrebant caudis, æstumq; secabant
 Pectore, & exertis nunc efflant naribus undas,
 Nunc medio timidos absorbent æquore pisces:
 Cautus ab extremi piscator marginis oras
 Rupe residebat celsa, sinuosa per altum
 Retia diducens pelagus, portuq; retorquens.

Hic clarum Danaes formosæ Perseæ natum
 Extuderat, clypei nullo cœlestis in orbe
 Herentem, nec ab orbe procul zonisq; uagantem,
 Mirandum uisu monstrum faber inclytus auro
 Igniuomo, & cultis distinxerat undiq; gemmis.
 Herebant pedibus duplici talaria nexu
 Aurea, quæ sublimem alis, medioq; tenebant
 Acre suspensum: lateriq; argenteus ensis
Ex humeris aptatus erat, uaginaq; pulchro
 Acre renidebat, secto uestita elephanto:

Sic supra umbonem medium uelut umbra uolabat,
 In dorso extabant Phorcynidos ora Medusæ:
 Multaq; inauratis argentea uincula bullis
 Perseæ lambebant regem, mediumq; premebant.
 Atq; Orci galea niueum cingente capillum,
 Ex oculis fugiens, umbræ noctisq; ruentis

Perseu cly
 peo anteuo
 lantem fia
 git.

Perseus in-
 terfecta
 Medula
 fugit.
 Orci galea
 inuisibilem
 se fecit.

Curgitur insidijs, gressusq; effingit euntis,
 Non visum subito dira post terga sorores
 Gorgones, et cursu fugientem Persea captant
 Precipites, hostemq; petunt, gemituq; lacessunt.
 Vasta repercusso crepuerunt marmora planctu,
 Et pedibus clypei latera omnia quassa dederunt
 Ingentem strepitum, tinnituq; æra sonarunt.

Pondus id, hos gemitus adamantina zona tenebat;
 Bini merant squammis depicti terga dracones
 Ceruleis, magni, immanes, ceu colla petentes
 Porrecti ad iugulum, linguis uibrantibus ora
 Sibila lambebant pariter, crudele tuentes.

Homerum
 imitatur
 hoc loco.

Zona superueniens maioribus incita turbis
 Armorum, et seuis horret concussa periclis.
 Binæ utrinq; acies, populorum castra duorum
 Armis conspicua innumeris, in mutua uertunt
 Bella manus, illi patriam, charosq; parentes,
 Et dulcem bello sobolem, natosq; tuentur:
 Moliturq; suos contraria turba labores,
 Excidioq; parant manibus fabricata Cyclopum
 Castra dare, atq; imo subuertere moenia fundo,
 Pars telis oppressa iacet, pars agmine facto
 Dimicat, et totis oppugnat uiribus hostem,
 Turribus è celsis matres, trepidæq; puellæ
 Prospiciunt, lachrymisq; genas, oculosq; fatigant
 Virgineos, uiuis similes quæ tristitia curant.
 Ipsaq; tarda gelu, et uiuendo lassæ senectus

Monibus euadens, coelumq; & numina uotis
Inclamat, sursumq; manus ad sidera tendit.

Quisq; suis metuunt suprema pericula natis.

Interea putris miserando funere campus
Feruet, & effuso restagnat gurgite sanguis:

Cum subito accurrunt magno simul agmine porcae

Toruae, terribiles, auidæq; abiecta sequuntur

Corpora, seminecesq; uiros, tepidumq; recenti

Cede locum, & plenos spumanti sanguine riuos.

Vtq; sibi oblatam campo quæq; obuia prædam

Inuenit, hanc subito trahit in diuersa recuruis

Vnguibus, atq; animam crudeli uulnere fessam

Occupat, & mœstas Erebi demittit ad umbras:

Mox saturæ exhaustis epoto sanguine membris,

Exanime abijciunt retro post terga cadauer,

Et uerse repetunt stragem, pugnamq; reuifunt.

Hic Clotho & Lachesis, Stygioq; animosa furore
Atropos, in medios ruit indignata tumultus.

Quæ quamuis gracili non tantum corpore molis

Præferat, at reliquis tamen excellentius æuo

Grandior incedit, canisq; illustrior annis.

Vnâ omnes ruere, & diris mœstisq; moueri

Inter se irate rixis: & toruæ tuentes,

Inijciunt manibusq; manus, atq; unguibus ungues.

Precipitâsq; hominū uitas Achlys ære propinquo.

Heret, sed tristis: faciem humerosq; pedesq;

Et Stygijs totum corpus conspersa fauillis.

Porcæ san-
niores tri-
stitiam cla-
dis augment.

Tres Par-
cæ.

Cui sordent uncaeque manus, et pallida semper
 Ora metu, putretque muto, sinibusque receptas
 Et oculis atro defudat sanguine guttas,
 Et terram tabo maculat, ringitque reductis
 Faucibus, et tetros aperit cum murmure dentes.

Hymeneia
 eu nuptia-
 es trium-
 phi.

Regit conspicuis moles inscripta figuris,
 Et septem portis, totidemque effulsa columnis
 Surgit opus, choreis ubi se genidibus omnis
 Exercet populus, pomparumque ardua plausu
 Moenia sollicito resonant, spaciosaque flammis
 Atria collucent, Hymeneia festa parantum,
 Ducentumque novam, curru properante, maritum
 Coniugis in letos thalamos, iam iamque abeuntem
 Nocte cadente diem facibus flammisque morantur.
 Incedunt auro compta longo ordine matres.
 Has chorus equatis mulcens concentibus auras,
 Atque lyrae graciles extenso pollice chordas
 Percurrens sequitur: quem summa laude secute,
Alternant cum uoce choros, saliuntque puellae.
 Parte alia lectis dapibus mensisque procaces
 Indulgent iuvenes: quorum genialia leto
 Carmine, et audaci resonant conuiuia luxu.
 Excipiunt alij non leuo numine carmen,
 Et gracili ad citharam pedibus manibusque rotatu
 Asiliunt, blandisque iocis, risuque sereno
 Tristes expediunt curas, fidesque sonantes
 Permisto gaudens sequitur modulamine turba,

Leti-

Leticiaq; iocinq; uiae, plausuq; resultant.

Cornipedum ante urbem, stadio cursuq; uolantū
Tergora conscendunt iuuenes, longoq; feruntur
Agmine præcipites, atq; ardua rura pererrant
Agricola, breuib; culti ornatiq; lacernis,
Fœcundam curuo proscindunt uomere terram.

(Mirandum uisu) subito surgebat optima
Messis agro, et flauis Ceres incuruata capillis,
Maturasq; metit robustus messor aristas,
Et ferro cubnos, et auara falce superbam
Inuadit segetem: et campo prostrata legentes
Hordeæ concurrunt pueri, lectisq; manipulis
In uicinas referunt Cerealia mûnera cellas.

Parte alia curuis maturam falcibus ulmum,
Et carpit gravidæ immundus uinitor uuas.
Mox iuuenes leuib; calathis, et nimine texto
Pampineam excipiunt uitem, folijsq; coruscant
Auriferis, qui cum loti cessere, subinde
Expediunt, oneriq; parant uacuos calathiscos.

Vitis erat nitidis argentea tota racemis,
Quam circum tenues, argentea brachia, rami
Discurrunt, passimq; horti latus omne superbo
Ordine distinguunt, trillam quoq; plurimus ere
Fulc erat grauior postis, sursumq; tenebat.
Fecerat hanc magno diuinus Mulciber olim
Ingenio. hic medio carmen citharædus in horto
Incipit, et festo cuncti clamore sequuntur,

Rusticila-
bores &
studia.

Vindemia-
imago pul-
cherrima.

Nec

Nec minus intenti sua quisq; negotia curant:
 Vndiq; seruet opus, sursum deorsumq; ruentium:
 Hic onus importat tergo, redit ille peracto
 Munere, statq; alius calcatis sordidus uis:
 Parsq; ministerio praeli, uinoq; terendo
 Incumbit: premit ille, alius collecta lacunis

Venatio.

Extrahit. hi coeunt pugnis, Multiq; patentes
 Transmittunt cursu campos, leporumq; fugaces
 Venantur cumulos: cumq; bis duo magna latrant
 Corpora, sollicitis ceruos clamoribus urgent.
 Ast illi fugiunt celeres, cursuq; salutem

Equestri

cursu auri-
 ge in sta-
 dio certat.

Prata per, & sylvas, atq; inuia lustra sequuntur.

Parte equites alia, biyugo certamine campum
 Corripiuntq; ruantq; effusi carcere currus
 Aduersis spacijs, pendentq; in uerbeta proni
 Aurige, dant loca: uolant ui feruida circum
 Plaustra choros, radijsq; fremunt: lapsuq; rotarum
 Impulsi, ualidum titubant, queruliq; seruntur.
 Tantus amor laudum, tanta est uictoria cure.
 Victori spes summa tripus, tripus ere corusco
 Splendidus: hunc nigro faber ingeniosus in antro
 Fecit, & aurato clypei celauit in orbe.

Oceanus
 clypei mar-
 gines clau-
 dit.

Hec circum tumidi lato maris ibat imago
 Oceani, & fluctu spumabant cerula cauo.
 Cui super impendent cygni clangore uolantes.
 Atq; errant fluctus medios per, & equoris alti
 Amplexus, caelum, nunc undae ore petentes.

CLYPEVS.

Tot Deus exiguo formas miratur in auro
Iuppiter altitonans: cuius mandata secutus,
Inuictum, validumq; manu, magnumq; peregit
Vulcanus chypeum: dextra quem ferre potente
Alcides potuit, nec erant grauius arma ferenti.
Ipse quoq; ascendit currum, fulgentibus armis
Conspicuis: uelut ipsa Iouis per nubila summi
Fulmina missa nitentileuiterq; illatus honesto
Cornipedum incessu uebitur. currusq; Iolao
Rector, equos laxo uersans moderamine flectit:
Cum subito placidum sese dea numen in orbem
Extulit humana facie Tritonia, et ipsos
Talibus aggreditur uerbis, et talia fatatur.

Vos ô Lynceæ geniti de stirpe nepotes,
Huc agite, et monitis aures aduertite nostris.
Omnipotens animos uobis uiresq; secundas
Sufficit, ut Cygni bello spolia ampla superbi,
Et caput è tumida raptum ceruice feratis.

Hocq; uelim Alcide maneat tibi mente repostum
Firma, cum dulces annos, supremaq; fata
Clauserit, atq; animam Cygni tuus hauserit ensis,
Linque loco exanimem, nec sit tibi cura perempti
Corporis: arma etiam, quæ fortè excussa iacebunt,
Prætercas, cautosq; oculos aduerte Gradiuior.
Qui cum fortè latus chypeo nudauerit, hasta
Vulnere agens celeri, retroq; in tuta recede.
Non tibi fas bello superumq; deumq; corusca

Minerva
Herculi &
Iolao.

Instructio

Arma,

H E S I O D I

Arma, uel indauias diuūm rapuisse potentum.

Minerva
currū Her-
culis ascen-
dit.

Sic ait: & uolucres scandit Tritonia currus,

Acternam portans famam, nomenq; subactō

Victurum Cygno. flagris auriga citatis

Admonuit bijugos: illiq; agitare sonantes

Incipiunt currus, uolucrīq; insurgere cursu:

Diua quibus uires quassa dedit ægide Pallas,

Imaq; concrepuit tellus, percussa uolantum

Cornipedum pedibus: plaustris cum surgere utrinq;

Cygnum equūm domitor, Marsq; insatiabilis armis,

Aduersis cœpère uijs: uelut acta procellis

Vnda, uel ut subitis interstrepit ignibus æther:

Qui cum diuersi campum uenēre sub unum,

Vnoq; auriga stadio iunxere iugales,

Mox crebris uacuas implent hinnitibus auras,

Alter in alterius nescientes murmura uocem.

Laurepatio.

Iamq; propinquantem, dictis ingressus acerbis

Alcides Cygnum: Tantūmne in pectore uersas

Cygne ignaue nefas? aut sic tibi fidis, ut ausis

Nos contra ferro decernere, qui sumus olim

Fortibus assueti pugnare, & uincere fortes?

Cede loco, aut meritis nobis dabis improbe poenæ:

Et tutam permitte uiam, temone reducto.

Hac Ceyca peto, qui rex iustissimus unus

Trachinis superest, & seruantissimus equi.

Quid multis? nec enim te res latet ista, quod ille

Te sibi delegit generum, natamq; pudicam.

Cōp.

Connubio iunxit stabili, propriamq; dicauit.
 O! scelus infandum, caue sis: non te pater isti
 Eripiet dextra. mecum si cominus armis
 Decernis, nostro uitam sub Marte relinques.
 Quin etiam (nec uana loquor) Mars ipse cruentam A maiori.
 Cervicem nostræ quondam subiunxerat hastæ.
 Ante Pylum, belli raptus crudelis amore,
 In me torsit agens, quantum furor ipse monebat,
 Iratus iaculum: contraq; ego nostra retorsi
 Illius in corpus uiolentis uiribus arma.
 Ter clypeo excepit iactus, ter pronus in armis
 Procidit, et terram resupino uertice texit.
 Mox alio ingressus telo, clypeumq; recidi,
 Transfixiq; semur medium: quo uulnere fractus
 Concidit, et putri subito prostratus arene
 Cum sonitu incubuit: spolijsq; exutus ab alto
 Plurima dijs superis post pugnam fabula factus.
 Sic ego nunc uiresq; tuas, et uana retundam
 Somnia, si conferre ultra mihi tela parabis.

Sic ait. Ast illum nequicquam dira minantem
 Fesus equis nimium Cygnus contempsit. ab axe
 Defiliit terræ soboles Mauortia Cygnus,
 Parte alia Alcides: sonitum dedit æthere tellus,
 Tam ualida percussa pedum grauitate. caballos
 Aurigæ impulerant propius, flagrisq; citabant:
 Cum gemini heroes cupidis in mutua dextris
 Arma ferebantur. Veluti de uertice rupes

- Comparatio Homero frequens.** Vi torrentis aquae per saxa, per ardua montis
 Praecipitant, ualidoq; trahunt secum omnia lapsu,
 Strage data nemorum, quercus fractasq; sub ipso
 Eripiunt alnos casu, piceasq; uirentes,
 Dum subiecta petant montis, campi; iacentem
 Planitiem. talis tum reddebatur ab illo
 Campestri sonitus certamine, mutua pulsu
 Arma armis, rabido torquent glomerantq; furorē
- Hyperbole** Mœnia Myrmidonum, uiridisq; Anthæa, & Iolcus,
 Atq; Helice concussa dabant, Arneq; fragorem,
 Armorum strepitu, uocemq; inclusa uolutant
 Mœnia, pulsati colles clamore resulant
 Interea, cum iam diris ululatibus auras
 Pugnantes implent. Clari cum rector Olympi
 Intonuit laeum omnipotens, summoq; cruentas
 In gremium terræ stillabat ab æthere guttas,
 Dilecti faciens in honorem talia nati.
- Hoc Homero & Virgilio semper signum claudis.** Qualis in apricis (cum iam conceperit iras)
 Montibus immansuetus aper deprehensus, ut acres
 Sentit adesse canes, uenatoresq; sagaces,
 Perstat, & arrectis horret fera tergora setis,
 Irarumq; minas iam congressurus apertas
 Concepit, & tetrum calido uomit ore cruorem,
 Dutaq; commissis distorquet dentibus ora,
 Fulmineosq; oculos, aciemq; in fronte minacem
 Huc illucq; rotat dubius, uultumq; seuerat.
 Haud secus Alcides Ioue natus defiluit altis

Curribus in terram, currusq; cacumina linquit.

Et iam tempus erat, virides cum fortè cicade,

Ramorum assueta folijs petulanter inerrant

Vere nouo, tenui reuocantes carmine messem,

Et matutinos per pingua gramina rores

Noctè abeunte legunt, quo iam cum Phœbus apertâ

Luxu trit mundi seriem sua fundere plena

Carmina uoce queant, cumq; omnis pullulat arbor,

Et tenues circum sogetam nascuntur ariste,

Nec metuit dulcis surgentes pampinus Austros,

Et uernò Phœbus uites oppalliat aestu,

Autor leticiæ Bacchus quibus assolet omnes

Eripere infestas curas, animumq; leuare:

Inter se heroes hæc tempestate ciebant

Arma auidi, pariterq; animis in bella feroces

Certa ferebantur: raptorum more leonum,

Quos natura, ferox, et egestas cogit edendi,

Ardua sectari surgentem in cornua ceruum:

Quem cum mole sua superatum dente necarint,

Inter se cupidi partem pro corpore prædæ

Certant, et ualidis feriunt rugitibus auræ.

Seu, veluti gemini rostris in rupe repandis

Vulturij miscent pugnas, certantq; cruentis

Vnguibus, infando coelum clangore petentes,

Si quem fortè uident loca per syluestria ceruum

Cornibus horrendum, capreamq; per alta fugacem

Quam procul incautam nemora inter frondæ fixit

† Pastor

Veris de-
scriptio:

Comparatio

Pastor agens telis, liquitq; uolatile ferrum
 Ignarus, medias syluas saltusq; peragrans.
 Delapsa fugiunt montes, uixq; agra trahentem
 Crura feram rapiunt discordi dente uolucres.
 Sic duo fatigeris heroes cominus armis
 Congressi, ualidis impellunt uocibus auras.
 Moxq; ibi sublatam Cygnus consurgit in hastam,
 Incanto Alciden cupiens extinguere telo,
 Aggressusq; agitur, clypei q; insigne superbi
 Percussit feriens hasta: sed in orbe quietum
 Nequicquam telum pendens umbone resedit.
 Acrius aduersum rursus consurgit in hostem
 Alcides Cygnum, et mediam qua partibus haeret
 Aquis ceruicem tetigit, nexusq; reuulsi,
 Queis galea et clypeus coeunt: qua cede solutis
 Neruorum uinclis, sed adhuc cum murmure linguae,
 In terram pronus cecidit. Ceu uicta securi
 Sternitur insando gemitu decidua quercus:
 Ceu iouis icta sonat metuendo fulmine cautes,
 Sic terrae incubuit: magno simul arma cadentis
 Increpuere sono. cui cum fugisset in auras
 Vita leues, uicto tum ongere immanior hoste,
 Alcides rapidi cautus uestigia Martis
 Obseruat, tristi torquens fera lumina uultu.

Cygnus ab
 Hercule in
 torficetur.

Cōparatio. — Ceu leo, qui praedam nactus, totamq; cruentis
 In diuersa trahit pedibus, tantumq; fatigat
 Dum edat, atq; animam superatam moribus esset.
 Afidet,

Affidet, & cupido pascit fera lumina uisu,
 Horrendumq; oculis agitur, circumq; uolutat
 Agmina, nunc humeros pulsans, nunc tergora cauda,
 Sanguineisq; putrem pedibus conuertit arenam.
 Deniq; sic totum furor immedicabilis aufert,
 Ut nemo aduersis illi concurrere signis
 Audeat, aut propius motis consurgere rixis.
 Alcides talem Marti se interritus offert.
 Parte alia ingreditur Mars armiger, ore timendus
 Sanguineo, ingentes iras sub pectore uoluens:
 Tum subito incumbunt ualidis clamoribus acti,
 Alter in alterius stringentes pectora ferrum.

Ac uelut excelsa resoluta e uertice cautes
 Excidit, & longum saltu defertur in orbem,
 Dum cadat, & medium feriens in uallibus agmen
 Impingat, reddatq; sonum mons monte repulsus:
 Haud secus aduersum Mars indignatus in hostem
 Incidit, horrendo coelum clamore fatigans.

Sed Iouis Aegiochi soboles ueneranda praeibat
 Alciden Ioue patre satum, manibusq; ferebat
 Aegida terrificam, densa caligine circum
 Nube superfusa tectam: qua freta, superbum
 Ingreditur tali uerborum fulmine Martem:

Desine iam tandem tristi contendere pugna,
 Atq; animos cohibe: neq; enim magno Hercule uicto
 Victorem ereptis spolijs te excedere pugna
 Fata sinent: uerum ista precor tam dura coerce

Graecorum
 more alias
 ex alijs co-
 parationes
 colligit.

Pallas
Marti.

Ar-

Arma, nec hanc nobis ueniam luctando recuse.

Talibus haudquaquam dictis uiolentia Martis
Flectitur: exuperat magis, egrescitq; medendo.

Ingressuq; iterum Alciden feruentior, hostem

Otcisurus, ex illum, atq; illius arma iacentis.

Si qua fata sinant, mox erepturus, in illum

Insiluit, telumq; manu uibrante tetendit

In clypeum, cæsi miserando funere nati

Vlcisci interitum cupiens, sine uulnere telum,

Palladis armigerae dextra auertente, repulsum est.

Iratus diua Mars auxiliante, perisse

Tam bene conceptum iaculum, mox obuins ense

Arripit, atq; iterum fertur furibundus in hostem

Amphitryoniaden. uerum ille interritus omnes

Excipit incursum: femorisq; ubi uidet apertam,

Nec tectam clypeo, confixit arundine partem;

Ingentem clypeum, magniq; uolumina scuti,

Ictu tam ualido media intercîdit. at ille

Protinus incubuit madide superatus arena.

Accurrunt Pauor atq; Metus, dominumq; iacentem

Excipiunt, tolluntq; solo, corpusq; uolanti

Mox curru impositum, fuga non mortalis equorum

Abstulit eripedum, mediumq; per æthera uexit,

Dum miser in summum uenit derisus Olympum.

Tum satus Alcmena socio comitante Iolao,

Exuuijs Cygni pariter, spolijsq; potiti,

Inscendêre iterum currum, Trachina petentes

Moenis

Mars ab
Hercule in
femore uul
neratus.

*Mœnia se Pallas dea non mortalis in astra
Erigit, & summi petit ardua tecta Tonantis.*

Interea cæso crudeli uulnere nato

*Iusta facit Ceyx: pariterq; ea funera mœstus
Prosequitur populus lachrymās, qui proxima seruat
Mœnia, Myrmidones, Anthea, Arncq; & Iolcus,
Atq; Helice, qui supremum comitantur honorem;
Intersuntq; patris lachrymis, luctumq; sequuntur.
Obruit illius tumulum populator Anaurus,
Hybernis auctus pluuijs, niuibusq; resurgens.
Hæc illi Arcitenens dederat mandata: quod ille,
Munera qui Delphis Centumtaurilia Phœbo
Annua pendebant, media spoliasset adortus
Sepe uia, & tanto Phœbum fraudasset honore.*

*Ceyx
Cygno in-
sta fune-
bria facit.*

FINIS.

HESIODI AS-

CRAEI THEOGONIA, BO-
nino Mombrizio patricio Me-
diolanensi interprete.

INCIPIAM à Musis, Heliconis, carmē,
alumnis,

Que iuga sacra colunt montis, spacio-
saq; terga:

Nunc fontem solite circum saltare nigrantem,

t 3

Nunc

Nunc Iouiam choreis ambire procacibus aram,
 Et uel Termeſi, uel fluctibus Hippocrenes,
 Vel formosa tuis Holmi diuine sub undis
 Membra lauant: summas Helicō qua uerberat auras,
 Mobilibus per stagna choris, dulciq; corona
 Exultant, pedibusq; ruunt hinc inde decoris.
 Denſior has operit liquidis ē fontibus aer.
 Nocte meant, pulchra nec eunt ſine uoce canentes
 Aethereumq; Iouem, cultae ē Iunonis in Argo
 Numina: congeſto ſoleis haec utitur auro.
 Additur his Pallas, magnus cum Pallade Phœbus,
 Et quae noſtiuagis gaudet Diana ſagittis.
 Teq; canunt Neptune pater, qui numine terram
 Saepe moues: magnāq; Themis, pulchramq; Dionem:
 Quamq; Venus nigra nimium formosa pupilla,
 Quamq; ſit auratis Hebe ſpectata coronis.
 Nocturnae memorant Lunam, Solemq; diurnis
 Ignibus, Oceanumq; ſenem, Terramq; parentem.
 His ſubit Iapetus, nigra Nox, Latonaq; mater,
 Quaeq; diem crocea deſert aurora quadriga.
 Te neq; praetereunt grauior Saturne, nec ullum
 Quem genus à cœtu ſcierint duxiſſe decorum.
 Hæ prius Heſiodo, tenues dum paſceret agnas,
 Monte ſacro, pulchram dederant ad carmina uocem:
 Meq; iſtis primū compellauēre ſuſurris:
 Paſtores, ſtudio quibus eſt ſylueſtris auena,
 Duntaxat uentres ē carpi crimine digni:

Scimus falsa loqui, non pauca simillima ueris

Scimus uera loqui, fari cum uera uelimus.

Sic doctæ magni Muse Iouis inchoyta proles.

Tum sceptrum legere ex lauro, ramumq; dederunt.

Diuinamq; ambas uocem sudere per aures:

Vt iam quæ fuerint, et scire futura ualerem.

Ergo beatorum genus est, dixere deorum:

Seq; ipsas primum canorem, tum si qua placerent.

Sed quid cum syluis agimus, uel (talìa) petris?

Principium à Musis igitur deducimus. illæ

Laude animum patris exhilarant; plerunq; canentes;

Quæ sint, quæ fuerint, et quæ uentura trahantur.

Vox concors atq; indefessa canentibus illis.

Adde, quod aula patris solet arridere dearum

Carminebus: resonat domus alta niualis Olympi,

Cœlicolũ domus. immortalì uoce sorores

Diuorum genus extollunt, laudantq; canendo.

Principiò quos terra dedit, cœlumq; rotundum,

Et diuũ quicunq; genus deduxit ab illis.

Deinde Iouem memorant, hominũq; deũq; parẽtẽ.

Principium suisq; sui sit carminis ille.

Sit quia maior dijs, et præstantissimus horum.

Quid quod et humanum genus, ipsorũq; Gigantũ

Dum memorant, mentem cogunt gaudere paternã,

Muse Olympiades, compti Iouis ægide natæ,

Mnemosynæ soboles, obliuio certa malorum,

Curarumq; quies. sacris hæc mater in oris

- Pierie, magno peperit commixta Tonanti.
 Mater Eleutheris præcrat: cui Iuppiter, ullo
 Haud diuūm præfente, nouem sub noctibus hæsit,
 At postquam multas annus fuit actus in horat,
 Et sua cœperunt afferre pericula menses,
 Ecce nouem ad numerum nocturni pignora facti
 Vno Mnemosyne peperit pulcherrima nixu,
 Leta puellari foetu, nam carmina Muse
 Semper agunt, uacuantq; gerunt formidine mentes:
 • Mentem, quæ nūq; multum non distat Olympo.
 • Sunt illis pulchræq; domus, populiq; beati:
 • Quas pariter Charites, Desideriumq; frequentant.
 • Voce sonant læta, labijs modulantur amœnis,
 • Cœlicolũm legesq; sacras, moresq; canendo,
 Fortè hilares cœlum formosa uoce petebant:
 Immortale canunt, concentu terra renidet.
 Adde pedum dulces strepitus: ibatur ad ipsum
 Namq; Iouem, summis deus, is dat iura colonis:
 Ius habet et sæui tonitrus, et fulminis ille,
 • Vi patrem superans Saturnum: singula diuos.
 • Inter agens, æquè meritos discernit honores.
 • Talia cœlesti cantabant arce sorores:
 Clioq; Euterpeq; iuuans, et docta Thalia,
 Melpomene, letis et Terpsichorea choreis
 His subeunt Erato, memoriq; Polyhymnia mente.
 Addimus Vraniën, et quæ manet ultima: quamquam
Calliope cunctas supereminet unica Musæ.

Hæc claros sequitur reges, quibus extat honori
 Cetera Musarum concordi lege caterua:
 Ora solet regum dulci suffundere rore.
 Quo fit, ut a linguis illorum dulcia late
 Verba fluant, præstantq; fauis collata saporis.
 Hunc animum aspiciunt populi, quem munere donat
 Calliope: seu fas dubium, seu iudicet æquum.
 Quin solet oblatas uerbo requiescere lites.
 Hunc igitur uoto prudentem: quod adesse bonorum
 Sæpe rei, tuto solet & punire nocentem.
 Mollibus affatur uerbis, dulciq; lepore
 Vitatur, atq; suo facile impetrat omnia natu.
 Viq; Deo, stat honos illi, dum permeat urbem,
 Mellitusq; pudor, micat inter deniq; cætur.
 Qualia sunt, homini dare que nouere Camœna.
 Vos o cantores, & qui citharædus habetis,
 Munera Musarum in terris, & Apollinis estis.
 Ab Ioue sunt uices, felix, quem deniq; Musa
 Obseruant huius dulcis fauus exit ab ore.
 Præterea si quem luctus, lachrymaeq; frequentes
 Possideant, animamq; urant moeroribus intus,
 Dentq; illi Musa numeros, artemq; canendi,
 Præteritos ueterum latè qua promat honores,
 Codicolasq; mali meminit non ille prioris,
 Quod ualerat tantum auxilio sunt dona dearum.
 Ab Ioue saluato natus, date carmen amœnum:
 Diuorum cantato genit, qui secula uiuunt:

Quos genuit Tellus, et multo lumine Coelum,
 Et nigra Nox, falsis et quos Mare pavit in undis.
 Dicite quo diui fuerint, quo munere terra,
 Quo mare, perfectis quo condita flumina ripis,
 Astraq; cum radijs, et latus desuper orbis:
 Quisq; ex his diui fuerint, rerumq; datores.
 Quis diuis et opes, et quis diuisit honores,
 Vnde uel his olim sublimis celsit Olympus.
 Dum licet, ista mihi caeli narrate colone,
 Et mundo quaecunq; prius sint edita rerum.

Principio confusa Chaos, sine imagine moles
 Extitit, hinc uacuis Tellus apparuit aruis.
 Nam prius ipsorum pauiementum facta deorum est.
 Quondam qui caelo sedes habuere supremo.
 Tartora dehinc una sunt uisa dehiscere terra.
 Et mox pulcher Amor surgit, mediusq; deorum
 Cernitur, hic illos forma supereminet omnes.
 Membra deus late soluit diuumq; uirumq;
 Consilium, etq; ipsam domitat sub pectore mentem.
 Deq; Chaos, luens Erebus, Noxq; atra resultant.
 Aethera Nox, ipsumq; Diem misisse putatur.
 Quos Erebo coniunx peperit lasciuia marito.
 Tum quoq; sidereum Tellus grauis edidit orbem.
 Par sibi praecunctis Coelum quo tegmen haberet,
 Magnorum et fieret pauiementum sola deorum.
 Hinc montes, grataq; tulit conuallibus imis
 Radices, Nymphae sedes ubi saepe tenetis.

Quid

Quid mare nō domitū memore, sæuūq; procellis,
 Aspersūq; meta: stetit hoc quoq; pignore Tellus.
 Nec mora, concubuit Cælo: bis scna repente
 Stirps oritur. tumidis magnus prius emicat undis
 Oceanus, subit Iapetus; nec defuit ingens
 Cœus, cumq; ipso satus est Hyperione Creon: (thys.
 Nataq; Mnemosyne, Themis & Rhea, pulchraq; Te-
 Quiq; micæ seruo Phœbe spectabilis aureo:
 Ortaq; Thea grauis, demum Saturnus: is arma
 Consiliumq; gerit tacito sub pectore uasum.
 Omnibus hic grauior natis: tenerumq; parentem
 Carpit, & hunc multa solet incusare querela.
 Addidit his animo Cyclopes Terra superbo,
 Cum Bronte Asteropem, nec uiuidus abfuit Arges.
 Hi fulmen cudere Ioui, tonitrumq; dedere:
 Cetera sunt diuis similes. micat unus in ipsa
 Fronte oculus, curuusq; aurem sedet inter utramq;
 Id Cyclops, quod eis stas pro cognomine, monstrat,
 Nomine req; putes notos. fuit horrida uisus
 Effigies, & erat monstrofi luminis instar:
 Omnis ab assiduo uis est infracta labore.
 Verum alios Tellus Cœlumq; creauit alumnos:
 Tres ij sunt numero, multo stat nomine fama.
 Cum Gyge Briareū numerant, Cottumq; superba
 Pignora: Titanas his Iuppiter usus in hostes.
 Quinquaginta comas quiuis, centumq; lacertos
 Gestat inaccessos: audet contingere nemo.

Vis ingens, magni quam corporis aequat imago.
 Hi sunt quos coelum, materq; atq; illius uxor
 Terra, fatos genuere, malis grauioribus omnes
 Vicerunt, nitidumq; infestare parentem
 Principio: uerum serie nascentibus illis
 Sub Styge damnatos, inaeq; uoragine terre
 Occuluit. Coelum patrem mala tanta iuuabant.
 Ipsa graues dederat gemitus sub pectore Terra,
 Atq; dolos animo nimium concepit iniquos.
 Tum niueum fabricans adamanta, sagacior arma
 Molitur, curuamq; uocat cognomine falcem.
 Iamq; sui coram steterant ex ordine nati,
 Talia cum irato tandem sermone profatur:
 Pignora, si matris misere, seuiq; parentis,
 Si mea sint animo, dulcissima pignora, uobis
 Verba, pater poenas operis dabit ante patrati.
 Scilicet inuentor primus fuit ille malorum.
 Talia dum loquitur, natos tremor incutit omnes.
 Nil uerbi: labijs cohibent nam uerba sub imis.
 Haud mora, Saturnus grauior, fidensq; iuuenta,
 Surgit, et hac charam compellat uoce parentem:
 Hoc opus, o mater, mambus peragetur ab istis.
 Polliceor: neq; enim me iam patris ulla tenebit
 Cura, quod inuentor primus fuit ille malorum.
 Dixerat. ipsa animo retinet uix gaudia mater,
 Remq; hanc non ulli credit. se let ergo, tacetq;
 Quid moror? infandam Saturno tradidit harpen,

instru-

Instruxitq; dolis. Cœlum dehinc attulit umbram
 Noctis, ut ingratos peteret cum coniuge somnos.
 Iamq; procax auidis nimium distenditur ulnis:
 Insidijs puer excedit, gladioq; timendus
 Seuit, et in coleos uibrauit tela paternos:
 Tergaq; post (neq; enim frustra) proiecerat illos.
 Namq; quot exierant sæcundo sanguine guttæ,
 Terra tot ebibit: hinc longus sibi uertitur annus,
 Et mox Tartaræ coram cernuntur Erynnēs,
 Horrificisq; graues sonuere Gigantes in armis.
 Hinc et quas Melias uocitant, sit origo deabus.
 Ast ubi cæsa patris adamante uirilia Cœli,
 Acquoreasq; ea Saturnus proiecit in undas,
 Iamq; diu frustra pelago sunt uisa natare,
 Candentes circum spumæ, quibus inclyta tandem
 Virgo oritur, primumq; sacris natat orta Cytheris, *Veneri*
 Fluctibus argutam petit hinc Venus aurea Cypron.
 Plurimus oris honos illi, facieq; uerenda
 Ambulat, et teneris uestigia sumit ab herbis.
 Hanc homines, uarioq; uocant cognomine diui,
 Nunc Aphrodite, nunc ea dicitur Aphrogenia:
 Quod prius à spumis illi tradatur origo.
 Quod sata sit Cypri, dea Cyprogenia uocatur.
 Hanc quoq; sæpe leges Cytheream: causa putatur
 Illa, quod adnotis prius appulit orta Cytheris.
 Sunt et qui diuam merito Philomedeæ dicant,
 Quod dea testiculis quondam sit nata marinis.

Sæpe

Sæpe locus matri comes it, cæcusq; Cupida
illa deos coram, Maiestatemq; saluat:

Is fuit in primis honor illi, deniq; sortem
Dicitur hæc hominum medio sortita, deumq;
Virgineos ea sermones, risusq; dolosq;
Fert & amicitiam, nec delectatio longe
Cernitur: assiduos apud hanc dulcedinis usus
inuenies, & nec sine mansuetudine uiuit.

At sua Titanas Cælum cognomine dixit
Pignora, pignoribus crebro dum litigat ipsis,
Quicquid agant: uocat intentos ad pessima semper,
Crimine pro tanto poenam sibi iure daturus.

Nox quoq; mox Sortē peperit, Parcamq; nigrantē,
Et mortem: nec uos partu puto Probra reliquit.

Nec mora, cum Somnis insomnia parturit: atq;
Qui culpas hominum carpit, delictaq; Momon:
Et quas Hesperidas uocitant, quibus aurea curæ
Mala per Oceani ripas, hortosq; fuerunt.

Et uos Fata parens inuictō pectore semper
Gignit, & æternas immitia numina Parcas:
Clothoq; & Lachesi, surdas & quæ gerit aures
Atropos. hæc bona sunt, & pessima tradere dictæ.
Errores hominum obseruant, culpasq; decorum:
Nec locus insidijs quas hæc posuere, quiescit,
Donec in expositos poenæ reus incidat uncus.

Filiaq; obscuræ fuit indignatio Nocti,
Nulla uiris grauior pestis magis obsuit unquam.

Hinc

Hinc & Amicitiam peperit, Fraudemq; latentem,
 Atq; Senectutem. canis adit ista capillis.
 Ultima pignoribus tumido Lis additur ore.
 Filius huic Labor est, modicaq; Oblivio mente,
 Debilibusq; Fames membris, uacuoq; palato.
 Adde graves lachrymis & tristi corde Dolores,
 Præliaq; & Pugnas, & multo sanguine Cedēs.
 Quid quod & hanc uocitant carā Mendacia matrē?
 Ambages, multaq; grauis Victoria prædæ:
 Lesioq; & ueris infamia nota cachinnis,
 Plus alijs geminae sibi consueuere uicissim.
 Quin & præfectum genuit iurantibus Horcum.
 Officit is, falsæ càm sunt periuria linguae.
 Nerea sincerum Pontus, uerboq; seuerum,
 Progenit: natis senior solet ille uocari.
 Grandæuum pleriq; uocant: quod nullus in illo
 Sit dolus, & culpa uitam non inficit ulla:
 Quod sit mansuetus, quod fas, quod iura sequatur,
 Consilij quod sit mitis largitor & æqui.
 Teq; creat Thaumās Pontus, Phorcumq; superbum.
 Coniunx terra fuit. tulit hac quoq; coniuge natus
 Ille duas: pulchra te Cete frōnte priorem:
 Eurybien, cui mens adamantina facta, secundam.
 Porro coma laudata nimis pulcherrima Doris
 (Edidit hanc pater Oceanus sub finibus orbis)
 Virgo seni nupsit Nerei. torus, æquoris unda,
 Gratus. in hoc Nymphæ nate dicuntur aquosæ.

Eucrate, Thetis, et Proto, Spiog, Saoq,
 Eudore, Glaucēq; procax, hilarisq; Galene,
 Doto, Dynamene, niueis Eunice lacertis,
 Cymothoe, Thalie: quibus addimus Amphitriten,
 Pasitheen, Meliten, formosoq; ore Pherusam,
 Protoq; et multos Erato quæ cepit amando:
 Eulimenen posthac, et quam miramur Agauen,
 Dorida Nesæen: nec te Galathea reliquit,
 Candidiorq; comas, faciemq; simillima lacti.
 Protomedea subit, Panopeq; Actæaq; uirgo:
 Gignitur Hippothoe formosior, Hipponoeq;
 Cymodoce, motas pelago quæ temperat undas,
 Ventorumq; ipsos facili premit ore tumores.
 His Amphitriten, ulnas quæ rore madescit,
 Gignit et Euagoren, et tutam Pontopoream.
 Lysianassa subit: nec deerant, Laomedia,
 Eione, Cymo, pulchraq; Halimeda corona,
 Nec te Glauconome, facili letissima risu,
 Nec te Liagore, nec te Pronœa tacemus:
 Nomen et à multis quæ legibus accipit una,
 Polynomen peperit, subit hæc Euarna sorores.
 Aspicias, nihil est quod iure reprehendere possis.
 Acmula naturæ est studijs, et amabilis æquis:
 Egregiam pariter Psamathen, diuamq; Menippen,
 Autonomen, Nesog; parit, iustamq; Themisten.
 Addidit Eupompen: et quæ gerit una parentis
 Aeterni mentem, sociæ Nemerteæ dicunt.

Fallor?

Fallor? an hæ numero decies sunt quinque sorores?
 Oceano posthac præstanti corpore natam
 Duxerat Electram Thaumās. his nascitur Iris,
 Harpyæq; comis pulchræ, foedæq; rapina.
 It prior Ocypete, post hanc infamis Aello:
 Scilicet hæ uentis præstant, auibusc; uolatus,
 Tempore proq; suo clamoribus acra turbant.
 At Cetonis atrox petijt connubia Phorcus.
 Annuerat soror, et fratri commixta marito est.
 Formosæ nascuntur anus, canæq; capillos,
 Comptaq; Pephredo uestes, et tristis Enyo.
 Gorgones adduntur. quæ soles Hesperus abdit,
 Oceanum propter campos habuere feraces.
 Dulcibus Hesperides sunt illic uocibus usæ:
 Euryale, Sthennoq; potens, multisq; Medusa
 Nota malis: mortem sola est hæ passa sororum.
 Ius alijs nec mors, nec curua senectæ duabus.
 * Dixit ad uxorem maius Neptune Medusam:
 Pro thalamo stat aquosus ager, pro candida lecto
 Stat rosa, stant uiolæ, cuncti stant deniq; flores.
 Illius at postquam Perseus caput abstulit, idq;
 Victorem misere potuit fecisse puella,
 Horrendus Chrysaor, subitis et Pegasus alis,
 Exiliunt. equus Oceani sub fontibus ortus
 Dicitur: est quoniam fons dictus ab helline Pege.
 Alter ab aurato, manibus quem fulminat, ense,
 Fit Chrysaor: sonat ensis Aor, sonat et Chrysos aurum.

Pegasus astriferum tandem petit aliger orbem,
 incola, perq; deos & magni testa Tonantis
 Attulerat tonitrumq; Ioui fulgurq; coruscum.
 Edidit at Chrysaor sibi Geryonea trifaucem,
 Ante suas illum uis Herculana iuuenas
 Perdidit, atq; animam claua deponere iussit.
 Senserat ereptum infelix Erythea tyrannum,
 Ditariq; sua doluit Tyrintha rapina:
 Cesus & Eurytion, stabulis atq; Orthus opacis.
 Deq; illa est ingens atq; insuperabile monstrum
 Progenitum, nulliq; Deum, nulliq; uirorum
 Par erat, aspectu grauius: cui nomen Echidne.
 Pars prior egregiam forma prestante puellam,
 Vltima terribilem seuumq; professa draconem est.
 Cruda nimis spelæa colit, uarioq; colore
 Cernitur, atq; cauas habitat seuissima petras.
 Huic sedes olim à cælo terraq; remotas
 Concessere dei. iacet immortalis Echidna
 Antra per, æternam solet & duxisse iuuentam.
 Scilicet huic seuum coisse Typhaona dicunt,
 Infandoq; procax uento commixta puella est.
 Hæc quoq; Geryonea uirum sibi duxit habendum.
 Dum coeunt, infanda canem foetura priorem
 Edidit. Orthus is est, oritur sed acerbior alter,
 Cerberus: horrendos aperit seuosq; latratus,
 Quinquaginta quatit diris ululatus ora.
 Ferrea uox, acerbq; nimis stat, & absq; pudore.

Letneam peperit posthac immanior Hydram:
 Hercules labor illa fuit, magniq; decoris
 Nomina. Iunonis contra nihil obfuit ira.
 Hanc ea nutrierat pestem, comes Herculis ibas
 Ad noua uitales lolae pericula mortes.
 Consilijs doctæ tandem ruit illa Minervæ.
 Hydra grauem uastamq; nimis genuisse Chimera
 Dicitur: illa leues uelocior anteit auras,
 Acribus aspirat flammis, multaq; fauilla
 Aestuat, et rapidos de naribus euomit ignes.
 Huic caput est triplex monstro, pars prima leonem
 Monstrat, habet medium serpens, stat sine chimera,
 Pegasus hanc magno rapuit sub consule tandem.
 Bellerophonteos quis non audiuerit ausus?
 Heu Cadmi domus infelix: connubia sanxit
 Orthus, amatrici genuit qui Sphinga Chimera:
 Heu monstrum crudele tibi, congressa marito
 Est iterum ipsa Chimera, Nemeæumq; leonem
 Edidit: o quantam pestem dea scilicet illum
 Nutrit, inq; umbris impegit Iuno Nemæis.
 Sanguine frondosa multo regnabat in aula.
 Quid moror? Herculeæ fuit is quoq; gloria clauæ.
 Rursus in amplexus Phorcum notissima Ceto
 Excipit: hinc ingens multis et onustior armis
 Fit serpens, latebroso colit, cæcasq; cauernas,
 Malaq; non ullo seruat uigil aurea somno.
 Semina Cetonis cecini, Phorciq; superbi,

Fluminaq; Oceano peperisse puerpera Thetys
 Dicitur. Eridanus altis hinc enatat undis,
 Nilus, et Alpheus, pulchrisq; meatibus Ister.
 Strymonaq; et Rhesum genuit, Nisumq; Caycum,
 Meandrumq; uagis anfractibus, Heptaporumq;
 Nascitur et Rhodius, magnoq; superbus Eeta
 Phasis, et aurata qui labitur Hermus arena,
 Quiq; habet argento similes Acheloius undas.
 Edidit et Nessum, pronoq; Haliacmona lapsu.
 Graniconq; simul peperit, Phrygiumq; Simunta.
 Additur Aesapus, nigro natat ille fluento.
 Et qui tabificum purus non accipit annem,
 Peneus, socioq; negat cum gurgite tingi.
 Sangarium Tethys, Ladonaq; Partheniumq;
 Euenum, Ardescumq; parit, diuumq; Scamandrium.
 His cum formosas mater pulcherrima nymphas
 Est enixa, uirum genus haec stirpemq; puellae
 Cum fluuijs sibi semper alunt, et Apolline reget
 Ab Ioue naturam naecae dicuntur eandem,
 Pithoq; Admetenq; parens, et Prymnona Tethys
 Edidit. Vranie specie subit emula diuos.
 Electren tulit, et Clymenen, Zexoq; Thoenq;
 Te quoq; Calliroe: leuior neq; defuit Hippos.
 Pasithoen, Asiemq; parit, malisq; Rhodeam
 Leuibus: has Pluto sequitur formosa sorores.
 Plexaure deinceps, Polydoraq; Melobosisq;
 Atq; Galaxaure, facieq; Petrea decora.

Metis,

Metis, & Eurynome, flauis & Xanta capillis.
 Addidit Europen, croceoq; Telesthoa peplo:
 Quas Ianira procax sequitur, pulchroq; Diona
 Pectore, cumq; Tyche pulchram Cerceida uinxit.
 Quid quod & Eudore, niueis & Acasta lacertis,
 Nascuntur? Perseis adest, & prompta Menestho.
 Gignit & Idyiam: quibus Amphiro, Ocyroamq;
 Iunxit: Ianthæi nec gratia defuit oris.
 At neq; præterijt Clytiem, dulcemue Calypso:
 Et Creseis adest, & cum Creseide Doris.
 Vltima Styx oritur: cunctis Styx præstitit una.
 Omnibus Oceanus senior, grandæuq; Tethys,
 Auctores. patrio chorus hic excellit honore.
 Dehinc alias pater Oceanus, uenerandaq; coniunx
 Ediderant: numero tribus extant millibus ille,
 Vestigantq; salum, præsisq; paludibus errant.
 Totq; alia Oceano sunt edita flumina, terras
 Quæq; rigant & quæ Tethyn dixere parentem:
 Omnibus his neq; enim poterit sua reddere quisquæ.
 Nomina, sed quicunq; suo nascatur in orbe
 Nouit, & ignotos alijs sibi nominat amnes.
 Magnum præterea Solem, Lunamq; uagantem,
 Thea, nimis caros peperit Hyperione natos.
 Tertia fit soboles croccis Aurora quadrigis
 Quæ micat, atq; diem cælo terræq; ministrat.
 Haud secus Eurybiæ peperit tria pignora Crio,
 Maiorem Astræum natu, Pallanta minorem,

Vltima fortitur partus uestigia Perſes.

Primus erat tamen ingenio, pinguiq; Minerva,
inter mortales multo præſtantior omnes.

Adde quòd indomitos Eoa puerpera uentos

Mixta Deo, noſtrum diffuderat uſq; per orbem.

Argeſten, Boreamq; grauem: Notus additur illis,

Quiq; nouas Zephyrus flando leue parturit herbas

Lucida dein tremulis produxit ſidera flammis,

Que data ſunt cælo pro lumine, fungitur illis,

Proq; caput merita ſolet inſignire corona.

Tum demum multa Styx atra libidine mota eſt.

Nupſerat, eiq; uiro natos Pallante creauit.

Aemulus hinc dritur Zelus, Contentio fratri

Addita: formoſis ſolet hæc incedere ſuris.

Et quæ ſublimi Iouis aſſedère cathedra,

Nomine dicta uiris Vis prima, Potentia dicta eſt

Altera: regali comes utraq; facta Tonanti,

His ſine non callem, non ullam Iuppiter aulam,

Non urbes, ſummum non his ſine permeat orbem.

Ab Ioue Styx gratis hoc impetraſſe putatur,

Cœlicolas unâ coram cum cogeret ille;

Indixitq; graues pugnas, præciumq; laboris

Obtulit, auxilio Titanas ſi quis in hoſtes

Iret, et inuaſum Iouis inſtauraret honorem.

Premia nedum (inquit) quiſquam faſcèsue priores,

Sub patre Saturno quibus eſt is ſunctus abundè,

Non perdet: uerùm quem non genitoris habebunt

Munera,

Munera, foecundis ego donem fascibus illum?
 Consilio primum cari Styx mota parentis,
 Duxit opem, et trepido cum natis affuit orbi.
 Quid tantis igitur meritis par redderet ille,
 Pensabat. tacitam subit hæc sententia mentem,
 Per Styga cœlestes iurent, nec fallere quisquam

Audeat. at duo uos, Vis atq; Potentia, mecum + *Styx deorum*

Viuite. sic fatus, diuis impertit honores 9

Omnibus. ipse sua regnat sublimis in aula. 9

Nubit amatori Phœbe pulcherrima Cœos

E' quibus exoritur pignus mirabile tædis.

Gratior in primis medio Latona deorum

Visa fuit, cœtusq; uirum nil dulcius illa.

Quinetiam Asterien Persi genuere maritam.

Nascitur ex istis Hecate, præclara duobus

Muneribus, multoq; palam Iouis errat honore.

Namq; ea ius terræ superi sortitur et orbis:

Subq; eius uastum cohibet ditione profundum:

Perq; Deum superas graditur spectabilis ædes.

Hanc quoq; mortales uotis uenerantur opimis,

Sacra deæ leti faciunt, Hecatenq; uocantes,

Que sit maiestas, eiusq; potentia monstrant.

illa preces et uota libens assumit, et illis

Carpere foecundas dat opes, et honoribus uti.

Ergo mortales inter, cœliq; colonos,

Cunctorum decus et partem sortita bonorum est.

Ab Ioue uis illi non fit. quoscunq; recepit,

Munera cum nobis olim diuisa darentur
 Titanes, ni fallor, adhuc ea seruat honores.
 Neue quod Asterie proles fuit unica tantum,
 Concessos olim fasces depulsa reliquit.
 Arbitrio micat illa potens: nimis utilis illa
 Consilijs, et quem coetu uult praeficit omni.
 Stant acies, strictoq; micant densa agmina ferros
 Nemo tamen uictor, nisi cui fauet illa, recedit.

• Regibus asidet, atq; illis dat regna tueri,
 • Iusticia, quod si pugiles in agone frequentes
 Emincant, multoq; petant sudore coronam,
 Hac dabit ad nutum uires palmamq; uocata.
 An memorẽ, quid equum praestet domitoribus, atq;
 His qui caeruleum tumidis mare nauibus errant?
 Illi saepe preces Hecate, plerunq; potenti
 Neptuna sudare colunt haec numina nautae.
 Hac duce saepe redit praeda uenator opimae
 Saepe dolet, longo cum illuserit illa labori.
 Quid quod Mercurio comes it, stabulisq; capellas,
 Armentumq; serax et oues augere putantur?
 Ex modico multum, ex multo facit illa pusillum.
 Sic ea, sit tantum proles licet una parenti,
 ingenti diuos inter tamen extat honore.
 Iuppiter huic homines etiam concessit alendos,
 Degere qui uitam possint, lucemq; tueri.
 Scilicet his Hecate narratur honoribus usa.
 At Rheae Saturno numero sex inchoata partu

Pignora

Pignora contulerat, Vestam Cereremq; feracem,
 His subit auratis luno pulcherrima plantis,
 Et tu qui Stygias colis improbe Pluto paludes,
 Quiq; maris geris imperium Neptune profundi.
 Addidit illa Iouem, diuūmq; hominumq; parentem,
 Fulminibus terram crebro qui oppugnat acutis.
 Horum crudelis pater unumquemq; uorabat
 Nascendo, patrium ne post quis obiret honorem,
 Illi namq; prius Cælum Tellusq; parentes
 Prædixere, suo quod erat fatale domari
 Pignore Saturnum: licet is fortissimus esset.

Hoc ideo metuens, seuit nascentibus ore
 Pignoribus, miseræ mater dabat ægra querelæ.
 Propterea Rhea fulmineum paritura Tonantem,
 Dicitur his caros tandem implorasse parentes:
 Consilio misere precor en succurrite natæ.
 Dicite, præsentem foetum quò tuta locorum
 Enitar, quæ poena patris sit habenda furori:
 Quod partus uorat ille meos, mouère profusæ
 Hæ Cælum Terramq; preces iustæq; querelæ.
 Ergo Rhea, quæ sint patriq; Ioui; futura,
 Ostendunt, et quid sit eis fatale duobus.
 Quid moror? hæc Lyctum Cretæ desertur opimam,
 Armatum paritura Iouem, misere parentes:
 Ut peperit natum, sibi Terra recepit alendum.
 Nox erat, atq; omni cælum tum luce carebat,
 Cum Lyctum peteret nato Ioue mater, et illum

Haud secura, cauo furtim contextit in antro.
 Monte sub Idæo syluis latet ille profundis.
 Iamq; auidus fauces aperit Saturnus, ut ipsum
 Ore recens natum queat inglutire Tonantem.
 Stabat fortè filix: silicem Rhea cepit, & illam
 Pro Ioue Saturno posuit festina uorandam.
 Hanc miser inglutit Genitor, uentriq; recondit:
 Ignarus, post terga Iouem pro caute manere,
 Inuictum, mœstiq; nihil præ fronte gerentem:
 Cui citò debebant sæui delicta parentis
 Cedere, quem regno seruabant fata paterno.
 Nec mora, formosa concreuit imagine natus.
 Vis aderat, qualisq; decet præstantia regem.
 Interea lapsum rursus Sol induit annum:
 Saturnus, monitu cui iam frustrata parentis
 Mens erat, atq; dolis potuit succumbere nati,
 Stare Iouem liquit natum: terræq; procumbens
 Ora quatit, quassò lapis ultimus exit ab ore.
 Iuppiter hunc capit, inq; sacra Pythone manere
 Iusserat. illa cauo Parnaso moenia quondam
 Extulerat: lapis in signum memorabile cessit,
 Gentibus ut fieret res admiranda futuris.
 Tum demum patruos à cœli nexibus ultrò
 Soluit. agunt dignas tanto pro munere grates:
 Atq; Ioui tonitrum dederant, fulmenq; trifidum,
 Et fulgur. terram prius id defodit in altam
 Iuppiter. his fretus telis, toto imperat orbi.

Duxit ad Iapetum Clymene formosa maritum:
 Oceano genus hæc sibi cepit ab æquore Nympha.
 Bis duo progeniuit natos: Atlanta priorem
 Edidit, elato fuit ore Menœtius alter.
 Consilio sequitur uario curuq; Prometheus,
 Et quem non recta dicunt Epimethæa mente.
 Nam prior inuentis hominem læsisse putatur,
 A' Ioue plasmata quod abegerat ille puellam.
 Fertur at ærio strauisse Menœtion igni
 Iuppiter, & Stygijs miserum damnasse sepulchris,
 Quod malus, atq; animos tumescerat ille superbos.
 Maximus Hesperidum iuxta confederat Atlas
 Prædia, qua Oceano iungit confinia tellus:
 Infractis humeris cœlum (mirabile uisu)
 Sustinet, & nullo defleçtit pondere collum.
 Iuppiter hanc sortem dedit illi, porro Prometheus
 Fumibus ingenti fertur strinxisse columnæ.
 Fœcundo (an memorem?) quod in epate sederit ales
 Semper, & excretam nunquam satur accipit escam
 Namq; dies quod ei absomit, nox sufficit ultro.
 Vidit autem satus Alcmena, uisamq; peremit.
 Inuito neq; enim uolucrum Ioue perdidit. atqui
 Plus solito pater Herculeæ conducere laudi
 Censuit. & quanquam grauis ille Prometheus triuit.
 Quod sibi consilijs olim contendit iniquis:
 Abstulit immixtas studio tamen Herculis iras,
 Iudicium diuis fuit & mortalibus olim

Meconæ: socium uenisse Promethea dicunt
 Ante Iouem, fertur sectum posuisse iuuentum.
 Fraude bouem secuit: carnes ex uiscera lectam
 Is sibi constituit præpingui sumine partem:
 Ventre bouis gracili preciosa cibaria textit,
 Tergoreq; inclusit sædo. mox alba secundo
 Ossa loco dedit, ex molli pinguedine sepsit.
 Hec hominum diuūmq; parens dum mente uideret
 Lapetionide, qui mentis acumine præstas,
 Qua tibi fraude nimis partem lasciue parasti?
 Dixit, at econtrà leue subridendo Prometheus (tur:
 (Nā neq; fraudis erat coeptæ immemor) ista profa-
 stant geminæ coram pater optime maxime sortes:
 Elige, si qua tuæ pars est gratissima menti.
 Dixerat ista dolis, at Iuppiter omnia cernens,
 Hec nouit, neq; enim latuit dolus improbus illum.
 Quid faciat? mox ille uiris graue lumina torquens,
 Plurima quæ possent animo librabat obesse.
 Hinc adipem ille manu candentem sumit utraq;
 Excudit exta furor, uultuq; impingitur ira,
 Alba quòd exertis conspexit fraudibus ossa.
 Quò fit, ut illa uiri sacras adolere per aras
 Assueti, ueteris imitentur originis usum.
 Tum demum iratus coeli cui numina parent
 Lapetionide, qui præstas omnibus (inquit)
 Consilio, coeptas neq; enim sinis improbe fraudes.
 Talia turbato mittebat Iuppiter ore.

Proin-

Proinde doli memor, abdiderat mortalibus ignem.
 Id satus Iapeto sensit, serulaq; fauillas
 Inijciens, tepidos terris clàm detulit ignes.
 Tanta Iovem medio sub pectore cura momordit:
 Affecitq; graui neq; enim mediocriter ira.
 Pro raptis igitur flammis mortalibus ingens
 Addidit ille malum. Vulcano namq; pudice
 Iussit ut è terra formaret plasma puellæ.
 Iussa facit Deus, ambiguus qui crure laborat.
 Compsit eam multo Pallas tum cæsia cultu:
 Donauit zona, nec abest argentea uestis.
 Ipsa manus dea palliolum, mirabile uisu,
 Explicat, inq; humeros à fronte reflectit eburnos:
 Fertur ex hanc ten era quos ungue reuulsit ab herba
 Floribus, aurataq; caput redimisse corona.
 Lemnius hanc docta deus insigniuerat arte:
 Inq; illa longosq; dies, multumq; laborem
 Impendit: placuisse Ioui sic ille putatur:
 Sculptilibus pinxit uarijs, ex imagine multa.
 Nam quæcunq; mari, quæcunq; animantia terris
 Apparent, in ea uiuunt, micat indita latè
 Gratia: neu tantum pictas motare figuras
 Membra, sed has ueris affirmes uocibus uti.
 Ut pulchrum mox ille malum (uice namq; bonorum
 Fecerat) hanc oculis hominum diuùmq; patère
 Exhibet: allatis ea deinde superbior ibat
 Muneribus, largaq; nimis gaudere Minerva.

Astantes

Astantes stupor inuasit: mortalibus inde
Quod grauior fraus est & inexpugnabilis orta.

• Foemineum genus hinc ortum, sexusq; proterui
• Progenies effecta, uiros quæ ledere nata est.

Hos puto qui rebus non consuluere, sed omni
Tempore cum satie libito sunt uentris abusi:

- Quale fauis examen apum dulciq; liquore
 - Cernimus, infames haud raro pascere fucos.
 - Per thyma manè uolant, & picta per arua tepenti
 - Sole uagæ, cerasq; legunt & dulcia mella.
 - Prædo latet, curuoq; uorax sub uimine uiuit,
 - In suaq; abdit edax alienos exta labores.
 - Talis in humanis prius ab Ioue foemina rebus
 - Est data flagitijs hominem quæ ledat iniquis:
- Altera mortales est uisa laceffere pestis.

Nam qui coniugium spernit, nomenq; mariti
Triste fugit, nescitq; thori parère querelis:

Hic altore licet careat, multaq; senectâ

Sit grauis, & prona prospectet fronte sepulchrum,
Indiget haud uictu uiuens, solitaq; diæta.

At postquam uita excessit, prò quanta relictas

Turba fit inter opes? letas pars una nouales
Diuidit, inuentum pars altera diripit aurum.

At cui ducta fuit multa uirtute marita,

Sit cara & prudens, sit & integra moribus illa,

Aequabunt mores secum mala nata probatos.

Infelix sed si fuerit, cui foemina nequam

Nupserit, o quanta uiuent in pectore cure?
 Quod sit ei nulla morbus medicabilis arte.
 Sic animum transire Iouis, mentemq; latere
 Nō datur. hoc in se probat haud impune Prometheus.
 Multorum licet is prudens, rerumq; peritus
 Esset, erant tamen hunc quæ ledere uincula possent.
 Quin & Briarei fastum, Cottiq; Gygisq;
 Vranus ut uidit pater, admiratus eorum
 Corporis ingentem molem, spaciōsaq; membra,
 Sicut erat, uasta terræ furiatus abisso
 Iecit, & infernas (ait) cū habitate tenebras.
 Hic dolor æternus lugentibus, hic erit horror.
 Iuppiter haud multis post hæc labentibus annis,
 Quosq; dei Rhea Saturno conceperat, atrum
 Vnanimis adeunt Erebum, clausosq; Gigantas
 Exoluunt. uasti ualvæ sonuere barathri,
 Consilijs auia rursus Telluris in alnum
 Apparere diem. caros nam Terra nepotes
 Cum tribus his docuit, palmas ex hoste futuras.
 Nec mora, bellum oritur patruis Titanibus ingens.
 Cum Ioue. multa Iouem fratrum tutela leuabat,
 Quiq; recens Stygias Erebi liquere catenas.
 Pars ea de summo librabat spicula cœlo.
 Tela suis dedit editior Titanibus Othrys.
 Inq; Iouem & fratres uibratas fortiter hastas
 Proijciunt, pulsantq; polum: tremit ille cadenti
 Penè pat. arma dei trepidant, trepidantibus arma

Porri.

Porrigit, inq; suos graue Iuppiter excitat hostes.
 Tanta fuit belli sitis, & Mauortius ardor,
 Vt plus quam denos produceret arma per annos.
 Ambrosiam interea socijs apponit in escam,
 Nectariosq; palam calices, quibus illicet haustis,
 Lucundos subiit non pauca elatio diuos.
 Vidit, & inde inquit diuum pater atq; hominum rex
 Vos o, Terra uocat Caelo quos coniuge natos,
 Iam pridem bello multos absumpsimus annos,
 Sperantes decus & palmam uirtute parare.
 Hinc nos inde nocens non paruis uiribus hostis.
 Eia agite, inuictasq; manus uiresq; potenti
 Pandite nunc animo, atq; Othrym expugnatæ superbis
 Haud certè immemores, Ioue quod ductore soluti
 Venistis, nostro Stygiam superastis abyssum
 Consilio, nexuq; graues, turpesq; tenebras.
 Hæc ait. equato respondit pectore Cottus:
 Summe parens, nobis haud ignorata profaris.
 Nam neq; nos sensu, neq; nos ratione caremus,
 Scimus enim quod sis diuum tutela, paterq;
 Qui Stygios coluere sinus, infernaq; regna.
 Adsumus en reduces misero de carcere, passi
 O hominum diuumq; parens, indigna relatus.
 Sed quid pro tantis meritis reddemus? in arma
 Ire iuuat, belloq; tuas defendere parteis.
 Firmior hæc nobis mens est, certumq; sub alto
 Pectore consilium, dicentem talia Cottum,

Ore auido exbauſere dei. Mars ergo calere
 incipit, & multo bellum clamore uocari.
 Vnâ diq; deaq; uocant, quos maximus olim
 Saturnus natos Rhea pariente creauit.
 Vidiffes & quos gelido diſſoluit ab Orco
 Iuppiter, & noſtrum traxit miſeratus in orbem,
 Inſtantis ſtudio latè geſtire duelli.
 Marte graues hilarant, uastiſ & uiribus arma
 Expediunt, centumq; manus & brachia centum
 Quiſq; gerit, caput ex humeris ſœcundius agmen
 Funditur in ramos ea quinquaginta ſecantur.
 Etiam dira cohors Titanibus obuia paſſum,
 Rupibus exciſis ſaxoſa uolumina torquet.
 Titanum contra per agros fulſere phalanges,
 Viribus ingentes, & ad omnia bellica promptæ.
 Curritur inq; uicem mixtum graue fluctuat agmen.
 Clamatur: tuuſum reboat clamoribus æquor.
 Horruerat Tellus, pulſum ſuſpiria Coelum
 Edidit, & lachrymis fleuiſſe putatur obortis.
 Tantus erat diuûm fragor, ut contuſus Olympus
 Nutaret, crepituq; graui concideret axis.
 Ipſa nouos ſenſere pedum ſtupeſacta fragores
 Tartara, terribilis metui fuit undiq; clamor
 Pugnantum, & ſi qui uertiſſent terga ſequentum.
 Interea mixtis uicibus dum tela uolarent,
 Aureaq; immanis ſtridor contunderet aſtra,
 Ipſe deûm pater hanc ultra cohibere furorem

Nouit, at irata iamdudum mente coactas
 Ostentat uires: rapidos de nubibus ignes
 Spargit, & à summo flammæ intorquet Olympo.
 Fulgur ei uolitant crines, & fulgure peius
 Fulmen: ab horrifonis erumpunt nubibus ambo.
 Infremuit passim sparsis ambusta fauillis
 Terra, nec arboreis syluis sacra flamma pepercit.
 Pontus, & horrendis efferbuit æstibus ingens
 Océanus: uapor aduersos desecuit in hostes.
 Quin lux acrium cœlo tenuis attigit orbem,
 Titanumq; oculis immerfit clara tenebras:
 Nêue sacro calor est uisus splendore carere.
 Haud secus hæc oculis uidisset, & aure patenti
 Hausisset, spectator ibi si fortè fuisset,
 Quàm si terra graui crepitu mundusq; coirent,
 Terraq; per partes flucret, mundusq; debiscens
 Sideret, & multa conuolueret astra ruina.
 Horruerant fremitu uenti, lateq; coactos
 Pulueris attollunt montes, tonat undiq; cœlum:
 Arma Iouis nec fulgur abest, nec ab æthere fulmen.
 Perq; graues uolitant, ualidiq; per agmina uenti.
 Fit fragor: heu quanta crebrescunt numina lite!
 Quantum quisq; manu potuit, monstrauerat hostis:
 Nec prius abstinuit bello, quàm flectere cœpit
 Vna per aduersos acies turbata maniplos.
 Antè ferox nam Briareus Cottusq; ruebant,
 Quiq; Gyges nullam patitur cum Marte quietem,

Ter centum torquent pugnando per aera saxa,
 Marmoreumq; manu graue desuper hostibus imbrē
 Præcipitant. rapit umbra diem, densantq; sub ipsa
 Cautibus horrendæ sublata luce tenebræ.
 Fit fuga, subq; solum Titania turba repente
 Truditur, & ualidis ibi cogitur esse cathenis.
 Sub Styge Titanes, cæco clauduntur & Orco:
 Hinc tanto refugis spacio telluris horizon,
 Editior quanto polus à tellure recedit.
 Ferrea Tartaream sepes circundedit aulam,
 Quem circum triplicis nox atra uoluminis orbem
 Implicat, & nimias auget densata tenebras:
 Sub Styge radices Telluris, & Aequoris altum
 Educunt caput, & superas tolluntur ad auras.
 Vltimus est illic terræ locus horrida porro
 Illuuiēs scatet, & seuos alit undiq; uermes.
 Talia Titanes uobis ergastula magnus
 Iuppiter indidit, & miserum uos trusit in antrum;
 Haud retrò ferre gradus licet. irreuocabile fecit
 Ex Erebo Neptunus iter. duro hostia ferro
 Cudit, & admoto murum construxit in ære.
 Briareus simul accessum, Cottusq; Gygesq;
 Obseruant. multaq; fide loca septa tuentur:
 Illic sidereus polus, infernæq; paludis
 Règia, concretis & tellus atra tenebris,
 Et quod pacatis æquatur fluctibus æquor,
 Quisq; sibi proprios fines & flumina seruat.

Quis labor, heu quales ibi uiuunt deniq; uermes
 Ordine cuncta carcere putes. Chaos omnia miscet:
 Haud breuibus Stygia repetuntur callibus ades.
 Esto quòd in primo uegetus sit postq; ulator,
 Tartareq; citus petat interiora paludis:
 Longa diurni prius orbita desinet anni,
 Quàm medios illi sit fas intrare penates.
 Hinc quòd & hinc aditus turbo rapit ille decorum,
 Numinibus plerunq; grauis seuusq; putatur.
 Scilicet hoc monstrum multa caligine noctis
 Testa notat, densisq; tegit sub nubibus aulam.
 His coram Coelum tenuisse Promethea dicunt,
 Infractasq; manus sublataq; colla gerentem.
 Nox illic clarusq; dies uestigia ducunt
 Mutua. perq; uices soliti sunt reddere uerba,
 Nunc is ferratos, nunc permeat altera postes:
 Cumq; dies exit, nox intrat: cumq; ea limen
 Linqvit, aperta dies tenebris adit hostia pulsus.
 Haud unà manes habitant, ubi cesserit alter,
 Non nisi decretam redit altera uiderit horam.
 Lucidus is multo mortales lumine donat:
 Nubibus ista caput graditur uelata, manuq;
 Fert Somnum, Somno Mors est soror. ambo parenti
 Pignora dicuntur Nocti, Stygiamq; paludem
 Unà habitant: quorum radijs nunquam attigit ora,
 Seu sol cum scandit, seu cum descendit Olympum.
 Ex his unus humi, totoq; cubilia ponte

Somnus

Domnus habet, dulcemq; homines dat habere quietē.
Alterius cor in ære riget, præcordia duro
Stant ferro: nihil est pietas quod molliat intus.
Quem primum capit, haud unquam crudelis abire
Sustinet, heu pariter superis infensor hostis.
Quin & Tartarei latet infima numinis illic
Regia, prædoni qua Persephonea marito
Iungitur, inuitis & cum uix accipit ulnis.
Infrenit horrendum diris stridoribus aula:
Antè scdet canis immitis custodia, limen
Fraudibus aggreditur: si quis subit aduena, cauda
Blanditur, geminaq; procax submurmurat aure.
Si reditum tentes, grauior non ille redire
Te sinet: infestos sed agens ab imagine uultus
Corripiet, uastoq; uorax te uentre recondet.
Infernum porro diuis metuenda barathrum
Styx habitat, canos uenerabilis ambulat annos,
Eminus à cælo depressam possidet arcem.
Grandia sunt cæca domui pro tegmine saxa.
Sculpfit in argento multas circum alta columnas
Atria, siderco quarum caput imminet orbi.
Hanc prope Thaumantis uersatur nata, per altæ
Aequoris Iris aquas. Iouis est ea nuncia magni.
Nam seu dijs oritur grauior contentio, siue
Turpiter illorum linguam mendacia fœdent,
Aut iusiurandum præstent, uolat ocyor Iris,
Formosamq; auro-Stygijs in fluctibus urnam

Mersat, et hinc gelidum coelum super euehit annus,
 Frigidus hic annis saxo quia decidit alto,
 Subq; diu tellure natat, noctuq; nigrantes
 Fundit aquas. Styx Oceani pars dena putatur,
 Aequor et extantem reliquas circumdare terram
 Dicitur, inq; ipsum spumoso uortice pontum
 Precipitat, superos tantum pars unica ledit.
 • Namq; deum quisquis potuit periurus haberi,
 • Deprehenso talem fuit is pro crimine poenam,
 • Debilior totum recubat prostratus in annum;
 • Ambrosiam non ille dapem, non nectaris ille
 • Foecundo sacrum bibit e cratere liquorem.
 Vox illi non ulla, trahit uix uiuus anhelam
 • Ore animam, iacet immitti sub tergo reclusus
 • Iamq; noui serus redit illi circulus anni,
 • Peste quod ex illa fit liber, at altera maior
 • Rursus adest: nam lege nouem procul exulat annos,
 • Et neq; fidereis mensis conuiuia uocatur,
 • Consilium nec adire iouis coetusq; beatos
 • Huius licet, extremum iacet at depulsus ad orbem,
 Interea decimum sibi conuertuntur in annum
 Solis equi, mutaq; piant periuria linguae,
 Iamq; ablutus adest, uenit ad conuiuia rursus,
 Perq; choros, longam luerat qui crimine poenam,
 Mos ita iurandi diuis: tanto extat honore
 Styx canas grandaeva comas: iter illa natare
 Angustum solet, et nullo corrumpitur aevo.

Hic obscura suos Tellus, et Pontus, et ater
 Tartarus, et magni Cœli domus ordine fontes
 Quisquis habet. quid quod seuis loca uermibus illis
 Horrescant, animosq; deum formidine terrent?
 Ferrea marmoreis durant ibi limina portis,
 Continuis compacta simul radicibus hærent.
 Hæc loca Titanes habitant, soliꝑ; lacuna
 Demersi, socia soli caruere caterua,
 Qui parti affuerant Iouis auxiliaribus armis,
 Oceani uastus habitant sub gurgite sedes,
 Cottusq; atq; Gyges. generum Deus æquoris ætæ
 Briareum Neptunus aquis selegit, et illum
 Cymopolea tuo noctu dedit esse cubili.
 Ast ubi de cœlo Titanas Iuppiter alto
 Expulerat, nuptam duxisti Tartare Terram.
 Iam tumet illa sinus, iam facta puerpera natum
 Dicitur exerte admouisse Typhoea mammae.
 Iam puer ingentes humeros, iam fortia trahat
 Brachia: continuoq; pedes agit ille labori.
 Statq; serax capitum ceruix, uelut arboris ingens
 Innumeros truncus qui spargit ad æra ramos.
 Si numeres, centumq; manent speciemq; draconum
 Ora gerunt, ductis uise æra lambere linguis.
 Acrior ex oculis ardebat flamma, nec unum
 Ille sonum, centum reboabant uocibus ora.
 Quin et murmur erat uarium, mirabile dictu,
 Dixisses exinde deos certissima fari,

Nonnunquam indomitos coram mugire iuuenços
 Nunc catulos latrasse putes, nunc sena draconum
 Gutturā terribiles de montibus edere uoces;
 Perq; cauas ualles, perq; altas murmura colles
 Spargit, et haud una se uoce Typhoea reddit.
 Et iam res eius uoto cessisset, et ipse
 Iura deis daret, et toto regnaret Olympo
 Ni tantum facinus procul aduertisset acuta
 Mente Deūm pater. ingenti namq; ille fragore
 Intonuit, sparsitq; sacros de nubibus ignes:
 Terraq; cum cœlo commota, reseruit equorū
 Fluctibus, Oceanusq; graues exhorruit undas.
 Nunc Ioue, nunc diuis hinc inde ruentibus, orbis
 Intremuit: dubia timuerunt astra ruina.
 Heu heu quanta parens traxit suspiria Tellus.
 Hinc tonitrus fremit, inde grauem dare fulgura lucē
 Visa, nec assiduus cessabant fulmina telis.
 Perq; solum cecidere faces, perq; ardua cœli
 Culmina, nec liquidis sacra flāma pepercerat undas.
 Sensit et ipse minas imi regnator auerni,
 Atq; suis timuit nimium graue manibus Orcum.
 Titanum tum densa cohors sub carcere nigro,
 Saturnum multo circundedit acta fragore.
 Viribus armatur tum Iuppiter, armaq; sumpsit
 Fulgura, non tonitrus desunt, non fulminis ignes.
 Exiliensq; loco, summiq; cacumine cœli,
 Intorsit de nube faces diuina Typhœi

Ora micant, sacrisq; iacent exusta fauillis.
Ingemuit nato Tellus ardente, profundi
Fulmina senserunt montes, multumq; parentis
Iam fuit exustum: ceu plumbum saepe frequentes
Aut ferrum candente fabri fornace minutis
Excidunt frustis, seruenti liquitur igni:
Perq; solum domitum ueluti natat unda metallum.
Iuppiter hinc Stygijs trussisse Typhona cauernis
Dicitur, infames uomit is de gutture uentos.
Non Boream, non ille Notum, Zephyriue tepentis
Flamina, non nigris Argesten spirat ab indis,
Quos diuū genus esse putes. quis commoda narret
Illorum erga homines? mittit quæ flabra Typhoeus,
In mare præcipitant frustra, pontumq; nigrantem,
Turbineq; erumpunt uasto. labat ætheris omnis
Machina, mortales passim euersura labores.
Pulueri densant nymbi, sublataq; uento
Sylvarum sarmenta uolant, perq; æra longum
Errantes qua parte ruant, qua deniq; campos
Tempestate premant, miseri didicere coloni.
Sunt alij freta qui uersant, puppesq; procellis
Inuoluunt, frustra oratis suffragia nauta.
Ast ubi cœlisolum labor est expletus, et ipsi
Titanes pœnas Ioue iam uictore dedere,
Imperium unanimes terræ cœliq; tyranno
(Consilium tellus dedit) ascripsere Tonanti.
Hinc prior it meritos socijs discreuit honores,

Et iam regali stabat sublimis in aula,
 Metida cum primum thalamo vocat, illius uxor
 Esse prius Metis meruit, namq; una decorum
 Atq; boninum coetus est scita reperta per omnis,
 Intumuerè sinus parituram Iuppiter arte,
 Dulcibus et uerbis, uteros exegit ut inter
 Pallada comprimeret, genuit nam Pallada Metis,
 Consilijs illam Coeli Terraeq; sefellit.
 Namq; Ioui amborum nimium sollertia cauit,
 Praeter cum summo neu quis regnaret Olympo.
 Namq; erat in satis, orituram ex Metide doctam
 Pallada, cui patrias uires equare liceret.
 Quin et cum Metis regem diuūmq; hominūq;
 Qui nimis animis elatis foret, edere uellet,
 Egit ut excretam cohiberet Iuppiter aluum.
 Talia namq; Ioui persuasit Terra nepoti.
 Deim Horas Themis ediderat, Iouis altera coniuncta
 Iustitiam, Legemq; bonam, Pacemq; uirentem:
 Quicquid agant homines, tres obseruare putantur.
 Hac quoq; fatales genuit de coniuge Parcas
 Iuppiter haec Clotho, Lachesis fuit altera, sedem
 Atropos extremam tenuit, decus omnibus ingens
 Addiderat pater, et multo donauit honore.
 Namq; mali ius atq; boni dicuntur habere,
 Proq; suo tres cuncta regunt mortalia nutu.
 Tresq; Ioui Charitas praestanti corpore, nata
 Oceano tulit Eurynome, si nomina queris,

Aglaie prior, Euphrosyne, Thalieq; sequuntur.

Ex oculis pulchrum aspiciunt, iucundus ab harum
Sidereis irrorat amor ac more pupillis.

Adde, iurum sœcunda Ceres experta Tonantem,
Persephonem parit. heu Stygio nimis illa tyranno
Dum placet, à cara rapta est (Ioue dante) parente.

Quin & Mnemosynem (comptis erat illa capillis)
Vidit ut, ô dederis mihi tu quoq; pignora, dixit.

Ergo nouem peperit formoso corpore Musas:
Nec uigor his semper, nec delectatio desit.

Latonæ posthac congressas, Apollinis ingens
Progeniuit iubar, & claram uenando Dianam,
Vltima Iuno placet: tædæ placuere sororis.

Hac Lucina oritur, simul & spectabilis Hebe,
Et Mars commotis semper qui fluctuat armis.

At cui cunctarum rerum est concessa potestas,
Pallada sœcundo potuit peperisse cerebro.

Armatas ea sepe acies duosq; tumultus
Excitat, & medios grauis it nec iniqua per hostes.

Quicquid agit, patrium seruat ueneranda decorum.
Sic quoq; nullius commixta libidine Iuno,

Te Vulcane tulit, sed non sine coniugis iræ
Insignemq; deos te reddidit arte per omnes.

Neptuno at Triton, Amphitritiq; procaci
Nascitur: auratas habet ille sub equore sedes,

Atq; unâ matri comes it, regi q; parenti.

Heu grauior nimium Triton deus aurea Marti

Pellit.

Pellito Cytherea Metum, trepidumq; Timorem
 Gignit, uterq; grauis bello pugnantis esse
 Dicitur, et densas pariter turbare phalangas.
 Nec non Harmoniam, gaudet qua coniuge Cadmus,
 Progenuere. Ioui praeconem Maia deorum,
 Mercurium Atlantis peperit. Dionyse crearis
 Tu quoq; sitq; parens Semele, clarissima Cadmi
 Progenies. patrem tibi uendicat illa Tonantem,
 Securum mortis genuit te Liber. at illam
 Mors rapuit. nunc esse deos polus astruit ambos.
 Herculeas posthac Alcmena puerpera uires
 Ediderat, furata tuum Latoa maritum.
 Inclytus Aglaia thalamo Vulcanus adhesit,
 Vnam quae Charitis praestat letatus habere.
 Auricomam summis Ariadnem Bacchus ab astris
 Vidit ut (hanc genuit Minos) pro coniuge sumpsit.
 Hanc quoq; funerea morti, turpiq; senectae
 Iuppiter exemit, medijsq; locauit in astris.
 Herculis at postquam labor et certamina tandem,
 Plurimaq; Argoi cesserunt iussa tyranni,
 At sua formosam connubia uinxerat Heben
 Herculeae uirtutis honos, ea filia magna
 Iunonis, magniq; Iouis, coelestia tectas
 Atriaq; et diuos celebrarunt tecta iugales,
 At Soli genus Oceano quae ducit aquoso,
 Et Circe parit, et regem Perseis Ectam,
 Formosis Idyia gens subit, illa sororem

Perseim uocat, atq; socrum. nam nupsit Ectæ,
 Medeamq; illi genuit. Vos ô, polus omnes
 Quos habet, & sedes gaudet regnare beatas,
 Saluete, tibi Terra parens, tibi dico salutem,
 Et quæcunq; uago dispergeris insula ponto.

Nunc mihi, mortalem si qua est experta maritum;
 Et sement cœleste solo commiscuit imo,
 Dicite, uester erit labor hic quoq; dicite Muse.
 Iasium sœcunda Ceres heroa maritum
 Excipit. hæc ditem dederant connubia Plutum.
 Vrbs fuit Itripolis, pinguis fuit insula Crete,
 Prima puer quibus exoluit cunabula Plutus.
 Fortunate puer pelago terraq; iacere
 Diceris, atq; domos hinc inde locare beatas:
 Quem seu fors hominē, propria seu sponte sequeris,
 Diues erit, largosq; feret te dante maniplos.
 An loquar Harmonien, Cadmo quæ coniuge sœta,
 Inoq; & Semelem peperit? nec deerat Agaue.
 Addidit Autonoe: cuius connubia pulcher
 Legit Aristæus. multis erat ille capillis.
 A' patrijs subis has Thebis Polydore sorores.
 Calliroe, neq; enim te nunc labor Oceanine
 Hic tacet: ingentem subiisse Chrysaora coniunx
 Diceris. hinc cunctis melior mortalibus unus
 Geryones, nostras datus est uenisse sub auras.
 Ah puer Herculeam infœlix extendere famam
 Tu quoq; debebas: nam te abstulit ille tuarum.

Sorte

Sorte bouum: testis tanta est Erythea rapina:
 Indica Tithono posthac Aurora marito,
 Pignora legitimo peperit duo foeta cubili.
 Aethiopum prior egregijs formosus in armis
 Rex Memnon erat. at nati si forte secundi
 Scire quod est nomen cupis, Emathiona uocabant.
 Tum demum Cephalî narratur amoribus usa,
 Quis Phaetonta creat. diuis gratissimus ille,
 Florentes annos uiridemq; etate iuuentam
 Comptus erat: puerum Cypris cum cepit, et illum
 Nocturnum sacras fore demona iussit ad aras.
 Nec tacuisse uacat, sibi quam praeclarius Iason
 Duxerat Aesonides, ea filia Phasidis Aetæ
 Medeam dicunt. sanxere iugalia diui
 Vincula, nec frustra iuuenem certasse tulerunt.
 Namq; graues Pelia pugnas et dura iubente
 Arma obiit, patriam tandem est regressus Iolconis
 Caraq; nec letæ coniunx Medea carinæ
 Desuerat. tædis ortus Medæus ab istis
 Dicitur. hunc Chiron in monte recepit alendum
 Phyllirides: quod certa Iouis sic fata iuebant.
 Grandæuum sunt quæ patrem sibi Nereæ dicant,
 Ut Thetis, et Psamathe. mixta mortalibus ambæ,
 Mortales ex se foetus genuisse putantur.
 Aeace te Phoco Psamathe formosa parentem
 Effecit, Thetis albentes argentea furas
 Pelea magnanimo patrem donauit Achilli.

At Venus Anchise herois supposita cubili,
Aeneam peperit, nemorosa in montibus Ida.
Edidit Agrium Circe, fortemq; Latinum,
Quem nulla quisquam culpa carpendo momordit.
Quis pater ambobus queris? facundus Vlysses.
Omnibus imperio pariter duo iura dedere
Tyrrhenis, longè fines extendere dicti.
Ultima Nausithoum concepit diua Calypso,
Nausinoum q; suo cum iam potiretur Vlysse.
Iamq; ego si qua uiris dea sit mortalibus usa,
Pignoraq; ediderit, uideor satis esse profatus.
Nunc cantate nurus harum, et genus, heroinas
Que Ioue, que summo Musæ gaudetis Olympo:

O' modo tam digno cur me Fortuna sefellit
Codice? materia cur me priuauit honesta?
An quo iam merito uatem fraudaret honores?
Néue suum decus esse suo furiata labori
Ferret, et Ascreæ ea nollet uiuere Musas?
Nos ea Romanis an quòd conuertere uerbis
Noluit? Ah si sic quanti? puto conscia diua es,
Aemula Mombrinium nolis emergere nomen,
Que te causa mouet? sunt que nos multa ualemus
Scribere, sunt studijs accommoda plurima nostris.

THEOGONIAE HESIODI

per Boninum Mombrinium Patricium
Mediolanensem Latine donata.

FINIS

AD

AD LVCAM TERTIVM, PA-
tricioꝝ Brixiaꝝ splendorem, &
Mecœnatem suum,
Pylades.

Tertie, cura poli, Musarum gloria, Luca,
Carmine diuorum suscipe queso genus,
Quod Pylades nuper uictum tibi dedicat uni,
Dum sibi præsidij te satis esse putat.
Nil habuit maius, quo te lux maxima uatum
Munere deuotus posset adire cliens.
Quicquid enim inconstans homini fors addit, & au-
Argenti & rerum, possidet ille nihil. (fert,
Contentus casula, & modici possessor agelli,
Si modò uix tenuis suppetat ore cibus.
Hunc tu iudicio postquam grauiore libellum
Terferis, in populum (si uolet) ire iube.

DEO.

DEORVM GE-
NEALOGIAE, A' BURCARDO
Pylade Brixiano uersibus elegiacis
conscriptae, Liber I.

Armine concipimus geneas cantare
deorum;

Quos pia gentiles turba uocare
solet:

Quoniam quisq; patre, & qua sit
genitrice creatus;

Forsitan & clarum si quid in orbe dedit.

In quibus Aethrae pars est non ultima uatis.

Multa etiam, Siculus quae Diodorus agit:

Quicquid & aggesit quondam Certaldus in animum;

Aut ueteres scriptis nos docuere suis.

Melpomene assistas, turba comitante sororum,

Res & in hoc schedio uestra putatur agi.

Quem primum longæua deum commenta uetustas

Dicitur, huic nomen Gorgonis illa dedit.

Quod neq; fas aperire foret, nec prodere cuiquam,

Hac uenerata suum religionem deum.

Hunc sine principio, nulloq; autore parentem,

Credidit in tenebris degere posse Chai.

Id Chaos (ut perhibent) rudis atq; incondita rerum

Materies, uno corpore iuncta fuit.

Cui neq; quam posset quisquam dignoscere formam,

Nec

Nec nisi pondus iners, et graue, uultus erat.
 Dicitur hanc Deus is sedem tenuisse profundam:
 Hinc factum, ut nulli cognitus illa foret.
 Qui congesta Chao discordia ferre tumultum
 Semina concipiens, intulit hisce manum.
 Litigium eduxit primum: id sine matre profectum,
 Panaq; tum Parcas exilijsse ferunt.
 Prima fuit Clotho, Lachesis subit, Atropos inde:
 Hæ manibus uitam fataq; nostra gerunt.
 Ipse Polum digitis post hæc conclusit in orbem
 Exiguum ductis: sic uaga fama canit.
 Protulit hinc Terram, dictam quoq; nomine Vestæ
 Que Famam, et Noctem, Taygetemq; parit,
 Tartaron, Antæum, numero que pignora quinq;
 Sola creat, nullo semine fulta uiri.
 Tum Terræ iunxisse latus, Pythonaq; magnum,
 Inde Erebum fertur progenuisse Deus.
 Mox Erebum de Nocte ferunt ter pignora septem
 Gignere. primus amor diceris esse puer.
 Gratia dehinc, patiensq; Labor, liuensq; uenenum
 Inuidia, Metus hinc, Frausq; Dolusq; subit:
 Humanisq; tenax nimium quæ mentibus hæret,
 Nonus Egestatem sustinuitq; locus.
 Hinc ea quæ miseros fertur sortita, Famesq;
 Cum Senio, Morbus, deinde Querela uenit.
 Pallorē et Tenebrā ac Somnū Mors atra sequuta est
 Atq; Charon, penē est ultima nata Dies.

Ast oriens Aether conclusit uiscera matris:
 Cui foror est natos proxima nixa duos.
 Hunc primum dixere Iouem monumenta uetusta;
 Hunc Caelum: atq; idem Caelius esse potest.
 Iuppiter e cerebro natam eduxisse Minervam
 Dicitur, et nulla de genitrice, suo.
 Altera nata tulit nomen Proserpina matris,
 Quae (si uera canunt) illius uxor erat,
 Qua Diana simul, Tritopatreus, Ebuleusq;
 Et Dionysus item, profiliere Ioui.
 De Niobe est Apis, Lyfica susceptus at Hercules;
 Hermen Cyllene protulit Arcadica.
 Sunt scita, Sol primus, Liberq; ex ordine primus;
 Pignora de incertis matribus orta deo.
 Idem Epaphum genuit, siue Isis nata Promethci;
 Siue Io hunc tulcrit: pressit utramq; deus.
 Teq; ex Persephone, Liber, dixere secundum
 Mercurium, uates progenuisse pij.
 Primus at ex illo, primaq; Cupido Diana
 Editus est: alijs nixibus Autolius.
 Lychione hunc illi peperit, fuit illa parente
 (Sed nondum uolueri) Dædalione sata.
 Autolius primum non nota e matre Simonem;
 Sisyphon hic, geminos, Autoliamq; tulit.
 Dicitur hac solers quondam prognatus Vlysses;
 Proditor hoc Troiae patre fuisse Simon.
 Ex Epapho Libya est, et coniuge Cassiopæa,

Belus inexplicitis Priscus ab uberibus.
 Ex Belo Danaus, geniti, Aegisthusq; & Agenor:
 Sed quibus, haud clarum, matribus extiterint.
 Quinquaginta ortæ Danao, fera pectora, natæ
 Matribus ambiguïs: quæ necuere uiros.
 Nomen Hypermestra est primæ, Bona dicta secundæ,
 Tertiæq; Amymone: cætera turba latet.
 Prima tamē scelere abstinuit, sponsoq; pepercit:
 Aegisthi reliquæ dissecuere genus.
 Quo pater his factō perituras Iuppiter undas,
 Quas referant humeris, sub Phlegethonte dedit.
 Lynceus Aegistho natus perhibetur, & unā
 Quos decies fratres quinq; fuisse patet.
 Tanta cohors dubium quibus à genitricibus ortæ
 Deq; tot hic nomen Lynceus unus habet.
 Iunctus Hypermestræ magnum produxit Abantem,
 Cuius in Argiuis regna fuere diu.
 Is Proctum, Acrisiumq; è uentribus, Iasiumq;
 Sustulit ignotis: Proctus at ipse Meram.
 Cumq; Mera geminas (si stant audita) sorores:
 Sed non sunt illis nomina certa satis.
 Antiopa has fertur, Sthenoboea, uel Antia nixæ
 Sunt uario uatum pectora iudicio.
 Acrisio Danae genita est: stetit abdita mater,
 E' pluuiō Danae Persea nixa Ioue.
 Iasio Amphion, Thalaon, Atalantaq; nati:
 Hippomanem cursu quam superasse ferunt.

orta tua est Neleu coniunx Amphione Chloris,
 Phlegreusq; fuit de Thalaone puer.
 De Thalaone uiro prodit malefida Eriphyle,
 Sæua thori consors Amphiaræ tui.
 Eurynome huic mater dicta est: sed cætera turba
 Partibus obscuris edita profiliit.
 Quinetiam Eurynome Thalaon tibi gignit Adrastū:
 Argiam hic natas, Deiphilenq; duas.
 Non patuit genitrix. uerum hac tu coniuge Tyden
 Letus es: illa uiro non Polynice minus.
 Tertia sed Beli proles narratur Agenor,
 Septenum tacito uentre parasse genus.
 Europam in Cretam tauro per carula uectam,
 Et quæ Taygetam traxit amore iouem.
 Quamq; canunt factam nato Lacedæmone matrem:
 Sint licet, hunc Semelæ qui tribuisse uelint.
 Hoc Polydorus item natus fluxisse putatur,
 Et Cadmus Phoenix, Labdacus, atq; Cilix.
 Hermione Autonoe Cadmo, Semelenq; et Agauen
 Edidit: inoe filia quarta fuit.
 Datq; Philistenem Phoenix, quo deinde Sychæus:
 Te Phoenix triplici pignore Bele patrem:
 Didone, atq; Anna, diro quoq; Pygmalione.
 Nec satis, hos uteri qui genuere, patent.
 Tresq; Cilix profert obscura coniuge natos,
 Non ullo illustri nomine Lampsacium.
 Pyrrhodem, è silice primus qui excusserit ignem:

Et patrem antiqui Pygmaliona Paphi:
 Quem peperit dilecta prius sibi eburnea uirgo.
 Deq; Papho est Cinyras, matre latente, satus.
 At Cinyras Myrrha, et de Myrrha sumpsit Adonim:
 Sed genitrix Myrrhae nomine nulla datur.
 Labdacus extrema est producta ab Agnore proles:
 Laius huic tacito filius ex utero.
 Laius Oedipodem ex Iocasta coniuge sumpsit:
 Ex matre impurus quatuor Oedipodes:
 Antigonom, Ismenen, Eteoclea cum Polynice,
 Thersandrum Argia de Polynice parit.
 Coelius aetherae sobolis pars altera, bis sex,
 Sed tantum e Vesta pignora sena dedit:
 Tethyn, Opim, Cererem primam, Titana, marisq;
 Rectorem Oceanum, falciferumq; senem.
 Vulcanum primum tulit inde, Iouemq; secundum:
 Sed quo concubitu, non tenuisse licet.
 Mercurius pariente Dei quoq; tertius, illi,
 Si modo uera canunt, magnaq; nata Venus,
 Inuentorq; domus lutea, sine nomine matris.
 Taxis ortus ab hoc, atq; secunda Venus.
 A' uenia deducta Venus, quod ad omnia diua
 (Tullius ut cecinit) prompta uenire solet.
 Hec eadem a spumis olim sibi nomina traxit,
 E' quibus in rauco dicitur orta mari.
 Nam pelagi tumidas cum demisisset in undas,
 Saturnus Caelo membra resecta patri,

Illorum è spumis contractis sanguine fuso,
 Virgo sub æquoreis orta putatur aquis.
 Aphrogenia igitur dicta est hinc, atq; Aphrodite,
 Dorica quòd spumam lingua uocauit ἀφροδύ.
 Et quòd nata sacris primùm est appulsa Cytheris,
 Hoc Cytherea sibi nomen habere solet.
 Quòd Cyprò hinc petijt, sedes ubi plurima diuæ est,
 Huic quoq; cognomen Cyprogenia fuit.
 Natus Eryx, structo Siculorum in uertice templo,
 Fecit ut huic nomen post Erycina foret.
 Sunt qui illam dicant Philomedeæ, testibus orta
 Quòd fuerit, risum uel dea semper amet.
 Te peperisse uolunt matrem hanc formosæ Cupido,
 Qui mentes hominum coelicolùmq; domas.
 Mercurio fulgens peperit Venus Hermaphroditũ,
 Qui mulier, qui uir, neuter ex unus erat.
 Vulcano è primo primus fuit ortus Apollo,
 Quem Iouis alterius nata Minerva creat.
 Prima Ceres Acheronta parit: qui nocte Megeram,
 Tisiphonam, Alectò, tris furias genuit.
 E' terraq; Stygem: parit hæc Cocytum: at ille
 Te Phlegeton: Lethen tu generare soles.
 Vtraq; in obscuro est genitrix. Acheron quoq; nym-
 Turbidus ex Orne, protulit Ascalaphum. (pha
 De Styge te nata natam Victoria. sed te
 Natus Honor sola est, delituitq; pater.
 Se quondam lato Reuerentia iunxit Honori,

Et sacra Maestas protinus orta fuit.
 Titanum è terra his septem promere foetus
 Constat, & Aurora est filia sola tamen.
 Cetera turba mares, Hyperion, & ipse Lycæon,
 Cœus & Astræus, seuus & Iapetus.
 Pallenes, Pallasie, & Typhon, siue Typhœus;
 Quiq; patris nomen non habuere sibi,
 Enceladus, Briareus, Aegeon, Runcus, Aloeus,
 Falciferi ultores, Porphyreonq; dei.
 Quos pater infestos olim sibi Iuppiter igne
 Ad Styga fulmineo trussit ab arce poli.
 Sanguine ab illorum fuso excreuisse uirorum
 Cedibus & uitijis corpora plena serunt.
 A magno exortum memorant Hyperione Solem,
 Et Lunam: obscurus partus uterq; manet:
 Aeonas, Horasq; Chronis: sed Nereæ Soli
 Lampetiam & pariter te Phætusa tulit.
 De Persa Oceani prole est sublataq; Circe,
 Acetêsq; deo qui uehit altus equos.
 Medeam Acetæ coniunx ipsæa tulisse
 Fertur, & Absyrtum, Calciopenq; uiro.
 Vxorem hanc Phryxus, Medeam duxit Iason,
 Quæ fratrem potuit dilacerare suum.
 Sol quoq; Miletum non nota excepit ab aluo,
 Angitiam, Dirce, Pasiphaenq; simul.
 Candida Mileto Cyane est enixa gemellos,
 Bibliida cum Cauno, quos malus ussit amor.

Arcadis at mater de patre Lycaone nata est
 Calisto, arctoi gloria summa poli.
 Hæc uersa est, Helice, Septentrio, uel Cynosura,
 Interdum Phoenix nomine dicta nouo.
 Latonam è Cœo, qua tu susceptus Apollo,
 Asterienq; ferunt matre latente satas.
 Aurora Astræo peperit Titania fratri
 Astræam et uentos, qui freta longa premunt.
 Primus ab exortu consurgit Apecliotēs,
 Quem Subsolanum lingua Latina uocat.
 Huic flat ab occiduo aduersusq; Fauonius orbe,
 Græcula quem Zephyrum dicere turba solet.
 Perfurit arctoo Septentrio missus ab axe:
 Hunc Boream Graiæ constituere notæ.
 Limite quem recto mittit contraria tellus,
 Est Latij Auster, Cecropijsq; Notus.
 Inter eum et primum celer est Vulturū Achæis,
 Ingenti strepitu quod fluat, Eurū erit.
 Personat Argestes contra, nostrōq; uocatus
 Spirat in æquoreas nomine Corus aquas.
 Austrū inter Zephyrumq; frēmēs uenit Africus, aut
 Obuius huic Aquilo turbidus ore furit. (Libs.
 Quem Libs atq; Notus claudunt, ab utroq; uocatur,
 Compositis gemino dogmate nominibus.
 Cæcian opposita dicunt de parte meantem,
 is sibi Romanum non puto nomen habet.
 At quem Vulturū mediū comprehendit, et Auster.

Euroaustum appellant, Euronotumq; simul.
 Tbrascion obijciunt crepitantem à fronte poetæ:
 Fallor, an hæc numero stirps duodena fuit?
 E' Zephyro Balias, Zanthumq; Harpyia Podarge
 Fertur Achilleis nixa tulisse iugis.
 Sed Zethum, & Calaim, Boreæ parit Orithyia:
 ignoto Harpalicen sustulit ille thoro.
 Hesperon ex Asia, atq; Epimethea, teq; Prometheu,
 Atlantem ex Clymene pertulit Iapetus:
 Hesperus Hesperidâs, Aeglen simul atq; Erethusam,
 Tertia quam memorant Hesperethusa fuit.
 Pyrrha patrem nascens Epimethea sola uocauit,
 Cognita Pyrrha satis Deucalione uiro.
 Hesperidum & Pyrrha matres latuere; Prometheus
 Pandoram molli fecit at ipse luto.
 Iside mox factus pater est, & Deucalione,
 Quos tulit obscura de genitrice duos.
 Deucalion Pyrrha genuit de coniuge, uersum
 Psittacon in uolucrum nominis inde sui.
 Hellanumq; Hellas quo dicta est Græciæ tectis
 Sed te Phentrates & Dionyse thoris.
 Ex Atlante fuit tacito de uentre Calypso,
 Sed puer ex Aethra post generatus Hyas.
 Hic uenator erat, quem fulua læna peremittit
 illa diu est Ithacum sed remorata uirum.
 Atlanti coniunx Hyadas quoq; parturit Aethra,
 Quas numero septem fama fuisse refert:

Pyrrho-

Pyrrhodile, Eudora, Ambrosie, Chronis, atq; Thiene,
Polyxo, & Phytomina Græca manent.

Pleione Atlantis femori coniuncta, putata est
Nutrices Bacchi gignere Pleiadas:

Taygetam, Maiam, Steropen, Meropenq; Celeno,
Electram, Alcyonen, sidera facta polo.

Pallene, aut Pallas quintam genuisse Minervam
Diceris: at nenter, qua generata, latet.

Creditur illa tamen patrem occidisse. Typhæus,
Seu Typhon, natos edidit ipse duos:

Aeon, & ignota fuit hic productus ab aluo:
Chedria te mater seu Chimæra tulit.

DEORVM GENEALOGIAE, A²

Pylade versibus conclusæ, Lib. II.

N Vncionis in sobolem laxamus vela secundi,
Cælius ignota est cui genitrice pater.

Partibus huic tribuit varijs annosa vetustas
Sex numero factus protinus, atq; decem.

Hunc Latona patrem Diana & Apolline fecit,
Gratia non una est partaq; ab Autonoe:

Pasithea, Euphrosyne, Aegiale, tres nomine dictas
Amphion, Calais, Zethus ab Antiopa.

Te Sem ele peperit Cadmi stirps cognita Bacche,
Asterie quarto est Hercule facta parens:

Arcade Callisto. Tityum fuisse tulerunt

Hellaron, Orchomeno de genitore satam.

Latonam hic stupro Tityus quum fortè uocasset,

Fixus

Fixus ab Ortygio tartara nigra subit.
 Infelixq; nouem sparsus per iugera terræ
 Pascit in exhausto corpore semper auem.
 Taygetam nato sortam Lacedæmone, magnum
 Dardanon Electra profiliisse canunt.
 Tantalon ignoto regem de uentre Corinthi:
 Bellorum inuentrix teq; Minerva ferox.
 Argeum, Autoum, Nomiumq; ab Apolline tractos
 Fertur Aristæum iungere fama solet.
 Cyrene quos nymphea deo Peneia fudit:
 Si modò non uatum pondere uerba carent.
 Ortus Aristæo tacita est Iolauis ab aluo,
 Antonoæ Actæum præda futura canum.
 Matribus ignotis Lapitham produxit Apollo,
 Quo Lapithas dictos turba diserta putat:
 Euryomen simul Adraasti Eurydicesq; parentem,
 Et populi Aethiopes quo Garamanta sati.
 Edidit & Psychen placida deus Endelechia,
 Insignemq; modis Orphea Calliope.
 Lychione edoctum citharaq; Philemona clarum:
 Inde Arabem nactus de Babylone fuit.
 E' nata Laucis, Sucronis coniuge, Branchum:
 Psammathiaq; tui prole Crotope, Linum.
 Huic Mopsus Manto peperit, uel dulcis Hymante:
 Tuq; Philistenem Cantio leta uirum,
 Hoc quoq; tu Aescclapi, nympheaq; Coronide sumptus,
 Hippolyto uita qui redempte peris.

Tecq; Machaon habet genitorem, Asclepius illum:

Hic tamen ambiguo prodit, & ille thoro.

Dictus ab Argiuis radios quòd iactet, Apollo:

Si modò nil ficti dogma Platonis habet.

Chrysippus, quia non multi, uerùm unicus ille est,

Censuit id quondam nominis esse deo:

Cuius in assensum prisca uenère Latini,

Qui solem, cui par non fuit ore, uocant.

Speusippus dictum multis à uiribus ignis,

Flammifero gradiens quem uelit axe, putat,

Ex alijs atq; ex alijs quòd flexibus orbis

Assurgens ortus proferat ille suos.

Protulerat doctus magno à Zenone Cleanthes,

Se nondum passus diriguisse fame.

At tu Cornifici, quoniam referatur ad ortus

Orbem inter mundi, nomen habere canis.

Quòd perimat dixère alij atq; animantia tollat,

Corrupto quotiens aere pestis adest.

Vnde illum gestare arcus, & tela sinistra,

Quæ iaciat, morbos quum ferit ore, ferunt.

At quia tergemina est ipsius gratia dextra,

Hunc medicæq; putant arte ualere deum:

Quum Solis calor ipse omnes depellere morbos,

Temperie soleat concomitante sua.

Sunt qui illum tanquam pellentem corpore tristes

Languores, dictum sæpe referre uellint.

Hinc & Alexicaco, nobis uaga fama uetustos

Rettulit

Rettulit hunc solitos dicere Cercopidae.
 Læmion hinc Lindi finita peste uocatum,
 Hunc etiam summo prorsus honore colunt.
 Virgoq; Vestalis sacris huic ritè peractis,
 Et medice, et Pæan dicere Apollo solet:
 Hunc Pæana tulit sedatis Græcia morbis,
 Vel quia dispergens noxia tela ferit:
 Antè quibus magnum telis Pythona peremit,
 Dum puer in cunis ipse sororq; iacet.
 Quo quia perpetuis celebratus laudibus ille est,
 Dum Pæan toto uictor in orbe sonat:
 Hinc factum, ut Pæan Phœbi pro laude feratur,
 Et quæ est alijs sepe relata deis.
 Pythius hinc etiam dictus Pythone perempto,
 Vel quia putrescant foeda calore dei.
 Delius et fertur, claro quod lumine monstrat
 Cuncta: uel in Delo est hunc quia nixa parens.
 Cynthius et Cyntho, Deli qui sidera monte
 Pulsat, et ipsius condita templa gerit:
 Ortygius, quoniam Delos sibi nomina multa
 Sumpsit: et Ortygiam, Pyrpileamq; uocant,
 Asteriam, Lagiam, Mydiam, Cerrham, atq; Cynethū,
 Quin illi interdum Cynthia suggeritur.
 Fama coturnicis tamen hanc de nomine dictam,
 Ortygiam, est ortyx quæ uocitata, refert.
 Nam Iouis Asterie quum uim fugitaret, in illam
 Versa prius fuerat, quàm scopulosa foret.

Inde autem quum formam aquilæ sumpisset, eandem
Vrgeretq; deus: saxea facta fuit.

Et latuisse diu saxo mutata sub undis
Creditur, inuita ne potiretur amans.

Sed tandem precibus Latonæ adiuta sororis,
Permissa est undis exeruisse caput.

Vnde putant Delon posthac cognomine dictam,
Que sese ostendit quum latuisset aquis.

Hinc ergo Ortygia, Asteric est hinc insula primum
Dicta, tot ex illo prædita nominibus.

Latonamq; Iouis plenam, Pythonis acerbis
Exagitata diu quum foret illa minis,

Excepit miserata soror: tulit illa gemellos,
Et Phœbum et Phœben, iussa quiete frui.

A specie Phœbum, multoq; nitore, uocarunt,
Splendidus et pura sit quia luce Deus.

Est Clarius dictus, Clario Colophonis ab urbe,
Qua solitum multo constat honore coli.

Tum Nomius, non ille greges quod pauerit olim:
Sed quod quæ Tellus omnia pascat agit.

Et Lycius, quoniā Lycus est quoq; dictus ab Argis:
Nam similis multum creditur esse lupo.

Vtq; armenta lupi rapiunt, sic humida quæq;
Attrahit, et radijs surripit ille solo:

Siue quod albescant ortum post omnia solis,
A luce exceptum nomen id esse uolunt.

Thymbræū appellat, pluuios quod is excitet imbres,
Quod

Quod tamen à Tymbra maxima turba refert.
 Hæc herba est Latij populis Satureia dicta,
 Forsan & Origanum quam uocitare solent:
 Hac ager Iliacis testis uicinus abundat,
 Inde ibi Tymbræo sunt sacra templa deo.
 Grynæum nemus est, dedit urbs cui Grynîa nomen;
 Quæ sedet Actolis Ionijq; locis.
 Id tibi Phœbe sacrum, Grynæus & inde uocaris:
 At Myrbinus, Myrhina te quod in urbe colunt.
 Phocidis à Cyrra pariter Cyrrhæus Apollo.
 A' Patariis Lyciæ, sed Pataræus adest:
 Huic in utroq; loco quoniam tribuantur honores,
 Dictus ab aurata Chrysocomusq; coma.
 Cecropis in uicis quia sit celebratus, Agyieus,
 Nomine quo uicos Attica terra uocat.
 Sminthius à templo, quod quondam Teucrus in oris
 Troijugenum fertur constituisse deo,
 Postquam terrigenas serrato prælia uidit
 Edere, & in clypeos loræq; dente sibi.
 Quos quoniam Sminthas appellat Gnosia tellus,
 Sminthion hinc Phœbum, Sminthia tēpla uocant.
 Quodq; arcus speciem argenti diffundit in altum,
 Exeritur quotiens, Argyrotoxis erit.
 Quotidie uerò quoniam renouatur, & ipse
 Gignitur, ac gignit splēdidus ore micans,
 Argēten Dorēs simul, & dixere Phæneta.
 Loxian obliquus circulus esse facit.

Vlion inde, salus quoniam tribuatur ab ipso,
Meonius uates protulit ore graui.
Est Libycis saluis dictusq; Libyſinus olim,
Qua sua Trinacrius terga Pachynus habet.
Tum soror est Phœbi uario quoq; nomine culta,
Quòd fuerit nobis parua referre mora.
Diana est, quòd nocte diem quasi conficit, aut quòd
Tempus eam duplex noxq; diesq; uidet.
Quòd uiuet, est iuno, Lucinaq; prodere luci
Quòd soleat partus mensibus illa suis:
Aut oculis luci; fauens, uel forsan ab illo
Qui sacer huic fuerat lucus in Exquilij.
Dogmate quinetiam dicta Ilithyia Pelasgo,
Hanc quia placaret foemina parturiens.
Artemis hac eadem, ceu quæ fecet æra magnum,
Fertur ab his quibus est Atticus ore lepos.
Quòd triuijs præerat, Triuiam causantur: ob idq;
Tris facies reddunt, ora;q; terna deæ.
Sed lunam idcirco, noctu quòd luceat una,
A radijs uel quòd lumina solis habet.
Persephone est Græcis, atq; hinc Proserpina nobis,
Vel ceu proserpens credita utrinq; gradi.
Dictynnam à capto summersæ retibus olim
Corpore Minois uim fugientis agunt.
Vnde etiam montem, quo templa fuere Diane
Condita, Dictynnum Cretica terra uocat.
Nota quòd inde Delo est eum Phæbo Delia fratre

Dicitur at Phœbe, pura quod ore nitet:
 Quod centena deam placaret uictima, uel quod
 Centum errare annos non tumultata daret,
 A' Græcis Hecate est: Pergæaq; ab urbe uocata
 Pamphiliæ, Perga qua sibi sana tenet.
 Bis septem Amphion Niobe temeraria coniunx
 Fœta tibi est, arcu quos dat Apollo neci.
 Semarcũ, Epinitũ, Archemorũ, Antegorũq; uocarũt,
 Phædimon, & Syphon, Tantalos atq; mares.
 Quatuor ast alij mutarunt nomina primis,
 Te quibus Alphenor supposuisse uolunt.
 Et simul Ismenum, Damasitona, & illioneum:
 Sed maribus numero est sumpta puella pari:
 Nerea, Pelopia, Cleodoxe, Chloris, Ogune,
 Cum Pythia, extrema est Astycratia soror.
 Pulchra Itylum Zeto atq; Thyim produxit Aedon,
 Mortua quæ de te Cardue nomen habet.
 Enixa è Baccho Venus est Hymeneæ. Thyoneus,
 Est etiam Bacchi, matre latente, genus.
 Fertur & è Baccho peperisse Ariadna Thoantem,
 Qui tulit obscuris nixibus Hypsipylem.
 At Bacten Bacchum, & Graij dixere Bacten,
 Clamorem βακτε quod sua lingua notet.
 Nam madidi uino magnos efferre tumultus,
 Bacchantesq; solent sæpe uocare deum.
 Bassarea appellant, quoniam sit bassara uestis
 Baccharum, ad summos usq; remissa pedes:

Lydia quam mittit. locus est nam Bassara, uestes

Qua similes fiunt Lydia terra tuis.

A' strepitu Bromius, quod uociferetur Iacchus:

Quod curis soluat corda, Lyæus erit.

Nec minus Alysius, Latio seu nomine Liber:

Quod pius est, Eleus dicitur esse pater.

Hunc utero (ut fama est) Semeles à fulmine tacta;

Iuppiter excepit, supposuitq; sibi.

Hinc lateri insutus quia sit Iouis, Eraphioten:

Nam suere est *ῥάπτης*, lingua Pelasga refert.

Quodq; Iouem pupugit, Dionysius: ostia lucis

Quod bis adit, nomen huic Dithyrambus adest:

Seu quod ad os iterum quæ sunt admissa, redire

Cogit, et artani non tenet ille fidem.

Quodq; duas matres est uisus habere, Bimater

Dicitur: huic Semele, Iuppiter inde fuit.

Nyctilium perhibent, noctu quia membra resoluat;

Vel quod nocturno tempore sacra seruat.

Nyseus fuerit, quia sit quoq; pungo *νύσσω*,

Vrbs illum Aegypti uel quia Nysa colit:

Qua primum hunc referunt uinum ostendisse, uel illa

Nysa Helicon pagus qua patet ara tuus.

At quia grassentur bacchantum membra, Thyoneus

Extiterit: ferri est impete nanq; *θύων*.

Menalius, quod turba furat: uel ab Arcade monte;

Annua quo soliti condere sacra deo.

Dictus ab elatis bacchantum uocibus Euan,

Aut Euan Bacchum Phryx quia sermo uocet.
 Quòd madidos faciat, quòd uino corpus inundet,
 Dorica Bryseum dogmata sepe canunt:
 Aut quia Bryseæ celebretur in urbe Laconis
 Præcipuo cultu, nomen ab urbe gerit.
 Eæchion à precibus, quòd uota præcesq; litantum
 Susciperet, dictum nuncia fama tulit.
 Euhyon à magno cœli rectore uocatum,
 Id sonat in Latij filius euge bonus.
 Namq; giganteo tremarent quum numina bello,
 Iamq; polum manibus turba teneret atrox:
 Primus ibi indutus Bacchus noua membra leonis
 Horrendum subita morte giganta premit.
 Quo pater exultans tunc Iuppiter, Euhye dixit,
 Ingenti fassus pectore leticiam.
 Montibus in summis quoniam sit cultus, Oreus
 Fertur ab Arcadiæ monte, Lyceus erit.
 Lenæus, seu Lenobates, à uase feretur,
 Quo calcata fluens eijcit uua merum.
 Quodq; ignem inducat neruis, pariatq; calorem,
 Sæpius ignigenam lingua Latina uocat.
 Herculis est quarti Carthago filia dicta,
 Huncq; colunt Tyrij, foetaq; nulla patet.
 Arcadis Ionijs nympha est stirps orta Selene,
 Nomina quem perhibent exhibuisse freto.
 Huius at Euandri mater Nicostrata proles,
 Fertur ab ignotis edita uisceribus.

Sed Iouis è nato Lacedæmone prodit Amyclæ:

Argulus hoc illo est, Oebalus atq; patre.

Oebalus Oebaliꝝ quo sunt à rege uocati,

Icarus & Leda Tyndarus unde sati.

Icarus Erigonem tulit, & te Penelopea,

Iphthimâq; Eumelo confociata uiro.

Deq; tot à magno quondam Lacedæmone ductis,

Nullius genitrix cognita uera fuit.

Dardanus Electræ stirps & Iouis alma secundi,

Dardana quo tellus nomina gensq; trahit,

Gignit Erichthonium. nixa hunc Candavia partu

Dicitur, & coniunx illius atq; soror.

Troius hoc genitus, seu Tros: quo Troia uocata est,

Quæ regio fuerat Dardana dicta prius.

Trosq; ilum, ilionemue, altam qui condidit urbem

ilium, & Assaracum, cum Ganymede tulit.

Ex illo ductum sed Laomedonta fatentur,

Hercule periurus qui domitore perit.

Quo simul Hesiona est Telamone puerpera facta,

Et Teucris genitrix, Antigoneq; sata.

Tithonus, Lampus, Clytionq; Hicetaon, & ipse

Rex Priamus, iuncto Bucolione simul:

Matribus incertis ingens quæ proclita turba,

Tithono Aurora est Memnona foeta suum.

Nymphaq; Auaruarea Esipium, Pidasumq; tulisse

De magno fertur Bucolione duos.

At Priamus quondam Troiæ rex inclutus, amplam

Progeniem uarijs partibus extulerat.
 Hoc primum atq; Hecuba de cōiuge prodijt Hector,
 Theſſaliciſ circum Pergama tractus equis.
 Cui puer Aſtynax, genitor quem ſepe Camandrum
 Dixerat, uxore eſt ſumptus ab Andromacha.
 Ex Hecuba Paris eſt Priamo ſatus, atq; Polites,
 Oenone Paridi Nymphaq; nixa duos:
 Daphnim, & Idaeum tacita de matre Polites
 Dat Priamum, Aſcanio qui comes ire tulit.
 Phorbantem genuit Priamoq; Epiteſia mater,
 Obſcuro Phorbas illionea toro.
 Denaq; progenies Hecubae parientis ab alio
 Exilijt, Priamum quam genuiſſe putant:
 Ilione, Thracum regi quae contigit uxor,
 Caſſandra & uates ſponſa Choroebae tibi:
 Aeneaeq; ſequens ueſtigia rapta Creuſa,
 Dum patrem & patrios ſuſtinet ille deos.
 Laodice Thracis coniunx Helicaonis: & te,
 Thrax cui rex auro dat Polydore necem.
 Deiphobe inſidijs Helenaq; uxoris adempte,
 Et qui Pelidae Troile ab enſe cadis.
 His Helenum uatem, atq; Epiri regna tenentem
 Addimus, Aeneas unde futura capit.
 Quaeq; patris tumulto eſt maſſata Polyxena Pyrrhoe
 Antiphus Atrida ceſus ab hoſte ſubit.
 Teſtorium Priamo parit inde Perhibia regi,
 Atq; Iphatē, Antilochi qui cecidēre manu.

Sustulit è nymp̃ha Teucrum simul Antiodona
 Vnguibus hic ur̃si dilaceratus obit.
 Laothoe senis Althai pariente Lycaon,
 Alter & es Priamo dein Polydore satus.
 Te quoq; Castimira genitum, à Teucroq; peremptū
 Gorgition, Priami seminis esse serunt.
 Cui fuit & mater, siue uxor Arisba, Thymetis,
 Sumendi beu Graij iam malè suāfor equi.
 Huic & Alixirhoe peperit te nata Dimantis
 Aesace: de ignotis cetera sumpta cohors.
 Hippothous, Pāmō simul, Antiphonusq; & Agaus,
 Inde Agathon, Mestor, Dicomoonq; notbus:
 Quem pugnans Ithacus ferro confecit Vlysses,
 Isus & Atrida percutiente cadens.
 Quos Diomedis item uirtus subduxit, Echemon
 Et Cromenon, paribus dum ueherentur equis.
 Patrocli & saxo Cebrion prostratus ab ictu,
 Laocoonq; sacer maxime Phœbe tibi.
 Mentoridæ coniunx, Polypi quoq; Medisicastis,
 Chaon & unde Heleni nomina terra tenet.
 Et tua Polydamas coniunx formosa Lycaste,
 Aiatisq; necat quem Doridona mœnus.
 Assaracus Trois generosi tertia proles
 Dat Capyn, Anchises editus ipse Capy.
 Non patuere tori. Acneam Simoentis ad undam
 E magno Anchisa protulit alma Venus.
 Anchisen formosa patrem genitrice latente,

Nupta tibi Alcathaon Hippodamia refert,
 Ascanium Aeneæ coniunx enixa Creusa:
 Iulius Ascanio, Romaq; progeniti.
 Syluius à Syluis, casu quibus ortus, habetur:
 E' Romaq; urbem nomen habere putant.
 Mater in obscuro est, qua sit conceptus uterq;
 Syluius Aeneæ posthumus ortus item.
 Hunc patre defuncto, in Syluis Lauinia coniunx
 Edidit, hinc dicta est Syluia posteritas.
 Ex illo Aeneas alter satus, inde Latinus:
 Filius hoc Alba est, hinc generatus Athis.
 Ortus Athi Capys, in Capuam quo decidit urbem
 Nomen: ab hoc genitum Capeton esse uolunt.
 Inde refers Tyberine genus, quo uortice merso
 Albula mutato nomine dicta fuit.
 Agrippam tamen ante seris. Remulus sit ab illo,
 Qui Iouis ætherei fulmine tactus obit.
 Iulius hoc, à quo gens Iulia creditur orta:
 Hoc quoq; Auentinum patre fuisse patet,
 Ille Procam, atq; hic te genuisse putatur Amuli,
 Teq; simul Numitor, pignora seuæ duo.
 Dat Numitor Lausum, patrui quem dextra peremit;
 De patre Lausæ tuo est ilia nata Rhea.
 Omnibus his certas nulli tribuere parentes:
 Marte Rheaq; sati Romulus atq; Rhemus.

DEORVM GENEALOGIAE, A.
 Pylade uersibus conclusæ, Li-
 ber tertius,

O Ceanus Vesta & Cœlo genitore creatus,
 Plurima, sed uaria pignora matre dedit.
 Pleionem, quam duxit Atlas: Phactontaq; nixam
 Te Clymene & Circen, te quoq; Persa feram.
 Hinc Aethram, Atlantis quæ dicta est altera coniunx
 Et quæ Vulcanum nutrit Eurynomen.
 Corusicen, Pallus qua inuentrix nata quadrigæ est:
 Et quæ Chironem Phyllira protulerit.
 Tum Solem, quo mel quoq; est medicina reperta,
 Nec satis, hos uteri qui genuere, patent.
 At Dorin Oceano Thetis est, & Protea, sœta:
 Et Tritona, genus qui tenet ambiguum.
 Neptuno fertur nam diua Salacia coniunx
 Mensibus expletis hunc peperisse deo.
 Sustulit Idotheam Proteus, nigramq; Melantho,
 Neptuno oppressam: mater utriq; latet.
 E' Terra pater Oceanus bis flumina sena
 Prodidit: hæc uario fluctibus orbe ruunt.
 Thessalia exoritur Peneus, amœnaq; Tempe
 Alluit, & Macedum littora pulsat aquis.
 Hic Daphnen Phœbo dilectam protulit olim,
 Quæ fugiens lauri cortice tecta fuit.
 Te quoq; Aristæi Cyrene cognita mater,

Quem cum melle oleum prædocuisse uolunt.
 Currit ab Aonijs Epidamnum Asopus ab alto,
 Fulmine iam tactus, dum mouet arma Ioui.
 Ipsa qui genuit, comitatum Eteoclea bello:
 Nomen, & Aeginan, insula cuius habet.
 Apenninigenam, Thuscusq; Vmbrosq; secantem
 Rhoma capit Tyberim, dum freta longa petit.
 Ocnus ab hoc genitus proles fuit inchyta, Manto
 Tiresiae uatis filia quem peperit.
 Impiger Aoniam Cephissus fluctibus ambit,
 Cui latus implicuit candida Lyriope.
 Narcissumq; tulit: qui dum se cernit in undis,
 Dicitur in florem uersus amore sui.
 E' Pindo tellus Acheloum Thessala monte
 Excipit, Aetoli est terminus ille soli.
 Atq; uno tantum perfertur in æquora cornu
 Herculeæ reliquum diminuere manus.
 Sirenas genuit (si uera est fama) puellas:
 Terpsichore has peperit, Musæue Calliope.
 Leucosiam, Lygiam, Pishoen carmina dicunt:
 Quarta tribus iuncta est Parthenopea soror.
 Vrbs noua Parthenope cuius de nomine dicta est,
 Hac quoniam moriens urbe sepulta fuit.
 Irrigat Argolicos Inachus delapsus Achæis,
 Cui stirps incerta est trina parente data.
 In prima fuit, quam Iuppiter arserat, antè
 Quam data Iunoni munere uacca foret:

Altera

Altera Phaegeus, superis quem prima sacella,
 Cumq; annis menses instituisse ferunt.
 His subit, Argiuum tenuit qui regna, Phoroneus
 Quo satus Aegialeus dicitur, et Niobe.
 Crimnisus Siculas fluuius perlabitur oras,
 Sargesta hunc nato fecit Aceste patrem.
 Hanc tulit Hippotes Troiani sanguinis unus,
 Oppressit fluuius, dum canis ora gerit.
 Flumina Thessalico ducit Sperchius ab orbe:
 Pegaseumq; sinum, Thermopylasq; premens,
 Pellicis huic genuit Polydoris Mnesthea, qui se
 Pelide socium Pergama ad alta dedit.
 Appameam Maeander habet, Phrygiassq; Celenas,
 Inq; suos ortus uersus et ora rigat.
 Alluit Ioniam, Carasq; urbemq; Prienem,
 Miletumq; acto diuidit ille sinu.
 Biblidis et Cauni Cyanen genuisse parentem
 Hunc fama est, dubium de genitrice tamen.
 Paphlagonum campos rutilantibus Axiis undis
 Spargit, et elatis fontibus arua tegit.
 Maxima Acheffameni quae nata Perhibia dicta est,
 Illius amplexum sustinuisse ferunt,
 Sub decimumq; fuit mensem Pelagonius ortus,
 Qui tulit Asteropum: nec torus unde, patet.
 Hellidis Alpheus claro de fonte putatur
 Editus, Arcadico flumina ferre solo.
 Qui terras subter, pelagiq; abstrusa profundi
 Labitur,

Labitur, & Siculo tollit in orbe caput.
Alpheo Orsilochus satus est, illoq; Diocles:
Hoc pariter Criton, alter & Orsilochus,
ignotis uenere toris: hos fama gemellos
Ad Troiam Aeneae procubuisse manu.
Nilus ab Aegypto Aethiopum determinat oram,
Omnia foecundans quae madefecit aquis.
Incerti est ortus, fluuiorum creditus ingens,
Et quinum incerta matre tulisse genus.
Herculis hic nomen sibi possidet, illa Minerae:
Hic Dionysus erit, Mercuriusq; subit.
Mercurius, nobis qui fertur in ordine quartus:
Pluribus hic Hermes, sed trimegistus adest.
Hic genuit Daphnin, syluis qui pastor in altis
Primus, & egregio frontis honore fuit.
Mercurium pariter quintum, cui Mercuriorum
Cunctorum ascribi plurima gesta uolunt.
Editus hoc Norax quem protulit Oschyra nymphe,
E' Pirenei semine progenita.
Vulcanum quintam sobolem tibi Nile dederunt:
Hunc Apin Aegyptus, quo duce gaudet, ait.
Is tulit Aethiopem, populi quo autore feruntur:
Quum primum Aetlantes, etherijq; forent.
Solem etiam genuit, quo Lampetusa parente,
Et Phætusa fuit, Lampetieq; sata.
Tu n' Phaeton, Clymene peperit quæ cādida nymphe,
Heu patrij currus qui malè rexit equos.

E' Phae-

E' Phaetonte Lygur, non certa nascitur aluo,
 Quo Lygures populos nomen habere putant.
 Ascreus, fluuios Tethy genitrice profectos.
 Oceano, uates, & genitore canit.
 In quibus Eridanus grandis memoratur, & Ister,
 Strymon, & Alpheus, Nilus & Heptaporus:
 Meander, Rhesus, Mysoq; sub orbe Caycus,
 Ideo Rhodius uertice ad ima cadens.
 Colchorum Phasis, Lydorum turbidus auro
 Hermus, & in Phrygijs quem Simoenta uocant.
 Argento similes qui fert Acrionis undas,
 Nesus item, pronis inde Liachmon aquis:
 Acippus, Ladon, Grenicon, Partheniusq;
 Peneum his addit, Sangariumq; duos.
 Euenum, Ardiscum pariter, diuumq; Scamandrum
 Seq; alios uates scribere posse negat.
 Enixa Oceano Tethys quoq; Nerea magna,
 Qui tulit e Dori coniuge Nereidas.
 Illa quidem soror & coniux, ut iuno Tonanti,
 Nereos est olim dicta fuisse dei.
 Nereides uarijs traxerunt nomina rebus,
 Ingenio, uictu, corpore, uentre, locis.
 Dictaq; prima Thetys, Pelidae mater Achilles:
 Proxima Cymodoce fluctibus una quies.
 Cymothoe, Spio, Glaucē, Neseo, Phæruſa,
 Amphithoe, Clio, Dynameneq; potens.
 Philodocē, Euarne, Proto, Xantho, Galatea

Alba comas, Drymo quercubus aësimilis.
 Actæa, Amphinome, Autonoe, & formosa Menippe;
 Inde Ephyre, & Melite dulcius ore canens.
 Apseudes, Panope, Nemertes, Callianira,
 Opis, Dexamine, Deiopea subit.
 Has Hiera, atq; Arethusa, Lycorias, Orithyia,
 Cum Cymene, & Doto, Callianassa premunt.
 Eucrate insequitur, Neso, Cymoq; Saoq;
 Atq; Eudora nitens, Mœra, Thalia, Thoe.
 Pasithea, & niueis post has Eunica lacertis,
 Eulimene, & curis Protomedea frequens.
 Hinc Amphitrite, & pacata mente Galene,
 Multorumq; Erato pignus amoris habens.
 Hippothoe, Hipponoe, Euagore, & tu Pontoporea;
 Eione, & risu prædita Glauconome.
 Laomedea sagax, Halimedaq; cura profundi,
 Legibus à multis dictaq; Pollynome.
 Liagore, Eupompe, Psamathe, Pronœa, Themistè
 Aeterni referens pectora iusta patris.
 Cydippe, & florens Ianira, & Doris, Agaue,
 Mox Halia, & roseis compta Ianassa genis.
 Tum quæ stagna colit Limnoria, blanda Lygea
 Additur, extremo es tuq; Amathyia loco.
 Insuper Oceanum Hesiodus, cum coniuge Tethy;
 Multiplices nymphas progenuisse refert.
 Quas numero ter mille canit, pressasq; paludes,
 Atq; solum uarijs incoluisse locis.

Ante omnes Pytho, Vranicq; simillima diuis,

Incedunt, Prymno tertia iura tenet.

Admete hinc, Clymene, Electre, & formosa Rhodca,

Callirhoe, Zeuxo, sedula deinde Thoe.

Melobosis, Pluto, Polydoraq; Pasithoeq;

Plexaure, atq; Asie, tuq; Petrea subis.

Xantha, Galaxaure, simul Europea, Telesto,

Cumq; Hippo, adiuncta est his Ianira proca;

Eurynome, & pulchrum pectus sortita Dione,

Flauaq; Cerceis, & moderata Tyche,

Idya, Eudore, Perseis, Acasta, Menestho:

Quae secum Amphirhoen, Ocyrhoenq; trahit.

Styx, & Lanthia uenit, Clytie, dulcisq; Calypso:

Nec non Chreseis, pulchraq; Doris adest.

Cetera quis poterit comprehendere nomina uersa,

Sedibus, ore, cibus (ficta) uel officijs?

Vltima Saturnus Caeli Vestaq; propago,

Dena quidem, at septem pignora sumpsit Opi.

Plutonem infernum, qui te Reuerentia natam

Dicitur ignoto progenuisse toro.

Glaucam etiam tulit, & Vestam, Cereremq; secunda

Persephones matrem, falcifer ille senex.

Vos quoq; Neptunc, & Iuno, & qui Iuppiter olim

Dictus es à primo tertius esse Ioue.

Tum Cronin, à nostris qui Serpentarius esse

Constet, & obscura sit genitrice satus.

Phyllira teq; seni Chiron praeceptor Achillis

Extra

Extulit, unde uocant te quoq; Phyllirident.
 Chironi Ocyrhoen rapidis (sic jama) Cayci
 Fluminis in ripis filia nympa parit.
 Ausoniae regem Picum Saturnus. at ille
 Et Sentam, Faunam te quoq; Faune tulit.
 Eurymedon Fauno Eurymedonte Perhibia regis
 Phaeacum genitrix edita Nausithoi,
 E' Fauno Satyros, Panes, Faunosq; creatos,
 Syluanosq; uolunt, nullaq; mater adest.
 Acis & ex illo, nympa q; Simethide cretus,
 Saepe suo fouit quem Galatea sinu.
 Nympa quoq; e' Fauno est enixa Marica Latinum,
 Praeneste hinc, cuius urbs sibi nomen habet.
 Hinc etiam Aeneae coniunx Launmia nata est,
 Nondum auis: hanc uxor gignit Amata uiro.
 Ecce pater Neptunus adest, longa agmina secum
 Natorum uarijs matribus orta ferens.
 Ex Helope est Dorus, parit Euryma Telemon, unde
 Eurymedes dictus uatibus ille fuit.
 Ex Amphitrite Steropen, Brontem atq; Pyragmon,
 Busirimq; Epaphi sustulit ex Libya.
 Alcyone Hircaum, Phorcum pariente Thoossa,
 Qui maris e' monstro Gorgonas exhibuit.
 Euryalen, Sthenno, plenamq; decore Medusam,
 Gorgonibus frater tuq; Bathylle uenis.
 Scylla quoq; e' Phorco genita, & Critheide nympae
 Et cui certa datur nulla, Thoossa, parens.
 E' terra

E' terra Harpyias gignis Neptune, Podargen,
 Ocypetenq; duas nomine fama refert.
 Has præter geminas iunxere Celeno, & Ahello:
 Sic numero harpyias quattuor esse patet.
 Quas tamē Electra quidā & Thaumante profectas,
 (Vt sunt diuersa pectora mente) uolunt.
 Nycteus ē pelagiq; deo satus, atq; Celeno:
 Qui sibi Nyctimenen, Antiopanq; tulit.
 Mater Amalthea est natarum dicta duarum,
 Nympha sub Idaeis cognita littoribus.
 Neptunum alatus patrem genitricē Medusa
 Pegasus, haud dubia uoce refert: solet.
 Hunc etiā memorāt genitorē, Othius atq; Ephialtes:
 Vxor Aloeos hos Iphimedia parit.
 Te quoq; de nata Phorci Polypheme Thoassa,
 Sub liquido equoreus protulit orbe senex.
 Incerta genitricē Taram qui condidit urbem,
 Unde Tarentini littora nota sinus.
 Sicaniū incerta, de quo Sicania: dicta
 Collibus à ternis Trimacris ora prius.
 Incertis Siculum, Sicule quem nomina terræ:
 Aonaq; Aonie quem tribuisse uolunt.
 Bergion Albionem, Actorium, Meliona, Pelasgum,
 Chrysaorem dubijs edidit inde toris.
 Et Cygnum, ad Troiam qui impar congressus Achilli
 Occidit, eq; suo corpore fecit auem.
 Mesapum pariter, nates quo auctore putatur

Ennius à proavis continuasse genus.
 Addidit Onchestum, qui mœnia condidit urbis,
 Quam de se Onchestam dicier instituit.
 Hoc Megareus, illo Hippomanes genitore creatus:
 Cui cessit cursu uirgo Atalanta pedum.
 Ortus Amymone est Danaï Neptunia proles
 Nauplius: auditis si modò danda fides.
 Hic natum obscura Palamedem excepit ab alio,
 Insidijs Ithaci quem mala saxa premunt.
 Mox Amycum nympha ex Melite Neptune tulisti:
 Is Buthen uterum sana sed occuluit.
 E' Buthe generatus Erix, magnaq; Dione:
 Cuius & à templo dicta Erycina fuit.
 Aegæum maris inde pater, qui rexit Athenas,
 Sed tacito fertur progenuisse toro.
 Huic Medum Medea parit, quo Media dicta est:
 Quæ tristes succos edere terra solet.
 Huic Aethra eximium bello factisq; superbum
 Thesea, qui è Phædra sustulit Antigonum:
 Deseruitq; suam qui Phyllida, Demophoontem,
 Illo quæ potuit non redeunte mori. (gnit,
 Hippolytum Hippolyta Theseus quoq; Amazone gi-
 Quem trepidi phoca dilacerastis equi:
 Virbion hinc dictum quoniam reuocatus ab umbris
 Arte Machaonia, bis uir in urbe fuit.
 Virbius huic etiam quem mater Aricia sylvæ
 Extulerit, fertur deinde fuisse puer.

Hinc

Hinc tibi Naufithoum Neptune Peribibia fudit,
Illo Rixinorq; Alcinousq; sati.

Rixinorq; Aretem genuit, latuere parentes.

Ex Areta Alcinous Laodamanta ferit.

Choniū, atq; Halik, & madidū quæ excepit Vlyſſem
Nauficaam, & patrios uexit ad uſq; lares.

E' nymphæ Peliam Tyro Neptunus, & altam

Nelea qui ſtruxit, protulit inde, Pylon.

Patricidarum, dubia genitrice ſororum

Et tuus eſt Pelias dictus Acaſte pater.

Tum duodena ſenex Chlōri de coniuge Nelus,

Carminē Meonio pignora clara dedit.

Quattuor at nobis patuerunt nomina tantum,

Surripuit ſamæ cetera tempus edax.

Inde Perichymenus, Chromius, uenit inde Biantis,

Hæc Pero eſt coniunx, hic quoq; Neſtor adeſt.

Neſtoris Antilochus, Piſiſtratus, Anthos, Echephron,

Ed Stratius, Perſeus, cum Thraſymede, uiri.

Pœmina ſola fuit Polycaſtis nomine dicta:

Quos omnes coniunx parturit Eurydice.

Iuno tuum Saturne genus, ſed in ordine primum,

Si modò Naſonis carmina pondus habent:

Lactucis Heben fertur peperiffe comefis,

E' tactu ſloris belligerumq; deum:

Iurate quem Flora deæ ſe poſſe tacere

Naſcentem in campis prodidit Oleniſs.

Sunt quoq; percuſſa Martem qui dicere uulua

Exortum pergant maxima Iuno tibi.
 Marte deo belli prodit ter quina propago,
 Et uarijs foetus pastus ab uberibus.
 Aliger ex Venere est susceptus matre Cupido,
 Psyche Voluptatem protulit aligero.
 Hermionem Martiq; Venus pulcherrima nixa est,
 Quod graue Vulcani corda tulere uiri.
 Hinc fuit Hermione Cadmo cum contigit uxor,
 Infaustum claudi nacta monile dei.
 Astyocha Ascalaphus tibi Mars, et Ialmenus orti.
 Actoris Azide hæc filia clara fuit.
 Ex Thebe Euadne est, Asapi coniuge, nata,
 Ignibus in medijs concomitata uirum.
 Zefius ex Hebe, tua sed Remus illa proles,
 Romaniq; caput Romulus imperij.
 Bisthonide è nymphe Mars est quoq; Terea nactus:
 Cui parit et Progne, deinde propinat, Ithym.
 Quæ sequitur dubijs è uentribus orta propago,
 Belligero pariter dicitur esse deo.
 Britona Minoem, quæ se, non passa furentem,
 In mare seruata uirginitate, dedit.
 Cuius ab equorea subducto retibus unda
 Corpore, Dictynne condita templa deæ.
 Tum iaculi inuentor quod Plinius asserit: unde
 Creditur Actolus nomina ferre solum.
 Occiditq; animal qui primus Hyperuius, et qui
 Helidis et Pise rex fuit Oenomaus.

Oenomaus, genita est Pelopi quo iuncta parente
 Victa olim rapidis Hippodamia rotis.

Ex Merope, aut Sterope Atlantis, Parthaona gignit
 Mars Deus, at foetus quattuor ille creat.

Thestion è nympha genitum Calydonide, matrem
 Sustulit Altheam qui Meleagre tibi:

Quasq; dedit letho fratres Meleagrius ensis
 (Temporis ut prisci nuncia fama refert)

Insignem Plexippon equis, et Toxion arcu:
 Quorum opera Actolus funera sensit aper.

Cuius ob creptum quod uirgo Atalanta gerebat
 Sorte caput, iuuenes occubuerunt duo.

Agrius, atq; Melas, et rex Calydonius Oeneus:
 Cetera Parthaon stirps tibi nata fuit.

Et pater Altheae, fratrumq; puerpera nulla,
 Aut modò quam dictos tris genuisse feram:

Altheaq; Oeneus Meleagrum, et Tydea sumpsit,
 Prælia miscentis fulmina bina dei.

Atlanta Meleagre seris tibi Parthenopeum,
 Tydea Deiphile dat Diomede patrem.

Sunt tua de incertis proles genitricibus Oenei,
 Alcide coniunx Deianira feri.

Quem dedit et letho Menalippum dextera Tydei,
 Cauta parum: et Gorge, non renuenda soror.

Marte satius Phlegyas, superum contemptor, et altis
 Subdere qui potuit Delphica templa focis.

Quem deus Arcitenens calamis prostrauit acutis,

Inde animam Stygios trusit ad usq; lacus
 Atq; sub ingenti religatam sistere saxo,
 Pendet ubi asidue uasta ruina dedit.
 Causa mali princeps, Phœbo uitiata Coronis,
 Extitit. hinc Phlegyam perculit ira patrem.
 Ortus & Ixion Phlegya non ille parente
 Sanctior, & poena non leuiore cadit.
 Hoc patre Pirithous, Ditis quem regna petentem
 Cerberus agida uix superante, necat.
 Sed tulerat fortem bello prius is Polypaten,
 Illius hunc coniunx Hippodamia parit.
 At miser Ixion coelo pietate receptus,
 Conscius arcani cum Ioue factus erat,
 Dumq; toros sternit molles, dum cetera tractat,
 Iunonem est ausus sollicitare deam.
 Suppositaq; ferox genuit de nube uirorum
 Corpora, Centauros, quadrupedumq; truces.
 Nomina sunt, Amycus, Rhoetus, Grynæus, Oedus,
 Eurytus, Orneus, Mermerus atq; Medon,
 Pisenor, Lycidas, Thaumās, Pholus, Astylus, Hyleus,
 Nesus, Abas, Menaleus, Monycus, Antimachus,
 Eurynomus, Tereus, Dorylas, Danis, Iphinousq;
 Teleboas, & cum Demoleunte Chromis,
 Dictys, Helops, Phareus, Ceneus, Petreus, Aphidas,
 Neseus, Thonius, Pyramus & Stiphelus,
 Nedimnus, Ripheus, Pelegræus, & ipse Bianor,
 Hippasus, Hilonome, Cyllarus, inde Lycus,

Phœo.

Phaeocomes, Imbreus, Caneus, Aereus, Odites,
 Iunctus Eridupo tuq; Pyrete uenis. (per:
 Mox Helimius subit, et Latreus, Bromus, atq; Lyce-
 Quaeq; duplex retinet cetera turba genus.
 Iamq; audax nimium Ixion Iunonis adulter,
 Sedibus aetherijs à Ioue pulsus erat.
 Venerat in terras, et se iactare potitum
 Iunonis sancto coeperat ille toro.
 Iuppiter exarsit: temeraria uerba loquentis
 Fulmine ab aethereo perculit ora polo.
 Subq; imos pepulit manes, et tartara nigra,
 Versariq; dedit noxia membra rota.

DEORVM GENEALOGIAE, A.

Pylade uersibus conclusæ, Li-
 ber quartus.

Tertius eximium nobis parat ecce laborem
 Saturno genitus Iuppiter, ortus Opi.
 Edidit hic Musas, uatum pia numina, doctas:
 Mnemosyne dicta est quae peperisse nouem.
 Per totidem noctes socium quae passa Tonantem,
 Vertice Pierio foetibus aucta redit.
 Calliopen Graeco primam sermonē poete,
 Quod bona uox illi fertur adesse, uocant.
 Quod celebret quae gesta canit per carmina, Clio,
 Surgit et ex illa gloria, nomen habet.
 Hanc inuentricem historiae monumenta tulerunt,

Quæ nota antiqui temporis acta forent.
 Dicta fuit dulces Erato quia cantet amores:
 Nam quod erân dicit Graius, amare sonat.
 Illius inuentum connubia prima fuisse,
 Rettulit ad nostros nuncia fama dies.
 At quia multiplici cantu uiret usq; Thalia,
 Inq; dies floret Palladis auctus amor.
 Hac una arboribus fretos autore serendis,
 Rumor ait primos edidicisse patres.
 Melpomene à cantu stetit appellatio: uerùm
 Terpsichoræ, celeres quòd inuict ipsa choros,
 Euterpenq; uocant, quoniam delectet, & esse
 Omnibus assuevit grata canore suo.
 Huic primum dulcem modulata est tibia cantum,
 Si ratus à priscis sermo refertur auis.
 Laudibus à multis, memoriæ Polymnia mente,
 Aruorum cultus, noticiamq; dedit.
 A' cœlo Vranie, cœlestes promere cantus
 Fertur, & astrorum prædocuisse uias.
 Hæc simul à cantu Latiam dixisse camœnas,
 Arguunt Musas, dogmata, certa fides.
 Sen quòd nos doceant: nam fert idioma Pelasgum,
 Nostra quod assuevit lingua docere, uerum.
 Siue quòd inquirant, hæc namq; fuisse putantur
 Artibus antores omnibus, atq; dnces.
 Quòd tuus his Helicon Boeotia mons dedit ortum,
 Inde Heliconiadum nomina sepe tenent.

Non

Non procul assurgit quoniam Parnassia rupes
 Phocidis, haud impar uertice, uel niuibus,
 Quam simul has habitasse ferunt, Parnassidas inde
 Carminibus crebris turba diserta uocat.
 Quod Thracum Aonia est regio, contermina terra
 Phocidos, Aonidas hinc uocitare solent.
 Quodq; Cytheronem saltum coluisse feruntur,
 Appellat uatum metra Cytheriadas.
 Pieridas Macedum regio celebrata uocari
 Tradidit antiquo nomine Pieria.
 Emathiam dixere noui, sed Pleris illi
 Pieriae dederat nomina sylua prius.
 Sunt qui Pieridum cantantibus agmine uicto,
 A totidem Musis nomina sumpta uelint.
 Thespia Phocaeo sedet urbs Helicone propinquo
 Littore, qua genitam Thespida in urbe uolunt.
 Exstitit una nouem Musarum Thespis alumna,
 Vnde illas soliti dicere Thespiadas.
 Fons tuus est Helicon nitidis purissimus undis,
 Pegasus impacto quem pede pressit equus.
 Hunc Hippocrenem Dores, Romanaq; fontem
 Lingua Caballinum, Pegaseumq; tulit.
 Pegasidas referunt, atq; Hippocrenidas ergo,
 Fonte sub hoc Musas quas habitare canunt.
 Libethrus Macedon latis fons ortus in oris,
 Magnetum populi qua regione sedent:
 Libethra hunc iuxta est antrum, Libethrides inde

Nomen habent, locus his quum sit uterq; sacer.
 Pimpleo de fonte alio uicoue iacente
 Sub Macedum campis, quos patet esse uagos.
 Monte uel Orchomenum, Pimpleidas appellarunt:
 Quod patet hos illas incoluisse locos.
 Nec mihi Castalius fons in radicibus imis
 Parnassi montis pratercundus erit:
 Castalie qui nomen habet de nomine nymphae,
 Quo sacra Musarum ludere sueta cohors:
 Castalidas tali memorant à fonte poeta,
 Quarum perpetuo uerba fauore serunt,
 Mnemosyne extremum tribuit cognomen. at illud
 Syllaba non patitur uersibus esse meis.
 Id patronymicis non multum creditur impar,
 Quid faciam? mater prodere sollicitat.
 Da ueniam lector, uult Mnemosynidas illa
 Dicere, sic nomen tollere ad astra suum.
 Ab Ioue rex olim Messenius ortus Achaus,
 Unde suum populus nomen Achiuus habet:
 Menaeq; prolatis in mensam dicta praesse
 Floribus, ex Phrygia Xanthus ab urbe cadens.
 Mater abest, Ioue nata Venus, pulchraq; Dione,
 Vulcani coniunx tertia dicta Venus.
 Ex Venere est generalis Amor. Corymose tonanti
 Myrmidonem fertur nympha tulisse deo.
 Leda Clytemnestram, fuit haec Agamemnonis uxor.
 Leda Helenam, nupsit que Menelae tibi

Quā Phrygius postquā rapuit Lacedaemone pastor,
In Troiam bello Gracia tota ruit.

Iuppiter ex Leda Pollucem et Castora, fratres
Gignit, equo hic, pugnis inclutus ille fuit.

Nata Ioui ē Cerere est coniunx Proserpina Ditis,
E' Luna exortum te Dionyse putant.

E' Ioue sed nympa Garamantide, prodit iarbæ,
Getulum tenuit qui ditione solum.

Nympa Ioui geminos peperitq; Thalia Paliscos,
Hiscentem referunt nomina rursus humum.

Europam niueo mutatus corpora tauro,
Transtulit ad Crete littora nota pater.

Hinc satus es Lycie rex iam Rhadamante future,
Cuius et inferno iura sub orbe patent.

Prodiit hinc Minos, qui post Cretensia regna,
Cum fratre in Stygio iudicat acta foro.

Minoi Androgeum, Phaedram simul, atq; Ariadnam,
Pasiphae coniunx, edita Sole, parit.

Glaucum etiam Minos genuit, cum Deucalione,
Natum Deucalion Idomenea tulit.

Orsilochum Idomeneus, Ithaci quem perdidit ensis,
Hiq; omnes lacitis exiliere toris.

Aurea luciferum nixa est Aurora Tonanti,
Ceycem Alcyones edidit ille uirum.

Edidit accipitrem factum quoq; Dedalionæ,
Dictaq; Trachinna est nympa utriusq; parens.

Dedalion sed te latuitq; puerpera gignit

Pæonij coniunx credita Lichione.
Qua cithara insignis tibi natus Apollo Philemon,
Furq; tibi est Hermes nobilis Autolius.
Tu quoq; siderei non ultima gloria cæli,
Diceris Orion semen habere Iouis:
Si modò danda fides Nasonis uersibus ulla est,
Immixtum corio dum bouis esse refert.
Quod licet ediderint facinus tria numina summum,
Fama patris dignum fecit honore Iouem.
Neptuno Ascræus quanquam Minoida uates
Credidit Euryalen hunc peperisse deo.
Sunt quoq; Trinacrio qui dicant Oenopione
Progenitum, uel quem miserit alma Chios:
Ulius ex natam Meropen, uel nomine dictam
Candiopen femori supposuisse suo.
Ex illa Hippolagum genuisse, sed ille Dryantem:
Is te rex Thracum docte Lycurge tulit.
Protulit Augeum rex Harpalicemq; Lycurgus,
Que patrem è medijs abstulit ense Getis.
Et te quæ nimio correpta cupidine Phylli,
Ad reditum lento Demophoonte cadis.
Horum nulla datur genitrix, sed ex Aona celsus
Iuppiter è Nympha Mnoside progeniuit.
Aone dixerunt ignota matre Dymantem,
Ignotaq; duos esse Dymante fatos.
Hinc Asium, tibi qui non uanus auunculus Hector,
Atq; Hecuba, ex alio sed patre, frater erat.

Hinc

Hinc ea, qua sumptis nondum processerat alis
Aescacus in mergum uersus, Alixirhoe,
B' ioue Sarpedon, peperit quem Laodamia,
At nothus ex illo prodiit Antiphates.
De ioue Pilumnus, qui stercora ferre per agros,
Et docuit populos pinsere grana rudes.
Huic Daunum Acrisij Danae compressa tulisse
Creditur: à Dauno Daunius ortus ager.
Ex Dauno Turnum formosa Venilia gignit,
Inturnam Daunus matre latente serit.
Filius aetherij Iouis est Acrisius, huius
Laertes, dubio partus uterq; toro.
Laerti coniunx Anticlia fudit Vlysssem,
Et natam pulchris uultibus Echimenem.
Sunt quibus Autolia est Anticlia dicta, patremq;
Qui Laertiade Sisyphon esse putent.
Is latro notus erat, seruans angusta uiarum,
Et saxo impediens praetereuntis iter.
Letaq; quum peteret noua nupta oracula diuûm,
Vim tulit, et seua traxit in antra manu.
Inde grauis peperisse uiro narratur Vlysssem,
Quem Laertiaden Sisyphiumq; uocant.
Penelope est illi satus Icareotide, nulla
Cui par uisa fide est, coniuge, Telemachus.
Telegonus Circe: patrios qui noscere uultus
Dum cupit, incautus perdidit ipse patrem.
Ausonius tacito ex utero quoq; natus Vlyssi

Fertur,

Fertur, ab hoc fluxit nomen in Ausoniam.
 Mercuriumq; Tonans eduxit Atlantide Maia,
 Portantem gemini nuncia fida poli.
 Myrtilus Oenomai currus auriga parentem
 Hunc uocat. at genitrix non satis ulla patet.
 Huic parit Eudorum soboles Polymela Philantis,
 Huic Lara dat geminos, siue Larunda, Lares.
 Esse Lares, Geniosq; uolunt, data numina bina
 Omnibus. Et uitæ, funeris atq; duces.
 Sunt quoq; Penelopen qui uix bene credita uerba,
 Mercurio natum Pana tulisse uelint:
 Non quem Pana deum uenerantur in Arcadæ terra,
 Sed quem de cunctis sustulit illa procis.
 Mercurio Euandrum peperit Nicostrata regem
 Arcadiæ, Euandro stirps geminata fuit.
 Hinc genitrix orta est Pallantia grata Latini,
 Vnde Palatinus nomina sumpsit apex.
 Hinc ferus à Turno confossus uulnere Pallas,
 Et quibus exierit uiscera neuter habet.
 Persea rex superum genuit Saturnius, auro
 Quem pluuio Danae protulit Acrisij.
 Is Persen prima est à quo monstrata sagitta:
 Censuit ut quondam Plinius ore graui:
 Mater in obscuro est, quos uerò exinde creauit,
 Edidit hos illi quattuor Andromeda.
 Quattuor è numero surgit mihi primus Erythreus,
 Vnde putant rubro nomina facta mari.

Consequitur Stbelenus, cui durū Eurysthea coniunx,
Sit licet ignoti nominis illa, parit.

Tertius accedit Bacchemon: filius illi

Ortus Achæmenides, Orchamus inde fuit.

Non torus illuxit: sed te uocat Orchame patrem

Leucothoe, tibi quam sustulit Eurynome.

Gorgopbonem prodit quarto sed in ordine Perseus,

Pignora quo uates bina recepta serunt.

Hinc Electryonem, quo sis Alcmena profecta

Herculis æthereæ de Ioue facta parens.

Alcæum hinc, qui te Amphytrio produxerit. atque

Omniū his uentres, qui peperere, latent.

Sunt tamen Alcmenæ qui peruenisse parentem

Eurydicen Pelopis, Lysidicen ut putent.

Alcmena Amphytrio de uxore Iphiclea gignit,

Huius puer obscura matre Iolaus adest.

Aæcon Aegina est magno connixa Tonanti,

Qui prius Oenopiam de genitrice uocat,

Et scelera in Stygio cum fratribus excutit orbe.

Phœtus ab hoc, Peleus, cum Telamone sati.

Mater abest. duplex Telamone est orta propago,

Diuerso quanquam uenerit illa toro.

Hesiona Teucer nam Laomedontide cretus,

Aiacem dubie progenuere fores.

At Peleus tacita Polydorum sustulit alno.

Insignem bello Mnesthea quæ peperit.

Thetide eximium atque inuictæ mentis Achillem

Scyria

Scyria, cui Pyrrhum Deldamia, parit.
 Andromache est, aut Hermione Peripetia Pyrrho
 Foeta. Molossus at est ortus ab Andromacha.
 Nunc genuisse ferunt Polydectam, nullaq; certa est
 Mater: et ignotum, uir, mulier ne fuit.
 Vulcanum regina Ioui tulit in chrysa Iuno:
 Quem Lemni fabrum, Mulciberemq; uocant.
 Huic Praenestinae fundator Ceculus urbis
 Filius ambiguo contigit e thalamo.
 Cacus et Herculeis oppressus uiribus olim,
 In sua dum tractas diripit antra bones.
 Dum tua Vulcanus cupido petit ore Minerua,
 Oscula dum pugnat, uimq; pudica fugis:
 Natus Erichthonius sparso de semine terre
 Dicitur. haec Cephalis Procris amica fuit.
 Hoc Boreae coniunx, matrum decus, Orithyia,
 Et rex Pandion Atticus exiit.
 Esse duas perhibent genitas Pandione Progenem,
 Quae Thracum regis Tereos uxor erat:
 Et quae tranca fuit linguam Philomela, scelesti
 Ne facinus posset Tereos ore loqui.
 Nulla tamen genitrix, positis tot in ordine natis,
 Emicuit, cuius nomina fama gerat.
 Tullius inde tibi Vulcane est Sernius ortus,
 Cresia cui mater Cornicalana fuit.
 Contigit huic duplex, uario sed pectore, nata:
 Haec maior fuit, haec Tullia dicta minor.

Venter

Venter abest. Aruntis erat prior, altera Luci
 Vxor: Tarquinius quos pater ediderat.
 Dissimilis natura fuit: pius ille, ferocem
 Hic animum gessit: dissimilisq; torus.
 Fato animos iungere, perit minor, & perit Aruns,
 Lucius & maior conveniuntq; duo.
 Quid moror? impulsu iam sumptæ coniugis, ille
 Regalem ascendit, corripuitq; gradum.
 Dumq; socer prodit solium capturus, ab illo
 Pellitur, & multo vulnere plangit humum.
 Audierat coniunx, regem visura maritum
 Proslito apidis in fora uecta rotis.
 Dum redit, auriga est, viso genitore perempto.
 Trepidans, & frenis iam retinebat equos.
 Nata urrat, patriosq; iubet proculcet ut artus
 Curribus, & scindat, uerberare quadrupede s.
 Filia dura quidem, atq; omni damnabilis ævo.
 Cumq; iuro & natis sumere digna graui.
 Hippote Sergesta loqui, te filia Trois,
 Ac ole non ficto nixa putatur duo.
 Non minus Hippotades, igitur, quam frater Acestes,
 Diceris hæc natos uos tulit una duos.
 Multa, sed ignotis proles tibi matribus orta:
 Primaq; Crcyis creditur Alcyone.
 Tum Canace, & Macareus: uetito quos iuxit amore
 Coniugis ignotos iungere sepe Venus.
 Misenusq; iocans tribuit qui nomina monti

Balarum, prestans ere cieie uiros.
 Nec non Salmones, tonitrum qui imitatus Olympi,
 Fulmine sub Stygiis est reuolutus aquas.
 Hoc Tyro genita est, Neptuno foeta gemellos,
 Crütheaq; Aeoliden postmodo nacta uirum.
 Te Cephalus, Procris coniunx, uocat Acole patrē,
 Hesperus Aurora est cui pariente satus.
 Te uocat Iphiclus, cui pota uenena Podarcem
 Serpentis natum contribuiffe uolunt.
 Rex Athamas uocat, noe cui sortis Learchum
 Illis saxo quem pater inde furens.
 Et qui Portunus, Melicerta est, siue Palemon
 Dictus, et inuus de pariente deus.
 Prima tamen coniunx Athamanti prodidit Hellem
 Neiphile, unde Helles nomina pontus habet.
 Et simul aurato uectum sub equora Phryxum
 Ariete, quam nondum lapsa nataisset aquis.
 Et Phryxo, ignota fluxitq; Cytorus ab duo,
 Paphlagonum de quo terra uocata fuit.
 Aeolus est Ephyre tibi rex et conditor altae
 Sisyphæ, ab antiquis creditus, esse pater.
 Quem fama Ioniæ Acgeiq; in litoris ora
 Abruptum est olim corripuisse iugum.
 Perdere consuetum saxo de monte renuissē
 Pors quibus illorum sena dedisset iter.
 Vnde Acheronte situs, prægrandi pondere sumus
 Voluis, et elapsam rursus ad ima peti.

Nupta tibi Merope est Peligni carmine natis:

Qua Glaucum & magnum deinde Creonta seris.

Hunc regem accipimus defuncto patre Corinthi

Natam unam, obscuro sed genuisse toro.

Nata Creusa fuit, sponsam hanc non duxit Iason,

Cum patre quod rapta est Colchidis arte focis.

Bellerophon Glaucō est ignoto ventre creatus,

Achimene huic coniunx pignora terna dedit:

Iandrum, Hippolochū, pulchram quoque Laodamiā,

Quae te Sarpedon de Ioue nixa fuit.

Hippolochō est alcer Glaucū, sed ab ubere testis

Partus, & hic Phrygijs moribus auxit opem.

Cribrea uentorum genuit rex Aeolusulli

E' Tyro natos quattuor esse putantis

Aesona, Medes redijt cui fortior aetate

Artibushinc Phœritus, Alcimedonq; subit.

Hinc Amythaon adest, fratres Polymela & Iason

Aesone sunt orti nec tamen unde patet.

Hypsipyle Bœonūq; Theantaq; gignit Iason,

Aurato felix uellere nomen habens.

Gignit & obscuro Philomelum corpore. Plutū

ille, sed biennato sit Pareante pater.

Hinc Baton appellant, quae sit Minoia primū

Dicta, quod hac sedem fixerit ille suam.

Fudit Epitropium Alcimedon, Amythaone creti

Sunt duo exinde Bias, inde Melampus adest.

Nec quibus ē thalamis patuit sucratq; Melampus

Herbarumq; potens, augurioq; sacer.
Theodamasq; illo satus est, non segnior augur.

Suffectus titulis Amphiarac tui.
Mantyna, Antiphatemq; Bias de coninge Pero.

Extulit, at geminos Mantyn ipse creat.
Formosum Clytonē, Aurora est qui raptus ab alma.

Et uatem, nomē cui Polyphidis erat.
ille Theoclimenē est factus pater augure doctor.

Nec tribus his data sunt ubera certa satis.
Antiphate est, et mater abest, generatus Ciclary.

Haustris ab hoc satus est Amphiarac homo.
Cui natum Amphitochum peperit coniunx Eriphile.

Quiq; illam Alcmēon perdere iussimur.
De genitore etiā prōdū Batyllus eodem.

Hoc triplex dubijs nixibus inde pueri.
Tyburtus simul, atq; Cōrex, Catyllus et alter.

Moenia sunt quōrum Tyburis aucta manus.
DE ORVM GENEALOGIAE, QUA

Pylade ueribus conclusae, Li

ber quintus.

Tantalus ē Plōte est nympha uibi supplex, oltus,
Quē nātum fama est apposuisse totum.

Ille quidem superum fertur conuicta fuisse,
Arcanis summi nec caruisse patris.

Quae quoniam est ausus mortalia ferre sub ora,
Pectora sunt multo preffa dolore uari.

Protiuus

Protinus ad Stygios pulsus fuit ille recessus,

Pomaq; ex inter aquas esurit atq; sitit.

Taygela huic Niobem peperit, quam prole superbâ,

Teq; uiro Amphion, diriguiffe canunt.

Edidit ex Pelopem, tergo qui insignis eburna

Falsis, ubi infernis est reuocatus aquis.

Quattuor inde Pelops foetus tulit Hippodamia,

Quam uictam celeri duxerat ille rota:

Lysidicem matrem Alcmena, dirumq; Thyestem,

Atreumq; serum, Plisiboniumq; simul.

Polluit Atrai thalamos scelerata libido.

Fratri, ex Harpagigen Plisiboniumq; tulit.

Tantalus accessit thalamo sublatus eodem,

Sed prior ex Pelope nata Thyeste fuit:

Cui pater impurus sese commiscuit, inde

Sanctar Aegisthus non genitore satus.

At miser Atreus natorum epulanda Thyeste

Membrâ tori obiecit fraude recepta sui.

Quem mox Aegisthus ferro confecit, ex illi

Ereptum patri reddidit imperium.

Filius Atreo Evialus fuit atq; Melampus,

Tertius Aëtion, mater ex omnis abest.

Plisibenio geniti Menelaus, ex ipse Agamemnon:

Quos Merope extortos matre fuisse uolunt.

Hos pater Atreo fratri, quum cessit in auras,

Dandidit inq; suam rettulit ille fidem.

Atridas hinc semina uocat, quos extulit Atreus.

1 B s Ut ge-

Vt genitor primis fidus ab unguiculis.
 Ex Helena Hermionem genuit Menelaus Orestes
 Paſſam, nec Pyrrho ſurripiente datam.
 Quo tamen occiſo, ruſſum hanc ſibi duxit Oreſtes,
 Vt nos antiqui temporis acta monent.
 Te Menelae patrem fortis uocat & Megapenthes.
 Quem tibi ſœtura Lydia ſerua dedit.
 Rege Mycenarum fluxere Agamemnone factus,
 Matre Clytemneſtra, quos memoraffe libet.
 Laodice, Electra, Iphianafſa, aut Iphigenia,
 Pulchraq; Chryſothemis: ſed nec Aleſus abeſt.
 Altera conſequitur mox Iphianafſa, & Oreſtes
 Filius: huius habet ſemina Tiſameneæ.
 Huius item, patuit genitrix & nulla, Corinthus.
 Quo dicta eſt Ephyre terra uocata prius.
 Alter ab hoc patris de nomine fertur Oreſtes
 Editus, hinc populos exiliſſe uolunt.
 Fama Iouem magno patrem tulit Hercule factum,
 Quum latus Alcmenæ ſubdidit ille ſuæ.
 Et tribus edixit fieri de noctibus unam,
 Vt poſſet noto commodiore frui.
 Seminis Herculei Lydus, Lamyruſq; fuerant.
 Enrythe rex iole quos tua nata dedit.
 E Lydo Lanius proceſſerat: abdita mater.
 Hercules & ſtirpem tu Diodore tenes.
 Teq; Sophon prodit: genitrix eſt neutra reperta.
 Hercule ter quinum naſcitur inde genus.

Deicoon Megara, Teriomachusq; parente,
 Et Creontia des: quos pater ipse necat.
 Ille etiam Oxeam genuit: cum matre peremit.
 Hunc quoq; dum Stygio victor ab orbe redit.
 Ex Paphia (si uera canunt) susceptus liboneus,
 ilus et ex alio Deianira tuo.
 Telepolemum nixa Astyocha est, Sardūq; Crominūq;
 Atq; Agilem, et Cynnum, cognita nulla tulit.
 Telephus ex Auge est, lactatus ab ubere cerue,
 Et pater Eurypylo, tum Cyparisse tibi.
 A' Pyrrho Eurypylus casus fuit iste dolore
 Languit, arboreo stipite membra tegens.
 Thessalus Alcida, Phidippus et Antiphus illo
 Exorti, certum non habuere torum.
 Fertur Auentinus diuo quoq; ab Hercule natus,
 Matre Rhea, ut nates Andique ore sonat.
 Inde Scythes, Scythica est regio quo dicta. Gelonum
 Addimus hoc populos de duce rumor ait.
 Hercules Heracles dixerunt nomen Achei,
 Quod per Iunonem premia laudis habet:
 Viribus infracta superans et mente labores,
 Quos audax subiit obijciente dea.
 Dictus ab altrice est idem Tyynthius urbe,
 Quae Tyrinus Argis proxima terra fuit.
 Amphitryoniades Alcmena matre creatus
 Quod fuerit, cui uir contigit Amphitryon.
 At quoniam Alceus pater extitit Amphitryonis,

Alciden uatum carmina sepe uocant.
 Ipse puer geminos à curis reppulit angues,
 Elidens tenera guttura pressa manu.
 Vastantem iuuenis Theumesia regna leonem
 Strauit, et inde humeros tergo fulius abit.
 Mox alium Nemeam iuxta, paruasq; Cleonas,
 Quiléo, funestus sub regione fuit,
 Hospitio fectus pastoris fortè Molorchì,
 Percussit, et clana quam dedit ille necat.
 Sunt tamen, hunc istumq; putent qui prorsus eundè,
 Et uaria priscos mente fuisse patet.
 Lerneam absumpsit ferro, sed et ignibus hydram,
 Septennum posset quum renouare caput.
 Menalium confecit aprum, quod in Arcade terra
 Monstrum erat, infecto cuncta pauore tenens.
 Hunc alij ad durum prohibent Eurystea tractum,
 Quum nondum Ietho succubuisse aper.
 Is tamen Arcadie uadis à montibus hausit.
 Nomina, quos uexerit non memorasse piget.
 Menalus est, Pholoe, Cyllene, atq; inde Lycaus.
 Quo Iouis arborij templa uetusta sedent.
 Parthenius, Læpene, Nonacris, et ipse Erymanthus:
 Vnde Erymanthus fama uocauit aprum.
 Artemisus item, sed enim quia Thessalis ora
 Menala, et Arcadicum continet omne solum.
 Menaliam consueta seram sunt carmina uatum,
 Et magicos uersus dicere Menalios.

Acripedem ceruam atq; auratis cornibus olim

Menalium solita est quæ coluisse nemus,

Alcides potuit celexi comprehendere cursu,

Et capta spoliū cornua fulua tulit.

Stymphalidas summo percussit in aere telis.

Stymphalus Arcadico quas tulit orbe lacus.

Corpore tam grandi uolucres, ut lumina possent

Solis, et obducta tollere nube dicam.

Taurum Cecropias immani corpore terras

Vastantem, Herculeæ perdomnere manus.

Victus ex ablato cornu est Achelous ab iisdem,

Se licet in formas uerteret ille nouas.

Palma sequens illi uenit Diomedæ perempto,

Treicijs olim Bistonijsq; duce,

Hospitibus qui suetus equos depascere cæsis,

His cibus Alcida subijciente fuit.

Busirim Aegypti regem, qui proxima Nilo

Diripiens, toto littore senus erat,

Hospitis innumeri foedans quoq; templa cruore,

Oscisum illius obtulit ipse deis.

Antæum Lybicis cui regia Lixus in oris,

Cui fuit immani corpore terra parens,

Omnibus infestum, terræq; mariq; cruentum,

Perdidit, inq; ulnis compulit ire neci.

Tum geminas pelago fertur posuisse columnas,

Qua sese Oceano porrigit unda minax.

Atq; duos montes, Abilam Calperq; recisos,

Perpetuum solitos continuare iugum.
 Hesperidum uigili mala asservata dracone
 Aurea confecta sustulit inde fera.
 Geryonem triplici forma Tartesia nactus
 Littora, et Hispana sub ditione pecus,
 Strauit, et ablatis gregibus perduxit in ortus,
 Hesperij magnum quod decus orbis erat.
 Thermodoontiacam spoliavit Amazona baltheo,
 Huncq; Mycenae regis ad ora tulit.
 Nec Cacus Herculeas uires et pondera claus
 Fugit, ubi auersas traxit in antra bones.
 Sed iacuit, foribus linguens affixa cruentis,
 Quae dederat letho perditus ora uirum.
 Centauros solita domitos uirtute peremit,
 Pirithoi cupidos dissociare torum.
 Amphitryoniada pactam quoq; Deianiram,
 Eurythos optaret quum rapuisse ferox:
 Paedifragum rapta fixit Calydonide Nessum,
 Buoni ut tumidas exuperant aquae
 Sanguine qui moriens tibi Deianira fluentem
 Pestifero uestem tristia dona dedit.
 Neleos undenam sobolem, patriamq; domumq;
 Dirnit, in Pyllos dum grauiora parat.
 Vnus abit tanta Nestor subtractus ab ira,
 Posset ut in Phrygios utilis ire suis.
 Bergion, Albionemq; tibi Neptunae creator,
 Sistere dum uellent praeerantia iter,

Ad Rhodanum & lapidū campum, cessante pharetra

Fundere Gnosiaci noxia tela soli:

Imbribus adiutus lapidum, loue pauea rogo,

Vicit, & inceptam protulit inde uiam.

Prostrauit cetum, soluit scopuloq; puellam

Hesionam, Phrygio Laomedonte satam.

Mercedem & tædæ nate tantiq; laboris

Cum patre, diuino semine pactus equos.

Periurum posthac regem, & promissa negantem

Vltus, in Iliacos prælia magna tulit.

Deleuitq; urbem, & populos cum rege peremit,

Abduxitq; illi qui puer unus erat.

Sanctæ quem Priami nomen uicinia fecit,

Hunc redimens auri pondere ab hoste grani.

Extremam Italiae quum prædo Lacinia oram,

Græcia quæ magna est, in scelus omne daret;

Multaq; diripiens infestior omnibus esset,

Concidit Alcide percutiente manu.

Condita Iunoni qui templa Lacinia dixit,

Quodq; iacent furis mons sibi nomen habet.

Alcmene genito, senorum est causa laborum,

Dixerat Eurystheus, maxima Iuno tibi.

Atq; hinc Alciden telo penetrare trifurco,

Iunonis mammam non timuisse ferunt.

Terrigenum superi tremere quum prælia, quisq;

Interiore poli sede receptus erat.

Nutabat cursum nimio sub pondere celum,

Cæcæ

Caesar poterat terra timere deos:
 Protinus Alcides magno sociatus Atlante
 Orbem humeris subiit, sustinuitq; suis.
 Aut cum fessus Atlas humerum mutare pararet,
 Hercules interea membra tulere polum.
 Ductaret quum fortè boues Tyrinthus olim,
 Qua Siculum cohibent littora longa fretum:
 Ecce uorax anis una pecus furata Charybdis,
 Coeperat abstrusis occultuisse locis.
 Amphitryoniades tumidus hanc misit in undas,
 Quas illa absorbens, ut pecus ante, rapit.
 Hinc Erycem Butæ, Siculas qui rexit habenas,
 Viribus eximium, castibus ipse necat.
 Plutonem Pylis, ipso oppugnanse, fauentem,
 Percussit teli cuspide tergeminæ.
 Quod nisi Pæonijs foret ille adiutus ab herbis,
 Omnia morte premens, ipse peremptus erat.
 Erginum Orchomeni mira feritate tyrannum,
 Sustulit, atq; urbi liberæ colla dedit.
 Ad Sagirim stauium, qui Lydia temperat arua,
 Sequens inauditi corporis anguis erat.
 Hic homines rapiens, ex agros ex cuncta terebat,
 Qui tamen Herculeo robore cæsus obit.
 Iussus ad Hesperios, olim dum pergeret hortor,
 Deuila à recta coepit arare uia.
 Caucasum ingressus, uinctumq; Prometheus uidit,
 Pascens atq; iecur non peruenit ad eum.

Quem

Quem miseram equitum fixit qua caesa sagitta est,

Dicitur hoc aëre offere lata poli.

Pirithoum Thebæus Stygiæ comitatus ad umbras,

Stabat in inferni carcere iunctus adhuc.

Id postquam Alcides vidit per operta Laconum

Tenaron ingressus limina Dis adit.

Liberat Aegide triplici ligat inde catena

Cerberon, abstractus donat habere iuro.

Soluit et Abscessit Pelie pro coniuge mortem.

Quæ subit Admeto, uiuus ut ipse foret.

Rettulit hanc illi, Stygiq; ex orbe retractam,

Rursus in acro sistere posse dedit.

Comperit infernis cum iam redisset ab undis,

Nescio quem Thebis imperitare Lycum.

Ceperat hic solium uiolento iure, subasta

Herculis et Megare coniuge letus erat.

Deiectam regno occidit, Thebasq; tyranno

Soluit, et oppressa dempsit ab urbe iugum.

Mox furijs captus, seu a Iunone magistra,

Vxorem et natos sustulit ense suos.

Eurytus Oechaliæ natam promiserat illi

Rex Iolem, stabili iungere connubio.

Fallentem Alcides, et tradere uelle negantem,

Perdidit illius cum patriaq; domum.

Inde Iolem raptam tanto dilexit amore,

Illius ut iussu quodq; subiret opus.

Senserat id coniunx, et Deianira morantem

Allicere ad sese credula posse uirum.
 Acceptam à Nesso uestem pia dono marito
 Coniugis immemori misit habenda sua.
 Induerat missam, quæ dum uenatibus inflat,
 Humidus ex toto corpore fuder abit.
 Ipsius occulto penetrant membra ueneno:
 Quod, nisi mori potuit dira lenare nihil.
 Concidit ille igitur muliebri mistum amore,
 Qui nihil inuictum liquit in orbe feron.

F I N I S.

INDEX

A	Bac	442.476	egrus	472
	abila	491	egron	446
	absyrtus	446	egiale	449
Acasta		149.469	egialeus	465
acastus		473	egina	464
accipitris	et lufania	4	egisthus	442.498
	pologus	15	agle	448
aceste	465. acetes	487	Aello	143.471
achens, achini		480	amulatio duplex	13
achelous		147.464	Aeneas	197.468
achemenides		483	eneas secundus	462
acheron		443	eneum seculum	11
achessomenus		463	Acoli profapia	487
achilles		197.467.486	eon	449
achimene		489	eones	446
achlis	82. acis	470	Acrumna noctis F.	139
acmon	175 (442.481		Acfacus	461.483
acrioius	476. acrisius		efapus	144
actea		141.468	efculapius	450
actaon	450. actor	474	efippus	467
actorius		471	efon	489
Admete	149. adonis	446	etatis descriptio	45.91
adraftus		443.450	estate quali uictus ratioe	
adacus		197	utendum	43 (9
ado	456. estes	197.446	etati quatuor descriptio	
			ether	

I N D E X.

ether 440. Noctē pro-	alcinoas ? 473
gnatus 131	alcmæon 490
ethiops 486	alcmæna 193. 485
ethiopes 450 (tes 466)	alcmæna una nocte cō-
ethra 463. 472. ethlan-	uis et Amphitryōis cō-
etolus 474	gressum passa 63. 67.
Agamemnon 491	alcione 449. 470. 487
ius proles 492	alecto 445. alcus 492
agathon 462	alexicacos Apollo cur di-
Agave 141. 195. 443. 468	ctus 452
Agauus 462	alexirhoe 461. 489
agonor 442. eiusq; pro-	alorus 446
apia 443 (193)	alphenor 476
agiles 495. aglala 489	alpheus 147. 466. 467
agricultura præcepta 297	alpheus 461. albed 477
et inde	abyssus 477
agrippa 462	Anulthea 477
agrius 197. 475	amata 470
agritus 454	amathia 468
Amex 485. Alba 462	ambrosia 449
albi 496. albtōnes 471	amicitia 439. amicla 459
albula 462. alcaus 485	amicus fratri non factus
alcehoos 462. alceo 492	et eius equalis 477
Alceste ab inferis reducta	amor 440. 480
per Herculem 499	amor dædum pulcherr
Alcides 493	Amus 477
alcimedon 489	amor Veneris comas 477
	amo-

I N D E X.

amoris uis	121	antaeus	440.	anthea	93
amphiaraus	443.490	anthos	473.	antia	442
amphilochus	490	anticlia			489
amphinome	468	antigone			444
amphion	442.449	antigonus			472
amphione	443	antiloclus			478
amphiro	149	antimachus			476
amphirhoe	467.469	antiodon			460
amphitrite	141.191.468	antiopa			442
amphitryo	485	antiphates	483.490		
amphitryoniades	493	antiphonus			461
amulius	462	antiphus	460.493		
amycus	472.476	Aon, aonia, aonides	Muse		
amymone	197.442.472		471.479.482		
amythaon	363.489	Apate	138.	apeliotes	447
Anaurus	99	aphidas			476
anchises	461	aphricus			447
ancilla liberos habes mo		aphrodite	445.	curdicta	
testa	45	Venus			137
androgæus	481	amphrogenia			445
andromache	460	apis			441
angitia	446	apollo	191.446.449		
animal qui primus occi-		apollo primus			445
derit	474	apollinis cognominū ra-			
anna	443	tio	451.	inde	
antheus Herculi domitus	(495	apri ab Hercule domiti			
antegorus	456	uaria cognomina	494		
		C		apfen	

I N D E X.

ether 440. Noctē pro-	alcinoas ?	473
gnatus 131	alcmæon	490
ethiops 486	alcmæna	193. 485
ethiopes 450 (tes 466)	alcmæna una nocte ex	10-
ethra 463. 472. ethlan-	us et Amphitryōis cō-	
etobus 474	gressum passa 63. 67.	
Agamemnon 491	alcione 449. 470. 487	
eius proles 492	alecto 445. alcius 492	
agathon 462	alexicacos Apollo cum di-	
agave 141. 195. 443. 468	ctis 450	
agauius 462	alexirhoe 461. 489	
agonor 442. eiusq; pro-	alorus 446	
cupia 443 (193)	alphenor 446	
agiles 495. aglata 489	alpheus 147. 466. 467	
agriculturi præcepta 29	alpheus 461. althea 477	
et inde	abyssus 437	
agrippa 462	Amalthea 476	
agrius 197. 475	amata 490	
agritus 454	anathia 460	
anax 485. Alba 462	ambrosia 449	
albū 496. albtōnes 471	amicitia 139. amictus 459	
albula 462. alcaeus 485	amicius fratri non factus	
alcahoos 462. alceo 491	et eius equalis 410. 439	
Alceste ab inferis reducta	amor 440. 466	
per Herculem 499	amor deorum pulcherrimus	
Alcides 493	tenus 410. 439	
alcimedon 489	amor Veneris comes 197	
	amo-	

I N D E X.

amoris uis	121	antaeus	440.	anthea	93
amphiarauus	443.490	anthos	473.	antia	442
amphilochus	490	anticlia			483
amphinome	468	antigone			444
amphion	442.449	antigonus			472
amphione	443	antiloehus			473
amphiro	149	antimachus			476
amphirhoe	467.469	antiodon			460
amphitrite	141.191.468	antiopa			442
amphitryo	485	antiphates	483.490		
amphitryoniades	493	antiphonus			461
amulius	462	antiphus	460.493		
amycus	472.476	Aon, aonia, aonides	Muse		
anymone	197.442.472		471.479.482		
amylhaon	363.489	Apate	138.	apeliotes	447
Anaurus	99	aphidas			476
anchises	461	aphricus			447
ancilla liberos habes mo-		aphrodite	445.	curdicta	
lesta	45	Venus			137
androgeus	481	amphrogenia			445
andromache	460	apis			441
ahgitia	446	apollo	191.446.449		
animal qui primus occi-		apollo primus			445
derit	474	apollinis cognominu ra-			
anna	443 (495	tio	451.	inde	
antheus Herculi domitus		apri ab Hercule domiti			
Antegorus	456	uaria cognomina	494		

C apsen

I N D E X

<i>apfeudes</i>	468	<i>arne</i>	93.99
<i>Aquilo</i>	447	<i>arthemiscus</i>	494
<i>Arabs</i> 450. <i>aræus</i>	477	<i>arthemis</i> 455. <i>aruns</i>	487
<i>arationis tempus ex mo-</i>		<i>aruorū cultus Polymnie</i>	
<i>dus</i>	30.35.37.45	<i>inuentum</i>	478
<i>arborum sationis Thalia</i>		<i>Asbolus</i>	79
<i>inuentrix</i>	478	<i>ascalaphus</i>	445.474
<i>Arcadie montes</i>	494	<i>ascanius</i>	460.462
<i>arcas</i>	447.449	<i>asclepius</i>	451.469
<i>archemorus</i>	456	<i>asera miser uicus</i>	47
<i>arcturi ortus</i>	43	<i>asia nympba</i>	149.448
<i>arctus</i>	79 (467	<i>asius</i> 482. <i>asopus</i>	464
<i>ardescus</i> 147. <i>ardiscus</i>		<i>assaracus</i>	459.462
<i>aretes</i> 473. <i>arethusa</i>	448	<i>astericus</i> 447.449.450	
<i>argæus mons</i>	159	<i>asteropus</i> 465. <i>astra</i> 151	
<i>argenctes</i>	454	<i>astræus, astræa</i> 151.446.	
<i>argentea etas</i> 9 (447		447.466.467	
<i>argēs</i> 133. <i>argestes</i>	151	<i>astyanax</i>	460
<i>argæus</i>	450	<i>astycratia</i>	456 (493
<i>argia</i>	443.444	<i>astylus</i> 476. <i>astyocha</i>	
<i>argulus</i>	459	<i>Atalāta</i> 442.472 et 475	
<i>argyrotoxis</i>	454	<i>athamas</i> 488. <i>athis</i>	462
<i>ariadne</i>	193.481	<i>atlas</i> 161. <i>cœliger. cad.</i>	
<i>aricia</i> 472. <i>arimæ</i>	145.	448	
<i>arion equus</i>	73 (463	<i>atrcus</i> 491. <i>atride. ibid.</i>	
<i>aristba</i> 461. <i>aristæus</i>	195.	<i>atropos</i> 83.139.189.440	
450.463		<i>auararea</i>	459

I N D E X.

<i>audaciam ad diuitias in-</i>		<i>bactes</i> 456.	<i>balius</i> 440
<i>uare</i>	23	<i>bassarus, bassara uestis, et</i>	
<i>auentinus</i>	462. 493	<i>locus</i>	456
<i>augus</i> 482.	<i>augis</i> 493	<i>bathyllus</i>	470
<i>aureum seculum</i>	9	<i>Beatorum insule</i>	13
<i>aurora</i>	149. 446	<i>bellerophon</i>	147. 489
<i>auroræ proles</i>	151. 193	<i>belus</i>	442. 443
<i>aurora laborem promo-</i>		<i>bergios</i>	471. 496
<i>uisti</i>	43	<i>Bianor</i> 476.	<i>bias</i> 490
<i>ausonius, ausonia</i>	483	<i>biantis</i>	473
<i>auster</i>	447	<i>biblinum unum</i>	45
<i>autolia</i>	442. 483	<i>bimater</i> 457	(442
<i>autolius</i>	441. 483	<i>biblis</i> 446. 465	<i>bona</i>
<i>autonoe</i> 195. 443. 449.		<i>bonorū malorumq; sum-</i>	
468	(450	<i>ma in dijs</i>	51
<i>autonome</i> 141.	<i>autous</i>	<i>boreas</i>	151. 447
<i>autumni descriptio</i>	45	<i>boreæ uis</i>	19. 41
<i>Axiis</i> 465.	<i>Azidas</i> 474	<i>branchus</i>	450
B		<i>briareus</i>	133. 169. 172.
<i>Babactes</i>	456	177. 446	
<i>babylon</i>	450	<i>briarei sedes</i>	183
<i>bacchemon</i>	485	<i>briton</i> 476.	<i>bromius</i> 457
<i>bacchus</i>	449	<i>bromus</i>	477
<i>bacchi cognomina</i>	456.	<i>brontes</i>	133. 470
<i>inde</i>		<i>bryseus, brysea urbs</i>	458
<i>bacchi proles</i>	456 (193	<i>Bucolium</i>	459
<i>baccho nupta Ariadne.</i>		<i>busyris</i> 470.	<i>Herculi</i>

I N D E X.

domitus	495	capetus	468
buthes	472	capra aestate pingues	43
C		capua unde dicta	468
Caballinus fons	479	capys 462. carduus	458
cacus 486. Herculi domi		carthago	438
tus	496	cassandra	468
cadmus	195. 445	castiopea	442
cadmo nupta Harmonia		castalius fons, castalia, ca	
191		stalides Musae	480
Cecias	447	castimira 462. castor	482
cecylus 486. canens	477	catyllus	490
caicus	147. 467	caunus	446. 465
calais	448. 449	Cebriom	462
calciope	446	celeno	449
calisto	447	celius 442. ceneus	77
callianassa	468	centauri 476. coruq; no	
callianira.	ibid.	mina. ead.	(498
calliope	129. 450	centauri Herculi domiti	
calirhoe	143. 149. 195	cephalus	195. 486. 488
calpe	495	cephisus	464
calydonius aper	475	cerberus 145. Herculi ab	
calypso	149. 197. 448	inferis abductus	499
canander	460	cerberi officium	179
canocna	478	cerceis 149. ceres 155. 195	
canace	487	ceres prima 444. secun-	
candiope	482	da	469
cantio	450	certha 452. certaldus	439
		ceto	

I N D E X

chaos 131.143.	ccyx 481	chymen 149.159.448.
Chaon 461		463.466.468.469.
chaos 131.439		chyoniis 473
charites 188		chypei Herculei descri-
charitum sedes 127		ptio 75. inde
charon 440		chylamnestra 481
charybdis 498. (145		chytie 149.469
checria 449. chimera		chytion 459. chytion 499
chiron 469. phillyrides		cocytus 445
197		coelibatus incōmoda 167
chleris 443.456.473		coelum 316. terræ F. 131
choræbus 460		coeli et terræ F. 440. inde
chrescis 469		coeligenitalia à Saturno
chromis 476		filio execta 135
chromius 473		coelius 440. eius propa-
chronis 446.448		go 444. coencus 477
chrysaor 143		coeus 133.446.447
chrysaonis proles 195		coniugij boni commodi-
chrysoconus 454		tas 167
chrysothemis 492		connubia, Eratus Muse
Cicadas voce pasci 93		inuentum 478
cilix 443. cinyras 444		contentio 139
circe 193.446.462		cōtētionis duo genera 13
circes filij 197		conuiuandi modus 25.53
Clarius 453. (467.477		corax 490
cleodoxe 456. clio 129.		corinthus 450
clothe 82.129.189.440		corniculana 486.492

C B coro-

I N D E X.

coronis	450.476	cymodoce	141.469
corufice 463. corus	447	cymopolia	183
corymofa	480	cymothoe	141.467
cottus	133.169.171.175	cynæthus	492
cotti fedes	183	cynofura	447
Craterus	197	cynthia, Cynthia	492
credulitatis pernicies	27	cyariffus	493
creō 489. creōtiades	493	cyprigena cur Venus	137
creus 133. creufa	460.462	cyprogenia	493
crimnifcus	465. crio 151	cyrene	450.463
crifia	149	cyrnus	493
critheus	488.489	cyrra, cyrreus	454
eritō 466. cromenos	461	cythera, cytherea	445
cronis	469. crotope	450	cytherea cur Venus
cupiditatis fedes	127	137	cytheron, cyteriades
cupido	441.445	fe	479
Cyane	446.463	cytorus	488
cyclopes 133. unde dicti.			
ibid.			
cydippe	468 (471	Dedalion	441.481
cygnus Martis F.	63.69.	dæmones ex hominib.	11
cygni & Herculis pugna		Damafithon	456
93 inde		danae, danaides	442
cygni mors	95	danaut.	ibid.
cyllarus 476. cyllene		danis 476. daphne	463
cymatolege 141. (441		daphnis	460.461
cymo	141.468	dardanus, dardania	450.
		459.	

daunus,

I N D E X.

daunus, daunia	483	455. 474
Deianira	475	dictys 476. dido 443
deicoon	493	dies 440
deidamia	486	dies interdum mater, in-
deimos	79. 99. 190	terdum uouerca 61
deiopoea	468	dies Nocte prognatus 131
deiphile	443. 475	dierum obseruatio 57
deiphobus	460	diffidentiae perniciēs 27
delia 455. delius	452	dij hominum custodes in
delos unde dicta	453	terris multi 19
deli nomina diuersa	452	dij sacrificandum 25
demoleon	476	in Dij bonorum malo-
demophoon	472	rumq; summa 51
deorum obseruatio	53	dimidium plus toto 3
deorū periuriū qualiter		dimocoon 461
puniri solitum	181	diocles 466. diomede
deos inter homin. obuer-		475
sari actionū arbitros	19	diomedes Herculi domi-
desideriū, Veneris comes		tus 495
137		diocē 149. 469. 472. 480
deucalion	448. 481	dionysus 193. 441. 448.
dexamena	468 (455	481
Diana	191. 440 449.	dionysius 457. dirce 446
diane cognomina	455	dithyrambus 457
inde		diuitiae quae optimae 23
dice 189. dicomoon	461	diuitiarum parandarum
dictyna, dictynus mons.		ratio 29

I N D E X.

dolores 139.	dolus 440	Enceladus	446
domus imperfecta nō re		endelechia	450
linquenda	55	ennius 471.	enyo 148
donatio bona	27	Epaphus	441
doris 141. 149. 460.		epialtes	471
468. 469		ephyre 458. 488. 492	
dorus 470. dorydon 491		epimetheus 161. 448	
dorylas	476	epimetheo suscepta Pan	
doto 141. 468		dora, omnium malo-	
dryalus 79. dryas 77. 482		rū causa hominib. 7	
drymo 468. dymas 483		epinitus	456
dynamene 141. 467		epitesia	460
B		epitropius	489
Ebuleus	441	Erato 129. 141. 468. 478	
echemon	461	eraphiotes 457 (440	
echephron 473 (483		erebus 131. eiusq; filij	
echinna 145. echimene		erginus Herculi domitus	
Egestas	440	498	
Eione 141. 468		erichthonius 459. 486	
Electra 141. 149. 449.		eridanus 147. 467 (459	
450. 459. 492		eridupos 477. erigone	
electryon ab Amphitryo		erinnyes unde procreate	
ne cæsus	65. 71	137	
eleus	457	criphile	490
eleuthera	127	ericina	472
Emathia	479	erymanthus, erymätheus	
emathion	195	aper	495
		crj-	

I N D E X.

<i>erynome</i> 485.	<i>eryphile</i>	<i>europa</i> 469	<i>eurus</i> 447
<i>erythia</i> 142	(443	<i>curyale</i>	143.470.482
<i>erythreus</i>	484	<i>curybia</i>	141
<i>eryx</i> , <i>Erycina</i>	445.473	<i>curycides</i>	450
<i>eryx Herculi domitus</i>		<i>curydice</i>	473.485
498		<i>curyma</i>	470
<i>Esipius</i>	459	<i>curymedes.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Eteocles</i>	444	<i>curymedon.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Euadne</i>	474	<i>curynome</i> 149.189	443.
<i>euagore</i> 141.	<i>euan</i> 457	450.463.469	
<i>euander</i>	468.484	<i>curynomus</i>	476
<i>euarne</i> 141.467	(468	<i>curypylus</i>	493.
<i>euchios</i> 453.	<i>eucrate</i> 141.	<i>curystheus</i>	485
<i>eudora</i>	141.149.449	<i>curythea</i> 195	(145
<i>eudorus</i> 484.	(469	<i>curythus</i> 496.	<i>curytion</i>
<i>euenus</i>	147.467.	<i>curytus</i> 476.	<i>Herculi do</i>
<i>eubios</i>	458	<i>mitus</i> 499	(<i>dios</i> 77
<i>eulimene</i>	141.468	<i>euterpe</i> 119.478.	<i>exa-</i>
<i>eumelus</i>	458	F	
<i>eunice</i>	141.468	<i>Falx Saturni adamantina</i>	
<i>eunomia</i>	189	<i>fama</i> 440	(135
<i>euphrosyne</i>	179.449	<i>fama cura habenda</i>	57
<i>eupompe</i>	141.468	<i>fames</i> 440.	<i>ignavia co-</i>
<i>euroauster</i>	448	<i>mes</i> 23.31	<i>inde</i>
<i>euronotus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>fatum</i> , <i>Noctis filia</i>	137
<i>europa</i>	149.443	<i>Faunus</i> , <i>fauna</i>	470
<i>europa raptus</i>	481	<i>faunius</i>	447

I N D E X.

<i>Ferreum seculum</i>	14	<i>Gelonus</i>	493. <i>genij</i>	494
<i>figulus figulo inuidet, et</i>		<i>genion</i>	143. 195. <i>Herculi</i>	
<i>cætera</i>	3	<i>domitus</i>	496 (137	
<i>Flora</i>	473	<i>gigantes Terra prognati</i>		
<i>flumina nō citra religio-</i>		<i>Glaucæ</i>	141. 467. 469	
<i>nem transcunda</i>	55	<i>glauconome</i>	141. 468	
<i>in Fluviorum alueum nō</i>		<i>glaucus</i>	481	
<i>meiendum</i>	57	<i>glaucus alter.</i>	<i>ibid.</i>	
<i>fluviorum progenies</i>	147	<i>Græcæ</i>	143	
<i>Fontis descriptio</i>	45	<i>græcia magna</i>	497	
<i>cum Fratre etiam ludēte</i>		<i>granicus</i>	147. <i>gratie</i>	449
<i>adhibendus testis</i>	27	<i>gratiarum domus</i>	137	
<i>Fraus</i>	139. 440	<i>grenicon</i>	467	
<i>frumenti uertendi tēpus</i>	45	<i>gorge</i>	475	
<i>fucis similes ociosi</i>	13. <i>et</i>	<i>gorgitiō</i>	461. <i>gorgō</i>	439.
<i>mulieres</i>	167	<i>gorgones</i>	143. 470	
<i>fulgur et fulmen unde</i>		<i>gorgophon</i>	485	
<i>Ioui</i>	159	<i>gratis</i>	440. <i>gratis</i>	189
<i>furie</i>	445	<i>grynæi nemus, gryneus</i>		
<i>furiarum tempus</i>	61	<i>Apello</i>	454	
G		<i>gryneus</i>	476. <i>grynias</i>	454
<i>Galatea</i>	141. 467. 470	<i>gygantomachia</i>	169. <i>inde</i>	
<i>galaxaure</i>	149. 469	<i>gyges</i>	133. 169. 171. 177	
<i>galene</i>	141. 468	<i>gygis sedes</i>	183	
<i>Ganymedes</i>	459	H		
<i>Garamas</i>	450. 493	<i>Halia</i>	468	
		<i>haliacmon</i>	147	
		<i>bali-</i>		

I N D E X.

<i>halimede</i>	141.468	<i>heracles</i>	493
<i>halius</i>	473	<i>hercules</i>	193.441. eiusq;
<i>harmonia</i>	191.195	<i>filiij</i>	492
<i>haspagige</i>	491	<i>hercules iouis ex Alcme-</i>	
<i>harpalice</i>	448.482	<i>na F.</i>	63.69
<i>harpyie</i>	143.471	<i>hercules quartus</i>	449
<i>hebe</i>	191. Herculi nupta	<i>hercules unde dictus</i>	493
	193.473	<i>hercules furens</i>	499
<i>hecate</i>	153. opum largi-	<i>herculis aduersus Cygnũ</i>	
<i>trix</i>	153.456	<i>pugnaturi armatura</i>	73
<i>hecaties laus à præstantia</i>		<i>herculis ad inferos descẽ</i>	
	153	<i>sus</i>	498
<i>hector</i>	460	<i>herculis cognomina</i>	493
<i>hecubæ proles.</i>	ibid.	<i>herculis columnæ</i>	495
<i>helena</i>	480	<i>herculis cum Marte pu-</i>	
<i>helenus</i>	460	<i>gna</i>	97
<i>helicaon.</i>	ibid.	<i>herculis & Cygni pugna</i>	
<i>helice</i>	93.447	<i>95</i>	inde
<i>helicon, heliconiades Mu-</i>		<i>herculis interitus</i>	499
<i>se</i>	123.478.479	<i>herculis labores</i>	496.
<i>helimus</i>	477	<i>inde</i>	
<i>hellanus</i>	448	<i>herculis scutũ quale</i>	75.
<i>hellaros</i>	449. hellas	<i>77</i>	inde.
<i>helle, hellepontus</i>	488	<i>herculi cæsa hydra.</i>	145
<i>belope</i>	470. belops	<i>domitus Geryon</i>	195.
<i>beneti</i>	461. heniocha	<i>496 leo Nemeæ</i>	147
<i>beptaporus</i>	147.467	<i>herculi nupta Hebe</i>	193
		<i>her-</i>	

I N D E X.

hermaphroditus	445	hippocrite	121. hippocrite
hermes	441	nides	419
hermes trismegist.	466	hippolagus	483
hermiōe	443.474.486	hippolytus ab Aesculapio	
hermus	147.467	ad uitā reuocatus	450
heroum etas	13	Hippolytus, Hippolyta.	
heroum clades ad The-		473	
bas & Troiam. ibid.		hipponoe	141.468
hesiodus opilio, carmen		hippotes, hippotades	465
à Musis doctus	123	hippothoe	141.468
hesiodus carmine uictor		hippothous	461.487
tripode donatus	49	hirceus	470
hesiodi nauigatio. ibid.		hirundo uere prodit	48
hesiodi pater Cuma A-		historiae inuentrix	Clio
scra nauigando pro-		Holmium	123 (477)
fectus	47	hominum sortis uarietas	
hesione liberata Nereidi		ex Iouis consilio	1
439.485.497		hominibus cur tradita à	
hesperethusa	448	superis iusticia	21
hesperides	143.448.No	honor	445. hopleus
elis Ff.	139	hore	5189.446
hesperus	448.488	hospitem & supplicē le-	
Hicetaon	459	dere, par delictum	25
hicra	468	hospitalitatis ratio	57
hippomanes	442.472	hyas, hyades	448
hippasus	476	hydra lerneæ	145
bippo	149.469	hyemis descriptio	3739
hippodamia	462.467	hyleus	

I N D E X.

<i>byleni</i>	476	<i>ignigena</i>	458
<i>bylonome.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ilia Rhea</i>	462
<i>bymante</i>	450	<i>ilioneus, ilione</i>	456. 460
<i>bymeneus</i>	456	<i>ilibya</i>	190. 455
<i>hyperion</i>	151. 446	<i>ilus, ilione, ilin</i>	459. 493
<i>hypermestra</i>	442	<i>Imbreus</i>	477
<i>hyperuius</i>	474	<i>Inachus</i>	464
<i>hypsip</i>	(le 456	<i>industria hominibus</i>	0-
<i>lacehus</i>	457	<i>prima</i>	35
<i>idmenus</i>	474	<i>iniuria perniciēs</i>	17. pœ-
<i>ianassa</i>	468	<i>na qualis à dijs infer-</i>	
<i>ianira</i>	149. 468. 469	<i>ri solita.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ianthe</i>	149. 469	<i>ino, inous</i>	195. 488
<i>iapetus</i>	133. 446. 448	<i>inoc</i>	443
<i>iapeti progenies</i>	159	<i>insula beatorum</i>	13
<i>iabat</i>	481 (489	<i>inuidia</i>	440
<i>iasius</i>	195. 442. iasō 446.	<i>io</i>	441. 464
<i>iasoni rapta Medea</i>	197	<i>iocasta</i>	444
<i>Icarus</i>	459	<i>iolans Hercules auriga</i>	
<i>Ida</i>	197. <i>ideus</i>	<i>63. 71. 87. 450. 485</i>	
<i>idomeneus</i>	481	<i>iola rapta Herculi</i>	492.
<i>idothea</i>	463	<i>ionius</i>	458 (499
<i>Idyia</i>	149. 192. 469 (37	<i>iouius cōsilio diuersam ef</i>	
<i>ignauie comes, fames</i>	23.	<i>se hominum sortem</i>	2
<i>ignauie detestatio</i>	35. 37	<i>iouis mens aliās alia</i>	37
<i>ignis à Prometheo dijs</i>		<i>iouis oculus omnia uidēs</i>	
<i>surreptus</i>	5. 154	<i>iphates</i>	460 (21
		<i>iphi-</i>	

I N D E X

iphimedia	471	Iupiter secundus	444.
iphicleus	485. Alcmena	cuius soboles	449
et Amphitryonis F.		Iupiter tertius	469. 477
63. 69		iuramentum	139
iphiclus	488	iusticia cur solis homini-	
iphigenia	492	bus tradita à superis 21	
iphimous	476	iusticia uirgo, Iouis filia.	
Iphthima	459	19	
ipsea 446. ipseus	464	iusticiæ neglectæ poena,	
irene 189. iris	143	17. et custoditæ præmiū	
iris quādo mitti solita	181	à dijs quale. ibid.	
Isander	489	iustum esse, periculosum	
isis	441. 448	iam	22
ismene 444. ismenus	456	iuturna	483
ister 147. 467. ifus	461	ixion	476
ithoneus	493	ixionis poena	477
itylus	456	L	
itys	474	Labdacus	443. 444.
Iulia gens	462	labor	139. 440
iulius.	ibid.	labor hominibus destina-	
iuno 155. 355. 469	cuiusq;	tus à dijs	29
proles	473	laboris commendatio	21
Iuno postremo Ioui nu-		laborem promoueri au-	
pta	191	rora	43 (459
Iunonis filij	191	lacedæmon	443. 450
Iupiter 157. 441 in Creta		lachesis	83. 139. 189. 440
educatus	157	lacinius latro, Lacinia	
		Iuno	

I N D E X.

luno	497	leo Nemeus	145
ladon	147.467	leonis irati descriptio	97
leda 480.	laertes 483	leonū inter se cōgredien-	
laertiades	483	tium descriptio	95
lagia 452.	laius 444.	leucosia	464
lampetusa	466	leucothoe	485
lampetia	446.466	liachmon	467
lampheus	494	liagore	141.468
lampfacius	443	liber	467
lāpus 459.	lamyrus 492	liber primus 441.	secun-
laocoon	461	dus.	ibid.
laodamas	473	liberalitatis commenda-	
laodamia	483	tio	27
laodice	460	liberis gignendis quando	
laomedea 141.468	(461	danda opera	55
laomedon 459.	laothoe	libethrus, libethra, libe-	
lapitha, lapithæ	450	thrides Muse	479
lapitharum pugna	77	libya 441.	libyſinus 455
lara, larunda, lares	484	licentia	139
latinus	197.462.470	lichione	482
latona	147.153	ligna quando secanda	31
latonæ proles	191	limnoria	468
latreus 477.	lauces 450	lingue parca theſaurus	
lauinia	462.470	optimus	53
lausus 452.	learchus 488	linus	450
lemnus 486.	leneus 458	litigium	440
lenobates.	ibid.	luxus	495
		Loe-	

I N D E X

Loemios Apollo	452	lyriope	464
loxias	454	lysianassa 141. lysica	491
Lucifer	151. 481	M	
lucina	191. 455	Macareus	487
lucra mala damnis æqua		machaon	451
lia	27	Meander 147. 465. 467	
lucris amor	25	menalia fera, menalijs	
luna	149. 446	uersus	494
luna unde dicta	455	menalius	457
lusciniæ & accipitris	4	maia	191. 449
pologus	15	maiestas	446
Lybs	447	malum consilium consueti	
lyæus	457	tori pessimum	19
lyæus	458. 494	malorum inter homines	
lycaon 446. 447. 461		causa, Pandoræ pyxis	
lycaste	461	7	
lyceus 442. lycepes	477	manibus illotis non sacri	
lychione	441. 450	ficandum dijs	55
lycidas	476	mantyon	490
lycius, lycus	453	manto	450. 464
lycorias	468	marica	479
lyctus 157. lycurgus	482	mars 191. 473. ab Hercule	
lycus 476. Herculi domi		uulneratus	91. 99
tus	499	martis filij	191. 474
lygea 468. lygia	464	martis & Herculis pu-	
lygur, lygures	467	gna	99
lynceus	442	medea 193. Iasoni ra-	
		pta	

I N D E X.

pta	195.197	menalippus	475
medius	197	menelaus	491
mediocritas observanda		menestho	149.469
si		menippe	141.468
medificaste	461	menoetius	159
modon	476	mera	442
medus, media	472	mercaturæ præcepta	49.
medusa	143.470	si	inde
megera	445	mercurius	484. Argi-
megapenthes	492	da 6 eius dona. ibid.	
megera	493	mercurius Iouis ex Maia	
megareus	478	E.	191
melampus	491	Mercurius Nili F.	466
melantho	463	mercurius secundus	444.
melas	473	tertius 444. quintus	466.
meleager	479	mermerus	476
melie nympha	157	merope	449.475.481.
melicerta 488. melio	471	489	
melita	141.469.472	mesapus	471
mellis in medicina usus &		mesus tempus	29.43
quo repertus	465	nestor	461
melibofis	149.469	metis	149
melpomene	129.478	metus	440. Martis F. 191
memnon	195.459	Miletus	446
memoriae filiae, Musa	127	miliun quando seratur	95
mena	480	mimas 79. minoia	498
menalcus	576	minos	474.481

D

miner-

INDEX

<i>Minerva Bellona</i>	450	<i>uendum</i>	27
<i>Minerva ex Iouis capite</i>		<i>mulierum noxa unde in-</i>	
191.441.449		<i>ter mortales</i>	167
<i>Minerva quinta</i>	449	<i>Muse 477. Iouis ex Mne-</i>	
<i>Minervæ partus</i>	189	<i>mosyna filia</i>	127.198
<i>Miscnus</i>	488	<i>Muse Heliconiades</i>	123
<i>Mnemofyne</i>	126.193.194	<i>Muse unde dictæ</i>	477
477		<i>Musarum cantus in deo-</i>	
<i>Mnemofynides Muse.</i>		<i>rum honorem</i>	123.128
480		<i>Musarum cognomina.</i>	
<i>Mnesthea</i>	463.485	477	
<i>Mnosif</i>	482	<i>Musarum encomium</i>	123
<i>Morra</i>	468	<i>Musarum munus cuiusmo-</i>	
<i>Molorchus</i>	494	<i>di earum cultorib. confer-</i>	
<i>Molossus</i>	486	<i>ri solitum</i>	127
<i>Monycus</i>	476	<i>Musarum nomina</i>	129
<i>Mopsus</i>	77.450	<i>Musarum sedes</i>	127
<i>Morbus</i>	440	<i>Mutuo accipiendi ratio.</i>	
<i>Mors</i>	440. Noctis F. 138	27	
<i>Mortis domus</i>	179	<i>Mydia</i>	452
<i>Mulciber</i>	486	<i>Myrmidon</i>	480
<i>Mulier non fidendum</i>	27	<i>Myrrha</i>	444
<i>Mulieres æstate salaciores</i>		<i>Myrrhinus, myrrhina.</i>	
43		454	
<i>Mulieres fucis similes.</i>		<i>Myrtilus</i>	484
167		N	
<i>Mulierum blanditijs ca-</i>		<i>Naufragio perire mise-</i>	
		<i>rum</i>	

I N. D E X.

TUM	51	nessus 7. Herculi domitus
naugatio uerna.	ibid.	496
naugationis tempus	47.	nestor 473. Herculis ui-
49 inde. usus.	ibid.	rib. subtractus 496
nauplius	472	nesus 467. 476
narcissus	464	Nice 15
nausicaa	473	nicostrata 458. 484
nausinous	197	nilus 147. eiusq; proles.
nausithous	197. 470. 471	466. 467
Nedimnus	476	niobe 441. 465. 491.
neiphile	488	eiusq; proles 456
neleus	443. 473	Nomius 450. 453
nemeæus leo	147	nonacris 494
nemertes	141. 468	norax 466
nemesis 139. relictis homi-		notus 151. 448
nib. ad deos concessit	15	noualem ferendi ratio 35
neptunus	157. 469	nox 440. Chaus filia
neptuni progenies	470	131
neræa	446. 456	noctis filij 131. 137. 139
neræides	197. 467	noxæ 139
neræidum nomina	141	Numitor 462
neræus 139. cur senex di-		nuptiæ quæ tempestivæ.
ctus.	cad.	53
neræi progenies	141	Nyctæus 471
nesæa.	ibid.	nyctilius 457
nesæus	467	nyctimene 471
neso	141. 468	nymphæ Meliæ 137

I N D E X.

<i>nymphæ montium inco-</i>		<i>Onchestus, Onchestaurbs</i>	
<i>le</i>	131		472
<i>nympharum catalogus</i>		<i>Opis</i>	444.468
147		<i>Oreus</i>	458
<i>Nyseus, Nysa</i>	457	<i>orchamus</i>	485
O		<i>orchomenos</i>	449
<i>Oblivio</i>	139	<i>orci galca</i>	81
<i>Occasio in omnib. optima</i>		<i>orestes</i>	492
51		<i>orestes alter.</i>	ibid.
<i>Oceanus</i>	444.	<i>origanum</i>	454
<i>Terra</i>	☾	<i>orion</i>	482. eius ortus ☾
<i>Cœli F.</i>	133.463	<i>occasus</i>	45
<i>oceanî propago</i>	147.149	<i>orithyia</i>	448.468.486
<i>ocium dijs ☾ hominibus</i>		<i>orne</i>	445. orneus 476
<i>inuisum</i>	23	<i>orpheus</i>	450
<i>Ocnus</i>	464	<i>orsilochus</i>	466.482
<i>ocypete</i>	143.471	<i>orthos</i>	145.147
<i>ocyroe</i>	149.470	<i>ortygus, ortygia</i>	452
<i>odites</i>	477	<i>ortyx</i>	452
<i>Oebalus, Oebali</i>	459	<i>Oschyra</i>	466
<i>Oedus</i>	476.	<i>Ossa cur adoleri dijs soli-</i>	
<i>œdipus</i>	444	<i>ta</i>	163
<i>Oeneus</i>	475	<i>Othus</i>	474. <i>Oxea</i> 493
<i>œnomaus</i>	474	P	
<i>œnone</i>	460	<i>Peas</i>	452
<i>œnopia</i>	485	<i>Pœonius</i>	482
<i>œnopion</i>	482	<i>Palemon</i>	488
<i>Ozunc</i>	456		94
<i>Oicleus</i>	490		

I N D E X.

<i>palamedes</i>	472	<i>parce</i>	139.189.440
<i>palisci</i>	481	<i>parcarum descriptio</i>	83
<i>pallantia, Palatinus mōs,</i>		<i>pareas, paros</i>	489
<i>pallas</i>	484	<i>paris</i>	460
<i>pallas</i>	151.446.499	<i>parnassus, Parnassides</i>	
<i>pallas, quadrigæ muëtrix</i>		<i>Muse</i>	479
463		<i>parsimonia in fundo mo-</i>	
<i>pellene</i>	446.449	<i>lesta</i>	27
<i>pallor</i>	440	<i>parsimoniae bonum</i>	3
<i>pammon</i>	461	<i>parthaon</i>	475
<i>pan</i>	440.484	<i>parthenius</i>	147.467
<i>panes</i>	470	<i>parthenius mons</i>	494
<i>pandion</i>	486	<i>parthenope, partheno-</i>	
<i>pandora</i>	448	<i>pea</i>	464
<i>pādoræ Vulcani diuersa</i>		<i>parthenopeus</i>	475
<i>à dijs munera tributa.</i>		<i>partis addendum</i>	27
5.7		<i>pasiphae</i>	446.481
<i>pandoræ à Vulcano fa-</i>		<i>Pasithea</i>	141.449.468
<i>brefactæ descriptio.</i>		<i>pasithoe</i>	149.469
165		<i>patarea, pataraeus</i>	454
<i>pandoræ pyxis malorum</i>		<i>paupertas animi consum-</i>	
<i>inter homines causa</i>	7	<i>ptrix, nemini expro-</i>	
<i>panope</i>	141.468	<i>branda</i>	59
<i>paphus</i>	444	<i>paupertas, deorū munus.</i>	
<i>parca, eiusq; descriptio.</i>		<i>ibid.</i>	
75		<i>paupertatem hominibus</i>	
<i>parca noctis F.</i>	137	<i>à Ioue dari</i>	47

I N D E X.

Pecunia hominibus anima		Persa	446
51		Perseis	149.193.469
Pegasus	143.471.479	Persephone	355.469
pegaso capta Chimæra.		Perses	151.484
147		Perseus	83.442.473.
Pegaseus fons	479	484	
Pegasides.	ibid.	Perseo casa Medusa	143
Pelagonius	465	Pestis	139
Pelagus Terræ proles	133	Petrea	149.469
Pelasgus	472	Petreus	79.476
Peleus	197.485	Peucidas	85
Pelias	197.473	Phædimos	456
Pelopia	456	Phædra	481
pelops	459.483.491	phægeus	465
Penelope	459.483	Pheocomas	477
Peneus	147.463.467	Phaethon	195.463.466
Pephredo	143	Phactusa	446
Pergæa, Perga	456	Phetusa	466
Perhibia	460.465.470	Phalerus	77
Periclymenus	473	Phanetes	454
perimedes	49	pharcus	476
peripeleus	486	phasis	147.467
perithous	77	phebe	133
periurium à furijs quan-		phelegreus	476
do uindicari solutum	61	pheritas	489
periurij poena	21	phecusa	141.467
pero	473	pheutrates	448
		phicium	

I N D E X.

phicium	67	469	
phidippus	493	phyllis 482.	phyllo 449
philamon	482	picus 470.	pidafus 459
philas	484	pieria, pierides	Muse, pie
philemon	450	ris	127.479
philistenes	443.450	pilumnus	483
philomedes cur Venus.		pimpleus fons, pimpleides	
136.445		musæ	480
philomela	486	pirithous, pisenor	476
philomelus	489	pisistratus	478
philotis	138	pisnoe 464.	piho 149
phlegeton	445	pleione, pleiades	449.
phlegæus	413	463	
phlegyas	475	pleiadum occasus	47
phobus	79	plexaure	149.469
phocus	197.485	plexippo	475
phæbe	132.456	plisthenius	491
phæbes progenies	153	plote	490
phæbus, phæbe	453	pluto	149.157.469
phoenix	443.447	pluto ab Hercule uulne-	
pholoe 49.	pholus 476	ratus	499
phorbas	460	plutonis regia	179
phorcus	470	plutus	195
phorcyn	139	podarce	488
phoroneus	464	podarge	448.471
phryxus	446.488	pocseos beneficio animi	
phyllira, phyllirides	463	tristitiam discuti	129
		D 4 pollux	

I N D E X

pollux	481	prætus	442
polycastis	473	progne	474-486
palydamas	461	proloclus	77
polydectes	486	Prometheus	161.448 ab
polydora	149.469	Hercule liberatus	161
polydoris	465.485	prometheus ignem dijs	
polydorus	195.443.460	furatus	5
461		promethei supplicium	
polymnia	199.478	161	
polymela	484	prondæ	141
polynices	443.444	pronœa	468
polynome	141.468	proserpina	440.455.481
polyphemus	471	Plutoni rapta	189
polyphides	490	proserpine regia	179
polypoetes	476	proteus	463
palites, polyxena	460	proto	141.467
palyxo	449	protomedia	141.468
ponti progenies	139	prudētia Ioui nupta	187
pontopores	141.468	prymno	149.469
porphyreon	446	Psamathe	141.197.468
portumnus	488	psamathia	450
Præneste	470	Psittacos	448
priamus	459. Herculi ab-	psyche	450.474
ductus	460	Pudor egenti uiro inuti-	
Priami soboles.	ibid.	lis	23
priscus	442. procas	pudor relictis hominibus	
procris	486	ad deos concessit	15
		pygma-	

I N D E X

Pygmalion	443	reuerentia	445.469
Pylos oppugnata Hercu-		Rhadamanthus	481
li	473.496	Rhea 132. eiusq; ex Satur	
Pyragmon	470	no proles	157
Pyramus	476	rhea Ilia	462
Pyrethrus	477	rhesus	147.467
Pyrpilea	452	Rhodea, rhodia	149.469
Pyrrha	448	rhodius	143.467
Pyrrhodes	443	rhætus	476. rhoma 462
Pyrrhodile	449	rhipheus	476
Pyrrhus 486. Pythia	456	Rixmor 473. Robur 131	
Pythius	452	romulus	462.474
Pytho	159.469	Runcus	446
Python	440.452		
Q		S	
Quadrigæ inuentrix, Pal		non Sacrificādum illotis	
lus	463	manibus	55
Querela	440	Sagaris fl.	498
R		Sagittæ inuentor Perse.	
Rapine detestatio	27	484.	
Reges donuori	3	salacia	462
reges ex loue	129	salmonæus	488
regum comes Calliope.		sangarius	147.467
ibid.		saο 141.	Sardus 498
Religionis præcepta	57	sargesta	465
Remulus	462	Sarpedon	483
remus	462.464.	satureia	454
		saturnus	133.444
		D	
			5
			fa-

I N D E X.

<i>Saturnus liberos suos deuorare solitus</i>	157	<i>cendus</i>	43
<i>saturnus patris Cœli gentalia exscindit falce.</i>		<i>Sicanus, Sicania</i>	471
135		<i>ficulus, ficilia.</i>	ibid.
<i>saturni etas, aureum seculum</i>	9	<i>simethis</i>	470
<i>saturni ex Rheâ propago</i>	157.469	<i>simois</i>	147.467
<i>saturni falx</i>	135	<i>sinon</i>	441
<i>saturno deuoratus pro loue lapis</i>	150	<i>sipylus</i>	456
<i>Satyri</i>	470	<i>sisyphus</i>	441.443.483
<i>Scamander</i>	147.467	<i>sisyphius</i>	483
<i>scylla</i>	470	<i>Sminthius</i>	454. Sminthe
<i>scythes, scythia</i>	493	<i>ead.</i>	
<i>semarcus</i>	456	<i>Sol</i>	149.446.462. Nili F.
<i>selene</i>	458		466
<i>semele</i>	191.195.443	<i>sol primus</i>	441
<i>semidei</i>	13	<i>sol unde dictus</i>	451
<i>senium</i>	139.440	<i>solis filij</i>	193
<i>septa Fauna</i>	470	<i>contra Solem non meien</i>	
<i>septentrio</i>	447	<i>dum</i>	55
<i>sergesta</i>	487	<i>somnus</i>	440. Mortis frater
<i>serpentarius</i>	469	<i>ter</i>	179. Noctis F. 139
<i>seruius Tullius</i>	486	<i>somni domus</i>	179
<i>seruus cuiusmodi condu-</i>		<i>sophos</i>	492
		<i>Sperchius</i>	463
		<i>spes sola in Pandora e pyxi</i>	
		<i>de relictâ</i>	7
		<i>spbinx</i>	147
		<i>spio</i>	141.467
			<i>Stcr-</i>

I N D E X.

Stercorādi agros author

T

483
sterope 133.449.470.
sthenelus 485
sthenos 143
sthenobœa 442
sthenno 470
stiphelus 476
stratius 473
strymon 147.467
stultum accepto malo sa-
pere 17
stymphalus, stymphalides
auces 495
styx 149.445.469
styx unde deorū iuramen-
tum 152. quale 179
stygis progenies 151
Suada 5
subsolanus 447
sucron 450
supplicem ex hospitē le-
dere par delictum 25
sycheus 443
syliani 470
sylius 462
syrenes 464

Tantalus 450.456
taram, tarentum 472
tarquinius 487
tartarus 440
in Tartarum quantū spa-
cium 175
tartara 131
tartari descriptio 177
taygete 440.443.449.
 450
telamon 459.483
telebas 476
telecletus 87
telemon 470
telegonus 483
telemachus. *ibid.*
telephus 367
telesto 149.469
tellus omnium fundamen-
tum 131
tenebra 440
tereus 474.476.486
teriomachus 493
termessus 123
terpsichore 129.478
terra 440
 terra

I N D E X

<i>terra omnium mater</i>	34	<i>spiades Musa</i>	479
<i>terre progenies</i>	131	<i>thessalus</i>	493
<i>testorius</i>	460	<i>thetios</i>	475
<i>tethys</i>	133.444	<i>thetis</i>	141.197.467
<i>tethyos ex Oceano pro-</i>		<i>thie proles</i>	149
<i>pago</i>	147	<i>thiene</i>	447
<i>teucer</i>	459.461.485	<i>thoas</i>	456
<i>Thalaon</i>	442.443	<i>thoe</i>	149.468.469
<i>thalia</i>	129.141.189.468.	<i>thonius</i>	476
	478	<i>thoossa</i>	470
<i>thaumas</i>	139.145.476	<i>thrascios uentus</i>	448
<i>thea</i>	133	<i>thrasymedes</i>	473
<i>thebe heptapyle</i>	12	<i>thyesles, thyis</i>	456
<i>ad Thebas heroum clades</i>		<i>thymbreus</i>	454
	13	<i>thymetes</i>	462
<i>themis</i>	133. Ioui nupta 189	<i>thyoneus</i>	456.457
<i>themiste</i>	468	<i>tibie inuentrix, Euterpe</i>	
<i>themisto</i>	141		492
<i>themistonoe Ceycis filia,</i>		<i>timor Martis F.</i>	191
<i>Cygnos nupta</i>	91	<i>tisiphone</i>	448
<i>theoclimenes</i>	490	<i>titan</i>	444. eius proles
<i>theodamas.</i>	ibid.		447
<i>thereus</i>	476	<i>titanes</i>	137. coelo pulsi
<i>thersander</i>	444		183
<i>theseus</i>	77.472. Herculi	<i>titanū aduersus deos bel-</i>	
<i>ab inferis liberatus</i>	498	<i>lum</i>	169. inde
<i>Thespia, Thespis, The-</i>		<i>titaresius</i>	77
			114

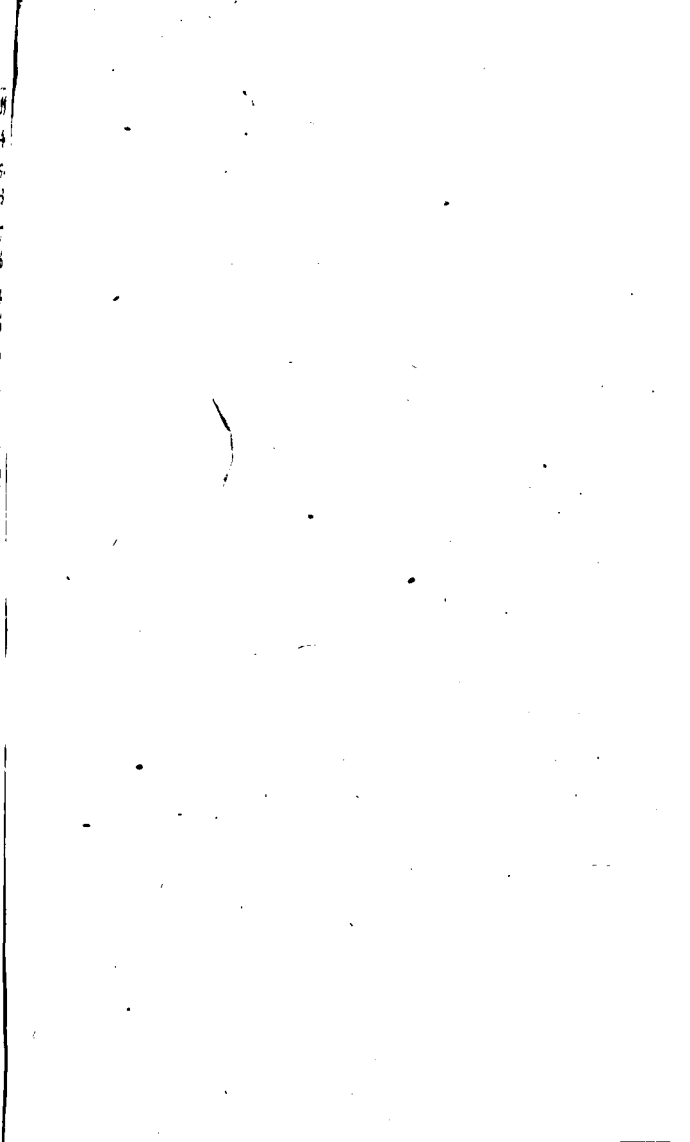
I N D E X

Atanum locus	183	tymbra, tymbraus Apollo	
Atibonus	459. eius proles	453	
195		tyndarus	459
tityus	449	typhaon	145
stepelemus	367	typhaonium	67
Tonitrus unde Ioui	159	typhoeus	183 (449)
toxius	444. 475	typhon, typhoeus	446.
trachinia	481	tytius, Tyrrinthius	493
trinacria	471	tyro	488. tyros 473
tristitiam poeseos ui di-		V	
fenti, Musarū beneficio		Venilia	483 (447)
129		uenti Auroræ Pp.	141.
tritogenia	191	uēti ex Typhoeo qui	187.
triton	189. 191. 463	uentorū catalogus	447
tritopatereus	441	uenus prima & secunda	
triuid	455	444. tertia	480
Troia Herculi diruta	397	uenus ex resectis Cœli te-	
troilus	460	sticulis nata 137. et spū	
troius, tros, troia	459	ma maris	445
tullia maior & minor.		uenus unde dicta	444.
486		ueneris cognomina unde	
turnus	483	137. 444. 445	
tyberinus, tyberis	462.	ueneris comites	137. do-
464		tes. ibid. filij	191. 474
tyburtus, Tybur	490	uerrecundie præcepta	53.
tyche	149. 469	ueris descriptio	43
tydeus	443. 473	uestia	155. 440. 469
		uici	

I N D E X.

Vicinus malus magna no	uiuio	99
xa 25	uoluptas	474
uicini cognatis meliores.	Vrania	129.149.469.
ibid.	urius	79 (478)
uictoria	urfa	447
uictus parandi faciliore	uulcanus	191.486
tio cur hominibus ab-	uulcanus primus	444
scondita à dijs	uulcanus Nili F.	466
uindemiæ tempus	uulturnus	447
uinum æstate optimū	uxor quando ducenda	51
uirbios	et qualis.	ibid.
uirtutis uia ardua	uxore bona nihil melius	
uiri æstate imbecilliores.	fortiri uirū sz. mala nil	
43	peiur.	ibid.
uirum uxore bona nil for	X	
tiri melius	Xanthe	149.469
uis	xantho	467
uitium incidendarū tem-	xanthus	448
pus	Z	
uitijs infensi dij	Zelus	151
Vlios	zephyrus	ibid.447
ulysses	zefius	474
ulyssis filij ex nymphis.	zetbo	456
197	zethus	448.449
ungues non secandi in cō-	zeuxo	149.469

F I N I S.

PROLEGOMENA

TZETZIS IN HESIODUM.

PROCLUS uir sapiens, explicans presentem librum Hesiodi, nihil præclarum, nec sapientiæ authoris congruum, nec dignum expositione elaborauit. Primum enim oportebat diuisionem facere poetarum, eorumq; notas & characteres, & qui sint illorum nominatissimi, indicare. Deinceps uerò exponere, quo genere poematis utatur author quem explicare instituit, quorum temporibus claruerit, quot libros post se reliquerit, ubi & quæ ratione e uita migrauerit. Postea libro in manum sumpto, primum quidem scopum illius accuratè declarare, deinde uerò etiam fabulosas historias cum suis allegorijs remissè tangere: tum carmina & alia necessaria perspicuo & institutiuo modo explanare, non labyrinthico atque intricato, aut tali, qui ipse magis egeat explicatione, quàm ea quæ ad explicandum proposita fuere. Ille uerò nihil horum fecit, nihil prænarrat, sed sine exordio tanquam ex improviso & illotis manibus atq; ordine confuso authorem explicandum aggreditur: & alicubi quidem grandia uolens loqui, de rebus cœlestibus & sublimibus magnificè nugatur, alicubi uerò ab authore proposita & explicata repetit: & circa talia occupatus, prolixum quidem, sed inutilem prorsus contextuit commenta-

mentarium. Sed prætermiſſis iſs, in quibus ſapientiſſimus Proclus errauit, tranſeamus ad ipſam explicationem. Vos quidem utranq; expoſitionem affectu ſtudioq; ueritatis, non contentioniſ, inuicem comparate, probeq; iudicate, num illi à Proclo, uel hi à me æditi pulli ſint uerè àquilæ, qui melius ad poeſin Heſiodi accedant, & conſtantius authorem ueritatis ſolem aduerſis oculis intueri queant: quamuis ipſis ſplendidæ atq; argento fulgentes pennas non appoſuerimus. Non enim multo ſtudio, ſed tumultuariè hunc laborem perfecimus: quemadmodum illi ſciunt, qui nos ad hoc certamen compulerunt. Quòd ſi utranq; commentationem ſine ſtudio contentioniſ iudicabitis, præſtate uos perſpicaciores Gallico Rbeno, ac ſortus utroſq; ſumma atq; exacta cura æſtimate, qui nam formæ patriæ aptiorem habeant ſimilitudinem, & qui ſpurij ſint, atq; à genere Heſiodi alieni, aut imperfecti et cæcutientes parui: deniq; ad chryſopolin herbam, aut hydium lapidem, *βῆλας* uocatum, aut ad ignem probatorium, more cenſorum auri, utrunq; laborem examine. Sed nunc, quæ inſtat, rem ipſam auſpicemur.

De poetarum diuiſione memini me etiam non ita pridem iambis ex tempore compoſitis opuſculum contexiſſe. Quin & meus frater de eadem materia in Lycophronis expoſitione, elegantiffimè diligentiffimeq; ſcripſit. Nihilominus tamen, quæ huic inſtituto opportuna uidebuntur, ea repetita quàm potero breuiſſimè exponam. Qui uerò ſubtilius atq; exactius illa cognoscere uolet, conſulat prædictos commentarios, nec pigere debet ullum hac ante omnem poeticum libellum præcognoſcere.

scere. Proinde iam audite diuisionem poetarum:

Poetarum alij sunt Lyrici, alij Monodi, alij uerò Comici, & alij Tragici: Sunt & alia infinita nomina. Postremò alij nomen non habent, sed per excellentiam sine alia additione Poetæ nominantur. Ac Lyrici quidē poetæ ex eo cognoscuntur, quòd carmina ad lyram cantant: ut sunt Pindarus, Stesichorus, Anacreon. Monodi uerò, quòd sub una persona argumentum suum explicant, quæcunq; sit illud: cuiusmodi in Alexandra concinnauit Lycopbron. Indicium Comicorum, quòd saltatores & personæ apud illos rident: quales sunt, Aristophanes, Eupolis, Pherecrates. Postremò Tragicorum genus ex ciuilitatibus & miserijs cognoscitur: ex quorum numero sunt; Aeschylus, Sophocles, Euripides. Alij uerò, qui sine nomine per excellentiam Poetæ dicuntur, ex his quatuor rebus cognosci possunt: si uidelicet habeant metrum heroicum, allegoriam, historiam seu narrationem ueterem, & dictionem aliquam, quæ non uulgaris atque humilis, sed heroica & plena dignitatis, metroq; heroico conueniens esse debet. Ex his uerò quatuor rebus allegoria potissimum poetæ designat, quorum isti quinque sunt celeberrimi: Homerus ille omnium ore decantatus, Antimachus Colophonius, Panyasis, Pisander Camirensis ex Lesbo, & hic noster Hesiodus, cuius librum explicare cepimus.

Noster igitur Hesiodus, & frater eius Persa, nati sunt patre Dio, & matre Pycimeda: qui Cumæ habitauerunt, quæ sita est iuxta Mitilenem, & nunc Phryconis appellatur. Altera enim Cuma, unde fuit Aeolus & Sibylla,

bylla, Italiae accensetur. Fuit autem Cumaeis illis Aeolensibus parua & angusta res familiaris. Eam ob causam cum paupertate & aere alieno premerentur, mutarunt patrium solum, & circa Ascram sedem suam fixerunt, quae locus est in Boeotia, male habitabilis tam hyeme quam aestate, situs autem ad radices montis Heliconis. Hunc igitur iam accolunt. Tali uero paupertate cum laborarent homines illi, accidit ut Hesiodus pastorem ouium ageret: ac perhibent, quod nouem quadam Musae forma muliebri ipsum accedere, & decerptis in Helicone lauri furculis nutrire consueuerint, qua ratione Hesiodus sapientiam & poeticam artem ab illis hausit. Sed haecenus quidem certa & indubitata diximus, quod nimirum Hesiodus pauperum hominum, Dij & Pycimeda filius, & iuxta Heliconem ouium pastor fuerit. Deinceps uero aliquid fabulosum & magis allegoricum dicitur. Cum enim Hesiodus iuxta Heliconem oues pasceret, ipsumque arctior, quam solebat, somnus complexus esset, ubi dormitanti nouem Musae se ostenderunt, quae lauros ipsi frustatim concidebant. Quod somnium omnino significauit, ipsum amaris disciplinarum studiis deditum, fructum perennes percepturum, & perpetuo uernantia compositurum poemata. Quocirca Hesiodus illud animo cogitans, cum expergesactus esset, oues alijs custodiendas reliquit, & se studiis ac disciplinis, quae quidem dignae libero essent, tradidit, atque hoc modo somnij significationem impleuit. Aut certe, cum iuxta Heliconem oues pasceret, & ad multam noctem uigilaret, secum prudenter deliberauit, quodnam genus uitae esset optimi: & natum sapiens consilio

consilium, deseruit tenuem illam & rusticam atq; aspe-
ram uiuendi rationem, deinceps uerò studia disciplina-
riam amplectens, & labores tolerans, magnam consecu-
tus est famæ claritatem. Blabōrauit autem tantos libros,
quos ego existimo scientiæ illius fuisse buccellas, quas à
Musis accepit, & Helicontos lauri uerè loquacis surcu-
los, qui undiquaque circumuoluuntur, & perpetuò uera-
nant, atq; in altum assurgunt. Cum enim calamitosam
antea & obscuram degeret ætatem, ouesq; pasceret, nūc
iam beato æuo fruitur, deoq; similis uiuit propter uirtu-
tem & eruditionem: quemadmodum etiam Socrati ac-
cidit Sopbronisci filio, qui lapicida fuit, & Damodī pi-
scario, item Aeschyni tympanistræ filio, & Simoni co-
rario, Euripidi quoq; olerum collectori, præterq; illos
Anacharsidi patria Scythæ, & Aesopo atque Bpicteto
ambobus conditione seruis: tum illi Syrio Rhetori Lu-
ciano, lapicidæ & semisamulo, & alijs innumeris. Nec
desunt exempla nostri temporis. Celebratur enim memo-
ria nostra Soterichus, qui censor auri fuit: & nunc uer-
satur Nicemedis primarius quidam pontifex, qui cenopo-
la quondam fuit, & ne nunc quidem doliorum curam
prætermittit, sed adhuc uinum miscet, & amphoris mu-
tandis dat operam. Nec uerò aliquis propensus ad igna-
uiam & desidiam inde occasionem arripiat, ut studia
negligenter tractet, & propemodum dormiat, deceptus
sermonibus quos de Hesiodo audiuit, expectans nimirum
aliquas uirgines, quæ ad ipsum ueniant, & concidant
lauros, ac sapiētem & eruditum nullo negotio reddant.
Habent enim illi sermones allegoricū sensum, & signifi-
cant,

cant, eam qui studijs sedulo incūbit, & omnes autē conu-
memoratos uiros illustres sibi pro exemplo proponens,
strenuam disciplinis nauat operam, perq; labores, sapien-
tia thesauros acquirere conatur: eum, inquam, diuitens
messem facturum, & fructus cumulaturum. Virgines ue-
rò, quæ ferant lauros, & facile eruditos reddant, nemo
expectet. Etsi enim hoc tempore uirgines & lauriferæ
quædam frequenter aliquos accedere soleant: illæ tamen
denudant potius omnibus bonis, quàm sapientes faciunt.
Proinde iuuenes labori incumbite, quemadmodum He-
siodus, & decerpit à Musis, sicut ille, lauros Heliconias
immarcescibiles. Sed desinamus iam fabulari de lauris
ab Hesiodo manducatis, & de ipsius educatione atq; in-
stitutione. Tradunt autem quidam, ipsum ætatem egisse
temporibus Homeri, quidam uerò etiam Homero anti-
quorem faciunt. Ac illi quidem qui Homero uetustiore
esse contendunt, aiunt uixisse sub initium regni Arxippi,
Homerum uerò sub finem. Fuit autem hic Arxippus filius
Acasti, qui regnauit Athenis annos triginta quinq;. Qui
uero iisdem temporibus ambos uixisse affirmant, aiunt
simul in certamen uenisse in ludis funeralibus Amphid-
amantis regis Eubææ, & uictorem euasisse Hesiodum,
uictoriam ipsi attribuyente, & de uersibus iudicium fe-
rente Panide rege, fratre Amphidamantis, & filijs Am-
phidamantis, Ganyctore & reliquis. Multis enim uersis
bus ultrò citroq; ex tempore factis acceptisq;, ambos sibi
inuicem respondiisse, ac Homerum quidem in omnibus
primas tulisse. Tandem uerò Panide rege iubente, ut o-
ptimos selectissimosq; uersus in medium afferrent reci-
tarentq;.

ANNOTATIONES.

Parentis, Homerus quidem sequentes cepit depromere,
multis retrò inchoatis:

ἀσπίς ἀγ' ἀσπίδ' ἱσθί, λίγυι ἡδ' ἰσθί, ἀνίγει δ' ἀνίγει.

ψαύον δ' ἰσθίου μοι λίγυδις παμπροῖας φάλαγγας

σείοντων, ὥς πονεῖ ἰφίσσασα ἀλλήλοισι:

Sic densi, ut clypeis clypeos, bastilibus bastas

Concuterent, scutis barerent scuta, viro uir,

Et galeæ galeis, ipsi fulgentibus alta

Cristati pennis capita, exitiosa minari

Bella uidebantur. Et cætera, quæ ulterius sequuntur.

Hesiodus uerò initium fecit ab illo uersu:

ἄσπετος ἀτλαγγοῦν ἐπὶ πλεάδα:

Emergunt Atlante satæ cum Pleiades ortu.

Et tantos fecit progressus, quantos Homerus, recitatis
quamplurimis uersibus. Rursum igitur omnis cætus ad-
stantium illustriorum, Homerum corona dignum iudi-
cavit. Panydes uerò etiam super Hesiodo sententiam tu-
lit, illiq; palmam dedit, tanquam de pace & agricultu-
ra, nec, sicut Homerus, de bellis ac cædibus docenti. Sed
tales narratiunculae sunt meræ nugæ recentiorum, qui
finxerunt eiusmodi quæstiones inuicem habitas fuisse
se: & depromentes aliquos uersus ex Homero, ab eo in
certamine dictos fabulantur. Homerus enim ille au-
rem, quantum ego arbitror, uel potius certò scio, fuit
longè antiquior Hesiodo, si etiam concedatur eum co-
ram illustribus illis uiris in certamen processisse, &
tum quidem primas accepisse, & corona donatum es-
se. Verumtamen fuit & alius quidam Homerus, æqua-
lis Hesiodi, Buphorionis filius, ex Phocide oriundus,

cum quo etiā Hesiodus decertauit. Et uidetur sanē, quod aliqui decepti similitudine nominis, quod hic posterior cum diuino illo Homero idem habuit, putarint & finxerint uersus alterum ab hoc iuniore compositos & recitatos fuisse. Multi enim extiterunt alij Homeri, qui æmulatione antiqui illius, idem nomen assumpserūt. Nam fuit etiam hoc Pbocensi Homero alius quidam recentior Homerus, qui Euryaliam composuit, filius Andromachi, genere Byzantinus. Primum uerō Homerum Dionysius ille circuli descriptor ait temporibus utriusq; expeditio nis, Thebanæ nimirum & Troianæ, uixisse. Ex quo licet conijcere, ipsum Hesiodo seniore fuisse quadringentis annis. Quam quidem notationem annorum etiam hoc uerisimilē reddit, quod Aristoteles seu philosophus uel is, ut mihi magis placet, quicumq; est author. pep̃li in Repub. Orchomeniorum, scribit Stesichorum lyricum fuisse filium Hesiodi, ex Ctimena natum, sorore Amphiphanis & Ganyctoris, filia autem Pbesei. Fuit autem hic Stesichorus æqualis Pythagoræ philosophi & Phalaridis Agrigentiniensis, quos constat posteriores fuisse Homero quadringentis annis, quemadmodum etiam Herodotus testatur. Sed postquam etiam tempus annotauimus, quo dicunt claruisse Hesiodum, age iam dicamus, quot libros composuerit. Noster quidem hic decem & sex cōscripsit libros, Homerus uerō ille primus decem & tres. De morte autem Hesiodi sciendum, illum in Locride hac ratione uitam finisse. Post uictoriam, quam ipsi contigisse aiunt in funebribus iustis Amphidamantis, profectus est Delphos, datumq; illi fuit hoc oraculum:

Ἰάβις ἔστι αὐτὸς, ὃς ἱμὲρ δίμω ἀμφιπελάσας,
 ὁσίους μύθοις τιτυμίνος ἁθροάτῃσι.
 τὸ δὲ τοι κλίεῖται, ἵσταντ' ἐπιείδαισα θύε.
 ἀλλὰ δις πεφύλαξο σιμῶς ἑκάλεστον ἄλσος,
 καὶ γὰρ τοι δαυάτῃσι τίλῃσι τιτυμίνω δῶκεν.

Hoc est:

Felix iste uir est, nostram qui circumit adem,
 Hesiodus Musis, quæ non moriuntur, amatus,
 Cuius tam latè extendet se gloria fama,
 Quàm latè terras Phœbus prospectat Bom.
 Tu uerò nemora ista Ioui sacrata Nemeo
 Custodi, fatum cui mortem destinauit atram.

Ille autem cum Nemeam in Peloponneso relinqueret,
 Oenoe in Locride ab Amphiphanæ & Ganymetore Phe-
 sei filijs interficitur, & projicitur in mare, putantibus i-
 psam stupratorem esse Ctimenæ sororis ipsorum, ex qua
 natus fuit Stesichorus. Vocabatur autē Oenoe, Iouis Ne-
 mei templum. Verum enimuero post triduum Delphines
 cadaver mari educunt, & in littore collocant, quod Lo-
 cridem & Bubœam determinat, & sepeliuerunt ipsum
 Locrenses in Nemea Oenocensi. Autores uerò cædæ con-
 scensis nauibus conabantur fugam querere: sed tempe-
 state nimium grassante perierunt. Orchomenij postea o-
 raculo moniti, ossa iam sepulti Hesiodi ex Nemea aufe-
 runt, eaq; in medio sui fori terræ reddunt, inscripto super
 monumentum hoc elogio:

ἄσπετος μὲν παρὶς πελοποννήσου, ἀλλὰ δαυάτῃ
 ὄντιον πελειπεν γὰρ μιν ὕψις κατὰ χεῖρα
 ὁσίους, τὸ πᾶσι τοῖς αὐδῶσι καὶ ἔστιν.

αὐδ' ἄρ' ἡμετέριον, ἐν βασάνοις σέβει.

Hoc est:

Ascra solum patrum fuerat, non fertile multum,
Hesiodi, corpus sed Minya ora tenet.

Inter mortales semper celebrabitur omnes,
Qui bona prudenter facta probare solent.

Scrispsit etiam Pindarus tale epitaphium:

χαῖρε δὲ θάλασσας, καὶ δὲ τὰς αὐτὴν ἰστέας,

σοῖα δ' αὐδ' ἄρ' ἡμετέριον ἔχον σέβει.

Quod sic similibus numeris uerti possit:

Salve bis iuuenis, salve bis membra sepulte,

Qui tam praecleari carminis auctor eras.

Sed postquam ea quae de poeta nostro dicenda uidebantur, exposuimus, age iam titulum libri inspiciamus: hoc primum praemisso, quod iam nobis in mentem uenit: Astypaleam esse insulam & ciuitatem Sami, & ex hac Phalarin oriundum fuisse, sicut ipse testatur in suis epistolis. Fuit autem tyrannus Agrigentinsium: unde ego rem minus accurate considerans, & communi more loquens Agrigentinsensem appellauimus.

Librum hoc titulo inscripsit: Hesiodi opera & dies: hoc est, doctrina de agricultura & diebus, secundum quos hoc uel illud facere oportet. Sic autem inscripsit ad differentiam aliorum quindecim librorum, quos praeter hunc elaborauit, nimirum Aspidis, Theogoniae, Heroogoniae, Catalogi mulierum, et reliquorum: praeterea, ut suum hunc librum ab alijs operibus & diebus, a magno illo Orpheo compositis, distingueret. Orpheus enim ille sua opera, siue librum de agricultura, tali proce-

inio exorditur:

ἡ δὲ γαυπονίας σι φιλομῆδον ἱμερῶ αἰρᾶ,
καὶ τ' ἐπὶ χρυσάειο γένει ἐνυώνων ἔργα
γαῖαν ἐπὶ βᾶδων ἄγην δύναμιν ἀφ' ἧρας,
ὅ γυροῖς ἐνὶ κλῆμα μυθωμαῖς λαλῆσαι
καθεύδμεναι, καὶ παρὲρ ὁπώρας ἔειπ' ἰλίδαι,
ἱμεῖς σπαπᾶν τι λαχῶναι ἀμύροισιν αἴαν.
αὐτῖνα δῆτοι πᾶσαν ἰτυμῖλον κατὰ λῆξιν,
ἵππος αὖ πανδία σιλήνῃ πικρὸν ἴσθι.
δμπνιά σοι δῶμετ' ὅ, ἀδρανέοις τι βάνχην,
δῶρ ἀόκτιμῆσαι καὶ ἐπὶ τῶν ἰλίδων ἐπάξην.

Ac tali quidem initio Orpheus utitur in operibus suis.

Dies uero, siue Diarium ipsius tale habet exordium

πᾶσι δᾶς μισαῖν θείδραδ', εἰ δὲ σ' αὐτῶν
θυμὸς ἐκυσσῆται μένος κατὰ μοῖραν ἀνῆναι,
βῆα τοι ἐξ ἧς. σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεις σῆσιν
οἴω τάξιν ἔχουσα λυγρὰ, μάλα γὰρ χρεὺς δέξιν
ἰδμεθαί, ὥς αὐτὸν παρὶ χειρὸς αὐτοῦ μύθε.

Propter has causas librum hoc titulo inscripsit: Hesiodi opera & dies. Ac Persæ quidem fratri suo illum dedicauit, cuius prima pars tota est ἡδινὰ καὶ εἰσνομικὴ, continens præcepta de moribus rectè formandis, & rebus domesticis ut decet administrandis, tum exhortationem ad labores, & doctrinam de agricultura. Altera uero pars describit tempora, quibus se labori dare conueniat, diesq; secundum cursum lunæ discernit, atq; indicat qui sint salubres, & qui inauspicati. Nam post mortem parentum Hesiodus & Perses hereditatem ab illis relictam diuiserunt, & Hesiodus quidem frugaliter uixit.

uixit, Perſes uero luxu diffuebat, ſuasq; fortun. in ocio profudit: unde cum deinceps aliqua Heſiodi bona uellet auertere, actionem ipſi in iudicio intendit. Hanc igitur ob cauſſam ille fratrem ab ocioſa uita & luxuria conatur abducere, & præſenti hoc libro ſuadet, ut agricultura ſe tradat.

Si uero quis cauſſam ſcire cupiat, cur Dies poſtpoſuerit Operibus, ille quidem friuolas multorum ſolutiones omittat, & ſciat ordinem non reprehendendum ſeruatum eſſe. Fratrem enim luxui & ocio deditum oportebat primùm exhortari ad laborem, illiq; operum uſum ac neceſſitatem demonſtrare: deinceps uero etiam dierum, quibus ſingula facere conuenit, doctrinam adijcere. Nihil enim fuiſſet prorsus abſurdius, quàm laborum tempora & opportunitates illi præſcribere, cui nōdum perſuaſeris, ut laborem aggrediatur.

IN HESIODI LIBRVM PRIMVM ANNOTATIONES.

Οὐσαί τωρίη. Ser.) Sciendum, quod Aristarchus & alij quidam hoc procemium reijciant expungantq;: & Praxiphanes discipulus Theophrasti affirmat, se librum sine procemio habuisse, qui inceperit ab illo uersu, ἐν ἀπὸ μῆνιν ἐν ἰδίῳ γὰρ.

Μῆνιν.) τὰ πὰ τὸ μῶ, quod est, inquirō, quasi omnia inquirant & inueniant propria solertia: aut quasi ab omnibus

nibus quarantur. Sunt enim Musæ nihil aliud, quàm ipsæ discipline & scientiæ. Aut dicuntur *μῦσαι* tanquam *μαλίστα* uel *ἐνίσκηπται* τοῖς *μαλίστα* *μαλίστα*, quòd augeant & enutrient hominem disciplinis. Si quis autem nesciat, cur nouem dicantur esse Musæ, & non plures, nec pauciores, age id ipsum primò pro modulo ingenij nostri explanemus. Exinde ostendemus, neq; nouem Musas esse. Post hæc uerò fabulosas historias, subtilissimè euidentissimèq; interpretabimur, quid sit Iuppiter, quid Musæ, quid Pieria, quid Helicon. Præterea exponemus, quam ob causam Hesiodus in Theogonia Musas Heliconias inuocet, hîc uerò Pieridas. Musæ sunt nouem, scrutator optime, quia numerus nouenarius est quadratus & solidus. Tales autem etiam sunt scientiæ, eò quòd nouem, multoties multa sunt. Ternarius enim numerus est radix seu principium multitudinis: Nouem autem ipsius quadratum, hoc est, multoties multa. Atqui scientiæ etiam infinitæ sunt. Alioquin neq; nouem duntaxat sunt Musæ, quas fabulosas appellare placet. Sed Eumelus quidam Corinthius tres facit, easq; Apollinis uocat filias: Cephissæ, Apollonidem, Barystenidem. Aratus uerò in quinto de Astris libro quatuor enumerat, Iouis ætheris, & Plusiæ nymphæ filias: Archen, Meleten, Thelxinoen, & Aæden. Alij uerò quinque faciunt, illisq; nomina quinque sensuum assignant. Epicharmus in nuptijs Hebes septem recēset, easq; Pieri & Pimpleidis nymphas appellat: Nilæn, Tritoen, Aſopum, Heptapolin, Acheloida, Tipoplun & Rhodian. Ab Hesiodo deniq; in Theogonia nouem commemorantur: Clio, Thalia, Euterpe, Terpsichore,

Erato,

Erato, Polymnia, Melpomene, Urania & Calliope. Et illæ quidem tres, quas primum posuimus, inuenerunt tres musicos sonos, crassum, medium & tenuem: tres accentus, acutum, grauem, circumflexum: tria tempora, praesens, praeteritum & futurum: tres personas, primam, secundam, tertiam: tres numeros, triplicitates stellarum, & multa eiusmodi, quæ sub ternarium numerum reducuntur. Illæ uerò quatuor inuenerunt quatuor dialectos, Ionicam, Atticam, Doricam & Aeolicam, & multa alia quaternario comprehensa. Quinque Musæ inuenerunt quinque sensus & similia. Illæ uerò septem, lyram septem nervis constantem, septem zonas, septem planetas, septem uocales, & hoc genus alia. Nouem autem inuenerunt, Clio quidem historiam, Thalia plantarum culturam, Euterpe tibias, Melpomene cantum, Terpsichore choream, Erato sponsalia & saltationem, Polymnia agriculturam, Urania Astrologiam, Calliope poesin. Propter has igitur inuentiones Musis dearum nomina imposuerunt, & Musas à cognitione Musæ, hoc est scientiæ, appellarunt. Nunc uerò omnis homo, siue uir sit, siue mulier, qui tantum cumque aliquas res scrutatur & inuenit, Musicus & Musa dici potest: quemadmodum etiam is, quicumque arti Musicæ operam nauat. Ita namque laborioso illi Baccho, quem Osiridem etiam appellant, contigisse aiunt, ut cum agriculturans doceret, tibicines quædam nouem concinerent, & symphoniam modularentur, quas Musas uocarunt. Alij uerò non has, quas modò recensuimus, sed alias nouem aiunt primas Musas fuisse: nempe Callichoren, Helicen, Eumicem,

nicen, Thelxinoen, Terpsichoren, Euterpen, Euceladen, Diam, Enopen. Qui sanè ignorarunt, ut uerisimile, id quod nunc à me dictum fuit, quòd omnes qui aliquam artem inuenerunt, tam uiri quàm mulieres, Musici & Musæ uocantur. Vnde non solùm istæ, quas illi recensent, sed etiam innumera aliæ reperientur. Caterùm quidam, omnes, quas uocant, Musas uirgines esse affirmant: quidam uerò illas nouem, quæ ab Hesiodo ponuntur, excipiunt, & solas reliquas in uirginum numero collocant. Itaque fabulantur, quòd Ialemus & Hymenæus fuerint Clius & Magnetis filij: Rhesus uerò, Euterpes & Astrymonis, aut iuxta alios Terpsichores: Pælephatus, Apollinis illius Carbantis & Thalia: Linus, Vranie & Apollinis, aut Pieri terra geniti: Sirenas, Melpomenes, aut secundum alios Terpsichores & Acheloi: Melpus, Terpsichores, aut Melpomenes & Lian, Apollinis filij, aut secundum alios Lari: Thamyris, Eratús & Aethlij Endymionis filij, aut Philamonis: Triptolemus, Polymnia, & Celei, siue Chimarri Martis filij: Orpheus, Calliopes & Oeagri. Sed quid necesse est sermonem tam longè producere, & aures iuniorum obtundere, loquacitate tam uana, et tam prolixo Musarum catalogo describendo, perinde ac si meipsum oblitus, Tzetzes nò essem, qui sciat res aptè disponere, & perspicuitatem amet, cupiatq; plurima scribere, eademq; salutaria, paruis cõprehensa opusculis: nec uerò studeat pauca, eademq; inutilia, curiosè excogitatis & longissimis sermonibus in medium afferre, quemadmodùm clamosi quidam, & nimia persuasione laborantes, facere consueuerunt.

Verum

Verum enimvero non mea sponte, sed ut tibi gratificarer, tam longè à proposito diuerſi, merumq; catalogum Musarum recensui. Nunc uerò mecum adſis, longaq; orationi Tzetſianæ animum aduertas, dum ſummatim comprehendam fabuloſas uocatas Muſas, & alia quamplurima, poſteaq; ſermonem adijciam de ueris & reuera exiſtentibus Muſis. qua in re non peccauero, ſi ſim prolixior. Huius uerò ultimæ loquacitatis culpam tibi ipſi imputato. Nunc igitur aſſumptione & recognitione eorum facta, quæ antè diximus de fabuloſis Muſis, eadem breuius repetita, aliaq; certius explorata auſculta.

Multi igitur Muſas fecerunt multas, eaſq; differentes tam operibus quàm nominibus: & alias quidem dicunt eſſe uirgines, alias uerò nouem, quas Heſiodus recenset, liberos peperiffe, & Iouis eſſe filias atque Mnemoſynæ, natas in Pieria, ex concubitu nouem dierum. Quòd uerò in Pieria ſunt natae, ideo choreas ducūt circa Heliconem, & patrem ſuum honoribus proſequuntur. De reliquis autem, quæ præter iam commemoratas ab alijs recenſentur, hoc ſcire debetis, quòd illæ fuerint mulieres, inuentrices artium & rerum in uitæ uſu utiliſſimarum: & Muſarum nomen acceperunt àνδράων ἀνδρῶν μῦθος ἁγνῶν, à ſcientia nimirum, quæ uerè Muſa appellari meretur. Quocirca non ſolùm illæ celebratæ à ſcriptoribus, ſed etiam ſexcentæ aliæ myriades, Muſæ uocari poſſent, ſi quis compertum habeat aliquas, quæ nimirum artes aut res utiles inuenerunt aut excogitarunt. Illæ uerò quæ ab Heſiodo nouem ponuntur, neq; nouem numero, neq; mulieres mortales fuerunt, ſed forſitan deas fuiſſe credi

credi possit, quæ tamen & ipsæ non putentur liberos peperisse. Sed Musa quidem est scientia siue cognitio, comparata studijs & institutione, non innata atq; à nullo alio edocta intelligentia. Appellatur autem Musa, ut supra dictum, à quærendo, quòd ab omnibus aut plurimis quæratùr, aut quòd multis inquirendis & curiose inuestigandis occupetur. Collectim uerò & pluraliter Musa, Musæ uocari cœptæ sunt, easq; nouem esse fabulatur, tanquam ter tres, hoc est, multoties multis. Nam ternarius numerus initium est multitudinis. Etiam si enim scientia seu cognitio, quantum ad totum, simplex est atq; uniformis: illa tamen ipsa, quantum ad particularia inuenta & placita, in infinitum extenditur. Sunt enim scientiæ seu cognitiones in hominibus obscuræ, & omnino intra mensuram comprehensæ, nec sunt eiusmodi, qualis est apud Deum, quæ est uniusmodi, certaq; & omnibus numeris perfectæ. Generantur autem illæ nostræ scientiæ, Musæ appellatæ, in Pieria, domicilio Iouis, hoc est, mentis, in loco uidelicet corporis nostri supremo, qui est caput. Inde fluunt *ῥίονα*, opima & sagacissima, Ioue per nouem dies cum Mnemosyne commixto, hoc est, mente frequenter reuolvente & memorante ea quæ cognouit. Generatæ uerò scientiæ in tali Pieria, quam modò explicauimus, (non in monte illo fabuloso) ducunt choreas in Helicone, patremq; suum Iouem hymnis celebrant: hoc est, mandata literis circumaguntur & circumferuntur undiquaq; in modum chorearum, & manifestam celebremq; reddunt mentem, quæ ipsas genuit. Sic ego capia, quod est domicilium mentis, Pieriam appello, libros

ῥίονα

alludit

ad uocem

ῥίονα.

b

uerò

uerò Heliconem, in quibus Musæ, hoc est, scientiæ & inuenta hominum sapientum, circumsaltant. Neq; hic probo, quæ Proclus de Helicone monte adfert, & de nouem sphaeris, in quibus Musæ incedunt, non timentes casum. Sed postquam de Ioue, Musis, Pieria & Helicone satis multa locuti sumus, dicamus etiam, cur aliqui Musis attribuant filios, quorum nomina antea recitauimus.

Primum igitur aiunt, Ialemum & Hymenæum filios Clii Musæ fuisse, id est, historica cognitionis (καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀρχῆς, id est, à celebrando originem trahit) eò quòd ille lugubres cantus, hic uerò, quas uocat, odas inuenit. Rhesum autem, Buterpes filium faciunt, quòd eorum quæ ad ornatum corporis & pulchritudinem atq; elegantiam uestimentorum & contextuum pertinent, inuentor fuerit, quemadmodum cultum eius admirandum in bellis describit Homerus, cum inquit:

ἄρμα δ' οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ὡς ἕσκηται.

ταύχια δ' χρυσῶν τε καὶ ἀργύρου, βαῦμα ἰσίδω.

Hoc est: Currus uehit aureus ipsum,

Argento inserto fulgens, arma aurea regis

Tota nitent, ipso miranda stupendaq; uisu.

Palæphatum autem aiunt Thaliæ fuisse filium, quòd plantandi artem scriptis suis docuit. Linum, Uraniæ filium, quòd de cælo & toto mundo opus contextuit. Sirenes, Melpomenæ, aut secundum alios Terpsichoræ & Acheloi, filias, quòd melodias & chordas primæ inuenerint. Thamyrin, Eratosthenis filium, quòd primus amorum libros conscripsit. Triptoleum, Polymniæ filium, quòd agriculturam inuenit, τὸν περὶ ἀγρονομίας ὁμιλοῦντα, à multis decan-

decanatam: aut τὴν ποικίαν, καὶ πολυμήμονα, hoc est, gratam, & omni memoria celebrandam. Orpheum deniq; Calliopæ filium, ὡς Καλλιποίας ποικίλῃς ὑγιῆν, quod poeticam bene & eleganter loquentem, tum hymnos in laudem deorum inuenit. Verum enimvero hanc ipsam prolixam orationem, tibi rursus imputato. Cum enim supra à te persuasus essem, ut omnes Musas recenserem, eodemq; labore etiam liberos earum commemorassem, uidebatur mihi sanè, non fore absurdum, si fabulas illas etiam allegoricè interpretarer. Postquam uerò etiam allegorias illarum rerum tractauimus, age iam alia disquiramus.

Quare hinc Musas oriundas ex Pieria inuocet, & non illas ex Helicone, sicut in Theogonia fecit, cum præsertim poeta noster fuerit Heliconius, ut qui iuxta Ascrum habitauit. Solutio iuxta Proclū. Proclus, uir doctissimus in Philosophia, dicit poetā hoc fecisse institutio modo, quod nimirū uoluit exemplum præbere ijs qui instituuntur, ne propria et domestica pro selectissimis habeāt: sed etiā aliena, quæ sunt utilia, digniora existiment proprijs. Quo prænarrato, postea sermonē instituit de Pieria, Helicone & sphaeris, in quibus Musæ choreas ducunt. Præterea addit Proclus, quod hoc nō ipsius Hesiodi sit proœmium, sed alienum prorsus, siquidem multi hunc librum sine proœmio habuerūt: et propterea hinc poeta non suas Musas, sed Pieridas inuocauit, in Theogonia uerò Heliconias. Hactenus Proclus. Sequitur solutio Tzetis. Nos uerò aliquātulum prolixiore sermone dealbemus ueritatē, & explicemus uerā causam, propter quam in præsentī

Opere Musas Pieridas inuocet Hesiodus, in Theogonia uerò Heliconias. Ego duplices Pierias & Heliconas agnosco, secundum rem ipsam, & secundum intellectum. Ita Musæ nomen tripliciter accipi debet: historicè, intellectuè & elementaliter. Historicè quidem, siue secundum rem ipsam, Pieria & Helicon montes sunt & ciuitates Boætiæ. Pieriam nanque Pierus primum possedit, qui fuit Methonis frater, pater uerò Lini: unde locus Pieriæ denominationem accepit. Postea uerò eandem Lynceum appellarunt, cuius imperium etiam tenuit Aëropus, maximus natus inter filios Emathionis, sicut Melisseus refert, qui Adelpbica composuit. Helicon autem & Cithæron ab Helicone & Cythærone fratribus nomen acceperunt, quos contra se mutuo pugnasse scribit Lysimachus ille Cyrenæus in primo de poetis libro. Sic igitur historicè, siue secundum rem ipsam, Heliconem & Pieriam agnosco montium esse nomina. Secundum intellectum autem, Pieria est domicilium Iouis, id est, mentis. Significat enim τὸ λογικὸν, hoc est, facultatē rationalem, à qua, ut antè dixi, τὰ πικρὰ, pingua & sagacissima destillant. Helicon autem est consignatio & diuulgatio rerum scrutatione & ratiocinatione cognitarum & comprehensarum, quæ sit per libros, qui undiq; περιελαύνονται, hoc est circumuertuntur. Cæterum Musæ quoq; nomen scio tripliciter posse intelligi. Nam secundum intellectum omnis cognitio Musa uocatur: elementaliter uerò, astrorum & totius mundi elegantissimus & conuenientissimus motus. Deniq; historicè, id est, secundum rem ipsam, inuentores & inuentrices aliquarum rerum, per

particio

περιελαύνων
alludit ad uo-
cem Helicō.

participationem, Musæ uocantur. Nunc uerò neque de Musis inuentricibus rerum particularium, neq; de Musico astrorum & uniuersitatis motu loquitur: sed de intellectuina Musa, id est, de scientia, quam antiquo, magisq; Attico more Musas appellat comprehensim. Et meritò quidem hoc libro illas oriundas ex Pieria inuocat, in Theogonia uerò Heliconias, propter causam quam iam dicam. Hic igitur percursor cœli Procle ausculta, qui multum tonas, & sublimia uertis ex altis & sublimibus curculis. Hesiodus hoc libro de plantarum & agrorum cultura doctrinam fratri præscribit, materiam tractans humilem & tenuem: ideoq; non immeritò Musas ex Pieria, id est, propria mente oriundas, nimirum scientiam inuocat: & quodammodo à seipso innuit hoc opusculum proficisci. In Theogonia uerò de origine deorum uniuersitatis tractat: ideoq; quòd magnum erat illud opus, magisq; physicum, aptè ac decenter ibi Musas inuocat Heliconias. Quod ita intellige, Hesiodum ibi introitum sibi præparare, & de seipso affirmare, quòd ea, de quibus in præsentī Theogonia sit dicturus, à seipso non dicet, sed Musarum auxilio & scientiæ, quam ex Helicone, id est, libris decerpserit. Sic ego Pierias, sic Heliconias, sic Musas intelligo. Sic etiam Hesiodum hoc quidem libro Musas Pieridas inuocare censeo, alibi uerò Heliconias. Musarum autem, siue dearum quarumcunq; inuocatio, ut nobis adsint & ferant auxilium ad dicendum ea quæ uolumus, sermo est allegoricus, qui, ut dictum fuit in diuisione poetarum, primum est & præcipuum poetæ indicium. Reuera enim propriam sciētiā, & non aliquam

alteram, uel deam, uel mulierem, tali inuocatione ad dicendum hortatur.

Sententia proœmij talis est: O' Musa, id est, scientiæ, quæ honoratis & celebratis uestrū patrem. Per ellipsin uerò & concisionem intelligit Iouem, hoc est, mentem. Quamuis aliqui etiam τὸν Δία in uersu scribant, & postea ponētes. Venite ex Pieria (hoc enim significat *πικρία*) hoc est, organo corporis intellectui rationiq; accommo- dato. Dicite celebrantes in cantibus, hoc est, carminibus & poematis, διὰ ἐν τινα, scilicet *τρίπων*, quo pacto homines aequè & indifferēter mortales & corruptibiles sunt obscuri & inglorij, expertesq; fama, tum etiā celebres, nominati & illustres. Barbari uerò & Græci, superfluum & Proclianum est. Secundum Græca uerba igitur textus ita ordinari debet: ὦ μῦσαι κλέυσαι σφίσι περ πατὴρ γὰρ, δέστυς δὲ *πικρία*, ὡς *πικρὰ* αἰοδῶσι, διὰ ἐν (λάπυ, *τρίπων*) οἱ ἱμῶς (*ἰσάφροσις*) βροτοὶ αὐδῶσι, (*ἰσὶν*) ἀφαιτοὶ τε, φατοὶ τε. Poeta interrogat, quomodo fiat, ut inter homines sine ullo discrimine corruptioni obnoxios alij quidam sint illustres & diuites, alij uerò obscuri & infames. Deinde inducit loquentem Musam, hoc est, scientiam suam, quæ dicit talia fieri hac ratione: ἰναὶ γὰρ βροτῶ τῷ δῖος, ex uoluntate & consilio Iouis: fatum appellans Iouem. Sed prius explicemus, quot significationes habeat hoc nomen *δῖος*, deinceps alia consēctabimur. Hæc uox *δῖος* uniuersim & indefinitè posita quinq; significat: sapientes reges, elementa, facultates animæ, affectus, & fatum, quod alij prouidentiam appellant. Sic igitur hoc nomen, *δῖος*, absolutè positum quinq; obtinet significationes.

tiones. Singula autem nomina deorum tripliciter exponi possunt: intellectuè, elementaliter, & historicè. ut uerbi gratia, Iuxo significat bæc tria: mulierem regiam, ætherem, & fortitudinem. Nomen Mineræ similiter: mulierem regiam, crassio rem partem aeris, & prudentiã. Sic de alijs uolo intelligi. Aliqua etiam deorum nomina multipliciter accipiuntur: ut, uerbi gratia, τὸ ζῆλος. Historicè namq; significat quẽdam regem: intellectuè autem, mentem: quo pacto etiam Musas, id est scientias, generat. Elementaliter deniq; omne cœlestē corpus cum suis partibus: aerem & constitutionem cœli nubilã: præterea pluuium solem: tum planetã, Iouem dictum: & fatum, secundum Stoicos. In qua postrema significatione ubiq; accipitur in toto hoc poemate, excepto solo principio. Nã ibi Iuppiter, quem patrem Musarum appellat, id est sciẽtiã, mentem significat. In alijs autem poematis ferè fatum intelligitur, nisi fortasse de elementis aut alijs quibusdam sermo sit institutus. Caterũ tu multiplices has significationes habẽ semper in memoria atq; in pectore, ut possis commodè & conuenienter ac pro cõditione loci, quid sit Iuppiter & alia, interpretari. In elementalibus nanq; nomen Iouis pro cœlo aut aere usurpatũ intellige: in intellectualibus, pro mente: in alijs aliter, prout uidelicet expositio materiæ propositæ cõuenire uidetur. Nũc autẽ, ut dixi, fatũ significat. Sed exposito iã sufficienter eo, quot significationes nomẽ Iouis habeat, progrediamur ad alia.

ἁγῶνι αὐδῶν.) αἰ φθάρτοι, corruptioni obnoxij, ἀπὸ τῆ ἁγῆς, quod significat cruorẽ cum puluere mixtũ. Vocabulũ αὐδῶς quinq; significat: animosũ, maritũ, sexũ uirilẽ,

ad ætatem uirilem prouectum, & hominem.

ῥᾶα μὲν γὰρ βεῖαιι.) In uoce ῥᾶα fit contractio longæ syllabæ ῥᾶ & α in unam longam. Alioquin enim uersus scandi nequit.

μινυῖδιι.) perdit, minorem reddit: ἀπὸ τῆ μινυῖς, paruus. Vnde etiam fit μινυῖσιον, τὸ βραχυχρόνιον, breui tempore durans, fluxum, citò periturum. Sensus autem illius, ῥᾶα μὲν βεῖαιι, manifestus est & perspicuus etiam idiotis & imperitis: quòd nimirum fatum facillè extollit etiam obscuros, & contrà illustres deturbat.

ιδιὺς σκολιόν.) Varios & inæquales mores habentem propter astutiam, σκολιόν, hoc est, tortuosum & obliquū appellat. Hunc igitur ait à Ioue dirigi, rectumq; reddi, hoc est, rursum ad simplicem mentis habitū reduci. quòd fit, quum punit subdolam illam uasritiam.

ῥῖς ὑψιβετείς.) ὁ εἰμαρμένης, fatum. quomodo autem fatum altitonans dicitur? quòd secundū opinionem philosophorum, ex alto, hoc est, cœlesti astrorum motu, fata hominum demittātur, quæ alios quidem claros cæterisq; imperantes faciunt, & quodammodo celebritatibus ac præconijs percutiunt tanquam fulmine de super deiecto: alios uerò bombulant calamitatibus & infortunijs.

ἡέριστα δώματα.) Zodiacum circulum intelligit, ex quo fatum dependet, & unde boni ac mali euentus demittuntur.

κλῦθι ἰδών.) Assumit rursum suam personam poeta, & loquitur ad Iouem, hoc est, ipsum fatum. Audi, inquit, & da mihi aures, tu qui uides præsentia & inaudis, atque iuste moderaris leges & iura. Ego uerò Persæ fratri

uera

vera narrabo. Sed nunquid unà cūm Proclo nihil dignū
lectū scribemus? Hoc nomen *Aix*, tria significat: forum
iudiciale, iustitiam & iudicatum.

ἑμίστας.) *ἑμίσ* terra est secundum Aeschylum. A iustitia igitur agricultura, iustitia & omne ius *ἑμίσ* appellatur.

τιών,) Doricum & paragogicum pronomen. Dore
enim τιών pro οὐ dicunt, ἰγών pro ἰγῶ, & similia.

ἰὺν δὲ καὶ ἠῖος.) Et aduerbia & expletivæ particu-
læ uocali subsequente literam ἰϣιουστινιϋ recipiunt: con-
sonante autem superueniente, non amplius.

in ἀπρ.) In Theogonia Hesiodus unum genus seu uo-
nam speciem contentionum posuit: nunc igitur illud quo-
dammodo corrigens, inquit: Non utiq; unum est genus
contentionum, sed duo. Ite enim non solum sūus uoca-
tur, qui est bona contentio: sed etiam inuidia, quæ est pes-
sima & sanguine gaudens contentio.

μῦθον.) πρὸ μόνου, Ionicc'.

δις.) per ο μινδρ secundum Iones, quod in contextu longum sit propter ancipitem syllabam. Secundum Doctores autem & Atticos δις scribendum, per ο μινα. Ceterum quod in terra & caelo sint contentiones, liquet. Producere autem sermonem in rebus parui momenti & dictu indignis, Proclianum est: quemadmodum etiam in illo, ubi Hesiodus dicit, alteram contentionem esse uituperabilem, & utranq; diuersum animum habere.

Διαόδιχα θυμὸν ἔχουσιν.) Sapiens Proclus per θυμὸν intelligit uitam, nos uero suauissimam illam & animatam rationē. Hesiodus enim de contentione loquens dicit,

quod contendentes θυμὸν, id est animum, duplicem & bipartitum habeant.

πολύμῃ.) bellū, discessio hostilis, πολυαμὸς τις ὧν, ἢ πολλὰς ἀμῶν, quasi multos metens: aut πολυμὸς, magis inuerset, ἢ πολλὰς χύων, q̄ multos fundat, opprimat, prosternat.

σχίστῃ.) molesta, nimium uiolenta. Mala enim sunt uiolēta & illegitima: bona uerò facile & expedite procedunt excurruntq̄.

οὐκ ἔστι τέρψις φίλῳ βροτῇ.) Ne cogites in transcurso, hāc esse auctoris sententiam: Nec aliquis hominū illam amat, deorum cōsilio. Sed hoc pacto intelligas: Nec aliquis hominum illam amat, scilicet uolens, sed propter necessitatem & potentiam sic uolentium deorum, hoc est, fati. Fatum enim, ut supra dictū, per deos debet intelligi, qui grauem illam contentionem colunt. Si quis autem obijciat: Ergo dij erūt causa mali? Certē quidem, secundum opinionem Hesiodi. Hic enim animarum posuit πρὶν ἂν ἦν, statuēs animas ante corpora creatas iam olim fuisse. Ipsae nanq; animae per se existētes, nec alimentis, nec fortunis, nec diuitijs, aut alijs id genus corporeis rebus indigebant, propter quas pugnae fiunt & cōtentiones. Postquam autem quodam fato corporibus iunctae sunt, quibus opus est & alimentis, & fortunis, atque alijs similibus, propter quae contentiones accidunt: ideo non immerito dixit, quod homines deorum, hoc est, fati consilio decretoq; colant contentionem.

τὸν ἐν ἑσθέρῳ.) Bonam contentionem, quae ἑσθῆ seu aemulatio uocatur, dicit priorē esse quā malam, tempore & dignitate. Quod autem dicit τὸν ἐν ἑσθέρῳ, illud aio non

ex eo dici, quod ex obscuro originem trahat. Nam & altera ex obscuro nascitur. Sed hoc dico, quod in principio fuerit crebus & chaos: postea nati sunt homines. Erit igitur contemporalis hominibus bona contentio, cum sit ex illo crebo & chao progenita. Mala uero eodem tempore postea accessit. omnia siquidem bona, cognata sunt consutaque hominibus: mala uero, acquisita. Aut etiam hoc modo: Bona contentio ex nocte uidetur nata esse, hoc est, ex obscuro, quod omnis qui aliquem aemulatur, occulte illum subsequitur atque imitatur. Inuidus autem palam obtretrat, & conuicia pugnasque necitat.

ἰγὺς γὰρ.) Acolicè per duplex ʒ scribitur.

Δῦναι δὲ μὴ νοεῖν.) ὁ κρύβν πᾶς, Saturni filius Iupiter, id est, ὁ ὑμῶν μὴ νοεῖν, ὁ νοεῖν πᾶς τὸν ὕμν, fatum obscurans mentem, & occultum atque incognitum, quod in excelsis iugis & cathedris zodiaci circuli & ipsius ætheris Iouis sedem obtinet. Dixi enim, quod secundum externos motu astrorum omnia designantur implenturque, quaecunque sunt euentura. Hæc igitur hæc sententia, quod Iupiter, qui habitat in æthere, qui habitat in radicibus terre, qui habitat in hominibus, ille inquam alteram contentionem fecit multo præstantiorem altera. Per Iouem autem factum intelligi, iam primum dixi.

ἢ τὴν ἀνὰ λαμνὴν πῦ.) Bona contentio etiam infirmum, καὶ τὸν μὴ παραμάδαι δυνάμενον, impotentem, & ad laborem ineptum, tamen excitat ut laboret. Aut pro ἰμῶν: legatur ἰμῶν, quod est ἰμῶν, eritque sententia, quod similiter excitat.

τίς ἰγὺς γὰρ.) hoc est: Aliquis n. qui cessat ab operando, & speo

Et spectat alterum diuitem, diuitem quidem ex laboribus, qui etiam ipse alios spectauit, dat operam ut aret et plantet.

ἀρίμνηται.) Illud po breue est, sed producitur propter sequentem immutabilem, et fit anceps syllaba. Potest etiam, si quibus placet, Attico more per α μίγα scribi.

ἔνθα δὲ τι.) Bona contentio, etiam zelus seu emulatio appellatur: sicut mala, inuidia nominatur. Inuenias tamen Hesiodum supra abusum uocabulo zeli seu emulationis pro inuidia.

eis ἄφρονος πούδνηται.) ἄφρονος, πλῆτος, ἰσθός, τύχη, et δούλειμονια, differunt. ἄφρονος enim et ἄφρουτος uocatur diues, qui particeps est τῆ ἀφίης. Est autem ἄφρονος annua collectio perceptioque fructuum. πλῆτος, ea quae per multos annos collecta sunt: ut uerbi gratia, serui, facultates, fundi. ἰσθός utrumque significat: τύχη autem splendorem uitae et eleuationem. δούλειμονια, ut multa silentio praetermittam, τὸ ὡς τῷ δαίμονι, hoc est, animalium uirtutum beatitudinem designat: Homerus enim et Socrates animam etiam uocant daemone.

καὶ ἀπαμύνει ἀπαμύνει.) Digreditur iam etiam ad malam contentionem, et proprietatem illius describit. πῶς ἔξ οὗ originem trahit in τῷ πῶς τὸ δειλόν, formido, metu perterreor: aut ὁ πῶς τῷ ἐχέειν, qui decidit ab habendo, deiectus à suis facultatibus.

τὴν ἐν τῷ θυμῷ.) ἐν τῷ σὺ θυμῷ. Est autem θυμός hoc loco animus. Alioquin etiam partes animi significat, quae tres recensentur: τὸ θυμὸν, irascibilem: ἐπιθυμῶν, concupiscibilem, quae uoluptate alitur: et λογιστὸν, rationalem,

nalem, in qua consistit uis consultandi, ratioq; subducendi. Est enim concordia cogitationum.

ἡανθῶς (Θ.) malis gaudens, aut qua mali gaudent.

ἀγορῆς ἱκανὸν.) auditorem eorum quæ in foro uenali-
litio narrantur. Habet autem nomen ἀγορὰ plures signifi-
cationes. Interdum forum significat, ubi exercetur mer-
catus; aliquando curiam seu forum iudiciale: sæpe multi-
tudinem in utrisque congregatam, tum rumores & fero-
mones qui in utrisq; sparguntur: abusive postea quemli-
bet rumorem siue narrationem. ἀγορὰ dicitur etiam om-
nis res in foro empta, & numisma per quod emitur.

ἄρα γὰρ τ' ἀλίη.) hoc est: Non oportet contentionum
studiosum esse, & tempus consumere in foro uenali-
litio, illum hominem, cui annuatim non prouenit ex terra tan-
tum fructuum, ut toto anno seipsum sustentare possit.

ἄρα.) cura, sollicitudo, & habet tenuem spiritum. uno
de λίσσας & dicimus, cum tenui syllaba π, & non cum a-
spirata φ.

ἀλίη.) pauca, infrequens, non autem parua.

πάλιν τ' ἀγορῶν τι.) Duæ synizeses siue contractio-
nes sunt in hoc uersu. prima ibi, λίσσας τ' ἀγο, ut sit dacty-
lus. Nam illud λίσσας pro una longa scandi debet. Secun-
da ibi, ἀγορῶν τι, ut sit trochæus. Nam ἀγορῶν pro una longa
ponitur.

βίη.) Hoc nomen βίη sex significat. artem seu ge-
nus uitæ: ut cum dicitur, βίη ἡγεμονία & φιλόσοφος ἡ,
mercatoriam aut philosophicā uitam egit. mores: ut cum
dicitur, χρεῖς βίη ἐστίν, bonos mores habet. præsentē mun-
dum: τῆς βίης siue ætatem uniuscuiusq; : suppellectilem,

& co-

⊕ copias: ut cum dicimus, πολὺς ἦν αὐτῷ ἰβί⊕, homo fuit copiosus, magnas opes habuit. postremo alimenta, quæ ad uitam sustentandam pertinent: quemadmodum hoc loco positum intelligi debet.

ἰπυῖταρος.) qui per totum tempus sufficiat. ἰν τῷ ἰτ⊕ fit ἰταρος, ἰταρος, ⊕ per ectasin, ἰπυῖταρος.

ἠγά⊕.) ἰ ἐκ τεσσάρων ἠγῶν γινόμεν⊕, qui ex quatuor partibus anni prouenit. Apposuit autem ἠγά⊕ nomini βί⊕ commodè admodum, ad differentiam, quod sciret nomen βί⊕ plures significationes obtinere. Quia uerò sciebat, etiam alia esse, quæ uitæ sunt utilia, eademq; ἠγά⊕, nec tamen ex terra proueniunt, idcirco apposuit illud, τὸν γαῖα φέρει.

δωμύτης⊕ αὐτὸν.) Cereris, hoc est, terræ donum. terra enim uocatur δωμύτης Doricè. Dores namq; pro γ, Ἀ ponunt: ut uerbi gratia, δωφίγην dicunt pro γυφίγην, ⊕ δώμυτῆα pro γήμυτῆα.

αὐτὸν.) αὐτὸς fixmininum, radius est siue coruscatio solis. Et αὐτὸ litus uocatur. Donum autem, ἰ αὐτὸς, τῷ αὐτῷ, τὸν αὐτῷ, ἰν τῷ ἠγῶ, quod est fero. Ac nunc quidem, quid sit δωμύτης, breuiter dixi, quod certum est, perspicuum ⊕ indubitatum. Dicamus uerò etiam allegoricam historiam, illamq; interpretemur. Ex Creta, aut potius ex Sicilia, Pluto rapuit Cereris filiam Proserpinam, quā Græci etiam λίσβην appellare solent. Dum autem mater rapto rem persequitur, Athenas ⊕ in Græciam usq; peruenit ubi Triptolemus, Celci ⊕ Metaniræ filius, ipsam de amissa filia certiolem fecit. Ceres igitur, ut beneficium indicatæ filiæ recōpensaret, Triptolemo donauit semina ⊕ curo

Curriculum, quem alati dracones trahabant, quo circum-
uectus ille totum orbem lustrauit, & sationis usum atque
agriculturam monstrauit. Haec tenus fabulosa. Veritas au-
tem sic se habet. Cum nondum agricultura ratio in Sici-
lia & Affrica esset nota, & uictus hominum sponte na-
turae proueniret, rursus ille euauit, nemine agriculturam
sciente. Cecrops autem, aut alius quispiam, Argum in Li-
byam & Siciliam transmisit, nescius facti, iussitque colli-
gere frumentum ibi natum, & in Graciam transporta-
re. Quo utique facto, adductoque frumento, Triptolemus a-
rare & seminare primus occæpit in uico quodam A-
chaia, Aroe dicto, ἀνὰ τὴν ἀρδούαν, à prima nimirum ibi
facta terrae irrigatione, qui nunc Nouae Patrae uocatur.
Sed aliter plurimi sentiunt, qui in Bleusine, Attica regio-
nis loco, id factum esse contendunt. Atque hoc modo colen-
di agros & comportandi fruges occasionem initiumque
primum dedit: deinceps idem libris quoque rationem agri-
culturae descripsit, itaque omnibus hominibus impertio-
uit. Sic Δημίατηρ quidem terra uocatur, ἡ τὴν πάντων γῆ μή-
τηρ, quod terra sit omnium mater. Λίγηρ autem siue Pro-
serpina significat ea quae ex terra ad uitam pertinena-
tia annuatim proueniunt: seu potius frumentum & a-
lios terrae fructus, propter quos plurimae caedes & bel-
la fiunt. Hanc igitur Λίγηρ, hoc est frumentum, ra-
puit Pluto. Cum enim illud sponte naturae primum
proueniret, contigit ut euanesceret rursus propter ig-
norantiam agriculturae, ut diximus. Quod autem Aro-
gus ipsum in Graciam aduexit, & postmodum Tri-
ptolemus in Bleusine seminauit, enatumque ex terra
collegit.

collegit, atq; etiam rationem illius colendi docuit undiquaq;: idcirco finxerunt, Cererem Athenas uenisse, hoc est, terræ dona: & à Triptolemo institutam inuenire filiam, quæ ex Eleusine ascendat, ex inferno splendens. In terra nanq; Eleusinia occultatum & satum frumentum, in lucem prodijt. Dracones autem alati, sunt sermones passim inter homines dispersi, librisq; comprehensi, qui undiquaq; currunt & agriculturam docent. Hactenus fabulosa & allegorica. Sed recitemus adhuc historiam alteram, quæ circūfertur de Cerere. Osiris, quem etiam *Διόνυσον* uocant, cum Iside uxore sua, aliàs Cerere uocata, & plurimo exercitu, passim oberrauit cum cantilenis & tibijs, atque hoc modo agriculturam & sationem plantarum hominibus monstrauit. Vnde ipsum etiam *Διόνυσον* appellarunt, tanquam inuentorem sationis: Isidem autem *Δήμωσσαν* siue Cererem, ὡς τὰ ἄγρια δαρυμῖνα ἔλω, tanquam ea quæ ex terra crescunt dantem, & agris culturam docentem.

τὸ *ῥινογραφία* μυσθ.) Quo utiq; dono & uictu ex agricultura proueniente satiat, ὁ πῶλος, excitaueris, pro ὠφελίῃ γε αὐτῇ, excita atque auge contentionem. Ne uerò existima, Hesiodum hortari fratrem, ut fiat studiosus contentionis: sed tali sermone utitur, quod sciebat, eum qui operibus & agriculturæ uacabit, non amplius talia curaturum, alijs occupatum. *ῥινογραφία* μυσθ, & quæcunque in medio alicuius uerbi consonantes geminant, Aeolica sunt.

ῥινογραφία ἐκ ἄλλοῦ πῶλος.) Poetæ etiam duas literas, ut hoc loco, elidunt Aeolicè, & longas abbreviant.

οὐδ' ἐκίτι δούτερον (ταυ.) Non autem amplius secunda uice ad hunc modum tibi succedet, ut mea auertas: sed faciamus rursus pacificationem de nostra lite rectis iudicijs, quæ à Ioue, id est, prouidentia seu fato in precio habentur.

δωροφάγος.) Non dixit *δωροδότης*, quæstui & muneribus inhiantes: sed significantius *δωροφάγος*, doniuoros, hoc est, uitam ex acceptis donis uiuentes. Tales autem nihil mali aduersus alteram partem iudicant, propter uitum quem inde consequuntur. *δωροδότες* autem quidam sunt, qui non malo, sed bono studio atq; affectu munera acceptant.

ἴσω πλείον ἤμισιν παρὶς.) hoc est: In quali re dimidium sit maius sua sorte, siue suo integro ex omnibus partibus perfectio. In nomine *ἴσω* multitudo ponitur pro magnitudine. Illud *πλείον* uero de dignitate intelligatur. *Βεχέλι* gratia, qui iusto modo decem lucrificat, illa pluris æstimantur quàm uiginti, quod ad dignitatem attinet. Non enim quantitate dimidium plus esse toto quispiam dixerit.

ἰδ' ἴσων ἢ μαλάχῃ.) Breuiter, nec plenè dicit hoc Hesiodus. Cum enim dixisset, quòd non cognoscant, ubi dimidium plus sit toto: infert iam, quòd etiam nesciant, quàm magnum emolumentum faciant malua & asphodelus, quamuis leues sint herbæ. Cætera quæ huc pertinent, uersibus includamus.

Iniusti sumptuosi non iuuant cibi.

Sed uanos ille sermones rursus expuit,

Eructans nimis arrogantem turbinem,

Dum uult docere rationes Halimi:

Inuehitur in
Procli expositionem.

Sed nil sciens scribendo perdit operam,
 Quamuis magnificis spumat sermonibus.
 Ast ego dicere & docere & scribere
 Nolens, adducor huius uanis plausibus.
 Scillæ bulbum & leues maluæ ramusculos
 Cadis in pila, & mel commisceas simul,
 Et extrahens sectorum olerum modicum
 Edas, nec ignea te uexabit fames,
 Si misces illa scilicet sagaciter:
 Si non, ad inferos curres non segniter.
 Nam scilla solet imperitos tollere.
 At si rursus uenenum rectè dempseris,
 Quod fit, in ollis si cum aquis ebulliat,
 Atq; hinc siccetur radijs solaribus,
 Secentur frustula, & miscentur sesamo
 Simulq; melli & lacrimæ papaueris,
 Quo decet pondere, & quo conuenit modo,
 Quem noscens ipse, non scribo accuratius,
 Sat multos nutries tam paruis massulis.

ῥῆσις γὰρ ἔχουσι.) pro ῥῆσις, Atticè. Solent
 enim Attici participia pro uerbis ponere. Quidam in his
 uerbis ῥῆσις esse uolunt, ut sit ῥῆσις tanquam
 ῥῆσις, pro ῥῆσις: illud uerò ἔχουσι redundet. Ita ue-
 rò hæc uerba intelligantur: O Persa, ne teras tempus
 uersando in foris & sodalitijs. Qui enim diuturnum ui-
 ctum non habent ex agricultura, illos non oportet otia-
 ri. Vbi autem uictu ex terra elaborato propriâ domum
 compleueris, tum si tibi placuerit, alijs litem moueas. Di-
 nanque, hoc est, fatum, quod ex astris procedit, abstrusa

suppres-

suppreſſitq; uictum, ut iam occultum illum obuolutumq; magno labore homines comparare oporteat: quem ante quidem paruo negotio & unius tantum diei labore potuiſti acquirere tam copioſum, ut illo intra totius anni ſpacium in ocio frui potiuiſſes. Ita clauum quoque nauis ſuper fumum ſtatim ſuſpendebas, nimirum ſemel tantum nauigio utens: & conqueſcebant boues, quorum laboribus ſuperſedebas, ſemel tantum laborem ſuſtentans. Verum Iuppiter, hoc eſt, fatum, occultuit celauitq; tam facilem tamq; leuiter comparabilem uictum, poſtquam Prometheus ipſum fraudauit, & ignem ipſius furatus fuit: pro quo furto mulierem ille fecit, cuius miniſterio uſus uitam ærumnis compleuit. Hactenus fabuloſa. Sed iam attende allegoriam ueritati magis conſentaneam, quæ ſecundum Græcos ſic ſe habet: Quicumque inter Græcos mundum cœpiſſe generatumq; concedunt, ij dicunt, primùm diſruptionem apertionemq; erebi factam, æremq; ſuprà conſtituiſſe, & infimo loco reſediſſe terram limoſam, & undiquaq; mollem ac liquidam: ex hac uerò deinceps putres bullisq; turgentes membranas prodixiſſe, quas ſol interdum calefecerit, noctu autem luna re bumidum nutriuerit. Hoc igitur pacto cum membrana illæ paulatim augeſcerent, clamorem edere cœperunt, atq; homines inde fiebant, aliaq; omnis generis animalium formæ, prout aliqua uincebat elementorum temperatio, nimirum uel aquea, uel ignea, uel terrea, uel ærea. Exiccata autem terra, ineptaq; ad generandum reddita, aiunt iam ex mutua commixtione ſeminis generationem fieri. Quod autem animalia ex terra

possint generari, hoc probant multipliciter, & inter alia adducunt pro confirmatione generationem illorum quæ sunt in Thebaide Aegyptia post recessionem exundationis Nili. Illius uerò temporis homines erant simplices & inexperti, nec ullam artem nec agriculturam tenebant, neq; aliud quicquam : nec quid morbus aut quid mors esset, cognouerant : sed super terram tanquam ad lectum cadentes, expirabant, nescientes quid patiantur. Amorem tantum mutuum exercebant, & rusticam degebant ætatem, moreq; armentorum è suis habitaculis prodibant : communiter fructibus arborum atq; herbis uescebantur, sibiq; inuicem contra feras opem ferebant, commilitabantq; nudi nudis manibus. Cum autem sic nudi essent, & sine uelamentis ac pecunijs uiuerent, nec fructus aliaq; terræ nascentia scirent recondere, sed solo uisctu quotidiano uterentur, accidit ut sæuiente hyeme pluri occiderent : donec tandem necessitatem nacti præceptorem, cavitates arborum & syluosa loca, atq; rupturas petrarum & spelæa incoluerunt : & fructus qui conseruari possunt, iux tandem cognoscere, & semel collectos, in spelæis recondere cœperunt, illisq; per totius anni spaciū uescebantur. Tali fato dum uiuerent, simplicem, temperantem ac concordem uitam degebant, necdum ignem cognitum habuerunt. Non reges, nec præsides, nec dominos, nec exercitus, nec uiolentiam, nec rapinas experti : sed concordem & liberam atq; temperantem uitam agebant. Postquam autem *ὑπερβύτην*, hoc est, prudentiores facti & circumspēctiores, ignem inuenerunt, & calidius, hoc est, astutius suas re tractare cœperunt.

perunt: tum statim amiserūt prioris moderatæ illius atq;
liberæ uitæ conditionem, siue fatum, quomodo aliquis
dixerit. Ignis namque usu atq; tractatione artes inuene-
runt, per quas uita exornatur, & iucunda atque amabi-
lia uenustaq; consequimur, quæ nos inſtar mulieris de-
mulcent & deliciores efficiunt. Hoc uocat poeta for-
mationem mulieris: quod post inuentionem illorum, as-
ſutia inter homines conſecuta fuit, & prouiſio, omnia
umq; artium inuentio, & transformatio temperantis
& duræ uitæ in magis fœmineam atq; mollem. Quam
mulierem etiam Pandoram & telam artiſcioſam, atq;
alijs infinitis nominibus quiſpiam appellare poſſit. Sic i-
gitur propter ignem, quem Prometheus ſurripuit, hoc
eſt, propter inuentionem atq; uſum illius, inuenimus no-
uum malum acquiſititium, deliciores uidelicet uitæ ge-
nus, in quo molles lectos & tapetas pro ſtragulis ample-
ctimur, rem amabilem ualde, nobisq; gratiſſimam. Vo-
catur autem malum noſtrū, quod dum illa quæ nos ſplen-
deſcere faciunt, magno ſtudio atq; deſiderio comparare
cupimus, nunquam laboribus moleſtiæq; finem faciamus
atq; requieſcamus. Quocirca cum antea noſtri iuris man-
cipijq; eſſemus, & ſine iniurijs uiueremus, iam nunc iugo
ſeruitutis nos ſubiecimus, & reges ac præſides & domi-
nos agnoſcimus, quibus noſtro labore cum multo tremo-
re inſeruimus. Inde cædes, pugnæ, triſtes turbæ, lethales
tumultus profluxere. Quod ſi homines tam diu, hoc
eſt, poſt rem peractam prudentiores, mali accepti memo-
res, inuentas illas artes aſpernati fuiſſent reieciſſentq;
tanquam *μικροδαιμον* quidam, quibus ante euentum

suppetit consilium, nullis certe calamitates, quæ ex fortuna, beata molli, atque inter dulcedinem & amaritudinem uersante uita proueniunt, experiremur: sed beatam illam, liberam, simplicem, frugalem, concordem, & malis uacuam uitam uiueremus: exiguis tantum laboribus annuos fructus atque olera ad alimoniam colligentes asseruantesq; & si quid eiusmodi necessarium esset, & inuentas delicias relinqueremus. Hoc igitur ipsum etiam Hesiodus Persæ fratri demonstrare proposuit his uersibus, quos explicare instituimus. O Persa, si talis fuit olim uita, fatumque illud, & iam hoc tempore uetus ille uiuendi modus interijt, iamq; sine summa difficultate uictus comparari non potest, cui multis opus est: decet te profecto minime ociari, sed labori manibus pedibusq; incumbere. Vix enim etiam hoc pacto à difficultate huius uitæ te liberaabis. Sed hæc satis de sensu: age uerò iam uerba ipsius textus explicemus.

λεπτότατος γὰρ ἔχουσι.) Dij, hoc est, fatum remouit atq; occultauit priorem illum simplicem uictum, & iam molestijs ac laboribus inuoluit.

ῥῆιδιός γὰρ ἦτορ.) Tunc enim, primo nempe seculo, uini diei labore potuisti comparare uictum, qui per anni totius spacium uitæ propagandæ suffecit. Laborem autem intelligit non agriculturam, neque aliam quampiam artem (quæ ambo nondum extiterunt) sed collectionem fructuum.

ἀΐψα κτ' ἐν δάκρυον.) Statim in fenum proiecisti clauum, aut cremasti, aut tanquam fenum & rem nibili seruasti:

seruasti: hoc est, non opus erat te nauiculariam exercere, sicut hoc tempore.

ἀπόλοιτο.) pro ἀπώλλοιτο, cessabant opera bouum & mulorum. Neque enim horum animalium labore nobis opus fuit. Qui uerò sic explicant hunc locum, ut dicant, tantum unica fuisse opus nauigatione, & similiter unica aratione, postea clauum super fumo positum fuisse ad exiccandum, & iumenta agriculturæ destinata cessauisse, illi temerè nugantur. Necdum enim illo tempore fuit in usu nauigatio, neque agricultura. Quod cum Hesiodus quoque non ignoraret, idcirco ad hunc modum locutus fuit: aut fortasse sermonem etiam separarat poeta, & ea quæ nunc fiunt, accommodat primis temporibus. Sic autem magis allegoricè debet intelligi: Tantum semel exciperes laborem in colligendis fructibus, si esset eiusmodi uiuendi ratio, qualis olim fuit: extrah; fumum & seorsim à curis rerum ad uitam pertinentium gubernatricem mentem teneres, hoc est, sine solitudine uitam degeres. Cessarent autem αἱ ποῖαι, eulatus, pugnae, tumultus, & illa cum barbaris gentibus connubia, quæ per suspiciones & bella contrahuntur. Ista nanque mulos appellat: potius autem illos qui ex talibus commixtionibus fiunt aut nati sunt. Ita nanque Cyrum regem ab oraculo mulum appellatum, scriptores tradunt, ut qui esset ex origine materna Medus, ex paterna uerò Persa. Aut simpliciter commercia & pugnas conflictusq; gentium cum gentibus, mulos appellat: eosq; ταραπύς, quòd multa perferant & patiantur illi qui bellum excitant.

ἀλλὰ σὺς ἔγνω.) Sed fatum simplicem & frugalem illum uictum occultauit, quod esset hominibus infensum. Facit autem fatum personam, illi q; iram attribuit. Occultauit igitur, quod esset infensum Prometheo, hoc est, prouisioni præscientiæq; nostræ, obliqua contortaq; cogitanti, propterea quod fraudauit ipsum fatum. Occultauit autem sibi q; asseruauit ignem, quem rursus quidem magnus filius Iapeti, hoc est, motionis illius quæ sit in mēte, *ῥομδῶς*, id est, prouisor dictus, hoc est, nostræ prouisio præcognitioq; surripuit, & surreptum impertiuuit hominibus secundum consilium Iouis, hoc est, fati magna consultantis. Non enim mutatur fati uoluntas. Surripuit autem illum in caua uirgula. Iouem ipsum, hoc est, quod dixi fatum, uocat *ῥομδῶς* per metatbesin, hoc est, transpositionem, quasi *ῥομδῶς* ἢ *ῥομδῶς*, hoc est, uertentem & debellantem aduersos & infelices, *ῥομδῶς* *ῥομδῶς*, instar fulminū: aut certè quasi *ῥομδῶς* *ῥομδῶς*, gaudentem fulminibus, hoc est, elationibus & speciebus. Quale autem fuerit illud ignis furtum, iam aduerte. Olim quidem homines usum ignis planè ignorarunt. Quidam uerò *ῥομδῶς*, hoc est, prudentiores, quum hyeme animaduicerent, arborem fulmine tactam quendam caloris sensum sibi proximis mouere, conati sunt ignem custodire: itaque illum inanibus quibusdam lignis atq; uirgulis, quibus potuit conseruari, imposuerūt. Cumq; primus ille ignis cœlestis fuerit, ad eum modum, quo dixi, comparatus, posteaq; in usum omnium nostrū uenisset, idcirco fabulati sunt surreptum esse præter uoluntatem fati, prioris nimirum: siquidem dixi

antea,

antea, nostrum primum fatum fuisse, ut simplicem, atque usu ignis & artium carentem ætatem degeremus. Alterum uerò fatum, hoc est, accidens alterum ex prouisione nostra inuenit ignem atq; artes, quas mulierem Pandoram poeta appellat. Quæ uerò ab alijs quibusdam adfer-
Intellectua-
lis allegoria
fabulæ de
Promethæo.
 tur allegorica interpretatio huius loci, ut ignis significet rationis capacem uitam, uirgula uerò ipsum corpus: eam superuacaneam existimo, neq; per omnia sibi constantem. Restat autem adhuc Rhetorica & realis allegoria, quæ dicit de igne, quatenus ad usum transfertur, deq; illis quæ per ipsum sunt inuenta ingenio prouisionis nostræ, tum de exornatu uitæ, qui fit per omnes artes, quas ignis monstrauit: quas etiam mulierem Pandoram appellat, & à Vulcano fabricatam affirmat. Sed de hac allegoria in accurata expositione uersuum magis perspicue dilucideq; dicemus. Nunc uerò etiam ordinem uerborum in contextu exponemus, quæ tali modo ordinari debent: αἰὶνὰς ἴδὺς (hoc est, ὁ ἀμαρμίνης) ἔκρυψεν χολωσάμιν, ὅτι μιν (pro αὐτὸν) ἔξενίτησεν ὁ προμηθεύς. ἔκρυψεν ἢ τὸ πῦρ ὁ αὐτὸς προμηθεύς ὁ ἀγκυλομήτης, τὸ μὲν (pro ὁπρ) πῦρ αὐτοῦ (pro δὴ) ὁ ἴνς πᾶσι τῷ ἰανίῳ (hoc est, ipse Prometheus) ἔκρυψεν, καὶ ἐκίψας ἐκείνην τοῖς ἀνθρώποις ἐν κοίλῳ νάρθηκι διδὼς παρὰ (pro παρὰ γνώμην τῷ διδὼς) τῷ μιν τοῖς γὰρ, λαδὼν αὐτὸν τὸν δία τὸν τετρακίρκον, (οὗν τῷ ἀμαρμίνης) τὸν καὶ ἄνδράποισιν ἐμήσατο ἐύδαι λυγρὰ. (scilicet ὁ προμηθεύς, hoc est, nostra prouisio, non Iupiter, quod est, ὁ ἀμαρμίνης, fatum.)

τὸν δὲ χολωσάμιν &.) Prouidentissimæ autem nostræ menti infensa ὁ ἀμαρμίνης νικηλαγίζας ὡς πρὶ ἀγάρρως

νεφέλαι, quasi nubibus obruta conuolutaq; & caliginosa atq; inuisibilis, antequam exitus adueniat, sic loquitur: O Iapeto oriunde, rationalis motionis fili, prouidum & consuluissimum consiliū, hoc est, o homines prouidentissimi, gaudete, quod ignem inueneritis, et prioris illius non exquisitæ, sed simplicis uitæ fatum mutaueritis. Quod autem per nubicogam & fulminatorem Iouem, fatum intelligat, iam diximus, cū etymologias simul indicaremus.

οὐκ αὐτῷ.) hoc est, uobis inuentoribus & posteris uestris cedit hoc inuentum in maximum damnum. Ideo namq;, quod prioris uitæ genus mutastis, & hunc ignem inuenistis, dabuntur uobis artes, quæ quidem exornant uitam, & delectant atque emolliunt instar mulieris, ueruntamen non sine calamitatibus & molestiis. Diligetis tamen laboriosam & duram atq; molestant hanc uitam, cō quod delectabilis fiet propter spem.

ὡς ἰσάρ.) Ita quidem fatum dixit, alloquendo Prometheum, & continuo Vulcanus, hoc est ignis, formauit Pandoram, formosam mulierem, hoc est, congeriem seu cumulum artium, πᾶντα συμπύκνους τῷ βίῳ, quod uitæ humanae omnia donent, aut secundum Hesiodum, quod ex omnibus dijs, hoc est, animalibus potentijs sint compositæ, donaq; sua acceperint. Nam ex igne, quem Vulcanum uocat, acceperunt materialia & organica: ex intellectu uero, quem Mineruam appellat, stabilitatem et solertiā: ex temperatura autem, quam Venerem uocat, uenustatem: impudentiam deniq; & industriam atq; uersutiam in negotijs & mercaturis, ex Mercurio, quo nomine sermone uocalem intelligit. Postquam autem ex igne &

intellectu

Pidora quid sit, & unde dicatur.

intellectu mulier, hoc est, cultus pulchritudoq; apparuit
artium & artificiosa tela, nosq; omnium artium periti
facti sumus, amari fati decreto, quod etiam ipsum ad po-
steros promanauit, hac ratione per omnem uitam cala-
mitates exundarunt. Quod autem Hesiodus iratum fa-
cit Iouem, hoc est fatum, & ipsi furorem atq; sermonem
& alia attribuit, hæc omnia figuratè per prosopopœiā
dicuntur. Inducit enim fatum, quasi per aliquem hæc fa-
ciat. Hoc autem à Rhetoribus, schema *ἁπλοῦς ἀπο-*
πellaται. Sic enim opus fuisset dicere: Si fatum esset præ-
ditum sensu & sermone, locutum esset, & iratum se o-
stendisset, quod homines prudentiores ex imprudenti-
bus & informibus facti, ignem tractare cœperint, at-
que illius adminiculo artes inuenire aggressi essent. Di-
xit uerò & risit Sardonium, quemadmodum uos expe-
riemini. Dabo enim uobis quod optatis ex igne inuenire,
artes nimirum, à quibus ornatus & uenustus, & omne
delectabile, sed non sine doloribus, & assiduus, infinitis
laboribus & molestiis, uitæ uestræ continget. Nunc au-
tem per nubecogam & fulminatorem Iouem neque cœ-
lum, neq; stellam, neque fabulosum illum regem, neq; al-
liud quicquam, neque mentem intelligit poeta, sed fa-
tum & fati decretum. Propterea illud quod hic nubeco-
ga & gaudens fulmine appellatur, sic dixit, ut iam de-
clarauimus. Reliqua autem præsentī materiæ non con-
ueniunt, ideòque prætermitemus. quemadmodum &
ab initio dixi ita faciendum esse in omni interpretatio-
ne, ut diligenter expendamus, quæ ad uersus intelligen-
dos faciant, & quid pro subiecta materia per Iouem,
per

per Mineruam, per Prometheos & cetera intelligatur, ne uidelicet temere erremus propter multas significatio- nes horum nominum, & confundamus carmina atq; sen- sum. Vnde & ego subiectam hanc uersibus significatio- nem, ex etymologia explico, & sensum illorum expla- no: cetera autem saepenumero pratercurro, ex quibus auditores nullum fructum consequi uideri possit, & qui- bus scribendis excrescat quidem opusculum, sed sine uo- lo commodo. Quis enim ignorat, quod alibi in uersibus

Fulmen unde
generetur.

cælum nubicola & gaudens fulmine dicatur? Cogit eo- nim nubes & strepitum edit, siccumq; aerem motu eli- dens, fulmina facit iaculaturq;. Scimus etiam, mentem Io- uem appellari, & accuratum sensum innuere: quemad- modum & de alijs omnibus fieri possit. Sed nunc illa pratermittimus, quandoquidem de fato sententiam per allegoriam & etymologiam satis explicauimus.

laxi iurida.) Iterum hoc loco Proclus miserabiles nu- gas adducit. Quibus placet, inspiciant librum illius, & fasciculum talium excerpant. Nobis autem conuenit o- mnia familiari decentiq; modo scribere. Tripliciter scio hoc nomen Prometheus, accipi. Significat enim ali- quando, ex motu cæli constantem mundi machinam, & firmamentum huius uniuersi, quod iuxta Græcos decre- to fati factum est: cui etiam uocis distributionem & de- ceptionem Iouis attribuo. Sed de hoc nunc allegoricè loqui non iudico esse operæ precium. Sensus enim hic li- teralis est, & Theogoniæ magis conuenit. Scio etiam hi- storice Prometheus dici hominem, qui rudes & agre- stes hominum mores emendauit, & ad ciuiliorem atque prudentem

Promethei
tres signifi-
cationes.

Prometheus
literalis.

Historicus.

prudentioris uitæ genus retraxit, quem propterea fabu-
 lantur hominum fabricatorem fuisse. Scio etiam intel-
 ligitur aliquem esse Prometheum, nimirum prouisionem
 & prospectiõem hominum, quæ dicitur filius Iapeti.
 hoc est, rationis quæ sit motu, & Clymenæ, hoc est, vo-
 calis intellectus. Nam Themis, hoc est terra, mater est li-
 teralis Promethei. Alterius igitur pater est, ut dixi, pro-
 uisio, quæ est motus rationis, omniaq; complectens con-
 uersio. Iapetus autem uocatur *Ἰαπετός*, quod est in-
 citare, & *ὑπὲρ πάντα*, quod est uolare undiquaq; & omnia
 scrutari, deq; omnibus inquirere. Habet hic Iapetus etiã
 alium filium Epimetheum, tardæ mentis & serò pruden-
 tem, qui non ea præditus est prudentia & intellectu, ut
 etiam futura possit agnoscere: sed qui post factum sapit.
 Quod autem hæc tanquam à fato dici introducuntur,
 prosopopœia est, ut dixi, & schema *ὑποθέσθαι* à Rbe-
 toribus uocatum. Furtum ignis dixit inuentionem illius
 ex fulmine tacta arbore, per Prometheum, hoc est, pru-
 dentiam hominum, qui primo seculo uixerunt. Deceptio
 & fraudatio fati, quod Iouem modò appellat, significat
 mutationem illam prioris uitæ, hominibus factis pruden-
 tioribus, & inuento igne, id quod & inuentoribus &
 posteris caussa fuit maximarum calamitatum. Nam pro
 inuentione ignis fatum sius accidens, non primum, sed
 secundum, ut supra quoq; attigi, formauit illam quæ sit
 per artes, totius uitæ elegantiam culturamq;, & delicias
 atq; mollitiem, quæ dum adipisci magno studio cupimus,
 interea non mediocriter affligimur, & molestijs affici-
 mur. Atq; ita sensus patet, & res ut se habet, iacet opti-
 me. Procli

Intelle-
ctius.

Iapeti ety-
mologia.

Epimetheus.

me. Procli autem explicatio eget lachrymis.

ὡς ἴπαρ' ἐν δ' ἱγῖλασι πατέρων ἀνδρῶν τι θῆμ' ἐστι.) Hæc quoq; per prosopopœiam & schema *καὶ ἐν ὁμοίᾳ* uocatum, dicuntur, pro eo: Si fuisset sensus fato, risisset Sardonium. Appellat autem fatum, patrem hominum & deorum, eo quòd secundum quosdam Græcos, dij, hoc est, elementa, & homines, aut ea quæ fiunt in elementis, & illa quæ hominibus accidunt, fati consilio existūt: ut uerbi gratia, pluuia, tempestates, terræmotus, fulmina & similia, & hominum bona atq; mala consilia, item prosperi & aduersi euentus. De risu uerò Sardonio placet aliqua dicere, eaq; numeris comprehendere.

Sardonius
ritus, in his
quæ malo
euentu ri-
dentur.

Est insula, quæ Sardi nomen obtinet,
Remotos ad occasum Iberos nutriens.
Hic plurima per campos herba germinat,
Par apio, quam nominant Sardoniam.
Si fortè quis uescatur hac improvidus,
Et spasmos facit & formam ridentium,
Interitumq; uelocem & ridiculum.
At aiunt quidam, quòd Sardani barbari
Parentes extremo confectos senio
Præruptis eleuent ponantq; in rupibus,
Et fustibus lapidibusq; uerberent,
Post rupibus detrudent nondum mortuos,
Ridentes malesanis patricidijs.
Sunt quidam, moribundos qui dicant patres
Ridere, filiorum ob petulantiam,
Et uolutationes ac fallaciam.
Sic uenit in usum risus Sardonius,

Quem poeta ait risurum fuisse fatum, si præditum esset sensu. quomodo uerò idem dicatur pater hominum & decorum, iam supra tetigimus.

ἰσχυροῦ δ' ἰκίλαουσι.) Obstreperum uerò Vulcanum πρωτοφύρ
iussit aquam & terram miscere, & facere hominis uo- interpres uoc
cem & potentiam, mulierem nimirum, illamq; dijs simi- tit ὁ ἄνθρωπος,
lem. Sed bucusq; quidem fabulosa, quorum sensum alle- qui auditur.
goricum iam explicemus. Iussit, hoc est, concessit fatum
ex inclyto, siue obstrepero & artificioso (ut Aeschylus Aeschylus
loquitur) igne, misceri terram & aquam, non ut lutum ignem uocat
uel mulier inde produceretur, sed artes, ut dixi: per quas πρῶτον ἔργον.
artes ex inuentione ignis erutas, ligna ex terra cadun-
tur, & fiunt nauigia, quæ mari immittuntur, ut trans-
fretemus. Et sic hominibus terra & aqua commune of-
ficium præstabunt, & super terrestribus eiusmodi quæ
à mari portantur, subuecti homines, negocia & mercas-
turus exercere poterunt.

καὶ δὲ πᾶσι δὲ αὐτῶν καὶ δὲ ἑνὶ.) Hæc ita intelligas. Bo-
tempore, quum hæc fierent, si propriè accipias appella-
tionem hominis, & si singulis quæ sunt in uita, nomina
imponi necesse sit, & inspiciamus potentiam quæ bestijs
quoq; & cæteris conuenit, tum uires uniuersas: profectò
dum instar pecorum uiuerent, secundum substantiam
tantum dicebantur homines, & non secundum huma-
nas operationes. καλὸς, gloriosus: καλὸς autem, clarus,
de quo multum auditur. & καλὸς quidem semper est
etiam καλὸς: non autem econtrà. Clarum enim ali-
quem etiam in malis inuenire licet: nunquam autem ta-
lis est is qui καλὸς appellatur. Illud καλὸς, & illud καλὸς,
atq;

atq; similia, quæ desinunt in *as*, uertuntur *Aeolicè* in *es*. ita ex *ἴδας* fit *ἴδες*, unde postea per declinationem illud *ἴδα*.

ἀθανάτους ἔβησ.) Pro, *ἀθανάτοις ἔβησ*, nimirum *fœminino* genere prolatis literis, similem innuit comprehensionem artium. Addit quoq; *Virginibus*, quod non corrumpentur neque delebuntur artes, sed manebunt, quandiu literæ restabunt. Artifices enim moriuntur: sed artes, tãquam immortales sint, remanent atq; supersunt, & tanquam uirgines, quod semper iuuenescant, & aliquid inuentis addant. καλὸς αἶθερ autem dixit, quod uita ex artibus apparuit uenustior & optabilis, siquidem omnes optamus ea quæ sunt delectabilia in uita.

αὐτὰρ ἀδύναυ ὄργα διδάσκουσai.) Materialis siue organica caussa compositionis artium, est ignis: effectiua uerò, est præparans & docens illas intellectus, quem *Minerua* hoc loco appellat, & magistrum operum. Per telam autem intelligit commixtam & multifariam omnium artium copiam.

νεὶ χάριν ἀμφοχίαι λιπαλή.) In communi iussit, hoc est, concessit fatum, ex prouisione altera inueniri ignem, materialem caussam artium: postea intellectu præparari conficiq; artes, utente ignis adminiculo tanquam materia: tum caput, hoc est, perfectum corpus artium exornari desiderio & uenustate aurea, hoc est, lata atq; hilari, ut illarum amore ducti, ipsas expetamus, & curis fatigemur, quæ consumant membra, hoc est, trahant nos cupiditate artificij illarum & uenustatis.

ὣς ἔδμεν κούριον τι νεμεν.) Cõcessit autem fatum *Mercurio*,

cario, ut uocalem sermonem, impudentemq; & audacem estimationem, & quiddam astutum ac fraudulentum superadderet artibus et artificibus. Tales enim sunt illi ferè qui artes tractant.

ὡς ἰσὺς δ' αἰ δ' ἰσίδωτο.) Fato hæc locuto, seu potius concedente, omnia facta sunt. Sed ne hoc quidem prætermittimus silentio, quare Mercurius, sub quo nomine uocalis sermo intelligitur, δῖαν λόγος & ἀργυρόβητος dicatur. δῖαν λόγος igitur uocatur in τῷ δῖαν λόγῳ, quod est nunciare, negocia deorum; & ἀργυρόβητος, quòd Argum interfecerit oculatum, quem Iuno custodem Ius fecerat, Inachi filie. Vocalis autem sermo ἰγυῖς appellatur, ὡς τὸ ἰγυῖς ὡς τὸν δῖον, quòd sit interpretatium; & δῖαν λόγος, ἔτι δῖαν λόγος, hoc est, proferat atq; enunciet animi & mentis cogitata; ἀργυρόβητος uerò, quòd sit ἀργυρὸς φέρων, hoc est, immunis ac purus à cæde & sanguine. Informat enim & concinnat, atque mansuetam reddit irascibilem animæ partem; aut quòd Argum canem interficit, hoc est, rabiosus & inordinatas cogitationes.

ἰσίδωτο.) Illud w. Ionice per iota scribitur, in τῷ ἰσίδωτο Attice. Fatum uocat ἡσέριον, quòd obscure & latenter ea quæ decreta sunt perficiantur, in τῷ ἡσέριον τὸν ἰσίδωτο, quòd est, turbare mentem. Neq; enim ulla mens humana accurate nouit ea, quæ sunt quòdam fato decreta & futura. Vocat fatum etiam regem, quòd omnia dispenset, & per illud omnia fiant.

ὡς τὴν δ' αἰ γὰρ ὡς τὴν δ' αἰ γὰρ.) Hanc mulierem, omnium nimirum artium συστάστῃν, Vulcanum, hoc est ignis, ex terra format. Nam ea quæ circa terram uersantur, et agri-
d cultura;

cultura, prima & dignissima est omnium artium. Omnis enim homo artes ob hanc causam appetit, ut uiuat. *ἄλυστος ἥρως*, hoc est, ignis clarus, quod per ipsum omnis ars existit, & ab omnibus cognoscitur. *ἥρως* & autem uocatur *ἡ τῷ ἄπλω*, ab accedendo. *ἄμφογυῖν*, ἢ *ἄμφογυῖν* *οἰσῶν*, utrinque infestans & ladens: uorax enim & causticus est ignis. aut *ἄμφογυῖν*, ἢ *ἡκατίγυδον χῶλος*, utrinque furens: aut potius, ἢ *ἡ τῷ μίλλῳ χῶλος*, altero membro claudus. Ignis enim, quum ardet, quasi subclaudicat, sequi suffleat. Non enim iam est inaequalis, quando materiam consumpsit. Historicum uero illum seu fabulosum Vulcanum appellant *ἄμφογυῖν*, quasi uno pede claudicet, sequi inclinet, quod illum Iupiter caelo deturbauerit, ideoque claudus sit factus *τὰ γῆα*, quod membra significat.

(*ἄνω δὲ ἀνὰ κόσμον*.) Superstrinxit & exornauit, sumpta metaphora à cinctis. Ex hoc autem loco annotare licet, quod etiam Hesiodus allegoricè hæc scripserit, quemadmodum ego nunc allegoriam interpretor. Cum enim supra dixit, Pandoram debuisse doceri telam: nunc autem dicit, cinctam atque exornatam fuisse illam: & pro Venere nunc Gratias ponit, quæ colulum illius aureis torquibus circudent: monstrauit profecto illud dilucidius, quod per mulierem illam intelligat cultum splendoremque uitæ, quem per artes comparamus, & quem intellectus quidem post ignem constituit, uenustus autem & Gratia ad extremum expoliuit. Tempora uero anni, quæ Horas uocat, Pandora contulerunt coronam, non quidem ex uernis floribus, sed pulcherrimis

ANNOTATIONES.

51

cherrimis suis donis, quæ semper uirere faciunt: Ver-
quidem, fructibus, quos egerminat, & pigmentis ac flo-
ribus: æstas, frugibus & alijs: autumnus, uino & alijs
byems, oleo & alijs donis. Aut suis qualitatibus: byems
quidem humectando & lactando semina: Ver autem,
producens illa in lucem, & augens, atque circumbalans
aere temperato: æstas, uero exiucans & confirmans ita
quoq; autumnus similiter. Vocat autem Horat. *καλλίνι-
μις*, δὲ τὸ καλλίμις *λεμῶν*, quod pulcherrime nesciant
illos qui ipsarum donis abundant.

πᾶντα δὲ ἰ χρί.) Totum autem opus artium intelle-
tus ad harmoniam composuit aptauitq;. Est autem *ἄν-
δρᾱ* intellectus, *παρὰ τὸ τὰ πᾶντα ἄδρᾱν ἔχει τοῦν*, quod
omnia uideat & cognoscat: aut quasi *ἄδρᾱ*, id est, ube-
ribus insueta, seu ablactata. ἢ μὲν *θυλάσσοις*, quæ non su-
git ubera, nec puerilem habet animum, sed adultum ac
generosum. Et conuersione literæ λ in ν fit Dorice *ἄ-
δρᾱ*, quemadmodum Ἰνδῶν dicunt Dorees pro *Ἰνδῶν*.
Est & aliud nomen Minervæ, quod uocatur *πάλλας*,
quasi ἢ *παλλομένη*, hoc est, uibrata & uertibilis: aut
quod ex capite Iouis animi nata sit, *πάλλας τὰ ἱππᾶ, μι-
νὴν* armata. Dicitur enim armatus intellectus, quod sit,
aliquid horribile, uirile ac solidum. Sunt enim glauca si-
ue caesia animalia, formidabilia & animosiora. Aut uo-
catur *γλαυκῶπις* per metalepsin, quasi quæ purè & re-
ctè res omnes uideat & iudicet: sicut econtrā, *θυμὸς μ-
αυρίπαις*, niger animus.

ἢ δ' ἀπὸ αἰ γῆρας.) In medio artium, hoc est, omnibus
artibus & artificibus, uersutiam & mendacia atq; im-
d 2 pudens

prudens in seuit. βαρύτης uo uocat ipsum fatum, granditer sonans, propter clamores & praeconia fortunatorum, felici uentum successu, & lactum atque imperia infelicium.

ἢ δ' ἀπαγορεύει.) Nomina autem dedit cuiuslibet uoculis sermo Mercurius, deorum praeco, qui nimirum enunciat & patefacit internas animi & mentis cogitationes. ἢ δ' αὖτε, per εὐαγγέλιον Ionice, nominauit mulierem, uidelicet illam artium systasin: aut ἡγεῖα ἑργῶν, agriculturam. Et Pandoram uocat, quod omnes animales potentia unicum igne illam elaborauerint & constituerint, suum qualibet conferentes donum, ut diximus. Quod uero ad agriculturam & labores circa terram uersantes attinet,

Pandora etymologia.

Pandora uocatur, ἢ τὴν πάντων δαπάναν, quod omnibus omnia donet, quae ad uitam pertinent: aut quod di, hoc est, elementa & Ὠρέ, per quas tempora anni significantur, ad illius constitutionem sua munera contulerint, imbres, calorem, uentos, quorum adminiculo emittuntur semina. Vbi autem inquit, ἀνύμνη δόμων ἑρῶν, ostendit quod de animalibus potentijs loquatur, quae habitant circa nostrum olympum seu coelum, nimirum, circa principatum rationis, quae est in nobis. ἢ δ' ἄρα, Adtica apocope, quauis Proclus etiam Ionice, hoc esse dicat.

ἢ δ' ἀπὸ τῶν ἀρτέων.) Damnum affirmat artes fieri inuentoribus, quemadmodum supra diximus.

ἢ δ' αὖτε ἡγεῖα ἑργῶν.) Postquam autem nutu fati perfectae atque expolite sunt artes (Fatum enim uocat patrem eo modo, quo antea diximus,) uocalis & erudicus atque interpretans sermo, Mercurius, apportauit & innisit illud

illud donum, nimirum artium, & doctrinam illarum, improvidis & serò sapientibus. Illi uerò non erant tam prudentes, ut abigerent & propellerent oblatum illud à duro fato, sicut aliquis prudentior dixisset & prouidisset, ne damnum inde multis contingeret. *ωὰρ ὑνὸς ὀλύμπου*, hoc est, ex fato, quod à cælo prouenit, aut quod ex nostro olympo & cælo originem traxit, nimirum male prouido. Nos enim antiquum illud fatū mutauimus, dum per nostram rationem, ignem & artes inuenimus, quibus in lucem editis, calamitosam degimus ætatem.

ἀντὶ τῶν ἀσάμηνων.) Homines uerò improvidi, & serò sapientes, cum accepissent artes, & difficultates ac pericula superuenissent, tunc demum agnouerunt.

ἀσάμηνων.) Illud *ν* in fine est anceps syllaba, & fit longa.

χρῶν.) terra, *ἐν τῇ χῆ, τὸ χρῶν*, capio. *χρῶν* & *χρῶν*, & *ωὰρ τὰ χρῶν*, quod omnium rerum sit capax.

πρὸς τὸν ἄστρον.) seorsum. Hoc autem schema poeticè *παράλληλον* quidem Ex parallelo uocatur, Rhetoricè autem *περιγραμμις*. *πρὸς*, Latinis circumscriptio.

ὅθεν τ' ἀγχιον.) communiter seorsum à molestis morbis uiuebant.

ἀντὶ τῶν ἀσάμηνων.) quæ mortem attulerunt hominibus. Dubitatio: quomodo prioris seculi homines, qui molestā magis & miseram uitam agebant, hoc loco dicantur uixisse sine laboribus & morbis? Solutio: Laboriosè quidem & misere uiuebant, & morbis obnoxij erant, sed nondum cognouerunt id quod paterentur. Sed mulier, hoc est, illud molle genus uitæ, quod inuenerunt artes &

illarum deliciae, ad eum modum monstrarunt nobis morbos, & ea quae molesta sunt. Siquidem nondum erat lectus uel stratus mollis, nec tapetes, nec crassa birsutaque pallia, nec tale quippiam. Et si quid erat durum eo tempore, & quodcunque frigus, id commune fuit omnibus, nec unquam forte participes caloris fiebant aut deliciarum, & ita cetera quoque non uidebantur illis dolorem adferre. Nondum super thoro bene strato iacere, nec birsutam penulam induere, nec molliter nutriri consueverant. Postea uero, cum duriori stragulo uteremur, aut nudo corpore incederemus, aut cibis careremus, eo modo cognouimus tristitia & difficilia, tanquam in urceo & non conspicuo uase prius occulta fuissent. Apparuerunt autem & effusa sunt per mulierem, hoc est, delicatam & mollem uitam, quae nos ad se trahit, instar uenustae, & animo gratæ mulieris.

ἰονὶ δαορ.) hoc est: Delicata uita, quam artes efficiunt, dispersit & discussit, hoc est, in lucem produxit ea quae prius ignota fuerunt, difficilia, eaque hominibus nota & manifesta fecit. Proclus hoc loco rursus calculos plenos mendacijs & satyros atque plausus uanos adducit.

μὲν δ' αὐτὴν ἰαίς.) Omnia quidem prodierunt, & facta sunt conspicua, quae prius ignota fuerunt difficilia: spes uero, bonorum nimirum & malorum euentuum, sola inconspicua & ignota restat in dolio, sicut diximus. Sunt enim illi incogniti. Sed tamen melioribus spebus nutrimur, sicut etiam inquit Theocritus:

Ελπίδις ἢ ψεύσει, αἰὲλ' αἰσθεῖς ἢ λυγρὸς

Spes manet in uiuis, sine spe sunt morte perempti.

ἀρρηκτοῖς Ἀδμοῖς.) Metaphoricè dixit, pro, in fortibus operculis. Quis enim nouit, utrum ea quæ speramus, contingent? δύρασι proprie, est extra fores, ἔξω δὲ δύρας: nunc autem abusiue & magis figuratè, simpliciter foras. Quamuis Proclus in talibus calumniose obtrectandis uehemens sit & intolerabilis.

ἀργαλίου.) ἢ τὸ ἴγνυ: inde ἀργαλίου, id est, graue & difficile. aut ἢ τὸ ἄλγος ἱμπαιῶν, ἀλγᾶλίου ἢ ἀργαλίου, quòd dolorem efficiat.

ἱξίπτε.) euolauit. Metaphorica autem est etiam hæc locutio, pro exiuit.

πρόδοξο γὰρ ἰπὶ λαβὴ πῶμα.) hoc est: Incognitam permissit illam manere compages artium, quæ nos aliquando gnaros rerum difficultium fecerunt. Vult dicere, non potuisse artes, etiam spem facere manifestam, insuperabili quodam fato. Aut operculum solum, hoc est, obscuritas cepit & tenuit illam consilio fati. Iam uerò suprâ diximus, quòd fatum uocet Iouem & nubecogam, αἰγίσχον autem ipsum uocat, διὰ τὸ κατ'αἰγίσχον, à deturbando infelices, & pulsando tristibus ex cælo doloribus.

ἀλλὰ δὲ μυσία λυγρὰ.) Spes sola occulta mansit. Alia uerò, siue multæ difficultates, siue infinitæ, cæcis luctuosæ, per uniuersam hominum uitam exundarunt. Terra enim plena est bellorum, mare plenum periculorum. quis autem morbos nescit? qui de improviso adsunt οἰγῇ, hoc est, ἀγνώστως, tacitè.

ἔτι οὐκ ἔστι πῦρ.) Schema epilagicū, & maximè conclusiuum. Secundum poetas autem nominatur ἀπόδοσις,

Epilogus
huius nar-
rationis.
ἀπόδοσις.

quasi dicam repositio. ἡμεῖς οὐτὶ καὶ θεοὶ, sic quamuis simplicem & frugi uitam non amplius agamus, non tamen licet effugere consilium fati, quod cōcessit quidem ut artes emergant, sed quæ laboriosam & multis negocijs occupatam uitam faciunt. Ita periphrastice ipsum fatum intelligit, quod uitam nostram confirmat, eaq; rata facit, quæ nobis obuenire debent. Deficit igitur ad complendam sententiam tale quippiam : O Persa, non oportet nos esse in otio, sed semper laborare, ut possimus sufficientem uictum comportare.

ῥητορικὴ
καὶ ποίησις.

ἀ δὲ θεῶν, ἱερὸν τι ἔχει λόγος.) Schema, quod uocant ῥητορικὴ καὶ ποίησις. ῥητορικὴ καὶ ποίησις καὶ ῥητορικὴ καὶ ποίησις : Latini, narrationis preparatio. Secundum artem uerò dicendi, per alia uerba nunc instituit eadem dicere, quæ antea dixit. Nam in proxima parænesi dicebat, primum quidem facilem comparatu fuisse uictum, & simplicem, ac sine negotio acquisitum : postea uerò inuento igne, & productis per ipsum in lucem artibus, factum esse difficilem & cum damno coniunctum, præterea in peius quoque processisse, cum nimirum improuidi homines artium participes fierent. Et est, inquit, ô Persa, ualde difficilis comparatu, & opus est laboribus & curis infinitis. Hæc quidem proxime dixit. nunc autem dicit: Si placet, alium sermonem ἡκοῦσθαι, summam ac breuiter perstringam : εἰς λόγον ἀγαγόν, ἢ ἀπὸ πρῶτος ἀρξάμενος, ad extremum deducendo ipsum, uel à capite incipiendo.

ὡς ἰκέδω γυνάσσει θύει.) quonam pacto, aut quòd ex eadem materia dii simul, hoc est, elementa, & homines nati sunt. Dixi enim abunde paulo antè, primò crebum existisse

extitisse & chaos. Cum autem, ut Græci dicunt, aer mo-
ueretur, contigit elementa singula ad suum locum sepa-
rari, & homines ex illis, quas dixi, membranis nasci, tum
cætera animantia omnia.

ipsi dicitur.) Dicam autem tibi bene ac prudenter. Tu
uero ausculta & perpende diligenter. Postquam hæc di-
xit, & aditum sibi præparauit ad narrationem, aggre-
ditur iam ipsum argumentum, & dicit, quæ antea quoque
dixit, alijs quidem sententijs & uerbis. Quod nimirum
primum aureum fuit genus hominum, hoc est, purum un-
diquaque, & malitiæ expers, quemadmodum aurum ru-
biginis. Deinde argenteum, uilius priore, & aliquanta
peius ac deterius. Postea æneum & bellicum, quod Hesio-
dus Giganticum appellat. Exinde Heroicum, uirorum
fortium, qui bello Thebano & bello Troiano interfue-
runt. Nunc autem, inquit, ferreum genus est, hoc est, tri-
stissimum & molestum, quod laboribus perpetuis est
subiectum, tanquam ferrum. Neque enim ferreum erat uel
Perfes, uel Hesiodus. Adbuc autem ait etiam hoc deterius
hominum genus fieri, qualis nimirum est nostra ætas,
qua contumeliosus quilibet & parricida atque sceleratus,
magis in precio atque honore habetur, quam iustus ali-
quis, & pius, ac bonis moribus præditus. Et turbarum æ-
tumultuum plena est uita, & difficilium calamitatum.
Nec pudor amplius restat, neque iusta iniuste agentium
reprehensio & emendatio. Hæc uoluit dicere. Postea pa-
rænesin fabulosam adducit, loquens ad iudices per fabu-
lam de philomela & accipitre: quod non debeant poten-
tes lædere infirmiores. Iniquis enim quodam fato contin-

Ætatis mun-
di diuisione.

gunt calamitates, bonis uerò & iuste agentibus omnia
commoda. Istam paranesim etiam ad Persam dirigit,
& inquit: Facilis quidem est malitia & prompta, diffi-
cilis autem uirtus, & in multo labore posita, ad quam te
hortari proposui, sed tandem in fine etiam dulcis & iu-
cunda: propterea des operam, ut proprio labore concio-
lies uitam laudabilem & in fine dulcescentem, eaq; ope-
ra tractes, quæ studiosum hominem decent: nec ociosam
uitam, uel rapacem & circumforaneam labori antepo-
nas. Sed hæc quidem ita se habent. Nunc autem exquisi-
tis eadem proprijs uersibus accommodabimus. Et pri-
mum ordinari debent hoc modo: ὡς ἂν ἰδῶμεν, ἵτις ἐστὶν
τὰ ἄνω καὶ ἡ ἀπορροή, hoc est, τὰ ἄνω, instruem, aut à
principio incipiam, aut breuiter exponam, quod simul
aliquomodo, aut ἐμὴν, hoc est, ex eadem caussa & ma-
teria nati sunt dii, hoc est, elementa & homines. Exponā
autem ὡς ἂν ἐνταμίωμαι: tu autem hæc tuo animo repo-
nas. Qua ratione autem simul sunt homines & elemen-
ta, sic prius crebum erat & chaos. Aëre uerò commoto
secundum Græcos, accidit ut elementa ad propria loca
secederent, & homines ex illis, quas dixi, membranis fie-
rent, & cætera animantia omnia. Hoc igitur pacto as-
firmat fabula, elementa & homines existere.

χρῖον γινῶ.) purum, honorabile, expert malitiæ,
quod degebat uitam cum mutuo amore, simplicem &
improuidam, expertemq; artium. Appellat autem aurū,
propter splendorem & puritatem, aut propter dignita-
tem, aut quod fuerit sine malitia, tāquam aurum sine ru-
bigine. Aurū, n. sola fibra canum ærugināt, quemadmo-
dum

Uim attenuetricē uim Magnetis tollit halitus alij attritus.

μρόπυ.) μιμερομίνυρ ἰχόντῳ ἱπα, diuisā habētū uo
eē, propter dialectos. Aliter. n. Scythia, et aliter Persa, &
cetera gētes diuerso ab alijs modo differēterq; loquūtur.

δλύμπια δάματ' ἰχόντῳ.) Intelligit nunc τὸν δλυμπῶ
ἱραὸν λαίῳινδῳ ἄμαρμίνυρ, fatum, quod habitat in pel
lucido cœlo. De priore enim fato, nondū extante mundo,
non potest intelligi, quòd uniuersitatem prædestinauit.
Nam iuxta Græcos, decretum fuit, producendum esse ali
quando mundū, qui postea prodijt in lucem: & hoc pro
prie & primum fatum uocatur. Alterum uerò per cōmu
nicationem illius fati, quod per motum cœlorum & stel
larum omnia quæ iam fiunt in uita, perficit & complet.

Duo esse fa
ta, prius &
posterius.

οἱ μὲν γὰρ πρὶν ἴσασ.) Illi quidē homines aurei generis,
sub Saturno erant. Nunc incōueniens fuerit, secundū lite
ram hæc exponere, quòd aliqui homines fuerint, quando
Saturnus, hoc est, caliginosus crebri aeris regnauit, cœlo
que dominium habuit. Tunc enim non potuerunt esse ho
mines, aut cetera animantia aliqua. Quamuis Empedo
cles, etiam sole nondum apparente, dicat stirpes & ani
mantia extitisse. Hæc autem interpretatio magis conue
nit: Homines aurei generis tunc extiterūt, quando Satur
nus, hoc est, ignoratio, turbidā reddens mentem, & insci
tia omnium rerū, atq; inertia cœli, hoc est, capitis sphaeri
cam habētis figuram, factiq; ad imitationem cœli, siue fa
cultatis in ipso ratiocinatricis, dominabatur et regnauit;
tanquā nebulam & caliginem menti circūfundens: hoc
est, quando homines nondū erant prudentiores, nec artes
adhibuerent. ἡγροῖ. n. ignorance hoc loco significat,

παρὰ

ἀδύνατον
duo signi-
ficare.

ὡς αὖ τὸ νύκτιν τὴν νύκτα ἀπὸ γάλακτος, quòd mentem efficiat
quasi nigram & caliginosam, ut non possit uidere & in
dicare futura, & ea quæ essent facienda. Immortalia au-
tem uocat elementa, quòd quidam incorruptibilia illa es-
se affirmant: aut quòd diuturna sint. Immortale enim,
& incorruptibile & diuturnum appellatur.

ὡς δὲ οὐκ ἐκ γένου.) hoc est, ociosam & laborum atq;
curarum expertem uitam degebant, tāquam dij, hoc est,
elementa & stella. Hæc enim non laborant, nec curis ue-
xantur. Aut tanquam reges uiuebant, propter puritatem
diætæ & libertatem. Aut tanquam sapientes: hoc est,
philosophicam uitam agebant, prorsus uacuum labori-
bus, & imperturbatam ac quietam, contentam inuentis
herbis & fructibus arborum, atq; aquis: uidentes quoque
pro habitatione & spelæis & montibus. Quòd autem
hoc nomen Dem quinque significet, nimirum elementa, sa-
pientes, reges, animales facultates & affectus, tum pro-
uidētiam ipsam, quam Græci προνοία, hoc est, fatum,
uocarunt, iam antè suprà diximus.

ἀνδρία.) expertem curarum, aut etiam uacuum tristi-
tia. Neque enim aliquid mali uel doloris persentiebant,
priusquam uictus ratio & artes in lucem prodixissent.
Nunc uerò cum abundamus & stragulis & delicijs, si
fortè duris alimentis utamur, aut nudo corpore inceda-
mus, aut duriter cubemus, mox dolor & morbi nos inua-
dunt, & quacunq; Pandora, hoc est, artium inuentio ge-
neri humano adduxit. Primo autem illo seculo uiuentes
homines nihil tale experti sunt, nec eiusmodi mala co-
gnouerunt.

ὡς οὖν

ελοπιμ ἀσπ.) Expertes laboris & tristitiae ac miseria, tum dolorum quoque, vivebant. Nondum enim ista cognoverant. Aut sine molestiis atque laboribus, quod attinet ad comparandas res vitæ, victuique humano necessariis. πόνος uero τὸ πρὸς communis est syllaba: nam propter litteram & immutabilem potest produci.

ἰδὲ τὸ δαδὺ γῆρας.) Magna quoque constantia uirium fruebatur, nec grauis erat ipsis senectus, quemadmodum nobis hoc tempore. Aut hoc modo: Præterea nondum senectutem habebant grauem & ærumnosam, aut plenam curarum. Et ueritatem quidem dicit. Immatura enim morte decedebant, & priusquam ad senectutem peruenirent: aut æqualiter & sine curis uiuentes, non consenecebant.

οὐδὲ ἴσως.) hoc est, nunquam incedendo titubabāt sed pedibus insisterant constanter, tum manibus quoque æqualiter ualebant: neque aliquando tremuli atque imbecilles fiebant, sed semper easdem uires corporis retinebant.

δαίσις.) δαίσις nunc à nobis solenne aliquod & magnam conuiuium appellatur. Hoc autem loco intelligit communem & mutuum conuietum atque societatem hominum primo seculo uiuentium, quo solebant prodire homines ad collectionem glandium, aliorumque fructuum annuorum, qui esui essent.

ἁπλῶς ἰσθόσθ' ἀπ' αὐτῶν.) hoc est, sine mutuo odio, sine iniurijs, sine inuidia & alijs eiusmodi. Alijs enim malis satis superque abundabant premebanturque, frigore nimirum, aestu, inuasionibus ferarum, & alijs: quamuis ista

non

non uidebantur ipsis dolorem afferre, quòd assueti essent illis, necdum scirent de alio uita genere.

διῆσαν δ' ὡς ὕπνῳ.) Aegrotantes cum mortis periculo, & quod paterentur nescientes, tanquam ad lectum super terram decidebant, & hoc modo expirabant.

ἰδὼν δὲ πάντα.) Quæ prius dixi, mutuuum amorem, conuietum & societatem, & talia eiusdem generis intelligit. Præterea magna æquitate animi mouebantur, nec mortem formidabant. Decedebant enim sine dolore, quem nondum poterant dignoscere. Ignotum enim malum non affert dolorem, etiam si sit grauissimum.

ὡσπερ δ' ἰσφρί ἰσίδωρος ἀφύρα.) Glandes, & omnes annuos arborum fructus intelligit, & quacunque terra sua sponte fundit. ἰσίδωρος & autem terra uocatur, mea quidem opinione, ἢ ἰσ τῷ ἰσίδωι ὑπὸ τῷ ἑλίου θερμαίνῃ πάντα, quòd feruens & calefacta, à sole nimirum, munificè donat omnia, non solam speltam, quam Zeam uocant, sicut quidam uolunt.

πολλὸν τι καὶ ἀφρονον.) Per parallelum duobus uerbis idem exprimit: utrunq; enim, multum siue copiosum significat. Aut etiam hoc modo, πολυῖτι καὶ μὲν φθίνῃ ἀρα πασίμενον, hoc est, multum, & non per inuidiam raptum ab hominibus, sed quem mutuo amore coniuncti depascebant. Illud uerò πολλὸν hoc loco non est aduerbium, sed nomen: ἢ πολλὸς, τὸ πολλῷ, τῷ πολλῷ, τὸν πολλῷ. Si uerò in recto casu non esset ἢ πολλὸς, sed ἢ πολλῷ, tum datiuus non scriberetur τῷ πολλῷ, sed τῷ πολλῷ. Ita μυσάλ & quoq; rectus est, quemadmodum monstrat Aeschylus, dum scribit:

ὦ μυσάτα

ὁ μέγας θεὸς καὶ πολλοὶ θεοὶ:

O' magne Iuppiter, & praesides urbium Dij.

Si uero ἀπὸ τοῦ ἰ μέγας declinetur, non diceremus τὸ μέγας εἶναι τοὺς μεγάλους, sed τὸ μέγα εἶναι τοὺς μέγας: & sic militer de ceteris.

οἱ δ' ἰδιαιτοὶ ἄνθρωποι.) Per parallelum idem dicit, hoc ἰδιαιτοὶ est, quieti: aut, uoluntario consilio siue ultrò quieti. Sunt & ἄνθρωποι enim multi turbulenti homines, qui propter aliquam mo idem sunt, lestiam illubenter quiescunt.

ὅρα ἰνέμοισι.) ὅρα hoc loco collectionem spontaneorum fructuum appellat: illud uero ἰνέμοισι significat, aut edebant, aut diuidebant sibi inuicem.

αὐτὰρ ἰσάκι.) Postquam autem. Illud ἰσάκι autem est longum, quasi communis syllaba: in partem enim orationis definit. Qui uero rationem uersuum ignorant, & quod consonante subsequente etiam similia illud ἰ reijcere soleant, illi perperam illud ἰ adijciunt.

τοὶ δ' αἰμῶνις ἰσῶν.) hoc est, dij. Est autem epiphonematicus & audax sermo, deos terrestres uocari. Dæmones enim & dij idem sunt secundum quosdam. Alij uero faciunt differentiam, & dicunt dæmones uocari substantias incorporeas, quæ contemplentur ea quæ sunt super terram & sub terra. Quidam uero, etiam animas esse aiunt mortuorum. Heroes autem uocant, transmutatos post hanc uitam. Illud uero melius: θεοὶ sunt οἱ θεοὶ καὶ ἀνθρώποι καὶ τὰ τεύχεα, hoc est, stellæ & elementa, quæ uidemus: aut θεοὶ καὶ τὰ τεύχεα, quæ currunt & circumuertuntur. Dæmones autem sunt animales potentiae, siue animæ αἰμῶνις, hoc est, expertæ atque prudentes.

αὐτὰ

aut δαίμον, hoc est, δαίμονες καὶ θεοὶ καὶ κήρυκες καὶ
 ἀφίαι, quæ diuidunt omnia & iudicant pro dignitate.
 Heroes autem, οἱ σωτῆρες ἀπὸ τῶν πόντων, qui uitam de-
 gunt cum aliqua uirtute coniunctam. αὐτοὶ γὰρ οἱ αὐτοὶ, qui
 αὐτοὶ τῶν κακῶν καὶ ἀγαθῶν, qui contemplantur &
 cognoscunt ea quæ uident. Illos autem malitiæ expertes,
 αὐτοὶ γὰρ οἱ αὐτοὶ, generis homines affirmat deos & præfides fa-
 ctos esse eorum qui uiuunt in terris, & iusta iniustiti-
 æ facta hominum contemplari. Qua ratione perstringit,
 & propter iniustitiam deterret fratrem suum Hesiodum,
 quem uult certò persuasionem habere, quòd aliqua uirtutes
 inuisibiles obambulent, hominumq; actiones circumspē-
 dant, easq; iudicent.

φύλακας.) observatores humanorum operum.

οὐκ ἔστιν.) iniusta, improba. Mala enim et illicita sunt,
 ualde οὐκ ἔστιν καὶ ἀκαταστάτα, quasi quæ teneant & occu-
 patum faciant aliquem, & non facile succedunt, sicut ius-
 ta & bona.

ἄνεμος.) induti inuisibilitate. Est autem solutio
 eius quod poterat obijci. Fortasse enim Perses potuit dice-
 re: Si sunt in terris, quomodo non uidemus ipsos? Huic igi-
 tur obiectioni respondet. Aerem autem uocat τὸν ἀέρα
 αἰὲρ, inuisibilitatem. Est enim aer natura caliginosus, nisi
 à sole illustretur. Illud ἄνεμος oportet aspirari, in τῷ
 quod est induo: unde etiam descendit ἕμα, uestimentum.

παροτρύνει.) Hoc dicit, ut simul fratrem hortetur, eiq;
 persuadeat, ut bene agat propter spem futuræ compen-
 sationis: & ut iudices dehortetur ab acceptione munerū,
 cum inquit, esse planè regium munus, & dominantium
 maiestati

maiestati conueniens, munificentia sua miseros homines inopia & egestate leuare, & non ab illis accipere, quod facere solent.

δούτιον αὐτὶ γίνεσθαι πολυχρότιον.) Multò deterius genere aureo, hoc est, hominibus malitiæ expertibus. Nā secundi generis homines prudentiores erant, & artes inuenerunt.

ἔτι φῦν.) magnitudinem & ætatem intelligit. Prioris enim generis homines, quòd ex terra atque commixtione primorum elementorum nascerentur, magno corpore conspicui erant, & formosi ad aspectum. Secundi autem generis homines, quòd ex commixtione seminum nascerentur, utraq; re inferiores fuerunt. φῦν, ætatem, παρὰ τὸ φῦν, planto, ducta metaphora ab arboribus & stirpibus, quæ plantantur.

ἰαλίκιον.) & per ἰαίνισιν, hoc est, productionem, ἰαλίκιον, simile, ἀπὸ τῶ ἀλὶς ἔγγιον εἶναι, satis propinquū & assimilabile, facta conuersione literæ γ in ι.

οὐτὶ νῆπιον.) Hoc dicit, quòd isti non fuerint tam simplices atq; incauti, sicut priores homines: sed prudentiores, & callidiores.

ἀλλ' ἰναῖον μὴ παῖς (τα.) Priores quidem homines semper coniuncti uiuebant: sed alterius generis, cum essent prudentiores facti, in multis rebus priorem uitam mutabant, quòd artes & cætera inuenissent. Et hoc quoque præter morem apud illos uenit in usum, ut usque ad longum temporis spaciū apud parentes uersarentur, & magis se domi continerent apud matres. Et hoc modo muliebriter educati fuerunt. Egressi autē & separati

ab ædibus paternis, quum alijs aliorum iniurias ferre non possent, nec quid officio uitæq; suæ conuehret intelligerent, exiguum uitæ curriculum tenuerunt, seq; uel mutuo perimebant, uel alijs calamitatibus oppetebant. Nec male conuenit, ut ij qui semper domi latent, & inter manus mulierum nutriuntur, mollesq; sunt, & nihil pati possunt, breui uitæ spacio fruuntur, eoq; modo decedant. Hinc etiam illos, magnos stultos appellat, propter tam mollem delicatamq; educationem. Sed fortasse interrogabit aliquis, quòdnam bonum istis hominibus fuerit reliquum? Multis bonis abundabant, quibus etiam priores. Vnus autem atque alter defectus ipsis inerat: nimirum, quòd alijs aliorum iniuriam ferre non potuerint, sed continuo exarserint: & quòd non coluerint deos, nimirum animales potentias, hoc est, non prospexerint & prouiderint meliori mentis acie, quem euentum illa indignatio stomachiq; eruptio consequetur.

ἡ ἰνὶ.) pro ἰνὶ ἡ, hoc est, ἰν τῷ ἡ, in propria domo. Dicuntur autem hæc per figuram, quæ ἀντιστοιχίη & ἀντιπαραβολή uocatur.

ἡ βίη.) pro βίῃ, ἡ βίη, Atticè. Dixit autem βίης μίσην periphrastice, pro βίῃ. βίη uerò pubertas uocatur.

ἡ ὀλίγη.) exiguum. Descendit autem à uerbo ὀλίγος, quod est, finem impono: inde ὀλίγον, exiguum & breue, siue quod breui tempore finire potest: & per ὀλίγον ἡ ὀλίγη Atticam, ὀλίγη. Merito autem istis fatum breuem uitæ cursum attribuit, egressis domo

domo paterna. Ociosam enim prorsus uitam traducebant, sedentes domibus paternis, parentumq; bona depascentes: & cum egrederentur, nullo consilio habito contra se mutuò excandescebant: ideòque uerberibus ultrò citroq; factis, breui temporis spacio uitam amittebant.

ὄβριον γὰρ ἀτάσθαλον.) τὴν δάλλισσάν ἐν ἡανοῖς, pullus lantem in malis, aut certè ἄδικον, iniustam, iniuriam amouere à se inuicem non potuerunt.

ἰδὲ ἀθανάτους θοραπύειν.) neque animales potentias & affectus uolebant colere, hoc est, moderari iram, eiq; resistere, & mansuescere, aliaq; similia facere.

ἰδὲ ἱερὰ μαντῶν ἱστοῖς ἐπὶ βωμοῖς.) neque in aris & fano atque alijs delubris deorum, hoc est, animalium potentiarum, immolare uel litare solebant, hoc est, inire consilium & deliberare, sed seipsos ex uno impetu tradebant affectui. Altare autem deorum istorum est uis ratiocinatrix, quæ residet in capite nostro, quemadmodum etiam quodam in loco ait Euripides:

ἔν ἐστι βωμὸς ἱερὸν ἄλλο, πλὴν λόγου,

καὶ βωμὸς αὐτὸς ἐστὶν ἀνδρώπῃ φύσει:

Non est Suadela templum aliud quàm oratio,

Et altare illius est in natura hominis.

Illam uerò interpretationem de fabulosis dijs, quòd nimirum nullum sacrum dijs fecerint, præmitto, tantum apertam & pueris quoq; non ignotam.

μάντις.) μὴ κερὶ ὑποπίπτουσι, morte non occumbentes.

ὡς δέ μιν.) sic ordinari debet: ἰδὲ ὕδαλον ἱερὸν μαντῶν.

γυν' ἐπὶ βωμοῖς, λατὰ τὰ ἡδία, hoc est, secundum instituta
 & consuetudinem, nimirum ipforum uitam, ὡς δέ μιν ἐπὶ
 τοῖς αὐθρόποις, quemadmodum facere conuenit homines.
 δέ μιν αὐτὴ ἐστὶ ἡ δίκαια, rectitudo, καὶ τὸ δίκαιον, iusti-
 tia, παρὰ τὸ συναγαγεῖν ἅσας ὡς καλῶς ἔχοντες, quod
 disponat uel approbet omnes qui recte agunt.

ἥ δὲ κρυφαία.) hoc est, inuisibile fatum.

τοὶ δὲ ἐπὶ χθονὶ μάκαρες.) Ne dixeris ἐπὶ χθονὶ, quē-
 admodum Proclus. Illud enim δούτοιο poscit, ut intelliga-
 mus, etiam ipsos secundos beatos uocari ἐπὶ χθονὶ.

ἀλλ' ἴμμεν.) Attamen. Est autem aduersatiua coniun-
 ctio, quasi diceret: Quamuis celeres essent ad iram, &
 quosdam defectus haberent, tamen honorati sunt. Quid
 autem sit ἥ δὲ πατρὶς & μισόπων, dictum est retrò.

χάλκον γένος.) Gigantes intelligit, propter bellicam
 fortitudinem, qua excelebant. Antiquitus enim æreis ar-
 mis & gladijs, atque alijs rusticis instrumentis ex eodem
 ære factis utebantur, tinctura quadam consolidantes il-
 la. Postquam autem perijt consolidans illa tinctura æris,
 iam ferro utimur. χάλκον autem uocatur quasi χάλυξ
 τὸν ἄν, eò quòd Cbalybes ipsum primi inuenerint. Ego
 autem ab initio ferrum extitisse existimo, sed ab Homē-
 ro τὸν πολέμινον καὶ ἀναιρίτητον dici χάλκον ἐπιβλητῶς,
 παρὰ τὸ χίον τὴν ἀλκὴν, quòd fundat robur, ut sit, εἴη
 χάλκον, ἵγχι χάλκον, τῷ χίοντι τὴν ἀλκὴν ἢ τὴν δύναμιν
 τῶν ἀναιρίμων, fundenti robur atque uirtutem occiso-
 rum. Aut oportet Hesiodo credere & ceteris. Quæ enim
 accuratè non possum dicere, ibi malo tacere, quàm loqui
 non opportune.

ἐν μιλιάδ.) Tertium genus hominum ait factum esse à fato, nimirum illud Giganticum, à pugnis celebre. Illud μιλιάδ Doricè circumflexum habet accētum, & qui banc sequuntur opinionem, dicunt ex fraxinis ortos esse Gigantes, & non ex nymphis: quarum si uelis scire nomina, ex me poteris cognoscere. Sunt enim ista: Helice, Cynosura, Arethusa, Ida, Crome, Briitho, Celano, Adra. stea & Glauce. Non igitur ex istis nymphis, quas etiam μιλιάδ uocant, sed ex arboribus, μιλιάδ nomen habentibus, Gigantes esse natos affirmant, ut significant firmitatem atq; robur illorum. Ego autem dico, quòd fatum fecerit aliud genus hominum, oriundum ἐν μιλιάδ, hoc est, durū & immitē, ut uideatur aut ex arboribus, quemadmodum etiam illi dicunt, aut ἀπὸ τῆς ἰσῆς μιλιάδ, hoc est, aliunde quàm ex membris & corporibus humanis ortum esse, eo quòd communem hominum corpulētiam animositatemq; excederent, & proclives essent ad eadem. Nullam enim rationem suorum corporum habebant, tanquam si saxeum aut ferreum corpus tenerent. Hæc igitur est mea opinio de eo quod dicit author, ἐν μιλιάδ ortos esse gigantes. Aut certe παρὰ τὸ ἐν μιλιάδ ἡγεῖσθαι ἀρρεθμὸν εἶναι, quòd essent inconcinni atq; incompofiti & contumaces, ducta metaphora ἀπὸ τῆς μιλιάδ τῆς μισίας.

Nympharum nomina.

ἰβέρων.) Impetuosum, & robustum. ἰβέρων autem, & ἰβέρων proprie Proserpina uocatur, per quam terra & mors intelligitur, unde τὸ ἰβέρων originem suam trahit.

ἰδὲ τι σίτων ἰδίων.) neq; etiam assidentes mensæ quiescebant, sed armati & fœdati sanguine manducabant: ideoq; dixit, μιλιάδ σίτων. Mensæ enim & ciborum tem-

pius solet esse pacificum, animiq; delectationi tribui.

ἀδάμαστος ἔχον θυμὸν.) hoc est, durum animum habebant, & intractabiles erant tanquam adamas. Adamas autem est species ferri, & lapis durissimus, qui propter excellentem admirandamq; densitatem nunquam incalcescit, neq; ferro secari potest. Sed illa tamen inuicta uis duarum uiolentiſsimæ naturæ rerū, ferri ignisq; contemptrix, plumbo, & hircino quoq; rumpitur sanguine, ac ne aliter quàm recēti calidoq; macerata, & sic quoq; multis ictibus, tunc etiam præterquam eximias incudes, malleosq; ferreos frangens.

ἀπᾶσσι.) inaccessi, quibus nemo appropinquat, ægrestes.

ἀπῆλοι.) indomiti, aut intrepidi. ἀπῆλω enim, quod intrepidum significat, Aeolicè tenui scribitur accentu.

ὡς ὤμων ἐπέφυκον.) inſtar arborum creſcebant, à uerbo ἐπέφυκω. Per hoc autem uerbum ἐπέφυκον, innuit grande quiddam & giganticum.

χάλκῳ δὲ τι οἶκος.) Non erant æneæ domus: sed quòd essent plenæ armorum bellicorum, ideo uocat æneus.

χάλκῳ δ' ὄργανον.) æneis instrumentis, ligonibus, æscis, & cæteris.

σφίγγει.) Abusiue, pro iais, hoc est, suis & proprijs: nam σφίγγει proprie de secunda persona dicitur, pro ἐμπίγγει. Etiamſi Proclus magis retrò contraria docet, satis impetuoſe & intolerabiliter in Hesiodū inuebens.

ὀβρινία δόμος.) caliginosam, latam, facta ectasi Attica syllabæ πω longæ. Aut παρὰ τὸ ὀβριναῖον ἔχειν τὴν ὄβριαν, quæ latum tectum habet, siue magnam capacitatē. Nec
mibi

mibi difflicet cum litera & ipsam uocem scribere, nimirum ἰσθῶσα, quasi plenam corruptionis: quemadmodum etiam ἡνσῶν dicimus, eo quod morientes sunt frigidi, deficiente in ipsis calore uiuifico.

ἰατάραις.) formidabiles & terrificos, ἰατῆρ ἰαπλῶν, perterrefacio. Sed quid in tam apertis proluxa oratione utimur? sicut quidam alij, qui contenta in textu, illiusq; allegorias silentio prætermittunt, & circa eiusmodi leuia tempus terunt, proq; salutaribus doctrinæ medicinis spinas offundunt iunioribus.

ἡλίο.) ἡλίο τις ὅν, ὡς δὲ αἰὲς τῶν γένεσιν ἔχον, quod suum ortum habet ex mari. Aut δῆλιός τις ὅν, hoc est, conspicuus, & facta aphæresi ἡλίο.

ᾠτίς.) Aiunt quidam, quod ᾠτίς sit retrò, siue à tero ga: ᾠτίς autem, rursum, siue altera uice. Ego autem dico, ᾠτίς Ionice dici pro ᾠτίς, & utrunque significare. Iones enim pro aspiratis collisionibus tenues proferre consueuerunt: ut uerbi gratia, ἰσθῶσῶν dicunt, & λυκίσκω, & ἀπελιώτης, & similia. Attice autem prolatum ᾠτίς utrunque significat, & retrò & secundò. Sunt enim Attici aspiratores, et dicunt, uerbi gratia, pro λίσπης λίσπης, & pro σπίτλα σφίτλα, & ἀμφίχα & ἰσθῶσῶν & similia. Hoc igitur, si uelis, annota, & habe in memoria: sin minus, potes cum alijs errare.

διναϊότορον.) pro, διναϊον aut διναϊότατον, comparatiuus pro simplici, aut pro superlatiuo. Non enim iustiores ipsos dicit Gigantibus, qui quidem Gigantes secundum nostram scripturam diluuiò deleti sunt, secundum Hesiodum autem mutuis bellis perierunt. Si enim sauis

illis & crudelibus gigantibus ipsos iustiores esse diceret, iniuriam faceret heroibus: quod profectò non uidetur facere. Hos enim & diuinum genus & semideos appellat.

ἥρῳες.) Heroes dicuntur aut àνδρῶν ὅπας, quod terram significat, secundum dialectum: ex qua omnis homo heros posset dici. Aut àνδρῶν ἄίρ, hoc est aere. Aiunt enim Graeci, quòd animae bonorum hominum separata à corporibus, inter lunae gyrum & nimborum ac uentorum cacumina circumuertantur, & haec inferiora contemplantur. Aut àνδρῶν ἄψις, hoc est, uirtute, quemadmodum inquit Orpheus:

μήτις δ' ἥρῳες ἀπὸ τοῦ ἀνδρός τε καὶ τοῦ γῆς:

Mater heroum uirtus, id nominis attulit ipsis.

Aut àνδρῶν ὅπας τῶν θεῶν, hoc est, commixtione Deorum. Nugantur enim, quòd ex connubijs deorum cum filiabus hominum, natum sit genus heroum. Sciendum uerò, quòd uiri mortales & mulieres mortales, sint pars naturae nostrae corruptioni obnoxia. Animales autem potentia, quae etiam deus uocarunt, nostrae huic corruptioni naturae commixtae, semideos & heroas efficiunt eos qui illis recte utuntur. Ad hanc igitur interpretationem, etiam cetera tria deriuata reduci possunt. Sciendum uerò quoque: unà cum praedictis, quòd ij dicantur nati esse patre deo, & matre homine, quicumque sunt praediti contemplatiua uirtute, quae est & generosa & uirilis, coniuncta etiam cum prudentia: quicumque uerò uirtute sub actionem & manus cadente excellunt, ij dearum matrum, & patrum hominum dicuntur esse filij.

καὶ ἀνίγεραι γῆρας.) ἀνίγεραι, uocat globosam. Spba
ra enim

ya enim & circulus nullum finem nec ullum initium habent. Ac multi quidem philosophi, potius uerò plurimi, affirmant, quòd omnia elemēta sint orbiculata. quidam uerò terram dixerunt tympano similem, alij turbinalem. Sed prætermittamus nunc philosophorum opiniones aut dissertationes, & explicemus id quod pertinet ad intelligendum poetam, & iam sequitur γῆα habet diphthongum γαι Atticè: αἶα enim dicitur terra, & per appositionem γῆα: Ionice autem γῆα cum simplici uocali, ex quo fit per συνάρτησιν γῆ.

ἡγὰρ τὸς μὲν πόλεμὸς τι πάντες.) Hoc schema secundum Rhetores ἄσπρσις & μεισμός appellatur, Latinis congeries & distributio. Primum quidem, cum dicit τὸς Ἄ, ibi est ἄσπρσις, ac si diceret, omnes. Alterum uerò, cum dicit, τὸς μὲν, τὸς ἧ: ibi est μεισμός, pro, τινὰς μὲν, τινὰς δέ. Ordinari autem debet hoc modo: ἡγὰρ τὸς μὲν πόλεμὸς τι πάντες ἡγὰρ φύλοπις αἰνὸν ὤλισσε, τὸς μὲν ὕψ' ἱππικῶν θύβη, ἡδμῖδι γαίης μαρναμένους, ἵναια τῶν μέλων τῶ σιδιπέδῳ. τὸς δὲ ἡγὰρ ἰνέωσιρ. Sunt autem historiae notæ, tam Thebanæ, quàm etiam Troianæ expeditionis. φύλοπις propriè est intestinum bellum: abusuè autem, omne bellum.

ἱππικῶν θύβη.) Sunt enim etiam aliæ Thebæ in Aegypto, centum portis celebres. Et Thebæ quoq; subiectæ monti Placio ad Atramyteum, quod nomen accepit ab Atramyto Cræsi fratre.

ἡδμῖδι.) Cadmus enim extruxit Thebas illas, septem portis claras.

μέλων ἵναια.) propter regnum & potentiam regis

Stephanus hæc sic dicit
ἐν πολέμῳ
ὑποπλάκῳ
πλησίον τῆ
τροίας.

Oedipi, propter quā causam Eteocles & Polynices, duo fratres, certamine inter se habito, se inuicem peremerūt. Dicit autē μῦλον ἱννα, quod reges antiquitus pecoribus abundabant, & pastorem uitam agebāt. μῦλον autem uocatur ouis, pastoralis modo loquendi, nomenq; accepit παρὰ τὸ μῦλον καὶ ἡμῶν καὶ χαῖνον εἶναι, quod sit mansuetum & molle animal: aut παρὰ τὸ μῦλον, τὸ φρονίσιν, curam gero. In magno enim precio atq; usu fuit, ut dixi, cura pecorum apud antiquos.

οἰδιπῖδας.) τῷ οἰδιπῖδι & à recto casu οἰδιπῖδος, τῷ οἰδιπῖδι καὶ οἰδιπῖδας per διάλυσιν Ionicam. Est autem etiam alius rectus, ὁ οἰδιπῖ & ὁ οἰδιπῖς & ὁ οἰδιπῖδας.

λαῖμα.) mare & maris fluctus, παρὰ τὸ λαῖον τμήμα εἶναι, quod sit sinistrum & inauspicatum segmentum. Nam orbis à nobis habitatus in duo segmenta diuiditur, in terram & mare. Et dextrum quidem segmentum & optimum, est terra: laeuum uero & malum, est mare & fluctus, qui sunt in ipso mari. Quod autem mare sit malum et incommodum, id Aratus quoq; testatur, cū inquit:

χαλὶπὸν δ' ἐπὶ καὶ θάλασσα.

πυλόμεν.) οὐνόμεν.

ἐνδ' ὅττι.) ubi, aut tunc. Nam ἐνθα & loci & temporis est aduerbium.

διχ' αὐθρόπυρ.) pro χαρῖς.

βίβλον καὶ ὅθι.) cœtum & conuersationem atq; conuictum intelligit.

ἴδης ἑρμίδης.) Iupiter Saturnius, hoc est, fatum.

ἐν μακάρων νέεσσι.) Quemadmodū nos in Ecclesia bonis hominibus attribuimus futurā uitam in paradiso, ita Græci

ita Græci adiudicant heroibus fortunatas insulas et campum elysium, qui est pratum quoddam suauiter consitum & humidum. Hoc igitur etiam dicit Hesiodus, quod heroes illi, qui ad Thebas & Troiam militarunt, post mortem nati sunt felicem illam et fortunatam uitam. De insulis autem illis in Oceano Homerus & noster Hesiodus, Lycophron, Plutarchus, Philostratus, Dion, & ceteri quidam scripserunt, quam bonum ac fertile sit solum, quod perpetuis Zephyri auris perflatur, & ter quolibet anno fructus profert. Illuc autem aiunt etiam defunctorum animas deferri, & scribunt hoc modo. In littore Britanico habitant quidam homines, capiendis piscibus tantum occupati, uicini Francis, non tamen uectigales ipsorum. Illi quando in suis domicilijs dormiunt, audire solent uocem, quæ ipsos accersit, & pulsus quoque ianuarum percipiunt. Cum uero surgunt, solent inuenire quædam nauigia, non ipsorum, sed aliena, plena multitudinis. Ingressi igitur illa, uno impetu unaque remigatione deferuntur in Britanniam, cum tamen uix spacio unius diei naturalis alias possint eò peruenire, quando proprijs utuntur nauibus. Ibi itaque conscendentes, abducunt quam nesciunt contentam in nauibus multitudinem: & quamuis neminem uideant, tamen audiunt uocem ipsos alloquentium proprijs nominibus, & officium, cognitionem atque artificium exprimentium. Et sic rursus oram soluentes, uno momento domum redeunt, sentiuntque naues leuiores depositis illis quos habuerunt, dum se domum recipiunt. Ob hanc causam omnes Græci fabulantur, ibi habitare animas defunctorum: quod Hesiodus quoque hoc loco affirmat de heroibus.

της ἐν τῷ δάλλοις.) Dixi regionem perflari blandis flatibus zephyri, & ibi ter in anno arbores fructum ferre, sicut dicunt historici tanquam uerum, & non tanquam fabulosum. Quidam uerò etiam Caium Iulium Cæsarem, felicissimum in multis, narrant transmississe oceanum una triremi, centum hominibus comitatum, & tan to pere delectatum fuisse loco tam pulcherrimo, ut ibidem habitare uoluerit: sed exturbatum esse ab incolis etiam inuitum.

μὴν ἴπυρ.) Postquam dixit Hesiodus de genere heroico, & monstrauit illud fuisse dijs proximum, nunc optat se neq; secundum post heroicum genus fieri, neq; seniore, sed mori illorum seculo. Sic autem ordinari debet μὴν ἴπυρ ὡς ἴπυρ ἢ πρὸς τῶν πρῶτων ἀνδράων, ὃ ἴπυρ ἢ γένος, ἅλς ὃ πρὸς τῶν δαδῶν, nimirum heroico seculo. Qui autem dicunt, quòd Hesiodus hoc loco optet, ut postea nascatur, illi contraria Hesiodo & præter ipsius mentem exponunt.

οὐδὲν.) omnis generis malitiæ plenum, & omnibus laboribus atq; molestijs subiectum.

ἅλς ἴπυρ ἐν τῶν μίμῃς.) Hoc autem dicit, ne Persen fratrem propellat ad omnifariam malitiam, qui audit, quòd etiam malis hominibus, qui nunc uiuunt, tamen admisceantur aliqua bona, quibus nascituri postmodum conferuentur.

ὡς αὖ γυνόμενοι.) quando tempora ipsorum canescunt, hoc est, senio confecti fuerint. τάλισσι pro ὑπάρχοισι, πολικρότατοι pro γυνάμοι, & γυνόμενοι pro τυχόντις ponit. Canescunt autem tempora prius quàm cetera membra

membra hominū, quòd sunt partes humidiores, et pblegmate magis abundant, quàm ea quæ sunt à tergo. Canicæ autem contingit propter defectum humida caliditas. Axillæ igitur non canescunt, eò quòd calidæ sunt, & arterijs abundant. Meninges autem uocantur & λήθαρη, ἀπὸ τῆς περιστάσεως τῶν μενιγκεῶν. nā in illa parte corporis enascuntur cornutis animalibus τὰ κέρατα cornua, λήθαρη οὖν τινος ἢ κέρατος. Dicit autem mori ætate iam præcipitatos, quamvis etiam iuvenes & infantes moriantur sæpenumero : sed illud ut plurimum contingit, & magis impendet, futurumq; expectatur.

ἢ ἔαν & ἐανόων.) Pendet à communi nominatio ἰμοῖ, quod est ἰμωρῶν, concors, inter se congruens, concordans. Aliquis enim ab altero, hospitio excipietur ipse tamen non modò idipsum uicissim non faciet, sed fortasse etiam dabit damnum. φίλος, cognatus uocatur & familiaris, quem consuetudine comparamus : ἱταῖος, eo iusdem ciuitatis particeps, ciuis : φίλος autem, amicus peregrinus, qui habitat in alia regione.

αἱψὰ ἢ γὰρ ἀκούσας ἀτιμώσεαι τεκῶας.) scilicet filij, contumelia parentes suos natu grandes afficient. Prædicat autem futura mala, quæ contingent in uita hominum.

Legitur tamen in alijs exemplarib.

βᾶσσος ἰππίας.) βᾶσσις dixit pro βᾶσσις, dualem pro plurali numero ponens, sicut & Homerus:

βᾶσσις ἰππίας.

Ω λῶνισι πῶσι φούρην νῦν θεοὶ ἰσθρ:

Iliad. w.

Et alio in loco:

Λατὸν ἰούδ' ὅτι λῶνσι ἀάπτει χυρὰς ἰφύον.

Iliad. α.

ἰούσι ponens pro ἰούσι.

ὅτι τῶν ἰππῶν ἀδότης.) nec ullo deorum metu ab hac tāta sceleris

sceleris immanitate reuocabuntur. ὅπιν intelligit præceptum deorum, hoc est, intellectum & rationem. Deos enim hoc loco animales uirtutes appellat. οὐτε βιῶν ὅπιν, illa coniunctio τι πλιονάζει.

γυράσσειν.) γυράσσειν, in τῷ γύρει, cuius participium est ἰ γύρας.

ἀπὸ θείης. α.) cibum, quo sustentari possint. Antiqui enim parentibus τὰ θείης persoluebant. Isti uero quos dicit, ferreae gentis homines, non solum non persoluent, sed etiam contumelijs afficient. Ordinari autem debet hoc modo: αἱψὰ ἢ γυράσσειν ἀτιμύουσι τοῦτας, ἔδὲ μὲν γυράσσειν τοῦτας ἀπὸ θείης αἰῶν.

χεροδίναι.) qui neque iudicijs, nec legibus coercentur: sed omne faciunt, quod manibus & robore præstare possunt.

ἀλαπάειν.) ἀλαπάειν enim Attice sunt τὰ λεγώματα, inanitiones, euacuationes. & herba ἀλάπαθ, quæ etiam λέπαθ uocatur, est purgatoria. Ius autem in manibus habere dicuntur, qui non iudicio uel legibus, sed potentia atq; robore manuum suas actiones metiuntur. αἰδὺς & αἰσχύν iuxta Aristoxenum Musicum differunt. Et ut multa prætermittam, quæ ille adfert, αἰδὺς quidem est ἡ μικρὰ καὶ ἐπὶ τοῖς τυχεῖσι γυρομένη ἐπιστολή, εὐλαβὴ λογισμῶ, parua & de rebus leuibus facta timiditas, uerecunda ratione: αἰσχύν autem, ἡ ἐν ἡανοῖς ἀτιμία, dedecus proueniens ex malis.

ἐπὶ δ' ἰσθον ὁμῆται.) Lædet bonum quenque iniurijs & maledictis, & ad hoc etiam iuramento utetur, iureiurando affirmans sua esse illa quæ rapuerit.

ἴσθι.) Liorem nunc intelligit. Zelus enim proprie quiddam est laudabile, cum sit bona contentio siue imitatio: lior autem, græcis φθόνος, quiddam uituperabile.

δυσκόλως, ἀνίσταται.) Liorem facit personam, & ad illum proprietates inuidorum transfert. Nam inuidi ἀλλήλους, hoc est, strepitus & turbas excitant, καὶ χαίρουσι τοῖς ἀνείκελοις τῶν φθονούντων, gaudent malis eorum quibus inuident, eosque acerbè & odiosè intuentur.

λοῦνοισι φαίλασι.) Vult dicere, quòd etiam si à quibusdam hominibus, aut etiam ferè omnibus Pudor & Nemesis è terris sint exterminata, pulsaque in exilium, & separatim tradantur: non tamen sunt caliginosa, nigresque uestibus induta, sed candidis gerunt uestes, & splendore radios solis superant. Illorum enim nomen celebratur apud omnes.

ἀθανάτων μετὰ φύλον.) Euolant ad cœtum deorum, id est, elementorum, aut hominum sapientium. Inducit autem tanquam personam, ipsam Nemesein, per quam iusta reprehensio intelligitur, & Pudorem, quasi uidebuntur fugere propter uiolentiam & iniustitiam hominum, & se recondere in elementis, aut iustorum & prudentium hominum animis. Hi enim soli inter homines Pudorem & Nemesein retinent. Et quod attinet ad elementa, ibi aqua quidem marina arenam obtinet tãquam terminum, & usque ad illam digreditur, & quãuis sæuiat fluctibus, tamen ἀδάντα καὶ νηυσὶ σῆλαι, pudore quodam reuertitur ulterius progredi, terraque terminos euertere. Ita similiter aer & ignis sibi inuicem non sunt cōtraria, sed suis in locis & domicilijs se cōtinent. Præterea hyems quoque,

Quomodo
Pudor & Ne-
mesis sint in
elementis.

uer, æstas, autumnus : dies, nox : & reliqua, pudorem & Nemesein custodiunt, eò quod permanent ubi decet, & opportunè alia alijs succedūt, nec inter se seditionem mouent quadam excellentiæ cupiditate aut uolentiae studio aut propter loci aut propter temporis conditionem : & quaecūq; dicit Sophocles, quæ ad hunc locum pertinent, & ex hoc Hesiodico carmine omnino sunt deprompta. Nam & illa quæ sunt uehementia & fortissima, dant locum honoribus. Inde illud :

Sophocles
in Aiaçæ.

νιφθιβίς χιμῶνις ἰαχρεῖται δυνάμει κρυ.
 θίγαται ἢ νυκτὶς αἰανὺς λυλάτ,
 τῇ λοισπῶλῳ φίγγῃ ἑμίρε φλίγαρ, &c.
 Hyems niuosa cedit æstati feraci fructuum,
 Et noctis tenebrosus abit circulus,
 Vt splendor ardeat diei candidæ.

Ἰλυμπῃ.) cælum & tota uniuersi mundi complexio. Ἰ-
 λυμπῃ autem uocatur παρὰ τὸ ἰλλάμπης εἶναι. Tenui
 autem spiritu effertur propter factam συνηπλῶ Acoli-
 cam, ἰλλάμπῃ & Ἰλυμπῃ. Vertunt enim etiam litea
 ram α in υ, ut cum dicunt σύγκαι pro σάρκαι. Ita Ἰλυμο
 πῃ tenuem spiritum obtinet. Eiusmodi enim uerba si
 sunt absoluta, aspirantur : si uerò per συνηπλῶ concisa,
 attenuantur. ut uerbi gratia, τὸ ἰλλάμπῃ, ἀρμυξίμυξ,
 αἰώμυξ : Ἰλυμπῃ, ἀρμυξῃ, ἄλμυξῃ. Attenuatur igitur
 hoc nomen Ἰλυμπῃ. Si uerò quis mihi diffidet, &
 existimet me ipsum illa uerba inuenisse, ille audiat etiam
 consuetudinem usu comprobata. Sic enim legitur apud
 Homerum :

Iliad. λ.

ὅτι ἡρακλῆς μίνυ ἰσαδία πίντομ ἰρίνα.

⊕

¶ paulo infra:

ἐκλεμὴς ἔστι δὲ.

ὕλημ igitur hoc modo attenuatur, & hoc modo etiam uocatur cœlum. Similiter autem & orbiculatum nostrum caput, in quo τὸ ἰσλαμπεῖ λογιστὸν sedē suam obtinet, ὕλημ igitur appellatur. Nam de monte Olympo nunc dicere, non est operæ precium, nisi uelimus nugari.

τὰ ἃ λέγειται ἄλγιστα λυγρὰ.) dolores autem relinquuntur soli hominibus. λυγρὰ sunt τὰ λιπρὰ, ἐπὶ τὸ λίαν ὕδα ἄναι. Nam ex humidis & frigidis dicunt fieri omnia tristia, quemadmodum ex calidis suauia.

νῦν δ' αἶνον.) nunc autem fabulosam adhortationem dicam. Assimilat autem seipsum poeta philomela, propter concinnitatem facultatis poeticae: iudices autem accipitri, propter rapacitatem. Hæc autem nota sunt omnibus, nec opus est hic Proclianis inanibus figmentis. In rebus enim grauibz Proclum nihil scribere, sed circa res leues iactabundum uersari, & de his prolixius opus illi de contexere, quis non uidet? Nos uerò talia prætermittimus, & tantum necessaria ad intelligendum autorem explicabimus: & primum ipsam cōstructionem, quamvis perplexam & malè se habentem.

νῦν δ' αἶνον βασιλεὺς ἔγω, eo modo, hoc est fabuloso, φρονίσι καὶ αὐτοῖς. ἱκεῖ δ' ὀνύχαι μιμαρῶντες ἀνδρία τοῦ κλέδαρον, ὅψι μάτ' ἐν τιφίσι φέρων, πρὸς ἑκάστου δαμνίον, τί λείποναι, ἔχει γὰρ σε πολλὰν ἀράων. ὃ δ' ὕλην γυαμπίσις παπαμύθη ἀμφ' ὀνύχαις, μύρτις. τίς δ' ἐγ' ἐπαυράτῃς πρὸς μῦθον ἰαπε. τῇ ἃ (pro ἰνὶ χυδα) εἶσι (pro δίοις καὶ πρὸς τοῖς) ἵπτοι σε αὐτὸν ἄγν. δαμνίον δ' αἶν' ὕλην πειρῶμαι, ὃ

f

μύθον.

μῦθον. Hucusq; Poeta fabulam de auibus commemora-
uit. Inde autem rursus assumit propriam personam, &
dicit fabulae interpretationem. Nam sequens distichon,
nempe hunc uersum, ἄρ' οὐκ ἔστι κ' ὠκυπέτης ἀγλαΐ-
ας ἀντιφύσιον, & alterum, iudicibus dixit: ad Persen ue-
rò fratrem dirigens orationem, hunc protulit, ὅς τις ἴσται
ἰωννέτης ἱγῆς. Et hoc modo ille Aristarchus apud Pro-
clum non habet occasionem expungehdi duos hos uer-
sus, qui sunt quoddam ἐπιμύθιον. Neq; tamen, Procle &
Aristarche, etiamsi hos uersus ad hunc modum non di-
sposuissemus, esset ridiculum apud nos, ut ea quae carent
sermone, etiam humano more loqui concedamus, sic ta-
men ut non concedamus illa omnino sententiosè loqui.
Sed quid tam prolixo sermone nostram arrogantiam
ferè manifestamus? Prætercurram igitur illa, hoc solo
adhuc enunciato, quòd bene ambo dixeritis. Vobis au-
tem auditoribus dico, quòd in prædictis uersibus non est
opus multis uerbis, & si quae sunt hoc loco digna anno-
tatu, illa superius explicauimus, præter paucas quasdam
dictiones, quae sequuntur. τὸ ποικιλότατον appellat τὸν
ποικιλόφωνον, quae uarios modos cantiucularum exercet
aut τὸν ἰσχυρότερον ἢ τὸν ποικιλότερον ἔχοντα τὸν δαίτην, quae
collum habet uariatum.

ῥίπτος τὸν ἰσχυρότερον, ὡς τὸν ἀνιχνεύον.) Pudorem ait acco-
dere ex plagis aut iniurijs, ut ita non solum uictoriam
non reportent à potentioribus cum quibus certauerint,
sed etiam pudore confundantur. Proclus uerò dicat quae-
cunq; uelit. ἱγῆς tenui spiritu scribatur, nam uenit in τῇ
ἰσ, τὸ ποικιλότατον. Et Homerus eodem modo, αὐτὸς δ' αἰετὶ
ἱγῆς.

ἔμφ. Atticē autem aspiratur ἐν τῷ ἱμνῷ, τὸ πῖμπω.

ταυσοῖσι (ἔμφ.) ὁ λίων ταύων τὰ πτερά, quæ latè exten-
dit alas, uelox: quemadmodum illud, δόμοις ποικίλοις,
pro τοῖς λίων καὶ καλῶς ποικιμίνοις.

σοὶ δ' ἄκτι.) Postquam explicauit fabulam, & mon-
strauit, quòd à potentioribus lædantur imbecilles iniuste,
iam conuertit sermonem ad Persen, & inquit: Tu autem
obtemperes, sinasq; te regi iustitia & iudicijs: nec præ-
termissa iuris ratione, sicut insolentes & iniusti solent,
cumula iniuriam, hoc est, damna & iniustitiam.

ὕβρις γὰρ τι κακὸν δαλῶ βροτῷ.) Iniuria enim & male-
dictum imbellem atq; ignobilem hominem impellit, ut il-
la utatur aduersus aliam: non sicut Proclus dicit.

ἰαδλός.) ἰδύλω, ἰδύλος, καὶ ἰαδλός.

ῥαϊδίου φράζω.) Illud φράζω ne ita explices, quem-
admodum Proclus, quòd nimirum bonus uir non pos-
sit ferre iniuriam: sed φράζω hic significat ἔχω, hoc
est, Bonus non facile, id est, non sine multis causis, po-
test habere iniuriam, aut maledictum, aut aliquod
damnum.

ἐγκόρσαι ἄτρειν.) ὅτε ἰμπιστὸν βλαβῶς, illapsus dama-
nis: hoc est, si præter uoluntatem atque uix tandem ali-
quando bonus ab aliquo irritatus, contumelijs aut dama-
nis affecerit alium, huius facti ipsum pœnitebit, quòd a-
liquo modo ad id faciendum impulsus fuerit. Nam si non
potest, ut, Proclus inquit, iniuriam aut conuicium aut
damnum perferre, quale signum bonitatis reliquum ha-
bebit?

ἰδὲ δ' ἐτίμῃ παρὶ δῶρ.) Postquā ostēdit fratri, quòd
f 2 iniuria

iniuria & uiolentia sint improborum, boni autem non sint tales, sed diuersæ rationis: iam dicit ad ipsum: Tu igitur uiam siue rationem illorum improborum ne ingrediaris nec imiteris. Est autem uia siue ratio alia melior, quæ fert ad iusta opera, quibus nimirum alijs benefacimus, quam uiam boni atq; industrij uiri sequuntur.

διὰ δ' ἐν τῷ ὅλῳ λόγῳ.) ἐν πείρῃ autem, quod est ἐν πείρῃ, ita exponatur: iustitia antecellit iniuria, hoc est, honoratior existit quàm iniuria & damnum uel iniustitia.

ἢ τὰς ἀδύσας.) Obiectionem soluit poeta. Cum enim dixit, quod iustitia præstat iniuriæ & iniustitiæ, potuit Perses aut alius quispiam obijcere, contrarium tamen uideri: nam iniustos omnibus bonis affluere & gaudere, magis quàm bonos & iustos. Vt igitur occurrat occupationi, dixit: ἢ τὰς ἀδύσας, quasi diceret: Etiam si non statim appareat fructus atq; effectus, potentiaq; ipsius iustitiæ, suo tamen tempore aliquando in lucem prodibit, quando in conspectu omnium iniusti calamitatibus obruentur.

μαδὺν δὲ τὴν πείραν.) Et hoc quoque ad prædictam obiectionem firmitus soluendam pertinet, aptè subiectum post parænesin superiorem, & dehortationem ab iniustitia. Cum enim dixisset, iustitia antecellit iniuriæ: obiectionem soluens dicebat, ἢ τὰς ἀδύσας, hoc est, comprobata euentu aliquo tristi & luctuoso. Postea quoq; ut tanto magis deterreat & dehortetur Perses, ne contra iustitiam faciat, subiicit: *μαδὺν δὲ τὴν πείραν.)* hoc est: Improvidus & insipiens, qui non sequitur

quitur partes iustitiæ, tum cognoscit & sit sapiens, quando malis inuoluitur, illisq; opprimitur. Ne igitur tibi idem accadat, Persa, idemq; pati cogaris, des operam, ut cogitatione futuri mali refrenes animum, & iustitiæ sequaris.

αὐτίνα γὰρ τρεῖς ἴσθῃ.) Vt doceat, quomodo iustitia praeualeat ipsi iniustitiæ, dicit: Nam post lites obliuiscas falsaq; iudicia, sequitur iusiurandum. Quando autem iustitia cogitur siue conuertitur, quocunq; iudices auari ipsam trahunt & ducunt, tum contingit πόθος, hoc est, stridor & tumultus iniuste affectorum oppressorūq; qui lugent & dolent, & aliorum quoque plurimorum, qui deplorant corruptum iudicium. ἄγνοε autem & λέγε σουε scribendum. Particulæ enim τι & καὶ apud Iones et poetas cum uerbis subiunctiui modi construuntur.

σκολιῶς ὁ δίκης.) corrupti iuris iudicant, & interpretantur δίκης, hoc est, οὐκ ἀδίκους, decreta & approbationes. Sed hic nihil cōtinetur curiosiori dignum commentatione uel interpretatione. Proclus autem in istis producit orationem, & πόθος interpretatur τὰς τραχίας ὁδούς, salebrosas & asperas uias: quam expositionē multis uerbis auget. Sed prætermisissis silentio talibus nugis, dicamus syntaxin prædictorum uersuum, quæ sic habet: ὁ δὲ δίκης ἰσχυρῶς ἢ ἢ αὐτῶν ἀγνοεῖς ἀγνοεῖς, ἡγνοεῖς ὁ δὲ δίκης ὁ σκολιῶς δίκης, πόθος (hoc est, δίπυλος καὶ ἴσθῃ) γίνεσθαι, ducta metaphora à fluctibus. Aut secundum Proclum πόθος, aspera atq; dura uia.

ἡ δὲ ἰσχυρὰ λόγος.) Prosopopœia est, quæ ratio locutionis etiam ἰσχυρῶς καὶ γλαυκῶς λόγος uocatur. Inducit

enim iustitiam, quòd oppressa retrò sequatur post iniustitiam, nimirum inferior & secundas partes ferens, deploret urbes, hoc est, cœtus, conuentus & mores hominum, & inuisibiliter damnis afficiat iniustos homines. Hæc sunt manifesta, nec opus habent multis uerbis. Qui uerò prolixos uanos sermones desiderat, ille inspiciat Proclum. Nos enim non delectamur nugis sermonum frigidorum, sed utilia scribimus: nec utimur uerbis inflatis & magnificis, sed simplici & communi dictione, quam iudicamus ad docendum esse idoneam, nec nostras uires ostentamus in fabricatione uerborum.

σι δὲ δίκας φάvoισιν.) Non possum hanc Hesiodi sententiam clarius exponere, quàm quòd ista omnia institutio modo ad fratrem dicat, dehortans ipsum ab iniustitia & rapinis, cohortans autem ut iuste faciat. In præcedenti quidem contextu dixit, qualis finis sequatur iniustos: nunc autem etiam subiicit ἀντίδοισιν, exponens nimirum, quibus præmijs ornentur boni & iusti homines.

τίδωλε πάλαι.) hoc est, gaudet, crescit, augetur, amplificatur. Est autem figurata locutio, ἀπὸ τῶν θαλάσσιων τῶν δένδρων, à similitudine florentium & germinantium arborum.

ἀνδοῖσιν.) pro ἀνδύσιν, Aeolicè & Doricè. Elementum enim & tripliciter solet contrahi. Aeolicè & Doricè in α diphibongum: ut uerbi gratia, quando nos τῷ ἀχάλλως dicimus, illi dicunt τῷ ἀχιλλῶς. Atticè & in α diphibongum contrahitur, ἄλιν ἄλιν, πάλιν πάλιν: Ionice autem in ι diphibongum, ἰμῖν ἰμῖν, εἰς εἰς, & similia.

ἀνδύσι

ἐδίδου dixit figuratè pro δάμω, gaudio, letitia, suauitate fruuntur.

ἡγετορὸς.) ἡγετορὸν ὁ πόλεμος, ἡγετορὸς δὲ ὁ πόλεμος. Et iniustus quidem, inquit, fatum πόλεμος inducit τὰς ἀνδρῶν. Ex qualibet enim, etiam minima occasione excitantur cædes. Quibus uerò iustitia est cordi, apud illos floret pax populorum altrix et conseruatrice. ἡγετορὸς autem ipsam appellat, hoc est, altricem et ducatricem iuuentutis, quamuis sit ἡγετορὸς quoque, et ἡγετορὸς, à præstantissima et dignissima inter omnes ætate. ἡγετορὸς, adiutum, ὁ τρέφει τὰς ἡγῆς, nutriendus iuuentutem; ἡγετορὸς autem passiuum, ὁ τρέφεται, iuuenis nutritus.

ἀργαλίον.) ἡ τὴν ὁδὸν, difficile et arduum, ἀργαλίον καὶ ἀργαλίον: aut παρὰ τὸ ἄλγος, ἀλγυλίον, καὶ ἀργαλίον. τιμαίσι.) hoc est, adfert, ordinat, destinat.

ἀνὰ πρὸς τὸν.) ὁ μακάριος ὁ ἀμαρτάνων, magniuocum fatum. Magniuocū autem uocat fatū, quod quasi retrorsum ex alto detonat, propter præconia et acclamationes fortunatorū, infeliciū uerò probra et condēnationes.

ὁ δὲ πρὸς τὸν.) Hominibus qui iustè iudicāt, nunquam obuenit fames: quia mercatores et nautæ undique ad ipsos confluunt et appellant, spe consequendæ iustitiæ, quam existimant ipsos rectè administraturos esse. Neque aliud damnum, siue bella, siue adulteria, neque rapina, nec aliud quippiam ipsis solet contingere. Reueretur enim etiam Barbarum ad iniustum bellum la cessere. Adulteria et similia penitus extirpat iustis pœnis ex iure desumptis.

ἐρεμὴ μὲν γὰρ ποταμὸν βίαν.) γὰρ nunc intelligit τὴν ἀρίστην, id est, terram quæ aratione excolitur: βίαν autem alimenta quæ proveniunt ex seminibus.

ὄρεσι δὲ δρυς.) Non quod montes non sint terra, sed magis proprie loquendo solum excultum vocavit γῆν. In montibus autem, hoc est, incultis terræ partibus, quercus (intelligit hoc nomine omnes arbores) in summitate quidem sua proferunt fructus: in medio autem, hoc est in cavitatibus suorum truncorum, alunt & fouent apes.

ἀποβάλλει δὲ ὄρε.) πλάσε ἰπὶν τριγώνδε, quæ nutriunt uellera lanarum.

ἰκνύσθαι τίκυν τελευθεῖ.) Quia studiosi iustitiæ severe puniunt eos, qui adulterantur.

ἰδὲ δὲ γὰρ νῆας πλάσσει.) appellunt, navigant. Ostendit autem hoc loco Hesiodus, quid sentiat de navigatione, & quod bonis & iustis non expediat negociari & mercatoriam exercere, atq; multum peregrinari. Alij enim ex omnibus locis ad ipsos appellunt, suaq; navigia eò dirigunt, ut apud illos rectam iustitiæ administrationē consequantur. Hæc autem omnia, ut diximus, doctrinali modo loquitur ad fratrem, ut ille facta cognitaq; collatione iustitiæ & iniustitiæ, partes viæ melioris sectetur.

αἶο δὲ ὕβρις τι μύμολος.) Nescio qualem stultitiā quorundam hominum agnosco, qui Hesiodum Homero comparant: & quod non pudeat quosdam dicere, illū superiorē euasisse in certamine. Nam si aliquem Homerum Scytham natione uicit, quis ille fuerit, nō habeo certō dicere. Neque etiam ausim affirmare, quod Homerum ex Phocide oriūdum, & filium Eriphronis: sed neq; quod iuniorē

iniorem illum Byzantium, Andromaches filium superaverit. Homerum vero illum magnum dicere ab Hesiodo superatum esse, est extrema insania, absurditatis & stupiditatis. Sunt enim carmina Hesiodi in multis incoadita & adulterina. Nam sine discrimine utitur totis dixioris, hoc est, ancipitibus, quemadmodum etiam nostrates: & sententia quoque uersuum illius est fere corrupta & abiecta, atque saepenumero transiliens, & non habens constantiam: quemadmodum hoc est, quod nunc explicamus, οἷς ἀ' ὄψε τι μίμναγε, &c. Diuini autem illius Homeri carmina sunt omnia temperata neque re quodam & ambrosia, neque ullum punctum siue notam habent reprehensione dignam.

οἷς ἀ' ὄψε τι μίμναγε.) Odiosa est hoc loco τω ἰσχυρίῳ. De hoc enim iam paulo ante dixit, ubi ait: ὄψε γὰρ τι καὶ δαλὸν βῆσι. quo loco fructus iniurie siue petulantiae enumerauit: & nunc rursus de eodem loquitur, immemor praeteriti sermonis, tanquam in balneo mingeret, quemadmodum dicunt aniculae. His igitur, inquit, factum ταναῖσι, destinat & infligit δινω, hoc est, poenam. Et nomen Iouis, per quod factum intelligit, quater legitur admodum nugatorie repetitum, ἡριόδης, ὀβριόδης, ἰσχυρίῳ, ἡριόδης, ἡριόδης, ἡριόδης: & illud ἡριόδης producit in medio. Ordinari igitur debent uersus hac ratione, aut sicut unus post alium ponitur. Illud enim, τῶν ἀ' ἡριόδης, non est solæcismus, sed comprehensiuum: nam refertur ad nomen ἡριόδης, quod positum in singulari numero comprehendit omnes qui habitant in ea. Et illud ἡριόδης similiter indefinito numero multitudinem designat.

Ordinari igitur debent hi uersus aut prout se sequantur, aut hoc modo, οἷς δ' ὕβρις τι μάρμαρ: ὃ illud, τοῖς δ' ἀνδράσι τιμαίρις ἀνδράσι δ' (pro τοῖς δ') ἔρανος μὲν ἱππῶν πῶμα ἱερνίον: usq; ad illum omnino uersum, ὃ ἦναι ἐν πῶμα ἱερνίδος ἀποτίνομεν αὐτῶν. Postea duo illi uersus assumantur, ille nimirum, πολλάνισι ὃ hic, ἔστι ἀντράνισι, πολλάνισι, est Aeolicum. Nam Aeoles aliquando geminant literam σ: ut uerbi gratia in his, πᾶσιν, χάρισι, ὃ similia. Aliquando uero reijciunt illum: ut cum dicunt ἱππῶν pro ἱππιδῶν, ὃ πολλάνισι, ὃ similia.

ἀνδράσι.) fit particeps. Et hic quoq; respondet tacite obiectioni. Fortassis enim Perseus potuit dicere: Sed pauci sunt mali, qui peccatis enormibus contaminantur, multo uero plures sunt boni. Et quomodo aliquid triste atque malum nobis continget? Hanc igitur obiectionem ut solueret, subiecit hanc sententiam, quod saepe etiam propter unum tota societas civilis affligatur ὃ corrumpatur: quod homo flagitiosus suam malitiam etiam in ceteros transfundat, ὃ aliquid mali molietur. Quam ob causam non una, sed plurimae ciuitates saepenumero sunt deuastatae atq; euersae, quod scelerato cui dignam poenam propter admissum scelus non irrogauissent. Exemplum habes in Paride Alexandro. Habes etiam Xerxen barbarum, propter quem tota Persia iacuit in lachrymis, uniuerso flore illius exercitus ad internecionem occiso. Habes Scintillam illam Megaricam, propter quam Pericles totam Græciam calamitatibus compleuit.

Aspiciam intelligit, in quâ Pericles maximâ suarum diuitiarum partem absorpsit.

ἀνδράσι.) fit particeps stultitiae ὃ flagitij.

ἀνδράσι.

ἀτάδαλα.) τὰ θάλασσα ἰν ταῖς ἔταις, quæ florent in
damnis, hoc est, plena damnorum.

ἐρυνίω.) Aut obscurum & inuisibile fatum: aut quæ
si περὶ τὸν νοῦ, denigrans & obumbrans mentem
ἀμαρμύνει.

ἰστοῖς.) cœlitus, hoc est, ex motu astrorum.

λίμω ἰμῷ καὶ λιμῷ.) Caritatem annonæ sequitur
pestilētis. Cum enim fame uexati malis alimentis utan-
tur propter defectum, & simpliciter dicendo, fortè for-
tuna oblati sine ullo discrimine cibis homines etiam in-
uiti uescantur, humorum pestilitatem sequi necesse est.
Fit autem caritas annonæ aut propter perniciosum o-
tium hominum, agriculturæ non ut decet uacantium:
aut propter expeditiones bellorum, quorum metu agri-
colæ non audent terram excolere: aut propter squalo-
rem siccitatis: aut inuasionibus animalium lexatis: aut
aliquando propter nimiam uim imbrium, qui pessimo-
dant labores agricolarum.

φρίσσει.) pro φάσει, intereunt. Est autem Attica
παρωγῆ. Est enim ἀπὸ τοῦ φρίν, unde Attici temere di-
cunt φρίσει.

ὁ δὲ γυνῆς τίνισι.) Hoc quoque ita manifestum est,
ut non egeat explicatione. Friget enim Venus sine Cereo
re & Baccho. Pestilētis autem propter inflammationem
morbi corrumpit factum in utero.

μυῖδες δὲ ἴσιν.) hoc est, σμινγώσιν, minuan-
tur, pessum eunt, corrumpunt. μυῖς enim idem est quod
μυγῆς. Neque mirum, si familie omnino extremo e-
xitio concidant. Quod enim ad uiros attinet, illos
tollit

tollit bellum: fames autem contagionem pestilentem adfert: propter pestem denique tolluntur ij, qui defunctorum in bellis, & alijs calamitatibus oppressorum locum occupare possent, gravidis matribus morbo corruptis, vel morte penitus sublati.

τῆς αἰῆς ἐνὶ πύλοις.) nimirum militantium contra se invicem, aut muros, qui machinis bellicis oppugnatur, aut naues triremes, aut mercatorias. In nomine uero τῆς est οὐρανός, qua lones utuntur.

ὁ βασιλεὺς.) ἀπορροπὴ, species schematis. Conuertit enim sermonem ad iudices, & inquit: Vos etiam considerate & perpendite animis uestris eandem iustitiam. Dī enim contemplantur actiones humanas, & eos qui iniuria afficiuntur, & eos qui iniuriam faciunt.

ἐπείδει.) ἐπείδει, ἰσῆτι, perpendite, & habete in pectore. παραπλὴν est in præpositione καὶ, hoc est abundat & est superflua.

τῆς αἰῆς.) καὶ τῆς αἰῆς, ἰσῆσι, atterunt, opprimunt, consumunt, ad nihilum redigunt.

ὁ πῦρ.) ἐκ τῆς αἰῆς, προστίδα, cōsiderationem, providentiam, καὶ τῆς παρασκευασίας, quod schema etiam παρασκευασίας appellatur. Erat enim à nominatio ἰψ, ἰπῆς, ἰπῆα dicendum. Hic uero format casus à recto ἰπῆς, ut sit ἰπῆς, ἰπῆδες, ἰπῆδα, καὶ ἰπῆρ.

τῆς γὰρ μέγας.) καὶ τῆς πολλοί, numerus certus pro incerto, hoc est, multi. Aut καὶ τῆς συνήθους, aut καὶ τῆς διὰ τὸν σῆλλαβον. μέγας autem, hoc est multi, ἢ τῆς μέγας, ἢ πολλοῦ, exundo, impleo.

ἀλάλας.) ἡ ἀλάλας simplex est & absolutum.

folutum. Hic autem noster, à quo aiunt superatum esse illum ter maximum Homerum, tanquam Atticum, aut tanquam relatiuum, accepit illud nomen. Nec possum satis admirari stupiditatem illorum, quos non pudet affirmare, quòd illum dijs similem Homerum uicerit. Sic autem intelligatur illud, ἀτάσσει ἰσὺς, fabulose quidem, cœlicolæ qui sunt cum Ioue : etiamsi sibi ipsi contraria dicat, cum appellat eos χθονίους, terræ accolæ. Allegoricè autem, ἀτάσσει ἰσὺς sunt multæ potentia, hoc est, uindictæ Iouis, id est fati, quæ fiunt in terris, nimirum propter facta hominum.

ὄψα ἰσχυροί.) aut ἀνθρώποι καὶ ἄσπεδοι, quòd sint tenui corpore & aeri similes : aut ἀσπασίαι ἰσχυροί, quasi inuifibilitate induti. Quid autem opus fuit de eisdem tam sæpe Iouis columnam scribere?

ἡ δὲ τι παρὶς.) Et ipsa iustitia est uirgo, una cum potentijs fati, hoc est ultionibus, de quibus supra dixi.

ἡ δὲ ἐκ τῆς ψυχῆς.) Aut ex fato, aut ex cœlo, aut ex mente genita. Nomen enim ἰσὺς multa significat, quemadmodum dixi superius. Et iustitia, filia fati dici potest : quia secundum Græcos, ex fato sunt omnia. Priusquam autem mala destinasset, ordinauit bona, ex quorum numero unum est iustitia. Potest autem dici etiam mentis filia, eò quòd prudentes & rationis acie præstantes homines, iustas leges condiderunt. Cœli uerò filia, quòd in omnibus elementis, atq; adeò in uniuerso mundo, quæ cuncta cœlum in se comprehendit, cernatur id, quòd iustum appellamus. Nam sole quidem supra terram eleuato, exoritur lux dici : nox uerò dat locum, & cedit deorsum, & quæcunq;

cunq; supra diximus, quæ non duximus repeti oportere, ne sicut Proclus in illis, ubi non expedit, immoremur, sermonemq; producamus.

δύοι σὶ ἰσχυροὶ ἔχουσιν.) Aut animalibus potentij, aut elementis.

παρὰ δὲ τῶν ἐπὶ κατὰ φύσιν.) Aut iuxta fatum, ut dixi. Sors enim aliqua infelix compellit iniustos ad extremum interitum. Aut iuxta Iouem Saturnium, hoc est, mentem. Nam quando homines nullum iuris locum sibi uident relictum, omnibusq; iniurijs se exponi, tandem aliquando iustum animum recipiunt, & saepe propter exiguam scintillam illatarum iniuriarum, uniuersam ciuitatem perdidērunt. Exemplo est Achilles, qui totæ Græciæ propter Briseiden damno fuit.

ἀλλὰ κατὰ δαίμονας.) Notetur cuiusque in hoc uersu, ubi αὖν duæ syllabæ contrahuntur in unam longam, ut fiat inde spondæus.

In alijs tamē
exemplarib.
παρὰ δὲ τῶν
legitur.

παρὰ δὲ τῶν.) Primam syllabam πα longam fecit, & illud καί corripuit. O homines stultos, qui non uentur ipsum appellare parem Homero: ô homines extremæ stupiditatis, qui uictorem faciunt. Verùm enim uero illius uerbi παρὰ δὲ τῶν syllabam πα fortasse etiam longam esse aliquis probare posset per quandam regulam, quam ueteres poetæ & periti carminum & nos quoque non ignoramus. καί τῶν autem τὸ καί si uel Scythia aliquis auderet corripere, expellendus esset ex ciuitate quam incoluit, si posset fieri, ne tanti mali audacia serperet ulterius atque propagaretur. Vt nemo iam dubitare possit, hunc poetam minimè parem esse Homero,

mero, qui præstanti ingenio & cognitione omnium artium atque scientiarum, etiam logicarum, omnes excelsit non tantum homines, sed ausum quoque dicere angelos, si modò etiam angeli sunt principes scientiarum & artium.

Βασίλειος.) nunc uocat iudices, administratores falsorum & deprauatorum iudiciorum.

ὁ αὐτῷ.) Ipse sibi ipsi fit causa detrimenti, qui ledit alios. Qui enim leduntur, illi in bonis fortuna, alijsq; externis rebus leduntur: qui uerò ledit & iniurijs afficit, hic suam ipsius animam contaminat atque offendit. Ita quòq; sequens uersus intelligatur, ὃ ἵκανὸς βλάττει τὴν βουλὴν αὐτοῦ κακίῃ.

Λίος ἰφθαλμῷ.) Potentia illa fati, qua omnia cernit. Potius uerò περιφραστῆς, ipsum fatum.

νῦν δ' ἵκανὸς μὲν αὐτῷ.) Plutarchus, quemadmodum inquit Proclus, expungit hos septem uersus, incipiendo ab illo, πάντα ἡλὼν: usque ad hunc completè, ἀλλὰ τὰς ὀφθαλμοῖς, tanquam indignos Hesiodo & blasphemos. Ego uerò hic schema καὶ κρίσειν esse agnosco. Dicit enim Hesiodus cum gravitate & conditionaliter: Non essemus neque ego neque filius meus iniusti: quia cedit in damnum, nunc esse hominem iustum. Postea subiicit hoc schema καὶ κρίσειν: Si iniustus esset consequentur maiorem iustitiam, hoc est, meliori loco foret, nec tandem puniretur diuinitus. Deinde infert audacter suum scopum, & soluit objectionem, dicens: ἀλλὰ τὰντα μὴν ὅσον ἡλὼν παρὰ τοῦτον τὴν ἀμαρτίαν, sed hoc non confido futurum, καὶ

uel concessum iri à fato. τῶν κινίγωνταιν autem dixit, quæ nomine fatum appellare solet.

τὸν ἵππὸν μὲν αἰτῶν.) Etiam hoc αἰτῶν περὶ notetur, tanquam dignum eo qui sit par Homero, poetaq; victor. ἵππὸς ἵππῶν.) Significat aliquem ex suis filijs, siue Mnasea, siue Archiepen, siue Stesichorum illum lyrici carminis autorem, de quo aliqui acceperunt.

ἢ πῖπον.) Schema, quod uocant ἀπορροφῆν.

λαίῳ δὲ δίκῃς ἰσχυρῶν.) Et nunc iudicio siue iustitiæ ausculta, aut finis te regi iustis legibus : omnem uerò uiolentia, hoc est, illicita cupiditatis & iniustitiæ memoriam deponis. Sed hæc sunt perspicua, neq; indigent prolixa explanatione.

τὸν ἵππὸν αἰτῶν μὲν ἵππῶν.) Et hoc quoq; dignum poeta Homeri victore. Nihilominus quidam predicant, Hesiodum accepisse palmam, ac si nihil absurdi in ipsius uersibus inueniri posset : quod arguit, hoc figmentum de uictoria illius esse ebriosorum & circumforaneorum hominum. Quamuis enim longo post Hesiodum tempore uiuamus, tamen hodierno quoq; seculo reperire licet rudes quosdam & leues homines, qui multos poetas ne primoribus quidem labris attigerunt, et tamen ipsos ad coelum efferunt, illorumq; spolijs se iactitant. Sed prætermittamus ista, & explicemus uersus, quos ille uictor Homeri non satis ordinate contexuit.

τὸν ἵππὸν αἰτῶν μὲν ἵππῶν.) Schema κατὰ μέγεθος, sapiens hic poeta, aut κατὰ ἀρετὴν & μέγεθος simul, potuisset contexere sine additione nominis αἰτῶν μὲν, hoc modo: τὸν ἵππὸν δὲ τὰς λεγόντων. ἵππῶν μὲν καὶ

θεοὶ καὶ οἰωνοὶ πρὶν τοῖς ἄλλοις. Et hac ratione
est schema κατὰ μίσητον. Aut κατὰ ἀνθρώπων καὶ μίσητον
simul, si hoc modo dixisset: τὸν ὃ γὰρ ἀνθρώποις νόμον δίδ
ταξί προνίμω. Postea distribuens illud ἀνθρώπων, κατ' ἀ-
νθρώπων, in partes, ἄλλοι μὲν τὸ, ῥωμαίοις ὃ τὸ: καὶ ῥωμαίοις
τάδε, καὶ λοιποῖς τάδε. Ita nō oportuisset dicere illud, ἀνθρώ-
ποις δ' ἰδὼν δίνω, nec frustra repetendo idem bis di-
xisset. Et hoc modo nullum uitium habuisset: nunc autem
bi uersus duobus uitij laborant, qualia nuper geniti &
adhuc iuuenes committunt, sicut illi uident, qui poetice
simul & rhetorice hac examinare possunt. Dum enim
dixit, ἀνθρώποις νόμον δίδταξι προνίμω: & postea subiun-
xit, ἰχθύσι μὲν καὶ θεοὶ καὶ οἰωνοῖς: uidetur ista collocare
inter homines. Dum uerò adiecit, ἀνθρώποις δ' ἰδὼν δίνω:
uidetur ineptè atq; inaniter idem bis repetiuisse ui-
ctor ille Homeri, poetæ maximi, in cuius uersibus neque
deus uel minimam posset inuenire notam, quæ contra ar-
tis cuiuscunq; regulam commissæ sit. Hæc autem siue re-
ctè, siue corruptè se habeant, loquitur ad fratrem, de-
hortans ipsum ab illa bestiali mutua depastione & raa-
pinis atq; uiolentia, cohortans autem ad iustitiam, ut rea-
ctè agat, suumq; cuilibet relinquat.

οἰωνοί. οἰωνοὶ propriè uocantur οἱ γύπες, uultures,
tanquam οἰνοί, ab οἷ & solus & ὄν ovum, quòd soli sine
concubitu oua subuentanea concipiant. hoc autem loco
omnes uolucres intelligit. πρὸν τὸ ἐν τῷ πρὶν τῷ
τάδε τὸ πρὸν, quòd in uolando extendat alas: πρὸν
autem, πρὸν τὸ ἐν τῷ πρὶν τῷ αὐτῷ, οἰωνὸν τὸ ὑψιπτεῖν,
quòd sursum & in altum uolet. Vnde illud per diph-

ibongum, hoc uerò per u scribitur.

Δίκαι' ἀγορεύει γινώσκων.) Aptè dixit hoc γινώσκων, hoc est, sciens & consultò. Sunt enim multi qui non ex animo profitentur id quod iustum est, & illud quoque faciunt ea spe, quòd uelint sub specie iustitiæ damno esse & detrimentum asferre. Illis non habetur gratia, nec facta illorum compensatione digna iudicari debent, quòd inuiti faciant iusti hominis officium. Neque fatum ipsis largietur felicitatem uel diuitias, uel alia huius uitæ commoda. Qualis erat Licides Argiæus. Nam iste uolens interficere Prometheum quendam Thessalum ulcus habentem, patefacto ruptoq; per gladium illius ulcere, ipsum sanitati restituit. Et Smicythes quidam traducens Nicanorem, profuit Philippo. Et me quoque quidam ex Synis suspectum reddidit & inuisum illis quibus mercede seruiò, ut cum alioquin alijs omnibus dederint mala cydonia, mihi soli dare recusauerint. Quam ob causam cum indignarer talem mihi ab illo iniuriam esse illatam, tandem apud illos meis conatibus tantam sum gratiam consecutus, ut me non aliter quàm proprios liberos amore atque beneuolentia prosequerentur singulari. Sic alia possem innumera exempla commemorare, nisi malletm tacere, tedijs uitandi gratia.

ὁ δὲ δὲ καὶ μαρτυρεῖται ἰσχυρῶς.) Quemadmodum ille qui non inuite, sed sua sponte & uoluntate, hominis iusti fungitur officio, felicitatem à fato consequitur: ita rursus è diuerso, qui sponte peierat, & ad falsum testimonium religiosam adhibet asseuerationem, is non
modò

modò ipse pœnis inuoluetur, sed etiam omnis memoria posterorum eius obliuione sempiterna delebitur. Atque hæc sunt carmina digna uictore Homeri; expendenda diligenti examine. Habent enim ineptam ἀστολογίαν, quemadmodum sæpe accidit. Nam ista duo, ἃ γὰρ τις κ' ἰδίῃσει τὰ δίκαι' ἀγορεύειν: & illud, αἰδρὸς δ' οὐρανὸς γὰρ μὴ τόπιον ἀμάνην, sunt idem. Nihilominus is qui hæc scripsit, à quibusdam non bene purgatis colocynthide, secundum comicum, iudicatus est uicisse diuinum illum Homerum. O' stultitiam, ô amentiam, & ruditatem. O' disciplina orationis, nonne edis la-chrym.α? Tu uerò sol miserere inscitiae & cecitatis ipsorum.

ἀμαυροτέρη.) & μαυροτέρη, obscura, euanida.

αἰδρὸς δ' οὐρανὸς γὰρ.) Hæc est illa importuna ἀστολογία. Nam supra dixit, ἃ γὰρ τις κ' ἰδίῃσει τὰ δίκαι' ἀγορεύειν: nunc uerò dicit, αἰδρὸς οὐρανὸς. οὐρανὸς autem & δίκαια ἀγορεύειν, hoc loco est idem. Non enim loquitur de eo qui rectè iurat, sed qui simpliciter est bonus & iustus.

μὴ γὰρ νόκτεν ὤρεται.) Rectè ipsum hoc nomine appellat, ut qui iustitiæ imperitus fuerit, & iniurijs atque rapinis assuetus. Miscet autem cobortationi iustam reprehensionem.

κατὰ ἰσχυρὸν ὄρεται ἰλιδαί.) ἰσχυρὸν, ἡδὲ ἰσχυρίαν, in solidum. Quod autem dicit, tale est. Quod licet malitia sit ἰσχυρὸν, hoc est, acquisititia, tamen omnino facile & exiguo negotio in solidum possidetur, nec est tam difficilis comparatu & tam tarda sicut uirtus.

Quamprimùm enim aliquis furtum fecit, statim malitiam illam furandi stimulatricem in solidum acquisiuit & sic adulterandi malitiam similiter, & cetera uitia. Virtus autem, ut diximus, non sine longo tempore, & magna cum difficultate comparari potest. ut uerbi gratia, si quis uelit Grammaticam uirtutem acquirere, is profecto non illico fiet particeps illius: sed primò addiscet litteras, deinde syllabas, & alia pro more incipiètiū: tum sumet in manus librum Dionysij, & Theodosij canones, cum poetis classicis: postea tentabit epistolia & schedas scribere: & sic longo tempore multum laborans, uix tandem illam uirtutem comparabit.

Ἰδὲν μὲν ἰδὼς, μέλα δ' ἑγγύβι νείεσσι.) Facit nunc pro-
 popoëciam, cūm fingit maliciam & uirtutem certa habere domicilia, & certas monstrat uias, per quas tam ad uirtutem quàm ad malitiam perueniri possit. Et iter quidem ad malitiam esse breue & exiguum, propterea quòd, ut dixi, paruo negotio comparari potest: ad uirtutem autem, uiam esse longam & arduā, propterea quòd eget magno labore & longo tempore: quam postea etiam facilem esse dicit, eo quòd post acquisitionem, dulcem & promptam sentimus. Ad idem respiciens Coimithus quoque, fingit ipsam in alto quodam & salebroso colle super palmam arborem consistere: quo figmento etiam ipse uoluit innuere siue demonstrare, uirtutem omnino difficilem & tardam esse. Post hanc cohortationem directam ad fratrem, subiungit aliam quandam sententiosam parænesin, & inquit: Ille primum locum inter bonos tenet, qui per se & suo Marte, nullis alterius consilijs

filij adiutus, intelligit quod in rem sit, prouidēs & praecognoscens ea quae ad finem usq; sunt bona & utilia. Secundum autem locum tenet is, qui per se quidem, suoq; ingenio non sapit, sed obedit rectē consulenti. Qui uerò nec ipse sibi scit consulere, nec consilijs alterius audiens est, ille est deterrimus atq; extremi ingenij. Hoc autem dixit, quasi uellet dicere: Oportuisset quidem te, ô Persa, tuopte ingenio sapere, & scire quod bono sit, nec indigere alterius consilijs: quando uerò per te nescis, oportet te mihi, qui optima tibi consulo, auscultare & parēre. Quod si non feceris, mali ingenij hominem te ostendes. Omitto autem hoc loco Zenones & Aristarchos Proeli, tanquam superfluos.

ἡρώου δὲ τοῦ γένους.) fili Dij, aut orte ex nobili familia. Vehementius ipsum praesenti encomio ad studium uirtutis hortatur. Decet enim uirum generosum & nobilem; uirtutem sequi, & iniusta facta uitare, quae ignominiam conciliant; sed haec quoq; me mouent, ut minime existiam meum Hesiodum fuisse uictorem Homeri. Repetitur enim semper idem in uersibus cum magno fastidio, illud, ὅτι πῶς ἐστὶν ἡ ταῦτα μὴ ἀπορῶν ἑσθλὰ εἶναι: & illud intersutum, εἰ δὲ ἴσῃς ἰσθλὰ εἶναι πῶς ἴσῃς: & illud, οὐδὲν ὅραται πῶς εἶναι γένος. Praeterea me quoq; mouet simplex illa & suffragida oratio: ut illud, ἴσῃς οὐ: & hoc, οἷός τις εἶναι & alia innumera. Ex quibus imperitus quidem, qui nescit de poetis uerum iudicium ferre, non facile agnoscet, utrum Homerus poetam horum uersuum superauerit. Sed prudentes & acuti iudices facile, etiā bis minime consideratis, ex rudi solimodo oblato scripto ueritatē agnouerint.

ἰσθ' αὖτις ἰχθαίρη.) Famem & agriculturam facit personis, quo figmento orationem reddit iucundiores. Et inquit: Labora, ut te fames odio habeat, amet vero Ceres, hoc est terra, nimirum fecunditas plantarum & agrorum, & impleat tuam domum alimentis, quibus te ipsum sustentens. Sed quid opus est multis uerbis uti in tam perspicuis uersibus explicandis? Terram autem uocat ὀψιπάρῃ, aut propter aream in modum circuli exornatam, aut quod coronet nos suis fructibus, pomis & spicis. βίτῃ, uictus ex alimentis. καλὰν, μεταφωρῶν, domum.

οὐμπερ.) comes, συνανίστασθαι, consecutor, affecla. hoc est: Ociosus habet paupertatem sociam, & habitam cum fame.

σοὶ γὰρ αἰδῶν.) sapientes & rerum diuinarum peritos appellat hoc loco deos: homines uero uocat eos qui sunt rudes & ex plebe, humanarum rerum aliquomodo periti. Et inquit, quod ignauo & torpido homini non immerito omnes sint infensi, tam sapientes quam imperiti.

ῥῆμα.) ῥῆμα ῥῆμα ῥῆμα. ῥῆμα autem optatiuum & subiunctiuum. Illud ῥῆμα ῥῆμα & hoc ῥῆμα apud Iones non construitur cum subiunctiuo: contrarium autem fit apud Atticos.

λυστῆρας νοτίσσει.) similis fucis, quod ad impetum aut iram attinet: hoc est, assuetus rapinis, & alienorum bonorum consumptor, quemadmodum fuci. Fucus autem est insectum apem referens, ignauum & sine aculeo, deo pascens occulte laborem apum.

helle

καὶ τοῖς.) *κακουργοῖς*, maleficis: aut *ἀνὴρ πόνος*, carentibus aculeo: aut *κατὰ τοῖς*, τοῖς νότον ἔχουσιν ἐν τῇ ἰσθμῷ, iram habentibus repositam in cauda: aut τοῖς καλοῦν ἐκ χειρὸς ὕψος καὶ ἀποκρύπτουσιν αὐτὸν, mutilam habentibus caudam, hoc est, subducentibus illam: aut τοῖς καθεύδουσιν καὶ ἐκτὸς τοῦ ὕπνου, quòd dormiant & obseruent tempus, quando apes ad opera sunt egressurae, ut ipsi mel deuorent. Hanc ex Proclo didicimus eloquentiam.

οἱ δ' ἔργα φίλα ἔσονται.) Tibi uerò non displiceant labores, sed illos ama, sintq; tibi cura, ut possis exornare, scilicet te ipsum, ne fias turpis & incultus, dū sectaris ocium & malitiam.

ὅτι ἔργον δ' αὖθις περὶ μετὰ τ' ἀφραδίῃ τι.) Ex studijs & laboribus atq; artibus, non ex ignauo ocio homines consequuntur celebritatem sermonis & gloriam, & ex iisdem annuos prouentus acquirunt, qui uitæ sustentanda sufficiunt. Præterea laborando reddes te charum & sapientibus & plebeijs.

ἔργον δ' ἂν ὄνυξ.) Hic debes subdistingtionem facere, ut significet ἔργον, id est, opus, siue laborem, hoc modo: Nullus omnino labor ingenuus fit dedecus. Nam si dixeris, ἔργον δ' ἂν ὄνυξ, non distinguens ut dixi, indicabis, neque lenocinari, neque alia turpia facta esse probrum.

ὡς τὸν δ' ἀπὸ τοῦ.) Quomodo dicit auctor uirtutem sequi diuitias, quæ potius ad intemperantiam & concupiscentiam homines mouent? Hic alij quidem affirmant, quòd uirtus sequatur diuitias proprio ingenio

Et labore partus, nec sanè malè dicunt. Ego uerò dico, quòd etiam quomodocunq; comparatas diuitias comite-
tur uirtus, non tamen reuera præsens, sed opinione diuta-
xat apparens. Eorum enim qui ditescunt, alios quidem
sapientes, alios uerò industrios uocant, et alij aliter illo-
rum dignitatem adulando amplificant. Aut etiam aliter.
Quatuor sunt primæ et generales uirtutes: Fortitudo,
prudentia, temperantia et iustitia. Atqui etiam pulchrè-
tudinem, et celeritatem, et circumspèctionem, et alia
infinita eiusmodi, antiqui uirtutes appellarunt. Harum
uerò quædam insunt diuitibus: egenis autem etiam si ada-
sint, tamen paupertas occultat illas, sicut fabulosa illa
Orci galea.

αἰμίονι δ' οἷ' ἰσάδα.) Schema hoc loco est, quod uo-
cant solutionem obiectionis. Nam Perses, quem coborta-
tus est ad laborem, fortasse potuit obijcere, paupertatem
et infortunium impedire, quo minus præcepta illius ef-
fectioni mandare possit. Hoc igitur ut solueret Hesiodus,
inquit: Dæmoni uerò, hoc est fortune, quomodocunq; si-
milis fueris, siue felix siue infelix, siue pauper siue dives,
semper tibi consultius et utilius, labori honesto incum-
bere, ita ut tibi præscripsi et iussi, ut nimirum conuer-
tas animum ad laborem, deductum ab alienis facultati-
bus et possessionibus, hoc est, à rapinis alienorum bo-
norum.

αἰδώς δ' ἰσ' ἀράδῃ.) Vtitur hoc loco Hesiodus uersu Ho-
meri, et hunc habet sensum: Ille pudor non est bonus, qui
detinet et coercet egenum atque pauperem: hoc est, te
pauperem non debet pudere, labori incumbere.

αἰδώς,

αἰδώς, ἢ τ' αἰδέσθαι.) Hoc schema ἰκανάλυσις καὶ ἰκανα-
 διάλυσις uocatur, Latinis repetitio & geminatio. Dicit
 autem pudorem & damno & emolumento esse ho-
 minibus: nam duplicem illum facit. & quod dicit, hunc
 habet sensum, quemadmodum ex inferiori uersu magis
 dilucide manifestatur: Si quis pauper ueretur laborare,
 & aliud quippiam boni facere, ille ex tali pudore dam-
 nam iacturamq; facit. Si uero pudet eum facere turpia,
 magnum percipiet commodum: ut uerbi gratia, si pu-
 deat eum furari, aut si fuerit miles, pudeat ipsum statio-
 nem ordinemq; suum deferere. Nam iste pudor est bo-
 nus: malus uero ille prior, qui facit πρὸς ἀνάσθια, ad e-
 gestatem: ut explicat in sequenti uersu, quo modum &
 rationem priorum uerborum ostendit, inquiring: Est pu-
 dor qui ledit, & est qui iuuat: aut qui ordinat, & qui
 dissipat: ut ita sit quidam ledens, & quidam iuuans pu-
 dor. Et inquit: Pudor, tibi aut tuus, facit ad inopiam, au-
 dacia autem & conatus ad diuitias. hoc est: Pudeat te, si
 es ociosus, & uitam degis molestam in paupertate. Sis ue-
 ro audax & impudens ad ditescendum, nulli parcens la-
 bori, qui modo facit ad opes comparandas. Ac Musicus
 ille quidem Aristoxenus αἰσχύνει & αἰδέσθαι facit diffe-
 rentiam, αἰσχύνει uocans ignominiam factam propter
 turpia facinora: ut exempli gratia, post furtum capi ali-
 quem & constringi uinculis, tandemq; publice uirgis ca-
 di. αἰδέσθαι autem uerecundiam & decoram submisionem.
 Hesiodus autem hoc loco pulcherrime ipsum pudorem in
 duas species diuisit, ut diximus, alium faciens utilem &
 alium noxium.

αἰδῆς τοι πρὸς ἀνδράσιμ.) Ego ἀνδράσιμ scribe cū finali
 v, sicut etiam explicavi. Cæteri autem sine v scribunt. ὁρᾶ
 o est, impudens & non ad normam rationis reuocata
 temeritas: ὁρᾶσθαι autem, audacia quam ratio gubernat.

χρῆματ' ἀ' ἐχ' ἀρπαγῆς.) Pudorem, inquit, habe ad
 paupertatem, audax uerò esto, & strenuè subeas labo-
 rem, cumq; urge alacriter ad accumulationem opum tua-
 rum. Diuitiæ uerò, quæ diuinitus dantur, multò sunt me-
 liores & feliciores, quàm illæ quas iniuste & uolenter
 contra uoluntatem aliorum acquisueris.

αἱ γὰρ τίς κ' ἔχ' οἰσί, βίη.) Etiam si quis acquirens aliqua
 bona manu aut per uim, iurauerit, aut fortasse nondum
 possidens illa, sed cupiditate quadam lucri & possessio-
 nis illorum iurauerit, λῆσέ μ' ὁρᾶσθαι pro αἰχμαλωτῆας τὰν
 ἱερῶν τῇ γλῶσσῃ, capiens iuramentum lingua, hoc est, peie-
 rans, quemadmodum crebrò accidit, & iustitiam fugat
 expellitq; impudentia: non tamen impune feret, sed di-
 talia cupientem & facitantiem facile μάρτυρι, obscurat,
 & deturbant de sua dignitate & excellentia.

μυῖται δὲ οἱ σῆνοι.) ἱλατῆνται, decrescunt & pessum
 eunt res familiares atq; domesticae tali uiro: hoc est, pro-
 pter iram atq; indignationem dei contra se excitatā in-
 diquaq; conspicit suam domum ruinam minari, & tam-
 dem dilabi.

παύειν δ' ἐπὶ χεῖρας.) Hic quoq; occurrit tacita obie-
 ctioni. Fortasse enim Perses potuit dicere: Atqui uidemus
 periuros & impudentes, atq; alios horum similes opibus
 abundare, & illis feliciter omnia succedere. Vt igitur
 hanc occupationem soluat poeta, hæc subiungit: ἄλλὰ τὸ
 μὲν

μὴ μινύθῃ, sed illa felicitas non durat longo tempore, sed euanescit paulatim.

μινύθῃ, ἡλατῶται, ἀπὸ τῆς μινύθῃς, ἡ μινύθῃς uocatur Ἀττικῶς. πῶρον αὐτὲ τὸ ἐλάχιστον, ἀπὸ τῆς πᾶν, πᾶν, τὸ συντόμως παύσασθαι, quod non diu durat, sed breui momēto cessat. Deductū est autem hoc nomen à sermone breui, qui breuiter enunciatus per linguam statim cessat & euanescit.

Ἰσοῦ & ἰδὲ ἰκίτην.) Postquam dixit retrò, quòd fatum siue potentia prouidentiae periuris & uiolentis soleat poenam & ruinam famae infligere atq; irrogare, & quòd breui tempore felicitas illorum duret, soluit iam aliam obiectionem, quam Perses fortassis inferre potuit, se uis delictet non esse periurum. Ad hanc igitur respondens, inquit: Ille aequale periurio peccatum committit, quicumque supplicem & amicum aut extraneum quoque lēdit & uiolat. Pergit postea, dicens: ὅστις ἢ αὐτῷ αἰσίου διὰ λόγον ἡδίας ὄντις, αὐτὰ τὰ δέμνια ἢ ἀνδρὶ τῷ ἱσὶ καὶ ἑστῶτι, παρανομία ἴσων: hoc est, quisq; adulterium committit cum uxore fratris sui. ὅστις τὴν εἰς τοῦ (pro τινὸς) ὀρφανὰ τὴν αὐτὰ ἀμαρτάν hoc est, quicumq; iniurijs afficit orphanas.

γέρας ἰδὲ.) τῇ φρασί, periphrastice senectutem intelligit. Dixit autem aequale esse peccatum, haec omnia perpetrare, hoc est, simile, ἰσὺν ponens pro ἰμῶν: siquidem omnia peccata similiter dicuntur, hoc est, unum tam sit peccatum, quàm alterum. non igitur ἰσὺν posuit pro ἰσὶ-πορον, quasi aliud peccatum alio nō esset maius. Antiqui enim τὸ ἰσὺν dixerunt αὐτὶ τῷ ἰμῶν: donec Pythagoras fons & caput philosophorum, Archytas quoq; & Aristoteles, & qui illos secuti, τὸν πολυπρηγμοσίαν, hoc est,

est, multiplex illud studium, uocare ceperunt τὸ πρὸς
 πάντων φιλοσοφίαν, constituerunt, ut τὸ ἴσον, ὅτι τὸ πρὸς
 dicatur, hoc est, de quātitate: τὸ ἴμιον autem, ὅτι τὸ ποιόν,
 hoc est, de qualitate.

ἀλλὰ σὺ τὸν μὲν.) Sed tu omnino à talibus delictis ar-
 ceas & abducas animum ἀσίστορα, hoc est, ἀσπίτι-
 ταν μὲν καὶ μάταια φρονεῖν, obuolutum & stulta co-
 gitantem.

καὶ δούωμι δ' ὅσδ' εἶμι.) καὶ δούωμι, κατὰ τὸ δούωμι
 σοι, pro uirili & in quantum potes, ὅσδ', hoc est, δύν, fas-
 cius & offeras dijs, hoc est, animalibus potentijs. Nimi-
 rum, quantum potes habe in pectore & effectiōni man-
 des optima & pulcherrima. Aut δύν δύν, hoc est, elemen-
 tis & astris. Quod autem dicit, tale est: Pro uiribus om-
 nia suo tempore facias, quæ decet te facere: in Vere quæ
 tunc oportet, & æstate & reliquis anni temporibus si-
 militer. Conueniunt enim etiam anni tempora cum qua-
 litatibus elementorum. Considera autem etiam præci-
 puas stellas, præsides temporum, quantum potes. Mul-
 tum enim, imò plurimum ualent astræ, non tantum ut a-
 gricoltura & plantandi studium atque mercatura bene
 cedat: sed breuiter, ad omnia quæ sunt in uita, maximi
 sunt momenti. Alia uerò interpretatio de sacrificio dijs
 apud ethnicos fabulosè præstando, manifesta est etiam
 caminarijs.

ἀνὴρ καὶ ναδάμ.) ἀνὴρ de animo intelligitur: na-
 δάμ, autē pro ἀπὸ πάσης, purè, impollutè, de corpore.

ὅτι δ' ἄλλα μύρια ναίει.) historica interpretatio non
 est obscura, quòd uidelicet coxæ siue femora solebant
 præcipuis

præcipuis dijs cremari. Allegoricè autem, per illa significarunt, se suas actiones, suaq; cœpta & animi cogitata dijs commendare, ut auspicata & fausta fiant, felicemq; euentum ac finem sortiantur. Quod & nunc significat poeta, dum inquit: Moderare uitæ tuæ cursum & omnes conatus tuos ad normam diuinæ mentis, ut sint auspicata & prospera, quæcunq; agis.

οἶνον δὲ.) libatio, quæ fuit, quando in sacris fundebatur & offerebatur uinum. δὲ & autem suffusus est & aroma, odorem gratum excitans. Tale autem quippiam dicit: Nunc igitur ita instrue uitam tuam, ut te docui, tibi que modum præscripsi, cohortans ut omnia decenter facias: utquæ sis solutus curis & lætus, nec ijs molestiam exhibeas, qui id minimè meriti sunt. Pro animo autem nunc dicit libationē. Vinum enim tenebras offundit menti, eamq; de gradu deijcit, aliquando etiam animum stimulat. quemadmodum de primo Hipponax inquit:

ὀλίγα φρονέειν, οἱ χάρις πικρὸν ἔσται;

Non multum sapiunt, qui merum ingurgitant.

Et Melantheus Tragicus de animo:

πράσσει τὰ δαυὰ, τὰς φρένας μὲν ἰσχυρὰς;

Committit dura, transferens mentes aliò.

Sic igitur οἶνον δὲν posuit pro θυμῷ, θῦ & autem αὐτὸν ἰσχυρῶς. θυμῷ nãq; exhilarat animos: aut etiam contrarium, quia aroma fumū excitat, etiam si auspdatum. Vinum autem conciliat amicitiam & conuiuas facit.

ὁ μὲν ἰὲρ δὲ νύξ.) Noctesq; diesq; facias ea, quæ decent hominem studiosum & industrium.

ὣς δὲ τὴν ἰσχυρὰν.) Vt tibi ea quæ deliberas & facis, ex animi

animi tui sententia, & sub bona constitutione elementorum & temporum, atq; etiam astrorum, omnia succedant dexterrime.

ἵσθ' ἄλλων ὠνὴ καλῶν.) Ut rem tuam recte & cum iudicio administrans, aliorum hereditatem ipse possis tibi uendicare.

τὸν φιλέοντ' ὠνὴ δαῖτα καλῶν.) Moralis & perspicua parænesis, ad cuius explicationem non est opus multis uerbis. Si uero quis desiderat prolixiorẽ eandemq; inuilem explicationem, is Proclum inspiciat. τὸν φιλέοντα hoc loco uocat eum qui beneuolum, tranquillum & quietum habet animum; ἱχθρὸν autem eum, qui alienum ab officijs amicitie & tumultuosum se ostendit.

τὸν δὲ μάλιστα καλῶν.) Illum uero studiosum amicitie, & tranquillum ac quietum hominem uoca, & conuiuam facis, qui non solum talis est, sed etiam proxime habitat.

ὃ γὰρ τι καὶ χρεὶν ἱγχεύειν.) Ostendit id, propter quam causam dixerit, inter omnes amicos, & cognatos quoq; multos, imprimis colendum esse beneuolum uicinum. & inquit: Nam si necessitas uel tumultus aliquis popularis inciderit, tales quidem uicini cinctu & armorum indumentis neglectis, aut seminudi solummodo illico accurrunt ad præstandam opem & auxilium.

ἴσαστο ὅ.) cinguntur prius, hoc est, moram faciunt, aut omnino negligunt, prætendentes alia negocia. πρῶτοι autem uocantur cognati ex matrimonio filiarum, ἰα τὸ πρῶτον, quod significat τὸ αἰδοῖον. κατὰ χρεὶν αὐτῶν autem postea omnes cognati πρῶτοι appellantur.

ἡ μάχη γάρ τινι.) Hoc patet etiam ex historia. Aetoli & Acarnanes fuerunt mali uicini inuicem, qui propter caput & cutem suis Calydoniae mutuis bellis se contulerunt. Similiter etiam Carchedonij & Byzantij, qui propter scalnum nauigij graui bello nauali se attriuerunt in Bosphoro. Talia exempla plura, & maxime priuatorum hominum, facile quis inuenire potest.

ἵσταντο ἀλλήλους μίαν ἰσταντο.) Demonstrat hoc Plutarchus. Aiunt enim de Themistocle aut Platone, quod cum uellet praedium uendere, etiam hoc per praekonem addendum censuit, quod haberet bonum uicinum.

ἱμορῶν.) ἱτυχεῖ, nactus est, in τῷ μέρει, μέρος, ἱμορῶν, & per ἱσταντο ἱμορῶν, & Acolice ἱμορῶν. Aut in τῷ μέρει, sors, portio, & μέρος, ἱμορῶν, quod est ἱτυχεῖ, habere, & per additionem literae μ ἱμορῶν, & per συστολήν ἱμορῶν.

τιμῶν.) Honorant enim se inuicem boni uicini.

ἡ δὲ αὖ βῆς.) Duobus modis explicari potest. uno modo sic: Non ullum iumentum, quod est in laboribus suis, dānum faciet is qui fidum & beneuolum habuerit uicinum. Aut hoc modo magis allegoricè: ἡ βῆς ἡ καὶ συζυγία, bos nuptus, hoc est mulier, non adulterabitur, si non habueris malum uicinum.

ὡς μὲν μισθῶσαι πρὸς γένος.) Poeta cum sciret fratrem Persen ex rapinis in ocio uiuere, informauit ipsum, debortans ab illa peruersitate, ipsumque oeconomicum facere conatur, praeceptis ijs quae supra explicauimus. Nunc autem, quia non ignoraret ipsum solere ijs qui ipsi si mutuum dederunt, subtrahere mutua, de hac quoque re ipsum admonet, & inquit: Bene & accurate rem mensu-

mensuratam mutuò accipias à uicino, in mensura nimis-
rum & uase, siue medimno aliquo accipiens id quod mu-
tuaris: ut uerbi gratia, frumentum, oleum, uinum, & si-
milis. Bene autem postea restituas illi uicino mensuram
eādem siue *μοδιον*, quo modo aliquis dicere posset, aut
etiam cumulationem, si possis: qua ratione gratiam apud
illum demereberis, ut etiam in posterum, si opus sit, &
mutuum accipere uelis, inuenias ipsum paratū & promo-
ptum ad ministrandum. Differunt ista, *μίσθον*, *τά-
μαν*, *ἀριθμῶν*. *ἀριθμῶν* enim de calaglo siue numero dici-
tur: qualis est unum, duo, & reliqui numeri. *τάμαν* au-
tem de ponderibus: ut si aliquis fortè dicat *ἰταβμάθον*, ino-
telligit de graui aliquo pondere. *μίσθον* deniq; dicitur
de mensura, hoc est medimno siue uase aliquo reponere
aut tradere aliquid: ut frumentum medimno, uinum &
oleum metretis & urceis.

μὴ λανθῇ νόστος.) *μὴ* nanq; *νόστος*, ne facias qua-
stus malè, hoc est, iniustus modis.

τὸν φίλον τὰ φίλῳ.) Plutarchus expungit hos uersus,
dicens, nunquam fieri amicum, si alter amicorum uelit
expectare, donec se alter amicum reddat. Res autem non
est talis, sed hoc dicunt illi uersus: Eum qui habet beneuo-
lum animum, & solet præstare officia amicitiae, amore
prosequaris. Et accedenti, hoc est, suauem habenti anio-
mum, adq; conuersandum idoneo, accedas, hoc est, suauis
esto erga illum, & cum eo contrabe familiaritatem.

ὅστις δὲ μὲν δὸς δὲ δῶ.) quicumq;, si modò possit, sit libe-
ralis, *δῶς δὲ δῶς* *ὅστις δὲ δῶς*, facilis ad ministrandū.
Et ne aliquid conferas in illum, qui contrario modo se
habet,

babet, hoc est, in illiberalem & sordidum. Ille infinitivus ἀδύσθαι Ionicè hoc loco profertur. Et illud ἀδύσθαι & ἀδύσθαι similiter est intelligendum, sicut priora, id est, liberalem animum habenti, & econtrà illiberalem: ἀδύσθαι autem & ἀδύσθαι per α μινγίον scribuntur: Atticè autem hoc loco produciuntur, scripta per α μινγίον.

διὲς ἀγαθὸν.) Non indigent ista explicatione longiori. Sunt enim manifesta & perspicua.

ἰσχυρὸν γὰρ καὶ αὐτὸν.) Nam qui ultro & sua voluntate contulerit aliquid beneficij, etiamsi id magnum fuerit, gaudet & delectatur hac contributione.

ἰσχυρὸν δὲ καὶ αὐτὸν ἰσχυρὸν.) Qui uerò impudenter aliquid surripuerit, etiamsi exiguum fuerit, tristitia afficitur tamen is à quo surreptum fuit. πᾶν γὰρ enim hoc loco idem est quod τὸ αὐτὸν, perturbans, ducta metaphora ἀπὸ τοῦ πᾶντος, ὅτι αὐτὸν τὰ ἀγία, à pruina nimirum, affligente segetem.

ἰσχυρὸν γὰρ καὶ καὶ οὐ μὴν.) Demonstrat, quomodo pusillum ablatum contristet, & inquit: Nam si illud exiguum saepe iteraueris, statim illud maius fiet.

καὶ τὰ αὐτὸν.) pro καὶ τὰ αὐτὸν, optativum pro subiunctivo.

ἰσχυρὸν δὲ καὶ αὐτὸν οὐ μὴν.) quicumque substantiae suae iam praesenti addit, uicque res cumulat, effugiet adurentem & calidam famem.

ἰσχυρὸν δὲ καὶ αὐτὸν καὶ τὰ αὐτὸν.) Neque res cumulat & domi positae contristant molestiaeque afficiunt bonanem.

ἰσχυρὸν δὲ καὶ αὐτὸν ἀνὰ.) Satim est domi habere repositos annuos fructus, noxium uerò foris. Triste enim et mole-

h sium

stium est animo, si domi non iaceant, sed aliunde necesse sit emere atq; comparare.

(ιδίῳ μὲν παρὶς) & ἰλίδαι.) Iucundum est fructibus annuis domi repositis frui, eosq; habere in promptu, cum est opus. Molestum autem & incommodum, illis domi carere, & ex tabernis atque à mercatoribus frequenter emere uel emendicare.

ἀ σὶ φράσιδάι αὖτωα.) αὐτίανυσσι. Quæ tibi consulo & te admoneo ut facias.

ἀρχαίους αὖ πιδου καὶ λόγους) In patrijs festis Græcorum solebant etiam peragi Ascolia & festum quod Pitbægiam uocant, in honorem Bacchi, hoc est, uini ipsius. Et Ascolia quidem hoc modo celebrari solebant: Vtres (quos ἀρνὸς uocant Græci) inflatos spirituq; impletos ponebant super terram, & uno pede resurgentes supra illos ferebantur. Sic aliquoties delapsi, in terram cadebant. Hoc autem fecerunt, ut dixi, honorantes Bacchum. ἀρνὸς autem ille siue uter, fuit cutis birci, qui ramos uitis depascens corrumpit. Pitbægia autem fuit conuiuium, instructum propter conotationem. Solebant enim eo tempore relinere dolia, atque omnibus communicare dona Bacchi. Hoc igitur etiam hoc loco dicit. Aperto primùm operculo dolij, ad satietatem usque cum mercenarijs & domesticis tunc uino indulge. Nam si permittas infra labra consistere in principio, acidum fiet & uapescet. Similiter etiam in fine, uacuato iam pene dolio, inutile fit uinum, præterquam quod etiam fex perturbat & contristat.

ANNOTATIONES.

As

μερόθι δι φέδρ.) Quia vinum tum est optimum, & merendum, ne postmodum ad necessitatem deficiat. Alij uero allegoricè de tribus ætatibus dolium explicantes nimirum de pueritia, iuuentute & senectute. Et dicunt, quòd in pueritia & senectute constituti indulgere debeant genio & uoluptatibus huius uitæ, in iuuentute autem laborandum esse.

καὶ ἡ γυνὴ ἐν νέῳ πυγώλῃ & ὁ ἀνὴρ.) Manifesta sunt ista, in quibus si desideras prolixitatem, Proclum consule.

ἐν νέῳ.) pro οὐ τὸν νεόν. Schema, quod à Græcis ἀντιπῆσις vocatur.

πυγώλῃ.) ὁ γολίτσα τὰ πρὸ τῶν πυγῶν μέρη (scilicet) καὶ λοιπὰς, uestiens & exornans partes natibus uicinas, cingulis & alijs. Aut ὁ γολίτσα τὰς πυγῶνας, καὶ τὰς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας, περιβεβηκότας καὶ δακτυλίοις, exornans lacertos & cubitos atque manus armillis & annulis.

λυγίστα.) πολυλογία, garrula. Lygista enim biuendo propter garrulitatem ab Anacreonte & Simo- nide appellatur.

καλὸν.) τὸν φιλῶν, lustrum. Nunc autem aut locum aut uinum significat.

φιλῶν.) furibus, surripientibus aliena, & omni- bus malis, παρὰ τὸ φιλῶν τὰς ἀταξίας, & hoc ut scribatur per εἰ aut παρὰ τὸ φιλῶν, τὸ ἀπατᾶν, à decipiendo, per εἰ scriptum.

μενοργῶν ἢ πᾶσι.) Prætermitto illa quæ Proclus ad- fert, eaq; uolentibus considerare relinquo. Ego autem ita
b 2 dico

dico: Postquam poeta multa praecepta de uarijs uirtutibus Perse fratri praescripsit, adhortatur eum iam hoc loco, ut se coniungat uni tantum mulieri, & non pluribus, ne uidelicet ex contrarijs sibi ipsi & ex diuersa matre genitis filijs, tristitiam sibi comparet & improuisam mortem, dum occulte mulieres & filij contra se mutuo conspirant, uitaeq; ipsius insidiantur: quemadmodum Aesopi fabula duas mulieres introducit facientes caluescere semicanum.

μνηστὴρ ὃς ἑστίν.) hoc est, liberi nati ex una eademq; matre, fratres uterini.

αἰσ.) ἵστω, αἰσὶ τῷ ἴστωσαν.

φάρβιμυ.) αἰσὶ τῷ φάρβωμι, ad alendum.

ὡς γὰρ ἑστίν & ἀεὶ ἔστω.) Nam hoc pacto, si ex una muliere habueris liberos, nec pluribus te coniunxeris, sumes incrementum tuae opes, laborem tuum adiuantibus & uxore & liberis.

μυῖαρον εἶναι.) Nunc abusuque omnem domum simpliciter μύαρον uocat. Proprie autem μύαρον uocatur locuples & copiosa domus, παρὰ τὸ μυαῖον. τὸ φλοῦν, inuides.

γυμναῖος ὃς δαίμων.) Proclus & Aristarchus aut Plutarchus hoc non posse intelligi affirmant, & esse superfluum. Ego autem dico, optime sensum horum uerborum intelligi, atq; hoc loco consistere posse. Inquit enim si uni tantum mulieri, non autem pluribus, coniunctus fueris, id eoq; multos liberos non genueris, augebuntur tuae opes, & sine tristitia uitam degens, ad magnam senectutem peruenies, nec immatura morte occumbes. Si uero multis mulieribus coniunctus, magnam liberorum copiam generis,

ueris, singula cum suis liberis portionem aliquam de
suis facultatibus subtrahent, itaq; calamitatum & affli-
ctionum occasionem praebebunt, ut acerbam cogaris
experiri senectutem, & praeterea improvissam mortem,
quae solet post afflictiones contingere. Aut certe acerbam
vitam deges propter apparatus uenenorum, quae mu-
lieres zelotypia laborantes conficere solent.

ἰσόρον πᾶσι αὖ λαλῶντων.) αὐτὶ τὸ τὸν πᾶσι, si-
militate, filium, hoc est, liberos in uita relinquens super-
stites.

πῶς δὲ ἐν πλείοσι.) etiamsi multos liberos uteri-
nos genueris, etiam hac ratione ipsis diuitiae à fato con-
tingent, nimirum omnibus simul laborantibus.

πλείον μὲν, πλείον μάλιστα.) Magnae quidem impen-
se sunt in nutritione multorum liberorum, maior uero
lucrum emergit ex laboribus ipsorum. De rusticis autem
liberis loquitur, non de politis, qui urbes inhabitant.
Nam isti ut plurimum tantum causae sunt impensarum.

οὐδὲ δὲ πᾶσι.) Tunc uero animus si cupit diuitias ad
istum modum, oportet ut tradas te labori, & nunquam
quiescens, unum laborem super alium exerceas, & se-
dulo urgeas. Hinc autem digreditur poeta, ostensurus de-
inceps, quae tempora singulis laboribus conueniant: ni-
mirum arationi, sationi, & messi atq; uindemiae, &
praeterea nauigationi, & alijs necessa-
rijs operibus.

IN HESIODVM
IN HESIODI LIBRVM
SECVNDVM ANNO
tationes.

Πληιάδων ἀτλαγενάων.) Quo tempore
Atlantis filia Pleiades peragunt matutinū suum
ortum, non uestpertinum, memēto messēm face-
re: terram uero uertere & sementini facere, quando ea-
dem occidunt, siue paulo post occident, occasu nimirum
uestertino, non matutino. Sed enarremus primum histo-
riam, & postea aliquid μαθηματικῶν τιθῶν indicemus. Ia-
pētus Caeli filius, & Clymene, aut Asia, Oceani filia, ge-
nuerunt (sicut fabularum auctores prodidēre) Prome-
theum, Epimetheum, Mēcetium, & hunc, de quo agia-
mus, Atlantem: quem etiam fabulantur columnas sublia-
nes ferre, quæ terram atq; cœlum attingunt, eaq; coniun-
gunt. Ex hoc Atlante & Pleione Oceani filia genitæ fue-
runt filia septem, de quibus Aratus loquitur in suis Phæ-
nomenis, hoc modo:

Εἴσα δὲ τοι ταῖς· ἑπτὰ δὲ καὶ ἑξήκοντα,
Εξ οἷσι πόρ' ἴσσαι ὑπὸ φαιδ' ὀφθαλμοῖσι,
Ἀλκνόνη, Μιρόπη τε, Κελαινώ τ' ἠλκίονε τε,
καὶ στέρπη, καὶ τρυγίη, καὶ πότνια μάϊα.

Quæ sic Latine sonant:

Vergilia septem perhibentur more uetusto,
Ast oculis tantum cœlo sex esse uidentur,
Alcyone, Meropeq; Celano, Taygeteq;
Electre, Steropeq; simul sanctissima Maia.

De his

De his Pleiadibus fabulatur, quod Orion ipsas una cum matre Pleione, per integros quinque annos, in Bœotia persecutus fuerit, cupiens illarum congressum. Sed illæ precatæ Deos, in columbas mutatae sunt: quarum postea misertus Iuppiter ipsas in zodiaco collocauit. Alij uero quidam aiunt, Atlantem duodecim filias habuisse, & filium Iouem, Hyantem nomine, quem in Libya ferus persequens tem serpens sustulit. Et illarum quidæ quinque cum fratre defuncto iugerent, perisse, quas Iuppiter in stellis conueruit, Hyadas nunc uocatas: quarum nomina Astræus hic Hesiodus in Astronomico suo libro indicauit, dicens:

ἡ γὰρ ἑστὶν ἡ κορυφή, ἡ ὑψίστη τῆς κεφαλῆς,

καὶ ἡ ἑσπερία, καὶ ἡ ἀνατολική, τὰ ἑνὶ τῇ κεφαλῇ,

ὡς καὶ ἡ ἀνατολική, καὶ ἡ ἀνατολική, καὶ ἡ ἀνατολική.

Pleiades uero, quomodo in cælum sint collocatae, iam diximus. Sed de Atlante fabulam allegorice atq; historice explicemus. Atlas ἀναγκυρεμένος est axis determinans & diuidens hemisphaerium, quod est supra & infra terram, filius Iapeti, hoc est, motionis cæli, eo quod ab initio, dum confusum adhuc esset hoc uniuersum mundi corpus, accidit ut aer, quemadmodum Græci statuunt, uehementiori quodam motu impelleretur, & hoc modo superius & inferius hemisphaerium fecerent atq; separarentur, qua separatione partes uniuersi distinctæ & in ordinem certum redactæ fuerant. Ita natae quoq; sunt filiae Atlantis & Hyades, & reliqua sidera atq; astra omnia, quia post separationem duorum hemisphaeriorum apparuerunt, formamq; certam, quam nunc retinent, adeptæ sunt. Columnæ autem, quas Atlas, id est axis, utrinq;

complectitur, sunt duo poli, septentrionalis & australis.
 Et hæc sunt dicta de elementalī Atlante, qui axem mun-
 di significat. Fuit autem etiam quidam Afer, uir celebra-
 rissimus in mathematis, Atlas nomine, de quo fabulantur,
 quod cælum teneat, eò quod optimus Astrologus fuerit,
 & accuratissimam rerum cœlestium cognitionem habu-
 erit. Cuius filij fuerint Hesperus & Hyas & filiae,
 Pleiades & Hyades, amore mutuo coniunctissima. Quos
 & quas pater sapientissimus cœlo adscripsit locavitq̃, ut
 hoc modo manifestiores occurrant oculis astrologorum,
 quod nomina habent, utq̃ ita liberorum eius nomen duci-
 rat in astris, omniq̃ æuo circumfertur. Hoc autem etiam
 alij innumeri fecerunt, quemadmodum etiam in Ptole-
 mei gratiam Conon insignis mathematicus affixit cœlo
 coram Barenices. Ad eundem modum etiam alie omnes
 stellæ, omniq̃ sidera in cœlo locum obtinuerunt, nomi-
 naq̃ acceperunt. Non enim, postquam mortui sumus, ut
 uolunt quidam ethnici sapientes, in sidera conuertimur,
 quos Aristophanes Comicus irrisit. Sed omittamus frivo-
 la, & alienam à nostro instituto historiam de Orione,
 quomodo is dicatur persecutus esse Pleiadas, quæ tamem
 longo tempore ante ipsum uixerunt: & de incendio Ble-
 træ in expugnatione Troiæ, quæ post septem secula ac-
 cidit: dicamus potius aliquid de eo, unde nimirum præ-
 sente uomen acceperit: quo explicato & quibusdam alijs leui-
 bus, transibimus ad doctrinam de ortu & occasu stella-
 rum. Qui uerò de siderat archægelicas uirtutes sub Pleia-
 dibus contemplari, sicut etiam sub Musis, is Proclum in-
 spiciat. Nos enim nihil tale superfluum neq̃ sublimè co-
 gnoscimus,

gnosemus, sed quod sit perspicuum & ueritati congruū,
nisi acciderit alicubi aut falsam aliquam historiam re-
darguamus aut corrigamus, aut aliquid inuolueris fabu-
larum tectum interpretemur, aut sine arte scriptum seo-
cundum artis præcepta explicemus: idq; non grandi atq;
sublimi genere dicendi, nec magnificis uerbis, tantumq;
ad ostentationem comparatis, sed perspicua & pedestri
dictione, quemadmodum docendi ratio requirit. *πλευ-
ράς* uocantur *αἰὲρ* *πλευρῆς* *ἢ* *αὐτῶν* *μαρτῆς*, à Pleione ma-
tre ipsarum: aut *αἰὲρ* *τῆς* *πλευράδος* *ἀστῆς* *γυγόνος*, *φύλον*
οὐκ *τὴν* *ἀστῆρα*, quod in columbas conuersæ fuerint, dum
fugerent Orionem: aut *παρὰ* *τὸ* *ὅτι* *πολλὰ* *χρῶσι* *ποῦν*, id
quod ad multa profint. Sunt enim signa astatu & satio-
nis. Aut quod *πρὸς* *ἀστέρας* *ἑστῶτες*, *πρὸς* *τὴν* *ἀστέρος* *πίνακα*
τῆς *αὐτῆς*, quod prope semetipsum consistant, circa sinistrum
cornu Tauri. Oblitus impeditus etiam de Hyadibus
scribere, dixi Pleiades ad sinistrum cornu Tauri sitas es-
se sciendum: igitur, quod Hyades sitæ sunt circa illam si-
nistram partem: Pleiades autem ad postremas partes
Tauri, & fere in medio.

Correctio
sui ipsius.

(*ἀστέρας* *πρὸς* *αὐτῶν*.) Apud Proclum aliquid ridiculum legi-
tur, cuius qui dicitur *ὅτι* *ἀστέρας* *πρὸς* *αὐτῶν*, dicendum esse *ἀσ-
τέρας* *πρὸς* *αὐτῶν*. Ego autem dico etiam utrumq; bene se ha-
bere. Flectitur enim *ἀστέρας* *ἀστέρας* *ἢ* *ἀστέρας* *ἀστέρας*, id
de factum hoc *ἀστέρας* *πρὸς* *αὐτῶν*.

(*ἀστέρας* *πρὸς* *αὐτῶν*.) Quandoquidem iudicavi esse opeo-
reprecium, doctrinam de ortu & occasu siderum expli-
care, oportet me primum summatim & breuiter expla-
nare omnino stellarum situs in zodiaco, obliquo illo cir-
culo,

culo, quæ declinans à Septentrione ad Austrum fertur. Astrorum segmenta sunt decem & duo, quæ Græcè tiam *zōdia* appellantur, Latinis *signa*, quorum hæc sunt nomina: Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. In singulis autem septem zonis celestibus, quæ etiam sphaeræ vocantur, aiunt unam esse stellarum errantium, in suprema quidem, eaq; primæ sphaera Saturnum, in secunda Iovem, in tertia Martem, in quarta Solem, in quinta Venerem, in sexta Mercurium, & in septima, eaq; infima & terris citima, Lunam. Vocantur planetae, siue stella erratica, quod ab occasu versus ortum moueantur, motu nimirum cæli contrario. Atq; ita signa zodiaci, ut dixi, sunt duodecim, planeta autem siue stellæ erratica septem. Sydera uero fixa enumerantur triginta octo: nimirum, *Vrsa maior*, *Antecanis*, *Vrsa minor*, *Bequæ*, *Serpens*, *Aquila*, *Delphinus*, *Sagitta*, *Cassiopeia*, *Lepus*, *Perseus*, *Cetus*, *Andromeda*, *Orion*, *Arcturus*, *Centaurus*, *Corvus*, *Hydrus*, *Capra*, *Lyra*, *Horæ*, *Geniculatus*, *Corona borealis*, *Argo*, *Corona australis*, *Eridanus fluuius*, *Pleiades*, *Tiburiculum*, *Hyades*, *Arctophylax*, qui & *Bootes*, *Serpentarius*, *Cepheus*, *Canis*, *Arcus*, *Cygnus*, *Crater*, *Piscis*, *Nodus*. Hæc omnia signa, & tam errantia quàm fixa sidera, duplicem conficiuntur ortum, & duplicem occasum. Vnum quidem, quando una cum toto cælo oriuntur singulis diebus, ab inferiori hemisphaerio ad superius, & rursus à superiori ad inferius occidunt. Alterum uero occidentem ortum & occasum peragunt cum sole circa annuum circulum.

tum,

Afterismordi
numerus &
nomina.

tion, matutinum & uespertinum, & occasum similiter. Quales autem sint hi ortus & occasus, & quando quomodoq; fiant, iam aduerte.

Quando aliqua stella aut sidus aliquod in præcedentibus & primis partibus alicuius signi constituerit, quas etiam dextras & orientales appellant, sol autem præ-

Dextre & orientales partes zodiaci.

currens in sequentibus partibus signi eiusdē fuerit, quas etiam sinistras & occidentales uocant, quindecim gradibus distans à stella, tunc dicitur stella matutinum ortum, quo ad solem, habere. Si uerò in primis partibus sol cursum tenuerit, stella autem in sequentibus, ab ipso per quindecim gradus distiterit, tunc dicitur uespertinum ortum ad solem habere. Occasus autem matutinus stelle est, quando in præcedentibus stella apparuerit, in sequentibus autem sol moueatur, distans à stella quatuor-

Occasus matutinus.

decim aut tredecim aut paucioribus gradibus. Occasus deniq; uespertinus, quando acciderit contrarium: hoc est, in præcedentibus quidem partibus sol moueatur, sequentibus autem stella, quatuordecim aut tredecim aut etiam paucioribus gradibus à sole distans. Isti sunt ortus & occasus stellarum. De stationibus autem & deflexibus, tum de coniunctionibus & ascensionibus, atque alijs accidentibus stellarum, superfluum fuerit, aliquid hoc loco commentari. Interdū siue ortus Pleiadum fit à nona die Maij usque ad Iunij diem uigesimum tertium: occasus autem illarum, ab octauo die Octobris usque ad nonum Decembris, perspicue & medicè loquendo. Mathematicè autem aliquis ista exquisitius considerare possit, sicut prius indicauimus.

Occasus uespertinus.

Illud

Illud uerbum ἀρχιδαι & omnes infinitivos, pro imperatiuo ponit poeta. Aut intelligit in omnibus uerbum δῖαι, ut sit δῖαι ἰπράσιδαι, δῖαι ἑταίρας, βουλαί, et similia.

ἀμῆς.) mēsis: ἀμῆς uerò accentu in ultima tenuis ipsum mēsis. Quando sol finem signi Arietis occupauerit, appropinquant ei Pleiades, eò quòd post Arietem Taurus sequitur, in cuius cinctu ipsae sitae sunt, ideoque omnino occultantur sole ad ipsum propius accedente. Postquam igitur toto Aprili mense sol peragrauit Arietem, nouem diebus ante initium alterius mensis quàm proxime attingit Pleiades, easque obscurat maiori suo lumine. Nam post confectum cursu suo Arietem, accedit ad Taurum, eumque percurrit, toto mense Maio. Maius autem habet dies XXXI. Nouem igitur & triginta unum facit quadraginta. Postquam autem cōfecerit Maium, in quo peragrauit signum Tauri, accedit ad Geminos, mense Iunio. Percorso igitur Tauro & Pleiadibus, quae sunt in idolo, & applicans ad Geminos mense Iunio, tunc illa nullo impediēte exoriuntur mense Iulio, quo mēsis tempus designant.

πλειάδαι ἀναστρέφουσιν.) Nam eo tempore, quo aratio debet fieri, nimirum circa Octobrem & Nouembrem, proprie exoriuntur. Est enim ἀναστρέφουσιν suae exortus assiduitas stellarum post occasum solis. Ita pleiades tempore arationis, nimirum mense Octobri & Nouembri, exoriuntur uesperis, postquam sol occiderit: aestatis uerò tempore, nempe in Iunio & Iulio, exoriuntur mane.

ἀπὸ δὲ τῶν ὀνείων τῶν καὶ ἑμῶν.) quadraginta ὀνείων, dies naturales, Primum in zodiaco signum est Aries, post ipsum

ipsum Taurum, post Taurū Gemini: in medio autem Tauri, nimirum in cinctu illius, sitae sunt illae Pleiades, sex numero, quae uulgo etiam ἑξάσπον uocantur. Taurus autem talem habet figuram, ut usque ad mediam partem pedes non habeat. Quando autem sol per signum Arietis mouetur, illudque percurrit, quod fit mense Aprili, transit inde per Taurum mense Maio, quemadmodū supra diximus.

ἡγεμονία τοῦ οὐρανοῦ.) Postquam Hesiodus Persa ex ortu & occasu Pleiadum, aestatis tempus & arationis indicauit, ista uero cognitio homini plebeio uideatur esse difficilis, iam apertius, & exemplo ex uita communi desumpto, demonstrat ipsi exortum Pleiadum, & inquit, quod Pleiades eo tempore exoriantur, quando agricola acuiunt & consolidant falces, atque ad messem praeparant. Praemittit autem messem arationi & reliquis laboribus, ut propter spem lucri excitet fratrem ad agriculturā, quem natura procliuem ad ocium & desidians esse nouerat.

ὁ βροτὸν οὐρανὸν ἀνίσταται.) Praecidens omnem praetextum, quem Perses adferre potuisset, inquit, Hanc legem esse agriculturæ, ut aratio fiat sub occasum Pleiadum, messis autem sub ortum earundem: eaque tempora idonea esse tam ijs qui marina arenosaque & pingua loca accolunt, quam illis qui in locis mediterraneis opimisque, & procul à mari remotis habitant.

ἡγεμονία τοῦ οὐρανοῦ.) Vult messem, sationē, & arationem nudo corpore fieri. Hoc autem dicit, exhortans ipsam, ut bos labores mature & ante hyemem perficiat: aut ut fortiter & magna niriū intentione laboret, quae tantum

tum ipsi estum comparet, ut se denudare cogatur. Quod subiungitur, *καὶ χόρα*: & illud, *ὡς τοι ἱναται ὄρε' αἰφύται*: est plane inanis uerbositas.

μή πως τὰ μῦθ' αὖ κατ' ἴσιν.) Ne si careas aliquo interim spacio, mendicare cogaris, aut instar mendici nudus & egens petas alienas aedes.

Ἐνδύω.) hoc est, gratis & gratuito condonabo, neque mensurabo aliqua mensura uel medimno.

Θεοὶ δ' ἐν ἡμέραις.) Deos nunc uocat astra aut elementa. Nam ex astris, agriculturam & alios labores omnes determinamus.

Hic locus
quia est cor-
ruptus, com-
modè non
potest con-
uertri.

ἐν ἡμέραις.) *μάταια*, uana, ducta metaphora *ἐν τῶν γυναικῶν*, *οἱ τινὲς ὡσαύτως καὶ παραδραμένους τὸ δι' ἐν τῶν γυναικῶν, ὃ πρὸ τῶν, ὃ ἰσχυρὸς τισὶ τοῖς τοῖς ἰσχυροῖς.*

οἶνον μὲν πρῶτα.) Exhortatur fratrem, ut ante omnia de domo sibi prospiciat, quæ cum ipsum, tuum reponenda comprehendat: tum de muliere, quæ sit *ἐλπίς*, mercenaria, non nupta, & quæ boues sequatur, hoc est, quæ ad rusticam rem pertinent custodiat, neque tamen sit *παυροῖς*, sed mulier tantum ad famulandum destinata.

χρῆματ'.) Instrumenta ad agriculturam pertinentia, & alia, quorum est usus necessarius, & quæ *ἀμύλα*, id est, *ἀμύδια* sunt, id est, competentia, des operam ut præpares, domiq; tuæ habeas. Illud *ἀμύλα*, etiamsi sit *ἀνὸ τὸ ἀμύσιμ' αὖ* factum, tamen accentu tenui scribitur, per *συνεπὲς αἰωνιόν*. Omnia enim talia cum sunt perfecta, aspirantur: contracta autem, tenui accentu profertur. ut illud *ἀνὸ μύλα*, saliens, & *ἀμύσιμ' αὖ* aspirantur.

stantur. dicimus enim ἱσχυρομένους & καθυλλόμε-
νοι, sicut Homerus:

ἢ τὴ καθυλλόμενον, ἰσχυρία πόντον ὄρινα.

Deducta autem ab illis, ἄνους & ἄλμους, per con-
tractionem Aeolicam attenuantur: sicut hoc loco illud
πῶρ ἄρμους: & apud Homerum, ἐπ' ἄλμους ὀφει δασι.
(ἢ δ' ὄφρ παραμύθειαι.) Prætercurrat autem tempus
opportunitum singulis, ut arationi, seminationi, & alijs
laboribus.

μινύθαι.) σμινυρίσθαι, ἱλατῆσθαι. μινύθαι enim idem est,
quod ἱμινυρίσθαι.

μὰ δ' αὐτοβάλλεσθαι.) Neque reicias de hodierno die in
aliam, expectans usque ad postremum & primum diem
mensis, sive μέγας ἢ ἀρχιμήνης, ad principium mensis. Ex
nomine autem ἰνός ἔστι, factum est illud ἰνός, quod inde
per duplex vs scriptum tenui accentu profertur, tāquam
Aeolicum. Aeoles enim hoc facere solent.

ἱσχυρομένους.) qui post transcursum conuenientis tem-
poris laborat. Aptissime autem & proprie ponitur hoc
loco τὸ ἰσχυρύν, & non ita abusive, sicut in alijs locis.

καλίδον.) Domum significat hoc loco. Antiqui enim,
antequam domorum structura essent inuenta, in certis
quibusdam locis alligabant funes, καλίδες Græci uocatos,
superque illos extendebant aliquid, atque ita umbratilem uir-
tutem degebant. Aut ἀπὸ τοῦ καλίδον, lignum, καλιδόν, tugurium
ex lignis factum.

ἴμους δὲ ἄλμους.) Postquam docuit, quod sit tempus ido-
neum arationis & seminationis, iam deinceps monstrat
tempus cadendis materijs aptum, & inquit: Quando
autum.

Tempus con-
uenientissi-
mum lignis
secandis.

autumnale æquinoctium aduenerit, & solis sudores fa-
cientis æstus euanuerit, nec sol amplius supra uerticem no-
strum maiori diei parte constiterit, sicut factum est æsta-
tis tempore, quo radijs suis nos arefecit exsiccauitq;, sed
quando plus tēporis uersatur infra terram, noctesq; pro-
longat, & exiguo spacio diei supra uerticem nostrum
mouetur, tunc est conuenientissimum tempus secandis li-
gnis & materijs. Nam ligna quæ illo tempore secta fue-
rint, conseruari possunt imputrida, exiccata nimirum
maxima humiditatis portione. Immoderata namq; humi-
ditas putrefactionem & uermes efficit, quemadmodum
caliditas firmitatem & odoris gratiam. Et hoc licet co-
gnoscere ex palustribus & humidis locis, tum ex calidis
& modicè siccis. Nam palustria loca putredinem & ca-
lices, muscas & uermes & similia in magna copia ge-
nerant. Aegyptus autem, quia est regio calidissima, abun-
dat aromatis alijsq; rebus suauem odorem exhalantibus.
Similiter accidit etiam in corporibus humanis. Corpulen-
ti namq; & pingues ac humidi, molestum odorem emit-
tunt, ac potissimum in æstate & pigmentis delibuti ma-
gis sordescunt. Qui uerò temperamento sunt calidiori
& sicciori, ex illis quidam in medio quodam statu sunt
constituti, ita ut neq; forteant, neque abum quemuis odo-
rem emittant: alij uerò etiam aromatis odorem ex corpo-
ribus exhalent diffundantq;, quemadmodum de Alexan-
dro illo Macedone scribit Theophrastus. Et nobis quoq;
sæpe aliquis non credidit, qui non uteremur aromatis,
neq; ungamur intus, præterea lauacris quoq; non uteremur,
nisi aliquando toto anno bis aut ter.

ἰν. ἰνίνα, quando. Hoc ἰν & accentu tenui scribitur ab Ionibus, & non construitur cum subiunctiuo. Apud Atticos autem & aspiratur, et sicut ἰν & ἰν, subiunctiuum praecedat. Ita secundas quoque personas passiuorum uerborum scribunt per diphthongum, πύσσεσθαι πύσσειν, ἰψέμεν ἰψέειν, & similia. Vnde Grammatici qui nondum in scirpo quaerunt, nugaeque temere comminiscuntur, nescientes dialectorum rationem, artem Grammaticam misere corrumpunt, & friuolas annotationes annotant. Praterquam omnia Dorica. Diores enim omnes infinitiuos per ἄν scribunt. Superlatiuum autem τρώτατον & φίλτατον ab omnibus per α μίγα scribuntur, ab Aeolibus uero per ο μινόν. Ita τὸν ὄρον & τὸν γίγαν similiter Aeolice per ο μινόν, Attice autem per α μινόν. Sic oportebat haec docere. Qui uero dialectos & ueram Grammaticam nesciunt, in nodis nugarum detenti, ranis uagantibus & insipientibus pueris tam inexplicabilia zizania instillarunt, & artem deprauarunt, nescientes, quod hoc Ionice ita scribatur, illud autem Attice, & hoc uel illud communiter. Talia etiam in arte metrica contigerunt, ut iam sicut ipsis in mentem uenit, & non secundum ueteres sapientes, dichronis & nominibus utantur, & scribant duhyrambica, & adulterata, Grammaticaque adnexa, & tamen a nostris cauponibus in precio habentur. Caupones enim appello eos, qui hoc tempore ad gubernacula sedent in aulis dominorum, tanquam subiecti adulationum, & adulterata scripta non dyjudicant recto examine, sed alicubi illa, imò uero ubique etiam scriptis, secundum artem praeserunt, eaque extollunt. Quemadmo-

Hæc sunt conuersa ex corruptis peridis in exemplari Græco.

dum illi qui olim ementita scripta Euripidis sapientibus scriptis Aeschyli praeulerunt, relinquentes sempiternum suae stultitiae monumentum. Possunt enim conuinci collatione utriusque scriptorum etiam hoc tempore. Euripidem enim praeferunt Aeschilo tanquam tabernarium, & conuiuium cauponum, circulatorem & cauillatorem. Aeschylus uero fuit uir primarius & sapiens, regioque stemmate prognatus, & bello nauali cum Xerxe pugnavit, uictoriamque adeptus est in Epiro, nec rusticam uitam interque pocula aetatem egit, praeterea expertus fuit adulationis, & generositatem in omnibus suis factis retinuit. Vnde huius sapientiae & generositatis ab illis tale iudicium immerito retulit: quemadmodum ante Aeschylum ueritatis poenam sustinuit Pherenicus ille Tragicus, multatus mille drachmis, quod Miletum expugnationem a Persis factam descripsisset, & theatrum ad flectionem commouisset. Similiter & Pindarus multam mille drachmarum expendit Thebanis, quod Athenas $\phi\alpha\rho\mu\alpha\iota\alpha\lambda\acute{\alpha}$ $\delta\epsilon$, hoc est, sustentaculum Graeciae appellauisset. Haec fuerunt olim, & adhuc sunt hoc tempore praemia ueritatis, & aperti sineque adulatione loquentis animi.

$\delta\epsilon\iota$ & $\delta\iota\alpha\iota\sigma\iota\sigma\iota$,) $\delta\epsilon\iota$ $\delta\iota\sigma\iota\sigma\iota$, qui celerius mouetur quam alia stellae fixae, non quidem super caelo. Nam caelum intra spacium diei naturalis circumuertitur, & ad idem punctum redit, a quo progressum fuit: Sol uero intra anni unius spacium similem cursum conficit. Quod ad hoc igitur attinet, Sol multo tardior est caelo, Saturno autem & reliquis stellis uelocior. Saturnus enim trigesimo anno ad breuissima sedis suae principia regressitur, conficiens

ciens totam illam, de qua dixi, coeli *συχθυμική* circum-
uolutionem. Iuppiter autem annis duodecim illam am-
bit. Mars, annis duobus: Sol, ut dixi, unius anni interual-
lo. Venus, mensibus quatuordecim. Mercurius intra an-
num, aut potius octo mensibus. Luna denique minimo
ambitu circumuoluta, uicenis diebus septenisq; spacium
illud *συχθυμική* absoluit. *ἰνῶς*, aspiratur. Sic enim
uocatur quasi *ἰνῶς* *τῆς*, ut *ἰνῶς* *τῆς* *ἰνῶς* *τῆς* *ἰνῶς*,
quod alimento ex mari tracto nutriatur, igneamq; uim
concipiat. *ἰνῶς* autem tenui accentu scribitur. Solet eo-
nim id fieri, quoties α υ ι ante uocalem per *ἡτάσιν* re-
peritur: ut sit *ἰνῶς*, *ἰνῶς*, & similia.

ἰνῶς (*ἰνῶς*.) *ἰνῶς*, madefacientis. Quomo-
do autem aestum, qui exiccat, *ἰνῶς* tamen appellat.
Id quod calefaciens & exiccans nos, educat nostrorum
corporum humiditatem per inuisibiles poros, sudoresq;
efficiat.

ἰνῶς (*ἰνῶς*.) hoc est, magnipotentis fati: Iouis
hoc loco, id est, coeli.

ἰνῶς (*ἰνῶς*.) Deficit participium *ἰνῶς*
ἰνῶς autem, *ἰνῶς*, uelox: in *τῶ* *ἰνῶς*, *ἰνῶς*.

ἰνῶς.) Stella est, sita sub mento Canis, sicut in-
quit Aratus. Nunc autem *ἰνῶς* uocat Solem, *ἰνῶς*
ἰνῶς, quod est *ἰνῶς*, fulgere, & *ἰνῶς*,
exiccare. *ἰνῶς* & *ἰνῶς* differunt. *ἰνῶς* enim est colle-
ctio siue compages ex stellis constans pluribus: *ἰνῶς* au-
tem, una tantum est stella, sicut Sol, Luna, & alia ali-
qua, quae fatiit completq; asterismos.

λαχρίδιον.) συντιθεμένων μίαν κὺ δασύτην, qui fa-
to, & morti conuertiuntur,

ἰκνοῦ.) πλεσιέστα, accedit: ἰκνοῦσα, fruitur: aut
πῶς ἰκνύτορ, αὐτὶ τῷ φέρεται, fertur uelocius infra
terram.

ἀδυστάτα.) ἀσύντακτος, non ὑποῦσα σαύλας, putredini
non obnoxia, non generans uermes. αὐτὲς enim est species
uermis, qui in ligno nascitur: ἔστι autem uermis est coro-
nium, ἔστι uitium, σὺς esculentorum, τρεῖς leguminum, ἰσ-
ficum, & alij aliorum.

ἡγήσεται τὴν ἄρτα.) desinit ramos producere.

τῷ μὲν ἄρ' ὑποσέμειν.) Tunc memento opportunum es-
se opus & laborem ad cædendum materiam, recordatus
mea nimirum adhortationis.

ἡμεῖς ὅρην.) Quatuor sunt horæ temporis uer, ἔσται,
autumnus & byems. Hinc igitur in autūno, uno ex qua-
tuor horis, circa finem eiusdem iubet ipsum secare ligna,
& huic labori se tradere.

ἰλμῶ.) ἰλμὸς uocatur pars corporis humani, quæ co-
tiam thorax appellatur. Est autem totum illud spaciū,
quod à collo incipiens in pudendis desinit. Nunc autem
ἰλμὸς est mortarium, in quo agricola milium & alia le-
gumina conterunt.

τετραδάκτυλος.) quodd longitudinem trium pedum habet.
Est autem pes digitorum sexdecim. Ita τετράδης & τετρα-
πίδες & similia, sunt ea quæ tot pedum longitudinem
habent: τριπὺς autem & τετράπυς, quod tres aut quatuor
pedes habet.

ὑπὲρ.) ὑπὲρ, ὑπὲρ, ὑπὲρ, ὑπὲρ, ὑπὲρ, ὑπὲρ, ὑπὲρ, ὑπὲρ,
pistillum.

ἄφρα

ἄξια δ' ἐν τῷ ἄλλῳ.) Axis est lignum in currū, quod utrinq; rotas transit. Nunc autem de axe currus loquitur male, nimirum quod debeat esse septem pedum in latitudine. Axis enim uix prætergreditur quatuor pedes.

ἄξιος οὖν.) Hesiodus quidem axem septem pedum aptissimum esse dicit: sed ego talem ineptissimum dixerim, quamvis agriculturæ non sim admodum peritus.

ὃ δ' ἄξος ἐν τῷ ἄλλῳ.) Si uero, inquit, etiam longius lignum, octo pedum nimirum, ad axem secueris, ab illo uñ nam pedem auferre, indeq; ligneum malleum parare poteris. Ex tribus uero illis superfluis *λε, ὃ δ' ἄξος, ἀντὶ τοῦ*, et *ἐξ ὧν ἄξος*, licet cognoscere, quàm imbecillis fueris Hesiodus in arte metrica.

τρεῖς ὀκταῖον δ' ἄξιν τέμνειν.) Ex quatuor lignis introitus componitur rota currus, cuius rotæ diametrum uñc *δωδεκάτονον ἀμαξίας* appellat. Dicit igitur, quod quodlibet lignum circumiens & constituens rotam debeat esse trium spithamarum, ut ita uniuersus ambitus totius rotæ sit duodecim spithamarum, *δωδεκά* autem triginta sex.

Palma enim siue *ὀκταῖον* habet *δωδεκά* siue *παλαιὰς* tres: *παλαιὰς* autem siue palmus est digitorum quatuor. Quomodo autem dicit poeta totam rotæ circumferentiam esse triginta sex palmorum, diametrum autem illius non *δωδεκάτονον*, hoc est duodecim palmorum, sed *δωδεκάτονον*, hoc est, decem palmorum appellat? qua in re demonstrationibus Geometricarum & ueritati ipsi contradicere uidetur. Nam omnis circumferentia circuli est triplò maior sua diametro, Sed non peccauit tamen contra demonstrationes Geometricas & ipsam ueritatem, immò &

Palmas & palma distinguntur, ita *δωδεκά* siue *παλαιὰς* & *ὀκταῖον*.

ipse triplam ponit circumferentiam diametri & duodecim palmarum. Ceterum decem tantum palmi apparent intra planiciem circuli, quem etiam utrinque amplectuntur. Duo namque palmi in commissuris absumuntur, ex utraque uidelicet parte rotæ ab interiori superficie usque ad exteriorem unus palmus.

ἄψις.) ὁ ἄψις, ἡψα παροχματισμὸν Atticè.

πῶλλ' ἑταίμαυτὰ ἡάλα.) Præterea importes alia plura incurua, idonea quoque ad rotas, ἡάλα, ligna. Hoc autem dixit, ut demonstraret, se non dixisse unam tantum apsidem habere rotam, sed quatuor. ὁ ἡάλας, funis: τὸ ἡάλας autem, lignum.

οἶον ὃ γόλῳ.) portes domum dentale, decisum ex ilice arbore, quando inueneris perscrutans in montibus aut campestribus & arationi destinatis locis. Ilignum enim dentale est ualidissimum & firmissimum ad arandum, quando famulus Atticæ deæ, hoc est, obsecrans prudentia artifex, aut arator, ipsum dentale applicans & affigens clauis accommodat temoni inter utrumque botens consistenti. γῶας est lignum aratri sub terra, cum quo nomen, nimirum ferrum illud aratri inducitur.

ἱάμας.) medium aratri, ubi clauis iniectus affigit dentale & temonem. γῶπος, ὁ ἱάας, clauis: ἱάβωας autem & ἱάβωας, ὁ γῶπος, temo.

δούας.) ὁ δούας, famulus, per dialysin.

ὡς αὖ παροχματισμῶν.) Sic oportebat scribi. Iones autem non scribunt longam uocalem, ideoque παροχματισμῶν efferunt, quemadmodum etiam apud Pisidem legitur.

ἵππας ἀντιπρὸς ἀσπίδας ὁ ἀποδράτης,

ὃς ἀντιπλάσσειν σφίγγειν ἐκαστὸν ἔμμεν.

Hic enim σφίγγειν pro σφίγγειν ponitur.

Vt cæli sphaera stabilis uelocitas

Contrarijs coërcetur motibus.

ἑκαὶ διὰ τὰ ἀρσά.) Duo autem habeas aratra domi in promptu, quæ habeant dentale adnatum & applicatum, ut uno fracto, alterum possit esse usui. Hoc autem stultum esset, si dicas: Habeas in promptu solidum & compactum aratrum, ne forte frangatur alterum. Oportebat enim simpliciter dicere: Habeas duo aratra, ut tibi illud solidum in quibusdam sit usui, in alijs uerò illud compactum. Quod etiam uidetur mihi ita se habere, etiam si dicat propter metum id fieri debere, ne alterum frangatur.

Ἀέρας δὲ ὁ ὠλίαν.) Laurus & ulmus propter densitatem non facile putrescunt, nec generant uermes, quos ὠλίαν uocant, quemadmodum dulcia & laxa ligna. Quod autem monet, ut temo sit aut laureus simpliciter, aut ex ulmo factus, buris autem & clauis quernus, dentale denique iligneum, factus est falsæ ineptiæ Hesiodæ. Oportuisset enim dicere, ut ex uno aliquo duro ligno, siue ex ulmo, siue alio aliquo tali, instrumenta illa rustica conficerentur, & non tam temere extenuare sermonem.

ἱππάρχας δὲ βίας.) De his bobus neque audiet, neque approbabit illos quispiam agricola, tanquam exoletos & uetulos atque imbecilles, quos tamen iste, qui imperitijs quibusdam uidetur esse par Homero, audet idoneos & satis firmos appellare.

ὄβος μίπον ἰχθυί.) Qui symmetriam ætatis habent, nec sunt pulli iniuges, nec senio confecti, hi ualent ad laborem, suntq; præstantissimi.

ἐν αὖ τῶν ὀπίσσω.) Tales boues non dissident circa arationem, nec lasciuendo frangunt disrumpuntq; aratrum: quod sæpe fieri solet à iunioribus bobus, qui recens sub iugum adducti, laborem inanem atq; irritū faciunt, dum inquieti se extorquent.

τοῖς δ' αἵμα.) Ad hos boues adhibendus est uir aliquis adultæ ætatis, qui possit seriam curam operum agere, ne forte si sit iuuenis, ad suos socios discurrens, laborē prætermittat. τριακονταίτης & τετρακονταίτης homo, & similia, accētū acuto scribuntur. τριακονταίτης autem & τετρακονταίτης, τῆρος αἵμας, proprie ἰ ναιίας, iuuenis nunc autem adultum hominem significat. Sunt autem septem ætates hominis, secundum Astronomos. Infans, βρεφός, à natiuitate usq; ad quartū annum, Luna habet proportionem. Postea puer, παιδίον, usq; ad decimum annū, respondet Mercurio. Adolescens, νέμεξ, à decimo anno usque ad decimumoctauum, respondet Veneri. Iuuenis, νεανίας, ab anno decimonono usq; ad trigesimum septimum, respondet Soli. Virilis ætas, αὐδός, à trigesimo octauo anno usq; ad 52. respondet Marti. Grandis ætas, Γραῖς προσβύτης, à quinquagesimo tertio anno usq; ad sexagesimum quartum, respondet Ioui. Senex, Γραῖς γήγυρ, à 64 usq; ad occasum uitæ, respondet frigido Saturno. δᾶπν & est, τὸ πρίγνμα, prægustatio. ἀφίτην, τὸ γάμμα, gustus δόξα &, ἡ παρ' ὁμὴν λυγίμω & δᾶπν &, id quod nos δᾶπνον uocamus, cœna Latinis.

εἰς τετράκωπον.) qui fragmenta habet quatuor, decussatim, siue in modum crucis.

ἐν τετράκωπον.) morsus octo habentem. Aut totum in quatuor partes fractum panem. Aut † quatuor tantum fragmenta, ut totus panis habeat morsus triginta duos. τὰ μὲν enim, τὸ δὲ μὲν, morsus.

ὁ δὲ κ' ὄψυ μάλιστα.) qui, scilicet, uir natu maior, curam agens operum, ducat rectissimum sulcum, id est, proscindat terram rectis uersibus.

ὁ δὲ πρὸς τὰ δάκρυα.) Sementem recte facere, seminare; scrobibus, ut decet, deponere.

ἐκ τοῦ ποταμο.) ut seminationem alteram siue superseminationem, ἐκ τοῦ ποταμοῦ etiam Græcis uocatam, fugere possis. Nam qui male sementem fecerunt, rursum eam iterant, superinijcentes aliud semen.

ἐν τῷ ποταμῷ.) ἐν τῷ ποταμῷ, ἐν τῷ ποταμῷ, ad suos coequales circumuolat, ociatur.

ὅταν δὲ αὖτε ἴδῃς αὖ.) Sis attentus ad labores rusticos, quando gruis uocem audiueris, quæ diu clamat ex alto, cuius uox signum adfert arationis, & humidam tempestatem denunciat futuram, contristatq; animum non habentis bonum aratorem. Postquam enim fratrem admonuit, ut in astris uideat tempus accommodatum cuilibet necessario labori, iam nunc idem monet obseruari ex uoce gruuum. Designat autem grus futura temporis discrimina, uer & hyemem: non quidem tanquam sciret Astronomiam, & cognouisset scripta Ptolemæi, & Meitonis, Zoroastri, & aliorum: sed quia grus est animal pauidum, & facile sentiens calorem & frigus. Dum uerò

in alto fertur propter gravitatem sui corporis, ne forte ad terram deprimatur, facile sentit superioris aeris qualitatē, seque ad frigus aut calorem conuertit. At uolens quidem in aere frigido, dolet, ideoque clamat: postquam uero ad calidiorē peruenit aerem, sine dolore submissa uoce circumuolat. Et hoc modo nos ex illius clamoribus hyemem et uer cognoscimus.

ἀστὴν.) in ultima regione contractionem suae synizesin habet uersus.

Αὐτὶ τὶτι χορῶδες.) Eo tempore χορῶδες, satura, pascere. Infinitiuum pro imperatiuo Atticē.

ἰλιναὶ βίαις.) ἰλιναδὺς καὶ ἰλιναλονδὺς τὴν πῶτα ἀλῆτας καὶ συγρίπτας, à rotundo et circulari incessu bouum. Hoc uerò nomen ἰλιφ Attici aspirant: reliqui autem omnes attenuant. Sunt enim Attici aspiratores, dicuntque exempli gratia, ἀμφίλιαν, et ἀμφίχυν, et ἰλιόδαρυν, et αὐδῖς, et λίσσι, et similia, sicut etiam ἀμαφα. Communis autem dialectus, etiam nomen illud ἀμαφα tenui spiritu scribit, sicut Dorica et Aeolica et Ionica.

πῶδιν γὰρ ἰπ.) Est enim facile uerbum agricolae non habenti boues, petere commodatò ab altero. Facilius autem etiam alteri fuerit recusare, et dicere, sibi in opus esse ad labores suos expediendos.

αἰτὸν et αἰτῶμα differunt.

ἰπ.) syllaba πo producitur tanquam anceps. Desinit enim in partem orationis.

ἐφ' ἡν ἀγνῶς.) Ironice diuitem mentis appellat insipientem, qui habita ratione temporis iam praesentis,

et, mult. tandem fabricari currum, aliisque instrumentis rustica, nec antea consideravit, quid illi faciendum fuisset.

ῥέρις.) Abijcit personam ironia, et aperte stultum appellat eum, tanquam ignarum, quod multa sint ligna, quibus opus est ad faciendum currum, et quae non facile et uno momento fabricari possunt, sed tempus requirunt et sollicitudinem.

ἰνατίον.) multa. Non enim illa sunt centum. Illud ὡπί. dicitur et hoc ἰχίμω sunt ancipites syllabae.

ἰὸν αὖ δὲ πρῶτον ἀράτις.) Instrue, inquit, tua instrumenta, quibus opus est ad laborem. Quamprimum δὲ ἀράτις, id est tempus arationis apparuerit, aut δὲ ἀράτις, hoc est, ἀρῶντος, aratio, tunc ἰσχυράνῃ, προσηκούσῃ, Attice, exurgiscere et prospera, tu ipse cum famulis tuis, ἀράτις siue ἀρῶντος ἡδὲ ἁπλῶς τῷ ἀράτι siue ἀρῶντος, arans tempore arationis ἡδὲ αὖν, hoc est, ἡδὲ ἁπλῶς τῷ γῆν, et aridam terram, ἡδὲ ἁπλῶς, hoc est, ἁπλῶς, et humidam, non querens praetextum aliquem et moram faciens, quasi omnino sit humida, aut omnino arida.

πρῶτον.) πρῶτον, tempestivus. Non enim tantum de luce intelligit.

ἰνα τοι πλεονεξία ἀράτις.) Ut si maturius proscideris ἀράτις, hoc est, σπορίσῃ γῆν, aruum, habes postmodum fetetem abundantem et plenam spicis.

ἁπλῶς πλεονεξία.) Vltimum docet modum et rationem, qua debeant administrari opera rustica, et inquit Ver-
no tempore discutias ligone glebas terrae, mense Martio,

ant etiam Aprilis. Terram namque hic uocat etiam eam quae
nulla recepit semina. Hoc enim significat uerbum *ωυλ*
λᾱν. Illud *ωύλᾱ*, quod proscinde, siue uerte, sonat, etiam
per *ο* *μυγδο* scriptum, propter immutabilem *λ* produc-
tur, et fit communis syllaba. Attice autem per *ο* *μυγ*
scribitur.

διγῖ et *ζ*.) *οωίς* *ωυλ* est hoc loco. Post aetatem uero
renouata et proscissa aratro ad minores particulas, non
decipiet spes agricola, sed felicem moxsem producet. Illud
et extenditur propter sequentem *ρ*, et fit communis syl-
laba. Illud *ρ* cognosce, quod sit natura breue. hoc uero
οι *ζ*, et longa et breuis syllaba, pro una breui ponuntur.
Et est totum illud, *διγῖ* et *ζ*, pro daetylo. Et illud *ωυλ*
est *οωίς* *ωυλ*, ad modum amphimacris. Ac illud *ωυ*, breuis
et longa, tanquam una longa, efferri debent. Alia uero
manent in suo ordine, et faciunt amphimacrum. Atque
hoc modo *ωυλ* *ωυλᾱν*, et reliqua, non habent ambi-
guitatem.

ωυλ et *ωυλᾱν*. Deponitur autem semina terra quae
nouata, et adhuc leuis laxataque, non densa ac solida, sed
σπγγύδης, spongiosa, recens arata. Postea conuertitur
ad laudes renouatae terrae, hoc est nouatis, et inquit Quod
si nouatam terram conserueris, abiget amouebitque excre-
tiones et *δαννα*. Implet enim colonos frumento.

ωυλᾱν *οωίς* *ωυλ*.) quae uere latificat pueros. Hoc
autem dicit, non quasi uiros et scites etiam non delectet
nam profectio omnes gaudio afficit sed adiutam iam co-
xotetantem statem omittit, et crescentem adhuc, et eam
de qua spes est utilem fore, assumpsit, eo quod praeter
ris ata-

in ætate puerilis cupidiarum est studio fieri, & magis
quàm uirorum & senum, delectatur esculentis. Si non
adipiscatur, uagitum clamoremq; edit.

ἄρχιδαι δὲ δι' ἀρσίνην.) Primum quando incæperis ara-
re, stiucm; manu tenueris, ἰναια, hoc est, πῖπτος,
ioceris τὸν ὀρυγα, hoc est, τὸ βένκρον, stimulum, ἡδὲ τὸ
νῆπι τὸν βόυν, super tergum boui. Sententia est: Quan-
do incipiens arare stimulaueris boues, ἄρχιδαι ἡδὲ δι' ἀρσίνην, hoc
est, τὴ γαῖαν ἀμαρύνειν, fac uota terreno fate, & Cereri
εἰσαῖα ἡσίλια, hoc est, ἡπαρίστατον, βῆσαν, βαρύνειαι.
ἡδὲ τὸν, hoc est, τὸ δώρυμα, ὃ δὲ μῦθος, ἡγαν τὸν τάχην,
ut plenissimum munus Cereris ingrauescat, nouum. Cere-
ris appellans segetem. Ceres enim et Bacchus, cum essent
Ægypti præsides, agriculturam & plantandi artem ho-
mines docuerunt. Iuppiter autem terrestris, est hoc loco
fatum: Inquit igitur Precare, ut tibi contingat terra fe-
licitas, & densissima seges grandescat.

ἡδὲ τὸν ἡνίπτον.) ἡδὲ τὸν idem est, quod & ἡνίπτον
& ἡνίπτον appellatur, medium cor arboris. ἡνίπτον autem
sunt lora in medio iugi, quibus iugum ad temonem alliga-
tur. Quod autem dicit, tale est: Precare terrestris fatum,
quando incæperis arare, & lora iugi traxerint temo-
nem, hoc est, quando boues mouentur. Paruus autem puer
te arante à tergo sequens, manuq; tenens ligonem, con-
traet uolucres circa aruum tuum uolantes, conminuēt
globis, & cooperiens occultasq; semina desuper appa-
rentia, ne possint ab illis erui.

ἡνίπτον. ἡδὲ τὸν ἡνίπτον, paruus, ἀπὸ τῆς ἡνίπτος, ἡδὲ τὸν ἡνίπτον, mamilla,
& conuersione ancipitis in ancipitem, ἡνίπτον, ἡδὲ τὸν ἡνίπτον.
ὁ δὲ τὸν ἡνίπτον

Industrie cō
mendatio.

ἀδελφεοῦ γὰρ ἀρίστου.) Qui recte & accurate prae-
curat & administrat ea quae sunt sui officij, ille rem facit
optimam & utilissimam: qui uero contrarium agit, fa-
cit pessimam.

ὡς δὲ καὶ ἀδελφεοῦ.) Si hac ratione, inquit, quam opti-
me arationem & sementem administraueris ὡς τῇ ἀδελ-
φῇ, hoc est, τῷ βασιλῇ, in grauitate, οἱ τὰ χυτὸς ὡς τὸ τί-
γας, hoc est, τὴν γῆν, νοῦν, pro ἐπαλίνεστο, spica ad ter-
ram nutabunt & dependebunt, hoc est, magna ubertate
& copia praeuenient.

ἀτὶα &.) Si Iuppiter, hoc est, fatum, euentum dederit
felicem. Multi namq; arant & seminant, ut oportet, ui-
dentur tamen fato quodam iniquo uanis artibus eludi, o-
peramq; omnem perdidisse.

in δὲ ἀγγέλῳ ἰαόναι ἀράχνη.) ἀράχνη est inse-
ctum: ἀράχνην autem est id quod ab insecto illo con-
textum fuit. Quod autem dicit, tale est: Si bene proficio-
deris terram, & sementem feceris, tam densam segetem
habebis, ut ex omnibus uasis & sepositorijs frumenta-
rijs, quae bucusque uacua steterunt, idroq; telis aranea-
rum repletae sunt, cogaris expurgare illa ἀράχνη, ut ui-
delicet possis frumento complere. καὶ οὐ ἰαῖα (νομίσ-
γυθίου) (καρῶν) ὀφθαλμοῦ (μυταλαμύδοντα) τῇ βό-
τῳ (τῇ βοῇ) τῇ ἰν δὲ ὄρας καὶ δὲ γῆς ἰν δὲ ἀντιμύδοντα.
Latine sic sonant: Et existimo te gauisurum, surculateno-
cum delectu de uictu ex terra producto, domiq; tuae ia-
cente. οὐράνῳ δὲ (ἰα) ἰαῖσι τριγύμῳ & καλῶς καὶ ὀφ-
μῳ.) Ἰφῶς (παρὰ γῆσιν) μέγα τῇ καμπῇ ἰαφ. Et
bona spe nutritus & euectus accedet ad splendidam ue-
ris

Idem in
laide.

re tempus. *ἔτι πρὸς ἄλλας αἰτίας* (ἀποβλήεις, *τρεῖς*
οὗ ἵνα :) Neque respectabis ad alios ob penuriam
 victus, sed potius alij tuam opem implorabunt. Ne scri-
 pseris *δυσχίμων*, neque *ἴσως*. Nam sic vitium in uersu
 reperietur.

ἡ δὲ καὶ ἡλικίου τροπῆς.) Postquam poeta in præ-
 cedentibus uersibus Persæ commonstrauit commodum
 tempus seminationis, nunc docet etiam quod sit con-
 trarium atque incommodum tempus ad seminandum,
 idq; fugiendum præcipit. Est autem illud circa solstio-
 tium bybernium, quod brumam appellant. Quapro-
 pter non alienum ab instituto nostro fuerit, si aliquid
 de talibus conuersionibus solis dicamus. Sol intra spa-
 cium anni, quatuor conuersiones, Græci *τροπῆς* dia-
 ctas, peragit : uernam, æstiuam, autumnalem, & by-
 bernam. Aliqui uerò uernam & autumnalem equi-
 noctia uocant, nunc *τροπῆς*. Alij uerò, quales sunt philo-
 sophi, uolunt tumide audesterq; loqui, etiamsi in ma-
 themath, quibus operam non dederunt, Astrologi hæc
 quatuor anni segmenta, quæ etiam *τρίγωνα* zodiaci
 ei uocantur, circulos quatuor denominarunt : æquino-
 ctialem, æstiuum tropicum : arcticum sive borealem,
 bybernium tropicum. Galaxiam autem quam uocant,
 quintum circulum denominarunt. Antarcticum, & *αὐ-* In Græco hæc
στην & austrinum. Sed multæ prætermisiss, dica- quædam o-
 mus quot dierum sit quilibet quadrans anni, tam æ- missa sunt.
 quinoctiorum quàm solstitiorum amborum. Ab occasu Sagittæ & ortu Equi usq; ad ortum Pleiadum, quod
 su Sagittæ & ortu Equi usq; ad ortum Pleiadum, quod
 spacium octogintaquinque dies complectitur, hoc est,

In Græco hæc
 quædam o-
 missa sunt.

Anni partes
 quatuor, &
 earum initia

ab octauo gradu Arietis usq; ad septimum gradum Canceri, incipit & desinit æquinoctium uernū. Ab ortu Pleiadum, nimirum ab octauo gradu Canceri, usque ad emersum Arcturi & ortum Capricorni, æstiuum solstitium, dierum 124. Ab emerfu Arcturi & ortu Capricorni, ad occasum Pleiadum & Orionis, æquinoctium autumnale dierum quinquaginta sex. A Pleiadum & Orionis occasu, ad occasum Sagittæ & ortum Equi, solstitium hybernū dierum centum. Ita se habent accuratè solstitia & æquinoctia secundum Mathematicos.

αἱ δὲ ἀπὸ ὁλίγου τροπῆς.) Quod si, inquit, arueris terram sub hyberno solstitio, facies messē sedēdo, eò quòd spicæ non grandescunt in aruis tuis, sed manipulum exiguum & raram, ideoq; propter breuitatem eius sedendo metes, & in calathō & sacco, aut corbæ & cophino portabis. Quòd uerò rara seges erit, ideo conspergeris puluere,

ὀλίγον περὶ χερσὶ ἵερυν.) paruum manipulum spicarum manu comprehendens. Illud uerò ἵερυν, Atticè aspi-ratur: communiter autem, attenuatur. Omnia enim deriuata, spiritus primitiuarum suarum uocalium retinent, ὀλῖν ἵερυν, ἄγρῳ ἵερυν, & similia. Quia uerò hoc uerbum ἄγρῳ, sicut dixi, dupliciter effertur, ita etiam ἵερυν similiter.

αἰρία δαμάσπῳ.) Quia spicæ sunt breues & mutilæ, nec possunt propterea colligari, obuertes ipsarum radices, easq; ita connectes, ut ex utraque parte ligamenti capita spicarum propendeant, propter illam, quam dixi, breuitatem.

λεονόμῳ.) λεονόμῳ, λέωνι πλήρει, plenus pul-
ueris, propter raritatem soli. & μάλα χαίρων, non admo-
dum gaudens, sed potius morrens.

οἷας δ' ἐν σαρμῷ.) Importabis tuam messem in saccis
& sportis: pauci autem te admirabuntur, hoc est, nemo:
sed potius irridebunt, aut miserebuntur tui.

ἰωὺς νό.) Periphrastice, fatum. αἰγίοχ' autem ἰς
καταγύψα καὶ κατὰ κλύψα, οἷς ἰναγίωβῃ, quod sit impe-
tiosum, demergatq; illos quibus aduersatur.

ἀργαλὺς.) Non facile potest cognosci à mortali ho-
mine. Hoc autem dicit, quod saepe aliqui serius arant, &
tamen feliciorē messem percipiunt, quàm ἡ qui tempe-
stiuè terram frugerunt.

ἀ δὲ καὶ ὅψ' ἀρόσους.) Sin autem serò araueris, hoc po-
terit esse auxilio, si araueris nimirum, quando primum
cuculus in quercubus sedens auditur. Exhilarat autem
homines, κατὰ τὸν ἀπύρνα (hoc est, σφαίριδ᾽, globosam)
γῆν, quia denunciat uer adfuturum, & non ideo quod uo-
cem gratam edat; est enim avis ἀρόρων, absōna, & uo-
cis aspera, atq; ut quidam aiunt, similis accipitri.

τῷ.) Si fatum aut cœlum (utrunque enim per
Iouem intelligi potest) dederit pluuiam ad tertium usque
diem, ita ut obruat bouis pedem in cœno, usque ad ambi-
tum ungularū, quis hoc loco ἰπλάς improprie appellat.
Si, inquit, hoc acciderit, tum ille qui serò arauit, eadē for-
te fructur, qua primus, qui in tempore deposuit semina.

ἐν θυμῷ δ' ὡς παρὰ φηλαίαν.) Expende autem om-
nia, & cognosce tempora tam ueris cani, quàm pluuiæ
tempestiuæ.

παρ δ' ἰθὺ χάλκον δῶνον.) Arationis autem tempore, etiam si sit hybernium, prætereas, hoc est, relinquant æneam sedem, hoc est, illam in fabricis ærarijs confabulationem, ociumq; & nugas, quæ solent in tepidis locis exerceri. Antiquitus enim officinæ ærariæ, & omnes tabernæ ignem habentes, erant apertæ et sine ianuis, quas etiam λίσχας appellabant, eo quod pauperes ingressi, et præcipue in hyeme, dum se calefacerent, miscebant inuicem λίσχας, hoc est, cōfabulationes. Arationis igitur tempore, inquit, prætereas confessum in fabricis ærarijs. Aut ne sed eas domi tuæ, teq; calefacias in conuentu pauperiorum ad officinam ærariam.

ἴθθα δ' ἀκούεις ἀνδρῶν.) Tūc etiā sedulus & industrius paterfamilias potest ualde promouere atq; locupletare suā domum, dum econtra ociosus et ignauus in animo uersat plurima mala, carens uictu & alimentis, & ad inanem spem expectans. Præterea inquit, quod ad spem attinet, quod egenum & pauperem, cui uictus sufficiens non adest, sedentem in tabernis, mala spes siue malæ cogitationes occupant, de furto nimirum, aut latrocinijs, aut de alijs flagitijs.

ἀκούεις.) Considerans futura, præcipias tuis famulis, moneasq; durante adhuc æstate, ut faciant λαδοὺς, οἰκίσματα, domicilia, hoc est, ut consideratis ijs quæ accidunt, uel quibus opus est in hyeme, illa sedulo præparent, ut domi postea in promptu habeantur. Non enim semper æstas erit.

μῦθα λῳασῶνα.) τὸν χειμῶνα, hoc est, Ianuarium, quæ λῳασῶν à Græcis dicitur, aut quod transuēctio nini circa hunc

bunc mensem fiebat : aut quod authori τῶν μηνῶν Dionysio festus dies, Ambrosia dictus, eo mense ageretur, qui à Romanis Brumalia uocatur. Brumus enim Bacchum significat. Hunc igitur mensem iubet præcaueri, & ante ipsum præparare illa quæ pertinent ad seminationem, ne glacies postea impediat, quæ borea flante concrefcit. Versus autem istos transtulit ex Orphei poemate. Ita enim inquit Orpheus:

πολλοὶ δ' ἐρανοῖσι καὶ ἰπαστίοις ἐκ νεφελῶν,
τῷ μὲν ἰπέρνυμι φρυγῆσι, καὶ δένδρεσιν ἄλλοις,
οὔρεσι τε, σκοπίλοις τε, καὶ ἀνθρώπων ὀρεθύμῃσι
πυγυλίδος, καὶ ἰσονταὶ ἀμαβίῃσι. αἱ δὲ γὰρ οὕτως
φύσσει καὶ βῆρας ἐν οὔρεσιν, ὅδε τις ἀνθρώπων
προβλάσκειν μυχάρων δυνάσται, ἡ δὲ γῆα δαμαδῆς
ψυχῇ λουγαλίῳ. πάχνη δ' ἐπὶ γῆα μέμνηται.

Quæ Latine sic uerti possunt:

Coelitus exurgunt, nec non ex nubibus ipsis
Flamina, tunc fagi nutant & cætera sylua,
Et scopuli et montes, hominū quoq; pectora mærens
Ob glaciem, quin spelæis animantia strident
Ipsa etiam, proprijs nec prodire adibus audet
Quisquam hominum, tristi sic frigore membra do-
mantur.

ἡ δὲ γῆα δαμαδῆς.) ἡ δὲ γῆα δαμαδῆς, mali dies, δυσχερεῖς, tem-
pestuosi.

βέδρεα.) quæ tollunt animalia. Sub boue autem, qui
est cæteris maior, comprehendit etiam alia pecora.

ἀλούαδαι.) euita, ἐκφυγε. Infixitiuus pro imperatiuo.

παγάδας.) παγάδες, glaciem.

δυσκολιγίστ.) quæ malam & molestam solitudinem adfert.

ἰγί.) Qui Boreas per Thraciam uersus septentrionem sitam spirans, perturbat mare. Clamare autem sine reboare, aut contrahi constringi& facit terram & arbores. ὄρες & ἰλάτε species arborum.

βοᾷ.) ὤχᾱ, sonat, mugit.

τύβιλος.) πολλή, πρὸς ἣν ἔδύναται τις ὄρεσιν διὰ τὸ πλεῖστοι, densa, ad quam non potest aliquis contendere, propter multitudinem.

φρίσσουσι.) ψικτυῖται, συστάλλονται, inborrescunt, densantur, contrahuntur.

μήσια.) τὰ αἰδέσια. Cum enim frigent animantia, occultant caudas sub partes pudendorum. Caudæ enim quia sunt nervosæ & ossæ, maxime frigus sentiunt.

τῶν καὶ λάχυν.) quorum animantium cutis est tecta pilis & uellere.

ἀλλά νυ καὶ τῶν.) Imò etiam animantia quæ hirsuta habent pectora, boreas frigidus ferit flatibus, perspirat&, διάουσι, διαπύει. Est autem ἄουσι in τῷ ἄουσι τὸ πύει, ἄουσι, ἄουσι.

λαί τι διὰ ρινῶ.) Transsit etiam per cutem bouis.

λαί τι διὰ αἰγᾶ.) Etiam hirsutam capillatam& capram penetrat.

ἔδει μιν ἰσχυ.) ἔδει μιν, pro αὐτὸν, scilicet τὸν βοῶν ἔδει τὸ δέγμα τῷ βοῶν, neq; ipsum boream inhibet cutis bubula.

πῶς δ' ἔτι.) Per oues autem non transspirat, eò quòd lanæ ipsarum sunt continuæ & perpetuæ, nec per uirginem

nem domi sedentem, alioquin nullæ res commemoratæ à flatu boreæ immunes manent.

τροχάδν.) λικυφάτα, incuruum à frigore facit senem. Quidam autem de ouibus sic dicunt: Boreas oues spiritu non penetrat, quia sunt hirsutæ. unam autem superfluam iacere.

ἀπαλόχρους.) τρυφρόσωμος, tenella, delicatula, habens tenerum corpus.

ῥῥα πολυχρῦς ἀφροδίτης.) τὴν συνθείαν, τὴν μίξιν, commixtionem, connubium. πολυχρῦς αὐτὴν μενοπαθῶριξ dixit, quia sit honorata multum: aut quòd mulieres multum auri dantes, uiris matrimonio iungantur.

λίπ' ἱλαίω.) Alij quidem omnes exponunt pro λιπαρῶ ἱλαίω, pingui oleo, & per apocope etiam λίπα dici aiunt. Ego autem expono, λίπιν ἱλαίω, ὅτι τῷ ὁ ἱλαίω, pinguitudine quæ fit ex oleo. Mutilantur enim etiam longa, ut in illo, βάλαν' ἰγὼ. Fuit autem moris apud antiquos, ut uirgines ungerentur oleo balsami.

ἀνίστι.) exοστis, polypum intelligit.

τίνδν.) ἰδίω, arrodit. τίνδνς enim famelicum & gulosum significat. Est hæc natura urfi, ut hyeme ualde sæuiente in suo lustrò latens, proprios pedes lambat, atque ita se sustentet propter penuriam alimenti. Polypus autem marinus, cirros suos arrodit: unde sæpe polypodes reperiuntur pedibus mutilati. Aristoteles autem ait, quòd nutrimento utantur pagurorum, & non capillamento suorum.

ἄπυρρον ἰκν.) hoc est, qui ignem non habet. ὅτι αὐτὸν, hoc est, διαρῖπας λοβγαλῖος καὶ ἀγέσας δαύατον, loca molesta,

molestia, mortemq; adferentia, appellat ipsum mare.

ὅ γὰρ οἱ ἥλιος.) neque tum splendet sol apud nos, nec-
dum demonstrat prodeundum esse ex locis abditis: sed
tunc Sagittarium percurrrens, uertitur supra Aethiopes,
populos nigros, illisq; splendorem & calorem impertit.
Tardius autem, quoad diem, nobis Græcis exoritur, lu-
cemq; adfert, qui sumus septentrionales.

καὶ τότε δὲ κίεσι.) Et tunc, pergit dicendo, feræ in syl-
uis & montibus cubantes, tam cornutæ quàm non cor-
nutæ, fugiunt per querceta & montes confragosos, per
βραχέας, τὰ fastigia & saltus. fugiunt autem λυγρόν, χαλιπῶς, πυκνῶς
δβοχὰς καὶ ὠτῶς, horribiliter dentibus stridentes propter frigus:
προβάσας συγκιχρητότε τὰς μύλας, ὁ δὲ ὄντας, quæ collidunt molas
ἔχοντα. res dentes. sub parte autem totam maxillam intelligit.
Omnibus denique feris curæ est, ut se occultent in conca-
uis, densisq; & abditis lustris.

οἱ σήπια.) quæcunque feræ latebras scrutantes uesti-
gantesq; in densis secessibus latent.

καὶ γλάφυ πειρώσθ.) καὶ σήπιασμα πειρώσθης, specum,
spelæum petrosum.

τότε δὲ τρίπιδι βρετῶ.) Tunc homini seni incuruo, &
ad terram respicienti, baculumq; manibus tenenti simi-
les, discurrūt ad densa loca, νίφα λονκὴν, pro τῷ νιφάδα,
τῷ χιόνι τῷ λονκῇ ἀλόνδμενοι, fugientes niuem, hoc
est hyemem, albam. Tribus autem apocopis hoc loco est
usus, σήπια, γλάφυ, καὶ νίφα.

καὶ τότε ἱσπαδαί.) Hyberno illo tempore, quando
feræ fugientes secedunt ad loca densa, ἱσπαδαί, hoc est,
ἐν δόδυγι, ὄρυγμα, φύλαγμα τῷ σώματι, induc munimen-
tum,

tum, siue tegumentum corporis, sicut tibi precipio, χλαῖ-
ναν, pallium, uestem crassam & mollem, καὶ χιτῶνα
πορμίσσαν, μέχρι τῆς ἰνῆς, ὅσον τῶν ποδῶν, tunicam
talarem, id est, longam, & ad extremitatem pedis us-
que protensam. χιτῶν autem est secundum auctorem
hoc loco, & secundum consuetudinem, illa uestis quam
ἐπὶ ἀμύσσον uulgo uocamus. Meo autem iudicio, & ue-
terum exquisitiis loquentium, χιτῶν etiam φάρδι ap-
pellatur, genus uestimenti discissi, quod uocamus ἐπὶ ὤ-
μων, & omne quod ita discissum est: χλαῖνα autem &
χλαοίσκιον, id uestimentum quod nunc σφικτῆριον uo-
catur, & omne crassum tegumentum. ἱσθαδα, in τῇ
ἡ, τὸ ἱσθαδα, induo, aspiratur, unde ἵμα, τὸ ἱμάτιον,
uestis.

ἔμμενι δ' ἐν παύρῳ.) Fecit mentionem pallij mollis-
iam docet etiam, quomodo molle fiat, & inquit: In pau-
cum stamen, multum tramæ & subtegminis intexas, &
hoc modo molle conficies pallium. ἑρῖνα, ὕφανσμα, μεγέ-
σταδαι pro μερῶν καὶ ὕφαντι.

τιὸν περὶ ἱσθαδα.) Hoc pallium indue tempore hyber-
no, ut pili tibi maneant constantes & intrepidi, nec fria-
gente capite, sicq; contracta densataq; cute inhorrescāt.

ἀμφὶ δὲ ποσὶ.) Pedes sunt communicandi calceis, qui
sunt confecti ex corio bouis sani, non aliquo morbo mor-
tui. Nam talia coria sunt inualida, utpote domita corru-
ptaq; morbo. Sed ex corio bouis, qui fuit robustus & sa-
nus cūm mactaretur. ἀρμύνα, id est, ἀρμύδια καὶ ποσὶ
τῷ χαμῶνι καὶ τῷ σὺν ποσὶ, competentia & accommoda-
ta hyemi, & tuo pedi.

διόαδαι.) *ἰνδύσασθαι*, induere, calcea, subliga: *πίπτεαι*, proprie exuere *πιπιλαμέναις*, constipatis, & conculcatis constriictisq; texturis, quas uulgus nunc *λίγνα* uocat, sicut *πίλα* consuevit τὰ ἀπτάγια appellare.

πρωτογένων δ' ἱρίφου.) Ex pellibus bœdorum primogenitorum consuens pelles, confice uestimenta in hyeme. Cur autem à primogenitis iubet accipi pelles? ut nimirum pelles sint meliores atq; durabiliores, propter hircos, qui genuerunt ipsos, iuuenes & in ipso flore ac feruore ætatis constitutos. Proles enim nata ex parentibus uetitis & iuuenibus, est robustior & generosior: sicut illa quæ ex parentibus senectute confectis nascitur, imbecilla est ut plurimum, sed prudentior.

ταύρω βοός.) Hoc dicit propter firmitatem. Solent enim Scythæ etiam neruis consuere lanæ.

αἶψα δ' ἐνὶ γαῖαν.) Nam tempore matutino super terram protenditur & spargitur de cœlo in aruis felicium & prudentum colonorum, aër αἰθέρης uel ἀγᾶδης, ferax frugum & segetibus commodus.

ἢ τὴν ἀρὺν ἀμύγαν.) Nebula quæ ex humidis uaporibus contracta, & in sublime eleuatur, aliàs in spiritum ueratur extenuaturq;. Nam si crassi fuerint uapores, cœden santur, rursusq; per pluuiam deorsum funduntur: si uerò tenues, in flatum redacti disperguntur. Hunc igitur hybernæ aerem siue nebulam, hoc est, Ianuariū mēsem, iubet uitari in arando & seminando, tanquam perniciosum & hybernū.

αἶψα δ' ἐνὶ γαῖαν.) Ex aquis enim oriuntur flatūs, sicut & Herodotus inquit, ἐν ψυχρῇ γῆτι αἶψα γινώσκου: hoc est.

Ex

Ex frigido solet aura fieri.

μῆς.) ὁ μὲν, mensis Aeolicè.

χαλινὸς προβάτου, χαλινὸς δ' αὐθιγῆς.) Molestus non tantum ijs qui non habent tecta pascua, sed etiam hominibus, etiamsi rebus abundant, quibus molestiam hyemis coercere & prohibere possunt.

τῷ μὲν τ' ὕμῳ.) Tunc, inquit, mense uidelicet hyberno, consueti pabuli dimidiam partem bobus esse dādam, dimidiamq; detrahendam, quòd noctes tum sunt longissimae, ideoq; plurimum dormire solent boues, nec tantum laborant, quantum prius. Hominibus autem uult aliquanto plus de consueto priori cibo addendum, eo quòd etiam ipsis noctibus longioribus excitati, saepe laborant, & non ociantur, sicut boues: & quia hyemis tempore homines largiori cibo utuntur, dum exteriori frigore coactis corporibus, calor ad interiora secedit, & cibos facile concoquit. Spacium quoq; noctis longius ad meliorem concoctionem magnum momentum adfert. τῷ μὲν, συνελυγὲν est Attica.

ἀρμαλινε.) τρεφῆς, ὡς συναρμολίσεις τὰ μέλη, alimentum, quod membra concinnat adaptatq;.

ταῦτα φιλασόμεθα.) Haec, inquit, mea praecepta accurate & prudenter serua per totum annum, ab unaestate usq; ad alteram aequaliter, ut uidelicet quantitatem dierum & noctium consideres: & si dies quidem longae & laboriosi fuerint bobus, praebeas ipsis conueniens & sufficiens pabulum: si uerò econtra noctes fuerint longae & ociosae, ministra parciolem uictum, maiorem autem hominibus, ob eas causas, quas iam recensuimus.

αὐτῆς.) communis dialectus & Ionica, siue ἀττικῆς, siue πάλιν significet, & scribit, Attica autem θ.

ὡς αὖ ἐφύονται.) Postquam autem sexaginta dies hybernæ præterierint, post hybernæ illam conuersionem, tum Arcturus ex Oceano emergens primum apparere incipit uesperis post occasum solis, & paulo post sequitur etiam uer, & hirundo apparet. Ante ueris autem aduentum & apparitionem hirundinis iubet amputari uites. Porro hybernæ conuersio Solis contingit, quando sol Sagittarium percurrit, nimirum circa diem Decembris decimam, aut aliquanto citius, aut tardius.

ἴδης.) Iuppiter, per quem uel cælum, uel fatum intelligit. Nam sol in circulo cæli zodiaco percurrrens duodecim signa, dierum conficit interualla. Aut quòd fatum, quod nos providentiam diuinam nominamus, ad eum modum ordinauit dies & noctes, quo iam procedunt.

ἀστὲρ.) ἀστρον comprehendit sua appellatione plures stellas.

ἀρκίος &.) Hunc fabulantur esse filium Callistûs, Lycaonis filia, Arcadem nominatum. Cum enim Iuppiter commixtus esset cum Callisto, Iuno ægreferens amorem mariti erga alienam, ipsam in ursam conuertit. Quam postea in syluis agentem filius, Arcas nimirum, fortè ueniens feras, uulnerando interemit. Sed Iuppiter misertus utriusq; tam matris quàm filij, ambos in cælum transtulit, eosq; in astra conuertit. Est autem Arcturus stella sub zona Bootæ siue Ἀρκτοφύλακῆς.

ἔρχεται ἐκ τοῦ ὁρίζοντος.) Emergens ex horizonte, & apparens

parens prima nocte. Hic non abs re fuerit rursus declarare, quid sit ἀνρόνιφ & φάνοις, hoc est, uestertinus emerſus, quid item exortus & occasus siderum. Prætermiſſis igitur multis absurdis & friuolis, ausculta, quæ à me perſpicue proponentur. Exortus ſiue emerſus matutinus eſt, quando ſtella quindecim gradibus ortu antecedit Solem in zodiaco, reſpiciens ipſum deorſum tot, quot dixi, partibus à ſe diſtātem. Emerſum autem uestertinum uocant, quando contrarium acciderit, id eſt, ſol ſtella conditionem habuerit. Si uerò paucioribus partibus à ſe inuicem diſtiterint, occaſum uestertinum uocant. Porro ſi quinquaginta partibus ſtella præcurrat ſolem, μωσπραύμα dicitur. Si deniq; centum & octoginta gradibus à ſe inuicem diſtiterint ſol & ſtella, diametrum facient, ſiue oppoſiti dicentur: ideoq; ſolis abſceſſu proferet ſe ſtella in emerſum, & ueſperi orta dicitur. Hæc ſuperius etiam declarata ſunt, & hoc loco repetita uerſibus à Tzetze deſcribuntur, quos hîc ſubiecimus, ut ſi quibus placet, Græcos ipſius uerſus inſpiciant, ætate Tzetze uſitato modo compoſitos.

τὰς ἀνρόνιφες ἢ μωσπραύμα φάνοις θέλει,
 ἀνρόνιφες τι καὶ δύσις τῶν ἀνρόνιφ
 παρὰ τὰ πολλὰ τῶν ψυχρῶν λόγων,
 ἔπειτα τρεῖς δὲ ἡμῶν διδαγμάτων.
 ἀπὸ τῶν προμεινῶν παρὰ τὴν ἀνρόνιφ
 ἢ τῶν ἀνρόνιφ ἢ τῶν ἀνρόνιφ,
 τὸν ἥλιον βλέπων δὲ τοῖς ἑκάτω δρόμοις
 ποσὸν ὑπερῆλθεν ἡμῶν ὡς ἴστω,
 ἀνρόνιφ ἢ τῶν ἀνρόνιφ τρεῖς.

α δ' αὖ προδράμω προδρομῶν τῷ ἧλιν
 ἔσται ἰατ' αὐτὸς τὸς κάτω κατὰ δρόμους
 ἀνὰ τοὺς ῥίχους μὲν, ἀλλ' ὃ ἰσπείρας.
 α δ' αὖ ἰκτίτης, πλὴν δύσιν πλὴν ἰσπείρας,
 ροίρας ὃ πρὸ ἵκνουτ' α προδραμῶν ῥίχους
 μισυράνυμα, καὶ δρόμους ὑπερβάτες.
 ροίρας δ' ἰκατὸν ὑπερδύνουτ' α ῥίχους
 ἀπὸρ ὑπὸ πῶν ἧλιν διαμήρους
 διόστ' α δὲ γῆρ, ἀκροτυχίρην ἔχει.
 ταῦτ' α μὲν ἔσται, καὶ μαδῶν οὕτω νόμι.
 παρὶς τὰ πολλὰ τῶν λέγων λυρήματα.

ενδι μιὰ.) Post vespertinum ortum Arcturi, ὃ ἐρτογίε,
 ὃ μιν γάλλω καὶ ὀρθίως γοῶσα χελιδὼν, intēse canens lugensq;
 hirundo apparet. Proclus autem, uir sapientissimus, Pla-
 tonem adducens testem, ait nullam contristatam auem
 cantum edere. Vnde neq; birundinem ἐρτογίω, sed ἐρτο
 βίω vult scribi. Scimus autem etiam nos, absq; teste Pla-
 tone, quod nulla auis contristata cantum edat: sed poeta
 studio quodam ornandæ orationis clamorem birundi-
 nis, luctum appellat, respiciens ad fabulam de filiabus
 Pandionis. Vnde et birundinem, Pandionis uocat filiam
 secundum fabulam. Est ὃ altera filia Pandionis, post
 birundinem nata, Philomela. Quomodo autem tu, qui i-
 gnoras lugere hirundinem, intelligis dici Pandionis fi-
 liam? quomodo autem ἐρτοβίω uis scribi, quæ per totam
 diem magis clamat, diluculo autem minus? Cum autem
 Plato dicit, nullam mœstam auem canere, non certe de
 ijs scripsit quæ fabulosè dicuntur.

παρὶς.) filia Pandionis. Fabulam talem adducit.
 Pandion

Pandion Atheniēsis duas habuit filias, Procnen & Philomelam. Quam alteram, Procnen uidelicet, Tereo regi Thracum in matrimonium dedit, qui ex illa Ithyn filium genuit. Ex intercapedine autem temporis cum Procne sororem suam desideraret, petijt à Tereo, ut ille profectus Athenas, sororem sibi uidendam adduceret. Qui ut Athenas peruenit, soceri usus hospitio, in Philomelæ exarsit amorem, digressusq; eam duxit in Thraciam. In Aulide uerò Bœotiae corrupit ipsam, & linguam eius truncavit, ne sorori posset eloqui commissa. At Philomela in Thraciam ueniens, cum lingua prodere scelus non posset, ueste intexuit notis literam, quam ad sororem iussit perferri. Quæ inspecta coniugis libidine, casumq; germanæ cum comperisset, mactauit filium Ithyn, ac dapibus immixtum præbuit deuorandum marito. Quibus expletus Tereus cum cognouisset, quod filiū deuorasset, habebat in animo ambas sorores interficere. Verum diu illarum miserti, ipsas uerterunt in aues. Ac Procne quidem in hirundinem uersa, filium Ithyn luget: Philomela autem in lusciniā mutata, clamat, τῆς μὲν ἰβίης, Tereus mihi uim intulit. Tereus deniq; upupa factus, ὡς αὖ clamat, ubi ubi sunt, quæ mihi filium dapibus immiscuerunt? Hæ sunt nugæ fabulosæ, de quibus scribit Sophocles in Tereo.

οἷος ὡς ἄνθρωπος.) Palmites iubet arare, plantare, seminare, amputare, ita nauigare, nubere, et similia, promiscue. Sed Orpheus mathematicè omnia iubet facere: ut exempli gratia, Luna existente in Virgine, monet omnia plantare, exceptis solis uitis. Nam Virgo odit uitem, propter

propter patrem Icarium. Ioue percurrente Aquarium, non esse nauigandum præcipit: periculosam enim tum esse in mari nauigationem. Eodem Ioue in Piscibus existente, bonum esse, matrimonium contrahere, & reliqua similiter.

ἀλλ' ἐπὶ τὰν φάρσικον.) Sed quando Pleiades manent oriuntur cum sole, quas fugiens domi porta, id est, testudo siue cochlea, aut animalculum simile api apud Arcades frequens, repit ad plantas & uirgulta, tum fossio & alia cultura uitium est intermittenda, ne forte propter nimium solis æstus patefactæ per fossionem radices exicentur & corrumpantur.

ἄρας τι χαράκι μιν.) pro χάρακι. Acue falces, & seruos excita, omniaq; præpara, quæ ad messem pertinent. Relinque autem confessum umbrosum & dormitorium (κοῖτον pro κοιτῶν posuit, atque id ipsum pro somno, per tropum, μῆλαπασμόν dictum.) æstatis uero rō tempore fugias somnum usque ad auroram protrahere. Ante æstum autem surgens tempestiuus, facias messem in temperata aëris constitutione. ἀμυγδαῖς & δροπίταις, sunt tempora. ἀμυγδαῖς & δροπίταις, τὰ ἐξ ἑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἑμῶν, ea quæ colliguntur in messe, & quæ sunt arata.

ὅτι κάρφον.) Alticè talia per ὅτα scribuntur: Iones autem illa non exprimunt per subiunctiuos.

τυμὸν & σπύδιον.) Tempore, inquit, æstatis, quando Pleiades emerferint cum sole, summo mane surgas, & festina quàm maxime in demetenda segete & importanda, ut uictum tibi compares sufficientem.

ἡ δὲ γὰρ.) ἡ δὲ quatuor significat. 1. Diem solam.
2. Spacium diei & noctis. 3. Matutinum tempus. 4. Id
quod in uniuersum & simpliciter diem uocamus, quod
fabularum authores corpoream deam nominarunt.
Nunc autem matutinum tempus intelligit, & subiun-
git laudes illius diei partis, dicens matutinum tempus ter-
tiam totius in die confecti operis partem absoluerit: hoc
item commodissimum esse tam ijs qui laborant, quàm a-
lijs qui peregrinantur. Diluculum illud, inquit, multos
uiatores ad iter faciendum commouit, & multis agri-
colis iunxit boues ad iuga, ut nimirum progrederen-
tur ad labores. Ἰσὺν αὐτὴν pro Ἰσὺν positum, ἐστὶ μὴ
παλασμός.

ἴμῳ δὲ σκόλυμῳ.) Quando autem ἡ ἀνάσσει τῇ το-
ν, hoc est, carduus uermiculi centipedæ illius floruerit,
quem etiam σκόλυμον uocant, & sonora cicada supra ar-
borem sedens, effuderit uocem acutam, ex crebra uibra-
tione pelliculæ sub alis (sic enim edit strepitum cicada,)
uexans seipsam, tempore æstatis λαματώδης, λωπύρῃ
ἡ δὲ ἐκπύου, laboriosa, tunc capræ sunt pinguißimæ,
quia desierunt lactare hædos, & pastum uberiores &
solidiores habuerunt. Vinum quoq; tum est optimum
& probatissimum, quod non amplius corrumpetur, nec
acescet, postquam toto autumnno, hyeme ac uere durauerit,
suasq; ebullitiones & concoctiones habuerit, et iam
æstatem attigerit, necdum sit mutatum. Mulieres autem
illo tēpore sunt lasciuissimæ, & cupidissimæ Veneris. Cū
enim natura sint humidiores & frigidiores uiris, tūc tem-
poris propter calorem solis temperatur, exiccata nimirum
superflua

superflua ipsarum humiditate, eoq; modo sunt avidiores ad coitum & temperatiores. Viri autem aestate sunt debiliores. Sunt enim natura sicciores foeminis, ideoq; quo magis exiccantur, eo magis debilitantur. In hyeme autem consortia mulierum magis appetunt, quando siccior ipsorum natura ab hyberna humiditate temperatur. Tempore autem uerno uiri aequalem habent constitutionem ad Venerem. Aequalem autem constitutionem ita intellige, ut mulier tamen maiorem uiri appetentiam retineat.

ἰχθύς.) ἰχθυήνης, Bæotorum & Aeolum est idioma siue dialectus.

σείη.) Nunc & sol intelligitur, & stella sub mento Canis sita, quam Sirius appellant. Tunc enim etiam illa oritur mane cum sole.

ὑπὸ σκιά.) σκλαυίδας σκιά, umbra antrorum. Videtur autem Hesiodus hoc loco sibi contraria scribere. Nam supra dixit, fugienda esse umbrosa conuenticula, nunc autem monet, sedendum esse in umbrosis antris. Sed non sunt hæc contraria, siue, ut uocant, pugnantia, imò potius concordant. Quod enim superius dixit, primo diluculo surgendum esse ad operas, sub frigidiorum nimirum diei partem, hoc rursus confirmans, inquit: Ante feruentem diei partem surgens, tradas te laboribus agræ culturae. Quando uero constitutio diei feruidior aduenierit, tum ingredi umbrosa & petrosa spelæa, uinoq; bibino indulge.

οἶν & βίβλιν.) οἶν & βίβλιν ἀμύλας θρανίας, ex Bibliate Thraciæ collectum; aut, meo iudicio, tenue & aquosum.

sum, quale est populorum in Assyria iuxta Biblum & Libanum degentium, qui sunt ὑψιπότεαι. Hoc enim videtur significare, cum infra subiungit tres aquae partes sumendas esse ad unam vini, quae sit quarta pars, ut vinum fiat dilutum & aquosum.

ωῖς αἶν τι οὐκ.) Illa syllaba ου complet dactylum. Est enim illud η anceps syllaba, & hoc loco non producit, sicut & apud Homerum:

ὁ δὲ σάμαρος & ἔλαχε τὸ δὲ μῆρος, ἀλλ' ἐτι μάλα. Iliad. φ.
μάλα.) τὸ ἀπαλὸν, παρὰ τὸ μὲν ἄστα τις ἀναί, tenue ac molle libū, quod fuligine situq; careat. Non autem sicut uolūt aliqui, τὸ παρὰ μάλα, panis hī coctus. μάλα τ' ἀμολγῶν, recens & tenuis, atq; delicatus panis, παρὰ τὸ μάλα, τὸ τρυφῶ, delictor: aut παρὰ τὸ μάλα, τὸ μαλάσσῶ, mollio. ἀρτί & autem est panis magnus, καὶ ἀρτί &, sufficiens. Etiam si quidam subtiliores Grammatici, μάλα uelint potius aridum & durum, eumq; paruum, panem appellari. μάλα τ' ἀμολγῶν, ἀρτί γρηναί & ἀμολγῶν καὶ νομίμῃ ἀρμίδι &, panis selectus mulgenti & pastori competens, aut ex lacte admixto confectus.

ἀβρομυθῶν.) cessantium à lactando, non lactantium καὶ βοὸς ὑποφάγοιο.) Habeas, inquit, in promptu hoc & illud. Et carnem uitulae in sylvis pascenti, & armenta sequenti, necdum domitae: aut quae nōdum sit subacta nec enixa. Tum carnem bēdorum primogenitorum. Postea indulge genio, & sedens sub umbra frui delictis uersa facie ad flatum zephyri temperatū, iubens uterq; famulos segetem demetere. Quomodo autem, ὦ Hesiode, tuus frater, qui ex pauperum & circulatorum numero fuit,

fuit, tantum habebit comineum, quem uix habent etiam melioris sortis homines, uirtute adulta necdum enim carnem, & primogenitorum haedorum? nisi forte ipsi statim suppetant oues Iobi, aut Eriobthonij armenta adipiscatur, aut uniuersam propemodum possessionem Tritaechmi Babylonij, Artabaxis filij, qui singulis diebus ex suis aruis artabam suae medimnum argenti pro tributo accepit: tum equorum in pascuis uersantium habuit circiter sexies aut decies millia: praecipitium autem in libidinem circiter octingentos, exceptis illis qui sunt apti ad bellum: canes autem uenaticos tot numero, quot uix possit tributum quatuor regionum pascere.

ῥῆς δ' ὕδατος ποταμῶν. De hoc iam diximus superius. Proclus autem hic nugatur de numero pari & impari, impariter pari, & pariter impari, hemiolo & sesquitercio, superpartiente & multiplici, item multipliciter superpartiente, & reliquis, quae ut intempestiue inculcat, ita obstreperit tantum auribus iuniorum, & imperitiam immoderationemque suam in explicando prodit: suntque illa tam incompodata tamque aliena, quam illa literarum picturae, dealbationes & illitiones, quae à lapidarijs & fabris saepe adhibentur.

ἡ μὲν δὲ πύλη, ἡ μὲν δὲ πύλη, immitte. Hanc ob causam aspicari debet, ἡ μὲν δὲ πύλη. Et de dignotione aquarum sapiens Proclus intempestiue philosophatur. Neque enim hoc loco de iudicijs aquarum Hesiodus disputat. Si quid autem in talibus forte dignum inciderit, illud non prodigiosa loquacitate, sed explicatione ad textum pertinente ostendimus accuratius, ut scire possitis, nos ueterum scripta de digno-

dignotionibus aquarum perlegisse, sicut et de alijs rebus multifarijs, etiamsi humili omnibusq; perceptibili stylo scribamus, idq; quod vobis poterit esse usui. Scribemus autem etiam nos aliquid, extra limites propositi nostri uagantes, Proclianisq; adijciemus hoc unum de iudicio aquarum. Optima est aqua, quæ facile calefit, & facile rursus refrigeratur.

ἀμύττορ & ἰσὶδρ ἀντλῶ.) Sacrum munus Cereris, hoc est, frumentum. ἀμύττορ autem nunc uocat, aut ipsam terram, aut uxorem Bacchi Osiridis, aut plantandi artem & agriculturam, quam Bacchus peregrinando inter homines dispersit. Historiam autem de Proserpina & Cerere initio commentarij nostri explicauimus, ubi & fabulam & allegoriam simul ostendimus.

ὧρ αὖ πύρρα ποτὶ Δία & ὕγιος &.) Proclus, uir sanè sapiens, circa numeros & iudicia aquarū terens tempus & chartam, in quibus non esset opus, utilia interdum & necessaria explicatu prætermittit, sicut hoc loco exortum Orionis. Sed nos, qui nihil tam abditæ sapientiæ nouimus sicut Proclus, de historia quidem fabulosa Orionis non multa dicemus, qui nempe uenator in Bæotia fuerit, filius Hyriei & Euryales filię Minos, & quem Diana interemit, producto ex terra in ipsius exitium scorpione: uerum aliquid ex abditis matheseos penetralibus docebimus, præter illam de exortu Orionis doctrinam, idq; quam breuissimè, etiamsi propositum argumentum occasionem proluxæ orationis nobis præbeat.

Iambici sena
rij Tzetzæ.

Δεκα περιπλύνουσιν ἡμῶν δρόμοι,
ὃς ὠρίωνος φάσις πρὸς τὸν κυῶα.
ἄνω ἔφθ' μὲν καὶ σαφὲς καὶ σωτόμενος.
αἱ δ' αὖ βελήσας τις περιπλύνω πλοῖον,
ἥλιος εἰσὶν αὐτοῖς δρόμοις τριχίρ
τρεῖσιν δικάδων ἡμῶν τριχί δρόμοις.
καὶ τρεῖς ἐπ' αὐτοῖς φασφερέσας ἡμέρας,
τροπὰς ἰλαύνειν ἀρχέται βελήροπος.
αὐτῶν τροπῶν δὲ πᾶν δὲ τῶν βελιτρόπων,
παραδραμάσας ἡμέρων διπλοῦν δέσ,
ἑπτολὴν δάκνυσι λαμπρὰν ὠρίωνι
ἰαβούβην ἐξάκνυλ' ἡμῶν δρόμῳ.
δύω δ' ἑλοῖπ' ὁ ἡράτις δρόμος.
ὃς αἰθ' ἡμυβέας δ' πρὸς κυῶς φάσις
ὅλην τι βραχὺς ἡμέρων παραρρέει.
καί τις πλάγῳ τῆς δρόμος τῶν ἀτίρων,
αἰὼς ἀκρεβῶς ἀτρικὺν πᾶσαν δέσιν,
Σιγῇ τὸ λοιπὸν, καὶ βελόσῃ συγγράφει.

Quæ sic iisdem numeris uerti possunt.

Decem dierum prætercurrunt spacia

Ab Orionis emersu, usq; ad Sirium.

Sic dixit ille prudenter & breuiter.

Si placet, producamus rem uerbosius.

Ingressus Tauri gradus Phœbus lucidus.

Hos transit intra tres dierum decades.

Et insuper diebus coruscans tribus,

Æstiuum mox accedit ad Solstitium:

Quo percurso dierum duplis spacijs,

Ostendit Orion emersum splendidum.

Dierum

Dierum prodit inde sextum spacium,
 Post occidit uolucrum præstantissima,
 A' cuius occasu dies post quatuor
 Canis emergit manè Soli proximus.
 Sed quid tam longè siderum curricula
 Diducimus, scientes legem siderum?
 Tacemus ergo cætera, nec amplius
 Scribendo comparemus nobis uitium.

Aquilam
 intelligit.

μέτρον δὲ ἀνέμοιο ἀδᾶ.) Mensura, inquit, fruges, quas
 collegisti in tuis repositorijs, ut scias nimirum, quantum
 ex cultura agri fructum perceperis.

ὡς τὰ ἐν τῇ δό.) Postquã autem seposueris domi tuæ
 omnia quæ sunt necessaria ad uictum, conducas etiam
 mercenarium aliquem, qui non habeat domum aut fa-
 miliam, ita ancillam quoq; carentem liberis, ne uidelicet
 ille in suam domũ cupiat aut possit quid clam surreptum
 inferre, hæc uerò cogatur liberorum curam agere. Hoc
 enim significat illud uerbum ἐπιτοκίῃς, deducta appella-
 tione à iuuenis, quæ habent ἐκτοκίῃς καὶ τὸν ὄφελον, ὅταν δὲ
 μάλιν, uitulam adhuc lactentem.

ὡς τὰ ἐν τῇ δό.) ὁ ἐν τῇ δό, δὲ τὸν ὄφελον, qui habet dentes a-
 speros & ferratos, & qui audet inuadere, τὸς ἐπιτοκίῃς
 τῇς, ὅταν τὸς ἐκτοκίῃς, fures, eosq; mordere.

χέρην τ' ἀνέμοιο.) χέρην τὴν ἀνέμοιο, fœnum & pæ-
 leas importa, ut tuis iumentis per totius anni spacium suf-
 ficiat pabulum. Et permitte post collectionem frugum
 boues & famulos quiete & recreatione aliqua frui: nec
 tantopere uexes & fatiges ipsos, sicut quidam ex gra-
 uioribus dominis facere solent, alijs laboribus: ut postea
 1 3 rursum

rursum tibi possint administrare, tuosq; labores consistere, ualidiori ex quiete corpore reddito.

Ὡς αὖ δ' ὀπίσσω γεγὼς εἴγῃ.) Quando autem Orion & Canis medium cœli tenuerint. Non enim admodum longè à se inuicem distant. Arcturus autem, stella nimirum lucida zonæ arctophylacis, quam etiam ἰσὸς φέρων uocant, manè cum Sole oriatur, quod fit elapso sedecim dierum spacio post canis exortum, nimirum post nonam diem Augusti, tum, inquit, ô Persa, memento uindemiæ. Sed quomodo Hesiodus non uideatur uanitatis nomine posse incusari, quod fratri suo, homini tenuis fortunæ & plebeio, tam obscura mœsis & uindemiæ, aliarumque manifestarum operarum indicia præscripserit, quæ sæpe à multis astrologis non intelliguntur? existimo autem etiam ab ipso Hesiodo. Neque enim monuisset, Augusto mense inchoandam esse uindemiam.

ἡ ὥρα δὲ ἡ αὐτὴ, siue medium cœli, ut prius docui in uersibus, est, quādo stella nonaginta partibus solem oritū præcurrerit, hoc est, quando tribus integris signis solem antecefferit. Nam perpetuò hoc accidit, ut singulis momentis sex signa sint super terram, & totidem infra terram. Tunc igitur Orion tribus integris signis solem exortū antecedit, mediumq; cœli obtinet cum Tauro, dum Sol orientem occupat. Sol autem in signo Leonis uero fatur, trāscursis iam dudum Tauro, Geminis & Cancro.

ἀλῆξαι δ' ἰνὶ αἶθρῃ.) Exicca autem botros, decerpens in sole, eosq; per decem dies sub dio ponas, & rursus per quinque dies in loco umbroso retine, ut moderato aere compleantur; deinde calcans ipsos, fac uinum, idq; uasis infun-

infundas. Hoc quoque, quod talem uini preparationem fratri suo præscribit Hesiodus, uidetur esse uanum, & non ab simile male coherentibus legibus Platonis. Neque enim existimo, uel Persen, uel Hesiodum quoque tale uinum praparasse aut bibisse.

Διούριον.) Illud etiam si paruum scribatur, tamen fit longum propter sequentem v. Attice autem magnum scribitur.

ἡλιάδης δ' ἰαλίας τι.) Debit iam diximus superius, Hyades autem dicuntur, quod sint literæ v similes, aut quod imbres & pluuiam adferre soleant. Inquit igitur: Quando illæ occiderint uestertino occasu, tum memento arationis, ut supra quoque diximus. πλανήτης, ὁ χεῖν, ἀπὸ τῆς πλάνης πλανήτης, tempus, quod complet omnia. Est enim ipsum, pater omnium rerum. Aut quod faciat ad satisfactionem & messem, ortu occasuque Pleiadum. Aut ab eo, quod ex multis constat, & in multa sit diuisum: ἡ πλάνη αὐτῶν, καὶ ἡ πλάνη διημέριον. Dico autem tempora, menses, hebdomadas, diem & noctem, horas, minuta, secunda minuta.

δὲ δὲ οὐ ναυγίαν.) Videtur Hesiodus infensus fuisse navigationi, ex eo quod δυσέμπελον, id est, δυσπαράμελον καὶ δυσέμπελον, periculosam & difficilem, ipsam appellat. Sed tamen etiam de hac tradit præceptum, quando nimirum non debeat navigare. Dicit igitur, quando Pleiades uestperi occiderint, fugientes Orionem tanquam uenatorem, post tres dies etiam tempore Orion occidit, tum fiunt uehementes & uolenti flatu. Nec habeas illo tempore nauem in mari,

sed

sed extrahere ipsam supra terram siccam, & firmâ lapidibus, quibus arceatur vis uentorum & fluctuum, ne frangatur. Instrumenta uero nautica asportes domum; easq; conuenienter obuoluas & componas. Tum autem exerce & cole terram, memor præceptorum quæ tibi antea tradidi.

ὕγρον ἀνίστον.) ὕγρον πρὸς ὕδωρ, humidè flantium. Nam aqua resoluta, fit nebula: magis uero attenuata, fit flatus. χαμαίον.) Paxillum terinæ, quo extracto effluit sentina.

ὄργανον νῆος.) intelligit suppellectilem necessariam in nauibus.

δυνόμους τοίους.) Decenter & conuenienter contegens & componens, unde πρῶτα, nauis alas, ut uela, funes, & similia.

παράλιον δ' ἀνέσπυγε.) Gubernaculum aptè & artificiosè confectum, supra fumum suspende, extrahens ipsius humiditatem, exiccâsq; ne uidelicet propter copiam humiditatis putredinem concipiat.

αὐτὸς δ' ἐπαύειν.) Tu autem, inquit, debes abstinere à nauigatione, & expectare, donec adipiscaris tempestiuam & cōmodam, quam prius dixit quinquaginta dierum esse, ab initio nimirum æstiuæ solstitij per totam æstatem. Et tunc solummodo, inquit, nauigationem institue.

ἀπὸ λυγρῶν.) ἀπὸ μὲν λυγρῶν, aptum & conueniens onus. Nam multitudine immoderati lucri nimis onerant nauem: unde fit, ut cum nimio pondere premunt, seipsos unâ cum nauibus perdant.

ὅπως τι πάρος ἐστιν.) id est, Dius. Nam hic fuit amorum

borum pater mater autem Pycneda.

πλοῖς ἐς αὐτὸν ἐκ τῆς ἑσπέρης, ἐκ τῆς ἀνατολῆς, καὶ ἐκ παντὸς τοῦ κόσμου.

βίη βίη & ἰδλῆ.) Cum nomen βίη sex significet, ornatum uitæ, alimenta, opes, artem & mores, nunc potius hoc nomine uictum aut facultates intelligit poeta.

is wñs.) qui pater utriusq; nostrum Ascrā peruenit,
ibidemq; habitauit, emenso peragratōq; per nauem ma-
gno mari, relinquens Cumam, suam patriam, quam nunc
Phriconidem appellant; uiam ex ciuitatibus Aeolicis.
Sunt autem Aelica ciuitates circa Mitylenem sitae, &
insulae similiter. Est uerò etiam altera Cuma in Italia, ubi
nata fuit Sibylla. Et insulae Aeolides in Rhēgio, hoc no-
men acceperunt ab Aeolo, illarum quondam domino,
mathematico, & rerum nauticarum peritissimo: ideoq;
etiam dominum fuisse uentorum fabulantur.

ἰνὰ τὸν Θεὸν φέρων.) Ironica sunt ista καὶ ἀδινὰ. Vult enim dicere: Non deseruerat patriam ideo, quia non posset ferre invidiam propter diuitias, sed quia necessitas illam cogebat.

πλὴν (ὡς.) quam fatum diuidit hominibus.

νάσσατο.) κατήγαγε, habitavit prope Heliconem
montem.

ἀγροῦ.) *Ἐπιείκει, χαλεπή, erumoso & difficili. nōne non est ciuitas, sed maior aliqua uilla, siue maximum ab quod pradium, ἢ μέγας ἀγροῦ.*

ἀσκρα, χαμα λανδ.) Dixit etiam ab initio, Ἀσκρα ἐ-
στ' ἀνοξιμὸς περὺ λανδ' ἀσκρα, male habitabilem tam hy-
eme quàm aestate: in aestate quidem propter nimios ven-
tos, quorum causam moris magnitudo præbet: hybernus
autem

autem tempore propter niuem, qua Aſcrā deſcendit, radijsq; ſolaribus liquefacta interdum deſluendo incolas obruit.

ῥῶν.) pro ῥῶ, Doricē. Tu autem, ō Perſa, memor eſto omnium operum, ut tempeſtiue illa conficias. Præſertim autem quoad navigationem, ~~παρὰ~~, recuſa, minimeq; proba parua nauem (ἰν' αὐτῇ pro ἰν' αὐτῇ.) Hoc enim ſignificat illud uerbum αἶρα, ironice. Dum enim magnæ mercimonia uehuntur, plus lucri inde emergit: e contra uerò minus, ſi merces fuerint minores & pauciores niſi forte procellæ & naufragium ſint obſtaculo. Alij autem ſic explicant: Quod ad navigationem attinet, habeas tibi commendatam parua ſiue auctuariam nauem, ad transmissionem ſiue deportationem rerum pro tuis uſibus neceſſariarum: magnā autem ſiue onerariam nauem adibere ad merces & negociationes maiores.

ἢ τ' αὖτ' ἰν' αὐτῇ.) Quando autem animum tuum conuerteris, nimirum à uiolentia & rapinis, uoluerisq; negociando & debita & famem euitare, oſtendam præſcribamq; tibi rectam rationem nauigandi in mari, etiamſi rei nauticæ non ſim admodum peritus. Neque enim unquam nauigauī, niſi in Bubcæam, ſiue Eurypum ab Aulide. Quod autem dicit, eſt interuallum omnino exiguum. Neq; enim Aulis ab Eurypo multum diſtat. Ridiculè autem agit, dum pollicetur ſe ea uelle docere, quorum ſcientiam penitus non habet. Bubcæa autem accepit nomen ab Bubcæa nutrice Iouis: Aulis autem, ἂν δ' αὖτ' ἰν' αὐτῇ αὐτῇ δὲ τῇ αὐτῇ, quod ibi ſua ſtatua habuerint Græci, dum pararent expeditionem ad Troiam.

aut

Eurypus
Bæotie.

fractam iri, à fluctibus nimirum & uehementia flatur, neq; homines naufragia facient, nisi aliquid noui & inuſitati acciderit in mari, aut Iuppiter, hoc eſt fatum, uentis & elementis imperans, repugnauerit tuæ felicitati. Illud igitur tempus obſerua, tuamq; nauem ſolue eo tempore: quia tum flatus uentorum ſunt leues & temperati, & mare tranquillum atq; innoxium. Sed reditum quoque matura, nec foris emanens uſque ad uindemiam & autumnum, ne obruaris pluuijs autumnalibus & Auſtraliſtatibus.

μῖσα γρηῆς. Illud uas etſi longum ſit, tamen corripitur tanquam anceps ſyllaba. Deſinit enim in partem orationis.

λαῖα φαι. *λαῖα φαι*, *συβρίαις*, *fregeris*, *Aeolicè*. Nam *Aeoles*, ſi fuerit poſt alpha uocalis aliqua, tum adiſciunt: ut exempli gratia, *ἀδρ' αὐτῶς*, *ἀδρ' αὐτῶς*: *ἀδρ' αὐτῶς*, ſiue damnum, ſiue inexplabilem ſignificet, *ἀδρ' αὐτῶς*, & ſimilia. Si uerò intercedat aliqua conſonans, iam non amplius id accidet. In ijs uerò uerbis, in quibus conſonantes poſt uocalem ponuntur, geminantur aut ipſæ eademq; conſonantes, aut ſimpliciter conſonantes. Ipſæ quidem, ut in iſtis, *ἔνν, ἄμμος*, *ἕμμος*, *ῥῥῖπαι*, & *ῥῥῖπαι*: ſimpliciter autem conſonantes, ut *ῥῥῖπαι*, *ἔνν*. Abijciunt autem etiam literam *γ* ex ijs uerbis quæ deſinunt in *υῖς*, *φῖς*, *γῖς* & *φῖς* dicentes, et alia ſexcenta. *χρῖος* per diphthongum ſcribunt, & *ἀμπίτρυον* & *ἄδρυον* & *γῥῥον* dicunt, & *ῥῥῖπαι*. Et per *τ* ſcribitur illud *ἔνν* & ſimilia uerba ſubiunctiu modi, & *ῥῥῖπαι* & ſimilia, item infinitiu omnes, & alia ſexcenta.

ἰσχυρῶς.) ἡ γῆ τὴν γῆν, concutiens terram. Est enim aqua, causa terrae motuum.

ἢ τοῖς γὰρ τῆς.) Nam in mari & fato situs est finis tam bonus quam malus nauigantibus.

ἀλλ' ὁ δ' ἰσχυρὸς.) Ista, inquit, est tempestiua & felix nauigatio. Est autem etiam alia cum periculo coniuncta, mihi non grata, quae fit uerno tempore, quando uidelicet in ficu tanta apparuerint folia, quantum est uestigium cornicis super terram incedentis. Haec quidem nauigatio est ambigua, mihiq; displicet. Sed tamen etiam tunc temporis solent homines nauigare, qui sunt cupidi pecuniae & lucri audiores. Quidam enim hominum pecunias aequi-
parant uitae suae. λέγειν, recens folium ficulnum. Per antiphrasin, τὸ ἀνὰ δαίμονα, καὶ μὴ παρὰ δαίμονα, quod non facile mouetur.

ἀνὰ δαίμονα.) ἀνὰ δαίμονα, mare peruium, ascensibile, aptum ad nauigandum.

ἀνὰ δαίμονα.) ἀνὰ δαίμονα, per paragonem Atticam ἀνὰ δαίμονα.

ἀνὰ δαίμονα.) ἀνὰ δαίμονα καὶ ἀνὰ δαίμονα, ἀνὰ δαίμονα, homo proiecta audacia, temerarius, qui nulla ratione ad res dubias & incertas rapitur.

καλῶς.) μέλις, δυσχερὲς, uix, difficulter.

καὶ τὰ.) καὶ τὰ, etiam ista, uernam nimirum nauigationem.

μὴ δ' ἐνὶ νεοί.) Nauigaturus autem, ne imponas omnes tuas facultates nauibus ad mercaturam exercendam. Sed habita ratione inconstantiae maris, tertiam partem tuorum bonorum impende negotiationi; alias uero duas partes domi relinquant. Est enim periculum ualde graue

grauē & horrendum, se committere fluctibus cum nauē onerata. Deinde inquit: Sed quid dico illud difficile & horrendum esse, quandoquidem etiam in continente, si plaustrum aliquo pondere supra modum oneratur, & axis frangitur, tum graue importat periculum, eo quod ruina sua res omnes pessundet, & ad nihilam redigit. Modum igitur siue mensuram seruare in omnibus negotijs, & occasionem atque opportunitatem consentaneam. Nec est reprehendendus Hesiodus, quod nesciuerit rationem nauigandi docere, sed saltem de aestiua nauigatione docueris. Ingegnū nanque fassus est, se non habere expertum, quae sit nauigationis ratio, nec peritum esse rerum nauticarum.

ὥπαι & αἰ γυναικα.) Tempestiue etiam matrimonium contrahas. Tempus autem conueniens nuptiarum dicit esse, in uiris quidem, quando neque multum triginta aetatis annos excesserint, neque illis multum minores fuerint. In foemellis autem, ut sint annos natae quindecim: quod tempus poeta non adeo perspicue protulit. Atque ita quidem docuit Hesiodus, quando possint uiri res suas administrare laudabiliter, tanquam in statu perfecto, & quomodo non debeant procurationi liberorum ante tempus dare operam, ne destituti facultate rerum acquirendarum, tristē molestantq; aetatem degant. Atque ita quidem docet Hesiodus. Sed mihi uidetur hac in re multum inesse periculi, ne dum utri prouectioris aetatis, ducunt foeminas multo iuniores, ipsi paulo post destituantur uiribus & conse-

conferant, atque ita alijs, non sibiipsis duxisse uxorem uideantur: fœminæ autem magis roborentur, & ad florem feruoremq; ætatis prouectæ, senium suis maritis concilient. Præcipit autem, ut qui uelit matrimonium contrahere, id ducat uirginem quindecim annos natam.

μή τι τεύκενται.) Ne scripseris τεύκενται, siue id Heæfodi, siue librariorum sit mendum: sed τεύκενται. Nam omne nomen, quod tria genera complectitur sub una terminatione, est indeclinabile: ut τεύκενται, πρῶτοντα, & omnes numeri, quemadmodum & pronomina ἐγώ, σὺ, ἐγώ, & similia. Quibus placet inconcinna, & a meis uerbis aliena scribere, illi sanè scribant τεύκενται, & πρῶτοντα, & ἐγώ, & ἐγώ, si uelint.

τίτοι.) τῷδεκατάτῳ χρόνῳ, decimoquarto anno.

παρθένον αἰ.) Iungas tibi uirginem matrimonio, ut adsuescat ad mores tuos, tibiq; fiat similis: quod frustra quis expectet ab alia, quæ iam habuit maritum, & peregrinis moribus est informata. Et uirginem quidem duces habitantem in uicina, cuius paternum & maternum genus tibi sit notum: ne forte ignotam ducens, cuius familiam non accurate tenes, te possit poenitere. Quo facto, risum excitabis tuis uicinis, qui conspecto tam aduerso euentu coniugij, gaudere solent. Neq; enim potest uiro aliquid contingere melius, gratius & exoptatius, quam si nanciscatur probam uxorem: sicut ediuersò nihil deterius, molestius et acerbius, uxore improba, quæ luxui & delicijs

delicijs sit dedita, & uirum adurat, quamlibet cordatum
& robustum, igni non accenso lignis, cumq; præter æ-
tatem faciat senem & decrepitem, destitutum exha-
ustumq; uiribus.

ἀφρονέως.) qua clām marito commessatur, & oc-
cultè adit conuiuia, hysq; indulget.

ἢ δ' ἔπιμ' ἀθανάτων.) ἢ (ἡσυχῆς) ἔπιμ' (ἐπιπροφῶν ἡσυχοντίδα) ἔναι (ἴσοι καὶ ὑπάρχοντες) πικυλαγμῶδες (φυλάσσων) τῶν θεῶν. Præterea, inquit, bene & decenter observes et consideres inspectionem, animadversionem & gubernationem deorum. Possunt hîc allegoricè animales potentia per deos intelligi. Hoc est: Accuratè considera, animoq; perpende, quod sit tuum officiû: nec amicum habebas in tanto precio & honore, sicut fratrem, hoc est, ne naturalibus præferas externa, nec patriæ anteponas peregrinam terram, propter donorum acceptionem, aut alterius rei causa, & sic in similibus similia facias. Quod si feceris, uide ne postea te pœniteat, si usq; mutabilis & degener, maliq; author primus.

μὴ ἢ ψεύδιδαι.) Neq; si ueritatem cognoueris, peruer-
tus illam, & mentiaris lingua rethoricae praeceptis im-
buta & uehementi, forte in gratiam alterius, & sub ju-
co & prae-textu amicitiae simulatae. Nam qui scit ueritae-
tem, & tamen mentitur, is est adulter ueritatis, & infers-
uim intellectui. Est enim illud, opus uersutiae, & non ra-
tionis. Nam uere sapiens non dixerit mendacium.

Si uero ipse primus te ceperit iniurijs laceſſere, tum dupliciter ipſius offeſſam punies, me-
mor aut mei præcepti, aut quod primus uiolauerit ami-
citiã.

citiam. Quòd si eum facti poenituerit, & cupiat redire in gratiã, ueniamq; deprecetur, tum ignoscet ei, ipsumq; recipiet.

Ἀλλὰς τι ἀνὴρ.) Homo leuis & nullius precij, fit ἀλλοπρεπὲς ἀλλῶ, ab uno ad alium deficit, frequenter mutans amicos.

Σὶ ἢ μὲν τι.) Tuam autem mentem nulla species indecoræ amicitiae coarguat: hoc est, ne redarguaris aut ἀφίλας, quasi sis omnium expert amicum: aut πολύφιλῶς, multos habens amicos: aut ὑβρίζῃς τῶν ἀγαθῶν φίλων, inuicis laceffens bonos amicos. Hæ sunt species amicitiae, & aliæ sexcentæ.

μηδὲ ποτ' ἐλατύνῃς πτωχόν.) Neq; alicui paupertatem, à fato attributam hominibus, exprobra. Paupertas uerò altera, quæ accidit ex nostra malitia & prodigalitate, reprehendi debet. Hoc igitur monet etiam Persen, & præterea, ne sit garrulus, suaq; lingua abutatur ad calumniandum alijs: neq; enim rem aliquam uel meliorem, uel perniciosiorem esse quàm linguam. Id quod etiam Pittacus Lesbium inuiebat, qui Amasidi Aegyptio misit linguam sumptam ex uictima, tãquam rem & optimam & pessimã. Idem uerò etiam fecit Aesopus ille Phrygius.

αἰ ἢ ἁνδρ.) Quòd si garriendo conuulsijs affeceris aliquem, plura & deteriora audies. Hoc auctor ex Homero sumpsit, apud quem hic uersus legitur:

ἐκ ποιοῦ κ' ὑπὸ δαίμονι, τείνον κ' ὑπὸ πάνθεσι:

Iliad. v.

Qualia quis dicit, responsa & talia habebit.

μὲ ἢ πολυφάνης δαίτης.) Adhortatur ipsum, ut sit cultor societatis, & non solutus aut solitarius, & inquit: Ne sis
m morosus

morosus propter publicum & commune conuiuium, hoc est, propter collationem publicam & symbolus, quæ etiam *κατάβηλια* appellamus, quando communia conuiuia instituuntur, & pro sua parte quilibet confert aliquid. Postea inducit laudes publici conuiuij, & inquit: Ex tali societate non tantum concipitur plurimum uoluptatis & delectationis, sed etiam exigui sumptus fiunt.

μὴ δὲ πρὸς ὅς τις.) Hæc simpliciter intellecta sunt manifesta etiam omnino rudibus, quod oporteat puris & impollutis manibus sacra facere. Allegoricè uerò est quædam enigmatica adhortatio Pythagorea, quæ monet, ne alia consulamus, alia uerò faciamus. Dicit enim: Nunquam sub auroram, id est, primo rationis impetu, uinum (hoc est, consultationem) quod calefacit & temperat, liba & offer Ioui, nimirum rationi, illotis manibus, id est, actionibus illicitis & discrepantibus à norma rectè factorum, quæ est in mente tua. Et ut breuius id ipsum dicam, sicut antea feci, hoc dicit: Ne aliud mente cogites, & aliud facias, quemadmodum callidissimi quidam, *οἱ κρυψινοὶ*, simulators, & occultatores, facere consueverunt.

μὴ δὲ ἄλλοις ἀπαρέτοις.) Hæc pendent à communi uerbo suprâ posito, *λῆβὲ ἀνίσταίς χερσὶν*. Sensus autem talis est: Neque intellectui contrariam exerce praxin, neque alijs animalibus potentijs, affectui, cupiditati, & reliquis. Hoc est: Ne sis simulator, nec præferas amorem aut odium, & tamen actionibus atque secundum rei ueritatem aliud uidearis sentire. Ita in alijs quoque similiter, ne uelis uideri diues, aut probus in quibusdam,

dem; opera uerò prorsus contraria facias.

· ἢ γὰρ τὴν γλῶσσοιν.) Neq; enim cum laude facies, neq; concordabis contraria cum contrarijs, imò potius uanus & leuis homo iudicaberis.

· μὴ δ' αὖτ' ἰδιώτῃ τι παμύλο·.) Verba ista sunt facilio & nota etiam idiotis, de quibus Proclus prolixum facit sermonem. Continet autem hæc admonitio talen allegoriam: Dehortatur fratrem à manifesta & impudenti inmodestia, item ab occulta conuersatione cum scortis, tum ab inconstanti & subito impetu libidinum; præterea adhortatur quoq; ne quid aliud indecori perpetret, quod cum honestate pugnat, etiam si id sit uel minimum, uel etiam occultè fiat. Nam uir honestus & sanctitate uitæ conspicuus, etiam si à nullo conspiciatur, tamen ueretur turpia committere. Hoc enim significat, cum dicit: *μυαζοντι τινοςδε λαοι*, noctes sunt deorum. De pio autem & prudenti uiro dicit illud, *ἰσὶ μυστρον ἔχον*, quod sedendo urinam emitat; hoc est, firmas & non inconstantes ineat sciētates, nec cæco subitoq; impetu commisceat se cum alijs: sed unam habeat *παιανίδα*, quam etiam *ἱραίαν* uocant, aut famulam. Hoc enim significat per parietem aulae. Quemadmodum enim domus ex parietibus constat, ita serui & ancilla, aliq; mercenarij sunt dominorum munimenta. Atque ita sunt hæc intelligenda de mictu. Neq; enim Perses erat Persa, etiam si quoad nomen esset Persa, ut urinam sedendo emitteret, consuetudine Persica. Quod si quid obscure dixerimus, id parati sumus apertius declarare.

· μὴ δ' αὖτ' ἰδιώτῃ.) Et ne apertè, & in conspectu ho-

minum urinam emitte, $\delta\mu\iota\chi\alpha, \delta\pi\alpha$. hoc est: Ne conuerferis
 & coniungaris nunc huic, nunc illi mulieri inconstan-
 ter, siue post conuersationem cum ipsis, siue moram fa-
 ciens. Hoc enim significat illud $\delta\pi\delta\epsilon\iota$. Nam qui stat, $\delta\pi\delta\epsilon\iota$,
 ille neq; uadit, quod transitum & cursum significat; ne-
 que sedet, quod significat moram & constantiam; sed
 est reuera ambiguum, nec sedet, nec mouetur.

$\alpha\upsilon\tau\alpha\pi\iota\sigma\tau\alpha\iota\ \delta\epsilon\iota\ \alpha\upsilon\tau\alpha$.) Et occulte & aperte. Neq; in uia
 mingas, hoc est, scortis commiscearis. Per uiam enim in-
 telligit id quod fit publice: nam per illam multi transeunt.
 $\mu\epsilon\tau\epsilon\iota\ \iota\alpha\sigma\epsilon\iota\ \delta\alpha\delta\epsilon$.) Et ne publice quidem facias, nec etiam
 conuerferis cū meretrice & pellice in diuerticulo paucis
 noto, idq; $\pi\upsilon\beta\epsilon\delta\iota\sigma\tau\alpha\iota$, hoc est, $\alpha\gamma\alpha\tau\alpha\iota\ \chi\epsilon\iota\ \mu\epsilon\iota\lambda\alpha\upsilon\delta\alpha\iota$, incon-
 stanter, & transiliendo ab una ad aliam.

$\mu\epsilon\delta\epsilon\iota\ \alpha\pi\gamma\gamma\mu\upsilon\delta\alpha\iota$.) neq; denudatus: hoc est, neq; al-
 liud quippiam indecori feceris impudenter.

$\mu\alpha\kappa\alpha\rho\iota\ \tau\omega\iota\ \rho\iota\gamma\iota\sigma\tau\alpha\iota\ \iota\alpha\sigma\iota$.) Beatus enim uir, siue bone
 stus & sapiens, sicut diximus, etiam si à nullo conspiciat-
 ur, tamen ueretur committere turpia. Quid autem sit il-
 lud $\iota\sigma\iota\mu\epsilon\iota$, & alia, iam declarauimus.

$\delta\mu\iota\chi\alpha\upsilon, \delta\pi\alpha\upsilon$, merere: illud α ante immutabilem μ a-
 spiraturi ut in his, $\iota\mu\iota\chi\alpha$, $\iota\mu\iota\alpha$, & reliquis. Præter-
 quam in uerbis $\delta\mu\iota\chi\alpha$ & $\delta\mu\iota\chi\alpha\upsilon$.

$\mu\epsilon\delta\epsilon\iota\ \alpha\upsilon\delta\iota\alpha\ \gamma\epsilon\upsilon\eta\ \pi\alpha\lambda\alpha\tau\epsilon\upsilon\mu\epsilon\iota$.) Digreditur iam ite-
 rum ad aliam parænesin. Postquam enim præcepit fra-
 tri, ne impudenter in publico faciat conuersationes, neq;
 hoc & illud, sed habeat unam aliquam dilectam famu-
 lam aut $\omega\alpha\lambda\lambda\alpha\upsilon\delta\iota$: rursus ipsum adhortatur, ne etiam do-
 mestici ipsius illum uideant conuersantem cum muliere,
 sed

sed ut coram illis quoque habeat rationem honestatis & gravitatis. Nam sol significat id quod à multis uidetur, eo quod ille mundanum & omnibus commune est lumen: ista autem, quod à solis domesticis uidetur, eo quod uetita, lumen est particulare & domesticum. Ita se habent etiam ista. Nam si secundum Proclum, ἡγία τὸς ὀφθαλμοῖς ἐκτείναντες ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἂν τις βούληται δεῦρ' αὐτὸν ἀναβῆναι, τότε ἂν μὲν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, τότε ἂν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, τότε ἂν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.

μὲν ἀπὸ δυσφύμης.) Hinc digreditur ad aliam doctrinam, & docet, quando & sub quali affectu sit conuersandum cum uxore, dicens: Neque oportet liberis generandis operam dare tum temporis, quando à funere, sed quando ab hilariori conuiuio aut festo reuerteris. Plerumque enim liberi fiunt tales, quales parentes ipsorum fuerunt in congressu uxorū. Nam si ebrii fuerint, ebriosos generabunt: si sobrii & sicci, sobrios & siccos: si bilares & lati, latos & amabiles: si mœrore deiecti, torpidos & luctui deditos.

δυσφύμης τὰς.) Rediēs aut à luctuosa sepultura mortuorum, aut ἀπὸ τὰς δυσφύμης, id est, epulis funeralibus, κακοφύμης, contumeliosis, immodestis.

ἀπὸ τὰς.) Nudè intellectum significat, à festo aliquo solenni: allegorice autem, à conuiuio indecoro, ἀπὸ τὰς κακοφύμης ἀπὸ τὰς, esse fugiendum congressum: inuicem uero post conciliabula decorum, animalium uidelicet potentiarum, ubi locum habent prudentia, fortitudo, temperantia, & similes dii sue uirtutes.

πῶς ἀπὸ τὰς.) Postquam admonuit fratrem, ut fugiat

fugiat congressum causa generationis liberorum ex temulentia reuertens, sed post habita consilia domum rediens iam subiungit aliam adhortationem, precipiens, ne committat adulterium cum uxoribus optimatum, sed absterneat à tam nefario scelere. Quemadmodum enim fontes sunt origo fluuiorum, ita eadem ratione illustres illae feminae pariunt prepotentes & magnos uiros, quibus affluit copia auri aliarumque rerum omnium. Sed nunc tales fontes plerumque scatent urinis multifarijs.

ἡδὲ τίς τις ἀγῶνιστος ὡς ἀνὴρ.) Sed quid dico non committendum esse congressum cum feminis eiusmodi, immò etiam non deest animum adhibere ad ministrandum uiris principibus, nisi prius in amabili aqua pura, hoc est, consilio & rationibus optimis munieris & laueris manus tuas, atque talem tuarum actionum speciem effuxeris, ut possis amabilis & gratus coram principibus uideri. Nam si forte tu sapientiae donis excellis, ille uero factus semibarbarus: aut tu uirtute sis praeditus, ille uero improbitatis plenus, aut econtra, tum certe fac missam illam functionem, siue famulitium illud, tamquam inconueniens & noxium. Solet enim simile simili gaudere.

ὅς τις ὡς ἀνὴρ διαβῇ.) Nam qui transuerit fluuium, hoc est, alicui magno uiro se tradiderit in seruitutem, non prius purgatis manibus à malitia, hoc est, quando mores ipsius non consentiant cum moribus domini (nam diuersos mores existimabit ille esse malitiam) huic fatum indignatur, estque ipsi contrarius, & inuoluit ipsum arumnis. Conflictabitur igitur cum malis & miseris, & uidebit Scythas & barbaros, ipsos moribus cum domino praeditos,

præditos, magis florere, feliciorēq; successum consequi, quam seipsum.

μὴ δὲ ἀπὸ πρῶτης τοῦ.) Sententia est manifesta, & in quibus Proclus sermonem facit prolixum, tale est: Ne præcidas ungues festiui aliquo tempore: uel ut poeta loquitur, μὴ δὲ τὸν ξυρὸν ὕνυχας ἐκ τῶν χλωρῶν καὶ ζῶντων δακτύλων ὃν πρῶτῆς χειρὸς ἀπέτμησι, ne abscindas siccum unguem à uiridibus, hoc est, uitam habentibus digitis manus quintuplici ramo præditæ. Sensus autem allegoricus ita se habet: Quando, inquit, de magnis & necessarijs rebus habentur sermones inter sapientes, quos etiam deos appellat autor, quinque sensus quodammodo adhibe, eosq; ad illos sermones accommoda. Et ne ferro, hoc est, dura aliqua & imprudenti ratiocinatione unius de quinque sensibus, sicca, id est, inconuenientia abscinde, à uiridibus, id est, ad rem pertinentibus: sed uideas, auscultes, odores, gustes & tangas: nec sis contentus, si auditus solum conueniat, & sit uiridis: sed confideres quoque, num alij interea sensus sint sicci & inconuenientes. hoc est: Aduerte totus ex toto animo, & perpende quam diligentissimè & accuratissimè ea quæ dicuntur.

μὴ δὲ πρὸς δινοχέω.) Nunc, etiam Proclus saniorē mentem nactus, hoc ait esse συμβολικὸν παράγγελμα, id est, contineri sub his uerbis symbolum grauioris & reconditæ sententiæ, & sensum esse talem: Ne propria anteponas communibus, neq; partem pluri faciās quàm totum.

πυρίπυρ.) Aut consultatione facta de rebus publicis:

sunt enim ualde graues & arduae. Aut ne deteriora anteponas melioribus: sunt enim deteriora, facilia & expeditiora. ὁ στροχός, τὸ κρατὴρ, lagena praecratera. Est enim στροχός, ὁ βίη, lagena, fidelia, aut τὸ πρῶτον, poculum. Sed κρατὴρ, ὡς λίβη ὄρε, est tanquam lebes, & ponebatur olim in publicis conuiuijs & festis, quemadmodum in priuatis epulis ὁ βίη & κὺ κρατὴρ.

μῦθε δὲ μοι ποιῶν.) Sententia non est obscura, domum ceptam esse perficiendam, nec relinquendam in exedificatam, ne forte cornice denunciante byemem contristeris. Symbolicum autem tale hic continetur: Nullum opus imperfectum & incultum relinquant, ne quis μαμὀντα π & κὺ λίαν κρατῆρινός, curiosè obseruans reprehendenda & garrulus, resciscens carpat illud & infectetur.

μῦθε ἀπὸ χυρπαπόδου.) Hoc quidem commune & uulgare praeceptum etiam tibi praescribo: Ne comedas de olis illibatis, nec laues de aqua in ollis ad ignem positis, nondum libatis. hoc est: Nisi prius libaueris, ne tangas edulia in ollis contenta: neq; laues te ipsum, nisi libaueris similiter. Et haec quidem ita se habent. Profundiorum autem sensum talem continent: A tributarijs aut famulis tuis ne rapias inhumaniter & absque misericordia tributa & uectigalia, eaq; deuores: sed modum obserua etiam erga illos, ut tibi bene precentur, & pro te nota faciant, si fueris moderatus, nec adeò iniquis oneribus ipsos presseris.

μῦθε λίβηται.) ab aquis nimirum non sacrificatis. Hoc autem talem habet sensum: Praefecti quidem famulis & mercenarijs utuntur, ita ut ab illis, à quibus uictum accipiunt, uectigalia colligant: ab his uerò, splendoris & pompa

pompæ gratiæ, stipentur & deducantur. Ita illos quidem, à quibus tributa accipiunt, appellat *χρησίδας*, de *φίσις* & *αἰσῶς* *χρῆμα* *αἰσῶς* *φύμα*, quod ferant ipsis ollæ & cibos. Hos autem, à quibus ornatum & pompam habent, *λίσσιν*, lauacrum nominavit, utpote qui ipsos stipando & deducendo exornant, honoratosq; reddunt. Breuiter, hoc uult dicere: Vide ne grauis et molestus appareas ijs quibus imperas, sed lenis & alacer, ex quibus & tributa accipis, & honorem, ut sis amabilis, acceptusq; omnibus. Hoc autem communiter omnibus dixit, etiam si sermonem ad solum Persen dirigat. Neq; enim ille tantus erat dominus, qui tam grandem familiam & comitatum potuisset alere.

μὴ δὲ ἐν αἰνεσίᾳ καὶ δόξῃ.) Neq; super sepulchra colloces puerum duodecim annorum. Est enim irreligiosum. Sunt autem mortui, *ἀνέκτοι*, qui non mouentur. Aut hoc modo: Ne sinas puerum duodecim annorum *ἀνέκτοι* *ἐν* *τῇ* *οἰκίᾳ* *οἰεῖσθαι*, ociari & quiescere: sed moue & impelle ipsum ad labores ordinatos: siquidem ociosi & immobiles usq; ad hanc ætatem, sunt inutiles & inualidi, delicijsq; & mollicie tam diuturna diffiunt.

μὴ δὲ ἀνυπόστατος.) Puerum quidem duodecim annos natum præcepit, non esse relinquendum immobilem ad labores: natum uero duodecim menses non laboribus (fieret enim stultus) sed gestationibus, incessibus, cunis, curribus, & id genus alijs lusijs monet agendum esse, ne homo ignauus & segnis atq; immobilis efficiatur.

μὴ δὲ γυναικίῳ ἀσπῶ.) Sensus uerborum absolute intellectus est facilis, nec uulgo ignotus. *Ἐν μάλιστα* autem

boc dicit: Præcipio, ne uir sibi ipsi muliebrem pulchritudinem conciliet, fucando & detergendo, alijsq; pigmentis utendo, quibus mulieres utuntur. Quem quidem fucū, etiam *ἄρπυ* appellat. Habet enim etiam hoc factū suam poenā et reprehensionem, quam nullū tempus extinguet.

μὴ δ' ἰσθίης.) Hoc quoq; non est obscurum, quod dicit: Neq; in sacrificijs deorum fortē, curiosē inspicias & carpas mysteria: aut, ne differas in sacrificijs de rebus turpibus, quæ fortē domi tuæ occultē acciderunt. Sensus autem profundior & allegoricus sic se habet: Ne diuulges & subsannes, aperta q; facias ea quæ audiisti occulta ab aliquo, qui tuo consilio uolebat uti. Dem enim aliquis, siue sapiens aliquis & prudens, etiam ob hoc factū in crimen uocatur: aut, fatum aliquod propter ista facta ab hominibus improbis & infidelibus poenam sumit.

μαδῆπτορ ὡς περὶ τῶν ἁμῶν.) Repetit priores admonitiones, & inquit: Ne committas adulterium cum uxoribus magnatum aut matribus eorundem, neq; conspurces excrementis fluuios, hoc est, ne aliquid turpe & obscenum perpetres † *παχίϊον ἡγὲ βαλὼν, ἔλθῃ· περὶ δὲ τῶν ἁμῶν τῶν ποταμῶν, ὅστις ἔξω* exitus fluuiorum, ubi in mare illabuntur. Nunc autem intelligit uxores optimatum, cum potestate imperioq; uersantium, quibus illi pro fluuijs utuntur. ἄλλα nunc mundum intelligit.

ἡγὲν ἁμῶν.) intelligit matres talium fluuiorum.

ἄλλ' ἔσθ' αὖ.) Epilogus præceptorum, quem his uerbis absoluit: ἄλλ' ἔσθ' αὖ, ita agas & te geras aut, ἔσθ' αὖ ἡγὲν ἁμῶν, ita iubeo te agere. Imprimis autem uites & fugias malam famam.

φῆμὺ γὰρ τὴν κακὴν.) Nam mala fama facile & leui de Calumniare
caussa proclamatur & divulgatur, & difficulter potest audacter, sem
supprimi, ne dilatetur, nec in uulgus sparsa unquam om- per aliquid
nino deleri. Fama enim quam multi prædicauerint, non adhæret.
perit, sed discurret & constans durat. Proinde des ope-
ram, ne aliquid turpe committas, ne malam famam cono-
sequaris.

IN HESIODI LIBRUM
TERTIVM ANNO-
tationes.

HΜαῖας δ' ἐν δ' ἰόγεν.) Post doctrinam de
operibus, & alia præcepta de moribus infor-
mandis, nunc aggreditur separatim docere sum-
pta à Lunæ motu diernam discrimina, & dicit, quæ ope-
ra expediat singulis diebus facere, & qui dies sint fausti
uel inauspicati, quamvis admodum confuse, & λανθάνου-
σαι, præterea non habita ueritatis ratione, non secutus
magni illius Orphei distinctionem, qui modo institutus
& ordine conuenienti ac perspicue & uere hanc do-
ctrinam explicauit. Nam ille quidem sic dicit:

πρῶτα μὲν πρῶτον ἐνὶ ἡμέρῃ φαίνειται ἄφνε.
μὲν δ' αἶς τ' ἄφνω ἐπιτίλλεται, ἰσχυρὸν δ' ὄργον.
τῷ δ' ἡμέρῃ ἀπαύσασα φέρον δαίμονες αὐτὰ φαίνε.
αὐτὰρ ἐπεὶ τρίτην ἡμέραν ἀπὸ πρῶτου ἡλίου,
πᾶσι τ' ἐπιχθονίοισι φύσει πόρον αἶψα ἀλκῆς.
τετάρτῃ δ' αὐξάνουσιν πολυφύγγια λαμπράτα τέσσα.

Hoc

Hoc est:

Prima dies mensis fert secum lumina Martis,
Mars cum mense oritur, uitato proinde labores.
Huic non dissimilis lux altera, quando bicornis
Emergit sed tertia longè sole remoto
Prolificum robur cunctis crescentibus adfert.

Hinc quarto aucta die splendentem lampada pandit.
Et sic deinceps, quintam, sextam, septimam, usq; ad trigessimam ordine explicat. Noster autem à trigesima incipit, & uocat *λυσι*, ueterem: postea progreditur ad quartam, septimam, octauam, undecimam, duodecimam, decimam tertiam, decimam sextam, sextam, octauam, duodecimam, octauam, decimam, decimam quartam, uigesimam quartam, quartam, quintam, decimam septimam, quartam, decimam nonam, nonam, uigesimam secundam. Hos inquam dies ordine ita confuso enumerat:

ἔπειτα δ' ἐν δίσκῳ.) Dies ex Ioue, hoc est, ex providentia & administratione diuina, aut ex motu corporum celestium edoctos, *φωλασμεν καὶ ἐπιστρεψόμεθα κατὰ τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ ἀνὰ τοὺς ἀστέρας τοὺς ἐμνοῖ*, obseruans accurate & sicut decet, indices & demonstrares seruis, trigessimum diem mēsis lunaris esse optimum & perquam famulum ad obseruandos labores, & distribuenda alimenta, quemadmodum populi ueritatem iudicantes ad hoc usq; tempus opinati sunt, nec male & sine iudicio.

ἐν δίσκῳ.) *ἐν δὴς καὶ φρονίμου μάντιος*, ex Ioue, hoc est, prudentibus discas aut *ἐξ ὧν τὸν οὐρανὸν ἐκτατὴν καὶ τὸν αἰθέρα ἀστέρας γίνονται*, inspecta luna in caelo, & ceteris astris cognosce.

ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ μηνός.) Sciendum, quod mensem lunarem intelligat. Propterea etiam illum unum & solum vocat, eumq; dierum facit triginta. Tot enim diebus fere constat mensis lunaris. Nam alioquin præcisum loquendo luna diebus propè uigintinouem & dodrante totum zodiacum conficit. Et trigesimum quidem diem noster tanquam faustum commendat, quem Orpheus tamen inauspicatū vocat ad omnes labores, faustum autem solis donis accipiendis.

αἱ δὲ τὰ ἑξῆς.) Nam isti sunt dies à Ioue prudenti, id est, fato immutabile consilium habente, ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ μηνός, boni scilicet, nempe uetus, quartus et septimus, sacer dies. Siquidem septimo, inquit, Latona peperit Apollinē: hoc est, septimo die sol apparuit ortus ex chao. Male autem dicit: nam quarto die emerfit et apparuit. Octauum item & nonus crescentis luna, sunt eximij dies ad peragendos labores, præterea undecimus & duodecimus ad tonendos oues: hoc enim significat uerbum τῷ ἀπὸ τοῦ μηνός, tum etiam ad faciendam messē. Est autem duodecimus longe melior undecimo. Nam die duodecimo aranens texit suam telam, pendens in aëre, maxime diebus æstiuis, quando etiam formica ex spicis decerpit grana, eaq; in terram reponit.

Plinius: Formica operantur & noctu plena luna, eadem interlunio cessant.

ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ μηνός, prima dies mensis, ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ μηνός, unde hoc loco aspiratur, eo quod non habet geminatum v. Quando autem geminauerit literam v, tum tenui spiritu scribitur, tanquam Aeolicum.

τῷ ἀπὸ τοῦ μηνός.) Fumos Procli harmonicos si uelis considerare, inspicias ipsum commentarium.

paris

μῶν ἀξίμω.) A primo die usq; ad decimum quartum diem cum dodrante, lunaris circulus incrementum sumit: postea usq; ad uigesimum nonum decrescit: trigesimo autem fit repente nullus, & rursus nouus procedit, faciens coitum cum Sole. Quia uero Hesiodus non serauit perspicuitatem & ordinem, sed modò hunc, modò illum diem assumpsit, ut ita quādo octauum aut quartum nominat, non possit sciri quem intelligat (ἐπινοῶνς enim loquitur, nominans solum τὸ ἀξίμωτον μῶν) ideo adiecit, ut intelligas primum octauum & primum nonum, non uero secundum octauum aut secundum nonum, siue decimum octauum aut decimum nonum: siue tertium, scilicet uigesimum octauum et uigesimum nonum. Omnes enim hoc loco numeros à monade siue unitate usque ad decadem, tripliciter intelligit. Unitatem primam uocat πρῶτη ἑνότης: secundam unitatem, undecimum diem: tertiam, uigesimum primum. Binarium primum, secundum diem: secundum, duodecimum: tertium, uigesimum secundum. Ternarios tres, tertium, decimum tertium, uigesimum tertium. Quaternarium, decimum quartum, uigesimum quartum: & reliqua similiter, usq; ad denarium. Primus denarius, decimus: secundus, uigesimus: tertius, trigessimus. Δὲ, per ο μινδὸν, est q; λόγος, quia desinit in partē orationis. Atticè etiam per ο scribitur.

μῶν ἑξήκ' ἀξίμω.) Octauum & nonum diem intelligit crescentis lunæ, hoc est, primum octauum & primum nonum: non autem secundum, qui esset decimus octauus aut decimus nonus: nec tertium, qui esset uigesimus octauus aut uigesimus nonus. Nam quatuor posteriores

riores numeri de deficiente luna, & non crescente possunt intelligi.

ῥάκκιν.) proprie est ἡ ῥάκκιν ἢ ῥάκκιν, pectere aut texere: nunc autem ῥάκκιν τῶν προβάτων τὰ ὄρια, tondere lanus ouium.

τῇ γὰρ τοι ῥάκκιν.) Bonus est, inquit, duodecimus ad peragendos labores. Nam illo die, quando luna pleno orbe lu-
cet, aranea pendens in aëre solet ὑπερῶν, telam texeret
quando formica similiter die duodecimo aestiuo laborat
in granis colligendis: tum quoq; mulier ad texendum te-
lam se parans, prosperum successum sentiet in laboribus.

ἀγροπώτης.) ἢ ἐν τῷ αἰεὶ πρὸς μύθος, in aere pendens.
Formatur autem hic rectus à genitiuo. ἀγροπώτης namq;
flectitur non tantum ἀγροπώτης, sed etiam τῷ ἀγροπώτη-
τι. Ab hoc igitur genitiuo ἀγροπώτης, autor nomina-
tiuum illum finxit. ἀράχνης uocatur ipsum insectum, τὸ
ὑπερῶν, contexens telam; ἀράχνης autem, id quod
contextuit.

ιδεὶς.) ἡ ἰδεὶς, peritus. Intelligit autem formicā, quæ
est insectum peritum & cognoscens uentos & dies inau-
spicatos. In sabbato enim & trigesimo die mensis lunæ
ris non laborat, & impendente hyberno tempore præ-
cludit suas cauernas: æstate uerò imminente reserat eas
dem & egreditur: præterea singula grana tritici in duo
diuidens recondit, ne rursus in fruges exeant in terra: &
post pluuiā profert madefacta semina, atq; siccatur calore
solis, ne putrescāt propter nimiam humiditatem: & alia eius
modi infinita. Aut ἰδεὶς uocat ipsam, ἡς ὡς ὁ μύθος ἔχει
ἰδεὶς, in ἢ ἰδεὶς, q. sit operosa et multi laboris, à sudādo.

ἰδεὶς

μηνὲς δ' ἱσχυίην.) luna autem plenior facta, eam ne
 decimotertio die sementem facias: id quod recte docet,
 & suam habet rationem. Neque enim idem est sementem
 facere, & plantas inferere. Nam sementis proiecta in
 terram, indiget primum irrigatione, postea succatione,
 quam χύλυσιν uocant, & ablactatione atque radice, &
 postremo germinatione: planta uero, cum sit quiddam
 perfectum, indiget tantum radicatione. Et haec quidem
 hic noster praescribit. Orpheus autem ille Thracius in
 suo poemate de agricultura, non simpliciter hanc uel il-
 lam diem docet esse faustam aut etiam inauspicatam, sed
 iubet obseruari etiam alias configurationes lunae cum si-
 gnis caelestibus & reliquis stellis: quod admodum scite
 & consentaneè Astronomicis legibus ille praescripsit.
 Proclus uero ille sapiens, cum ignoraret talia, noluit ta-
 men prudenter in istis amplecti silentium; sed cum nesci-
 ret aliquid aptè in medium afferre, non ueretur intempe-
 stiue loqui de harmonijs & arithmeticis proportioni-
 bus, de quibus nihil opus fuisset mentionem facere.

ἡντὺ δ' ὁ μῆνας.) Secundus sextus, id est, decimussex-
 tus, est ualde incommodus ad plantationem. Iterum Pro-
 clus de rebus naturalibus nugae scribit. Dicit enim, quod
 lunae lumen, eo quod sit tepidum, confusa & plātata pu-
 trefaciat. Verum enim uero, o Procle, si legisses Isostratem
 illum Rhetorem, qui docet bina tempora dicendi seruari
 debere, unum rebus tibi certo compertis atque exploratis,
 alterum dictu necessarijs, profecto non redarguereris,
 quod tam intempestiue tamque temere quidlibet effutias.
 Et nunc de decimosexto die mensis lunaris affirmas, quod
 calefaciat,

calefaciat, putridaque reddat ea quæ plantantur, quo sermone sanè me excitas irritasq; ut hic fiam prolixior. Luna facultatē obtinet humidam usq; ad primam quadraturam, quo tempore non absimilis uidetur augmento infantium. Calidam uerò obtinet facultatē, dum per curso solis quadrato radio, toto orbe fulgere incipit. Tū enim quodāmodo suum statum consistentiamq; & florem uidetur consecuta esse. Deinde plus siccitatis acquirat ad alteram usq; quadraturam, ideoq; remissè sicca reputatur: accedit enim ad decrementum. Postremò senescit & mori uidetur, ideoq; frigida iudicatur, dum speciem suam amittit, & prorsus occultatur, quamuis paulo post iterum appareat, assumens lucem, & implēs orbem suum pristino lumine.

αὐτοπόρος & ἀγὰς.) Primum quidem sciendum breuiter, quòd ea quæ Hesiodus hoc loco dicit de diebus, sint mera commenta, cum ueritate non congruentia. Seorsim autem & particulariter ista quæ dicit de genituris, minime cum re ipsa consentiunt. Nam sola Luna neq; prodest, neq; nocet, nisi hoc uel illo modo configuretur uel coniungatur cum alijs signis & stellis. Quæ hoc loco me oportet prætermittere, tanquam mathematica, prolixiori indigentia explicatione. Neq; enim, sicut Proclus, in tempestiuè nostrum commentarium augere uolumus, neque Hesiodum multis uerbis reprehendere, uel ipsi contradicere: sed potius illū interpretari. Age igitur id quod superest ad huc, explicemus.

αὐλὸς & ὀυδοῖρα.) Octauus uerò dies lunæ est benignus & faustus ad castrationes porcorum, τῶν ἑνῶν, domesticarum.

domesticorum: & duodecimus ad castrandos mulos.

εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ.) Vigésimū diem uocat magnum, quia continet duas partes unius mensis, hoc est, duas decadas, quas luna ad illum usq; diem iam absoluit, sola uero tertia decas adhuc restat usq; ad diem trigésimum. Ob eandem causam autem etiam diem plurium, ἡμῶν πλείωνων, appellat, & inquit, Die uigésimo dandam esse operam gignendo filio πολυγόνει καὶ σοφῷ, ingenioso, multarum rerum perito, & sapienti.

ἰκάδι δ' αὖτορον.) Est autem etiam decimus, commodus pro mare gignendo, & decimus quartus pro fœmella: quo die quoq; conducit oues, boues, canes & mulos cicurare, mansuefacere, & ad labores assuefacere, impositis super illa manibus.

τετράλκτο δὲ θυμῷ.) Caue autem, ne tradas te sollicitudinibus & tristibus atque anxijs cogitationibus quarto aut uigésimo quarto die. Sunt enim dies ἀποτίσιμα μαθήται, admodum efficaces ad producendos rerum effectus & qua ratione tum fueris affectus, ita ut plurimum tibi succedet.

ἐν δὲ δ' μὲν δὲ.) Ne sollicitum habeas animum, inquit, die quarto: sed ducas uxorem & celebres nuptias, prius tamen inspecto augurio nuptijs celebrandis auspiciatissimo, utpote si conspicias duas cornices, non aliquam balcyonem, non fuscā ardeolam, non crecem siue ibidem, non solam turturam, nec hirundinem, sed ciconiam, pauonem, & illas faustas atq; auspiciatas uolucres, quæ nihil mali faciunt.

πέντατος δ' ὁ βαλίας.) Vita etiam quintum diem largi-

narem

ἐπεὶ αὖτις
inauspicata
nubentibus.

narem ad nuptias, quia gravis est et periculosus: aut quia χαλπαὶ ἐν αὐτῇ καὶ οὐκ ἀναισθητοὶ οἱ γάμοι, graues sunt in ipso concubitus siue nuptiæ. Nam isto die dicit Furias uidere facta iuramenta, quæ peperit contentio, damnum periuris, id est, punire periuria, ex contentionibus in perniciem hominũ orta. Hoc autem Hesiodus etiam sumpsit ex Melampode, quem alicubi dicere meminisse πῶς καὶ οὐρανὸς τις ἐπιόκησεν ἑμίσας, τοσαῦτα δὲ ἡμέρας τλαστέον. Qui luna quinta periurium facit, h̄isdem diebus moritur. Id quod uerum esse, cum faceret aliquando periculum, expertum se tradit idem author.

μικρὴ δὲ ἡδομάδα.) Decimo septimo die probat cõminutionem & uẽtilationem frugum, & sectionem lignorũ. Quarto autem iubet cõpingere naues debiles et fragiles.

ἀνὰ δὲ ἡμέραν.) Decimus nonus dies post meridiem, uesperam uersus, est bonus.

τεσσαράδα.) Vigessimus nonus diem ait à paucis obseruari, & iudicari esse bonum ad relinenda dolia, & alia quæ subijcit: paucis autem rursus placere quòd sit bonus. Sed decimum quartum commendat sine controuersia ἅς ἐστὶν ἡσυχία, ad cados relinendos. Pauci uerò nouerunt, quòd uigessimus primus sit commodus ad ἡσυχίας, mane præsertim, & non uesper.

αὶ γὰρ μὴ ἡμέρας.) Concludens doctrinam de discrimine dierum, iam summam & comprehensim inquit: Hò quidem dies hominibus sunt ualde utiles & auspiciati, reliqui autem infausti & auersandi. Alius autem aliũ probat diem. Id quod dicit, respiciens ad Orpheum, qui alios commendat: & ad Melampodem, qui item alios laudat:

Pauci autem nouerunt ueritatem. Dies enim quandoque
σωπυγὰ καὶ ὅτ' ἐμάρτυρ, conducit ad conatus nostros, & est
 mater : quandoq; uerò *ἰνασίζεται*, καὶ δὲν μάρτυς, ad-
 uersatur & uidetur nouercam agere.

Dij fauent ijs
 qui natura re-
 cte utuntur.

τάων οὐδαίμων τι καὶ ὄλβι &.) Inculpatus est apud deos,
 qui ista penitus sciens, agit & laborat secundum auguria
 iam commemoratorum dierum, et fugit inauspicatos dies.

EIVSDEM TZETZIS EXPO- sitio in Scutum Hesiodi.

Argumentum Scuti.

Taphij facta expeditione ad boues Electryonis, in-
 teremerunt fratres Alcmena, conantes armenta à ui il-
 lorum defendere. Cum autem Amphitryo cum Alcmena
 coire uellet, non prius illum admisit, quam de fratricidis
 poenas sumeret. Quamobrem ipse eò profectus, Taphios
 interfecit. Eadem autem nocte cum Alcmena coeunt &
 Iupiter & Amphitryo: hic reuersus à praelio, Iupiter au-
 tem hominibus opitulatorem generare uolens. Illa itaq;
 ex Amphitryone quidem peperit Iphiclum, ex Ioue uerò
 Herculem. Qui comitatus auriga Iolao proficiscitur ad-
 uersus Cygnum Martis filium, depradantem eos qui de-
 cimas ad Pytho ducebant. Munitus igitur scuto per Vul-
 canum facto, Trachinem abit ad Ceycem: congressus au-
 tem cum Cygno, ipsum quidem interimit, Martem uerò
 pro filio suo pugnantem in crure uulnerat, atq; ita uenit
 ad Ceycem. Brat autem Cygnus gener Ceycis, ob filiam
 Themistonomen.

Aliter

Aliter: Taphij & Teleboæ adorti fratres Alcmenæ, ipsos interfecerunt. Ipsa autem præconio publico iussit denunciari, se illum accepturam in matrimonium, qui posset ulcisci cædem suorum fratrum. Peregrinans igitur hinc inde, tandem uenit Thebas, ubi seruiebat eo tempore Amphitryo, qui pollicitus se id facturum, Alcmenam duxit in uxorem. Sed postmodum ille suæ uxoris patrem Electryonem interemit.

ἡ δὲ ἰσ.) ἡ ἰσρία, ἡ θαυμασιότης. Est autem illud ἰσ per admirationem dictum, uel superflue positum.

ἤλθοσ.) ἤλθοσ ὡς ἐβόλω, uenit Thebas ad bellicosum Amphitryonem, denuncians ipsi suum connubium.

ἡ δὲ γυναικῶν.) quæ genus mulierum superabat pulchritudine, quæ præ cæteris omnibus fulgebat.

ἡ δὲ ἄνδρ' ἐπὶ τῷ κεφαλῇ.) Ex cuius capite & nigris palpebris, tale quid spirabat, siue talibus unguentis erat delibuta, qualis est anbelitus Veneris.

ἡ δὲ ἡδὲ ὡς.) Ipsa uerò ita, aut similiter, animo suo complectebatur & honorabat proprium maritum, sicut nulla unquam mulierum sui thori consortem honorauit.

ἡ δὲ ἰσ.) Reuera quidem bonum patrem Alcmenæ robore suo interfecit Amphitryo, sed inuitè, cum ille nimis cupide prodiret ad contentionem propter boues. **Aliter:** Inuitus interfecit patrem & filios, in aduerso stantes agmine. Fraudatus autem Amphitryo à fratre Electryonis in propria possessione, interemit ipsum.

ἡ δὲ ἰσ.) Iratus propter bona & possessiones, patriam reliquit.

ἡ δὲ ἰσ.) Thebas profugit ad Cadmæos bellicosos,

aut φέρωντας, id est, τὰς ἔχοντας μεγάλας ἀσπίδας, qui ferunt magna scuta.

ἐν δ' ὄγῃ.) Ibi habitauit cum uxore pudica, non con-
gressus cum illa. Neq; enim licebat ipsi, propter uxorem,
quæ uotum fecerat, se non prius aliquem admissuram,
quàm essent uli interfectores fratrum suorum, & como-
busti uici ipsorum.

λασιγυήτων μυαθύμων.) Nam cum illis praelio decer-
tans, interemit filios Electryonis, & ipsum quoq; Ele-
ctryonem, propter boues exorto certamine.

Taphij cur
τηλιβέαι
appellentur.

αὐδρῶν ταφίωμ.) τῶν ἡμιδίων. Taphij enim, insula bu-
ius nominis accola, denominationem acceperunt in τῇ τῇ-
λιβέῃ, à procul clamando. Sunt enim μυαλόφωνοι, cla-
mosi. ἡ δὲ ἐπὶ ἀπίστυσαν πόρῳ τὰς βῆς, ἀπιδάυνοντες τῶν
αὐδρῶν, quòd longè remouerunt boues, cum abigerent
ab hominibus.

τῶν δ' ἐπιφίτο.) Verebatur deorum iram: aut quòd in
solicitudine erat maxima, ut posset promissis satisfacere.

ὁ οἱ δῖος Διὸς υἱὸς.) id quod à Ioue, fato quodam deo
stinatum & ordinatum fuit.

τῶ δ' ἄμα.) Hunc comitati sunt ad bellum Bæoti.

ἐπὶ σακίωμ πνίδοντες.) Bellicosi, πολέμιοι. Sicut illud,
μῆνιαι πνίδοντες Ἀχαιοί, animos suspirantes Achæi, non ocu-
cultantes faciem, sed in conspectu et ex aduerso pugnano-
tes: aut qui animum habent maiorem armis.

λογεοί.) Homerus contrarium dixit. ἡ γὰρ ἐπὶ ταχὺ
ὑγιάνειμ φιλονεγ, statarium praeliū ipsis non fuit cordi.

Ἰσπονίω.) ἡκολούθηον, sequebantur. Præcedebat autem
illos Alcæi procerus filius, ipse Amphitryo, γαυροῦ, iac-
staban-

Elabundus, ἡγὺς ἰσχυρὸς, elatus, inflatus.

παρὰ δ' αὖδ' αὖν.) Ille quidem hac animo cogitabat sed aliud fuit Iouis consiliū, & alia uoluntas. Nam quum uideret hominum malitiam indies magis atq; magis au- geri, habebat in animo ex Alcmena generare filium, qui posset de malis uindictam sumere, & tueri homines à damnis, & ipsos deos. Iuuantur enim homines sanctis moribus præditi, uno aliquo improbo iniustoq; ex so- cietate ciuili exturbato atq; interempto.

ἰσχυρὸς.) Ne Alcmenæ conflaret infamiam propter adulterium. Confestim autem occupauit Typhaonium, montem Bœotiae, sic dictum à Typhone, illi imposito. Il- linc autem rursus ascendit ad summitatem Phicij, etiam montis Bœotiae, quā hanc denominationem accepit in Ἰσχυρὸς, quā quina appellant Bœoti. Aliter Phicium est nomen montis in Phrygia, ubi multa fulmina solent ac- cidere. Hinc autem rursus in alium montem eiusdem no- minis, Phicium.

αὐτὴ μὲν γὰρ νύκτι.) Illa autem nocte consilium cepit, & congressus est cum Alcmena.

ἐν αὐτῇ.) Eadem nocte etiam coniunx ipsius accessit, ne postmodum aliqua adulterij suspicio adesse posset.

ἡ δὲ ἐκείνη γέννησεν.) Separatam prolem, illam quidem ex Ioue deo, hanc autem ex Amphitryone.

ἀπὸ Ἰάδου.) ἄπ' αὐτοῦ, ἀπὸ Ἰάδου.

δε ἡγὺς ἰσχυρὸς (παρὰ δ' αὖν.) Causa autem expeditionis il- lius aduersus Cygnum fuit ista, quod Cygnus decio- mas ad Pytho uehi solitas interciperat, habens per- fugo- gium suum in Trachine apud regem Ceycem. Hercules

autem interfecto Cygno, etiam Martem, qui filium tucri conabatur, sauciavit in femore.

παγασαί.) παγας & ciuitas Thessalia. Locus ita deo nominatus est, παρὰ τὸ ἵνα τὸν ἀργὸν παῖχθαι, quod ibi Argo naus sit compacta. Heraclides autem Ponticus in libro oraculorum, in Pagasis sub Trophonio, Apollinis sedem esse narrat.

ἔτι μὲν ἀθανάτους.) Ille igitur Amphitryon, dicit, peccauit aduersus deos, quādo fugiens ex Tirynibo, Thebas uenit propter cādem Electrionis. Inuitus autem ipsum interfecit patrem Alcmenæ, pater Herculis & Iphicli.

ἰόλα &.) filius Iphicli. Iphiclus autem filius Amphitryonis, & frater Herculis. Est igitur Iolam, patruelis Herculis.

τῷ μὲν ἑρίκας.) scilicet, Iphicli, patris Iolai, quod reo linquens suam domum, discessit ad Eurystheum. Postea uerò ipsum poenituit facti, cum illius iniustitiam & improbitatem animaduerneret, alterius uerò econtra præclaras actiones conspiceret.

ἀντιμήνορον ὀργυδιῶα.) Quod esset ante tempus natus. Cum enim Iuno odisset Alcmenā propter communis mariti amorem, non permisit aliquādo nasci Herculem, sed Eurystheum, ut posset regno potiri. Nam Iupiter coram dijs iurauerat, dicens, eum qui hodie nascetur, fore dominum totius Asiae. Cum igitur iuramentum illud audiuisset Iuno factum à Ioue, retardauit Alcmenam ne citius pareretur: Archippæ autem relaxauit atq; accelerauit tempus pariendi. ideoq; elapsis septem mēsis, Eurystheum partu protulit.

αὐτὸ τῶν τῶν ἰσοήων.) nimirum propter sonitum fluctuum: mugiunt enim sicut tauri. ὅτι τῶν ἐν ἑσπερίῃ τιν, quod Neptunus sit capite bouino, siue cornutus: aut quod Neptuno in ciuitatibus Bæotia, tauros soleant sacrificare, & præcipue in Onchesto, nemore Neptuno sacro. Ob eandem causam etiam fluuij τῶν ἐν ἑσπερίῃ appellantur. Quod igitur uictimis taurorum coleretur Neptunus, idcirco τῶν τῶν nuncupauerunt Bæotice.

φιλιπιδὰ τέσσαρ.) πόλις & φιλιπιδὰ sunt idem. ἀσινὰ δὲ δυνάμεις προφιλιπιδὰ δύν, quæ sunt amicissima comessationibus. Aliter: Nobis ut plurimum opera militiæ præstantiora & digniora sunt comessationibus, sed comessationes tamen iucundiores sunt prælijs.

Ἄριον κναυοχάτην.) Arion nomē equi, quem nactus est postea Adrastus. Homerus:

ἢ κναυοχάτην μὴ πιδιδόναι Ἄριον ἰαλόντοισι,

ἀδράστῃ ταχὺ ἵππον. Quod est:

Non si à tergo Arionem præstantem instigaueris,

Adrasti celerem equum.

ὀράχαλκοιο φανῶ.) ὀράχαλκος, orichalcum, species materiae sic uocata, quam aiunt hoc tempore non inueniri. Alij tamen dicunt, quod sit confusio & mixtura ferri, quod nunc quoq; reperitur. Neq; enim præparatione aliqua ferrum sit album, natura rubescens.

καταφύγῃσι δὲ τῇ φανῇ.) Moribundi καταφύγῃσι τῇ φανῇ, obliuiscuntur uoces, hoc est, loquelæ. Fluebant & stillabant lachrymis luctum, hoc est, faciebant μύρδον, fluere lachrymis & lugere cognatos & domesticos interfectorum, eo quod iacula essent uncta lethali phar-

maco: aut quia uulnerati, illico expirabant, & omnes cognati edebant lachrymas.

μορφοῖς φαιγύαι.) Sagittæ erant alatae pennis nigrae ac quila, φαιγύς ἔν τῷ φάγειν καὶ λαμπρὸν εἶναι, à lucendo & inflammando. Alij φαιγύας dicunt esse auem similem uulturi.

ἀδάμαντον καὶ προῖάφοις.) ex adamante præparatam. Est enim adamas, lapis indomitus.

λίονα τιτάω.) Quidam gypsum intelligunt cum albo ouo. Supra gypsum autem, electrum erat & aurum.

ἐν μέσῳ τῷ ἀδάμαντι.) Metum facit hoc loco personam, quod in medio ex adamante fuerit, qui non potest frangi.

φασγάνων.) ἀρρήκτων, ineffabilem, qui non possunt narrando explicari, propter horribilitatem. Hoc autem loco illud φασγάνων non de terribilibus & inexplicabilibus intelligitur, sed de re stupenda, uisusq; mira.

μίας τις.) Unus leo mortuus iacebat, & duo apri animam exhalantes.

τοὶ δ' ἴτε.) Illi autem cum uiderent iacentes, magis excitabantur ad pugnam. Pirithous profectus Thebas propter cædem cognati sui, ut illam expiaret, duxit secum uxorem Butati filiam. Cum igitur Lapithæ contumelijs afficerent Græcas mulieres, ambæ partes bellum excitant. Dicit igitur, quod in illo scuto bellum Lapitharum & Centaurorum fuerit depictum.

ἀργύροι χρυσαί.) Argentei quidem erant homines depicti, sed uestimenta ipsorum aurea.

λαί τι σπινθήων.) Simul irruebant, cum impetu concitati, tanquam uiui, & ita mutuis pugnis certabant cominus.

minis.

minus. Nam Lapithæ hastis se inuicem incessabant.

χρυσά φέρουσι.) Erat, inquit, ibi etiam Olympus & senatus. Circa senatum autem & certamen, utpote apud deos, erat magna felicitas, nimirum uarietas illa μεγαλόψυχος, magnanima.

πανόφθς καὶ ἰγνιο.) diffusi & humidi natura: aut παναπάλς, ex toto teneri. Herodotus autem dicit αἰφθς. πανόφθς uero, propter humiditatem dixit, & facilitas sem substantiæ, quæ sinit se elaborari.

ἰχθύσιον δ' ἀμφιβλυστρον.) Recens est inuentum, usus retis, quod ἀμφιβλυστρον Græcis est. Homerus enim basinos tantum nouit.

ἰαπτότα πρηνὲς.) Glossatores intelligunt fugitiuum & exulem equitem, eo quod Acrisius auus Persei mater-nus, expulit ipsum. Non. n. inducitur Persens equo utens.

πᾶν ἢ μισάφρροπον.) Extendens manum à tergo tenuit. Aliter: Portauit in uase aliquo capaci caput Gorgonis Persens. uas autem illud posuit supra dorsum.

ἀμφὶ δὲ μιν κίβωσις.) κίβωσις aut πύρα, capsula aut pe-ra, κίβωσις uocatur, παρὰ τὸ ἵνα κῆραι πῶν βίβωσι, quod ibi reponantur & iaceant alimenta: aut παρὰ τὸ κίβω, πὸ προσβιδῶσι καὶ ἰρμαῖν, à uadendo & appellendo: aut δὲ τὸ κίβω καὶ ἵνα βίβωσι ἰχθύα, τῷ τῷ τρεφῶν, quod te-neat cibum ad uiam.

ἑλκτο δ' αἰδῶ.) Tegebatur autem ipsius caput nebula, hoc est, ἀσφαλία, inuisibilitas. Id quod dedit ipsi Minerva, ne posset uideri à Medusa: aut ne ad mortem uideretur à Gorgonibus, & ita periret. Ita quidam per νεφέλην in-telligunt ἀσφαλίαν.

αὐτὴς

αὐτὲς δὲ σπένδοντι.) ἰσπανδον, ἰσπαντι, festinabat, timuit. Videbatur enim quasi fugere Gorgonas. Illae namque persequiebantur ipsum, cupientes comprehendere.

μίνα δ' αἰ χάρματα.) Irati autem tāquam furore comiti, dentes suos in scuto imprimebant mordentes. Capilli namque Gorgonum constabant ex serpentibus.

αὐδῆς δ' αἰ προσβῆς.) αἰ προσβῆται, αἰ προσβῆσαι, quae senectutem attigerunt.

αἰ δὲ μίμαρπτον αὐτὲς τὸ γῆρας.) αὐτὲ τὸ παλαιότητα, apprehendit. illud autem προσβῆς factum est ἀπὸ τὸ προσβῆναι: unde similiter etiam αἰ προσβῆσαι.

λέγκεις κυαῖαι.) αὐτὲ τὸ κυανὴ ἰσχυραμένη κατὰ τὸν πρόσψιν, αἷς παρασκονασιναῖς: hoc est, fusco colore erant depictae ad conspectum, terroris mouendi gratia.

ὡς ἀριστοί.) Significat autem, postquam saturati essent, aut ad placitum & satietatem uenissent. Ex quo etiam illud ἀριστοὶ ἰδιδῆς, hoc est, saturati cibo. ἀριστοί igitur est idem quod ἰσπίδουσαν.

κατὰ δὲ γαῖα λάρχισι.) Lachesis quidem inter ipsas erat minor quam Clotho & Atropos, sed tamen senior & praestantior.

καταπνίγη.) καταπνίγη, πίπτει, consumpta tabe, laboriosa. Adest enim ijs qui cruciantur.

χρυσάα δὲ μιν ἄχον.) Erat etiam ibidem ciuitas, aureas habens portas septem. Incolae autem ciuitatis, alij quidem ludebant, alij autem super currum ponebant mulierem & adducebant marito.

καρυνίωτα πίτυλα.) inflexos fructus demetebant. πίτυλα namque folia dicuntur. Intelligit autem inflexas spicas.

spicis. Aliter: Speciem pro specie hoc loco accepit. Cum enim deberet fructus dicere, nimirum spicas, nominavit folia.

ἐλλειδανῖσι.) concavitatem spicarum intelligit.

ἐπιπλῶν.) ἐπιπλῶν ἢ ἐξίτινον ὑπὲρ τὴν ἄλσιν, implebant aut extendebant super aream: hoc est, siccabant & exponebant ad arefaciendum.

ὡάμαξι.) Exeminē quidem ἡάμαξι sunt perticae aut arundines, quibus circumvolvuntur vites: masculinē autem significant fossam aut palos ad bellicarum rerum administrationem. Dicuntur autem sic παρὰ τὸ ἡάμαξ, & fabricando.

ὡφέτι γὰρ ἑλκευδῶν.) quis possit alterum ad alterum trahere. Qui manu trahunt se inuicē, & pugnis certant.

ἐπὶ τῷ πλῶμει.) πλῶμει sunt ligna lectica, axi inhaerentia, in quae pinguedinem saepe immittunt agricola, ut eo celerius moueatur currus.

ἀλλ' ἀνεῖλαι ἄχον ἄθλον.) sed ἄθλον, hoc est, pugnam habebant inseparabilem, siue indissolubilem. Nemo autem vincebat, sed omnes prompto & alacri erāt animo.

παρὰ δ' ἰχθύος δονήσεσσι.) Postquam dixit, pisces letitia exultasse, subiungit iam, rem visū fuisse miram etiam ipsi Ioui, cuius consilio scutum fuit fabricatum.

χαίρει λυγγῶς γυνῶ.) Lyngus fuit rex Argi. Hic enim genuit Abantem, qui Acrisiū, qui Danaēn, quae Perseum, qui Alcæum, qui Alcetryonem & Amphitryonem. Amphitryonis autem filij fuerunt Hercules & Iphiclus, Iphicli uerò Iolau. Genus enim philosophis uidetur etiā esse unum & commune, sicut Hercules, & Antiachus, & Lync

Generis de-
finitio tradi-
ta à Porphy-
rio.

⊗ *Lyngens*, ⊗ *Cecrops*. Siquidem idem à *Porphyr*io
definitur esse ἡ τινῶν ἰχθύων πρὸς ἑν τι καὶ πρὸς ἀλ-
λῶν ἀθροίσις, hoc est, aliquorū quodammodo se habent-
tium ad unum aliquid et ad se inuicem collectio. Siue, ut
Boetius uertit, Genus dicitur quorūdam ad se inuicem et
ad aliquem quodammodo se habentiū collectio. *Argiui*
dicebantur filij *Lyngei*, tanquā unius alicuius, ex quo tra-
bunt originem: sicut *Heraclidæ*, *Cecropidæ*, ⊗ alij.

σάνους.) οἰνὰ ἔσάνους. *Dores* enim sic flectunt, τὸ σάν-
ους, ἔσάνους; τὸ βίλος, ἔβίλος. Nam illud ἰο, uertūt in σ.

ἰνθ' ἑτάμην.) *Primum* quidē, inquit, sauciato, sed postea
modū euestigio recedens. Neq; enim tibi fato destinatum
est, ut uel equos ipsius capias, uel ipsum interficias.

ἰνκαρ ἀθαιάτοις χρυσῖν.) *Opportune* attribuit *Miner-
uæ*, quod uictoriā suis immortalibus manibus teneat. *Ὀμ-
πλῖν* autē, is qui bene potest uti *fraxino*, hoc est, *bastā*.

ἑάδ' ἀρ' ἀπ' ἑρανόθεν.) *Homerus* quidem de *Sarpe-
done* morituro, opportune facit cruentas guttas delabi.
Hic autem idem fingit *Hercule* uincente.

ἑάπερ ⊗ χαυλιδόων.) *epithethon*, quale est καρχαρόδους.
Hic autem χαυλιδόων ἰα vocat, ἰπὶ κίχαλασμένους ἔχον φαν-
ρῶς τὰς ὀδόντας, quod manifestē apertos habeat dentes.
Aut ἑάπ' ἰναλλαγῶν, mutatione ρ in λ facta, ut sit χαράσ-
σων τὰς ὀδόντας καὶ τραχυῶν, exasperans dentes.

ἰδὲ ἀναιϊάτη.) *Tempus pugnae* indicat, ἰδὲ ἀναιϊάτη,
in aestu maximo, tempore aestatis feruida, quādo corpora
edūtur et consumūtur sudoribus: παρὰ τὸ ἰδῶν, ὅ δ' ἐπὶ ἰδρῶν, ab
euocando sudore. Ita *Homer.* quoq; loquitur, ἰδὲ ἀναιϊάτη.

πρὶ γλῶχτι.) αἱ γυνῖαι τὸ τᾶχυν ⊗, flexus spicae. peri-
phrastice

probrastice autem spicam significat. Hic uero manifestè folia milij intelligit. Ad recreationem terræ milium seminant, idq; in æstate, quando uua incipiunt maturescere.

αἰψὺν αὐτῶν.) αἰψὺς proprie ἡ νῆπιος. Nunc autē hominem adultæ ætatis intelligit, nimirū τὸν αὐτῶν, pro-
uectū ad uirilem ætatem. Sunt autem septem secundum
Astronomos hominis ætates. βρεφῶν, infans, à natiuitate
usq; ad quartum annum: respondet autem Lunæ. Postea
παιδίων, puer, usq; ad decimum annum, & respondet Mer-
curio. μίσηξ, adolescens, à 10 anno usq; ad 18, & respon-
det Veneri. A' 19 autem anno usq; ad 37, νῆπιος, iuuenis,
respondens Soli. A' 38 anno usq; ad 52, αὐτῶν, respondens
Marti. A' 53 usq; ad 64, πρεσβύτης, senex, respondens Iou-
i. γέρον deniq; decrepitus, à 64 usque ad ultimum uitæ
terminum, & respondet tum frigido Saturno.

αὐτὸς δ' ἀπαλλύσσει ἄλλῃ.) Ipse autem, inquit, iaculo-
lator aliò recesserit, ignorans locum ubi præda decedit.
Vultures autem continuò nouerunt.

ὁ δ' ἐρριψεν χαλκόν.) Seleucus scribit χαλκὸς, ut sit de ba-
sta dictum. Neq; enim scutum erat factum ex ferro.

τῶς γὰρ μιν ἀπέλλαν.) Sic enim iussit Apollo, post-
quam inspexisset uictimas sibi oblatas.

ἐχὼς ἐρμῆν.) extendens manum, αὐτὶ τῷ ἀφαιῶς, ob-
scure: ut ostendat, quòd etiam sepulchra iniustorum cor-
rumpantur & occultentur.

αἰναιρὸς, fluvius Thessalia. Vocant autem etiam αἰναι-
ρὸς, τὸς χαμάρρους, torrentes.

Finis Scholiorum in Scutum
Hesiodi.

IN HESIODVM
EXPOSITIO IN THEOGO-
niam Hesiodi.

Poema de origine deorum, naturalem rerum
explicationem continet.

AMusis faciemus initium explanationis, siquidem illæ sunt præsidēs rationis nostræ. Heliconias autem tanquam Bæotus appellauit ipsas. Est enim Helicon mons Bæotiae. Quia igitur Bæoti pro imperitiis & idiotis haberentur, dixit Hesiodus ἑλικωνιάδων, uolens ostendere, quòd etiam ipsi sint participes alicuius prudentiæ, & quòd Musæ ubiq; adsint, ubi expetuntur.

αὐτ' ἑλικῶν &.) quæ Musæ (nimirum ratio & sapientia) Heliconis montem tenent: hoc est, montem Heliconem accolunt, πνευματικῶς. Intellectiue autem significat, Musas in capite sedem suam habere, ibiq; circa mentem puram & impollutam exerceri. Et circum Heliconem et circum aram saltant. In eodem nanque monte sunt fons & ara. Equi autem fons dicitur, quòd sit productus ex ungula Pegasi, hoc modo. Cùm Argis aliquando sitiret Belleropho, Pegasus pede terram concutiens, produxit aquam, quam postea fontem equi appellarunt: alij uerò πηγὰς ex monte. ἰὼν δ' αὖτε, αὐθιχὸν, μιν ἀνέσσει, florulētum, qui habet aquam nigram & profundam: ἰὼν enim est species floris. Aut τὸν ἰὼν πνευματικόν, αὐθιχόν, uiolis circumseptum, floridum. Aut διαυγὲς ἔτι λευκόν, pellucidum & limpidum. Oportet enim eos qui studijs operam nauant, pellucidum & purum habere intellectum: nec solum intellectum, sed etiam corpus. ideoq;

ideoq; subiungit; *καὶ τὴν λουτὴν καὶ χρῖα καλὴν, πῶς αἱ παλαιοὶ ἐρχόμενοι*: hoc est, abluta pulchro corpore, teneris pedibus choreas ducunt. Pugnant autem hæc, *ἀπαλοὶ σι* & *ὑποδρώσασσι*. Forte enim atq; durum, lento & molli opponitur. Aut forte sic erit exponendum, quod pedes quidem habuerint teneros, fortiter autem & duriter saltauerint: aut certe *ὑπὸ μιν*, hoc est, *ἐπὶ ταμίῳ*, scite choreas duxerint.

ὄριδρι &.) Cum uellet exprimere eius potentiam, dixit hoc loco τὸ *ὄριδρι*, hoc est ipsum Iouem. In Helicone autem fuit ara Iouis Heliconij.

τίρρα *χρῖα*.) *τίρρα*, τὰ ἀπαλὰ, tenera, *κατὰ ποιωνίαν*, per communionem literæ τ ad θ, ut sit quasi *θίρρα*. τὰ γὰρ ἀπαλὰ, *θέρμα*, mollia namq; sunt calida: τὰ ἰσχυρὰ, *ἀθέρμα* καὶ *ἀτίρρα*, dura uero sunt frigida. *τὸρμῶς* autem fluuius est, situs ad radices Heliconis: *ὁ δὲ μῶς*, fluuius in Helicone Bæotia, ab Holmio, filio Sisyphi.

ῥῶσαν ἰῶσαν.) Cantilenam canentes uadunt per totam noctem. *ῥῶσαν*, diuinam uocem, & diuinum uaticinium, sicut etiam apud Homerum: *ῥῶσαν ἀνέσας ἰν δῖος*. Est autem Ossa etiam mons Thessalia.

χευοῖσι *πιδίλοις*.) Calceamentis, aut διὰ τὸ πρὸς τῷ *πίδω* εἶναι, quod terram contingāt: aut *παρὰ τὸ τοῖς ποσὶν εἰλεῖσθαι τὰ πρὸς τὰς πόδας ἄλγεα*, quod pedibus aligent & innectant ea quæ ipsis circumuoluuntur. Coniunxit autem poeta eos qui cognatione se inuicem attingunt.

καὶ δέμῳ αἰδούλῳ.) dignam, uenerandam, aut sicut *καλὸν πῦρ*, incensuum ignem, dicimus τὸ *μαρτυρικόν*, exic-

cantem: ita quoq; αἰδοῖν, τὴν δὲ αἰδῶν τοῖς φρονίμοις ἀνὰ
ἄνθρωποις ὄσα, uenerandam à prudētibus propter pudorē.

ἐλικοβλήφαρον.) A parte, ἐλικοὶ δὲ, τρογγύλα καὶ περι-
γῶ καὶ ἀναικλασμένη τὰ βλήφαρα ἔχουσα, hoc est, ro-
tundas, in orbem circumactas, & reflexas habētem pal-
pebras, ducta metaphora ἐκ τῶν τῆς ἀμπέλους ἰκμῶν, ab
inflexione uitis.

ἄβρην τι χρυσοσίφαρον.) formosam, à corona muliebri
ornamento, ex auro & lapidibus preparato.

δαῖνυρ.) non intelligit matrem Veneris, sed unam ex
Oceani, hoc est Titanis, filiabus. Sciendum autem, quod
sint plures Veneres, quarum unam antiquissimam con-
iunxit cum Themide.

αἰὶν πρὸς ἑσίοδον.) De seipso loquitur tanquam de a-
lio. Est autem antiquus mos, sicut apud Homerum de Ae-
chille: αἰὶν πρὸς Ἀχιλλεύου πρὸς. Hesiodum dicit, τὸν δούτιλόν,
tenui præditum sorte.

ἐλινύουσιν ὑπὸ ἱαδίῳ.) Musæ collocantur in summo
culmine Heliconis, sicut deæ: ipse uero sub monte, sicut
homo.

ἄγροισι δὲ.) οἱ ἐν ἀγρῷ ἀνελίσσονται, qui pernoctant
in campis.

γαστέρις οἶον.) σιστὴν, hoc est, circa solum uentrem oc-
cupati, & tantum ea quæ pertinent ad uentrem, cogitan-
tes. Apollonius quidem Rhodius ait, deficere et biare pri-
mum uersum. Verum non deficit, sed ita debet intelligi
Pastores rustici sunt mala probra, & tantum uentres.
Nos uero uirtute præditi sumus non parua, & non sicut
aliqui dicunt, ea quæ dicimus, sunt falsa omnia: scimus
namq;

Musarum
uerba.

namq; etiam uera dicere. Hoc autē fingit poeta, ut se quo-
dammodo pręparet ad sequentem narrationem, uolens
ostendere, se illa à Musis accepisse, quę de origine deo-
rum dicturus est.

ἰδμεν δ' ὦ τ' ἰδμεμεν.) hoc est, nullis utentes figmen-
tis, nec errorem aliquem committentes. Scribitur etiam
ab alijs hoc loco, ἀλλοδαυ γένεσθαι, ἅτι τὴ ἀπάρ. Inde
est nomen γένυς, ἢ ὁμιλίας, conuersatio. Ex eo autem sit
γένυξ, ὃ conuersione litterę γ in η, ἡ γένυξ, pręco, qui de-
nunciat aliquid.

ἀπλῆ πῦμα.) αἱ ἀπυρίσκηται καὶ τάλια καὶ ἰγὺ ἀγγε-
σαι, quę dicunt conuenientia, perfecta, ὃ conmoda.
Aut certē ἀπλῆ πῦμα, αἱ ἀπρίσις ἱστοί χερμῆσαι, articulo-
te loquentes.

ἔλε μοι σπῆπτερον.) Nimirum quia Helicon abundat
lauris, idcirco fingit Musis ex illa materia sibi porrexiss-
se sceptrum. Alias autem hac de Apolline dicuntur, quę
sibi Hesiodus hoc loco tribuit. Aut dicuntur hæc, quòd
laurus faciat ad entusiasmus. Vnde Lycophron : Δα-
φουφῶνς οὐβῆσεν ἐν λαμῶν ὄπα. poemata uerò post expla-
rationem deorum contexuntur. Aut certē, quòd sicut lau-
rus semper floreat, ita sermones scripti perpetuum flo-
rem retineant.

τάτ' ἱαρίμελα.) Demonstrat, poesin esse similem quo-
dammodo diuinationi. Sed magis uati hæc conueniunt
quàm poetæ; neq; enim futura potest poeta prædicere.

σπᾶε δ' αὐτὰς.) Ipsis uerò decantare primò ὃ pq-
stremò, quòd est, semper. Sed tu, ὃ Hesiode, cessa ab anti-
quis sermonibus, cessa affectare ornatum, cessa insolētia
o 2 profectus

proferre uerba. illud autem τῶν ad seipsum dictū ἀρχαῖοι μὲν, antiquè pro, tu Hesiode, Doricè.

ἀλλὰ τί ν' μοι ταῦτα.) Tanquam intempestuum uide-
tur ipsi colloquium, quod cœpit habere, Musas uidelicet
hæc & alia dona sibi imperiuisse. Infert igitur: Quid at-
tinet talibus uerbis uti, tanquam cum quercubus aut pe-
tris? quid opus est priscorum more loqui? Est enim poësis,
μυθολογία τοιούτῃ ἀλῶδῃ, fabulatio quædam similis ueri-
tati, utens narratione aliqua ueteri.

φωνῇ συμπύδουσαι, ὁμῶς ἄρυσσαι, simul celebrantes aut tñ
φωνῇ συμπύδουσαι, ὁμῶς τῇ φωνῇ λίσσασαι, uoce concinentes.
ἀρυσσαι autem, quod est dicentes; ὑμῶσαι, celebrantes
hymnis.

γῆλα δὲ τι δώματα παρὸς.) A' floribus quibusdam
suauissimis gaudent Iouis domicilia. Aut τὸ γῆλα, pro δῆμο
χῆται & φωνῇ σκιδναμένως, resonant à uoce dispersa, δ-
χῆ καὶ γῆλα τὰ δώματα, sonant & rident. ἡαῦν autem, pro
θῶν, Doricè. Omnem namq; uocem Hesiodus τῶν ἀπ-
pellat.

καλὺς εἰν ἀοιδῇ.) Honorabile genus deorum uoce cele-
brant & decantant, quos ab exordio genuit terra &
cœlum, atq; eos qui ex illis producti sunt. Intelligit autem
Titanes.

δοῦντορον αὐτὶς ἴνα.) A' Ioue iterum incipientes & de-
sinentes tanquam deo, propter uictoriam.

τὰς ἐν περὶν.) περὶα, mons est Macedonia, in quo na-
tae sunt Musæ, protensus usq; in Thraciam.

λεῖον & τῶν τοῦθ' ἐν' ἀνθρώπῳ κρυπτός.) Saturnus
genuit paululum à summo uertice. Deficit autem hæc,

ὅτι

Ἰὼν τὸν Μῦσαν. Has Musas genuit Memoria Ioui como-
mixta, aut pinguiſſimi feraciſſimiq; loci Eleuthern præ-
ſens. & cum iſſdem etiam obliuionem, reſpirationem &
quietam à curis & ſollicitudinibus trīſtibus. Ἰαλὸν δὲ αὐ-
τὸν rex fuit regionis, & mons ſic dictus à nomine he-
rois: filius Apollinis, & Ethuſæ, Neptuni filiæ. Inde Ἰαλὸν
ἵς nomen quoq; eſt ciuitatis Bœotia. Ex hoc autem lau-
dem conciliat regioni, quòd natæ quidẽ ſunt in Pie-
ria, ſed mater ipſarum fuit Memoria, nomen mulieris.
Vbi, inquit, Memoria honoratur. Sic dicit, quòd ibi Bac-
chus à furore ceſſauerit & ſit liberatus.

ἀνομοσύνη.) Oportet enim ſcriptorem habere men-
tem & memoriam, ut poſſit orationẽ generare: ita qua-
que eundem opus eſt in lectione attentum eſſe.

ἰσμία γὰρ οἱ ῥήγας.) Dubitatio, quomodo Hercules u-
na nocte quinquaginta impleuit puellus, easq; parere fe-
cit quinquaginta unum liberos, prima gemellos parien-
te: Ioui autem nouem diebus opus fuit? Solutio: Quòd ne-
ceſſe habuit uerſari cum Memoria ad concepium Muſa-
rum, ſciens quòd amor erga Muſas & uoluptas, ſerò &
lente impleatur: propterea ſolido eſt uſus numero. Vnde
etiam nouem natæ ſunt Muſæ. Nihil enim de eſt Muſis.
Cum autem dicit ῥήγας, ſubintelligit locum ſacrum, ne
exiſtimetur fuiſſe adulterium.

ἅλλ' ὅτι διὰ τὴν ἰναιότητα.) Subdiſtinctionem hoc loco fe-
cit temporis, & incipit conſequenter à genere, hac eſt,
ab anno, procedens poſtea ad ſingula & ſpeciem. Dies
enim horis conſtant, diebus uerò menſes, ex menſibus de-
nique conſiciuntur & complentur anni.

ἑαυτοῖς.) ὁμοία αὐτῷ ἑρπύδασι, similia sibi cogitantes: aut τὸ αὐτὸ ἑρπύδασι ἡγεῖται ἡ ἀντιθέσις αὐτῶν, idem cogitantes, nec sibi inuicem controuersantes. Alteri. Non quemadmodum Amphion & Zethus, qui ἡσδὲν quidem parentibus orti, diuersis tamen studiis dediti essant: utrum concordem uitae rationem amplexae sunt, ut nulla alteri aduersaretur. Aut quod demonstrat, sciendū ē & disciplinas sibi inuicem opem ferre, multaq; communia habere. illud ἡγεῖται autem longum fecit Dorice.

μῦσαι.) μῦσαι, ἢ ἑρπύδασι δῶκε, cura est. illud autem ἀντίθεσις sic intelligendum: Musas habere animum sine curis, eo quod studiis dediti debeant esse ἀπὸ τῶν, ἡγεῖται ἀντίθεσις, curarum & tristitiae uacui.

τῷ Περσέϊ ἀπὸ Πιερίδας.) Περσέϊας ἐστίν. Quas in Pieria peperit paululum ab Olympo. Pieria namq; nō multum distat ab Olympo.

καὶ ἀπὸ τῶν ἑρπύδασι.) hoc est, circum Musas adsunt. Alteri: Dicunt enim, quod in Helicone sit templum Gratiarum, Himeri & Musarum. Himerus autem est Cupido. Conuenienter uero Himerus & Gratia cohabitant Musis. Nam sine gratia & cupiditate nihil ualent dona Musarum. Aut quod poeta bonus non solum est καλὸς καὶ ἡγεῖται, eruditus & potens, ἀλλὰ καὶ ἡγεῖται, sed etiam graciosus & facetus, sicut Euripides inquit. καὶ μὴ καὶ ἡγεῖται τῶν καλῶν καὶ ἡγεῖται τῶν καλῶν. Non cessarem Musis coniungere Gratias: Quod autem subiungit ἢ τῶν καλῶν, intelligatur hoc modo, quod in conuiujs omnia sint musica, hoc est, hilariter & decenter peragantur.

νόμους καὶ ἄλλὰ κινῶν.) Narrantes iusta & iniusta statuta hominum. νόμους uocat politicas, cætus, accusationes, uictuum rationes.

καὶ ἄλλὰ κινῶν.) ἄλλὰ uero, τὰ ἔργα, opera. Legum enim alia sunt naturales, alia diuina, alia humana. Si uero leges ut sapiens amaueris, habebis earum intellectum.

αἱ τὸς ἰσάν.) Annotauit hæc Aristophanes. Nunc ista ad ascensum accommodat, qui est ad olympum. Prior enim sermo fuit de choreis, quas ducunt circum montem.

ἡμνοῦσας ὁπατὲς.) Consensus namq; orationis, uoluptatem parit, & facit illum qui constanti oratione utitur, admirandum & celebrem, si præterea prudens fuerit.

πιοῦσιν ὁπατὲς αἱ ἐν.) προδιδόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ἑαυτῶν πατέρα, proficiscentibus ipsis ad suum patrem. Oportuisset autem dicere: σφῶν προδιδόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ἑαυτῶν πατέρα, δὲ ἐν ἡγεμονίᾳ βασιλεύοντες.

ἀλλοῦσας δὲ αὐτὰς.) Bene autem dijs, hoc est, singulis ipsorum, suum distribuit honorem, omnia redigens in certum ordinem, eaque corrigens, quæ prius erant confusa, atque ita singulis suum attribuit principatum.

καὶ τὸν αὐτὸν μῦθον αὐτῶν.) A narratiuo genere orationis transtulit sermonem ad personam μινυλίου, quemadmodum etiam Homerus idem solet facere, ut in illo:

αἱ δὲ ἑγὼν ἄλλοις πάλαι πόλεμους ἔδιδον.

Ἐννία θυγατρίς.) Sunt autem Musarum inuenta istæ:

Clio inuenit Rhetoricam, Euterpe Auleticā, Thalia Comœdiam, Melpomene Tragœdiā, Terpsichore citharœdiam, Erato poësin, Polymnia Geometriam, Urania Astronomiam, Calliope uersus. Quam etiam præstantissimam omnium dixit, eo quod oratio superat omnem scientiam, ideoq; poetica est præstantior. Aristarchus τὸ πρῶτον ἀγαθόν, αὐτὶ τὸ πρῶτον ἀγαθόν, antiquissimum, intellexit ut ita sit dubium, utrum honore aut tempore Calliopen præstantissimam nominare possimus. Quidam uero honoratissimam dicunt.

ἀπὸ τοῦ ἀδελφικοῦ.) non omnes comitatur, sed tantum aduersus, reuerendos. Hoc autem non pendet ex priori intellectu, sed ab alio principio.

ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ.) κορυφαίῳ. pro, intellectui meo accessit cognitio, cum nimirum laboribus me traderem, ut fierem sapiens.

ἐν τῷ.) Hoc nomen non attribuitur hominibus, sed angelis: propterea etiam νόμοι, intelligentie appellantur, quod rerum futurarum cognitionem habeant. De homine autem dicitur τὸ νομοφύλαξ, et τὸ ἀρχὴς, quamuis pauci ἀρχὴς possideant.

γαυρόμηνον τὸ ἰσχυρόν.) pro, δυνάμει διακρινόμενον, benignis aspicient oculis, quemcunque sciuerint fore regem. Inde illud apud Callimachum: μῦθεαι γὰρ ὅστις ἰδὼν ἱμῶναι μισοπαλὺς ἐν ἀπ' ὁπλοῖς φίλος: hoc est, Quoscumque Musæ aspexerint oculis, illorū natorū amici nō canescēt.

ἴσχυρος.) ἐστὶν ὁ, ros, proprie. Nunc autē metaphorice mel. γλυκύτης autem intelligit dulcedinem et mollitiem sermonum.

ἐβίνα γὰρ βασιλεὺς ἱκέτες.) Nam reges propterea sunt ἱκέτες, prudentes, & sic appellantur, quod dum subditi propter ignorantiam iustitiæ læduntur, ipsi correctis illorum iniurijs ac damnis, ad meliorem partem facta reducunt, non imperiose, sed παρακλητικῶς, adhortatorie, nimirum non pœnis, sed blandis verbis. Hoc enim est illud, quod subiungit in textu: καλῶντι παρακρίσειν. Aliter: Persuadendo distribuunt iustitiam. Faciunt enim misericordiam factorum, ut ii seruentur, qui sunt iniurijs affecti: is uero qui damnum intulit, retundatur, non punitioe, sed blandis admonitionibus.

μὴ ἀποκα.) αὐτὶ τὸ μὴ ἀβύσιμον ἔς τὸ βέλτιον, reduci-
bilia ad meliorem euentum.

ἔρχομαι δ' αὐτῷ.) non necessitate, sed amore regis, qui est blandus & iustus erga eos qui iudicantur, non arrogantem se exhibens ijs qui eum accedunt.

αὐτῷ.) alij scribunt αὐτὸ ἀγαθόν, αὐτὶ τὸ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, in conuentum. Tria autem significat τὸ αὐτῷ. 1. αὐτὸ τὸ χωρίον, ipsum locum. 2. τὸν ἐν αὐτῷ ὄχλον, hominum multitudinem in ipsa contentam. 3. τὸ συναναστασθαι, utrumq; simul. Vnde etiam πάλιν appellationem accepit, διὰ μὲν τὸ γωνίαν ἔχειν, ἀλλὰ εἶναι περιεργῆ, quod nō habeat angulum, sed sit rotunda. Alij uero ἐν τῷ ἀβυσσῶνι, ἀβυσσὸν dicunt. Sicut Homerus, νεῦν ἀγύρα, pro ἐν ἀγῶνι.

Illud uero, διὸν ὡς ἱλάσκονται, intelligatur ὡς θεὸν αὐτὸν τιμῶσι, sicut deum ipsum honorant, propter mansuetudinem ipsius uenerabilem.

οἷα μὲν αὐτῶν.) Talis forma orationis αὐτονομαστικῆς appellatur, Latinis exceptio. αὐτονομαστικῆς γὰρ ἔκαστος ἑαυτοῦ.

obiectionem soluit ipse Hesiodus, Talis, inquit, rex est ex Musis. Postquam dixit reges amari à Musis, subiunxit etiam eosdem à Ioue amari. Noui enim, inquit, quòd ab Apolline & Musis cantores & cytharistæ amantur, à Ioue autem reges. Sed illum ait felicissimum esse regem, quem post Iouem etiam Musæ amore prosequuntur. Alio-
ter: Assumit hoc propter obiectionem. Ex Musis namque non est genus regium, sed ex Ioue. Musæ uerò solam largiuntur eloquentiam.

αἰδέσθαι αὐτοὶ.) Hic Mathematicè docet, & inquit, quòd ex Symphonia astrorum, & bono concursu solis, fiant homines sapientes & musici, quemadmodum etiam ex Mercurio: ex Ioue autem, reges.

ἀ γὰρ τὴν καὶ πῶς ἐξ ἵκν.) Hic ostendit efficaciam Musicae, cum dicit *ῥυθμὸν θυμῷ*, mederi ipsam animo recenter afflicto & exacerbato. Recens dolor alioquin non facile sedari potest.

ἀψύχαι καὶ ἡδοναί.) Exiccant enim tristitia, unde etiam insomnes facit.

ἐλθέτωσαν καὶ ἡδοναί.) laudes & præclara facta, quæ gloriam merentur.

τὰ δῶρα τῶν θεῶν.) dona deorum, id est Musica, statim conuertit tristitiam.

ἰδοὺ τὴν λύπην.) τῶν θλίψεων, afflictionum. Oratio enim reprimat dolorem.

ἀπᾶσι δ' ὡς τὰ πρῶτα.) interrogat musas, quomodo possit accurate concinnare opus de origine deorum.

ὡς τ' ἀπὸ τοῦ ἀέρος.) ἀπὸ τοῦ est proprie prouentus annuus. Nunc autem ἀπὸ τοῦ, cælum appellat, & terram
etc.

ἐπὶ τὸν ἕνα. Quæ, ut dicit, hoc modo secesserunt singula in suum locum, diuisione omnium facta conuenienti.

Ἔκ τῶν ἀρχῶν καὶ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν.) Tria primum prodierunt in lucem: Chaos, Terra, & Amor cœlestis, qui etiam deus est. Nam ille alter Amor, filius Veneris, iunior est hoc, de quo nunc loquitur. Ex aqua autem prodierunt elementa: Terra quidem κατὰ συνίπτασιν, per contractionem: Aer κατὰ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν, per distractionem. Tenuissima uero pars aeris generauit ignem. Mare ortum est κατὰ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν, per exuctionem. Montes denique, κατὰ ἀνὰ τὴν ἀρχὴν, per relegationem siue eiectionem terra: Scire autem oportet, quod Hesiodus hoc loco incipiat proœmum Theogoniæ, postquam encomium Musarum recensuit: quam rationem etiam alij secuti sunt, qui de Theogonia scripserunt. Et fortasse Hesiodus quoque imitatus est antiquiores.

Ἦτοι καὶ ὁ κόσμος.) Ars & mundus eundem habent opificem, uidelicet deum. Sunt autem principia uniuersitatis, Materia, principium & elementa. Quæ quidem synonyma esse, multi opinantur, & quiddam unum. Qui uero differre affirmant, illi principium generi simile faciunt, materiam autem pro specie essentialiter accipiunt. Aliqui etiam materiam differre dicunt. Et notitiam quidem materiæ, habere rationem ad artificem: substantiæ uero cognitionem, esse æqualem homini manum injicienti. Materia quidem est æs, substantia uero est ipsa informatio æris. Ita forma mouens artificem, qui facit statuam, materia est aliqua ἀνόητος, ἀκατασκευαστος, infecta, informis. Quam deus assumens,

assumens, uestiuit illam quadam specie. Neq; enim aliam aliquam formam inuendo materiae applicauit deus rerum opifex, sed illam ipsam informem, ἀπλαστον καὶ ἠδιάφορον materiam, per se figurauit & signauit, non assumens aliunde nouitiam, quemadmodum statuarius, quem forma alicuius hominis mouet ad faciendam statuam. Ac Pherocydes quidem Syrus, & Thales Milesius, principium omnium rerum, aquam esse contendunt, uixi auctoritate Hesiodi, qui idem affirmat.

χάος.) πρὸ τὸ χᾶσαι, hoc est, à fundendo, χάος dicitur. Plato uocat πᾶσι καὶ φύσιν, naturam omnium corporum. Oportet enim locum aliquem supponi, qui ingredientia in ipsum comprehendat. Quidam igitur dicunt, chaos dici πρὸ τὸ χᾶσαι, ἢ ὅτι χᾶσαι, hoc est, fundi; alij uerò πρὸ τὸ χαλᾶν, ἢ ὅτι χαλᾶν, à capiendo. Est igitur chaos, ὃ ἐστὶ τὰ στοιχεῖα διὰ νεύουσιν καὶ διακρίνουσιν, hoc est, secessus & separatio elementorum. Hanc uerò quidam aquam esse dicunt, alij uerò aërem, nimirum confusum, qui est inter cælum & terram.

γῆν δ' αὖτε σφρῆγος.) Terram ait ex chaos esse productam. Zeno uerò ille Stoicus, humiditatis sedimentum uocat terram, in τῇ ὑγρῇ καὶ σταδμῇ γῆν. Vnde inferens non approbat hos uersus. Sciendum uerò, quod notitiam dicat materiae ad artificem: substantiae uerò, ad id quod fit. Quemadmodum enim artifex forma mouetur, ut statuam faciat: ita & mundum, materia est quedam informis, quam deus assumpsit, tanquam statuarius.

πᾶσι καὶ φύσιν.) Plato in Phaedone, terram dicit esse ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ φύσιν, omnium rerum sedem & fundamen-

lamentū. ἀθάρκτωρ autem subiunxit, ut ostenderet, quod olim dii cum pijs hominibus conuersabantur.

τάφτρα τ' ὑπόψα.) Quæ tendunt usq; ad extremitates terræ. Dicit autem aerem, qui ambit terram, & omne id quod est circa ipsam. Id quod uerisimile uidetur, attenuatam uidelicet humiditatem diffundi & euaporari. Manet uerò tamdiu turbata, donec acceperit Solem, cuius radys illustrata & calefacta, extenditur, quemadmodum ignis ab ignescente ferro. Tartara autem dixit ἀπὸ τῷ ταράτῃ. δαι, à turbando. ὑπόψα uerò, σκοτεινὰ, tenebrosa.

ἡτ' ἔρως.) Arolicum est hoc ἔρως. Aliqui intelligunt ignem. Est enim cupiditas, inflammatio quædam. Aut sic, quia ignis labefaciat uim genitalem in animante, idcirco ipsam, Amorem esse finxit: idq; conuenienter, quia cum lampadibus pingitur, aut quia ex caliditate nascitur. Aliter: Postquā tria elementa enumerauit, iam quartum commemorat, ignem uidelicet, quem scitè Amorem uocat. Solet enim coagmentare, copulare & unire. Ita sanè pictores non exprimunt Amores absque igne. ἀντὶ τοῦ autem; ἡλύον τὰς φροντίδας, soluens curas. Neque enim hic commixtionem & cupiditatem intelligit τὴν λύσαν τὰ μέλη, quæ soluit membra, sed uoluptatem, & temperaturam elementorum. Spacium nanq; aeris, si sit temperatum, soluit curas & solitudinem. Amorem uerò nominat ignem, quod omnium rerum sit temperamentum. Quemadmodum enim Amor unie ea quæ distant, ita etiam sol temperat uniuersa. Homerus hunc, Vulcanum appellat.

ἡ χάρις.

in χάος.) Recte omnino. Aer enim ante emergence
solis & astrorum, fuit tenebrosus. Chaos igitur gene-
rauit erebū & noctem. Tenebrae nanque comitantur
noctem, cum non possint illustrari à reliquis stellis. Alio-
ter: Quidam uero aquam aiunt chaos esse ex coelesti a-
qua, illamq; distributam esse sicut aerem tenebrosū.
Aut certe nox ex ambobus illis apparuit, quam statim in
duo diuidit corpora.

νυκτὸς δ' αὖτ' αἰδῆς τι.) Noctu enim uidemus aere
ornatum stellis & luna. Et rursus, nisi cedat nox, non ap-
parebit dies.

γῆα δὲ τοι πρῶτον μὲν.) Terra est centrum. Cum igi-
tur centrum sit causa sphaera, idcirco terra generat coe-
lum. Sed Crates dubitat. Nam si coelum sit par terrae,
quomodo potest operire terram? Dixit igitur terram es-
se ἴσον, hoc est, ὁμοιον, similem, quoad figuram, nimirum
rotundam.

ἰσάων ἀντιφύοντ' ἴνα μιν.) Terram uocat punctum, à
quo tanquam per circinum sit productum coelum. Ne-
que enim primò est circumferentia, & postea punctum;
sed punctum praecedit, & postea ambitus circuli depin-
gitur. ἰναύων autem uocat ἰναυλίσματα, ἰνδία τῶν οἰκῶν,
lustra, domicilia.

πῶτον ἀτὸρ φιλότῃ.) Poeta hic Oceanum à mari
distinguit. Oceanus, inquit, praebens terrae qualitatem,
ὁ πῶν ποσειδάων τῇ γῇ παρὶχον. Prodierunt igitur primum
montes & mare.

λεῖον τι.) Aeoles litteram κ pro π ponunt. λεῖον igitur
dicunt πῶν ποσειδάων. Zeno uero Titanes ait ποσει-
δῶν

Titanes un-
de dicti.

τίς τις nominari, Αἰὰ τὸ μὴ διατάττειν καὶ διακρίνειν τὰ
 κόσμους τὰ τοιχῆα, à non disponendo uniuersi mundi ele-
 menta. ἡγεῖσθαι, τὸ βασιλεῖν καὶ ὀργανισθῆναι, regium &
 gubernatiuum. ὑπερῖον, τὸν ὑπὲρ τῆς γῆς κίνησιν τὸ
 πᾶν, motum uniuersi supra terram. ἱακίτῃς autem,
 ἀπὸ τῆς ἱακίης, à mittendo. Siquidem omnia quæ dimittun-
 tur, deorsum cadunt, qualem naturam Iapetum nomi-
 nauit. Isti autem, ut Arcesilæus inquit, Titanes uocantur
 & Titanides. Allegoricè autem interpretantur, Cœcum
 quidem esse τὸν ποιότα & ἡγεῖσθαι τὸν διάκειναι, sepa-
 rationem; ὑπερῖον autem cœlum, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ὄντα
 τα, quod supra nos moueatur. ἱακίτῃς, τὸν κίνησιν αὐτῶν,
 motionem cœli, παρὰ τὸ ἰακίη καὶ πορεύεσθαι, à uadendo.
 Cœlum enim perpetuò mouetur.

ἰακίη τῇ.) παρὰ τὸ ἡγεῖσθαι τὰ παρόντα, quod contem-
 pletur præsentia: aut παρὰ τὸ τρέχειν, à currendo: aut
 τὸν δίσκον τὸ πᾶν, τὸν ἀμείβεσθαι, situm uniuersi im-
 mutabilem.

ἡγεῖσθαι τῇ.) ῥέει secundum Chrysippum, ὃ δὲ ὄμβρος ῥέ-
 οισ, scaturigo ex pluuijs. Est autem terra, ῥέα ὃ φθαρτι-
 νή, corruptibilis Rheia, eò quod in ipsam dissoluuntur,
 & quod omnes qui sunt in ipsa, diffluunt. μνημονεύω,
 τὸν ἐπιμονὴν καὶ διακρίσεις τῶν ζώων, perduratiōem
 conformationis animalium.

ποιεῖν.) purissimam partem aeris, ideoq; etiam χρυ-
 σεῖον appellat, aurea corona insignem. Aurum e-
 nim puritate excellit.

τὸν δὲ ὁρᾶταιν.) nutricem, aut mare nauigabile,
 quod nutrit propter lucrum ex nauigatione acquisitum.

τὰς ἢ μὴδ' ἐπλόταλ.) Saturnum, separationem elo-
 mentorum, quæ facta est à se inuicem distinctis certo or-
 dine elementis. Aut κρόνον, τὸν χρόνον, ut per Saturnum
 tempus intelligatur, quòd alia quidē occultat tempus, alia
 uerò manifestat: aut quòd latenter & occultè præterit.

θαλιρὸν δ' ἔχθρῳ τικῶα.) Aristarchus reprehendit
 hoc loco poetam, quòd non bene cælum, cum sit uetus,
 θαλιρὸν, id est, floridum & iuuenile appellauerit. Sed
 fortasse eadem ratione cælum iuuenile appellauit, qua
 πυρμαλιρὸν, ignem feruidum appellamus, τὸ μεταστῆναι,
 exiccantem, & χλωρὸν δὲ, τὸ χλωρὸν ποῖον, hoc est me-
 tum pallidum, quòd pallidos faciat. Ita quoq; θαλὺς ἰ-
 γανός, cælum floridum, ὁ θαλυσποιός τῷ βίῳ, quòd facit
 florere ea quæ uiuunt. Beneficio namq; imbrium & a-
 quarum cœlestium florent omnia & grædescunt, adeoq;
 quicquid est in mundo, id ex cœlo augetur. Vnde Menan-
 der inquit: ὅρῳ μὲν ἔμβρῳ γαῖα, Amat terra imbres.

ἔχθρῳ autem est ambiguum, quomodo debeat expli-
 cari. Dubitatur enim, utrum dicat, cælum odio habuisse
 Saturnum, propterea quòd natos suos interfecerit: an ue-
 rò, Saturnum odio habuisse cælum, quòd cœlestia sint
 perpetua, & nullo aëo corrumpantur.

γάνῳ δ' αὖ λυκκῶπας.) τὰς ἑκκυκλῆς δυνάμεις, po-
 tentias orbiculata serie coniunctas. Helanicus autem o-
 pinatur, Cyclopes dici à Cyclope filio Cœli, ubi tamē non
 loquitur de ijs quos Homerus recenset. Sunt enim tria ge-
 nera Cyclopum. 1. Cyclopes qui construxerunt muros
 Mycenarum. 2. qui habitarunt cum Polyphemo. 3. ipsi
 dij. Aliter: Zeno per Cyclopes physica interpretatione
 intelligit

intellexit circulares reuolutiones, illarumq; ait hac esse nomina, Brentem & Astropem. Argem autem esse τῆς ἀργύρης λαμπρόν, fulmen, quod raptim emicat. Appellant ἀργύρης autem filios cœli, eò quòd omnes istæ passionēs circa cœlum sunt. Porro Aristophanes ille Comicus in his rerum naturalium causis illudit Socratem. Inquit enim: Quando aquæ in magna copia sursum feruntur, ibiq; pendent, tum fit stridor propter imbrẽ: quòd si grauitè in se mutuo deciderint, tum fit eruptio. Argem autem uocat ὀβελισμὸν, τὸ ὀβελίσαν ἑαυτὴν, illam uehementem inflammationem. Aliter: Tempore namq; aliquo fiunt orbiculares reuolutiones ignis ex aere. Aliter: Quando mundus cœpit in formam redigi, natæ sunt tenebræ, exq; ab alijs rebus separatæ.

ὁ δὲ τοι.) Crates pro hoc uersu alium supponit, nampe hunc: εἰ δ' ὃ ἀθανάτων βούλῃ τράπῃ αὐδύπλοσ. hoc est. Hi uerò ex immortalibus mortales nutriti sunt gloriosi. Quomodo enim ipsos djs similes esse affirmat, & in catalogo Leucopidarum ab Apolline interfectos fingit? Aut quòd non omnes ij qui sunt ex djs nati, immortales nascuntur, quemadmodum inquit Hesiodus in sequentibus, Geryonem Chrysaoris filium mortalem fuisse. Fuit autem Chrysaor, Medusæ filius. Quomodo autem etiam ipsa Medusa interficitur ab Hercule, & Cerberus canis, natus ex stirpe immortalium? Aut quòd dicit pulchritudine & magnitudine illos fuisse djs similes.

ὁ βυκαλὸς ὅς ἐστι λαμὸς (ac.) pro ὕς. Est autem diacresis circumflexi, quem diuidit in acutum & grauem.

παρὰ πλάγιν.) Per parallelum, æquè potentes intelligit.

Et molitiones in operibus ipforum erant, hoc est, ἀτα-
 γίας, πάλαι γὰρ ἰνὶ νῆμα, facultates multae & excogita-
 tiones: quod est, ualebant peritia & solertia ad facien-
 da opera. Sunt enim artifices inter deos, qui animae do-
 minantur.

τῶν πᾶντων ἱεραὶ, ἐν ἰνὶ νῆμα.) hoc est, quos ne-
 mo potest nominare. Adducit tamen ipforum nomina.
 Et λότλον quidem primum appellat, uim mouendi, παρὰ
 τὸ λότλον, à uerberando. βελέωνν autem, τὸν ἰσχυρὸν, ma-
 lidum. Gygen, τὸν δυνάμην, facultatem. Sunt autem isti
 nihil aliud quàm uenti è nubibus prouenientes. Suntq;
 omnes ἀπακτῆσαι, rapaces: propterea quoq; ἱναίτληται
 appellat, hoc est, centum manibus præditos, quod essent
 robusti. Sic Homerus Briareum uocat ἱναίτληται pro-
 pter eandem causam.

ὄσσοι γὰρ μέν.) Quotquot enim ex filijs cœli & terræ
 fuerunt uehementissimi, illi sunt odio habiti à bonis fio-
 lijs, hoc est, à fratribus & à parente.

ἔσ' ἀρχῆς.) Scilicet apparuerunt arbores, animantia
 & alia. Et rursus regnantibus tenebris, occultata sunt,
 confusaq; sunt omnia, neq; lumen apparuit.

παύλας ἀνιπύλασιν.) Quia non fit manifestum
 id quod odio habemus, sed fit & mouetur in tempore.

σελευμένην.) Seleucus ἀχυνμένην scribit. Neq; enim an-
 gustia premebatur siue coarctabatur, inquit, sed pro-
 pter occultatos à cœlo omnes filios mœrebat. Aliter: ru-
 νομένη, τρεῖς χυρῆμιν, coarctata, anxia reddita, quem-
 admodum illud dicitur, σαρύμφο & νινάρι, læsus à
 mortuis, quod multi fructus sint causa præliorum. A-
 liter

liter: Nihil aliud dicit, quàm quòd spiritus ex coarctatione emittuntur, terra coarctata. Aliud uerò, pro soporæia est.

αἶψα ἢ πάλιν ἀδάμασθαι.) λανθάνει, albi. Aut quòd multi fructus sint caussa pignarum. δεῖπνον nunc uocat, tempus messis.

παύεις ἡμῶν ἡδὲ πατρὸς ἀπαδάλλει.) Detrahit nomen ipsorum. ἀπαδάλλει autem, πονεῖν, nefarij, ἀπὸ τῷ ἀπαδάλλω, qui floret damnis. Aut quia ἀπάδαλον ipsum uocando, magis illos mouit ad iram. Neq; enim patri iusto iniiecissent manum.

ἀνέκεια.) ἀνόμια, λανθάνει, illegitima, mala.

ἀσὶ δὲ μιν.) Quia tempus latenter aduenit, ideo dixit illud, ἡρπύσα.

ἡλθὶ ἢ γύμνῃ ἰσάμεν.) Opus cœli rursus uult discernere. Sic enim cœlum fuit purum & serenum.

ὁ δὲ ἐν λέξει.) Aristonicus legit λήξει, sicut θυρίδι. Pro λέξει enim ille λήξει usurpat. cùm autem dicit Hesiodus δεξιγύμνῃ, exprimit & quodammodo ob oculos ponit formam abscindentis.

ῥίξαι δὲ ἀπομήδαι.) μέδαι dicit ἐν τῷ ᾧ γονεὺς ἀρχεῖν, à parte geniturae principali. Illa namque membra abscidit, quæ sunt uasa seminis præcipua. μέδαι autem dicuntur, aut ἀπὸ τῷ μέσση τινα εἶναι τὰ μέσση ὅλη τῶν μεμῶν, quòd sint media inter crura: aut ἀπὸ τῷ μέδω, τὸ βολύμεναι, meditor, cogito. Homines enim βολύμενοι, consiliarij, atq; adeò omnes, ab illis oriuntur.

ὑποπίον.) quia illi qui metunt, retrorsum proiciunt ea quæ demessuerunt: potest uerò τὸ ὑποπίον

etiam intelligi pro *μῆλα* *ἀντὶ* *τῆς* *γῆς*, postmodum: ut sit, post abscissionem illum reieciisse patris genitalia.

ῥέας δ' ἰδὲ γαῖα.) Terra suscepit guttas, eo quod nullū semen haberet. Per uīces enim semina in Græcia spangebantur.

γαῖας δ' ἰερῆς τε.) Ex genituali uidelicet sanguine disperso natæ sunt Brinnyes & Gigantes. *γῖγας* uerò dicuntur *οἱ γοργῆς οἱ ἀνδῆς*, impij, terra geniti. Omnes siquidem sunt *γοργῆς*, sed *γῖγας* *ἀνδῆς* soli hoc nomine appellantur. Homines uerò illos appellat, qui sunt iusti. Aliter: *ἰερῆς ἀνὲρ* *ἐπ' ἄσας*, à terra: *γῖγας* uerò ἀνὲρ *ἰὺς* nominati sunt. Aliter: Magnos gigantes, *τὰς ἀνδρῶν ἀνδῆς*, hoc est, animosos uiros appellat. Gigantum uerò nomina sunt ista: Alcioneus, Enceladus, Porphyrion, Mimas, Obrius, Phrutus.

ῥύμας.) Ex his natum fuit primum genus hominum. *μῆλας* autem uocat, quòd unā cum arboribus nata sunt etiam reliqua animantia. Nymphas enim appellat alteram generationem animantium. *μῆλας* uerò *ἐν τῇ μῆλᾳ ἀντὶ τὰ πρόβατα*, quòd oues sint pecora. Vocat autem etiam *ἐργαίας* & *δράδας*.

μέδαι δ' αἶς.) *μέδαι*, τὰ αἰδῆα, testiculos. Non enim uult temerè Venerem amplectendam esse, sed cum ratione. Rectè igitur Venerem praesidem uenereorum *φιλομέδαι* appellat, amantem curarum.

ἄρ' αἶν' ἀθανάτων.) Feruorem sanguinis, spumam commixtionis, semen uenericum.

τῇ δ' ἰνὶ κύρῃ.) hoc est, in spuma commixtionis. Fingitur enim Venus nata ex mari propter humiditatem: siquidem

quidem cupido ab humiditate nascitur. Unde etiam humidos appellamus lasciuos homines. Cithera autem est ciuitas Cypri, sic dicta *παρὰ τὸ κοῦθον καὶ ὑγρὸν τὸ αἰσχρὸν*, ὅθεν τὸν ὄψατα, quod abscondat turpitudinem, nimirum Amorem. Aut in τῷ κοῦθον, ab intumescendo. Sunt enim Cytheræi, accolæ maris.

in δ' ἱβν αἰδοῖν.) τιμία, uenerabilis: aut ἀπὸ τῶν αἰδοῖν, à testiculis.

τίλιν δ' ἀφροδίτῳ.) ἀφροδίτη ὁ δαίμων sunt idem. Post commixtionem autem terra etiam herbis produxit: commixtionem uocans imbrium ad terram.

ἀφροσύνη.) τίλιν ἀφροδίτῳ, aut *παρὰ τὸ ἀφρὸν*, quod sit spumosa: aut *παρὰ τὸ ἀφραίνω*, ab insaniendo. unde Euripides:

τὰ μῦθ' ἅπαντα γὰρ πάσιν ὄντιν ἀφροδίτῳ βεβήκοι:

Sunt stulta Veneris omnia mortalibus.

κοῦθονα autem, ἀπὸ τῷ κοῦθον τὸς ὄψατας καὶ κάλ' ἄγιναι δα, quod abscondat amatores, & fiat occulte.

τῇ δ' ὄψ' ἀμαρτυροῖ.) Recenset ea quæ sequuntur Venerem. Et desiderium indifferenter, ne rei nouitate turberis. ὄψ' autem, τὸ διὰ ἰγνώσεως ἰγῶν, quod amet propter commixtionem. ἱμῶς uero, hoc est desiderium, quod cupiditas comitetur commixtionem. Vt exempli gratia: Vi disti librum pulchrum, in quo uestimentorum genera continentur, & lineamenta, aliâq, quibus conspectis, cupis illorum potiri, ac discere & facere illa quæ sunt descripta. Sic de alijs negocijs omnibus cogitandum.

γεννημένη τὰ πρῶτα.) Ipsa uero ab initio honorem habet, quamprimum fuit nata, & adnumerata est, inquit.

dij. Qualis uero ipsius honor fuerit, recenset, cum inquit, illam praeffe uirginis confabulationibus, & ceteris qua sequuntur.

τὰ πρῶτα.) Primum namque excitatur conuersatio cum uirgine, postea μιδίασις καὶ γέλωτ, risus, inde τίρψις, oblectatio, quam sequitur φίλιὰ, καὶ ὑπερήνια, amor & blanditiæ.

τὰς δὲ πατέρας.) Postquam dixit de Venere, iam descendit ad narrationem de Titanibus. Titanes autem dicuntur οἱ ἄδικοι καὶ βλάστηται, homines iniusti & iniuriosi, in τῇ εἰσόδῳ τὸν ψυχῶν τῶ μέλλειν & βλάστησαι, à nocendo animæ illius qui est lædendus.

τιτάνωντας.) exposcentes poenam à patre iniusto, in obsequio matris: aut τιμωρίαν πατρίωντας, poenam dantes, unde etiam denominati sunt Titanes: aut μωροποιώντας, stultè agentes. Aliter Titanes dicuntur παρὰ τὸ τινεῖν τὰ ἀδίκαια καὶ διακλυθεῖν, ab extendendo & explicando: aut sicut poeta hic affirmat, ex opinione Orphei illud assumens, quod Saturnum dii rursus punient, & regnum accepturi sunt ab eo.

τοῖς δὲ τέκνῳ.) Ob hanc enim culpam ipse Iuppiter poenas sumet de Saturno, eo quod tantum scelus commiserit aduersus patrem suum.

ὅς δ' ἐγενότο.) Rectè ait, ex nocte illam sobolem esse productam. Sunt enim illa omnia ἀγνοίας παθήματα, ignorantiae notiones. Est igitur consuetudo etiam apud hunc poetam, ut de mortuis dicat, ἐνυπνὸς ὅς ἐγένετο. Porro per somniorum agmen, multitudinem ipsorum commonstrat, quorum alia sunt turbulenta, alia

Via fraudulenta. Illa uerò nox nulli condormiens pepercit *ἡῆρα μάλαυαν*, parcam atram, & *μοῖρας* uocat, τὰς ἀντιμοῖρας.

τίαν δ' ὕπνῳ.) Somnum comitari noctem, nulli est obscurum. Aliter: Ea namq; quæ fiunt ex penuria commerciorum, illa faciunt metum.

ἑσπέριας.) Vespertinas horas intelligit: per mala uerò aurea, ipsa astra. Suntq; illis horis astra curæ, eo quod ipsorum luce omnia uidemus. Per Herculem intelligi potest solare lumen. Hoc autem dicit, quod adueniente sole appareant astra. atq; ita fingunt poetæ, quod Hercules decerpserit mala aurea.

φίπρῳ τὴν ἀνδρῶν.) fructum autem dicit, quod arbor habeat fructus potentia, si modò irrigetur.

ἡδὲ μοῖρας ἡδὲ νέρας.) *μοῖρας* dicit τὰς ἀντιμοῖρας, quæ partiuntur: *νέρας* autem τὰς ἐπιφρεσίδας τῶν βλάστων, quæ decretum de morte confirmant: *τυλιόποινας* autem, pœnas, quæ consequuntur ad mala opera.

οἱ τ' ἀνδρῶν τὴν βίαν τὴν.) Continet hic uersus argumentum quoddam à maiori. Nam hoc innuit: Quod si etiam dij peccantes puniuntur, multò magis homines pœnis afficiuntur. Et quæcunq; de dijs affirmat, eadem sunt de hominibus intelligenda.

ἑκὼν ἵππῳ.) redditionem factam ex animaduersione. Homerus rem quidem gestam & factum ipsum agnouit, sed non nemesis deorum. Asclepiades autem in Tragedijs suis, in cygnum ait mutatum fuisse Iouem, & indignatione inflammatum.

τίσι δὲ τὸν ἑμῶν.) τὸν μίμψιν, conquestionem, dā
malis nimirum. Ut si contumelijs affeceris pauperem,
hæc est μίμψις: si uero iniurijs affeceris, ibi dīnx sequitur.

ὅς ἐστι.) Solent homines peccare tanquam ex obli-
uione secuturarum pœnarum, propterea nocti assimilā-
tur ea quæ fiunt in tenebris. Latenter enim procedunt
ea quæ fiunt in tenebris. Et qui decipit, ueritatē occultat.

μῖσθ' αὖ τὸν δ' ἀπάτῃ τίνεσθ'.) Nō dicit deceptionem quæ
fit in uita, sed solam fraudem Veneris. Id quod ex praece-
dentibus intelligitur, ubi de Amore loquitur.

γῆρας τ' ἐνέμνησθ'.) Senium perniciosum uocat, quia
senes sunt morti proximi.

αὐτὰρ ὅς τις τυγχέη.) Enumerat ea quæ procedunt ex
contentione. Ex hac nāq; cades et pugnae proficiscuntur.

νάτῃ τε.) Sæpe accidit ut coorta contentione, obliuio
scamur nostri officij.

συνώβριος.) hoc est, συνώβριος ἀλλήλοις, familiares
inter se esse. Nam qui legibus non præstat obedientiam,
is damnis inuoluetur.

νεγία τι.) τὸν πάρεμ' αὖ βλας, fluxam materiæ intellio-
git. ἀψοῦ δ' αὖ αὖ αὖ αὖ uocat, propter uetustatem
materiæ, & quod turpe est antiquos mendacijs agere.
Aliter, ἀψοῦ δ', quod mendacio non persuadetur: ἀλῶ δ'
autem, quod non dicit mendacium. Porro ἢ qui mentiu-
tur, duabus de causis id faciunt. Aut enim mentiuntur sua
sponte propter aliquam utilitatem: aut quia ignorant
ueritatem, & obliuioni tradiderunt, atq; eo modo inuise
mentiuntur. Aliter, τὸν ἀψοῦ δ' αὖ αὖ αὖ intellit cum qui non
mentiuntur: τὸν ἀλῶ δ' αὖ αὖ αὖ uero, qui non est oblitus. Ignorans
enim

animi sine oblitus, iquite mentitur.

πρὸς τὰς ὁδοὺς.) Aut propter honorem & ueritatem, aut quia ad extremam senectutem peruenierit.

αὐτὸς δ' αὖ θάυμαστα.) Intelligit ἀδελφίαν, hoc est euaporationem quæ sit ex mari, & multitudinem aquarum. Aliter, θαύματα uocat πρὸς τὸ θαῦμα παράχρησις, quod sit miraculo. φέρουσα autem hoc loco appellat amabilem aquarum. Aut φέρουσα, τὸ βίαιον τῷ πόντῳ, uiolentia maris, θαύματα autem τὸ θαυμάσιον.

μυῖατα τίνα θάλασσα.) hoc est magna, ἱπέρτατα, amabilia, aut ὑπερβάρτα, præclara τίνα propter pulchritudinem, & θαύματα, admirabilia. Propterea etiam fingitur in tranquillitate nauigare & lucrari. Aliter, μυῖατα, hoc est, μυῖατος ἱπέρτατα πρὸς ἡλλάς, ualde contenti de pulchritudine: aut τίμα, ἰσοδοῖα, honorabilia.

ταῖς.) τὰ τὰ πάντα ταῖς φέρουσιν, omnes fructus ferentis. Alimentum enim omnium rerum ex mari prouenit. Aut ταῖς, ἐπιστάς. Etenim nos quoque τὰς ἐπιστάς, insigne, ἰσχυρὰ appellamus.

πρὸς τὰς ὁδοὺς τι.) Recenset nomina Nereidum, quæ nihil aliud sunt quàm species & schemata maris. πρὸς autem πρὸς τὸ πρὸς τὸν ἐπὶ τὸν δάκτυλον, quod prior conscenderit maris: aut πρὸς τὸ πρὸς τὸν πόντον, quod aqua omnium rerum principem locum obtineat: aut διὰ τὸ βασιλικὸν αὐτῶν γαλέναι, propter præstantiam tranquillitatis.

ἀντάς.) διὰ τὸ ἀντάς θῆναι, quod sit bene disposita.

Σαῖ.) διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πλόντων, propter salutem nauigantium.

ἀμφίβητη.) διὰ τὸ ἀμφίβητον τὸ φέρεται, propter ambiguitatem formidinis.

ἐνδύρε.) ἢ καλλίδυρε, pulchris donis ornata.

δίτις.) ἢ δισις τῶν ὑδάτων, situs undarum.

γαλήνη.) διὰ τὸ γαλήνησεν, quod sit tranquilla.

γλαῦνη.) propter aspectum undarum.

ἡμεσίη.) διὰ τὸ παχὺ τῶν κυμάτων, ἢ τῶν πλῆθους, propter uehementiam tempestatum aut nauigantium.

σπαῖ.) ἢ ἱκανολογία, consequentia.

θιν.) ἢ ταχύλατος, uelocissima.

θαλή.) ἢ θάλασσαν θεωρομένη, quae potest florere.

ἐρίεσσα.) ἐπιθυμητὴ, desiderabilis.

πασίδει.) ἐκὸ πάντων θαυματομένη, quam omnes admirantur.

μλίτη.) τὸ ἴδν, suauitas. Quidam enim ex nauigando magnam capiunt uoluptatem.

ἀνλίμιν.) διὰ τὴν ἴδν τὸ λήμιν, propter incunditatem litoris.

ἀγαν.) ἢ λαμπρότης, τῶν ὑδάτων, splendor undarum.

δωλή.) propter dona quae accidunt hominibus.

πρηνίμειδα.) primis tenēs propter quietem & tranquillitatem.

πανόπη.) ἢ πάντων ὀφειμένη, quae ab omnibus uidetur.

ὀδυδὲς γαλήνια.) ἢ ὀδυδὲς γαλήνη, speciosa tranquillitas. Hoc epitheton dedit occasionem iunioribus, ut inde Cyclopi amorem erga Galatream adstruerent.

ἱπποδίν.) ἢ ταχύτης, uelocitas.

ἱπποδίν.) quae fit ex uelocitate mentis.

ἡνιδική.) τὸ πρηνέστερον καὶ δεινότερον τῶν κυμάτων, quae

quæ manifestat & recipit undas: aut πρὸς τὸ δυνάμει
τὰ κύματα, quod spectet undas: aut propter observa-
tionem ipsarum, ut δυνάμει sit idem quod ἀντιφύει.

ἡσυχία.) ἀντίφύει, obscuro.

ἰσχυρ.) ἄγαν πνιγνύων, ualde fluentium.

σιὼ κύματα.) τῇ τῶν κυμάτων λέξει, τυτῆσι πατα-
παύσει, à depositione uel sede undarum. Nam sicut inquit
Aristarchus, nomina Nereidum accurate colligere ueli-
mus, erunt quinquaginta unum numero. Aliqui uero in
illo quod infra sequitur, πρὸς τὴν κυμάτων, δ', ὁ παρὰ
ἔχει νότον, illud τὴν superfluum esse iudicant, ut nomen τε-
μαρῶς, ἀντιφύεις intelligatur. Quæ enim cogitatione
prospexit omnia, uerax esse existimatur: & pater ipsius
Nereus, uerax denominatur. Aliter: Voluit cessationem
undarum indicare, eo quod cessantes undæ iacent tan-
quam in aliqua inferiori parte. Quiescentibus igitur uen-
tis, quies oritur & tranquillitas. Videtur hoc loco scbema,
quod uocant ἀντιφύειν: quod Cymodocē & Cymato-
lege unā cum Amphitrite sedant uentos.

ἀντιφύει δ' ἀντιφύει.) ὁ παρὰ τῶν πνιγνύων, fictum
refugium nauigantium. Aut dicit τὴν ἀντιφύειν, &
τὸ μέδιον, τυτῆσιν, βασιλεύων, à salugine prædomi-
nante: λυαγρὲς autem, τὸ ἀπώλυντον ἀντιφύει, quod sit li-
bera à conuersando.

λαομύθια.) alienorum negotiorum memoria in tra-
iectu.

αὐτομά.) ὁ αὐτόματ' ὅς, mens uoluntaria.

λυσιθέσσι.) παρὰ τὸ λυσιθέσσι, quod sit commodo.

δωρό.) ὁ κατὰ αὐτίδους, pulchra retributio.

μυαγία.

μυλωνινον.) ὁ παραμονὴ ἂν ἐξέτε] τὸ πλῆ, perseueo
 rantia celeritatis in nauigando.

θαύμας.) Ponti filius. Intelligit autem maris miracu-
 lum. ἑλίκτρα autem, ὁ λαμπρότης, splendor. propterea fin-
 gitur esse uxor Thaumantis, quod ea quæ uidemus ad-
 miramur.

τίκτω ἱεω.) Irim autem peperit, eo quod iris digna est,
 quam omnes admirentur & animo cogitent. Est autem
 iris, ὁ προφητείας λόγος, sermo uocalis. Quæ namq; uide-
 mus & admiramur, ea solemus uerbis enūciare. A splen-
 dore oritur arcus. Neq; enim iris habet propriā aliquam
 substantiam, sed est tantum quædam ὑφανσις siue appa-
 ritio. Nam quando nubes exiguis habuerit guttis, leui-
 terq; sit condensata & concreta, & sol ex aduerso sit
 positus, reflectitur noster uisus ad Solem, & uidetur seg-
 mentum quoddam circuli in nube apparere. Sæpe autem
 in eadem nube duæ apparent irides.

Nomina Herpyiarum sunt ἱερὰ & ἑνὸς τε ἀπείρας
 uocat τὰς ἀπαισινὰς πνεύμας, uentos rapaces, qui sunt à
 distributione & distractione undarum. Vnde etiam de-
 nominationem acceperunt. ἀπείρας Doricè corripuit. Ac-
 cusatiuos enim in as desinentes, ipsi corripunt.

φίρνοι.) φέρναι, ὁ ἐπιφορὰ τῶν ὑδάτων, uementia un-
 darum. ἑστὶν autem, τὸ βάθος, profunditas. γῆρας uerbò,
 εἰς ἄγρον, spumam. Caterum magis conuenit, si scriba-
 tur ἡλασιπάρηος, ut sit epitheton ἂν καλῆς, sicut etiam Se-
 leucus scribit. Quod autem addit, in γῆρας πνεύμας, à par-
 te canas: sic intelligatur, quod albæ fuerint, quæprimū
 essent nata. Aut ὠρίμας intelligit, hoc est, honorabiles.

ἠερπιδίῳ.) Martium desiderium, nauticam expeditionem. Quod igitur in nauigando aliquando contingat salus, interdum naufragium, idcirco τὸν ἠερπιδίῳ dixit ὠπικλῆν, hoc est, pulchro peplo ornatam: τὸν ἰνὸν autem ἡρόνικλῆν, crocei pepli, malam uolens significare. Porro ὁ Hesiodus τὸν ἰνὸν unam Phorcydum esse dicit: Homerus autem bellicum quendam deum. γηγὼς autem dixit à nominatiuo γῆς. Cæterum intelligit metum seu ui & irrequieti maris: hoc est, incertum navigationis exitum.

ἢ ἰσπερίδῃς λυθφονῆι.) Hesperides uocat argutas, siue uocem habentes stridulam, quod astra apud Gades ad musicam harmoniam mouentur, sicut inquit Aristoteles.

σθένι τ' οὐράνῃ τι.) Intelligit mare potens & magnum: per μέδισαν uerò subtilissimam substantiam, τὴν λεπτότατῃν οὐσίαν. Ita Persei appellatione intelligit Solem, ὡς τὸ περιλαβεῖ σθένι, τῆς τῆς ἰσχυρίας, à uehementi impetu. Ait igitur, quod Sol circumductus cælesti reuolutione, Sthenun quidem & Euryaliam, hoc est, latum & immensum mare non occidat, hoc est, non exhauriat: sed Medusam ut mortalem interimit, hoc est, tenuissimam maris aquæ partem motu suo absunit. Promicuit autem ex capite illius Pegasus. Sole namq; exhauriente & attollente in aerem, τὸ λεπταίνουσι καὶ ἀτμῶσι, capitalem & uaporosam partem undarum, contingit τὸ βαρύνεσθαι κατὰ πύρρην ἀναφύμενον κατὰ πύρρην καὶ χύμα, id graue, quod alludit ad uocem Pegasus. fursum ferebatur, deorsum in modum fontis destillari et fundi. μέδισα, metus & sollicitudo orta ex occasione temporis aut motus undarum, quæ distracta fursum feruntur.

runtur. Perseus autem, sol humorem ad seipsum trabens, & quodammodo separans abscindensq;. Porro quod dicit, Hesperides natas esse ἐν μαλακῇ λαμῶνι, in molli prato, innuit in quiete id factum esse. Vbi namq; sunt flores, ibi est quies.

πᾶσι πηγὰς.) per πηγὰς, hoc est, fontes, intelligunt multi niuis dissolutionem, unde natus sit equus Pegasus. Aquis enim in altum sublatis, oriuntur fulgetra & imbres. Atq; ita Chrysaor & Pegasus intelliguntur. χρυσῆος, ὁ λαμπρὸς αὐρ, aer splendidus. πηγᾶσθ, διὰ τὰς πηγὰς denominationem accepit, à scaturiginibus uidelicet, quæ fiunt post niues dissolutas. πᾶσι δὲ διαπιδράμοις τῷ χρόνῳ τῶν ἀρχομένων πᾶν, hoc est, transitus temporis eorum qui navigationem instituunt.

ὁ μὴ ἀποτῆλμεν.) Pegasus uidelicet, qui non statim ut natus est, in cælum ascendit, sed post spaciū aliquod temporis. Distributio namq; aquarum quæ fit sursum, etiam nubes conflat & excitat.

βροντῆν τι.) Hunc dicunt portare τὰς βροντὰς, καὶ τὰς ἀστράπας, tonitrua & fulgetra. Siquidem ista ex aquis oriuntur.

γυρνοῦσα.) Geryoneum tricipitem. Volunt aliqui tempus significari, quod tria habet capita, præteritum, præsens & futurum. Aut certè intelligere possumus Lunam, quæ etiam Hecate appellatur. Est enim dea τριμύρῃ, trium formarum. Porro Geryoneus natus est ex Callirhoe filia Oceani. Stesichorus uerò addit, huic sex manus & sex pedes fuisse, eumq; facit πένταπυρον, pennatum.

τὸν μὲν ἄρ' ἀνέσσει.) Calorem intelligit aeris. Sub hac namq; constitutione feliciter proueniunt animantia. Cæterum ὄρεϊα nomen est insulæ ad oceanum, ubi habitauit Geryonem, & ipsius boues.

τίρωρ αἰεὶ ἰσθρ.) τίρωρ, ciuitas est Argi. Sacram autem appellat, quia Cyclopes eam condiderunt. Geryonem uero fuit Tirynthium.

ἰσθρ τ.) ἰσθρ, canis Geryonei, nomen accepit ἰσθρ ἀπὸ τοῦ ἰσθρ, ab impetu. Ita Homerus inquit:

πρὶν ἵσθαι πρὶ τῶσι πιδυῖα πυλάνας

Iliad. 9.

Ad naues donec celerem compellat Achillem.

Aliter: ἰσθρ nomen accepit πρὸς τὸ ἀνέρμα ἀπὸ τῶν ἰσθρ τὸν ἥλιον, ab excitando solem, nimirum facientem ἵσθρ τὴν ἀνάσσει τῶν ὑδάτων, ut sit recta ascensio undarum. ὁρτυνῶνα autem dicit τὴν ἰσθρ καὶ κίνησιν, impetum & motum. Aliter: ἵσθρ, impetum & ascensionem undarum: aut τὴν ὁρτυνῶνα ἵσθρ τῶν ὑδάτων, prodiem fluxum undarum.

ἕμιν μὲν σύμφω.) nympham humanam uocat, quæ nullam cum deo habet cognationem, nec cum intelligentijs, aut τὴν ἕμιν γένωμεν, impermixtam notitiam, quemadmodum serpens non commiscetur homini.

ἔσθ' ὄρεϊ ἀρ' ἀρίμοισιν.) hoc est, custodiebatur aut habitauit in Arimis. Arima autem sunt montes Ciliciæ aut Lydiæ, ubi est Typhonis cubile. sicut etiam Homerus tradit, cum inquit: ἀρ' ἀρίμοισιν, ἐκ τυφῶν ἱμῶν ἀνὰς. τυφῶν, turbulentus spiritus, qui semper corrumpit crescentia.

ἱσθρ

ἥρθευ μὴ πρῶτα.) quem suprà dixit interfectionis esse ab Hercule.

In alijs οὐτι φαίμ ᾧ.) quasi, non effabilem pro dignitate: aut ἐ φαίμ φονεύσιμην, qui non facile potest occidi. φαίμ enim idem legitur. est quod τὸ φονεύσαι, interficere.

ἑκατόρ ὠμυτῶν.) Pindarus Typbœum ἑκατότακταλον appellat, hoc est, centum capitum: nosler uerò πεντακόντακταλον, quinquaginta capitum. Cæterum, alij Cerberum draconem esse dixerunt, alij uerò canem. Canem autem appellant custodem inferorum.

τὸ τρίτον, ὕδρην αὖθις.) bydram appellat malitiam, quam Hercules, hoc est, uirtus, interfecit. Virtus nanque omnem malitiam ualet obscurare & exterminare. Dicitur autem πολυμήχεω & hydra eodem modo, quod πολυκέφαλω. Aut certe delapsum aquarum aeris intelligere possimus. λίμνη autem est stagnum quoddam Argi. Porro Lernæam bydram, de qua nunc agimus, Alcæus ἑκατότακταλον facit: Simonides autem πεντακόντακταλον. Atq; Lernam in numerum stellarum retulerunt ueteres, quemadmodum etiam cancerum, unâ cum Hercule. ὕδρην appellant, ἢ ἐν τοῖς ὕδασι διαβίβει. λίμνη autem λίμνη τῷ ἄργεϊ, palus Argorum. Allegoricè per ὕδρην, malitiam intelligit, διὰ τὸ ὑδάτιν καὶ διακχυμίνην εἶναι παρὰ τὸ, quod sit diffusa undiquaq;. Ac ipsam quidem λερναίαν uocat διὰ τὸ λίαν ἀραιῦσθαι, καὶ αὐξιδῶσαι τὴν φανερὰν λανίαν, quod manifesta malitia ualde extendatur & augeatur. ἀπλήρην uerò posuit pro ἀπλήρωτον, ἀμύβητον, insatiabiliter. ἡστίσῃ, indignans, scilicet caliditati aer iratus.

δίδς ἵος.) mens prouida & firma deturbat malitiam in suo

in suo ipsius acuto gladio, hoc est, intellectu. Deturbat autem et superat cum Iolao, hoc est, sapienti oratione, τὸ ἀνδραγαθὸν τῆς λέξεως, quæ exhilarat populos. ἰνέειν αὐτὸν τὴν, pro ἀνδρα, interfecit, ἡττάχρυστον. ἰναρὰ namq; dicuntur τὰ ἱπλά, arma: aut τὰ σκέλα, manubiae.

Alludunt Græca uerba ad nomen Iolai.

Ιολαὺς.) Iolans autem filius fuit fratris Herculis. Ἰστὲ quadam ex parte combussit capita hydræ. Erant enim immortalia.

ἀπαιμάνιστον πυρ.) ἀπροσπίλαστον, ἀπρομήχιστον, inaccessible, inuictum ignem: aut τὴν ἄγαν μαυμῶσαν, per ἀκύνιασις, τῆς τίσιν ἀπύλωσαν, ignem uehementer perdentem, cunctantem.

ὁ δὲ χίμαιραν (τινίς.) Vniuersalis, inquit, malitia perperit particularem. Ac leo quidem animum habet aperum & uehementem: draco autem callidiorum. At χίμαιρα τὸν μερικὸν θυμὸν, καὶ μέσον καὶ κινεταμύιον, animum medium & mixtum.

πρίδι λίον.) Varietas Chimæra docet, eos qui elocutionem mutant, oportere aliquid melius elaborare, si consona dictione uti nolint.

πύλας & ἄλλα.) πύλαςιν appellat animum commixtum, qui partem irrationalem habet commixtam rationali. βίλλω φόντῳ autem, qui interficit mortalia, παρὰ τὸ ἵν' ἔρξῃ βάλλω, à deiciendo in terram, τὸν βάλλωσαν εἰς τὴν γῆν. Aliter: βίλλω φά appellat τὰ κακὰ. βίλλω φόντῳ igitur, qui nouit sedare ea quæ sunt mala.

σφίγ' ἀλόν.) Sphingem intelligit, quam facit filiam Chimæra & Typhonis. Ab ipsa denominationem accipit etiam τὸ σφίον, mons Thebanus, cui Sphinx insedit.

Bœoti autem ipsam pinā dixerunt. Lycus in libro de Thebanis à Bacco deductam esse contēdit: νημεῖον autem esse montem Peloponnesi aut Argorum, ubi leo ille decantatus habitauit, à quo fuit primus labor Herculis, à quo etiam nomen accepit, ἀπὸ τοῦ νημεῖονος περὶ τοῦ τόπου τοῦ ἀργυροῦ, à pascendo in locis Argorum. Aliter: Sphinx historicè erat mulier prædatrix, & habuit multos secū, qui unā cum ipsa prædabantur. Hoc loco autem occultam malitiam intelligit.

γαυοῖσι λαιναῖσσι.) ἐν τοῖς γαυνοῖσιν τοῖσι, in abditissimis locis Nemææ habitauit. Est autem Nemæa nomen antri, aut potius montis.

ἐκπαίρει.) αὐτὸν ἔκπαρει, lædebat. Homerus alicubi idem uerbum pro παραισιῖσι posuit, decipiebat falsis rationibus.

νῆλον τι.) Ex hoc apparet Hesiodum Homero fuisse iuniorem. Homerus nanque Aegyptum appellat Nilum. ἄλφιον autem est fluuius Peloponnesi in Elide, qui descendit ex Asia, uico Arcadico. ἱερδανὸς uerò fluuius est Celtarum. Strymon, fluuius Thraciæ. Mæander, fluuius Lydiæ aut Icariae. Ἰστρος, fluuius Scythiæ. Phasis, fluuius Colchorum. Rheius, fluuius Troiæ. Achelous, fluuius Acarnaniæ, aut Aetoliæ. Nessus, Thraciæ. Rhodius, Troiæ, Haliacmon, Macedonia. Heptaporus, Granicus, Aesapus & Simois, Troiæ. Sperchius, Thraciæ. Aliqui autem Granicum, Simoenta & Peneum, Thessaliæ fluuios esse dicunt. Hermus, Lydia. Caicus, Mysia. Sangarius, Phrygiæ superioris. Lado, Arcadiæ. Parthenius, Paphlagonia. Euenus, Aetolia.

tolie. Ardescens, Scythia. Scamander, Troia. Atque i-
ta hoc loco recensentur fluij numero uigintiquin-
que. Paribenijs uerò in Samo, etiam Imbrasus ap-
pellatur.

κίσι θυγατέρων.) Peperit autem paludes, quæ unâ
cum sole nos nutriunt. Ea uerò quæ recenset, sunt nomi-
na fluuiorum & stagnorum.

αὔρας κρῖσσι.) ἀναρίφουσιν, educant. Ex qualitate
enim humiditatis prouenit alimentum solis.

οὖν ἀπόλλωνι ἀράκτι.) Fingunt Apollini & fluuijs
abscissam esse caesariem, quod esset augmenti & nutri-
menti causa. Sol enim & ea quæ humida sunt, ad gene-
rationem faciunt.

δαρίς.) νελεὶς γυνὴ, Nelei uxor, ἡρμῶν αὐτὴν, ἡ πλῆς,
traiectus. ἀράκτι, ἡ αἰδῶσις τῶν ἡραίων, sensus cele- Sensem coele-
stium. ἡ πλῆς, ἡ ὀξύτης, uehementia. λευμῶν, ἡ αἰδῶσις, stium uocat
sensus. ροδία, ἡ αὔδρητος, floriditas, amcenitas. ἡ ὀξὺς, ἡ lucem, aut
ἡ ὀξὺς τῶν ὑποζυγίων, coniunctio iumentorum. ἡ ἀῖα, ἡ calorem, aut
τίχρη, ars. πασιδίη, in alijs legitur πασιδίου. πλεξάου, ἡ etiam mo-
tionem.
πλεσμονὴ, expletio. γαλαξάου, τὰ αὔθρα πνεύματα, a-
maeni spiritus. λεγκίς, ἡ σοφία.

βοῶπις πλυτῶ.) mater Tantali. Perseis, mater Aceta.
κακῆς, ἡ θρασυαία, medela. ξάου, ἡ αὔδρητος, amcenitas.
πετρίη, τὸ ἐπὶ πέτραις διατῆσθαι, quod sub petris uiuat. με-
νιδὴ, ἡ παραμονὴ, perseuerantia. οὐράνη, τὸ πλεῖον ἢ αἶρος,
amplitudo aeris. οὐρανόμνη, ἡ ὑνομία, æquitas. ἀσίη, ἡ κέρως,
satietas. καλυψὼ, ἡ ὑπερβολή, exuperantia. οὐδῶρην Home-
rus οὐρανόμνην appellat. τῶξ, ἡ φόβος, metus. τανύσοφοι ap-
pellantur Oceani filia, ἀπὸ τῆς μακροσοφίας, quæ longa ba-

bent crura, in α οὐσώγες dicitur ἰ οὐμένους, procera, à parte nimirum una corporis.

πολυπάρη.) quæ sunt undiquaq; disseminate. θείων autem αὐτὶ τῷ θίῳ, pluralis numerus pro singulari. Ex una enim matre natae sunt illæ omnes. Singularum autem nomina nouerunt ij qui proximè apud illos habitant.

θάα τ' ἰκλίειν τι.) Motus sphaerae, παρὰ τὸ θάα, à currendo.

κίρειν &c.) α κίρειν, motionis, παρὰ τὸ κίρειν κίρειν, à mouendo.

ἑρμῆ.) ἑρμῆ & Τερρα & Cœli filium. Volunt autem per ipsum rerum conditarū διάκρισις, hoc est, distinctionem intelligere, aut τὴν τῶν πραγμάτων περιήρσις, hoc est, transitum rerum, aut astrorum reuolutionem ab ortu in occasum. οὐρανίη autem, est filia Ponti. Aiont autem, ipsam esse magnam aliquam δύναμιν siue potentiam. ἀστέρων, τὴν γένεσιν τῶν ἀστέρων, generationem astrorum. πάλλασθαι, τὴν κίνησιν αὐτῶν, motionem ipsorum.

πέρσειν δ' ἴσ.) πέρσειν, τὴν τῶν ἀστέρων περιήρσις, transitum astrorum, aut motum ab ortu ad occasum.

ἰδυσσώμεναι.) ἰμπυρίαις, experientia, ἀπὸ τῆς ἰμπύρις, ἔγγραπτα αἰσθάναι, à sciendo. Multa namq; opus est scientia, ut possis noscere motus astrorum.

ἀστραὶ δ' οὐκ αὐμένους τίνος.) Cum astra adhuc essent infra aurorā, tunc nati sunt ex ortu uenti quatuor. Sunt enim etiam quatuor mundi plagæ siue climata, Europa, Asia, Libya, Media.

ἀργίτρε.) Spirat autem ἀργίτρε, qui etiam Eurus dicitur, ab ortu, Zephyrus uero ab occasu, Boreas à septentrione,

trione, Notus à meridie. Caterùm Acusilam tres uentos esse dicit secundum Hesiodum, Boream, Zephyrium, & Notum. Ait enim, Zephyri epitheton esse τὸ ἀργύρεον, quasi dicas, procellosum. Homerus ἀργύρεον dixit τὸν λευκὸν νότον, albius notum. Notus autem per ἀργύρεον, τὸν ἀπυλωτόν uidetur intelligere.

τοῦ ὅ μιν ἔστιν ἀστὴρ τινίς.) Dixit enim in principio, ἀστὴρ τι λαμπρύνουσα, ἀστὴρ fulgentia. ἡσυχίῃ & autem diotus est lucifer, quod circa auroram oriatur.

τοῦ δὲ νεφ. & denominatur παρὰ τὸ τυγῶν, à formidando. per πάλλαστα uerò intelligit τὴν αὐτῆς κίνησιν, motum superiorem, cui aqua commixta, quosdam effectus producit.

ὡς γὰρ ἰβλάσθαι.) Ista nomina Abro uocat patronymica, ἰωνιῶνιν, ἀδρυτινῶν, αἰολίων: Tryphon autem πατρὸνμα, hoc est, denominatiua.

διὰ μέγα παλῆς.) Scilicet patris consulentis ipsi, aut Iouis, aut Oceani.

ὅτι δ' ἰμμεν.) quia etiam iuramentū est horribile.

ποιῆς δ' αὖ νόιν.) Puritas & splendor eius quod uidetur. ἡσυχίῃ & autem, τὸ ἀρκινόν, Septentrionale. Peperit autem noctem, quod ex apparente aere etiam nox gignitur, & ἀστὴρ. Αὐτὸς ἡσυχίῃ, fabricator. ποίησιν autem puritas fabricationis.

λεῖπ' ἀναισθησίαν.) λεῖπ' uocatur ὁ λῆθς, καὶ ὁ τυγῶν, obliuio & nox. Quando enim uoluptatibus indulgemus, non cogitamus de transitu huius uitæ.

ἀστὴρ δὲ νόιν.) Motus astrorum. Nam propter motum astrorum, transcunt & perficiuntur negotia.

ἥ ἥελι, solem intelligit. Oriuntur namq; stellæ & occidunt semper eodem modo.

ἡ ἡκατη τῆς γῆς.) Laudat autem Hecaten Hesiodus tanquam Bæotus, quia Hecate in Bæotia coli consuevit.

μοῖραν ἕαν.) quod singulis prouideat. Fatum namq; omnium eorum quæ fiunt in terra & mari, est præfatus, non aliter quam deo ipsi, uota facimus.

ἡ δὲ νύμφη ἡ ἀσπίς.) Nam si quis ex præscripta legum sacra facere & seipsum uolet acceptum reddere, eum oportet dijs & Hecatæ sacrificare, & proinde honorem magnum consequetur.

ὡς πρὸς γάμους.) ὡς τινι, casum posuit pro casu, & τινι. Rbetores enim datiuo pro genitiuo utuntur.

ἡ δὲ ἀσπίς ἀπὸ τοῦ νεύου.) Quia omnes fortunam appellant & Neptuno & dijs sacrificantes. Aut, quod ex illis omnibus partem honoris habeat.

ὡς δὲ οἱ κληρονομοῦντες.) Vnigeniti enim sunt locupletes, eo quod socios nullos habent: aut quia fratres non habent, & plus bonoris possideant.

ὡς δὲ ἡ δόξα.) Ad quem uult accedere, illi prodest, cumq; fortunat.

ὡς δὲ ἡ ἀσπίς.) Etiam erga certatores, quibus bene uult, est benigna. Et is qui uincit, per ipsam gaudens accedit domum suam.

ὡς δὲ τοῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης.) Qui nauigant per mare, & ipsi atque Neptuno uota faciunt, ij copiosam prædam adipiscuntur. Contentus autem duobus epibetis, nimirum τῷ γλαυκῇ & τῇ δουρὶ, non est proprius locutus.

ῥυθίσις δ' ἀγρῶν.) Adest etiam canum uenatoribus,
 & quibus malè uult, illos lædit.

ἰδιὸς δ' ἐν σταδμοῖσι.) Adest etiam in stabulis, ubi gre-
 gis facit augmentum. Ait autem, unā cum Mercurio ip-
 sam adesse, quia etiam Mercurius curam habet pecorum.
 λυῖδα uero uocat possessionem quadrupedum. λυῖα enim
 quadrupeda animantia appellantur, ἀπὸ τῶ τὰ λυῖα λα-
 τασίμιδα, quòd segetem depascantur.

οἱ μὲν ἰκάντω.) Scilicet eorum qui sunt post ipsam, ex
 quo tempore facta est λεροβία.

ἀνακτία.) ἀνακτοριον est mons Arcadiae, ubi colebatur
 Prometheus.

ἀπὸ κρατερῶς πρὸς ἰδίῃ.) Etiam si potentia excelleret, ni-
 bilominus fato destinatum fuit Saturno, ut à proprio fie-
 lio Ioue domaretur: propterea ille, ut hunc euentum im-
 pediret, deglutiuit suos liberos. Alij scribunt, πατρὸς με-
 γάλου διὰ βλάτης: ut per patrem magnum intelligatur cœ-
 lum. Quomodo enim Iuppiter potuit decretum facere de
 Saturno, cum nondum esset genitus?

πῶς γὰρ δ' αἰς λύντην.) quòd ibi abundet uictus. Est
 autem τὸ λύντην, locus in Creta.

τῶν μὲν οἱ ἰδίφατο.) Iouem genitum scilicet, hoc est,
 conceptum seminum. Aestatis namque beneficio augen-
 tur semina. ἡ δὲ θυμάρεια, τὸ θυμῶν τῶν θεῶν, deorum pro-
 cliuitas.

ἐν θυμῶν τριφύμῳ.) ἀπὸ τῶ τριφύμῳ, quod hoc loco est
 ἀπαιμάδαι, curam habere. Semina namq; indigent cula-
 tu & procuratione.

ἀπὸ ῥῶν ἐν ἰκάντω.) In antro, in quod solis radij pene-

θαλάττῃ trare possunt. Hoc loco autem ἀλιβάτῃ intelligitur ἡ ναι-
alludit ad λῶ καὶ ὑψιλῶ, in cauo & excelsō.

nomen

ἄλφ.

αἰγίῳ ἢ ὄρεα.) Sciendum, quod etiam hic poeta Iouem
appellauit αἰγίοχον, quod capra ipsum lactauit. A quo fa-
cto etiam ipsa Creta mons caprae appellatur, Graecis αἰ-
τός ὄρεα: item αἰγῶν, mons eiusdem insulae. Homerus au-
tem à proprio scuto, in quo insidens capra esset, Iouem
αἰγίοχον appellauit.

τῷ δὲ σπαργάνισσῳ.) Huic fascijs inuoluto, circa cor-
pus uidelicet humanum. Agathocles autem Babylonius
dicit, quod Rhea ex Praeconneso acceperit lapidem. Per
hunc autem lapidem ait significari, quod primus terra la-
tuerit sub confusione omnium rerum.

Ἐπιλομήνῳ ἱστοῖον.) Anno autem reuoluto Satur-
nus euomuit liberos suos, ex bono consilio terrae. Terrae
namque insidia illae non erant ignotae. Primò autem euo-
muit lapidem, τῷ αἰδοῦσι τῶν ἑρῶν, sensum qualita-
tum. Ac lapis quidem ille corpus fuit ex quatuor elemen-
tis compositum.

γυῖσι.) ἢ τοῖς νείσι, in cavitatibus, propter ineptie-
tudinem corporis. Nam anima quidem est diuina, &
non indiget praecognitione. πατρίαν γένεσιν autem, hoc
est, patruos, uocat Cyclopes, & intelligit ipsos Gigantes.

ἑρῶν δὲ ἱστοῖον.) ἱστοῖον uocat motionem caeli. λαμπ-
ρῶν, intelligit τῷ δόξαν, gloriam.

ἢ δὲ οἱ ἀτλαῖα.) Super axe quodam aiunt uerti po-
lum. ἀτλας autem est τὸ κατεμῆν αὐτῷ, id quod ipsum
sustentat.

ἀμφὶ τὸν τ' ἀμυνδία.) Per Prometheum intelligit
τῷ

τὴν πρῶτην, providentiam: per Epimetheum uero eum qui post factum sapit, uidelicet τὸ ἀπρονόητον, de quo exeat illud bemistichium: *ῥιχθὶς δὲ τι νῦν ἐστὶν*, hoc est, stultus factum agnouit.

αἰ δόλος.) Quia occultatur & delitescit pars animae irascibilis, & qui eadem. perpetrat, ab animo uincitur, atq; ita eadem facit.

ψαλγῆσι.) τὴν τῆ ψαύουσα ἁλλούη, quod tactu perdit, πᾶσα δὲ τὸ ψαύουσα ἡ ἁλλούη.

ἀνὴρ δὲ ἀνυσσώμενος.) Quod ligetur & uinciatur in corpore τὸ πρηνέμενον, hoc est anima, quae praecognoscit. In nomine uero ἀνυσσώμενος abundat n: erat enim dicendum ἀνυσσώμενος.

μέσση δὲ νύκτα.) hoc est, per mediam columnam ligauit Prometheus: aut, usq; ad mediam columnam produxit, & infra terram occultauit, ut sit ad partem superiorem alligatus Prometheus.

οὐδ' εἰ τὰ ἀνὴρ ἄρει.) Motum rationis intelligit. Quippe in epate quidam rationis sedem statuunt: per aquilam autem intelligunt curas quotidianas de rebus in hoc mundo necessarijs & usitatis, quae cura tenent hominem occupatum, & consumunt animum, quemadmodum aquila consumit epar. Aliter: Per aquilam aliqui intelligunt ea quae sunt huius mundi, quae facile corrumpuntur: aut precipitantiam & celeres actiones.

οὐδ' εἰ τὸ σῶμα.) Die namq; minuitur & detrimentum accipit pars ratiocinatrix, propter euentus obuios, & eos qui faciunt ad iram.

ἀγανθὺς ἰσχυρ.) Solem dicit occisionis esse auctorem,

rem, & solutionis huius uitæ, quem etiam Herculem ap-
pellant. Quando igitur aliquis moritur, tunc discedunt ab
ipso curæ & sollicitudines. ἀλάλησεν, pro τὴ δυνάμει ἀπὲρ-
την, potentia sua auertit. Neq; enim is qui caret robo-
re, auxilium ferre potest.

ἐν ἀνέστη (hōis.) Nam ars ad uitam pertinet. ἐν ἀν-
λία, hoc est, non inuita uoluntas, ad Iouem, ne uidelicet in-
becillitatis alicuius notam ipsi inijciat. Dixit igitur, ἐν ἀ-
βυστία, non infcio Ioue; qua ratione ipsi maiorem lau-
dem conciliat.

ἄνθρωπος ὁπίσθῃ βυλῆς.) Homo namq; contendebat deo si-
milia facere.

θεῶς ἴσθῃ.) Deus enim mortalis est homo. Nam
quando iudicabantur dii, discernebantur deus & ho-
mo. Est autem μνηστής ciuit. is Argorum, quæ aliquan-
do Sycion appellabatur. Intelligit autem περὶ μνησ-
τῆς τὴ δυνάμει ἀνθρώπων, de prolixitate uitæ deorum
& hominum.

ἵτοπον δὲ πῶς ἑαυτὸν ἀγασσῇ.) hoc est, pro i-
gne, aut pro uita cælibe. Aut hoc dicit: Neque cæ-
lebs aliud habet malum, quàm quòd in senectute
à liberis non nutriatur. Aut sic: Bonum quidem
est non contrahere matrimonium, sed malum ca-
dere tale γερουσίας καὶ ἀγασσῆς, liberis qui pæ-
rentes senes alant, & succedant in possessione bo-
norum.

γερουσία.) ἀλλοτρίοι, peregrini, aut ij qui sunt à longino
quo cognati, qui solent hæredes fieri domo carente libe-
ris. Scribendum autem hoc modo: ἐν ἵτοπῃ τῇ τῶν ἀνθρώπων
ἀγασσῇ,

ἀγαθόν, bonum non habet æquale damno. τὸ ἐμπεριον αὐ-
tem superfluum est.

ἀταρῆρπὺς γυνὸς αὐτοῦ.) dura, difficilis, ἀπὸ γυναικὸς γυναι-
κίς, à generali natiuitate.

ἀνάνια.) Prometheus ὁ μολύβδῳ λαόν, qui neminem
iniurijs afficit: αὐτὸς ὁ λαὸς μὴ δυνάμενος, qui non po-
test malo affici. ἀνακτοριον autem est mons Arcadiæ, ubi
colebatur Prometheus.

δῶκεν ἑπὰρ τῷ ἰνὶ δισμῷ.) Circularis cœli reuolutio, quæ
fit circa axem.

ἀνδράκην.) τὴν ἰδίαν αὐτοδράκην, suam fortitudinem.

ἀγώμην.) θαυμάσιον, admiratus, propter stupen-
dam conditionem naturæ. ἀγώμην ὁ κερὶ θαυμάσιον
aut φθινῶν, inuidens, aut ἐκπληττόμην, perterro-
factus.

ἄνω.) circa ipsum erant, aut sedebant.

φραδμοσύνησι.) ταῖς βουλῇς καὶ ταῖς γνώμαις τῆς δι-
αιτης, consilijs & sententijs iustitiæ. Nam Tetra di-
xit ipsis, quod unâ cum illis uinceretur Titanes. In-
telligit autem continuum & perpetuum motum cœ-
li: neque enim quiescit cœlum, currens ab ortu in oc-
casum.

δὴν γὰρ μέγαντο.) pugna deorum cum Titanibus.
Simpliciter diuisam significat naturam, quæ non eiuſ-
dem est studij, intelligentem uidelicet & corpoream. Il-
li quidem ab Olympo pugnabant, nec unquam defecer-
unt: hi uerò ab Otibry, unde est τὸ ῥέον καὶ ὁ ῥυαίς,
fluxus & caducus rerum status. Pugnauerunt autem de-
cem annos, quo significatur diuturnam fuisse pugnam.

Est enim

Est enim denarius numerus, maximus. Propterea etiam totidem annos de Helena Troiani & Græci pugnarunt.

ἰσὺ ῥ' ἴα & ῥ' ἰταῖο.) Neque enim uictoria diuinorum ad fluxa & caduca eiusdem generis contingit, sed sunt inæqualia ea quæ pugnant. Oportet autem superari ea quæ sunt inferiora, ab æquali & eo qui est eiusdem generis, ut uera possit dici uictoria. Propterea etiam Briareus & Cottus unâ cum Gyge assumuntur ad uictoriam æqualem, Cœlum enim cum sit corpus, & propterea diuisibile, sed incorruptum manens, sicut dicunt quidam, superauit caduca corpora: id quod conuenienter dicitur. Et sic contingit uictoria, corporum ad corpora, sed non incorporeorum ad corpora. Hac enim non esset uictoria.

ἄακ ἱπὶ δὲ λῆσσις.) Quando, inquit, effecit ipsos participes sortis deorum, Briareum uidelicet, Cottum & Gygen.

τὰς δὲ τοὺς αἰῶνι ἰδύει.) perpetuus data est celestibus corporibus. Et sic uincunt alios Titanes, separatam uidelicet naturam.

μνησάμενοι φιλότητος.) Mementote, inquit, quod in tartarum detrufos seruauerim & reduxerim in lucem.

ἐν ἀδάντῃ.) ἐν ἀούρῃ, ἐν ἄγνοια ἰμῶν, quæ non sunt talia, ut non possint intelligi. Sed sunt γνῶσις, cognoscibilia. ἐν ἀδάντῃ, ἐν ἀφανί, non obscura loqueris. Et, inquit, scimus, quod omnium rerum cognitionem habeas, & comprehendis omnia.

ἀτρυγῆτις εἶπ.) εὐρυχῆ, assiduo, prompto animo. Aliter: ἀτρυγῆ, ἄγαν τίλαμι, πρὸς δὲ μέγαν, ualde intento, propenso.

Hec

Hoc est: Duro & potenti atq; immutabili animo propul-
sabinus uestrum imperium.

μαρτάμην τιτῶσι.) Assumpsit dem, inquit Plato, hoc
uniuersum ita confusè & inordinate positum, idq; in
certum ordinem redegit: atq; hæc est illa pugna elemen-
torum. Titanes enim nihil aliud quàm hoc significant,
uidelicet τὴν πλεμίσιναν ἢ τὴν ἀτασίαν, confusionem &
obscuritatem.

ὃ ἄμνησιόνων.) pro ἰσιφόνων. ex ἰσιφόνων enim,
tempore præterito, fit ἰσιφόνων Doricè: & similem præ-
senti accipiens characterem, fit inde præteritum impero-
fectum ἰσιφόνων.

πρὸς πρῶτον.) πρὸς δόνων, promptè & manibus & po-
tentia, simul apparebat opus ipsorum: hoc est, & robo-
ris & artis.

οὐδὲν.) A fundo autem motus & concussio, Græ-
cis οὐδὲν, fiebat propter ingentem sonitum pedum i-
psorum. Ita sanè aduersus se inuicem iaculabantur tela
gembunda.

ἐν τῇ αἰῷ.) ἐν τῇ αἰῷ, illico, in τῇ αἰῷ, ὡς ἀπὸ τῇ αἰῷ
μα. ἐν τῇ αἰῷ, ἐν τῇ αἰῷ, ταχὺς, celeriter. Aut pro ἰγῶν, hoc est,
propè, ab eo quod inde sequitur quia ille qui accedit, fit
alteri propinquus. Utuntur autem hac dictione Tragici.

ὡς αἰὼς αὐτῶν.) hoc est, uidebatur ipsi se uidere ex ad-
uerso, aut apparebat uidentibus hora illa, non audienti-
bus, ut quædo cælū irascebatur terræ, talis erat confusio.

ὡς αἰὼς αὐτῶν.) ὡς αἰὼς αὐτῶν, terra diruta,
aut ἰσιφόνων, perscuerante, aut πλεμίσιναν τῇ αἰῷ
ἐν τῇ αἰῷ, percussa à cælo.

σὺν δ' αἶμασι.) Venti autem terræmotus & puluerem excitabant, & sonitu unâ factō omnia turbabant, ἰταῖοι αὐτὸν ἀπλανῆ, θόρυβος, ψόφος, stridor, strepitus. Id quod propter obscuritatem dicit. ἰτῆες enim ἔδιδαν τῶν ὤτων βοῦ, clamor qui ferit aures. Scribitur etiam ab aliquibus hoc loco λίτατες, & significat etiam ipsa dictio τὸν θόρυβον, strepitum.

πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπὶ χούρῃς.) ἀντιστάντων, insurgentes, impediētes se mutuo.

μάχην δειμῶνα.) Duxit metaphoram ἀπὸ τῶν ἰδιωτοσῶν, Homerus:

Iliad. λ. ὡς δ' ὅταν ὠδυνώσασιν ἔχον βίη, ἔξ' ὧν γυνῶνα δειμὺν, τότε προῖασι μέγας θάνατον ἀλάβυσσιν.

Hoc est:

Quales sæpe solet mulier sentire dolores Parturiens, sicut quos mittunt Ilithyia.

τόσσον ἐν ᾧ καὶ πρὸ γαίης.) Hic poeta opinionem hominum sequitur, non accuratam rei ueritatem.

τετρασιχαῖ.) triplici ordine circum eundem. Aut τὸ τετρασιχαῖ pro πολυσιχαῖ, multiplici ordine. Supra quidē tartarum posita est terra & mare, ibiq; quodammodo continentur radices mundi. metaphora sumpta à plantis.

τοῖς ἐν ὅριτόν ἐστι.) deficit hic particula διὰ, ut sit διὰ τέτων τῶν ῥιζῶν ἐν ἡβασίῳ, ἢ περὶ αὐτῶν, per has radices non patet exitus.

θύρας δ' ἐπὶ θέναι.) propterea uocatur ἰννοσίγαιος, ὃ τὴν γῆν συνίχων, qui terram in se continet.

τάχος ὃ περιμήθεω.) comprehendit in longitudine & latitudine. hoc uocat utrinq;.

ἔνθα

ἔσθ' ἢ γένος. λέει. & τ.) Ibi ira deorum expectat delicta & probra hominum. Oportet autem intelligere, quod illi extra muros custodiunt Titanes, neq; sub his Titanibus debent intelligi ipsi habitatores.

ἡ θάλασσα καὶ οὐρανός.) Ibi terra, coeli & tartari, adeo que omnium rerum principia & fines continentur. Habent enim ista omnia certum quoddam principium, estq; tale quippiam aqua, quæ est αὐαρχή, ex qua procedunt omnia.

ἔστιν ἡ αὐαρχὴ ἡ γένεσις.) Deficit hic διὰ, ut sit, διὰ τὴν τῶν πρὸς τὴν αὐαρχὴν ἀρχήν, ex istis radicibus omnium rerum principium procedit: inde oriuntur, & ibidem finiuntur.

ἡ δὲ καὶ αὐαρχὴ.) Quia obscurum est principium & finis illorum, nec aliquis uno integro anno posset ad profunditatem pervenire, si modo valuerit assequi terminum aquæ, sed à ventis circumfertur. Deficit autem τὴν, ut fiat ἡ αὐαρχὴ.

καὶ οὐκ ἔστιν ὁπρὸς.) Propter noctem horribiles domus ibi teguntur nebula. Iuxta has domos, fabulantur filium Iapeti humeris suis coelum portasse. Vbi nox & dies, dum separarentur, se inuicem salutabant, sibi mutuo obuiam facti.

τῶν πρὸς τὴν αὐαρχὴν.) Ante domos, scilicet Noctis. Apud Homerum quoque idem legitur, ἔχου δὲ τὴν αὐαρχὴν, nimirum ipsum columnas sustinere, quæ coelum cum terra coniungunt. Est autem illud ἔχου, idem quod ὑποστηρίζει, dignum cura censet: aut φραγέτω, custodit, quemadmodum alio quodam in loco usurpatur idem uerbum:

uerbum : *καὶ μοι κῆρον ἔχῃ πολυδίνδρην*, custodit mihi hortum multis arboribus consitum. Hesiodus autem hoc uerbum intellexit pro *κατ' ἔχῃ* ἢ *ἔχῃ*, sustinet.

ὕπν' ἔχει δ' αἰὼν' ἔχει.) Somnus ἔχει mors. hæc quidem detinet homines perpetuò, ille uerò ad exiguum tantum tempus.

ἐστὶν δὲ.) In domibus scilicet Noctis. *χρόν' αὖτε* intelligi potest etiam pro *τρυφή*, molesti, horribilis. Sicut Anacreo usurpat *χρόν' αὖτε* ἢ *ἐμπεδ' ἔχει*.

δυνὸς τῶς.) terribilis ijs qui committunt pericuriū. *δυνὸς δὲ*, dea trāstis, quòd periuros torquat.

μυρίασι πείρησι.) τὰς μυριάδας, magnis, quia sub petris est aqua.

ἴσως ἀγγυρίσιν.) per *ὑπερβόαν* ἔχει impossibile hæc dicuntur. Neq; enim ille columnæ attingunt cælum, inde usq; à tartaro. Aut intelligit *τὴν αἰάδιν*, hoc est, distractionem aquæ in cælum usq;.

θαύμαστος.) Nomen pro aduerbio. *παῖς* autem posuit pro *παῖς*, raro. *θαύμαστος*, διὰ τὸ θαῦμα ἔχει, quòd efficiat miraculum.

ἰὼν δ' ἀπὸ πύργου ἄγγυλον.) Terra ἔχει radices in tartaro. Propterea Iris per mare in tartarum dimittitur.

ἢ χρυσὸν πρὸς.) *ἔστιν*, cyathus, sextario.

πολύωνυμον.) *τίμιον*, uenerabilem, aut *ἰνδοξον*, celebrem, aut multoties à multis nominatam, propter inramenta, aut quòd est in multis locis.

πολλὰ δ' ὑπὸ χθονὸς.) Aqua Stygis ut plurimum infra terram fluit latenter per Oceanum.

ἢ ἢ μὴ ἢ ἢ.) tāquam per canales occultos transit ad per

ad petras, unde etiam apparet. Habet autem illa Stygis aqua partē aquæ Oceani, ut uniuersa Oceani aqua decem partes habeat, cuius una pars Stygis aquam efficiat.

ἡ ποταμὸς ἀμβροσίας.) Describit hominum impiorum pœnas, quas enarrando assequi non possumus.

ἀσπερ.) non accedit ad cibum deorum, ἀσπερ pro πᾶσι σίτοις, propius.

ἰνυκίστο ἦ.) propterea longis morbis detinentur & torquentur impij. quia saepe accidit, ut multi propter breuem uitam, statim liberentur à malis. τὸ δὲ ponitur pro γὰρ ἀπομιμνήσκαι autem significat τὸ ἀποχωρῆσαι, relegatur.

δικαίῳ.) Spem facit mutationis ijs qui iniuste agunt.

ὀγυγίον.) τὸ παλαιόν, antiquum ab Ogygo primo rege uetustissimo. Potest autem etiam pro magno intelligi.

ἄλλοι μὲν γὰρ φησὶν.) Interdum quidem loquebantur, ut etiam dij possent intelligere, interdum ad se iniucem, interdum non item, sed ἀνασταλάσσας.

ὄσας ἀράς.) λανθάν, mali, aut ἀπέρη, dubij. Ionice in ἀράς & antepenultima acuitur. Nomina enim quæ ante finalem & diphibongum αω habent & mouentur, illa acuiuntur: ut ἀφάρετος, ἀμάρτυς. ἀράς & autem graui tono scribitur, propter pleonasmum τῷ α, ex dissyllabo τῷ τάρη factum. Quæ autem non mouentur, nec formant ex se fæmininum genus, illa acuiuntur in antepenultima: ut ἰπιδάρετος, nomen ciuitatis: ἀργαυλός, κύνταρος. Notandum ex his, quod θυσάρετος acuiatur.

φλόξ ἢ κεραυνὸς.) Aut fulmine ictu rege, scilicet Typhoco, recessit flamma à rege, hoc est Ioue: profildebat autem eo per fulmen tacto ad montes, & disparuit.

πλάκας autem eruptiones quæ fiunt ex uentis. Excutiuntur enim ex calido aere.

αἰδώς.) τὰς ἀγαυοῖν, opacis saltibus, aut quas obscurauit flamma. αἰδώς enim idem est quod τὸ ἀφανὲς, obscurum et quod uideri non potest, tanquam αἰδῖς: unde per pleonasmum literæ υ fit αἰδώς. Nunc autem τὸν εὐνοῖον ὑάκινθον intelligit, hoc est, umbrosum uiretum.

χεῖρας.) χεῖρὲς τῆς ☉, fusorij. χεῖρ, instrumentum, quod spiritum emittit, φάρακα uocatum, intelligit.

ἐρῆς δὲ μὴ θυμῷ.) Burus ab ortu spirat, Zephyrus ab occasu, Notus à meridie, Boreas à septentrione. ἀπ' ἧς idem est qui alias ἀπ' αὐῶτος appellatur, quem Burum nuncupat.

μαλ' αἰπὰι.) Ventileues & uani, ut sunt Cacias, Thracias. Aristoteles enumerat duodecim uentos.

αὐτὰρ ἰπὰ πᾶσι νῆεν.) hoc est: Quando post uictoriam turbulentorum uentorum, uita palmam obtinuit. νῆεν posuit pro νίκῃ.

δῖο μῦθῳ.) μῦθῳ appellatur, quòd talem habeat potentiam, ut possit mutari sicut libet. Iupiter autem seducens ipsam, et acerbā faciens, deglutiuit ipsam, et quidem pregnantem. Cæterum Coelum & Terra ipsi hoc consiliū dederunt, ut ipsam deuoraret, ne uidelicet is qui nascetur ex ipsa, fortior fieret: id quod fato decretum fuerat.

ἑρᾶι.) Tropicas horas intelligit, ἀπὸ τῶ ἀεὶ, quod est, obseruare, custodire. Sunt enim custodes humanorū operū. Porro tres enumerantur. ἡ ἀργεῖς, quòd dona Iouis per totum sunt dispersa orbem terrarum. Et propterea postrema floret, quòd cum qui accipit dona, oporteat ipsa custo-

sa custodire & efficere ut floreant. θάλλειν, quòd florēte uita nostra, ης quib. est opus, nostra ope adesse debeamus.

ἔρπασον.) Quidam raptam esse dicunt ex Sicilia, Bāchylides autem ex Creta, Orpheus ex locis circa Oceanum, Phanodemus ex Attica regione in salubris Demææ. Hoc autē innuit, quòd terra inuita in se recipiat semina.

λατὼ δ' ἀπόλλωνα.) Latona Ioui commixta peperit Apollinem desiderabilem supra omnes alios deos. Aliter Hyperbaton est. ὁ λήθη, hoc est, obliuio, mater Apollinis esse fingitur, quia musicus obliuiscitur omnium malorū, quæ contingunt in uita.

ἔρασιόνων.) τῶν οὐρανῶν τὸν ἔραν, qui cælum inhabitant: aut ἔραν ἁποσιόνων, ex cælo oriundorum.

οὐ καλαδίται.) proprie καλαδῶ est ὁ ἐν κυναισι τοῖς θύρῃς, clamor in uenationibus, quæ fiunt per canes.

ἰγυιάδιμον.) τὸν θύρῃς ἐκέρσαν, quæ tumultum excitat.

ἀγέτρατον.) ἀγῶσαν στρατὸν, quæ ducit exercitum.

ἔρπ δ'.) Hic noster primus dixit, Vulcanum ex sola Iunone esse natum: Homerus autem ex Ioue & Iunone.

ἐν παντί τεχνῶν.) Ambiguum, utrum dicat, à singulis djs esse institutum in artibus, aut præ cæteris omnibus ornatum fuisse artibus.

μαῖν τίνι.) μαῖα filia Atlātis, ὁ κατὰ κατὰ πρὸς τὴν εἰρήνην, assidua inuestigatio, genuit Mercurium, hoc est, τὸν λόγον, orationem. Oratio nāq; res diuinus in lucē profert.

ἀλκυόν δ' ἀφ'.) Verna constitutio generauit solem ut bementiorem. Notandum, quòd hoc loco fiant duarum syllabarum apocopa. Porro sequētes nouem uersus reij-

ciuntur. Est enim institutum poetae genealogiam indicare ex utrisq; dijs natorum.

κίχλω τι καὶ αἰήτω.) παρὰ τὸ κινῶν τὴν λογισμὸν, à mō uendo intellectū. Intelligitur per Circen ἡ δάκρυσι τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν φαρμάκων, distinctio bonorum & malorum pharmacorū: aut ἡ διαπυράνωσις τῶ ἡλίου, transuectio solis: aut αἱ ἀπογενήσεις τῶν βλάτων, generationes herbarum.

δυμήτης μὲν πλῆτερ.) Quando ad suum statum uenit mundus, tunc coepit terra elaborari & coli, atq; πλῆτερ ἐν κτηρία, crescere in agricultura. propterea etiā in Creta id fieri inceperit, quando nimirum αἱ δύμειαι, hoc est, ad temperiem uenerunt astra & elementa, mixtaeque sunt Iasio. ἡ δυμήτης ἀπὸ τῶ ἰέναι, quod est ἱπαρίναι τὰ σπέρματα, ab immittendo semina. Aptē autem dixit, πλῆτερον esse filium Cereris & Iasij. Quia cum qui laborat, comitantur diuitiae. δυμήτης enim est terra, ἰάσις autem agricola. Itaque congressi finguntur in agro siue noualiter profcisso.

ἡάδμω δ' ἁρμονίῃ.) Harmonia peperit Cadmo Ino, Semelem, Agauen & Polydorum, quem etiam uirana quidam appellant. Appellatus est autem ἡάδμωρις, quod in nuptijs Cadmi & Harmoniae dij munera sua distribuerunt.

γερωνόα.) intelligit pluuiæ distributionem, quæ fit ex terra. Tripliciter autem formatur hoc nomen: ἡ γερώνω, ἡ γερωνόω, & ἡ γερώνω. A quibus proinde diuersi fiunt casus.

ἐμαδία.) A quo nomen accepit Macedonia, ut appellaretur

pellaretur ἀμάρτυς. Narrat autem Pherecydes, ab Hercule interfectum esse Eumathionem, sed eo tempore cum abi-
ret ad aurea mala.

ὦπρ' ἀναρρεταμίνυ.) Fecit illum quasi deum in ipsis sa-
cris templis, constituens ipsum sacerdotem obscurum: ne-
que enim apparet mori. Matutina stella, quæ diem ☿
Phaethontem adducit, est ipsa Venus.

νοσπέλει νύχιον.) hoc est, ἀφανῆ, λαθραίον, obscurum,
occultum ædituum. Archelochus autem scribit νύχιον,
οἶον ἐν τῷ μυχῷ, τῷ ἀδύτῳ προφάνοντα τῇ κύρῳ, quod in
occulto recessu Cypri appareat.

τονόπλους αἰθλυσ.) intelligit pericula quæ contingunt
in mari, ☿ disunctionem taurorum, item detrimentum
eorum quæ fuerunt seminata.

φειλυγίδας.) παρβενυμινῆς Chiron ita appellatur, fi-
lius Pbillyræ.

μαάλα διός.) ἀντί τ' αὖ πωπεμίνυς, hoc est, Iouis no-
mine intelligit fatum, ex quo pendent omnia.

ἄρεον, ἔδω λατίνον.) Latini populi sunt Italiæ: ἄρεον
autem τὸν ἀμύμονα, hoc est, inculpatum. Horum posteri
ad interiores partes sacrarum insularum habitant, ad re-
gionem Tyrrheniam, ubi Circe suam sedem habuit. Di-
cuntur autem illæ insulæ Electrides.

FINIS THEOGONIAE

Hesiodi.

RERV AC VERBORVM IN
hisce Annotationibus memora-
bilium INDEX.

A Ccentus tres	14	Aeolides insulae	169
Achelous	242	Aeolus quis fuerit	169
Achilles nocuit to- ti Graciae	94	Aeolus, Cumaeus	3
aciei forma descripta ab Homero	7	aquinoctium quando fiat	144
Acusilaus tres uentos facit		Aeropus quis fuerit	20
245		ἀσποινότης	191
adamus 70 eiusdem dus- ritia.	ibid.	ἀσποινότης quid	108
ἀδύνη	132	αἰγίοχος quid	55.145.248
adulterium allegorice pro hibetur	182	αἰδώς quid	78
αἰρῶς	108	αἰνυμί	173
αἰροπαῖ plura significare		Aeschylus praefertur Eurio- pidi	139
29		Aeschyli uersus	63
agriculturam quis inuene- rit	18	Aeschynus, tympanistriae filius	5
Aegyptus cur abundet aro- matis	128	αἰσχῦνος quid	78
Aegyptum Nilum uocari		αἰσχῦνος & αἰδώς distin- guuntur	105
242		αἰσῶς quid	136.207
Aeolicae dialecti proprie- tates	32.80.86.90.	Aesopus, famulus	5
172		aëtas cur idalus uocetur	131
		aetatum hominis enumera- tio	207
		aetates	

I N D E X.

ætates tres significari per dolum	115	ἀμφιγυῖαι	50
ætates mundi	57	Amphion	214
ætatis primæ mundi status	36	Anacharsis, Scytha	5
Ætoli & Arcarnanes ma li uicini	111	ἀνὰ πρὸς	207
ἀνακρίσις	247.251	ancipitem quid faciat syl bam	138.140
ἀνρόνιφ & φάσις	155	angelorum nomen	216
ἀνσί, ἀντή & ἀντή	30	animi partes tres	28
ἀλαπάβαι quid	78	animam etiam demonem	
ἀλάπαδ & herba	78	uocari	28
Alcmenia	196	animæ mortuorum ubi ha bitent	78
Alexandrum ex se odorem emisisse	128	animalia ex terra posse ge nerari	38
allegoriam, præcipuum ef se iudiciū poetarum	3.21	ἀνὲρ 136 apud Græcos quinque significat	23
ἀλλοπερίσταλλον	177	anni partes quatuor, & earum initia	143 tem porum munera
Alpheus	242	annonæ caritas quibus de causis fiat	91
altitonans fatum quomodo dicatur	24	ἀντίπρωσις	115
altare hominis	67	ἀντιστροφή	66
Ambrosia quid	147	ἀνθυποφορά	217
amicitiæ species	177	ἀπάλαμνος quid	27
ἀμύτης & ἀμύτης distin guuntur	124	ἀπαλχρῖνος	149
amor cur ignis dicatur	221	ἀπάριμ cur terra dicatur	72
Ambidamas, rex Eubææ	6.171	apocoparum exempla	150
		r 4	Apollis

I N D E X.

Apollinis propria	211	ἀρίστus epitbeton Zephy-	
Caesaries	243	ri	245
ἀπίθσις quid	55	Argiui unde originem tra-	
ἀπιθισμασινος	194	xerint	206
ἀρπος quid sit	28.218	Arion, nomen equi	201
ἀρπος	28	Arima quid	239
ἀριος	177	ἀριον quid	136
ἀρριουα unde	229	Aristoxenus Musicus cita-	
Aquarij signi obseruatio		tur	105
158		ἀριθμῶν quid sit	112
aqua quæ sit optima	163	ἀριστάδης	199
aquam esse principium ele-		ἀρῆνα unde sit	126
mentorum 219.220.222		Aroe, uicus Achaia	31
aquarum iudicium	162	ἀρῶς & ἀρῶς distinguo	
aquilini pulli	2	tur	139
aranem quando maximè		artes esse uirgines	48
laboret	191	artes per ignem inuentas	
ἀράχης & ἀράχης distino-		42	
guuntur	142.191	ἀρτοι quid & unde	161
aratio quo tempore debeat		Arxippus, rex Athenien-	
fieri	118.124.125	sium	6
Arati quatuor Musis enu-		as desinentia uerti in	48
merat	13	Ascolia festum Græcorum	
Arati hemistichium	74	114	
Arcturi fabula	154	Ascra ubi sita	4
ortus	154	Ascræ incommoditas	169
Ardescus	242	Aspasia Periclis	90
ἀρακίον unde dictū	55.87	ἀρῶς & ἀρῶν distinguun-	
ἀραγίτης	48	tur	131
		astri-	

INDEX.

<i>asterismorum numerus &</i>		<i>quem contristatam non ca-</i>	
<i>nomina</i>	122	<i>nere</i>	156
<i>Astræus</i>	244	<i>Aulis</i>	170
<i>ἄστρον</i>	154	<i>aurum rubiginis expers</i>	
<i>astrorum efficacia</i>	108.		37
<i>245 motu omnia desi-</i>		<i>auri hostis</i>	58
<i>gnari 27 segmenta</i>		<i>aurum tribus modis proba-</i>	
<i>duodecim</i>	122	<i>ri</i>	2
<i>astronomiæ opus à Lino</i>		<i>auris</i>	71
<i>contextum</i>	18	<i>axillas non canescere</i>	77
<i>ἄστυ τρία significare</i>	217	<i>axis quid sit</i>	132
<i>Astypalæa, in Samo</i>	10		B.
<i>ἄστυ: ἢ duo significare</i>		B <i>Accubum etiam Osiri-</i>	
<i>60</i>		<i>dem dictum</i>	14
<i>ἄστυ quid</i>	51	<i>ἄστυ: ἢ duo</i>	52
<i>ἄστυ: ἢ duo</i>	73.97	<i>ἄστυ: ἢ duo</i>	2
<i>ἄστυ: ἢ duo</i>	67.227	<i>Belleropho</i>	208
<i>ἄστυ: ἢ duo quæ sint</i>	91	<i>Bellerophontis allegoria</i>	
<i>Athenarum encomiū</i>	130		241
<i>ἄστυ quid 248 duplici-</i>		<i>belli epitbeton</i>	87
<i>ter flecti</i>	121	<i>bellicosorum descriptio</i>	198
<i>Atlas cuius filius fuerit</i>	118	<i>Biblinū uinum quale</i>	160
<i>Atlas historicus</i>	120	<i>biros sex significat</i>	29.169
<i>Atlantis fabulæ allegoria</i>		<i>boreæ uehementia</i>	148
<i>119 filij & filia 119</i>		<i>boues nouem annorum u-</i>	
<i>Atlantem sustinere cælum</i>		<i>trum idonei</i>	135
<i>255</i>		<i>ἄστυ quid</i>	136
<i>Atticos esse aspiratores 71.</i>		<i>Briareus</i>	226
<i>138.144</i>		<i>ἄστυ quid</i>	69
		<i>r s</i>	<i>ἄστυ</i>

INDEX.

<i>Epitheta quare dicantur</i>	23	<i>Chrysaor</i>	238
<i>mines</i>	23	<i>Chrysopolis herba</i>	2
<i>brumalia</i>	147	<i>circumscriptio</i>	53
<i>Brumus.</i>	ibid.	<i>Cithera quid & unde</i>	229
		<i>Clius Musæ duo filij</i>	15
		<i>coelibis uita incommoda</i>	
			250
C <i>Aicus</i>	242	<i>Cælum uincit Titanes</i>	252
<i>Caij Iulij Cæsaris historia</i>	76	<i>coelum appellari floridum</i>	
<i>Callimachus citatur</i>	216		224
<i>Calliope cur præstantissima</i>	216	<i>Cointhi figmentum</i>	100
<i>Calliopes filius quis</i>	19	<i>Columnæ Atlantis quid sint</i>	
<i>canicies unde contingat</i>			119
	77	<i>comicorum indicium</i>	3
<i>canis epitheton</i>	165.206	<i>comparatiui abusus</i>	71
<i>canis Geryonei</i>	239	<i>Conon mathematicus</i>	120
<i>capræ quando sint pinguis-</i>		<i>contentio bona cur dica-</i>	
<i>sima</i>	159	<i>tur ex Nocte orta</i>	27
<i>caput hominis olympi uo-</i>		<i>contentionis malæ proprie</i>	
<i>cari</i>	81	<i>tas</i>	28
<i>Carchedonij & Bysanti-</i>		<i>contentionum duo esse ge-</i>	
<i>mali uicini</i>	111	<i>nera</i>	25
<i>casus pro casu</i>	246	<i>coniuij publici laudes</i>	
<i>caudas esse neruosas</i>	148		178
<i>Cerberus</i>	240	<i>Cottus, Gigantis nomen</i>	
<i>Ceres quid</i>	30		226
<i>fabula. ibid. munus</i>		<i>de Creatione hominis opi-</i>	
	163	<i>nio Ethnicorum</i>	35
<i>Chimæra monstrum</i>	241	<i>Cretæ nomen</i>	248

Ctimena,

INDEX.

Ctimena, uxor Hesiodi	8	stirpem mortalem fuisse	
cuculus exhilarat	145	se	225
Cumæ situs	3	Δάνειον quid	136
Cumas esse plures	169	Δανειολόγος	176
Cyclopes unde dicti	224	dextræ partes cœli quæ	
Cyclopum tria genera	224		123
Cygnus Martis filius	196	Διάντης quid sit	48
cur interfectus	199	diametrum esse triplam cir-	
Cyrum fuisse mulum	39	culi	133
χάλας unde dicatur	68	dialecti quatuor	14
χῆρος unde	220	dialectorum proprietates	
χρῆσις δὲ	206	cognoscendas esse Gram-	
χρῆσις δὲ αἰνῶν qui sint	78	matico	129
χθὼν unde nomen accepe-		dies mensis qui optimus	
rit	53		188
χρῆσις qualis sit uel sit	151	dies discernuntur	196
χρῆσις quis mensis	146	dies mensis quomodo He-	
χρῆσις δὲ	223	siodus numerauerit	190
D		αἰνῶν tria significare	25
Daemon, anima	28	dimidium esse plus toto	33
Dæmones quid sint		diuitias comitatur uirtus,	
	63	et quomodo	104
Damodes, piscarius	5	Dius, pater Hesiodi	3.169
Dei appellationem quinque		Διὸς quid sit	30.31.163
habere significationes		Διὸς	132
	22	Διὸς	113
deorum nomina tripliciter		domini quales sint eligendi	
exponi posse	23		182
filij qui dicantur	72	domus epitheton	70
		Dorica	

I N D E X.

Dorica dialecti proprie-		elysius campus quid	93
tas	30.86	ἐμμερα unde sit formatum	
Δίπρος	136	111	
Δόρυ qui vocetur apud He-		ἐταρα	248
rodum	113	ἐταρα	222
δός quid	216	ἐνδον quid	148
dualis numerus pro plurali		ἐν quid	187
77		ἐν unde	127
δυνάμεις epitheton inui-		ἐντα duo significat	74
dia	79	ἐντοίχους unde Neptunus	
δυσδίνος	33	254	
δυσπαρσι iudices	33	ἐνν	237
E.		ἐπαράδιωσις	105
ἐχον plura significare	255	ἐπαράδιωσις	105
ἐχέρις	217	ἐπαρσις	137
ἐχέρις quis	110	ἐπαρσι	132
ἐχέρις	25	ἐπείσις	66
ἐν pro ὡς	225	Epicharmus septem Musas	
ἐπείσις	87	recenset	13
ἐπαρσι	71	Epietetus, famulus	5
ἐπαρσι unde	131	ἐπείσις	151
Electra	236	Epimetheus	45.249
elementa vocari immortalia		ἐπείσις	30
lia	60	ἐπείσις quid sit	124
elementorum figura quales	73	ἐπείσις litera quando	
Eleuther	213	fit in usu	25
ἐλφ	138	equifons	208
ἐλφίσις	210	Erastus filius quis	18
		Erichthonij armenta	162
		Eridanus	

INDEX.

Eridanus 242

Erinyes unde natae 228

erus duo significat 25

Eritrae 171

εἰς quid 48

εἰς μὲν 64

εἰς 181

εἰς unde dicatur 83

εἰς quid 77

Euenus 242

εὐσμία quid sit 28

εὐμνία 206

Eumelus Corinthius 13

Euryalia, opus Homeri cuiusdam 8

Euripides, olerum collector 5 confertur cum Aeschyle 130

Euripidis uersus 67.

214.229

Euripus Boeotiae 170

Euterpes filius quis 15

Εὐστρεπ uocari Pleiades

125

exositis 149

εὐπρία 70

εὐρυπρία 244

εὐστρεπ 102

εὐστρεπ 245

F.

Fama cura maximata esse habendam 186

famis expellenda compendium 34

fatum uocari lupinura, &

cur 48 appellari ma

gniuocum 87

ferrum utrum ab initio fue

rit 68

flatus unde fiat 168

fluuiorum nomina pluris

ma 242

fluuios uocari ταρπηναίους

201

foeminae quando sint temperatissimae 160

formica nomen 191

prudencia. ibid.

industria 187

fuci natura 102

fulmẽ unde generetur 44

G.

Ganyetor, filius Amphidamantis 6

γαῖα 73

garrulitatis incõmoda 177

Genus quid sit 206

Geryon triceps 238

Gigantes

I N D E X.

Gigantes unde nati & di-	Heliconia Musa	108
&ti 228 cur dicantur	Heptaporus	242
esse orti in μυιαῶ 69	heroes quid sint	62
Gigantum nomina 228	unde d. &ti	72
seculum 68	Herculis proles numerosa	213
γυγῆς 87	• ex una nocte	213
γῦρος unde 211	Herculis primus labor 242	
glauconum animalium pro-	per Herculem, sol intelligi-	
prietus 51	tur	232
γλαυκῶπις cur Minerva 51	Hermus	242
γίμνος 134	Herodotus citatur	152
γῆρας quid 237	Hesiodus, pastor ouium	4
Gratiæ coniunctæ Musis	a Musis lauris nutritur.	
214	ibid. mutat genus uitæ	
grus uox 137	pastorale. ibid. quot	
Gyges 226	libros scripserit 8 quos	
γῦς quid 134	uersus recitauerit in cer-	
H	tamine cum Homero 7	
H Aliacmon 242	utrum antiquior Home-	
H balimi conficiendi ra-	ro 6 cur librum suum	
tiones 34	fratri dedicauerit 11	
Harpyiarum nomina &	declaratur uictor 7	
etymologia 236	quomodo sit mortuus 8	
Hecate ubi culta 246	Hesiodi parentes 3 pere-	
Helicon, mons 214 ubi	reginatio qua fuerit	
situs 20	170 filij 96 imbecilo-	
Heliconis allegoria 17.20	litis in arte metrica 133	
etymologia. ibid.	certamen cum Home-	
Heliconē esse duplicem 20	ro 6 proœmium esse	
	allego-	

INDEX:

allegoricum	21	libri	humiditas facit putrefa-		
comparantur lauro	5		ctionem	128	facit cu-
librorum ordinis ratio			pidinem	219	
12. elogium	9	proce-	Hyades stellæ	119	cun
mium non esse genuis-			fic appellantur	167	
num	12.19		quæ stellæ dicantur	121	
Hesiodo cur Musæ lauros			per Hydram quid intellio-		
porrexerint	211		gatur	240	
Hesperides arguta	237		byeme bobus parciores		
Hipponax citatur	109		administrandum uictum		
hirundo quando apparet			153		
154.156			byemis sæuitia describitur		
de Hirundine fabula	157		147		
historia de defunctis ani-			Hymenæus filius Clîus	15.	
mabus	75		18		
historiâ quis inuenerit	18		Hyperion, quid	223	
hominis ætates septem	136		ex Hypothesi schema	43	
Homerus, quot libros scri-			I		
pserit	8		Ialemus filius Clîus	15.18	
Homeri laus	95	nomen	Iapeti etymologia	45	
plures habuisse	7.8		proles quæ	118	
ætas	6.8	uersus ab ia-	ignis artificiosus	47	
pso recitati in certami-			ignis causa artium	48	
ne cum Hesiodo	7	uer	ignis furtum quid sit alleo-		
sus citati	18.77.80.		goricè	40	usu artes
104.177.215.239.254			esse inuentas	37	
Homerum non esse uictum			epitheton	209	
ab Hesiodo	88		Ius quid	191	
hostes sæpe prodesse	98		in Iap.	253	
			impios		

INDEX.

<i>impíos florere</i>	106	<i>Iunonis frans</i>	200
<i>indeclinabilia nomina quæ sint</i>	175	<i>Iupiter tria significat</i>	23
<i>infinitivus pro imperativo</i>	124	<i>Iupiter fingitur novæ dico bus generasse Musas</i>	213
<i>insularum fortunatarum amenitas</i>	76	<i>ius habere in manibus</i>	78
<i>intelligentiæ qui dicantur</i>	216	<i>iustitia cur dicitur appelle- tur</i>	25
<i>invidia</i>	25.28	<i>iustitiam esse filiam Iouis</i>	93
<i>isidorus quid</i>	99	<i>93 in omnibus creatu- ris cerni</i>	93
<i>industriæ commendatio</i>	142	<i>Iris quid sit</i>	236
<i>Iobioves</i>	162	<i>Isocratis præceptum de tem- poribus loquendi</i>	192
<i>Iolani quis</i>	200	<i>if</i>	132
<i>Iovis</i>	208	<i>if.</i>	ibid.
<i>Ionice dialecti proprietates</i>	86.134	<i>ilu quid</i>	66
<i>Ipsi unde</i>	82	<i>ilios</i>	131
<i>Isidis fabulæ interpretatio</i>	32	<i>ilobates</i>	248
<i>Iovis pro iove</i>	107	<i>ilignos quid</i>	65
<i>Ister</i>	242	<i>ilios unde</i>	71.131
<i>isobonds</i>	134	<i>imus quid et quomodo con- struatur</i>	129
<i>insula fortunata veterum</i>	75	<i>ipætes quid</i>	50
<i>invidiæ epitheton</i>	79	<i>ios quatuor significat</i>	159
<i>Iunonis nomen tria signi- ficare</i>	23	K.	
		K <i>Αἰδύβαιον</i>	108
		<i>καταλλόμενος</i>	127
		<i>καταρῆς</i>	108
		<i>καταρῆς</i>	

INDEX.

ἐκδοχῆς quid	29	αὐδῶνα unde Venundicta	
ἐκδοχῆς	102	229	
ἐκδοχῆς cur domus appeller		νάμῃ quid	169
ἐκδοχῆς	127	αὐτάλλωνα	115
ἐκδοχῆς & ἐκδοχῆς distinguē		L.	
ἐκδοχῆς	134	L Achesus	204
ἐκδοχῆς quid	205	L λῆτμα quid & unde	
ἐκδοχῆς	113	74	
ἐκδοχῆς particula usus	85.102	Lapitharum bellum	202
ἐκδοχῆς	145	lascivos esse humidos	229
ἐκδοχῆς	29	laurum non facile putre-	
ἐκδοχῆς unde	211	fieri	155
ἐκδοχῆς	203	leonis animus apertior	
ἐκδοχῆς.	ibid.	241	
ἐκδοχῆς & αὐτῶν differē		Lernæa bydra	240
47		λόχῃ quid fuerint	146
ἐκδοχῆς.	ibid.	liberorum qualitas pendet	
ἐκδοχῆς quid sit	31	à parentibus	181
ἐκδοχῆς epitheton fuci	103	Licida Argui factum	98
ἐκδοχῆς	214	lignis secandis convenien-	
ἐκδοχῆς	87	tissimum tempus	128
ἐκδοχῆς	178	linguae bonitatis & malitia	
ἐκδοχῆς quid	173	177	
ἐκδοχῆς	184	lini parentes	15.18
ἐκδοχῆς ante infuncta παρὰ		λίαν & λίαν	149
194		λίαν	247
ἐκδοχῆς quid	48.91	λίαν.	ibid.
ἐκδοχῆς quid	27	λίαν quid	245
ἐκδοχῆς quid	60	λίαν quid sit apud Hesio-	
		dum	

INDEX

nam	180	lari	240	effe	117
loquendi tempora quæ a-		99			
ptissima	192	malus usus		34	
Asucianus, lapicida	5	mare quomodo ortum		219	
lunam solam non prodesse		mare esse malum		74	
193		matrimonium quando sit			
bonæ nontina	138	contrahendum		174	
Lunaris mensis	188	matutinus ortus		155	
Lycophron citatur	211	masa quid & unde		161	
Lycophronis Alexandra	3	μάσας		62	
expositio	22	μάσας quid sit proprie			
lydius lapis.	ibid.	116			
λύγες quæ sint, & cur sic		Medusa quid		297	
dicta	81	μέδουσα		136	
λύγες	247	μέδουσα, quæ formet ex se lē-			
Lyngem quis fuenit	205	pōra		111	
lyricorum poetarum γυα-		μάς		198	
εισμα	3	Melampus citatur		195	
Lyfimachi opus de poetis		Melanibius citatur		109	
20		μάς quid		69	
Δυσίμας	221	Melissei Adelpheis		20	
Μ.		melodiarum inuentor quis			
Meander	242	118.			
Magnetis herbas	99	Melpomenes filius quis		15	
magnus dies qui noceat		Mepender citatur		214	
194		mendacium dici duabus de			
μάσας	67	ταύσις		232	
μάσας ubi	209	mensis dies qui boni, qui			
malitiam, bydram appo-		mali		182	
114					

Mercurij

INDEX.

Mercurij cognomina	48	mundi plage quatuor.	
merops	73.96		244
Merops quid	59	municipicetiam esse regium	
merops quid	121	munus	65
messum quando expediat		Musae nomen tripliciter ac	
facere	118	cipi	20
metopon quid sit	112	Musae cur nauem	13.17
metam appellari pallidum		Musae quid sint reuera	13.
	224		16.
metopon quid	166	Musae unde dicantur	12.13
metopon unde dicantur	227	cur dicantur choros	
metopon	250	ducere	17
metopon cur ouis dicatur	74	Musarum parentes.	16
metopon seminat	207	Musarum inuenta	14.
Minervae nomen tria si-			216
gnificare	23	Musarum nomina alia,	
Minervae cognomina	51	quam uulgo recēsentur	
metopon	24.91.107		14.15
metopon quid	127	Musarum quasdam esse	
metopon unde	24	uirgines, quasdam con-	
monodorum indicium	3	iuges	16
monotes quomodo orti	219	Musarum benigni oculi	
monotes quomodo descri-		quid efficiant	216
bat Hesiodus	230	Musarum liberi enume-	
metopon	25	rantur	215
mulierum praegnantium		Musis cur attribuantur fi-	
metaphora	214	lij	18
mulier qui uocentur	39	Musis posse inueniri innu-	
mundi aetatem diuisio	57	meris	15.16
			musis

INDEX.

<i>musas alij nomen, alij pau-</i>	<i>numeros significantia uo-</i>
<i>ciores, enumerant</i> 13	<i>mina, indeclinabilia</i>
<i>esse concordet</i> 224	175
<i>Musica efficacia</i> 218	<i>numerus certus pro incro-</i>
<i>modus unde ductum</i> 92	<i>to</i> 92
<i>modus quid sit.</i> <i>ibid.</i>	<i>nuptiarum dies auspiciatus</i>
N.	<i>quid</i> 194
N <i>Navigatione anceps</i> 227	<i>nympharum nomina</i> 69
<i>navigatione quo tem-</i>	O.
<i>pore sit opportuna</i> 171	<i>omnino quando aspietur</i>
<i>navigationis improbat</i>	180
<i>Hesiodus</i> 167	<i>obliquus qui dicatur</i> 24
<i>navis</i> 136	<i>ignis quid</i> 69
<i>nebula unde sit</i> 168	<i>occulta non esse reuelanda</i>
<i>Nemæa in Peloponneso</i> 9	186
<i>Nemæa</i> 242	<i>Oedipi opes</i> 74
<i>Nessus.</i> <i>ibid.</i>	<i>Oenoe</i> 9
<i>Neptunus cur vocetur</i>	<i>omnis</i> 184
254	<i>omni qui dicatur proprie</i>
<i>Neptunum dici Taurum</i>	97
201	<i>omnis quid sit</i> 28
<i>νεπταγιωνες Iuppiter</i> 41	<i>omnis</i> 29
<i>Nereidum nomina</i> 233	<i>omnis</i> 209
<i>numerus</i> 235	<i>omnis quid</i> 132
<i>neptis quid</i> 148	<i>Olympus unde cœlum uoc-</i>
<i>neptis qui dicatur</i> 216	<i>cetur</i> 80
<i>noctes esse decorum</i> 179.	<i>omnesque esse musas</i> 214
180	<i>omnesque</i> 222
<i>nomine terra laudes.</i> 140	<i>omnis quid sit</i> 77
	<i>omnis</i>

INDEX.

<i>ἴμωρ</i> quid sit	108	<i>ἴαα</i>	209.212
<i>ἰάχαι</i>	180	otium prohibetur	185
<i>ἰπυῖα</i> .	ibid.	<i>ἰψέ</i> quid	253
<i>ἴμωρ</i> & <i>ἰπυῖα</i> differunt	27	P.	
<i>ἴμωρ</i> quid & unde	92	P Acti epitheton	87
oraculum, datum Hesiodo		<i>παῖδι</i>	136
8.9		Palaphatus, Thaliae filius	
Orchomenij eruant sepul-		15.18	
tion Hesiodum	9	<i>παλαστὴν</i> quid	133
orichalcum	201	<i>παλαστὴν</i> quid & unde	51
orientales partes caeli quae		Palma quid	133
123		palustra loca esse putrida	
Orion persecutum Pleiades		128	
119		Pandionis	156
Orionis & canis uicinitas		Pandora quid sit & unde	
166		dicatur	42.52
Orpheus quid iuuenit		<i>παρθένη</i>	203
19		Panides, rex Bubae	6
Orpheni scripsit opera et		parallelismus	53.62.63
dies	10.11	Parthenius	242
Orpheus accuratior doctri-		pastorum reprehensio	
na de discrimine dieo-		240	
rum	192	Patrae nouae	91
Orpheus parentes 15 uer-		paupertas quae reprehendi	
sus	72.147.187	debet	177
<i>Ὀρφεύς</i>	156	paupertas occultat uirtus	
Orpheus	239	tes	104
Ostria quid sit	32	<i>παῖς</i>	256
Ossa, mons	209	<i>παῖς</i> unde sit	107

INDEX.

ωαριδης	66	item	130
ωαρις	113	Phitium quid	199.248
peccata omnia esse fudra		Philomela, filia Pandionis	
107		156	
ωαρις	109	Philomela apologus	81
Pegasi allegoria	237.238.	epitheton	82
241		Phorcyn quid	233.236
ωαρις quid proprie	191	Phriconis, urbs	3
Periclis perniciosi amores		Pieria, mons	212
90		Pieria unde nomen acco-	
periurij poena	195	pit	20
Perfarum consuetudo in		Pieriae allegoria	17
mictu	179	Pieriam esse duplicem	20
Perfes	244.246	Pieridas musas cur Hefio-	
Perseus unde dictus	237	dus inuocet in opus	
Persei fabula	203	19.21	
genealogia.	ibid.	Pindarus mulctatur a Tbe-	
pecculitatem ex annonae ca-		banis	130
ritate fieri	91	Pindarus fecit Hesiodo co-	
ωαρις	97	pitaphium	10
ωαρις unde	97	Pisides citatur	134.
ωαρις	70	Pithægia festum Græco-	
Phalaris quando uixerit	8	rum	114
Phalaris unde fuerit oriun-		Pittaci Lesbij factum	177
du	10	planeta quo spacio tem-	
Phasis	242	poris peragrent zodia-	
Pherocydes de aqua	220	cum	130
Pherenicus Tragicus mul-		planetarum numerus	122
ctatur propter uerita-		Plato citatur	220
		Pleiades	

I N D E X

Pleiades unde dicantur	121	πλειάδες	177
Pleiadum nomina	118	Polymnia filius quid	18
fabula 119	ortus quan	Panxiphanes	122
do fiat	123.125	πανσιφάνης	130.4
Pleiadū occasus affert tem		πανσιφάνης	136
pestates	167	primogenitorum preroga	
πλειάδων.	ibid.	elia	152
πλειάδες quid sit	28	principia tria	119
poenas esse certas scelerum		Proclus reprehenditur	1
231		Procné fabula	127
ποινὴν quā nocentur	110	προκνή	169
poesis quid sit	212	Promethæus quomodo di	
poetæ per excellentiam	3	catur filius lapetis	140
ex quatuor rebus coo		quid	124.99
gnoscuntur.	ibid.	Promethetæ tres significa	
poetarum diuifio	2.3	tionēs	4.40
in Poetarum enarratione		Promethei fabulæ expli	
quæ non sint præter		catio allegorica	45
mittenda	1	Proserpinam etiam	
poetas quinque esse celeberrimos	3	dici	130.329
ποινῶν quid sit	82	prosopopœia quo nomine	
πλειάδες unde originem tra		appellatur	85
bat	26	Proto, Nereis	233
πλειάδες unde dicatur	217	πρωτοῦ νερέως animarū quid	
πλειάδες esse Aeolicum	90	sit	26
πλειάδες	62	πρωτοῦ unde originem tra	
πλειάδες	240	hit	28
polypos	149	pudor qui sit malus	104
		qui bonus	105
		pueros	

INDEX.

gueros esse exercendos la-
boribus 185

pulchritudinem esse virtu-
tem 104

Pycneda, mater Hesio-
di 3

πυκνέδα 115

Pythagoras, quando mix-
rit 8

πυθαγόρας, qualis sit uelut 151

πυθαγόρας quis 110

πυθαγόρας unde dictus 115

πυθαγόρας quid 77

πυθαγόρας quid & quando
ceperit nominari 108

πυθαγόρας 102

πυθαγόρας 91

πυθαγόρας quid 79

πυθαγόρας quid 65

πυθαγόρας quid sit proprie
73

R.

R^{egum} antiquorum di-
uitie 74

Reges appellari prudentes
217

reges à Ioue fieri 218

reges quid 223

regis usum esse recentem

203

Rheni Gallici ruditas 2

Rhesus, filius Euterpes 15.
18.242

ρῆσος quis 173

ρῆσος quid apud Hesiodum
85

ροτα cornu mensuratur
193

8.

Σ Litens à quibus geo-
minetur & rejicitur
90

Σαο 289

sacrificiorum mos 108

Sangerius 243

sapientes fieri ex bona con-
figuratione astrorum
218

Sardanorū barbaries 46

Sardonij risus origo & si-
gnificatio 46

per Saturnum tempus in-
telligi 224

Saturni tarditas 130

Scamander 243

scille usus 34

schemata nā & uolūti 43

extraque sint 64

extraque

INDEX.

<i>operta que & cur dicantur</i>	26	<i>Socraticus, confutatio</i>	5
<i>scientia humana quales</i>	17	<i>Spem residuum mansisse</i>	54
<i>Scutum Hefiodi quid continet</i>	196	<i>Spem</i>	242
<i>senectutis epitheton</i>	232	<i>de Spe Theocriti dictum</i>	54
<i>sepulchris non esse imponendos pueros</i>	185	<i>sphære proprietates</i>	73
<i>Sibylla, Cumæ nata</i>	3	<i>spiritus</i>	70
<i>simulatio prohibetur</i>	178	<i>Sphinx</i>	241
<i>Simon philosophus coriarius</i>	5	<i>Sphinx quid fuerit historicè</i>	242
<i>Sirenon parentes qui fuerint</i>	15, 18	<i>solanus quid</i>	133
<i>Siris ubi situs</i>	131, &	<i>sonitus quid sit</i>	109
<i>inde dictus.</i>	ibid.	<i>valuerit quid sit</i>	112
<i>Sirij nomine appellari solem</i>	160	<i>stellarum ortus & occasus explicatur</i>	122
<i>Sirij exortus</i>	165	<i>Sisichorus, filius Hefiodi</i>	8
<i>Sis</i>	132	<i>stultum, post factum sapienter</i>	84
<i>Sisyphus</i>	159	<i>re</i>	102
<i>Socrates, lapicida</i>	5	<i>simpliciter</i>	245
<i>solis dies natalis quis</i>	187	<i>T.</i>	
<i>epitheton</i>	130	<i>Taurus 740 quid & unde</i>	85
<i>solstitium quando fiat</i>	144	<i>variosus</i>	245
<i>sonnorum genera</i>	230	<i>Taphy unde dicti Teleboæ</i>	198
<i>soni musici, tres</i>	14	<i>Taphiorum expeditio</i>	196
<i>Sophocles citatur</i>	80	<i>1 5</i>	1012

I N D E X.

<i>tartarus unde dicatur</i>	221	<i>tur</i>	136
<i>ταύρος</i>	201	<i>Tbaletis sententia de prius</i>	
<i>τὴν particulæ usus</i>	185	<i>cipis</i>	220
<i>Teleboæ unde dicti</i>	198	<i>Thalia filius quis fuerit</i>	15
<i>tempus esse patrem omnium</i>		<i>Thamyris parentis</i>	1528
<i>rerum</i>	187	<i>Thebas esse plures</i>	73
<i>tempora tria</i>	14	<i>Themis sponsio</i>	25
<i>tempora cur prius canescant</i>		<i>Theocriti dictum</i>	54
76		<i>Theogonia Hesiodi opus</i>	
<i>τίς τίς quid</i>	149	<i>arduum</i>	21
<i>Terei fabula</i>	157	<i>ταύρος</i>	224
<i>τῆς unde dicantur</i>	209	<i>ταῖς quid</i>	61
<i>τῆς quædæm</i>	ibid.	<i>ταύρος quid</i>	106
<i>ternarius numerus qualis</i>		<i>ταύρος unde</i>	233, 236
17		<i>ταῖς</i>	212
<i>τῆς τῆς quædæm cur uocetur</i>		<i>τίς quid sit</i>	68
<i>Jupiter</i>	40	<i>τίς quid</i>	85
<i>terra quomodo prodierit</i>		<i>τίς quid sint allegoricè</i>	63
<i>ex aqua</i>	219	<i>τίς & τίς distine</i>	
<i>generavit cælum</i>	222	<i>quantur</i>	158
<i>terra quid secundum Ze-</i>		<i>τίς quid</i>	106
<i>nonem</i>	220	<i>τίς antiquorum</i>	78
<i>secundum</i>		<i>τίς quid sit</i>	25, 28
<i>Platonem</i>	ibid.	<i>τίς quid sit</i>	109
<i>terre epitheton</i>	102	<i>Tirys</i>	239
<i>terram esse similem cælo</i>		<i>Titanes unde dicti</i>	223
222		<i>230 quid significant</i>	
<i>Cererem uocari</i>	30	<i>253</i>	
<i>terremotuum causa</i>	173	<i>Titanum pugna</i>	10, 153
<i>τίς τῆς τῆς & τίς</i>			
<i>genuis & τῆς distinguunt</i>			

Tragis

I N D E X.

Tragicorum poetarum in-		me esse colendum	110
dicium	3	vicinos malos multum no-	
τῶν τῶν τῶν τῶν		cere, declaratur exem-	
guuntur	132	plis	111
Triptolemi historia	30	uigesimum diem esse ma-	
parentes	15.18	gnum	194
tristitia exiccat	218	uinum quādo sit optimum	
Tritachmus Babylonius		159 in initio largiter	
162		bibendum	114
τῶν τῶν quatuor	143	uini incommoda	109
τῶν	132	Virginis asterismi observa-	
tuon	25.170	tio	157
Typhaonius	199	uirginem esse ducendā	175
Typhaus	240	uiros astate esse debiliores	
τύχη, quid sit	28	160	
Tzetzi frater	2 ratio	uirtutem esse matrem be-	
docendi præclara	15	roum 72 difficulter	
τύχου	153	comparari	100
V.		uirtutes generales esse qua-	
Venti quatuor	244	tuor	104
uentorum origo quæ		uities quando amputandæ	
sit	152	154	
Venus quādo maximè ex-		ulmi densitas	135
petatur	159	ungues quando non præci-	
Venerem esse stultam	229	dendi	183
Vergilia septem	118	unigenitos esse locupletes	
uermium species & nomi-		246	
na	132	urinae emittendæ præce-	
uicinum inter omnes maxi-		pta	180
		upupa	

I N D E X.

<i>upupa fabula</i>	157	<i>idpentrin</i>	164
<i>Vulcanus quid Homero</i>		<i>intinaphe</i>	165
221		<i>intoxos quid</i>	56
<i>uxoris bonae commoda</i>	175	Z.	
<i>uxorem tantum vitam du-</i>		<i>Zaldupe terra</i>	62
<i>cendam esse</i>	116	<i>Zetbus</i>	214
X.		<i>zodiaci quid sit</i>	25.26.
<i>Xerxes quid</i>	77	28.79	
<i>Xerxes causa ma-</i>		<i>zodiaci circuli significatio</i>	
<i>lorum in Persia</i>	90	24	
Y.		<i>zyà pro zyà</i>	159
<i>Yas</i>	47		

F I N I S.

Homerus et Hesiodus eodem tempore vixerunt
Uter autem eorum natum prior sit dubitatur
quidam Homerum priorem nonnulli Hesiodum
putant. Vid. Glossem. Elmsl. Alfr.
Lib. 3. cap. 11. Lib. 17. cap. 22. Ubi utriusque
dicitur vixisse post bellum Troianum annum
CXII. ante Romam conditam Centis
septaginta annis.